

MŰVÉSZMa

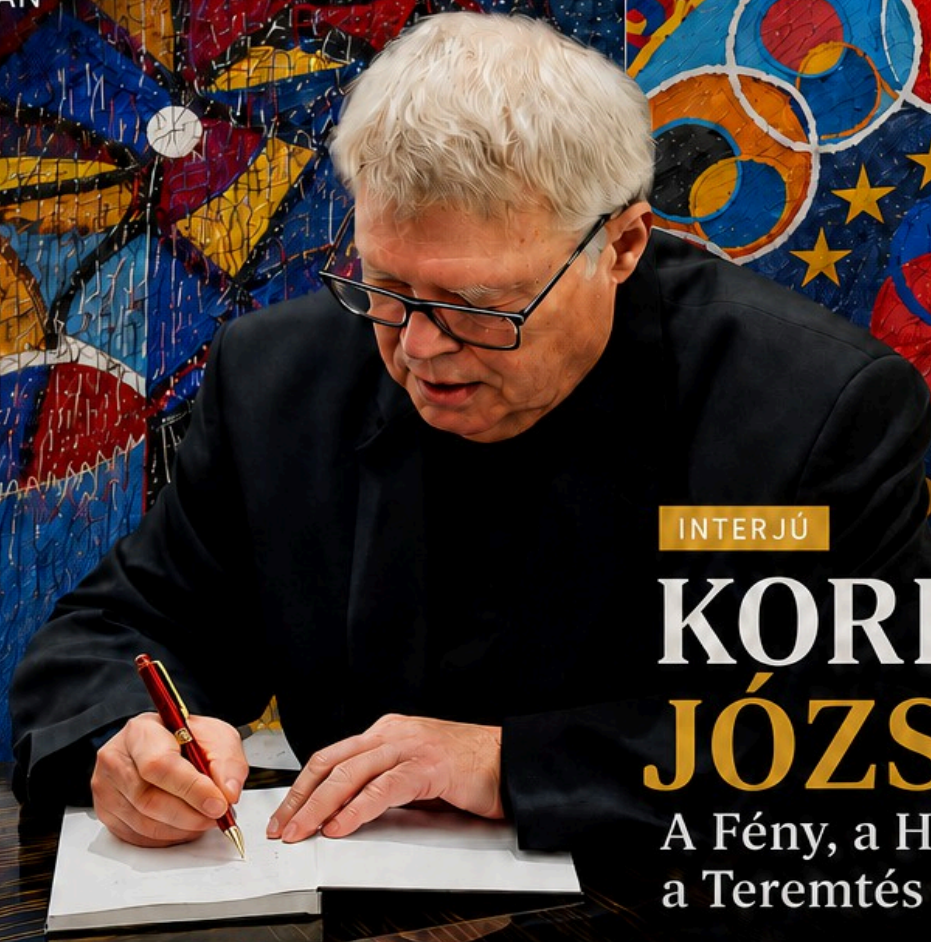
I. SZÁM
2026

A MŰVÉSZETNEK MA IS VAN HANGJA

90

ALKOTÓMŰVÉSZ

EGY KÜLÖNLEGES
MAGAZINBAN

INTERJÚ

KORDÁS JÓZSEF

A Fény, a Hang és
a Teremtés Látnoka

EXKLUZÍV INTERJÚ

“A művészet
kizárólag
a művésről szól”
– Interjú a fiatal op-művész
tehetséggel

NEVIHOSTÉNYI
MÁRTONNAL

MŰVÉSZ.ma
— M A G A Z I N —

JELENJ MEG TE IS

— A —

MŰVÉSZ.ma
MAGAZIN

következő számában!

Mutasd be művészeted,
inspiráld közönséged,
és legyél részese egy
értékteremtő közösségnek!

LÉPJ KAPCSOLATBA VELÜNK!

hello@muvesz.ma

www.muvesz.ma

EGYÜTT
A MŰVÉSZETÉRT,
A KÖZÖSSÉGÉRT.

Tartalom

Kedves Olvasó!	8
Bőrön, vásznon és emlékeken túl – Beszélgetés Lampert Lászlóval	9
A gondolkodó textiles – Beszélgetés Pungor R. Dórával a rongyok, a tű és a sorsok világáról	25
A 66 füzet öröksége – Interjú Tauzné Piroskával Fazekas Imre Pál életművéről	31
Térkép helyett versek – Horváth Mihály belső portréja	37
A digitális ecset nyomában – Interjú Szabó Péterrel	41
Törött darabokból újjászülető történetek – Interjú Soós-Vári Mária Johannával	49
Titkok, sorsok és a belső fény – Böbke Lucas írói világa	56
Színek, mozaikok és a szabadság lebegése – Nagy Erika	59
Vonalak és csendek – Interjú Fábián Istvánval	79
A csendes írótól a Vachott Kör családjáig – Interjú Dörfler Katalinnal	87
A szavak szabadsága – Bemutakozik Reiner Anita	97
Gohér Norbert Márk: A múlt nyelvezete, a jelen tükre és a hit iránytűje	101
A lélekajtó tárva-nyitva – Interjú Borsos Renáta szabadvers-íróval	111
Kordás József - A Fény, a Hang és a Teremtés Látnoka	119
Horváth Attila - Vándor bemutatkozása	124
Bali Krisztinával beszélgettünk a költészet erejéről	129
Sánta Péter és a Félholt Költők Társasága	138
Dubniczky József és az art brut világa	153
Konráth Éva Tünde: Óvónő a költészet hálójában: Az erdélyi örökségtől a gyermeki lelkekig	155
Endrész Tímeával beszélgettünk- A lélek évszakai a versek tükrében	163

Stiller Katarinával beszélgettünk az expresszív festészetről és a grafikai tervezésről	169
A gyógyító írás és a lélek darabjai – Pethő-Tóth Szilvia vallomása az alkotásról	176
A humor mint gyógyír – Írások a mindennapok örömére – Gary Hun	192
Molnár Nikolett: A színek mögött – Az én történetem	206
A zsellaversek titkos világa – A naplóírástól a digitális költészetig	209
Fények és vonalak mentén – Királyné Kiss Ágnes bemutatkozása	217
A csend színei és a belső út – Beszélgetés a kiállításokról, az önismeretről és az alkotás szabadságáról - Takácsné Hovánszki Andrea "Handy"	220
Farkas Etelka: A gyógyító toll – Út a blogbejegyzésektől az Anyasebig	227
A szavak tánca és a belső menedék – Beszélgetés Kocsán Lászlóval	234
Kettős látószögben – Beszélgetés Kövecses Sárával az írásról és a médiáról	242
A gazdasági informatikustól a versek világáig, bemutatkozik Nagy Imre	251
Az ecset szárnyán – Gyógyító művészet a túlélés és a rock and roll jegyében (Ignéczi János)	256
A pálmalevéltől a versek tengeréig – Beszélgetés Hegedűs Gáborral	260
Dobrosi Andrea Vandi: „Nem azért élsz, hogy írsz, hanem azért írsz, hogy élj”	271
Dobrosi Andrea Vandi alkotásai	276
A természet csendes harmóniája – Beszélgetés Csáky Sanders Andreával a botanikai illusztráció világáról	280
Bélyegegbe zárt világ – Beszélgetés Czimer-Szendrei Judittal a MoCoMo Art varázsáról	284
Időutazás papírból – Beszélgetés Lady Enolával	289
A belső fény útján – Drippy	297
Béla művészetéről	298
	299

A Somló alatti csend – Beszélgetés Felső Tamással a gyökerekről és a versek erejéről	300
A lélek sebeitől a gyógyító művészetig – Beszélgetés Sütő Györggyel	311
Szavakból szőtt világok – Bemutakozik Nessi Tonks, azaz Nagy Alexandra	316
Nessi Tonks: October álma I. – Yellowstone-i szellem	318
A déli tájak követe – Detki Róbert pályaképe	323
Életek és közösségek szövésében – Interjú egy polihisztor szellemiségű alkotóval, Ré Évával	327
A boldogságsziget – Utazás a művészet és az emlékek világában Pödör Klaudiával	342
V. Nagy Ágnes a történetmesélő	345
Szavak, hangok és átjárók- Vígh Erika bemutatkozása	350
A lelünkük tükre – Zelei Diana absztrakt világa	364
László Klaudia: Térdig piszkos	367
László Klaudia: Földön	369
A csend jelenléte a vásznon – Interjú a meditatív festészetről és a segítő hivatásról - Könczöl Zsuzsanna	372
Emberi sorsok és gyógyító mesék – Interjú Kíra Altheával	378
„A történetek hidakat építenek” – Beszélgetés egy fiatal alkotóval, Garabuczi Klára Izabellával	388
Két haza suddogása – Interjú Zele-Kiss Katalinnal	399
A belső fény képei – Interjú Szabó Ferencsel	405
Bajgár Nikolett: „A benned rejlő sötétséget ki mered akasztani a faladra?”	413
A folytonosság ecsetvonásai - Villások Tibor	417
„A művészet kizárólag a művésztől szól” – Interjú a fiatal op-művész tehetséggel	425
Molnár Nelly: ♣Ha ember lennék♣	431

A mérnöki precizitástól a rímek világáig – Interjú Sáfrány Jánossal	434
Ritmusok, dallamok és belső iránytűk – Beszélgetés Sári Szabolccsal	439
Molnár Orsolya	445
A versekben élem ki azt, ami a lelkemben zajlik:M. Bianka	447
Lencsevégre kapott évtizedek – Rozsnyai Zoltán: Újra a fényképezés világában	451
„A történetek megtalálnak és kiválasztanak” – Varga Z. Julianna bemutatkozása	454
A mundértól a fűzfapoéták szelleméig – Bemutakozik Szilák Tihamér	461
Képzeletérintő – Utazás a látható világon túlra Ariána művészetével	467
A tipográfia fegyelmétől a belső látásmódig – Interjú egy sokoldalú tervezőgrafikussal	469
A tanterem csodáitól a mesék varázslatáig – Beszélgetés Házi Henriette pedagógus-íróval	478
Fények és történetek mentén – Interjú Rigó Diánával, egy analóg lelkű fotóssal	494
A halogatástól a belső békéig – Út a verssorokhoz és a képzeletbeli világokhoz	503
Mészáros Csaba: Konzervdobozban találtam az eget	506
Amikor a festék rétegei elmesélik a csendet – Ágh Edit bemutatkozása	514
A természet öléből a fantázia világába – Bemutakozik Adorjányi Erzsébet	518
A tempera mágiája hetvenen túl is – Bemutakozik Csernyánszki Bertalan	523
Racionalitás és intuíció határán – Beszélgetés a fény erejéről Gaál Magdolnával	527
Időt teremteni a vászonhoz – Interjú Barkasziné Leskó Gyöngyivel	533
Amikor a cukrászat csendje dallá és vászonná lényegül – Interjú Dombovári Dániellel	546
A természet csendjétől a versek világáig – Interjú Tóth Ilonával	556
Az írás mint gyógyító híd – Beszélgetés az Írj, Olvass, Alkoss blog szerzőjével	562
A szabályok logikájától az emberi sorsok meséléséig – Interjú Dr. Katona Lászlóval	568

A falu csendjétől a lélek daláig – Interjú Ledniczky Miklós Jánosnéval	580
Szavakból szőtt újjászületés – Interjú Faragó Maiával	590
Faragó Maia: Bárcsak	596
A mérnöki precizitástól a rímek varázsáig – Interjú Bodolai Annával	601
Tíz könyv, kilenc díj és egy életen át tartó mesevilág – Bemutakozik Bubrik Zseraldina Renáta	610
A szalag melletti belső világ – Interjú Simon Csillával	612
Az amerikai képregényipartól a hazai mesékig – Interjú Varga Tamással	624
Képzelt irodalmi riport magammal – Torma István vallomása az írásról és az útról	629
Nem elég megalkotni, tudni kell beszélni róla	646
A változások hullámvasútajától a tiszta irodalomig – Interjú Haupt-Kutas Mónikával	650
Lélek a vásznon: Major Edina intuitív művészete	655
Interjúterv: A mozgás és az alkotás harmóniája – Beszélgetés Kovács-Fridrik Lillával - Lillanty	663

Kedves Olvasó!

Ezen a lapon olyan alkotókkal találkozhatasz, akik nem félnek megmutatni a lelkük rezdüléseit, legyen szó a szalag melletti monotonitásból fakadó teremtményről, a múlandóság pillanatainak megörökítéséről vagy éppen a mindent átható, tiszta emberségről. Ez a magazin azért született, hogy otthont adjon ezeknek a történeteknek – egy olyan szigetet teremtve a rohanó világban, ahol jó megállni, elmélyülni és lélegezni.

Lapozz bele velünk, engeddd, hogy a szavak elvigyenek a belső mozd legszébb tájaira, és talán te magad is rátalálsz arra a csendre, amiből a legszebb dolgok születnek.

Fogadd ezt a lapszámot olyan szeretettel, amellyel mi készítettük neked!

Rácz-Akácosi Laura

alapító, szerkesztő

Bőrön, vásznon és emlékeken túl - Beszélgetés Lampert Lászlóval

Lampert László sokoldalú alkotóként három évtizede rajzol, két évtizede tetovál, és öt éve fest, munkáit pedig mély alázat és személyes történetek hálózzák be.

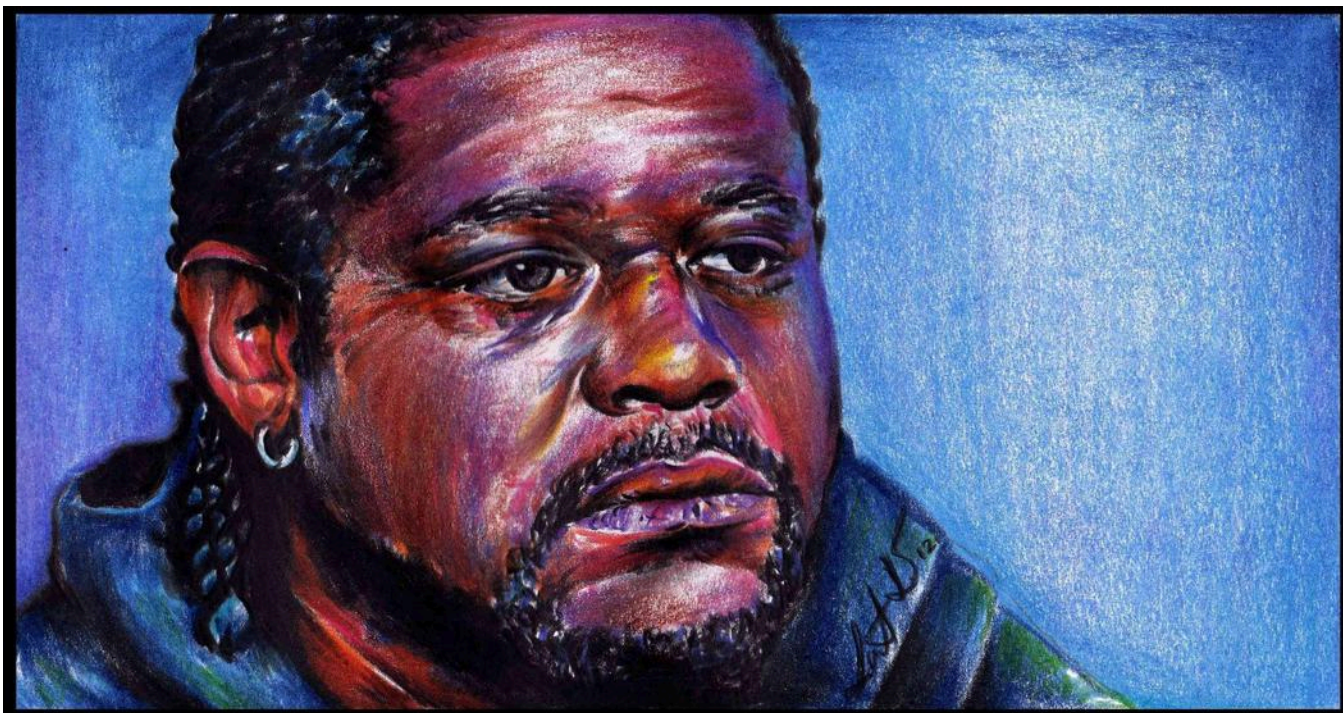
A rajzolás, a tetoválás és a festészet három különböző terület, mégis közös töről fakadnak. Hogyan egészítik ki egymást ezek az alkotói formák a mindennapjaidban?

Röviden úgy szoktam megfogalmazni, hogy több mint 30 éve rajzolok, 20 éve tetoválok és 5 éve festek, mindegyik területen megszerzett tudásom, tapasztaltatom jó alapot adott a következőhöz.

Szeretek alkotni, szeretek elbíbelődni dolgokkal és tapasztalni. Amikor egy textil táskára tervezek festeni, sokszor úgy állok neki a minta összerakásának, mintha azt egy bőrre tervezném és tetoválás lenne belőle. Alapanyagot gyűjtök (referenciaképeket), kitalálom, hogy helyezkedjen el az adott minta, és mi legyen a háttérben, előtérben. Megnézem, milyen színeim és eszközeim állnak a rendelkezésemre, majd felrajzolom ceruzával az adott mintát, és már mehet is az alkotás. Hangulatomtól függően szeretek egészen extrém színekkel is alkotni, szeretem keverni a sok-sok árnyalatot, és egy egészen élénk, lüktető képet kapni a végén. Ugyanakkor imádom, ha csupán egy fekete és egy fehér festékem van. Nagyon széles ám a „szürke ötven árnyalata”.

Nagyon szeretek portrékat készíteni, igazi kihívás; mind a 3 említett művészeti ágban volt szerencsém olyan személyekről készíteni portrékat, akik valamiért fontosak számomra.

Ha kapok egy felkérést, hogy adott személyről készítsek rajzot vagy festményt, azt csak akkor vállalom, ha látom benne azt a fantáziát, ami megfog, és érzem, hogy szívesen foglalkozom hosszú órákon, napokon át vele.

A tetoválás és a festészet között óriási a különbség: az egyik élő bőrfelületen, a másik pedig változatos anyagokon (fa, fal, textil) történik. Melyik „felület” a legkedvesebb a számodra, és miért?

Igazából mindenre szeretek alkotni, mindegyiket másért szeretem. Amíg a tetoválás kissé kötöttebb, hiszen nem mindig akkor és azt alkotok, amit és amikor szeretnék, addig a festészet talán több szabadságot biztosít számomra.

Amikor tetoválásról van szó, az még mindig ad egy kis misztikumot az adott naphoz, munkához, hiszen akkor és ott egy életre nyomot hagyok valaki bőrén. Nagyon szeretem az előkészületet, az eszközök kipakolását, a fertőtlenítők illatát, az indigó kézzel való megrajzolását. Elkezdődik a munka, szól valamilyen kellemes zene, közben pedig beszélgetünk a vendéggel. Van, aki kifejezetten igényli, hogy „varrás” közben beszélgessünk, és egészen megnyílik, mások pedig nyomkodják a telefonjukat, filmet néznek; mindenkinek úgy, ahogy kényelmes.

Festeni pedig szinte bármikor lehet, nem vagyok kötve egy másik emberhez. Néha egészen késő esti órákban állok neki alkotni, amikor átesem a holtponton, és belelendülök, akkor egészen hajnalig képes vagyok keverni a színeket. Hangulathoz passzoló zenék kísérik a folyamatot, és maximum azért hagyom abba, mert pár óra múlva kelni kell. 😊

Egészen más megtervezni egy tetoválást, pl. egy egész hátat, mint megtervezni egy nagy falfelületet; mindegyik másért kihívás, de épp ettől izgalmas.

Szeretek falra festeni, és amikor a részleteket kidolgoztam, hátralépni és rálátni a nagy összességre.

Vászontáskára vagy egy mellényre festeni viszont kicsit hasonló, mint amikor tetoválok: ott van előttem a felület, jobban átlátom az egészet.

Igazából mindegy, hogy mire alkotok, mert mindenhez, amihez hozzá látok, igyekszem kellő odafigyeléssel, alázattal és a legjobb tudásomat adva hozzáállni. Nagyon fontos számomra a személyes átadás, amikor én adhatom oda az elkészült alkotást, mert ott, abban a pillanatban látom meg az őszinte reakciót: hogy megérte-e? Nagyszerű látni, hogy valaki örömeiben megkönnyez, elérzékenyül, belevörösödik, és fülig ér a szája – ez olyan „libabőrös” érzés, ami őszintén többet jelent a piszkos anyagiaknál.

Említetted, hogy a szüleid támogatása nélkülözhetetlen volt a pályafutásod során. Mit jelentett számodra ez a korai bizalom, amikor 18 évesen elkötelezted magad a tetoválás mellett?

Tőlem is, mint minden tinédzsertől, kérdezték már egészen fiatal koromtól kezdve, hogy „mi akarsz lenni, ha nagy leszel”? – „Felnőtt...” 😊

Rajzolni mindig nagyon szerettem, az nekem való volt, szerettem elmélyülni a részletekben, és bár nem egészen tudtam, hogy mit szeretnék dolgozni, abban biztos voltam, hogy alkotni fogok.

Egy véletlennek köszönhetően az újságosnál találtam rá egy tetováló magazinra, amit megvettem, és amint belelapoztam, egyből megfogott. Tudtam, hogy ezzel szeretnék foglalkozni.

Szüleimnek meséltem erről az elképzelésemről, és nagyon boldogok voltak, hogy valami ennyire érdekel. A családukban csupán a két nagypapámnak voltak katonakorukból tetoválásaik, így a tágabb család igen meglepődött, amikor ezzel elkezdtem foglalkozni.

Édesapám igazi „szelíd motoros, rocker” volt: hosszú haj, nagy szakáll, farmer, Wesco csizma; egy igazán jó ember, egy jelenség. Édesanyám pedig csupa mosoly óvónéni. Egyikük sem viselt magán tetoválást egy bizonyos pontig, és teljesen „kívülálló” voltak ettől a világtól.

2004 decemberében karácsonyra egy igazi, életre szóló, nagy ajándékot kaptam. Édesapám rengeteg embert ismert, mint gépjárműoktató; addig járt, kelt és mozgatott meg minden szálat, amíg elintézte, hogy az ország egyik legjobb tetováló stúdiójában készíthessem el életem első munkáját, mégpedig rá. Emlékszem, hogy rettentően izgatott voltam, nagyon féltem, de vártam is ezt az alkalmat. A későbbi mesterem, miután az alapokat elmagyarázta és megvárta az első vonalakat, magunkra hagyott, tartott egy „cigi szünetet”. Édesapám ott is, mint mindig, csupa szívvel támogatott és hitt bennem, sokszor elmondta, hogy „ez a te utad”.

A szüleim biztosították nem csupán az eszközöket, de a lelki hátteret is, és mindig, minden pillanatban megerősítettek, hogy menjek tovább, mert megéri. Nélkülük valószínűleg nem sikerült volna.

Nagyon szerencsés vagyok, mert a családomon kívül még nagyban támogatott tetováló mesterem, Ördögh László „ÖDI”, Skuta Vilmos, Hirtling Lajos „Lala” és Sándor Gábor; nekik is hálával tartozom.

Azt írtad, hálás vagy azért, hogy „mindenre” festhetsz. Van-e olyan különleges tárgy vagy felület, amire eddig még nem volt lehetőséged alkotni, de nagy álmod, hogy kipróbáld?

Rengeteg technikát és eszközt volt szerencsém kipróbálni az évek során; nagyon sok jó ismerősöm lett több művészeti ágból, így ha valami újat szerettem volna kipróbálni, de nem volt időm kísérletezni, mindig tudok segítséget, tanácsot kérni.

Terveim között szerepel az airbrush technika, ami eddig kimaradt, de nagyon tetszik, és szívesen foglalkoznék ezzel is.

Azt gondolom, hogy mindent érdemes kipróbálni legalább egyszer; ha pozitív a dolog, akkor tovább erősíteni, ha nem, akkor pedig legalább egy esélyt kapott...

Mivel a tetoválás egy nagyon személyes, bizalmi munka, mennyire viszed át azt a fajta „párbeszédet” a klienseiddel a festményeid világába is?

Amikor valaki bejött a szalonba, és épp hozzám sodorta az élet, annak valamiért úgy kellett lennie. A tetoválásban eltöltött 21 évem alatt rengeteg embert ismertem meg, szinte a társadalmi létra minden fokáról.

Ahogy mondtad is: „a tetoválás egy nagyon személyes, bizalmi munka”. Azokkal, akik évek óta megtisztelnak a bizalmukkal, természetesen kialakult egy baráti viszony, így az első eladott festményeim is régi tetováló vendégeimnél kerültek új, szerető kezekbe.

Talán az is egy jó visszaigazolás, hogy azokkal, akik csak úgy tekintenek rám, mint egy nyomtatóra, nem is jön össze a dolog, és semmissé válik.

Amikor valaki festmény- vagy rajzfelkéréssel keres meg, természetesen legjobban a személyes találkozót kedvelem, amikor elmondja, mit vagy kit szeretne vásznon vagy papíron látni, és elindul egy ismerkedési folyamat. Itt is egy erős bizalmon alapul a kapcsolat, pont mint a tetoválásban, hiszen bízik bennem, és tőlem szeretne egy munkát, ami számomra nagyon megtisztelő.

Itt már nem mint megrendelő és szolgáltató vagyunk jelen, hanem mint egymást megismerő, kapcsolódni próbáló személyek.

Nagyon örülök azoknak, akiket az elmúlt pár évben ismerhettem meg: festőket, galerialulajdonosokat... A festőtársaság egy más világ, de valahol minden közösségnek ugyanaz az alapja: közösségépítés, kapcsolatteremtés, egymás támogatása, ösztönzése.

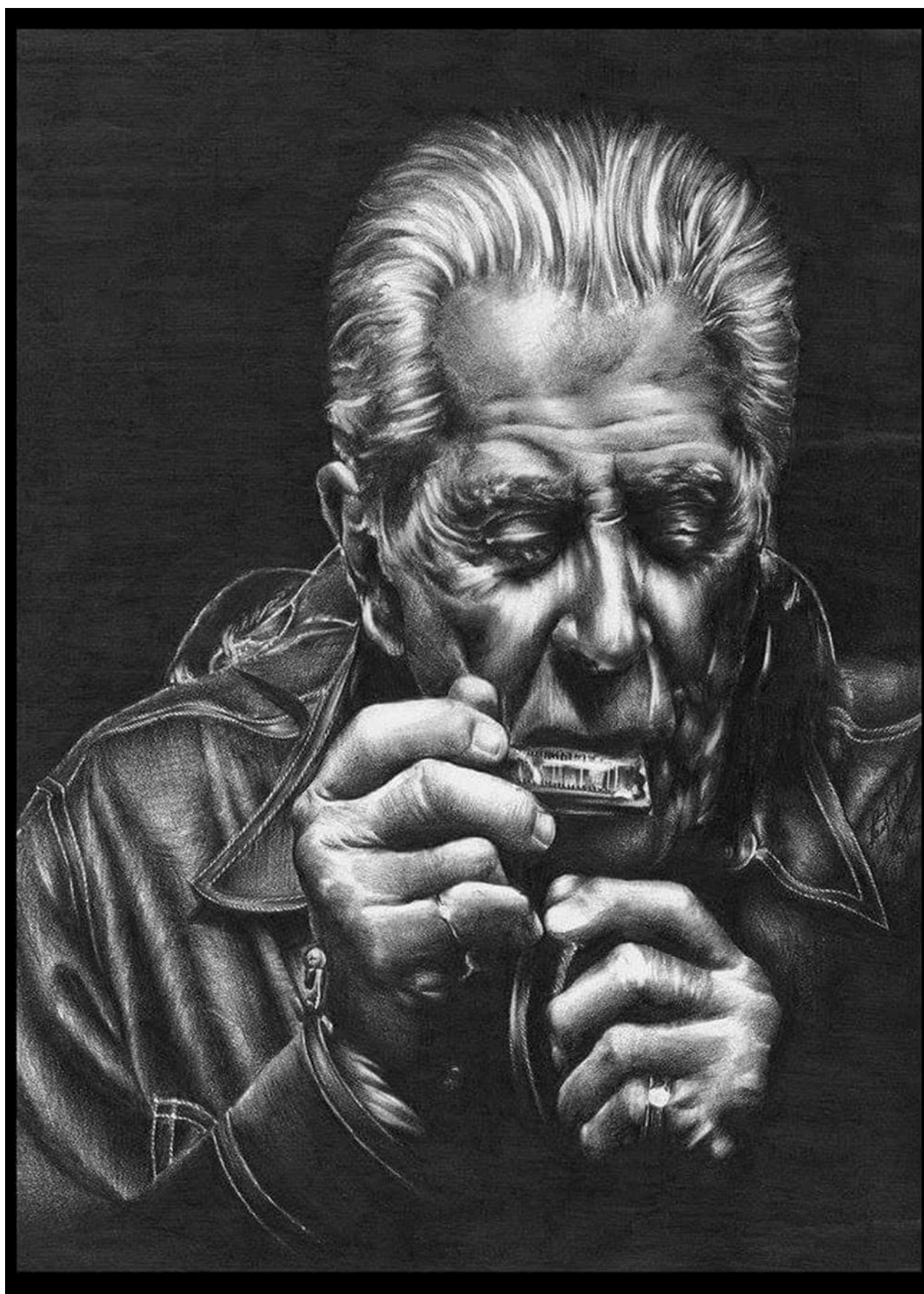
Mit jelent számodra az alkotói hitelesség ebben a mai, felgyorsult világban, és mi az az irányelv, amiből semmilyen körülmények között nem vagy hajlandó engedni, ha a művészetedről van szó?

Charlie Zenegép című száma talán az ide illő gondolat: „igazi zenész, saját zenéjét játssza”.

A világ valóban nagyon gyors ütemben fejlődik, változik, és aki nem tudja tartani ezt a tempót, az sajnos kikerül az emberek látóteréből. Folyamatosan jelen kell lenni, megosztani, kommentálni, hogy lássák: Te is vagy.

Hobo Mindenki sztár című száma: „akárhogy is fáj, mindenki sztár”.

Ez az, ami nekem sosem ment; se gyerekként, sem pedig felnőttként nem szerettem volna direktben menni mások után vagy épp aktuális trendeket követni. Ha egyszer valami megfogott, belém hasított, akkor ahhoz hű maradok.

Nem festek absztraktot, mert nem szeretem, nem értem, és nem is fog meg; az nem az én világom. Számomra ez olyan világ, amibe bármit és semmit is bele lehet magyarázni, és ezt sokan kihasználva alkotnak gyártósor-jelleggel ilyen képeket.

Lehet, hogy nem adok el olyan sok képet, mert a figuratív jelenleg nem olyan kelendő, de akkor is ez fog meg, ezt szeretem csinálni, és ettől lesz a végeredmény olyan, amit magam is szívesen kiakasztok a falamra. Azt festem, amiben jól érzem magam, és ha egyszer találkozik a kínálat a kereslettel, akkor mindenki boldog.

A gondolkodó textiles - Beszélgetés Pungor R. Dórával a rongyok, a tű és a sorsok világáról

Szász Endre egykor „a gondolkodó textiles” elnevezéssel illetett. Hogyan kísérte végig ez a gondolat a pályádat, és mit jelent számodra a forma mögött meghúzódó gondolat az anyag megmunkálásakor?

1993 kikelet havában különös levelet hozott a posta Vasszécsenybe. A borítékon mindössze ennyi állt:

„Boszorkányos Dodónak, Vasszécsenybe.”

A gyönyörű, kissé jobbra dőlő kézírásból hamar kiderült, kitől érkezett. A levél végén ez állt:

„Dodó! Légy kedves, Lacival keressetek fel várdai otthonomban. Hívj fel...Szász Bandi”

Akkoriban kis műhelyemben, Vasszécsenyben öt segítő asszonnyal készítettük az általam megálmodott textilkabálákat. A figuráim országszerte ismertté váltak, sokan már csak úgy emlegettek: „a boszorkányos Dodó”.

Szász Endre elmondta, hogy Antal Imre televíziós műsorában figyelt fel rám, ahol a Kései szerelem című alkotásommal szerepeltem. Ezután hívott meg bennünket a várdai kúriájába. Ezt az alkotásomat vittem ajándékba neki.

Ebből a találkozásból különleges szellemi kapcsolat született. Sokszor beszélgettünk művészetről, irodalomról, zenéről és az élet mélyebb kérdéseiről. Talán ekkor érezhette meg bennem azt, hogy számomra a textil soha nem csupán anyag.

A világot mindig összefüggéseiben szerettem látni. A tárgyi tudásomat otthonról hoztam: édesapám fiatal korában papnak készült, tőle ismertem meg a latin bölcsességeket és azt a szemléletet, hogy minden gondolat mögött mélyebb jelentés rejlik.

Egy alkalommal Szász Endre megkérdezte, hogyan készítem a figuráim arcát. Elmondtam, hogy harisnyából, vattából és drótból öltögetem őket. Erre mosolyogva csak ennyit mondott:

- Dobd le a harisnyát! Mondd meg, mit látsz!

Én azt feleltem:

- Rózsákat látok.

Talán ez a pillanat foglalja össze legjobban, mit jelent számomra a „gondolkodó textiles” kifejezés. Nem egyszerűen formákat készítek, hanem érzéseket, történeteket és emberi sorsokat próbálok láthatóvá tenni.

A textil számodra „élő anyag”, amelyben ott rejlik az emlék és az emberi sors. Hogyan formálódik meg egy-egy karakter a kezed alatt a tűvel és cérnával?

Számomra a textil soha nem csupán anyag volt. Élő közeg, amelyben benne marad az alkotó gondolata, érzése és keze nyoma. Egy-egy karakter először belül születik meg: egy arc, egy tekintet, egy sors, amelyet aztán tűvel, cérnával és különböző anyagokkal formálok láthatóvá.

Talán nem véletlen, hogy ez lett az én utam. Apai ágon Wessely Margit rongybabakészítő unokája vagyok. Családunkban a kézzel készített babák és textilfigurák világa nemcsak mesterség, hanem szeretettel őrzött lelki örökség is.

Ezt az örökséget ma is kutatom és ápolom, amelyben nagy segítségemre van mamám unokahúga, Szemes Imréné Bene Valéria, aki számos emléket őriz Wessely Margit különleges alkotásaiból.

Nagy öröm számomra, hogy az alkotás szeretetét lányom, Tóth Fedóra képzőművész is továbbviszi. Így a családi örökség újabb generációban él tovább.

Talán ezért vallom ars poeticámként:

„Kézzel öltött öltések közt – DóraArcok, BabArcok, jellemek, versek – rongy, tű és cérnára.”

Amikor egy figurát formálok, nem egyszerűen tárgyat készítek. Egy karaktert keresek, akinek arca, története és lelke van.

Számomra a forma akkor válik élővé, ha mögötte ott van a gondolat és a lélek.

Franciaországban is megtapasztalhatted, hogy a művészeted nyelv nélkül is képes kapcsolatot teremteni. Milyen emlékezetes pillanatokat őrzöl abból az időszakból, amikor a „boszorkányos Dodó” kabalák nemzetközi terepen is bemutatkoztak?

1994-ben különleges üzenetet kaptam: Franciaországból, Metz városából Françoise Noir levéltárigazgató és férje, Bernard Noir szerettek volna kapcsolatba lépni velem.

Néhány nap múlva egy elegáns terepjáró állt meg a vasszécsenyi kis műhelyem előtt. A kocsiból egy pézsma bundás, elegáns hölgy szállt ki, és mosolyogva kiáltotta:

– Bonjour, Dodó!

Ő volt Françoise Noir. Ez a találkozás egy új korszak kezdetét jelentette: a „boszorkányos Dodó” figurák elindultak Franciaország felé. Kapros Ferenc bányamérnök, Kapros Edit textilművész férje lett a segítőm és tolmácsom, így három éven át Lyonban és környékén kiállításokon, bemutatókon és műhelyfoglalkozásokon mutathattam be alkotásaimat.

Külön öröm számomra, hogy a Kései szerelem című alkotásom – egy padon ülő idős házaspár meghitt pillanata – Franciaországban is ismertté vált, a kalapos boszorkányfigurám pedig Lyonban a Land Rover terepjáró cég számára is jelképpé vált.

Ezek az élmények örökre megerősítettek abban, hogy a kézművességnek nincs határa. Az egyedileg tervezett és kivitelezett figuráknak nincs szükségük közös nyelvre – a karakter, a tekintet és a lélek mindenhol érthető.

A textilművészet mellett gyermekkorod óta írsz verseket és novellákat, és most irodalmi pályázatokon is megmutatod ezt az oldaladat. Hogyan egészíti ki egymást a szavakból és az öltésekből születő világ?

Szombathelyen születtem, de a Vas megyei Hegyhát vidékéről, Vasvárról származom. Apai ágon Wessely Margit rongybabakészítő unokája vagyok. Már kilencéves koromban verseket írtam, így a szavak világa éppúgy végigkísérte az életemet, mint a textil és a figurák formálása.

Olyan családi közegben nőttem fel, ahol fontos volt a zene, az irodalom, a magyar nyelv szerete, a hit és az identitás. Édesanyám olvasottságát, édesapám latin műveltségét és a gondolkodás iránti nyitottságot otthonról hoztam.

Megtanítottak arra, hogy a világot ne elszigetelt dolgokként, hanem összefüggéseiben lássam. Az alkotásban egyszerre van jelen bennem a képzelet és a rendszerező gondolkodás, az érzés és a logika. Ez az egység segít abban, hogy ne csak formákat hozzak létre, hanem jelentést is adjak nekik.

Számomra a versek és a textilfigurák ugyanabból a belső világból születnek. A tűvel és cérnával arcokat, a szavakkal érzéseket és történeteket formálok.

Textilszobrászként és költőként is az emberi lelkek mélyére hatolsz. Mennyiben változott meg az alkotói szemléleted az évtizedek során?

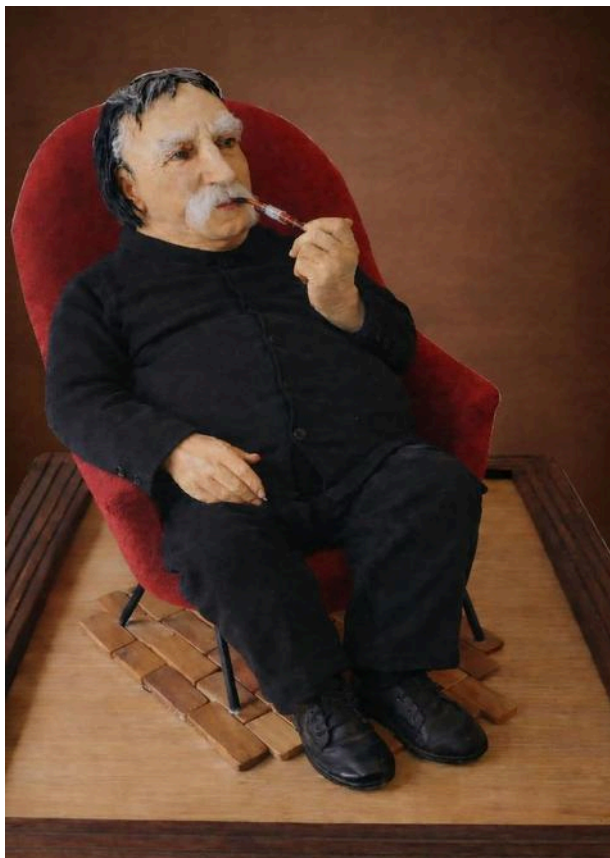
Nem tudok különbséget tenni az életutam és az alkotói szemléletem között, mert a kettő elválaszt-hatatlan. Minden öröm, minden próbatétel és minden emberi találkozás formált rajtam, és közben az alkotásaimon is.

Mindig a belső képeimmel dolgoztam. A figuráim és a verseim ugyanabból az ösztönös látásból születnek. Hiszem, hogy ezt a belső képet, ezt az érzékenységet Isten ajándékozta nekem. Az én feladatom pedig az, hogy ezt az ajándékot hűséggel bontakoztassam ki, a munkámmal, a megtapasztalásaimmal és a folyamatos tanulással.

Az évek során talán nem az alkotói szemléletem változott meg, hanem mélyebbé vált. Ma már kevesebbet akarok megmutatni, de sokkal többet szeretnék elmondani – akár egy öltéssel, akár egy verssorral.

Különleges ajándék számomra, hogy ennek a belső útnak a kibontakozását és kivirágzását ma már a lányaimban is láthatom. Tóth Fedórában és Tóth Szimonettben ugyanazt az alkotó érzékenységet, kíváncsiságot és teremtő erőt fedezem fel, amelyet egykor én is ajándékba kaptam.

Mit jelent számodra az alkotói hitelesség ebben a gyorsan változó világban, és mi az a belső iránytű, amiből semmilyen körülmények között nem vagy hajlandó engedni?

Számomra az alkotói hitelesség azt jelenti, hogy hű maradok ahhoz a belső hanghoz és látáshoz, amely egész életemben vezetett. Hiszem, hogy az érzékenység, a teremtő képzelet és az alkotás képessége Isten ajándéka, amelyet felelősséggel kell gondozni és továbbadni.

Édesapám fiatalon papnak készült. Tőle kaptam az első latin bölcsességeket, Seneca és Marcus Aurelius gondolatainak szeretetét. Már gyermekkoromban arra tanítottak, hogy a világot ne csak szemléljem, hanem összefüggéseiben értsem. Ez a szemlélet ma is ott van minden alkotásomban: a gondolat és az érzés, a lélek és a forma együtt születik meg.

A tű a kezemben és a toll a papíron ugyanazt keresi: az igazat, a szépet és az emberit. Nem a pillanatnyi divatot követem, hanem azt a belső iránytűt, amelyet a hitem, a családom, a megtapasztalásaim és az évtizedek munkája formált.

Életem során kétszer is megfogalmazódott bennem egy textilszobor-múzeum létrehozásának álma. Először 2000-ben, a Börzsöny lábánál fekvő Kemencén terveztem egy olyan helyet, ahol az évtizedek alatt megszületett karakterfiguráim méltó otthonra találtak volna.

2012-ben szülővárosomban, Szombathelyen önerőből hoztam létre egy textilszobor-kiállítóteret, amelyet múzeummá szerettem volna továbbfejleszteni. Nyolc hónapon át minden erőmmel működtettem, de a helyi támogatás hiányában ezt az álmomat nem tudtam kiteljesíteni.

Az utamat ma is magam járom. Sok nehézségen, emberi próbán és meg nem értésen át vezetett ez az út, de ezek nem tudták elvenni a hitemet az alkotásban. Megtanultam, hogy az alkotónak néha egyedül kell őriznie azt a lángot, amelyből a művei megszületnek.

Július 30-án töltöm be a 60. életévemet, és ezzel együtt 39 éve járom az alkotás útját. Ennek az életútnak az összegzése lesz a még ebben az évben megjelenő DórArcok című könyvem, amely a Wessely-Pungor-Tóth alkotói dinasztia történetét mutatja be: tűvel, ronggyal, cérnával és tollal. Különleges öröm számomra, hogy ez az örökség nem ér véget velem. Lányaim, Tóth Fedóra és Tóth Szimonett külön látásmóddal, saját tehetséggel, alkotói és írói vénával megáldott fiatal felnőttek. Mindketten gyermekkoruk óta írnak verseket, fantasyregényeket és képregényeket. Fedóra saját útát járja, saját technikával a festészetben, szobrászatban is mégis ugyanabból a teremtő forrásból merítenek, mindketten, amely engem is egész életemben vezetett.

Hiszem, hogy amit szeretettel alkotunk, az nem vesz el. Az igazi örökség nem csupán a tárgyakban marad fenn, hanem a gondolatokban, a szívekben és a következő nemzedékekben él tovább.

„A szeretet az egyetlen alkotás, amely túléli az időt.”

A 66 füzet öröksége - Interjú Tauzné Piroskával Fazekas Imre Pál életművéről

Kiss Kálmán költő szerint Imre szájából „parazsak tüzesedtek elő”, amikor szavalt. Hogyan emlékszel vissza arra a szenvedélyre, amely őt mozgatta, akár egy író-olvasó találkozón, akár az íróasztal mellett?

Fazekas Imre Pál csak szenvedéllyel, tisztelettel állt ki a közönség elé. Megmutatta önmagát, a versekben kiteljesedő életet és igazságot, a megszenvedett gyönyörűségét, s a megszelídített brutalitásokat.

Nem kereste a szavakat, hanem folyamatosan szép magyarsággal beszélt hittel, becsülettel, szeretettel.

Teljesen azonosult az előadott versekkel. Beleborszongott, aki őt hallgatta.

Gyönyörű orgánuma volt, s tehetsége az előadáshoz.

Nemcsak szépen szavalt, gyönyörűen énekelt is. Több versét nóták, dalok kottájára írt meg. Ezeket a találkozókön a közösség örömeire el is énekelte.

Legalább 600 dalt ismert. (Felvételt nyert a Zenei Konzervatóriumba, de anyagilag akkor nem tudta volna finanszírozni tanulmányait.)

A találkozókön mindig beszélt arról, hogy hogyan kell szépen előadni egy verset. Nem szabad gyorsan elhadarni, mert közben a tartalomnak is meg kell érkeznie a hallgatóhoz.

15 éven át dolgoztatok együtt. Milyen volt az alkotói folyamat egy olyan emberrel, aki 7381 művet hagyott az utókorra, és aki számára a költészet „létforma, mint a légzés”?

Amióta én ismertem, ő csak írt állandóan. Naponta több alkotása született. Mire hazaért a tanításból, én voltam az első, akinek felolvasta.

Mondta: „Neked jó elmondani őket, mert érted, hogy mit akarok írni.”

„Nem tudom, mennyi időm van vissza, sietni kell, mert rengeteg a mondanivalóm.”

Gyorsan letisztázta a soron következő füzetébe az írásokat.

Élmény volt látni: ahogy vezettem s úton voltunk, akkor fejben rakta össze a verset, s azt láttam, hogy az ujjain számolja a szótagokat. Hazaértünk, rögtön le is jegyezte. Fantasztikus elme volt.

Ha egy vers véletlenül elveszett, akkor mondta: „Sebaj! Eszembe jut belőle egy szó, s én visszahozom.” Ez így is volt.

Mi egymásnak minden rezdülését ismertük. Azt mondta: az én hiányom nálad van, a tiéd nálam. Sokszor hétköznapi dolgokban kissé ügyetlen volt, s én abban segítettem neki. Szeretett velem dolgozni, mert precíz voltam a gépelésben és gyors. Különleges élmény volt vele a munka. De persze – úgy, mint mindenki – néha vitatkoztunk is: de harag nem volt. Ő csak írt, minden más munkát rám bízott. A pályázatokat is teljesen magamtól küldtem bek:

Mondta: „Dönts teljes belátásod szerint, te ezeket jobban tudod intézni!”

Így jutottunk fel ketten együtt a „Parnasszusra”.

Imre számára a személyes találkozás az olvasókkal küldetés volt. Hogyan érezte magát ezeken az eseményeken, és miért volt számára olyan fontos a közvetlen kapcsolat és a több mint 1500 elajándékozott kötet?

„Járom az országot, világot szóval, verseimmel, köteteimmel. Találkozva az emberekkel, örömmel tölt el, ha soraim eljutnak az emberi lelkekhez. Csak szeretet viszek és hozok.” Kb. 8 ezer emberrel találkozott.

Egyenként figyelmezteti író-olvasót az élet értelmére, az elkötelezettség jelenlétére.

Az író-olvasó találkozókra a következőt mondta:

„Hiszek a világ egészséges megmaradásában, és az ún. szerves fejlődés világméretű előnyeiben, melyben minden az emberért, az emberiség javára történik megkülönböztetések nélkül. Az emberiség számára várom – a végre-valahára, örök békével, jóléttel köszöntő-tettekben megnyilvánuló – világmegváltást.”

A találkozókra sok könyvet elajándékozott, mondván: azokhoz is jussanak el versei, akik anyagi okokból nem tudják megvásárolni. De pusztán önzetlenségből is adta az érdeklődő közönségnek.

„Jó szívvel őrizzenek meg emlékezetükben.”

Én is ezt a példát követem: ha meghívnak költészet napja körül, hogy beszéljek Fazekas Imre Pál költészetéről, én is csak ajándékba adom a köteteit. Még van egyes kötetekből jó néhány, amely ilyen célra fog menni.

Sajnos több kötetéből csak egy-egy példány van, azokat megvásárolták már. Voltak, akik kifejezetten kérték, ha megjelenik könyve, küldje el nekik.

A filozófia és közgazdaságtan mellett az írás mindig ott volt mellette, de az igazi publikációs hullám a nyugdíjazása után indult el. Hogyan hatott a termékenységre az, hogy végre teljes egészében a költészetnek szentelhette az idejét?

Nyugdíjazása után csak a költészetnek élt. Ment az író-olvasó találkozókra. Ő maga szervezte meg azokat. Más gondja nem volt, csak írni és írni, s menni Magyarországon és külföldön egyaránt. Több mint 100 helyen járt. 500 oldalas kötetét legalább 200 magyar könyvtárba el is küldte.

Amikor megismertem 2006-ban, akkor kb. 3200 verse volt. Az elkövetkező 15 évben született még több mint 4000.

Szeretett élni. Utolsó 5 évét családjában töltötte. Emlékét fekete gránittábla őrzi fényképével. Sokan megállnak, s megnézik.

A 66 jegyzetfüzetbe rendezett kéziratok hatalmas értéket képviselnek. Milyen érzés ma kézbe venni ezeket a relikviákat, és látni bennük azt a precizitást, amivel Imre az életművét kezelte?

A mai napig ezekből a gyönyörűen leírt kéziratokból dolgozom. Sok megvan a számítógépen, de jó látni, érezni ezekből az ő közelségét. Sokszor ezek adnak erőt, hiszen sok versnek tudom a történetét. Felidézik az írások a képet, ahogy diktálta, s én gépeltem. A pályázatokat is ezekből válogatom ki.

Sokszor bizony elered a könnyem. De túl kell lenni rajta.

80 éve kezdte lejegyezni első versét, s azóta is haláláig töretlenül folytatta. Példaértékű ez a felelősség, akarat, következetesség. Olyan sok ez a mű, hogy még most sem értem a végére. Vannak versek, amelyeket most fedezek fel.

Érdekes, hogy halála előtt egy évvel átnézte elejétől a végéig mind a 66 füzetet. Van, amin javított is. Kategorizálta őket: Szerelem, társadalom és természet. Sok hónapig dolgozott rajta. Talán érezte, hogy csak rövid ideje van vissza életéből.

Verseiben gyakran szól az „emberi sors érző lelkeihez”. Szerinted mi volt az a legfontosabb üzenet, amit mindenképpen át akart adni az olvasóinak a jobb életért való küzdelemben?

Nagyon szenvedélyes, érző lélek volt. Órákig lehetett hallgatni. Aki „sötétben is tudta, merre van az útja”.

Mindig a szegény emberek pártján állt, az elesettekén.

Szerette, ha valaki megtalálta a versek „lelkét”. Az örök érzelmi, lírai mondanivalóját.

Minden verse egy-egy érzelmi, értelmi állásfoglalás, amelyet a nép szájából finomítva, alakítva ad vissza olvasóinak.

„A verseim arra invitálják az olvasót, hogy természeti környezetünkben, a Földön keressük együtt az egymás közötti igazság legszabadabb útját. Rátalálunk előbb-utóbb.”

Egy interjúban azt írta: „Ha valaki költő tisztán igazán, életét adja világa oltárán.” Te, aki a legközelebbről láttad az alkotói folyamatát, hogyan látod: mennyire volt számára teher vagy éppen felszabadító ez a fajta önfeláldozó költői sors?

A költészet számára az életet jelentette. Ki kellett magából írni az élet történéseit.

Azt mondta: „A téma az utcán hever, csak fel kell venni azt.”

Mindig vállalta, amit leírt. Nem félt a következményektől.

Mondta: „Akár életemmel fizetek ezért a szent ügyért.”

Persze, mint minden költőnek, vannak olyan versei, amit a mindenkori hatalom não szívesen fogad. A szájukat nem lehet befogni. De semmi politikai összeütközése nem volt egy rendszerrel sem, pedig egy párat megélt.

Minden nap írt, olvasott. A Bibliát – nem volt olyan nap, hogy ne olvasta volna. Szerinte sok bölcsesség van benne. Sok bibliai témájú verse is született.

Olvasta a világ híres költőinek alkotásait. Sok újság járt, azokból is merített témákat. Betéve tudta a verstant. Ezek a könyvek is mindig az asztalon voltak. Csak akkor pakoltunk el kis időre, ha vendégek jöttek. Ez volt a mi Nagylóki Irodalmi Műhelyünk.

Olyannyira ez volt az élete, hogy sok költőjelöltet is szívesen mentorált. Szívesen átnézte verseiket, tanácsokat adott.

Sokat kellett tanulnia, míg idáig eljutott. Egész életében tulajdonképpen.

Igen, feláldozott mindent. Szabadidejét, pénzét a könyvek kiadásához. Mindent a költészetnek rendelt alá.

Mondta is: „Hogy nagy átok, hogy egy percre sem tudom kikapcsolni a fejemből a versírást.” Ez mindig írásra készítette.

De haláláig dolgozott, amíg bírta. Örömmel és hittel tette ezt. Tudta, hogy não hiábavaló.

„Ha már csak egy versem is a világé, akkor érdemes volt élni” (FIP)

Ma, a posztumusz szépirodalmi életműdíj fényében, hogyan látod az ő örökségét: mi az a legfontosabb „vonal”, ami az életéből és költészetéből a mai fiatal alkotók számára is útmutató lehet?

Fazekas Imre Pál életútjából is látszik, hogy mennyi kitartás, tanulás, akarat, alázat kell ahhoz, hogy valaki nehéz sorsa ellenére tovább tudjon lépni.

Nehéz sorsa is arra indította, hogy ki kellett magából írni, ami őt foglalkoztatta.

Folyamatos szellemi megújulásra volt szüksége.

Arra ösztönözte mindig az ifjúságot, s kérte is őket, hogy tanuljanak, vállaljanak önmagukat, vegyenek részt aktívan ne csak saját jövőjük, hanem közösségük építésében is. Fogjanak össze!

Az álmok nem lehetetlenek, csak küzdeni kell a célok eléréséért.

Olvassanak sokat, verseket is. Mert azok nãocsak szépek, érdekesek, hanem fejlesztik nyelvi kifejezőképességüket, gondolkodásukat, érzelmeiket.

A nagy klasszikusokon kívül olvassanak kortárs költőket, írókat, mert talán stílusban, témában jobban közel állnak a mai fiatalokhoz.

Az interneten is keresgélve találnak sok olyan verset, amelyek biztosan tetszenek nekik, s talán kapcsolódnak életükhöz.

Keresgéljenek irodalmi folyóiratokban, költők hivatalos oldalán is!

Az érzelmek átélése a versek olvasása során, a tartalom megtetszése segíthet abban, hogy örömet találjunk bennük, vagy ösztönözze a fiatal poétákat is a versíráásra.

Térkép helyett versek - Horváth Mihály belső portréja

Köszöntöm az olvasókat, Horváth Mihály vagyok. Alkotó embernek gondolom magamat, aki mindig is a művészeti vagy szórakoztatóipari szférában szeretett volna elhelyezkedni. Sajnos ez mindmáig nem sikerült.

Tervek és valóság

„Egy-egy kivételtől eltekintve mindig olyan emberekkel hozott össze a balsors, akik először elhúzták előttem a mézesmadzagot, aztán megfojtottak vele.”

Ezt úgy értem, hogy jó néhányszor megkerestek különféle lehetőségekkel és ajánlatokkal, hogy dolgozzunk együtt, csináljunk ezt meg amazz – és soha nem csináltunk semmit. Ezekből a tervezett együttműködések közül mindig csak a „működ” maradt.

Az igazsághoz persze hozzátartozik, hogy szeretek szellemeket kergetni. Gyakran olyan magasra teszem a léceket, ahol nemhogy nem tudom megugrani, de már nem is látom. Ez az élet minden területére igaz.

Az írás útján

A szövegírás iránti érdeklődés már régóta motoszkált bennem: néha-néha írogattam rövid, egyedi szösszeneteket ismerősöknek és barátoknak különleges alkalmakra. Noha előben nem vagyok a szavak embere, mindig tetszettek a fondorlatos szöveges megoldások és azok a szófordulatok, amelyekben a magyar nyelv verhetetlen.

Legnagyobb hatással rám:

- Romhányi József munkássága
- A L'art pour l'art Társulat korai előadásai

Menekülőút a költészetbe

A pandémia alatt viszont – magamhoz képest – még jobban belelendültem a költészetbe. Akkortájt nem a legfelemelőbb hónapokat éltük, és nekem is szükségem volt valami menekülőútra. Ez lett az.

Akkoriban merültem bele jobban olyan költők műveibe, mint:

- József Attila
- Ady Endre
- Faludy György

Ráadásul – ha szabad így fogalmaznom – „tolmácsom” is volt melléjük, hiszen a Hobo által előadott, megzenésített verziókat fedeztem fel magamnak. Abban az időben és abban a formában engem ezek a versek teljesen magukkal ragadtak és elgondolkodtattak, némelyik annyira, hogy azóta is gondolkodom...

Adtak egy olyan inspirációt, melynek hatására én is elkezdtem írni mindenfélét, pusztán amatőr szinten és csak az asztalfióknak.

És közben csak bolyongok e féltekén, mert semmihez nem értek én.

Horváth Mihály: Visszaható képmás

Az évszázadok során szinte minden harcban elestél,
Hátráztatott tűző nyár, borús ősz és jeges tél.
Mert, aki a szerencsének csak mostoha lelence,
Annak nem jut dicsőség, sem fénylő, kincses szelence.

Tomporod alatt halkán korhad szét a lóca,
Hidegvéred szipolyozza vámpír és pióca.
Kihűlt kályhát hagytak rád és hangyalepte tálcát,
Arcodra az ádáz napfény vet vöröslő álcát.

Alkalmanként föléd szállt egy jóakaró múzsa,
Mára viszont lekopott homlokodról a rúzsa.
Az aranyhalak túl mélyen, és túl messzire úsznak,
Annyi esélyed sincs, mint egy megkötözött túsznak.

Sziszifuszi teendőidnek jutalma pizslicsáré,
Szervezeted egyre inkább olyan már,
mint Keith Richards-é.
Zárásképp egy tanács, ami talán kicsit vidító,
Ne emészd folyton magadat; cor ne edito!

Horváth Mihály: Jóízlés a határon

Ha szárnyra kap jó vagy rossz hír, akkor annak hallatán,
Rejtekekből ítélkezik minden troll és sarlatán.
Fokozzák a feszültséget, élvezik a drámát,
Még a fenyőtobozról is azt hiszik, hogy gránát.

Trónkövetelő lett itt mindenféle bugris,
Enigmára van szükség, mert burjánzik a hunglish.
Mit szólna ma Kosztolányi, Karinthy vagy Kölcsey,
Ha tudnák, hogy fonnyadnak a magyar nyelv gyümölcsei?

Így aratnak babérokat előkelő poszton,
Tárt karokkal várja őket Róma, Párizs, Boston.
Én pedig a légváramban tétovázva keringek,
És gyanakodva néznek rám a szatyorból a heringek.

Horváth Mihály: Ártalomjegyzék

Naponta kell lépést tartanunk a modern korral,
Nyomunkban a természet és szörnyű bosszút forral.
Szmog terjeng a levegőben, a folyóvizekben cián,
Segélykérés nem hallatszik semmilyen frekvencián.

Megtébolyodtak a népek, mások az igények;
Monotonabb dallamok, sápadtabb fények.
Özönlik sok páváskodó, önjelölt kis szexikon,
Kezükben a mindentudó-semmitmondó lexikon.

Szögesdróttal átszótt szívvel tengődik egy fakír,
Testén sajtó kék-zöld foltok, másokon smaragd és zafír.
Pedig némi jó szerencsét néha ő is várna,
Ha talizmánját nem takarná kudarcoknak árnya.

Túl élénk fantáziája áldás helyett átkot hoz,
De úgy kötődik hozzá, mint Odüsszeusz az árbóchoz.
Hullámok közt hanykolódva tűri tengeriszonyát,
És kerülgeti tőzsdecápák felvillanó uszonyát.

Nem ismerhette még ki a titokzatos sorsot,
Feje felett pálcát törnek, orra alá borsot.
Őt állítják pellengérre, rajta csattan ostor,
Nem nyújt menedéket sem erőd, sem kolostor.

A tűz martalékává lett pénz, fegyver és paripa,
A fából, mibe fejszét vágott, nem lett vaskarika.
Az ember hitet ilyenkor már nehezebben talál,
Még előtte az élet, de már nyomában a halál.

Oltalmazó, szent glória nem ragyoghat felette se',
Igába vont szolgalelkét nem váltja meg felettese.
Türelmesen őrlődik, míg számadása elkészül,
Bal oldalán hóhér áll, jobb oldalán lelkész ül.

A jószívűek jobban szívnak, bár tetteik nemesek,
Elég, ha csak arra gondolsz, hogy járt szegény Nemecek.
Érthető lehet tehát az elmondottak alapján,
Hogy nincs csizmáján sarkantyú, sem fécántoll a kalapján.

Nézi, ahogy maskarát ölt minden ember, ország, város,
„Színház az egész világ”, és benne ő a ruhatáros.

A digitális ecset nyomában - Interjú Szabó Péterrel

A mesterséges intelligencia nem elveszi a művészet lelkét, hanem egy új, lenyűgöző vizuális nyelvet ad a kezünkbe: Szabó Péterrel arról beszélgettünk, hogyan olvad össze a belső világ, a veszteségek feldolgozása és a modern technológia egy igazán egyedi alkotói úttá.

Azt írta, hogy a mesterséges intelligenciát „kreatív partnerként” használja. Hogyan néz ki ez a partneri viszony a gyakorlatban: mennyire részletezi ki a „promptokat”, és mennyi szabadságot enged a technológiának a végeredmény alakításában?

A mesterséges intelligenciát valóban kreatív partnerként használom, nem pedig egyszerű eszközként. A folyamat mindig egy gondolattal, egy hangulattal vagy egy belső képpel kezdődik. Ezt próbálom minél pontosabban megfogalmazni a promptban. Vannak esetek, amikor nagyon részletes leírást készítek a kompozícióról, a fényekről, a színekről és a stílusról, máskor viszont tudatosan hagyok teret a mesterséges intelligenciának, mert szeretem, amikor váratlan vizuális megoldásokkal lep meg.

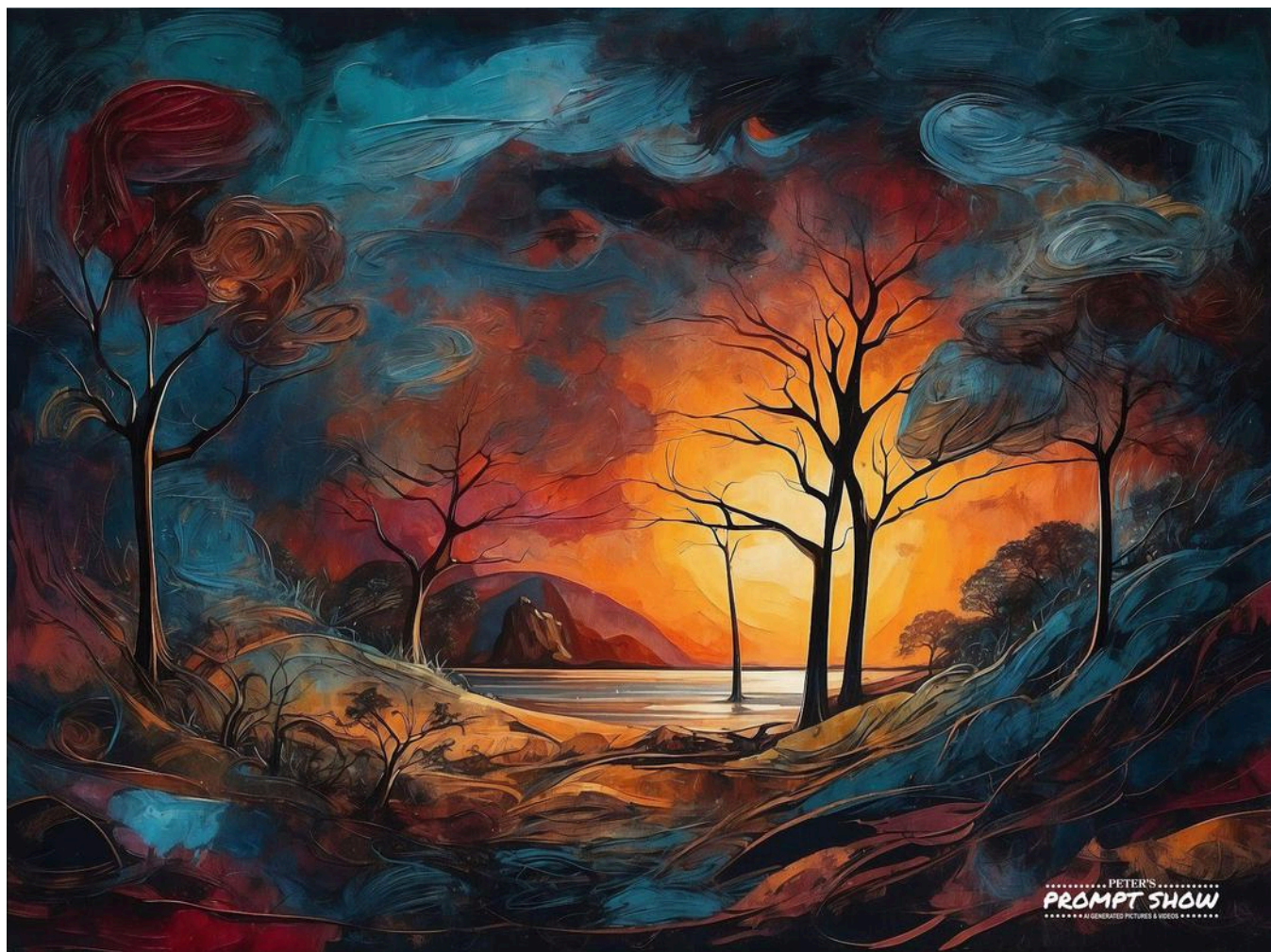
A partneri viszony számomra éppen ebből a párbeszédből áll. Én kijelölöm az irányt, a hangulatot és az esztétikai célokat, a mesterséges intelligencia pedig olyan lehetőségeket is felkínál, amelyekre magamtól talán nem is gondoltam volna. Ezek közül azonban mindig én választok. Gyakran több tucat változat készül, mire megszületik az a kép, amelyről úgy érzem, valóban az én gondolataimat tükrözi.

Sokan úgy képzelik, hogy egy jó AI-kép egyetlen prompt eredménye. Az én tapasztalatom éppen az ellenkezője. Az alkotás számomra egy folyamatos döntéssorozat. Finomítás, újrapróbálkozás, válogatás és sokszor teljes újrakezdés. Ebben a folyamatban a mesterséges intelligencia rendkívül inspiráló társ, de a végső döntéseket mindig én hozom meg.

A prompt nálam a gondolat első vázlata. Ahogyan a festő az első ecsetvonással még nem ismeri a kész művet, én sem tudom pontosan, hová vezet majd a folyamat. Az alkotás szépsége éppen abban rejlik, hogy közben én magam is meglepődhetek.

Korábban hagyományos technikákkal is foglalkozott. Miben érzi a legnagyobb különbséget az ecset/ceruza és az AI-eszközök által nyújtott „belső híd” között, azaz melyikkel tudja könnyebben felszínre hozni az érzelmeit?

Mindkét alkotási módnak megvan a maga szépsége, de egészen más utat járnak be. Amikor ecsettel vagy ceruzával dolgoztam, minden vonal közvetlenül a kezem mozdulataiból született. Az alkotás fizikai folyamat volt. A festék illata, a papír felülete, az ecset mozgása mind része volt az élménynek. Ez egy nagyon bensőséges kapcsolat az anyaggal. Persze a hagyományos technikák engedik az elmélyülést egy munka során. Talán úgy tűnhet, hogy az AI megfosztja a művészt ettől. Személy szerint sokszor kaptam magam rajta azon, hogy türelmetlen vagyok. Hamar szerettem volna látni a végeredményt.

A mesterséges intelligenciával egy teljesen másfajta kapcsolat alakult ki. Itt nem a kezem, hanem a gondolataim és a képzeletem kerülnek előtérbe, amelyet szinte azonnal leképezhetek. A hangsúly áthelyeződött a vizuális elképzelés megfogalmazására. Nem azt érzem, hogy kevesebbet alkotok, hanem azt, hogy más módon alkotok.

A saját érzelmeimet ma talán könnyebben tudom felszínre hozni AI segítségével. Nem azért, mert egyszerűbb, hanem mert olyan világokat is meg tudok jeleníteni, amelyeket hagyományos technikával valószínűleg nem tudnék ugyanilyen részletességgel vagy hangulattal megfesteni. Olyan képi metaforák születhetnek, amelyek nagyon közel állnak ahhoz, amit belül érzek.

Számomra a két technika nem egymás ellenfele. Ahogyan a fotográfia sem szüntette meg a festészetet, úgy a mesterséges intelligencia sem váltja fel a hagyományos alkotást. Egyszerűen egy új vizuális nyelv, amely más lehetőségeket kínál az önkifejezésre.

Erre az új lehetőségre olyan időszakban találtam rá, amikor az alkotás segített feldolgozni a veszteségeimet és újraépíteni önmagam. Az életem során több olyan veszteség is ért, amelyeket nehéz volt szavakba önteni. A generatív mesterséges intelligenciával végzett alkotás számomra nemcsak új technika lett, hanem egy olyan vizuális nyelv is, amelyen keresztül könnyebben tudom megfogalmazni azokat az érzéseket, amelyekre korábban nem találtam megfelelő formát.

Az „Esti vihar” című pályázati munkája sikere után mennyire lett tudatosabb az AI-val való kísérletezésben? Megváltoztatta a sikeres visszajelzés azt, hogyan a saját stílusa kialakításán dolgozik?

Az „Esti vihar” második helyezése valódi megerősítés volt számomra. Addig elsősorban a saját belső mércém szerint alkottam, és természetesen ott volt bennem a kérdés is. Vajon a generatív mesterséges intelligenciával készült képeknek van-e helyük a kortárs művészetben? A pályázat eredménye nem végleges választ adott erre a kérdésre, de azt megmutatta, hogy a zsűri nem az eszközt, hanem magát az alkotást nézte. Ez számomra nagyon fontos visszajelzés volt.

A siker nem változtatta meg a stílusomat, inkább megerősített abban, hogy érdemes következetesen továbbépítenem azt a vizuális világot, amely felé ösztönösen elindultam. Ma már tudatosabban figyelek arra, hogy a képeim között legyen egyfajta belső kapcsolat. Nem szeretnék minden stílust kipróbálni pusztán azért, mert a technológia lehetővé teszi. Inkább arra törekszem, hogy ha valaki több munkámat egymás mellett látja, felismerje bennük ugyanannak az alkotónak a gondolkodását.

A mesterséges intelligencia rendkívül sok lehetőséget kínál, de számomra egyre kevésbé a technikai kísérletezés a fontos. Sokkal inkább az, hogy minden új képnek legyen saját mondanivalója.

Úgy érzem, a technológia izgalma idővel háttérbe szorul, és egyre inkább az válik lényegessé, hogy a kép önállóan is képes legyen megszólítani a nézőt. Az első hónapokban az AI képességeit fedeztem fel. Ma már sokkal inkább önmagamot szeretném felfedezni általa.

Sokan félnek attól, hogy az AI elszemélyteleníti a művészetet. Ön szerint mi az a „személyes többlet”, amivel egy alkotó képes megtölteni egy digitális folyamatot, hogy az valódi műalkotássá váljon?

Azt gondolom, hogy a mesterséges intelligencia önmagában nem hoz létre művészetet. Képeket képes létrehozni, de a műalkotás ennél több. A személyes többlet nem a szoftverben van, hanem abban az emberben, aki megfogalmazza a promptot, választ, elvet, újragondol és végül dönt.

Egy AI-rendszer nem élte át az örömet, a veszteséget, a reményt vagy a kételyt. Ezeket az ember viszi bele az alkotásba. Amikor egy képet készítek, nem egyszerűen egy látványt szeretnék létrehozni. Egy érzést, egy gondolatot vagy egy belső élményt próbálok vizuális formába önteni. A mesterséges intelligencia ehhez eszközöket ad, de a tartalom forrása továbbra is az ember marad.

Számomra a művészet nem attól válik személyessé, hogy ecsettel, fényképezőgéppel vagy algoritmusok segítségével készült, hanem attól, hogy őszinte-e. Ha egy kép megérinti a nézőt, kérdéseket ébreszt benne, vagy érzelmeket hív elő, akkor betöltötte azt a szerepet, amelyet minden művészetnek be kell töltenie.

Én ezért nem a technológiát szeretném megmutatni a képeimmel, hanem önmagamat. Ha a néző elsősorban az AI-ra figyel, akkor valószínűleg még nem sikerült elég jól megfogalmaznom azt, amit mondani szerettem volna. Ha viszont először a kép érinti meg, és csak később tudja meg, hogyan készült, akkor úgy érzem, jó úton járok.

Amikor megszületett a fotográfia, sokan attól tartottak, hogy a festészet elveszíti a jelentőségét. Nem ez történt. A művészet nem az eszköz miatt maradt életben, hanem azért, mert az ember mindig önmagát keresi benne. Úgy gondolom, a mesterséges intelligenciával is ez fog történni. A technológia változik, de az emberi történetek, érzelmek és kérdések ugyanazok maradnak.

Számomra fontos az is, hogy ezek az alkotások ne csak a digitális térben létezzenek. Ezért a számomra legfontosabb képeket fizikai vászonképként is elkészítem. Amikor egy digitális alkotás ki lép a képernyőről, és egy otthon falára kerül, egészen más kapcsolat alakul ki közte és a néző között. Már nem egy gyorsan továbblapozható kép a monitoron, hanem a mindennapi élettér része. Hiszem, hogy ettől válik igazán kézzelfoghatóvá ez a világ. Egy vászonképnek súlya, textúrája, helye van egy otthonban. Ettől válik a digitális gondolat valósággá.

Édesanyám fényképésszmester volt. Gyermekként ott álltam mellette a sötétkamrában és néztem, ahogy a nagyítás során a fehér fotópapíron megjelenik a kép. Amikor a hívóoldatban lassan kirajzolódtak a formák, az számomra maga volt a csoda. Színtiszta varázslat. A fotográfus gondolatai így váltak kézzelfogható képpé. Most, a gondolat az AI segítségével válik digitális képpé, majd ez kerül digitális nyomtatási technikával valóságos vászonra. A technika, az eszköz megváltozott, de számomra a csoda ugyanaz maradt.

Milyen kihívásokkal szembesül, amikor olyan hangulatokat vagy gondolatokat próbál „lefordítani” az AI nyelvére, amelyeknek nincs konkrét képi megfelelőjük a világban?

Talán ez jelenti számomra a legizgalmasabb és egyben a legnehezebb részét az alkotásnak. Az érzéseink többségének nincs konkrét formája. Hogyan lehet megjeleníteni a hiányt, a reményt, a békét vagy éppen a vágyakozást? Ezeket nem lehet egyszerűen „leírni” egy promptban.

Ilyenkor nem tárgyakat keresek, hanem szimbólumokat. Egy fény irányát, egy szín hangulatát, egy ködös tájat, egy örvénylő mozdulatot vagy egy aranyban felragyogó részletet. Ezek együtt már képesek olyan érzelmi teret létrehozni, amelyben a néző talán saját élményeire ismerhet.

A mesterséges intelligencia nem olvas a gondolataimban. Nekem kell megtalálnom azt a vizuális nyelvet, amelyen keresztül egy elvont érzés képpé válhat. Ez sok próbálkozást, finomítást és újra-kezdést jelent. Néha egészen más kép születik, mint amit eredetileg elképzeltem, és előfordul, hogy éppen ez vezet közelebb ahhoz, amit valójában ki szerettem volna fejezni.

Számomra az alkotás egy előre megtervezett út helyett inkább felfedezés. Gyakran a kép mutatja meg nekem, mit is kerestem valójában. Az igazi kérdés az, hogy mi lenne a képi megfelelője a reménynek, milyen színe van a hiánynak, hogyan néz ki az újjászületés, vagy éppen milyen formája lehet a csendnek. A prompt ilyenkor a párbeszéd kezdete. Nem a valóságot szeretném lemásolni, hanem azt, amit a valóság kivált belőlünk.

Ön szerint a jövő képzőművészetében hogyan fog átalakulni a „tehetség” fogalma, ha a technikai kivitelezéshez az AI is támogatást nyújt?

Úgy gondolom, hogy a tehetség fogalma nem fog eltűnni, hanem átalakul. Sokáig a művészi tehetséget elsősorban a technikai tudással azonosítottuk. Azzal, hogy ki tud pontosabban rajzolni, festeni vagy mintázni. Ezek a készségek természetesen továbbra is rendkívül értékesek maradnak, de a mesterséges intelligencia korában egyre nagyobb szerepet kap egy másik képesség is. Ez pedig az egyéni látásmód.

A jövőben talán kevésbé az lesz a kérdés, hogy valaki mit tud technikailag megvalósítani, hanem az, hogy van-e saját gondolata, saját vizuális nyelve és olyan mondanivalója, amely megkülönbözteti másoktól. Az AI sok ember kezébe adhat hasonló eszközöket, de ettől még nem lesz mindenki művész. Ahogyan attól sem lesz mindenki író, hogy tud gépelni.

Számomra a tehetség mindig is az érzékenységet jelentette. Azt a képességet, hogy valaki észrevesz olyasmit, amit mások talán nem, majd képes azt úgy megmutatni, hogy másokban is érzelmeket vagy gondolatokat ébresszen. Ezt semmilyen technológia nem tudja helyettesíteni.

Éppen ezért nem tartok attól, hogy a mesterséges intelligencia háttérbe szorítja a művészetet. Inkább arra számítok, hogy még fontosabbá válik az alkotó személyisége. Ha a technikai kivitelezés egyre könnyebbé válik, akkor a figyelem természetes módon arra irányul majd, hogy kinek van valóban egyedi látásmódja és hiteles mondanivalója.

A jövő művészetében talán már nem az lesz a legnagyobb érték, hogy ki tudja a legszebben megrajzolni a világot, hanem az, hogy ki tud valami újat mondani róla.

Mert végül is az lesz a legfontosabb kérdés, hogy a létrejött műben van-e valami plusz, ami megérinti a nézőt. Én azt hiszem, ez az a gondolat, amely minden művészeti korszakban érvényes marad, akár ecsettel, akár fényképezőgéppel, akár mesterséges intelligenciával születik meg egy alkotás.

Törött darabokból újjászülető történetek - Interjú Soós-Vári Mária Johannával

Azt vallja, hogy minden „törött darabban ott rejlik egy új történet lehetősége”. Hogyan talál rá ezekre a darabokra, és mi volt az a legkülönlegesebb „hulladék” vagy tárgy, amiből végül egy alkotás született?

A legtöbb alapanyag egyszerűen „megtalál”. Van, hogy ismerősök tesznek félre nekem törött porcelánt, régi csempét vagy üvegdarabokat, máskor bolhapiacokon, lomtalanításokon vagy éppen egy felújítás után bukkannak rájuk. Idővel az ember megtanul más szemmel nézni ezekre a tárgyakra. Amit más már hulladéknak lát, én gyakran már egy kész alkotás részleteit látom benne.

„Talán a legkülönlegesebb alapanyag egy régi kirakati próbababa volt, amely Svájcban érkezett hozzám. A tulajdonosa már kidobásra ítélte, mert több helyen sérült volt – az egyik karja például teljesen eltört.”

Először helyre kellett állítanom a szerkezetét, megerősíteni a sérült részeket, és csak ezután kezdődhetett a mozaikozás. Ez a projekt számomra tökéletesen megmutatta, mit jelent a ReVamp Decor szemlélete: nemcsak egy tárgy kapott új külsőt, hanem egy különleges darab új esélyt is arra, hogy ismét értéket képviseljen.

Ráadásul egy régebbi, ma már ritkának számító Schläppi kirakati próbababáról volt szó, ezért külön öröm volt megmenteni a kidobástól.

A ReVamp Decor nemcsak márka, hanem egy hitvallás is. Mit jelent Önnek a gyakorlatban az a folyamat, ahogy a feleslegessé vált tárgyakkól újra értéket teremt?

Számomra ez sokkal több, mint újrahasznosítás. Inkább szemléletmód. Hiszem, hogy az érték nem attól függ, hogy valami új vagy hibátlan. Egy repedt csempe vagy egy eltört porcelán ugyanúgy lehet gyönyörű, csak más formában.

Fontos számomra az is, hogy ha lehet, az alkotás ne csak szép legyen, hanem funkciója is maradjon vagy új funkciót kapjon. Ezért a faliképek mellett szívesen készítek olyan tárgyakat is, amelyek a mindennapok részei lehetnek:

- Madáritatók
- Lámpák
- Egyéb dekoratív használati tárgyak

Számomra külön öröm, amikor egy már feleslegesnek hitt tárgy nemcsak új életet, hanem új szerepet is kap. Az alkotás során számomra az a legizgalmasabb pillanat, amikor a különálló, látszólag össze nem illő darabok egyszer csak egységgé állnak össze. Ez valahol az életre is emlékeztet: a tökéletlenségek nem feltétlenül hibák, sokszor pont ezek tesznek bennünket egyedivé.

A mozaikművészet türelmet és precizitást igényel, miközben az újrahasznosítás sokszor spontán megoldásokat kíván. Hogyan egyensúlyoz a hagyományos technika és a modern, kísérletező látásmód között az alkotás közben?

Pont ezt szeretem benne. A mozaik alapvetően nagyon fegyelmezett technika, ugyanakkor az újrahasznosított alapanyagok mindig tartogatnak meglepetéseket. Egy-egy törött forma vagy különleges mintázat sokszor teljesen új irányba viszi az eredeti elképzelésemet.

Nem ragaszkodom mindenáron a tervhez. Inkább együtt dolgozom az anyaggal. Hagyom, hogy maga az alapanyag mondja meg, mi szeretne lenni. Ettől lesz minden alkotás valóban egyszeri és megismételhetetlen.

Munkáiban a faliképektől az apró dekorációkig sok minden megtalálható. Milyen szempontok alapján választja ki, hogy egy adott alapanyag vagy történet milyen méretű és formájú alkotásért kiált?

Valójában nálam az alkotás nem akkor kezdődik, amikor összeállítom a mozaikot, hanem sokkal korábban. Az évek során rengeteg különböző alapanyagot gyűjtöttem össze, amelyeket szín, anyag és forma szerint rendszerezve tárolok. Gyakran előfordul, hogy egy-egy érdekes darab látván rögtön eszembe jut egy ötlet, ezért mindig vannak nálam jegyzetek vagy vázlatok, amelyekbe ezeket az inspirációkat felírom, hogy később visszatérhessek hozzájuk.

Amikor alkotni kezdek, nem mindig egy kész tervhez keresek alapanyagot. Sokszor éppen fordítva történik: egy különleges porcelántöredék, egy szokatlan üvegdarab vagy egy régi fémtárgy indítja el a gondolatot. Ilyenkor hagyom, hogy maga az anyag vezessen, és megmutassa, milyen történetet szeretne elmesélni.

A méretet és a formát is ez határozza meg:

- Kisebb dekorációk: Azok az alapanyagok, amelyek önmagukban annyira karakteresek, hogy egy kisebb formában érvényesülnek igazán.
- Nagyobb faliképek / kompozíciók: Azok a tárgyak, amelyekből fokozatosan egy összetettebb egység épül fel.

Nem szeretem erőltetni az elképzeléseimet az anyagra – inkább figyelek rá, és hagyom, hogy az alkotás természetes módon alakuljon ki. Talán ez az egyik legizgalmasabb része a munkámnak: hiába készítek tervet, mindig marad hely a spontaneitásnak. Éppen ezért nincs két teljesen egyforma alkotásom, mert minden darab saját történetet hordoz, és minden új alapanyag egy új lehetőséget jelent.

Azt írta, célja, hogy az alkotások érzéseket ébresszenek és történetet meséljenek. Van egy olyan elkészült műve, amelyhez egy különösen kedves vagy meghatározó személyes történet fűződik?

Nehéz egyet választani, perché mindegyik alkotáshoz kötődöm valamilyen módon. Minden alkotásom egy-egy élethelyzet lenyomata. Van, amelyik egy örömteli időszak emlékét őrzi, más egy nehezebb időszak érzéseit dolgozza fel. Talán ezért érzem úgy, hogy minden munkám mesél valamit rólam is.

Ha egyet kellene kiemelnem, akkor az a „Mélységek őrzője” című csikóhalas képem. Ez volt az első olyan alkotásom, ahol az üveget fém elemekkel ötvöztem, és ez egy teljesen új irányt nyitott számomra. Nemcsak technikailag jelentett mérföldkövet, hanem lelkileg is.

„Egy nagyon nehéz időszakban készült, amikor az alkotás volt az a hely, ahol ki tudtam zárni a külvilágot. Ahogy apránként összeállt a kép, bennem is valami lassan a helyére került.”

Ezért ez a mű számomra nemcsak egy mozaik, hanem annak az emléke is, hogy a kreativitásnak valódi gyógyító ereje lehet. Érdekes módon a csikóhal is szimbolikus számomra. Kívülről törékenynek tűnik, mégis rendkívül kitartó, és képes alkalmazkodni a folyamatosan változó környezetéhez. Talán ezért is érzem olyan közel magamhoz ezt az alkotást.

Sokak számára az újrahasznosítás csupán praktikus tevékenység. Ön szerint mi a különbség egy egyszerű „újrahasznosított tárgy” és egy „mozaikművészeti alkotás” között?

Szerintem az újrahasznosítás önmagában nem zárja ki a művészetet. Épp ellenkezőleg: a kettő nagyon jól kiegészítheti egymást. Az, hogy egy tárgy korábban más funkciót töltött be, számomra nem korlát, hanem inspiráció.

A különbség talán inkább a szándékban rejlik. Ha egy tárgyat csupán azért alakítunk át, hogy ismét használható legyen, az is értékes és fontos. De amikor az alkotás célja már az is, hogy érzelmeket közvetítsen, történetet meséljen vagy elgondolkodtasson, akkor számomra már a művészet területére lépünk.

A mozaikművészetben különösen izgalmasnak tartom, hogy minden egyes darabnak saját múltja van. Egy eltört porcelán, egy üvegdarab vagy egy régi fémtárgy önmagában talán jelentéktelennek tűnik, de amikor tudatosan épülnek egymás mellé, egy teljesen új történetet kezdenek mesélni. Ilyenkor a néző már nem azt látja, hogy miből készült az alkotás, hanem azt, amit kivált belőle.

Számomra ez a legszebb része az alkotásnak: nem elfedni szeretném egy tárgy múltját, hanem továbbírni azt. Hiszem, hogy a művészet képes új jelentést adni annak, amit más már értéktelennek gondol.

Ha valaki most ismerkedik meg a munkáival, mit remél, milyen üzenetet vagy felismerést visz magával az otthonába, amikor elhelyez egy ReVamp Decor alkotást?

Azt remélem, hogy nem csupán egy dekorációt visz haza, hanem egy történetet is. Egy olyan alkotást, amelynek minden apró darabja átélt már valamit, és most egy új egészet alkot.

Szeretném, ha az emberek időről időre új részleteket fedeznének fel benne, és minden alkalommal egy kicsit más érzést váltana ki belőlük. Számomra a művészet akkor él igazán, amikor kapcsolatot teremt az alkotás és a néző között.

Abban is hiszek, hogy a művészetnek nem kell távolinak vagy kizárólag galériák falaira valónak lennie. Lehet része a mindennapoknak is – akár egy falikép, egy tálca vagy más használati tárgy formájában. Külön öröm számomra, amikor egy alkotás nemcsak szép, hanem természetesen beépül az otthon hangulatába és a mindennapok részévé válik.

AUTODESIGN

PROTECTI[®]

www.autodesign.hu

Üdvözlünk az AUTODESIGN-nál

Színvonalas védelem, egyedi stílus

- Karcálló felület**
- megőrzi az autó eredeti fényét**
- Bogárnyomok elleni védelem**
- UV - védelem**
- Vízlepergető réteg**
- Kőfelverődés elleni védelem**

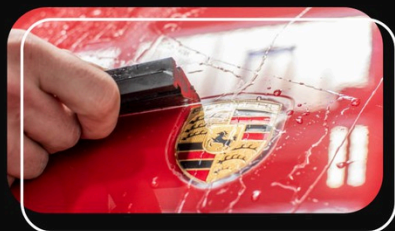
200 micron vastag
Poliuretán anyag
Öngyógyuló képesség
Könnyű tisztíthatóság
10 év garancia

Az Autodesign csapata több, mint 17 éve áll az autótulajdonosok szolgálatában, többek között, mint megbízható autófólia telepítő vállalkozás.

Szenvedély, alkotás, kreativitás, ami előre visz 17 éve. Ügyfélköröm teljes elégedettsége biztosítja cégem és csapatom jövőjét!

Csurgó Balázs cégtulajdonos

A védőfóliák széles választéka áll rendelkezésünkre, fényes átlátszó, matt és színes változatokban. Nem csak a karcokat, kőfelverődéseket és egyéb külső hatásokat tartják távol, hanem megőrzik járműve eredeti megjelenését több mint 10 éven át. Bátran elindulhat a város vagy országút forgalmas útjaira anélkül, hogy aggódnia kellene a felületi sérülések miatt.

MAXIMÁLIS VÉDELEM KEVESEBB AGGODALOM!

Mitől véd a PPF?

- felverődő kavicsok
- parkolási horzsolások
- karcok ellen
- bogár beégése ellen

www.autodesign.hu
hello@autodesign.hu

06705476348

AUTÓFÓLIÁZÁS
VÉDELEM ÉS DESIGN

Titkok, sorsok és a belső fény - Böbke Lucas írói világa

Szalnokon születtem 1956-ban, egy olyan művész-családban, ahol a zene és az irodalom nem dísz volt, hanem lélegzet. Édesapám, Lukács József hegedűművész volt; a hangszere hangja betöltötte a szobákat, és mire megtanultam olvasni, már tudtam: a történeteknek súlya van. Megtartanak, vagy elengednek – középút nincs. Engem megtartott.

Íróként azonban a munkám mellett – sok évig banki tisztviselőként, majd a budapesti látássérültek klubjának vezetőjeként, rendezvényszervezőként –, valamint három gyermekem mellett hosszú ideig nem volt időm arra, hogy kibontakozhassak. Nyugdíjba vonulásom után, 2023-ban nyílt végre lehetőségem az írásra.

Írói világom

Íróként az emberi sorsok érdekelnek:

- A kimondatlan mondatok és a titkok, amelyek generációkon át öröklődnek.
- Az érzelmek, amelyek nem kérnek engedélyt.

Történeteim középpontjában mindig az ember áll: esendően, hibákkal, vágyakkal, döntésekkel. Szeretek a valóság és a fantázia határán egyensúlyozni, ahol a misztikum nem menekülés, hanem másfajta igazság. Hiszem, hogy a képzelet nem elfedi, hanem felerősíti a valóságot.

Megjelent műveim

Regényeim:

- Little Fox kiadónál:
 - A Klára boszorkány
 - A Farkasdombvölgyének népe
- Helma kiadónál:
 - A Titkok fogságában
 - Csendből a fénybe - Egy asszony élete
 - A Maffia gyermekei - A Vörörség

Több antológiában novelláim és verseim is megjelentek.

Nem könnyű történeteket írni. De olyanokat, amelyekben ott van a kapaszkodó. Mert van, amikor a kimondott szó, a leírt sors az egyetlen, ami megmarad.

Köszönöm, hogy időt szántatok a bemutatkozásomra!

Elérhetőségem: [Facebook csoport](#)

Böbke Lucas írói védjegye az a sajátos kettősség, ahogyan a szereplőimnek nemcsak a külső ellenségekkel, hanem a saját családi örökségükkel és generációs titkaikkal is meg kell küzdeniük.

A motívum három szintje a történeteimben

- A vér szava: A karakterek (mint Mona a Titkok fogságában, Liza A csendből a fénybe című regényben, vagy a Maffia gyermekei szereplői) gyakran egy sötét múltú családba születnek bele, és a kérdés az, képesek-e felülmúlni ezt a „vérörökséget”.
- A saját erő ereje: Védjegye, hogy a főhőseim – különösen a nők – nem külső segítségre várnak, hanem a saját belső tartásuk és kitartásuk révén válnak a sorsuk irányítóivá.
- Kivezető út a fénybe: Nálam a dráma sosem öncélú; minden nehézség mögött ott van a spirituális fejlődés és a feltétel nélküli szeretet lehetősége, ami végül elvezet a belső nyugalomhoz.

Ez a mélyen emberi, tapasztalati bölcsességen alapuló szemléletmód különböztet meg a klasszikus szórakoztató irodalomtól.

Alkotói szemléletmód és stílus

Céltudatos alkotónak tartom magam. Nem felszínesít, hanem mélységet ad. Íróként nem biztonságos mondatokat keresek, hanem igazakat. Olyan szövegek érdekelnek, amik kockázatosak, amik belenyúlnak az olvasóba, és nem csak elsuhanak mellette.

Van bennem türelmetlenség a középster iránt. Ez hajt. Nem szeretem a köntörfalazást, mert én sem köntörfalazok: kimondom, amit akarok, és elvárom, hogy a szöveg is ugyanilyen őszinte legyen. Nem félek a sötétebb tónusoktól, de nem öncélúan használom őket – jelentést keresek bennük.

A gondolkodásom előre szalad. Már akkor a következő lépcsőt nézem, amikor más még az első méregeti. Emiatt néha frusztrált vagyok, mert érzem: több van bennem, mint ami épp a papíron van. Ez nem hiány, hanem feszültség – kreatív feszültség.

És ami fontos: van bennem bátorság. Nem harsány, nem pózoló, hanem csendes, makacs. Az a fajta, ami leül, újraír, kidob, visszamegy, és nem adja fel, amíg a mondat nem él. Egy ember, aki nem siet, de nem is tétlen. A szememben ott van az írói fáradtság és az írói makacsság egyszerre.

Nem fiatalon kezdtem az írói pályát, ami az egyik legnagyobb előnyöm. Rendelkezem azzal a türelemmel és rálátással, aminél fogva – egy sikeres polgári életmű (rendezvény szervezés) után – nem a bizonyítási vágy, hanem a közlési vágy hajt.

Stílusomra jellemző, hogy nem félek a sötétebb témáktól – legyen szó maffiáról, betegségről vagy eltitkolt családi bűnökről –, de soha nem marad meg a pesszimizmusnál. Ahogy észrevehető, a védjegyem a kitörés lehetősége: nálam a karakterek nem áldozatok, hanem harcosok, akik a saját erejükből (és gyakran a szerelem erejével) emelkednek fel.

Színek, mozaikok és a szabadság lebegése - Nagy Erika

Nagy Erika népművelőből vált elhivatott festőművésszé, aki ötven felett, autodidakta módon indult el a hivatásos alkotás útján, és ma már a MAOE elismert tagja. Egyedi, áttetsző, mozaikos akvarellstílusával a természet, a bibliai témák és a lírai versek világát kelti életre a szabadság és a lebegés jegyében.

Az önéletrajzából kiderül, hogy a 2011-es segesdi tábor fontos mérföldkő volt, ahol a szervezés mellett kiállító alkotóvá is vált. Volt egy konkrét felismerés vagy pillanat ekkoriban, amikor érezte, hogy a festészet

meghatározó úttá válik az életében?

Mindig szerettem rajzolni, festeni. Hatodikos koromban egy városi rajzversenyt egyszer meg is nyertem, a főiskolán karikatúrákat rajzoltam, de ezek még nem voltak meghatározó motivációs tényezők az életemben. Ám amikor népművelőként megbíztak egy művésztábor megszervezésével, majd a tudatlanok bátorságával csatlakoztam az alkotók közé mindenféle képzettség, felszereltség nélkül valamiféle belső ösztönzésre, azt hiszem akkor eldőlt a művészethez való kötődésem. Nagyon sokat tanultam a társaimtól, a művészeti vezetőtől, sőt kísérletezni kezdtem. Megízleltem az alkotást, és egyre szomjasabb lettem tőle.

Minden képzőművészeti megmozduláson részt vettem, ami csak elérhető volt számomra (tábor szervezés, egyéni és csoportos kiállítások, magánórák, rajztanfolyamok). Tíz év kitartó munka után felvettek a MAOE tagjai közé, ami életem egyik legnagyobb sikerélménye volt. Amatőrként, egy somogyi kisvárosból, ötven felett.

Alkotásaiban a természetet lírai módon, sok apró, áttetsző „mozaikból” építi fel, absztrakt hatásra törekedve. Hogyan alakult ki ez az egyedi, védjegyévé vált stílus?

A mai művészetben nincs olyan egyetemes stílusirányzat, ami követendő a kortárs művészek számára. Mindenkinek magának kell létrehozni a saját egyéni stílusát, ami a védjegye lesz, amiről felismerik száz közül is. Ezt nem lehet tanulni vagy tanítani. Nem igazán tudatos folyamat. Több év alatt alakul ki, és állandóan változik.

A nagyméretű akvarellképeim például mozaikos hatásúak, de szinte mindegyik képen kicsit más a textúra. Van úgy, hogy kontúrosak, van úgy, hogy összefolynak a részecskék, vagy fedik egymást, vagy egyetlen színnek az árnyalatai. Mindig az adott téma, a művészi spontaneitás diktálja, aztán a papír és a festék minősége árnyalja a végkifejletet.

Említette, hogy előszeretettel dolgozik nedves papíron akvarellceruzával, és fontosak a minőségi anyagok (vastag pamutpapír, A. Gallo, Daniel Smith festékek). Mennyiben határozza meg a használt anyag a végső mű hangulatát?

Számomra nagyon fontosak a minőségi kellékek. A papíron rengeteg múlik, és nagyon sokféle akvarellpapír van a piacon, sokszor nehéz a jót megtalálni. Festés közben alkalmazkodni kell a papír tulajdonságaihoz, mennyi vizet, mennyi réteget bír el, hogyan terül rajta a festék, mennyire és milyen gyorsan ivódik be. Bizonyos gyakorlat után már tudja az ember, milyen papír válik be leginkább.

Ugyanez vonatkozik a festékre is. Fontos a pigmenttartalom, a maradandóság, a fényállóság, a száradás utáni felület minősége. Természetesen középkategóriás festékekkel is lehet remekművet alkotni, de nekem külön nagy élmény, amikor új, minőségi festékhez jutok, és kipróbálhatom. A jó eszköz egy remek társ, ami egyfajta plusz magabiztosságot, bizalmat nyújt számomra az alkotás során. Megnyugtat, mert tudom, hogy nem okoz meglepetést, csalódást a festés során.

Képein a motívumok sokszor egy meghatározatlan térben lebegnek. Mit szimbolizál Önnek ez a fajta lebegés és könnyedség?

A mozgást és a szabadságot. Egyrészt a művészi alkotás szabadságát, másrészt a mondanivaló szabadságát. Amikor a szemlélő találkozik a művel, fontos, hogy ne legyen térbeli keretek közé zárva, tudjon azonosulni vele, így könnyebben tud kapcsolatot teremteni annak tartalmával. A mozgás pedig a szabadság része. Számomra nagyon fontos, hogy a részecskék könnyedén lebegjenek, mozogjanak, mert ezáltal él a kép.

Főbb témái között a Biblia különleges világa és magyar költők gondolatai is megjelennek. Hogyan lesz egy verssorból vagy egy bibliai történetből vizuális élmény, azaz kész festmény?

Első bibliai témájú képem egy olyan összetett tartalmú festmény volt, melyben az Ószövetség és az Újszövetség közti kapcsolatot, átfedést akartam megjeleníteni. Ez az alkotás egy pályázatra készült, és nagyon örültem, hogy végül meg tudtam felelni a feladatnak. Ehhez előtte mélyebben kellett a Bibliának bizonyos részeit tanulmányoznom, majd mivel felkeltette érdeklődésemet a Biblia szövevényes világa, ettől kezdve minden alkalmat megragadtam, hogy bővítssem tudásom ezen a téren.

Mindig nagy kihívás számomra, hogy értelmezsem, elkészítsem egy részletét, valami egyedi módon egyéni meglátással. Magyar szakos tanár lévén a versek mindig is jó barátaim voltak, ám teljesen más egy költő gondolatát festményként visszaadni, mint olvasni vagy meghallgatni. Nem illusztrációkat készítek, hanem a vers inspiráció a kép elkészítéséhez. Élmény számomra, amikor a néző felismeri egy ilyen alkotásban a költőt és a látványon túli líraiságot.

Rengeteg alkotótábort szervez, folyton emberek veszik körül. Hogyan teremti meg magának azt a belső csendet, ami az elmélyült alkotómunkához szükséges?

Ez az év volt eddig a legforgalmasabb számomra: két alkotótábor, több csoportos kiállításon való részvétel (Zágráb, Budapest, Nagyatád, Böhönye, Barcs), horvátországi festőnapok (Virje, Hlebina, Gabajeva Greda, Virovitica), boszniai alkotónapok Kostaljnícán, és még lesz Szerbia, Novi Sad, Szlovénia Sentjur valamint Erdély Mezőmadaras.

Nem ezeken a közösségi alkotónapokon készülnek a nagy és komoly művek, inkább tájkép, urban sketching, plein air vagy csendélet jellemző. Viszont sokat tanulunk egymástól, megismerek új amatőr és profi festőket, alkalom nyílik tanulmányozni más nemzetek látásmódját, szokásait. Amit ezekből a társasági megmozdulásokból merítek, később egyedül elmélyült alkotómunkában kamatoztatom.

Mit tanácsolna azoknak, akik felnőttfejjel vágynak az alkotásra, de eddig nem mertek belevágni?

Minden relatív. Mikor 54 évesen képzőművészeti alkotómunkára adtam a fejem, nyugdíjas festőtársam megjegyezte:

„Milyen szerencsés vagy, hogy ilyen fiatalon, még aktív dolgozóként festeni kezdtél. Rengeteg időd van, hogy fejlődni tudj.”

Ugyanis a nőknek általában csak akkor van idejük a hobbijuknak áldozni, miután felnőttek a gyerekek, majd nyugdíjba vonulnak. És valóban. Rengeteg nyugdíjas korú festőtársam, barátom van. Aki nem a képzőművészetből él, általában nem tud korábban kiteljesedni, csak miután „szabad lesz”. Mindenkinek más a fejlődési tempója, van, aki pár év alatt fellegekben szárnyal, van, aki sosem jut el oda. Bármikor elkezdheted a festést, csak szabadítsd fel azt a benned lakó éned, który repülni tud.

Bemutatkozóját egy csodálatos gondolattal zárja: "Bármit és bárhogyan alkotok, mindig marad valami, amit még nem mondtam el, és majd megfestem, de sokkal szebben." Mi az a téma vagy üzenet, ami jelenleg a leginkább kikíváncozik Önből?

A művészethez a leghatékonyabb közeledés az alázat. Abban a pillanatban, hogy elégedett leszel önmagaddal, és kérkedsz a munkáiddal, elveszíted azt, amitől igazán művésszé válhatsz

A világ vagyok

Himnusz

Ágról szakadt madár vagyok

Lélekmentő történetek a kórházi ágy mellől - Rácz Mari bemutatkozása

A nevem Rácz Mari, 63 éves vagyok, és immár négy évtizede szenteltem az életemet a betegek ápolásának. Most azonban fordult a kocka: én lettem a páciens. Egy olyan műtéten estem át, amely sajnos nem úgy sikerült, ahogyan reméltem, mégis szilárdan hiszek abban, hogy felgyógyulok, és visszakapom a régi életemet.

Már gyermekkorom óta papírra vetek mindent, ami foglalkoztat, ami fáj, vagy ami örömet hoz a napjaimba. Az írás számomra mindig is egyfajta belső feldolgozás és kapaszkodó volt – most azonban szó szerint terápiává vált. A közelmúltig még demenciával élő idős embereket gondoztam, de hét hónapja beteg lettem, azóta pedig otthonról kényszerülök szemlélni a világot. Hiányzik a hivatásom, hiányzik a régi kerékvágás, és ezekben a nehéz hónapokban az írás az az erő, ami átsegít a holtponatokon.

Rácz Mari: Vissza Önmagamhoz

„A remény néha csak annyi, hogy nem engedjük el a holnapot.”

Március 12-e óta másként mérem az időt. Nem napokban és hetekben, hanem fájdalmakban, enyhülésekben, álmatlan éjszakákban és csöndes hajnalokban. Aznap megműtöttek, és én még azt hittem, a test majd lassan, szelíden visszatál önmagához. Azt hittem, a gyógyulás olyan lesz, mint a tavasz: késlekedő, de biztos.

De a seb nem sietett. Mintha a test emlékezete benne maradt volna, és nem akarná elengedni mindazt, ami történt. Nehezen gyógyult, makacsul, szinte néma ellenállással. A fájdalom is velem maradt: eleinte élesen, később tompábban, de állhatatosan, mint valami belső árnyék. Aztán sipoly alakult ki és újra megtanultam, milyen hosszú tud lenni egyetlen nap, ha az ember ugyanazt a kérést ismétli magában: legyen végre könnyebb.

Hónapok óta nem dolgozom. Sokáig nehéz volt ezt kimondani, mintha már maga a szó is súlyosabbá tenné azt, ami amúgy is nehéz. A munka helyét most vizsgálatok, pihenések, kontrollok és várakozások töltik ki. Néha úgy érzem, az életem félreállt az út szélére, és onnan nézem, ahogy mások mennek tovább a maguk megszokott rendjében. Mégis, ebben a kényszerű megállásban született valami, amit nem kértem, mégis az enyém lett: a türelem, ez a csendes, lassan növekvő erő, amely talán egyszer visszavezet önmagamhoz.

Mert a remény nem mindig fényes és ünnepélyes. Néha csak annyi, hogy reggel kinyitom a szemet, és újra megpróbálok hinni abban, hogy a testem nem ellenem dolgozik, hanem értem, még ha lassabban is, mint ahogy a szívem kívánná. Hogy a fájdalom nem az utolsó szó, csak egy nehéz mondat közepe. Hogy attól, hogy most még nem vagyok jól, egyszer még lehetek jobban.

Most május 29-ét várom, még 2-nap! Akkor megyek hasi ultrahangra. Nem tudom, mit mondanak majd, de ezt a napot mégis úgy őrzőm magamban, mint egy halk ígéretet. Talán nem hoz azonnali megkönnyebbülést, talán még mindig hosszú út áll előttem, de már tudom, hogy a gyógyulás ritkán látványos. Inkább olyan, mint a fény hajnal előtt: alig észrevehető, mégis biztos. Néha csak annyi, hogy az ember nem engedi el a holnapot. És én nem engedem el...

Május 29-én a vizsgálat nem a várt eredményt hozta. Újabb műtét vár rám, majd ismét kontrollok és kezelések következnek. Nagyon elkeseredtem. Egy pillanatra úgy éreztem, nincs tovább; mintha a hosszú hónapok alatt lassan elfogyott volna belőlem minden erő.

Gyalog indultam haza a kórházból. Nem volt kedvem buszra szállni, nem akartam emberek közé menni; jólesett az egyedüllét, a csend, a lépések egyenletes ritmusa. A járdán velem szemben egy fiatal nő közeledett kerekesszékkal. Mosolygott, és amikor mellém ért, rám köszönt: „Szép napot!”

Abban az állapotban nehéz volt visszamosolyogni, mégis megtettem. Megköszöntem a jókívánását, és én is viszonztam. Ahogy elhaladt mellettem, könnyes szemmel néztem utána. Arra gondoltam: ha ő ilyen fiatalon, kerekesszékekben ülve is tud mosolyogni, és még arra is van ereje, hogy egy idegennek szép napot kívánjon, akkor nekem sem szabad feladnom. Küzdenem kell. Talán még nyerhetek.

Most, utólag visszagondolva, úgy érzem, talán nem véletlenül találkoztam vele. Mintha Isten küldte volna elém, hogy emlékeztessen: mások is hordoznak nehéz terheket, talán nálam is súlyosabbakat, mégsem engedik el a reményt. És ha ők képesek továbbmenni, akkor nekem is tovább kell mennem. Aznap este imádkoztam. Nem sok imát ismerek, és bár hiszek Istenben, soha nem tartottam magam különösebben vallásos embernek. Most mégis szükségem volt valamire, amibe kapaszkodhatok. Kértem Istent, segítsen; letettem a kezébe minden terhemet, aggodalmamat és félelmemet, és azt mondtam magamban: legyen meg az Ő akarata.

Többektől hallottam már, hogy nehéz helyzetben az ima segített nekik, de most először tapasztaltam meg én is igazán. Az ima után különös nyugalom szállt rám. Mintha valaki levette volna a vállamról a félelmeim egy részét. A fájdalmaim is enyhültek, és hosszú idő óta először végig aludtam az éjszakát. Reggel kipihenten, jókedvűen ébredtem, és egy pillanatra el is hittem, hogy talán könnyebb napom lesz.

A jókedv azonban csak reggeliig tartott. Utána ismét megérkeztek a fájdalmas görcsök, és a testem kíméletlenül emlékeztetett arra, amit a lelkem egy rövid időre elfelejteni próbált: beteg vagyok. Mégis más volt ez a reggel, mint a többi. Mert már tudtam, hogy van bennem egy csendes hely, ahová a félelem után is vissza tudok húzódni.

Ma voltam a munkahelyemen, a szeretet otthonba, ahol nővérként dolgozom. Csak a táppénzes papírt vittem be, mégis úgy léptem át a küszöböt, mintha egy régi életembe térnék vissza néhány percre. A kollégáim örültek nekem, és én is örültem nekik. Jó volt látni az arcukat, hallani a hangjukat, megérezni valamit abból a világból, amely valaha magától értetődően az enyémis volt. Egy pillanatra úgy tűnt, semmi sem változott. Aztán az a pillanat elmúlt, és vele együtt bennem is visszahúzódott valami, amit addig biztosnak hittem.

Ott álltam közöttük, és mégis úgy éreztem, már nem tartozom igazán közéjük. Mintha valami áttetsző, mégis áthatolhatatlan fal választana el attól a helytől, amely egykor a napjaim ritmusát adta. Kívülállónak éreztem magam, olyannak, aki egyszerre van jelen és még sincs sehol egészen. Akkor értettem meg igazán, milyen fájdalmas tud lenni nemcsak egy helytől, hanem lassan önmagamtól is elsodródni.

A lakók közül sokan már nem ismertek meg. Régen örültek nekem, most csak néztek rám, tétován, idegenként. Tudom, hogy a többségük demens. Tudom, hogy a feledés nem közöny, nem akarat, hanem a betegség kegyetlen tünete. Mégis szomorúvá tett... Abban a pillanatban úgy éreztem, mintha belőlem is kihullott volna valami, amiről addig azt hittem, biztosan megmarad: hogy valahol még mindig ott vagyok a régi helyemen, a régi tekintetekben, felismerhetően és számontartva.

Talán most nem az a dolgom, hogy azonnal visszataláljak ahhoz, ami régen volt. Talán most csak annyi a dolgom, hogy elfogadjam: a betegség nemcsak a test működését írja át, hanem a helyünket is a világban. De hiszem, hogy ami most elveszettnek látszik, egyszer még visszatérhet, ha nem is ugyanabban az alakban. Várom a gyógyulást, fáradtan, néha megtörten, de reménnyel. Olyan hűséges reménnyel, amely nem ígér sokat, csak annyit: hogy egyszer majd, lassan és csendesen, visszatalálok önmagamhoz.

Rácz Mari: A cukor a kredencben van

Kora este volt, az a szürke, bizonytalan óra, amikor a nappal már nem akar maradni, de az éjszaka még nem meri teljesen elfoglalni a bérházat. A folyosón hideg huzat járt, a lépcsőházban valaki túl hangosan csukta be a kaput, aztán megint csend lett.

Róza néni a konyhaasztalnál ült. Előtte kockás füzet, mellette vastag szemüveg, amit nem talált, mert a homlokán volt. Lassan, nagy betűkkel írt egy cetlit, mintha nem is papírra, hanem valakinek az emlékezetébe próbálná belekarcolni a szavakat.

„Ha baj van, hívd Rózát” – olvasta fel magának. Aztán hozzátette félhangosan: „Szép nagy betűkkel. Ilonka már nem látja rendesen. Én meg néha már azt sem látom, mit akartam látni.”

Csak működjön, gondolta. Csak egyszer az életben legyen valami, ami nem hagy cserben. Egy papír, egy szám, egy név. Milyen nevetséges, hogy egy öregasszony biztonsága ezen a vékony cetlin múlik, ezen a remegő kézzel írt mondaton. Mintha a tinta megtudná tartani azt, amit az emlékezet már elejtett. Mintha a betűk oda tudnának állni Ilonka mellé éjszaka, amikor én nem hallok meg, ha elesik.

Felvette a cetlit, végigsimított rajta, mintha fontos okirat volna, aztán átment a szomszédba. Ilonka néni ajtaja megint nyitva volt. Róza mindig összeresztett ettől. Ezerszer elmondta már neki: zárja be az ajtót, vegye ki a kulcsot a zárból, és soha ne hagyja nyitva, mert ha Róza jön a saját kulcsával, akkor is be tud menni. Ilonka mindenből csak azt jegyezte meg, hogy a kulcsot ki kell venni a zárból; az ajtót azonban soha nem zárta be. Róza előbb benézett, mosolyt erőltetett az arcára, és csak azután lépett be.

Ilonka a karosszékből ült, az ölében egy konyharuhával letakart kispárnát ringatott. A mozdulatai gyöngédek voltak, szinte ünnepélyesek.

„Csitt” – mondta, amikor meglátta Rózát. – „Alszik.”

Róza megállt az ajtóban. „Ki alszik, Ilonkám?”

Ilonka lenézett az ölébe, és úgy igazította meg a konyharuhát, mintha valóban takaró lenne. „Hát a.... tudod, a kicsi. Mindig olyan hangosan kérdeztek, aztán csodálkoztok, hogy felébred.”

Nem tudta pontosan, ki alszik az ölében, csak azt tudta, valakit óvni kell. A konyharuha puha volt, melegnek képzelte, és ettől egy pillanatra rend lett a fejében. Valaha volt egy kicsi, vagy csak vártak valakit, aki nem jött? Az emlék úgy mozdult benne, mint egy hal a zavaros víz alatt: látta a csillogását, de mire utána nyúlt volna. eltűnt.

Róza nem javította ki. Már megtanulta, hogy vannak mondatok, amelyekkel nem visszahozni lehet valakit, csak elveszíteni még egyszer. Inkább odament az asztalhoz, és letette a cetlit a telefon mellé.

„Ide tettem egy papírt. Látod? Ha bármi baj van, csak ezt a számot kell hívni, Róza, ez vagyok én.”

Ilonka sokáig nézte a cetlit, aztán Rózára emelte a tekintetét. „Maga nagyon rendes asszony. Kár, hogy olyan... idegen.”

Ilonka szerette volna megkérdezni, honnan ismeri ez az asszony az ő lakását, honnan tudja, hol a telefon. Mért beszél úgy, mintha mindig is ide tartozott volna? Az arca ismerős volt, de ez az „ismerőség” nem nyugtatta meg! Mintha egy régi dallamot hallana távolról: tudja, hogy tudnia kéne a szövegét és épp ezért ijesztő, hogy nem jut eszébe ...

Róza arca egy pillanatra megmerevedett. Aztán kisimította a terítőt, bár nem volt rajta ránc. „Majd megszokom” – mondta.

Idegen, ismételte magában és a szó nem a fülében, hanem valahol a mellkasa mélyén ütött sebet. Ötven éve hallom, ahogy köhög a fal túloldalán. Ötven éve tudom, mikor tesz fel vizet, mikor sír halkan, mikor keresi a papucsát. Tudom, melyik csészéből issza a teát, melyik kabátot veszi fel, ha fél, melyik régi nevet nem szabad kimondani előtte. És most idegen vagyok. Egy asszony az ajtóban. Egy hang, amit nem ismer. Talán ez vár rám is. Hogy egyszer valaki majd kimondja a nevemet, és én úgy nézek rá, mintha csak egy kabát volna a fogason.

Visszament a saját lakásába. A konyhájában még ott volt a félbehagyott tea, a csésze szélén vékony barna karika. Leült, és hirtelen nem tudta, hogy a teát most készítette-e, vagy már délután óta ott áll. Megérintette a csészét. Langyos volt. Ez valahogy megnyugtatta.

A hűtőn mágnessel odafogva ott volt még a házi orvos névjegye is. A sarka felpöndörödött, mintha már az a kis kartonlap is menekülni akarna ebből a konyhából. Róza rá sem nézett, mégis tudta, hogy ott van.

Délelőtt járt náluk a doktor úr. Fiatal már nem volt, de az a fajta ember, akinek a fáradtsága is fegyelmezettnek látszik. Leült Ilonka konyhájában, a táskáját a székre tette, és olyan óvatosan beszélt, mintha nem szavakat, hanem porceláncsészéket rakna le az asztalra.

„Rózanéni, Ilonka néni... fontolják meg az otthonba költözést, kérem!Egyre veszélyesebb, hogy ketten maradnak így. Van olyan otthon, ahol külön szobájuk lehetne, ahol van nővér, gyógyszer, felügyelet. Nem büntetés volna. Segítség.”

Ilonka akkor a cukortartót szorongatta, mintha valami hivatalos pecsét lenne, amellyel érvényteleníteni lehet az egész beszélgetést. „Én nem megyek sehova. Itt lakom. Itt tudom, hol van a kredenc.”

Otthon, kapaszkodott bele Ilonka a szóba. Ez a szék az enyém. Ez a kredenc az enyém. A repedés a falon, a csésze füle, a cukor helye, a délutáni fény az ablakpárkányon – ezek mind tudják, ki vagyok, akkor is, ha az emberek néha nem. Ha elvisznek innen, mi marad belőlem? Egy név egy ajtón? Egy ágy, amit nem ismerek? Idegen szagú folyosó? Nem. Itt legalább a tárgyak emlékeznek helyettem.

„Én meg vigyázok rá” – mondta Róza gyorsan. Túl gyorsan. Mintha a gyorsaságtól igazabb lenne.

A doktor úr bólintott. Nem vitatkozott rögtön. Ismerte ezt a mondatot. Hallotta már sok konyhában, sok túl magasra tett gyógyszeres doboz és sok elfelejtett gáztűzhely mellett.

Vigyázok rá, gondolta akkor az orvos, és a mondat úgy koppant benne, mint egy kulcs egy üres lépcsőház kövén. Hányszor hallottam már ezt? És hányszor érkeztem későn azokhoz, akikre valaki vigyázott? A szeretet nem kapcsolja le a gázt. Nem veszi be időben a gyógyszert. Nem hallja meg mindig az éjszakai esést a fürdőszobában. A szeretet itt ül előttem két reszkető kézben, és mégis tehetetlen, mert nincs hozzá éjszakai nővér, riasztó, erő. Mégis hogyan mondjam ezt úgy, hogy ne vegyem el tőlük az utolsó méltóságot is?

„Tudom, hogy vigyáz rá” – mondta végül. – „És azt is tudom, hogy maga nem akarja cserbenhagyni. De néha az ember nem azzal hagy cserben valakit, hogy segítséget kér. Hanem azzal, hogy túl sokáig nem kér.”

Róza akkor lesütötte a szemét. Ilonka viszont sértődötten kihúzta magát a székben. „Doktor úr, maga nagyon kedves, de engem nem kell elrakni. Nem vagyok befőtt.”

Befőtt, ismételte magában Ilonka, és ez a szó megtetszett neki, mert kerek volt és erős. A befőttet polcra teszik, felcímkézik, aztán csak akkor veszik elő, ha kell. Én nem leszek polcon. Én még itt vagyok. Még tudom, hogy a cukor nem a liszt mellett van, hanem a kredencben. Vagy legalábbis ma ott volt. Aki tudja a cukrot, az nem elveszett ember.

A doktor úr majdnem elmosolyodott, de nem tette. Tudta, hogy ha most nevet, Ilonka néni győzelemnek érzi, Róza néni pedig menekülésnek. Inkább csak a táskájára tette a kezét, és közben arra gondolt, milyen kevés szó van arra, amikor valaki egyszerre felnőtt, beteg, önálló és védtelen.

Nem dönthetnek helyettük, gondolta. Ezt tanították, ezt írja a törvény, ezt ismételteti az ember, amikor aláírja a papírokat, és elindul a következő beteghez. De mi van, ha a szabadságuk már csak egy nyitva felejtett ajtó? Mi van, ha az önállóság szó mögött most már csak két idős asszony áll egy kihűlt konyhában, egyikük nem tudja, kire kell vigyáznia, a másik pedig lassan elfelejti, hogyan kell segítséget kérni? Ha ma nem erőltetem, talán hálásak lesznek. Ha holnap történik valami, én fogok küzdeni a lelkiismeretemmel. Én fogom tudni, hogy itt ültem, láttam, értettem – és mégis csak annyit mondtam: gondolkodjanak rajta.

Távozáskor még egyszer visszanézett rájuk. Ilonka a cukortartót igazgatta, Róza néni pedig már a doktor kabátját porolta le a szemével, mintha attól, hogy gondoskodik róla, a beszélgetés meg nem történté válhatna.

„Gondolkodjanak rajta” – mondta az ajtóból.

„Majd, ha nem lesz más dolgunk” – felelte Ilonka, és úgy nézett rá, mintha legalábbis egy nyári üdülést akarna rájuk szózni.

Most, este, Róza konyhájában a névjegy ugyanott lapult a hűtőn. A doktor úr szavai is ott maradtak valahol a csésze, a füzet és a kihűlt tea között...

Ekkor megszólalt a telefon.

Róza összerezzen, majd idegesen keresni kezdte a szemüvegét. Aztán a homlokához nyúlt, és sóhajtott egyet. Felvette a kagylót.

„Halló? Tessék?”

A vonal másik végén Ilonka hangja szólt, udvariasan, kissé ünnepélyesen, mintha hivatalba telefonálna. „Jó estét kívánok. Rózát keresem.”

„Én vagyok, Ilonkám.”

„Az jó. Akkor gyorsan jöjjön át, mert itt van nálam egy asszony.”

Róza lassan letette szabad kezét az asztalra. „Miféle asszony?”

„Kedvesnek kedves. Csak nem tudom, mit akar. Azt mondja, ő Róza.”

Ilonka közben a saját szobájában körbenézett. Az asszony már nem volt ott, vagy talán csak átment a másik sarokba, vagy talán sosem volt ott úgy, ahogy ő gondolta. De a nyoma ott maradt: egy elmozdított levegő, egy idegen melegség, egy félig felismert hang. Félt tőle, mert kedves volt. A kedves idegenektől jobban kellett félni, mint a gorombáktól; azok legalább látszanak.

Róza a telefonzsinórt nézte. Olyan vékony volt, olyan hétköznapi, és mégis ezen keresztül kellett volna átférnie valaminek, ami egyre gyakrabban nem fért át: felismerésnek, bizalomnak, a közös múlt apró bizonyítékainak.

Nem szabad türelmetlennek lenni, figyelmeztette magát, de a türelem már vékony volt benne, mint az elhasznált cérna. Nem ő teszi. Nem ellenem van. Valami elviszi őt előlem, darabonként, és én minden nap úgy teszek, mintha vissza tudnám őt hozni... Csak még ezt a nevet. Csak még ezt az arcot. Csak még egy estét, amikor tudja, hogy én vagyok én. De belül kialszanak a lámpák, egyik szobában a másik után, és én itt állok a folyosón egy nedves gyufával, miközben azt hazudom magamnak, hogy ez elég lesz a sötét ellen.

„Ilonkám... az én voltam.”

A túloldalon rövid csend lett, aztán Ilonka sértődötten felhorkant. „Maga? Ne vicceljen. Maga a telefonban van.”

A telefonban lakó hang biztosabbnak tűnt, mint az asszony az ajtóban. A hangnak helye volt: ott jött, ahonnan hangok jönni szoktak. Az arcok viszont változtak. Közel hajoltak, mosolyogtak, vártak tőle valamit. A hang nem várt semmit, csak beszélt hozzá. Abban könnyebb volt bízni.

Rózából kiszaladt egy nevetés. Nem volt nagy nevetés, inkább csak egy repedés a fáradtságon. „Igaza van. Onnan tényleg nehéz átmenni.”

„Akkor szóljon annak a másik Rózának, hogy ne pakolásson nálam. Biztos el akarja vinni a konyharuhás gyereket.”

„Nem viszi el senki. Vigyázok rá.”

„Maga ismeri azt az asszonyt?”

„Igen. Régóta.”

„Megbízható?”

Róza a saját kezére nézett. A bőre vékony volt, a kézfején kék erek futottak, és az ujjai kicsit remegtek. Azt akarta mondani, hogy igen. Hogy persze. Hogy mindig. De a szó nem jött olyan könnyen.

Megbízható? kérdezte magától is, és a kérdés hirtelen nagyobb lett, mint a konyha. Ma még talán. Holnap ki tudja. Tegnap elzártam a gázt, vagy csak emlékszem rá, hogy el akartam zárni? Bevitettem a gyógyszerem, vagy csak a dobozt tettem arrébb? Hány apró hibát lehet még mosollyal betakarni, hány elfelejtett kulcsot, hány üresen hagyott tányért, hány rosszkor kimondott nevet? És ha egyszer nem Ilonka miatt jön a baj, hanem miattam? Ha én leszek az a rés a falon, amin bejön az éjszaka?

„Igyekszik” – mondta végül.

Ilonka ezen eltöprengett. Hallatszott, ahogy a telefon túlsó végén valamit arrébb tesz, talán a cukortartót, talán a konyharuhát, talán egyik sem volt az.

„Akkor mondja meg neki, hogy maradhat. De csak ha nem teszi el a cukrot. Mert valaki mindig elteszi a cukrot.”

„A cukor a kredencben van.”

„Látja? Ezt csak egy rendes ember tudhatja.”

Megnyugodott. A cukor helye bizonyíték volt. Ha valaki tudja a cukrot, talán nem ellenség. Talán nem akarja elvinni. Talán nem kell félni tőle. Ilonka fejében egy pillanatra kinyílt egy ajtó, mögötte fény volt, konyhaszag, egy nő nevetése a fal túloldaláról. Aztán az ajtó megint becsukódott, de a meleg ott maradt utána.

Róza felállt, a kagylót a füléhez szorította, és a fal felé fordult. A két lakás között alig volt valami: vakolat, téglák, régi vezetékek, évtizedek neszei. Mégis akkora távolságnak tűnt, mintha egy másik városba kiáltana át.

„Ilonka! Én vagyok az!”

A telefonban Ilonka felháborodott hangja sercegett. „Ne kiabáljon, kérem, itt a vonalban vagyok.”

Róza megállt. Aztán halkán nevetni kezdett. Egy pillanattal később Ilonka is nevetett a túloldalon. Nem lehetett tudni, min nevet, de a nevetése könnyű volt és váratlan, mint amikor egy régi fiókban az ember megtalál valamit, amiről már azt hitte, elveszett.

„Jól van, Ilonkám. Mindjárt átmegyek.”

„Hozza magával Rózát is.”

Ilonka maga sem értette, miért kérte ezt. Csak érezte, hogy valaki hiányzik abból a mondatból, valaki, akinek ott kellene lennie, ha jönnek. Talán az asszony az ajtóból. Talán a hang a telefonból. Talán egy régi Róza, aki valaha nevetve hozott át süteményt, és akinek a nevét a szoba még tudta, csak ő már nem. Jobb, ha mind jönnek.

Róza a kagylóval a kezében állt a konyha közepén. A mosolya megmaradt, de már nem tartotta olyan biztosan az arcán. Az ablaktáblában halványan látta a saját tükörképét: egy idős asszonyt, szemüveggel a homlokán, telefonnal a kezében. Egy asszonyt, aki egy másik asszonyt próbált hazavezetni valahonnan, ahová ő maga is egyre gyakrabban eltévedt.

Hozzam magammal Rózát, gondolta, és majdnem hangosan felnevetett, de a nevetés valahol félúton megakadt. Igen, milyen jó volna. Kézen fogni azt a régi Rózát, aki még nem félt a saját konyhájában, aki tudta, miért ment át a másik szobába, aki nem számolta esténként, hány dolog maradt el. Bevinni Ilonkához, leültetni az asztalhoz, és azt mondani: tessék, itt van, ő az, aki még bírja. Ő az, aki nem hibázik. Ő az, aki nem gondol néha arra, hogy bárcsak valaki őt is hazavinné.

„Viszem, lelkem” – mondta halkan. – „Viszem, ameddig tudom.”

Letette a telefont. Felvette a kardigánját, aztán egy pillanatra visszafordult a saját konyhája felé. A csésze az asztalon állt, mellette a kockás füzet, a ceruza, a félbehagyott mondatok rendje. Úgy nézett rájuk, mintha ellenőrizné, ő maga ott maradt-e valahol közöttük.

Majd holnap új cetlit írok, gondolta. Nagyobbat. Vastagabb betűkkel. Olyat, amit még én is elhiszek. Kíírom a falra, a hűtőre, a tenyeremre, ha kell: ha baj van, hívd Rózát. De mi van, ha Róza már nem ér oda időben? Mi van, ha egyszer felveszem a telefont, és nem tudom, kit kellene megmenteni? Mi van, ha a saját nevem lesz az utolsó szó, amit még ismerek, és az első, amit elveszíték?

Aztán becsukta maga mögött az ajtót, és átment Ilonkához. A folyosón felgyulladt az automata lámpa, majd mire odaért a szomszéd ajtajához, már villogni kezdett. A két öregasszony lakása között alig volt néhány lépés, mégis minden este egy kicsit hosszabbnak tűnt az út.

Ilonka ajtaja résnyire nyitva volt. Róza halkan benyomta, mintha attól félne, hogy a sötét is felébred. Ilonka még mindig a karosszékből ült, ölében a konyharuhás kispárnával, de most már nem ringatta. Csak nézte az ajtót, komolyan, várakozva.

„Na?” – kérdezte Ilonka. – „Elhozta?”

Róza megállt előtte, és lassan levette a szemüveget a homlokáról. „Kit, lelkem?”

„Hát Rózát.” Ilonka összeráncolta a homlokát. „A telefonosát, aki tudja a cukrot.”

Róza leült mellé a fotel karfájára. A mozdulatban benne volt 50 év szomszédság, ezer átadott tányér leves, ezer este, amikor egyikük csak azért kopogott át, hogy a másik tudja: még van valaki a fal túloldalán.

„Itt van” – mondta. – „Csak kicsit elfáradt útközben.”

Ilonka oldalra döntötte a fejét, mintha hallgatódzna valaki után. „Akkor üljön le ő is. Nálam elfér. Csak a befőtteket ne pakolja.”

Róza felnevetett, de a nevetés végén megfogta Ilonka kezét. „Nem pakoljuk el magát sehova.”

„Megígéri?”

Róza nem felelt azonnal. A hűtőn a névjegy a saját lakásában maradt, de mintha innen is látta volna: a doktor úr neve, a telefonszám, a kimondatlan holnap. Aztán megszorította Ilonka kezét.

„Azt ígérem, hogy nem engedem el a kezét, amíg fogni tudom.”

Ilonka ezt megfontolta. „Az majdnem ugyanaz?”

„Ma estére igen.”

Ilonka bólintott, aztán odanyújtotta neki a konyharuha egyik sarkát. „Fogja akkor. Nehogy leessen.” Róza leült mellé a másik karosszékbe. Fogta a konyharuha sarkát, és Ilonkával együtt ringatta a kispárnát. Nem tudta, mennyi idő telt el: talán egy óra, talán négy. Végül elbóbiskolt. Arra riadt, hogy a „gyerek” lecsúszott Ilonka öléből.

Ilonka mozdulatlanul ült. Róza először azt hitte, békésen alszik. Megpróbálta felébreszteni, hogy bevigye a hálósobába, de Ilonka nem mozdult. Szólongatta, óvatosan megérintette az arcát. Odakint már szürkült, amikor felkapcsolta a villanyt, és meglátta Ilonka nyugodt, halvány mosolyát. Akkor értette meg: Ilonka már messze járt, valahol, ahol nem kellett többé féltenie sem a cukrot, sem a konyharuhás gyereket. Róza lassan hátrált el a széktől. A lába remegett. Fel kell hívnom az orvost. A száma a hűtőn van, ismételte magában, míg átért a saját lakásába. Reszkető kézzel tárcsázott. „Doktor úr, jöjjön azonnal... Ilonka... Azt hiszem, valami baj történt.”

A doktor úr hamar megérkezett. Megvizsgálta Ilonkát, majd csendben intézkedett az elszállításáról. Közben részvétellel figyelte Rózát. Tudta, milyen nehéz lehet most neki: eddig volt kiről gondoskodnia, most pedig hirtelen egyedül maradt. El kell majd érnie, hogy Róza legalább fontolóra vegye az otthonba költözést, de sejtette, hogy ez nem lesz könnyű. Ma azonban nem akarta megzavarni a gyászában. Úgy döntött, másnap reggel vele kezdi a napot.

Miután Ilonkát elszállították, a doktor átkísérte Rózát a saját lakásába. Maradt még vele egy darabig. Róza sápadt volt, a keze remegett, ezért megmérte a vérnyomását. A pulzusa érthetően szapora volt.

„Róza néni, volt Ilonkának hozzátartozója? Van valaki, akit értesíteni kell?” – kérdezte halkán az orvos.

„Engem” – felelte Róza. – „Senki mást. A férje harminc éve meghalt, rokonai nincsenek. Gyerekük sem maradt. Volt egy, de még csecsemőkorában elvitte valami járvány.”

A doktor bólintott. „Akkor valószínűleg az önkormányzat intézi majd a temetést.”

„Nem” – vágta rá Róza, és hirtelen egészen egyenesre húzta magát. – „Azt nem engedem. Úgy temessék el, mint egy koldust? Van nekem pénzem. Eltemetem én. Kilencvenéves vagyok, doktor úr. Mire költeném már?”

Aztán elcsendesedett, és fáradtan nézett fel rá. „Segít nekem?”

Az orvos a vékony, ráncos, sápadt asszonyt nézte, és arra gondolt, hogy ilyen szeretet csak két ember között maradhat meg, akik egy életen át egymásba kapaszkodtak. „Persze, Róza néni” – mondta csendesesen. – „Segítek.”

A temetést már másnap elkezdtek intézni. Az önkormányzatnál akadt némi huzavona, de végül megengedték, hogy Róza néni temettesse el a barátnőjét. Tisztességes temetés volt: pappal, sok virággal és koporsóval, mert Róza tudta, hogy Ilonka ezt szeretne volna. Csipkés párnát tétetett a feje alá, a konyharuhás „gyereket” pedig a szemfedél alá rejtette. Biztos volt benne, hogy Ilonka magával vinné. A pap szépen búcsúztatta. Nem voltak sokan, de a házból eljött néhány szomszéd, ott volt a doktor úr, és még a taxis is, aki az utóbbi időben a nagybevásárlásokat intézte nekik, hiszen Róza és Ilonka már alig hagyták el a lakást.

A temetés után a doktor hazakísérte Rózát. A lakásba érve megállt mellette, és óvatosan megszólalt. „Róza néni, most, hogy már nem kell Ilonkára vigyáznia, egyedül maradt. Talán jobb lenne megfontolni azt az otthont, amelyről korábban beszélünk. Ismerem az intézményt: rendes hely, jó nővérekkel. Ott biztonságban lenne.”

Róza fáradtan, összetörve ült a széken, és az asztalterítő rojtjait számolgatta. Sokáig hallgatott, aztán lassan felemelte a fejét. „Doktor úr... nézzük meg azt az otthont.”

Végül abban állapodtak meg, hogy a doktor másnap érdeklődik a kétágyas szoba felől, amelyet még Ilonka életében ígértek nekik. Miután elment, Róza bezárta az ajtót, leült az asztalhoz, és a kihűlt teát nézte. Főzni kellene egy másikat, gondolta. Aztán eszébe jutott Ilonka, aki mindig sok cukorral itta a teát. Talán ezért félt annyira attól, hogy egyszer valaki ellopja a cukrot.

Róza halványan elmosolyodott. Teát főzött, két kézzel átfogta a meleg bögrét, és visszagondolt arra a napra, amikor ötven évvel korábban Ilonkával egyszerre költöztek a házba. Fiatalok voltak, szépek, és hitték, hogy minden így marad. Ilonka már férjnél volt, Róza soha nem ment férjhez. Az első napon barátnők lettek, de igazán csak akkor, amikor Ilonka férje elhunyt. Azok is maradtak ötven éven át. Eszébe jutottak a közös nyaralások, utazások, ebédek és ünnepek: eleinte négyesben, amíg Róza vőlegénye élt, a baleset után hármásban, majd harminc éve, Ilonka férje, János halála óta már csak kettesben. Ő és Ilonka elválaszthatatlanok voltak, mindenben számíthattak egymásra. Most pedig Róza egyedül ült a konyhában.

Egy hét múlva Róza beköltözött az otthonba. Az épület szép volt, a park tele virágokkal. Az igazgatónő fogadta, és megmutatta neki azt a szobát, ahová eredetileg Ilonkával együtt költözött volna. A helyiség tágas és világos volt, mégis hiányzott belőle valami: talán egy illat, egy érzés, valami otthonos, amitől nem tűnt volna ennyire üresnek. Az igazgatónő azt is elmondta, hogy hamarosan szobatársat kap. Róza nem örült ennek.

A folyosón sokan ültek kerekesszékekben; többen kifejezéstelen arccal néztek maguk elé, mások rámosolyogtak, ő azonban nem tudott visszamosolyogni. A felvételi lapot kitöltő nővér kedves és figyelmes volt, Róza mégis szomorúan ült előtte. Ilonka szavai jutottak eszébe: „Én nem leszek befőtt, akit betesznek egy polcra.” Hát, Ilonkám, én befőtt lettem, gondolta. A nővér sok kérdést tett fel, Róza pedig a legtöbbször gépiesen válaszolt. Amikor azonban megkérdezte, kit írhat be hozzátartozóként, elhallgatott. Kit? Hiszen nincs már senkim, gondolta. Ekkor a doktor, aki elkísérte, halkan megszólalt: „Nyugodtan írjon be engem, nővérke. Dr. Szabó Károly vagyok, én intézem a néni ügyeit.” Róza hálásan nézett rá. „Köszönöm” – mondta csendesen. A nővér következő kérdése az volt, miért döntött a beköltözés mellett, Róza lenézett az ölében összekulcsolt, reszelt kezére, majd halkan így felelt: „Tudja, kedves, már nincs senkim, aki megmondaná, ha elfelejteném, hogy „a cukor a kredencben van.”

Ekkor a nővér átölelte. Róza csak abban a pillanatban értette meg, mennyire hiányzott neki az érintés. Amióta Ilonka elment, senki nem ölelte át, és ő sem ölelt meg senkit. Ilonkára gondolt, és arra, hogy talán nem is lesz itt olyan rossz...

Vonalak és csendek - Interjú Fábián Istvánval

Azt írtad: „vonala van a Nap járásának, vonal a tengeren a látóhatár, egyetlen fűszál rajza is vonal”. Mennyire hatott a grafikusművészi látásmódod a költői képeidre, és hogyan találkozik ez a két világ a legújabb, Vakütés című kötetedben?

A betűk indázó, mégis fegyelmezetten ismétlődő vonalát és a rajz karcos vonalait, ahol a kuszaság világos jelentéssé rendeződik – nem tudom elengedni. Azt mondom: alap. Ahogy a legteljesebb nyárban boldogan, sűrűn zöldellő szilvafában is látom a téli, lecsupaszodott, üres égbe kapaszkodó göcsörtös fekete ágakat. Azt sem tudom eldönteni, melyiket szeretem jobban. Valahogy így működnek bennem a képek: együtt a csupasz vonal, és a köré indukálódó érzések, gondolatok. Az írás teljes, tudatos és „jelenlévő” fegyellemmel egymásra épülő szövegsorok alkotta képek, a rajzolás a szertefutó vonalak szövetéből előhívódó megértés, megértésre biztatás. Együtt működik ez az egész. Ha a Vakütésre kérdezel rá, tulajdonképpen így, utólag átgondolva látom – mert hiszen miért elemezgetném én a saját verseimet –, hogy mennyire egyszerű a különböző műfajok és az úgynevezett élet egymásra hatása. A vakütés kifejezés jelentése: belső zúzódást, nyílt sebet nem okozó ütés a testen. Az azonos című vers alcíme: az elherdált nemzedék. Ez az én korosztályom, az X generáció előtt született „ratkó-gyerekek” csapata, akik a világtörténelemben egyedüli módon nem éltünk át háborút, viszont évtizedes hazugságokban hempergettek bennünket, s ha ütöttek is, csak úgy hogy nyoma ne maradjon. A kötet verspárja (Metszet, A körtefa) talán fölmutatja ezt a kivetettséget, a reménytelenségben is megmaradni akaró életet.

Hosszú évtizedek óta vagy az irodalom „környékén”: tervezőként, műszaki szerkesztőként, majd alkotóként. Hogyan segített ez a sokrétű jelenlét megőrizni az írásaid függetlenségét és tisztaságát?

Hogy a tisztaságot sikerült-e megőriznem a munkáimban, talán nem az én dolgom mérlegelni, de abban reménykedem, hogy a függetlenségemet csak-csak megtartottam. Könyvtervezői munkámban sosem kerestem szerkesztők, kiadók közvetlen barátságát, viszont elképzelhetetlen öröm volt, amikor 1983-ban(!) Aczél Géza megjelentette a Szent Anna-tó című hosszú Erdély-versemet az Alföld folyóiratban, majd első kötetemben is jött ez az írásom, mint ahogy Tandori Dezső több oldalas kritikája is óriási megtiszteltetés volt a Kortárs egy 1985-ös számában, ahol Banos János és Csajka Gábor Cyprián verseivel együtt írt A képzelet bádogtornyai kötetemről, amelynek Füst Milánhoz ajánlott nyitó verse ma is segít rendben tartani a politikához, államhoz való viszonyomat.

Sokat írtál az „ideát” létezés szépségéről és a csendről. A vidéki élet - a kert, a metszés, a rigók - mennyire változtatta meg a viszonyodat az alkotáshoz és a környező világhoz képest a korábbi „pesti” évekhez képest?

Ajaj, most jön az, amiről kicsit félve beszélek, a művészethez való hozzáállásom, viszonyom. Mindig elfog valami eltávolító érzés, ha bárki művészként említi magát, vagy alkotásként aposztrofálja munkáit, még ha valóban nagyszerű dolgok kerülnek is ki kezei alól. Hogy elmaradtam a fővárosi léttől, úgy látom, két irányba vitt: távolabb került tőlem a vers, a rajz, és közelebb jött hozzám a „környező világ”. A Kert. Így, nagybetűvel. Megértettem, lakást, kórházat el lehet hagyni, a Kertet sosem. Úgy van ez, mint Exupéry rókája. A fákat, virágokat, a füveket mi ültettük, magunkhoz szelidítettük a bokrokat. Inni kérnek. Felelősség van és szeretet. És megtartó ragaszkodás. Ha tolakodás is, hadd hozzam ide Múló délután című írásomat a Vaküetésből: „átszűrődnek éveink, / mint ágak közt / az alkonyi nap. / a rigó a gyökérnél iszik. / a kutya enni kap. / holnap is így lesz megint.”

Úgy tűnik, a vers mégis velem marad. Ahogy velünk a Kert.

A grafikáid és verseid kapcsolatáról vallottad, hogy párhuzamos kifejezésmódok, nem illusztrációk. Mi a legfőbb különbség számodra abban az „indulati állapotban”, ami egy tusvonalat vagy egy verssort hív életre?

A két műfajt, a grafikát és az írást különváltan igyekszem kezelni.. A rajzokban és versekben csupán az indulat, a világ látás a közös, sem a grafikák nem illusztrációi az írásoknak, sem a versek nem magyarázóik a rajzoknak. Két párhuzamos kifejezésmód, megjelenés. Bízom ebben. A Gondolat Kiadónál 2016 és 2022 között megjelent három nagy alakú kötetemben (Örök ávad, Fölsértett ég, Kő a kőtől) a rajzok és versek szinte azonos súllyal és felületen jelennek meg, később A vonal című, szintén a Gondolat Kiadó által gondozott könyvemben már – ebben a nagy terjedelmű vers-válogatásban – csupán négy grafikám szerepel. A 2026-ban napvilágot látott Vakütés kötetemben már nincs egy rajzom se (a borítógrafikát leszámítva), bár a szavakban ott rejlenek, gondolom: Minden karcolt vonalam végleges – talán ezt a sort tudom idézni, bár persze ne idézgessem önmagától az ember, ha nem akarja kinevettetni magát. A két állapotbeli különbségről pedig: rajzolni jó, ahogy a nyelvét kidugó gyerek rajzol, a kéz és a rajz története magától halad, a végén kapsz egy megfogható valamit, hajtogathatod, összegyűrheted, be is keretezheted akár. És közben igazán jól érzed magad. A versírás – legalább is számomra – nyűglődés, fészkelődés, bámulod az asztalon túli falat, az eredmény pedig a szavakban megbújó kép fölépülése – és persze az megintcsak jó érzés lehet. Ha sikerül.

A Némulat című köteted után hosszú csend következett, majd egy nagyon termékeny időszak indult. Hogyan élted meg ezt a hallgatást, és mi volt az a belső „szikra”, ami újra megindította a szavakat?

Számomra egyre körvonalazottabbá lett az út, kiadványok tervezése, megformálása lett kényérkereső és örömet adó munkám, sok ma is élő, vagy nemrég eltávozott barátom könyvét, regényeket, versesköteteket, fotóalbumokat – Szebeni András, Féner Tamás, Kovács Dezső, Mohai V. Lajos –, sokak alkotásait tervezhettem és adtam nyomdába, így voltam folyamatosan az irodalom, az alkotás közelében: hol benne, hol a peremén, hol kívül teljesen. Így őriztem írásaim függetlenségét, ha van ilyesmi, vagy van értelme egyáltalán. Ez a csapkodó, ide-oda csapó útvonal vezetett második kötetem 1990-es megjelenéséig, ami épp a (meghaladott és eltévedt) rendszerváltásként emlegetett évben jelent meg, és most muszáj a kötet címét a kérdés után megismétel-nem – Némulat.

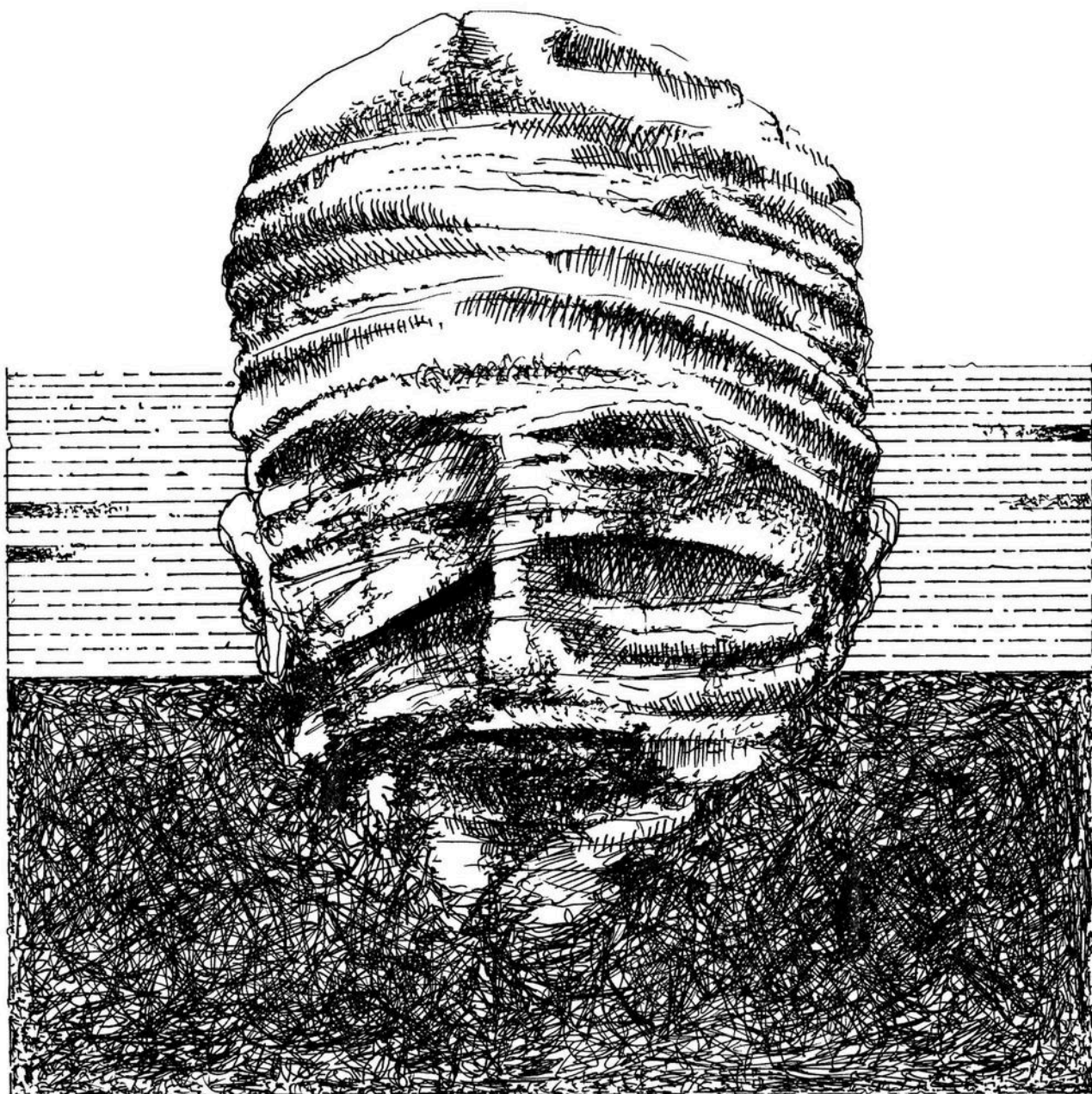
Itt kanyarodom vissza a beszélgetés elején szóba hozott Vakütéshez, és a még korábbi, 1984-es A képzelet bádogtornyai kötet záró versének záró sorához: „Ezerkilencszáznyolcvanhárom: / leskelő hóhér a párom, ezek nem / ütnek! hogy nagyon ne fájjon.” Hosszú hallgatás jött a Némulat után, a korábbi évek természetessé vált tagadásait nehéz volt igenekké váltanom. Nem könnyű ez azóta sem. Bár a szívdobogást – mint Pompei lávaburkaiban a valahavolt élet lüktetését – ma már talán ismét érezni. A földobott kő mégis visszaesik a földre. „Ahogyan fáj a seb a késnek.../...a vonal fáj a tollnak.” – így írok, rajzolk, a Gondolat kiadóban otthonra találtak köteteim, és még mindig örömet jelent, ha ismerős-ismeretlen írók-költők, olykor barátaim könyve sorsának alkotó részese, alakítója lehetek. Sokan vagyunk – és van, hogy jóra forgatja magát a világ. A szikra, ami újra megindította a szavakat? Sokan, köztük Nagy Gáspár is segített a jóra fordulásban: „Kedves István barátom! Soha nem lehet tudni, a némulások, némulatok mire voltak jók. Tájékozódás? Ki tudja? »Ne add föl, meg ne némulj! «” – írta egy levelében.

Sok pályatársaddal, barátoddal (Kormos István, Nagy Gáspár, Tandori, Szervác) voltál mély szellemi közösségben. Milyen közös értékeket vagy „szellemi sűrűséget” vittél tovább ezekből a beszélgetésekből a saját mai munkáidba?

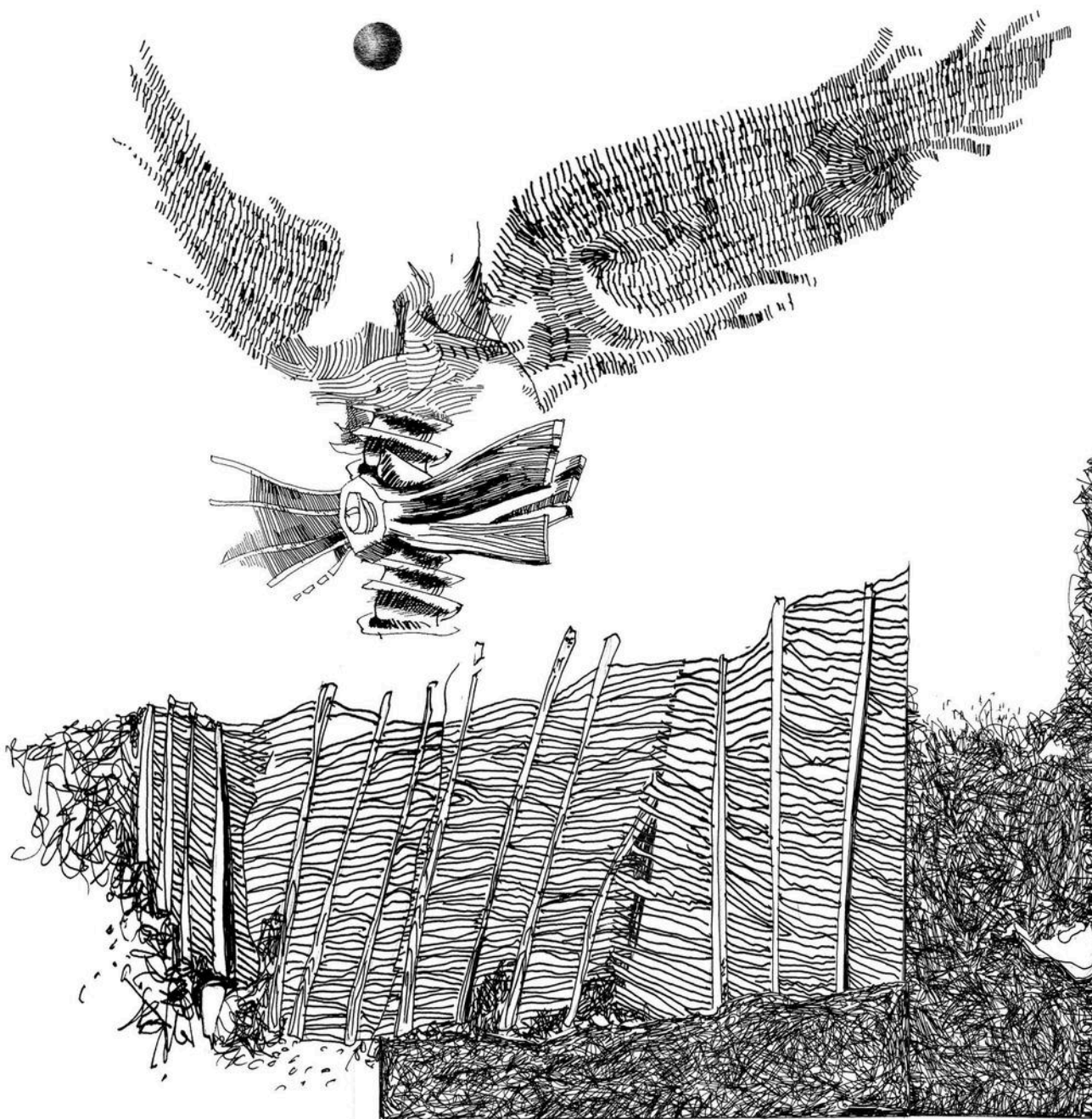
Éltem mindenféle életet, voltak iskolák, foci és verekedések a Károlyi kertben – ami ma már az irodalom Mordor-vidéke, kerülöm –, voltak végtelen napok egy középkorban rekedt falu végeláthatatlan tengeri- és krumpliföldjein, voltak értelmetlen katonaévek, voltak magánéleti bajok, kusza tévutak, míg aztán harmincegy évesen megjelent első kötetem a Szépirodalmi Könyvkiadónál, és azzal egyidőben kezdődött közös életem Judittal, aki ma is velem van. Én pedig vele. De előbb még a könyvek lettek az út. Ginsberg és Corso, Kerouac, Updike, Csalog, a Kriterion szerzői, Nagy László, Szécsi Margit, uramfia, micsoda levegője volt azoknak az éveknek! És persze az Erdély Miklós körüli család, hihetetlen szellemi sűrűségű esti társaságok, Kondor Béla, és a meghaladhatatlan grafikus, Szalay Lajos. Ismeretlenül is meghatározó kötődések, ismeretségek, barátságok, Kormos István, Nagy Gáspár, Csajka Gábor Cyprian, Tandori szavai, és közben civakodások, beszélgetések, berúgások korosztályom legélesebb, legpazarlóbb költőjével, Szerváccal. Aki legfőképp magát pazarolta, mintha minden kincsünk a végtelenségig kitartana. Hogy közös értékek voltak-e, nem tudom, de abban egészen biztos vagyok, hogy a lenyomottság évtizedeiben sokan voltak, akik keresték, felismerték egymás munkáiban – ha még eltérő nézeteket képviseltek is – az értékeket. Dolgozhattam a Móra, a Szépirodalmi, az Európa könyvkiadóknak, hihetetlen tudás sűrűsödött azokban a szerkesztőségekben, úgy éreztem, leszaladok párizsiért is, ha küldenek.

Ha a 2026-os év távlatából visszatekintesz a pálya kezdetére, van-e olyan felismerés, amit ma már teljesen máshogy látsz, mint a A képzelet bádogtornyai megjelenésekor?

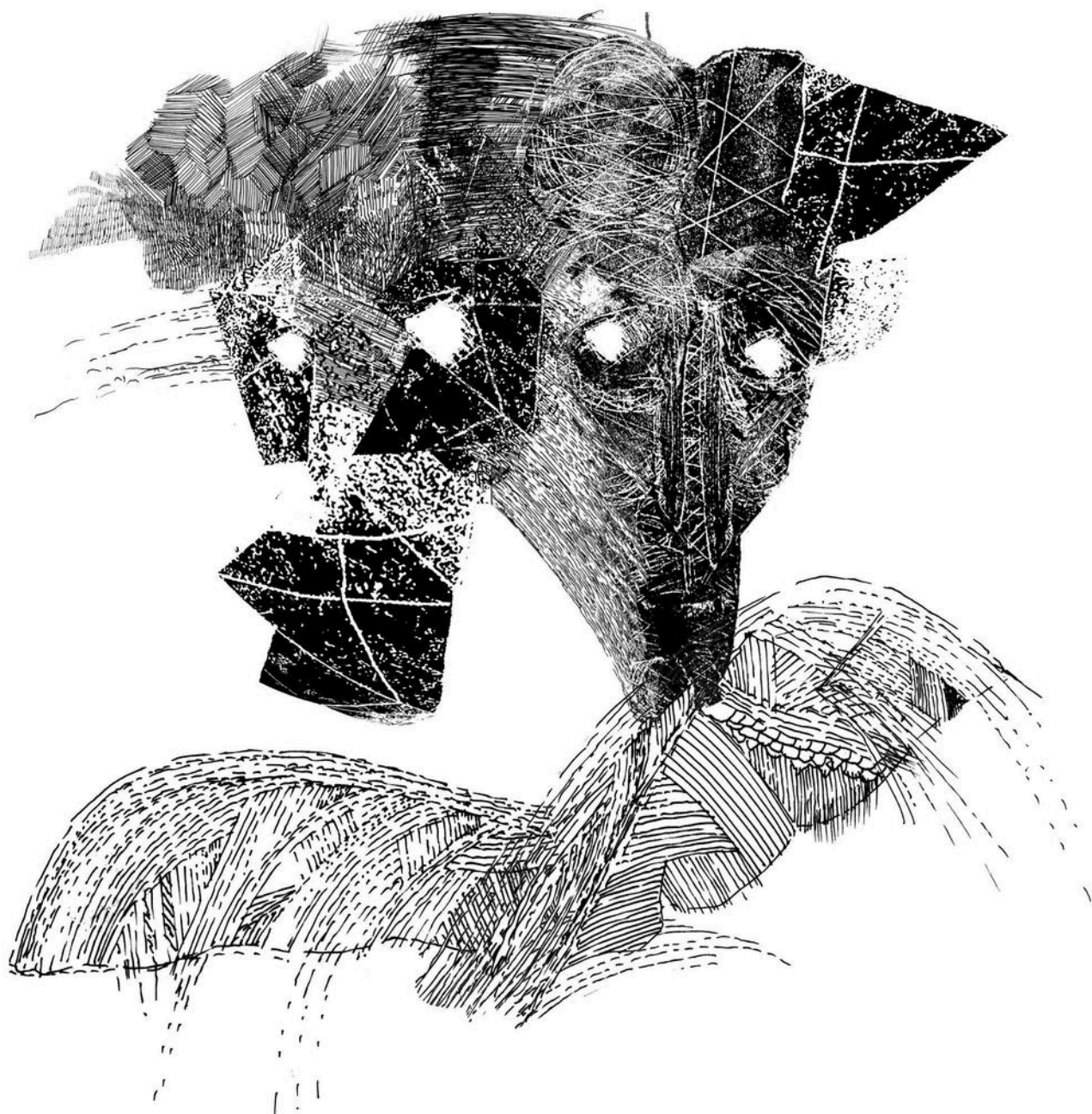
Nem tudom igazából. Azok az évek az ellenkezés évei voltak, ugyanakkor a fiatalságom ideje is, egységesebbek voltunk a leszorítottságban, a „föntiek” kiröhögésében, voltak örömök, hátraarcok és boldog előre jutások is. Nem hittünk a változásban, de akartuk nagyon. Azután bekövetkezett. Volt néhány év bizakodás, azután lett, ami lett. Most talán ismét bizakodunk. De ez a talán, ez velünk marad. Mindig. Hogy a fentieket elmondhattam, azt viszont egészen biztosan – köszönöm.

A redőnyarcú ember

A szerkezet

Donkihóte

A csendes írótól a Vachott Kör családjáig - Interjú Dörfler Katalinnal

Az egyik unokája találóan jegyezte meg Önről: „Az én mamám írni szeret, minket szeret, csak szerepelni nem szeret.” Hogyan tudja összeegyeztetni ezt a visszahúzódó, csendes alkotói vágyat a nyilvánosság elé lépéssel, a könyvek megjelentetésével és a Magazinban való szerepléssel?

Egészen gyerekkorig nyúlok vissza: a szereplési vágyat talán akkor éltem meg, amikor az első kezdőlépéseknél az erdő fáinak olvastam föl a könyvekből, amit a bátyám adott át olvasásra. Ezek indián könyvek voltak. Az iskolában nagy létszámú gyerekserreg tanult, és a tanáraink a „Ki miben erős vagy jó?” elv alapján kislétszámú csoportokat hoztak létre. Ekkor dőlt el, kik fognak iskolai ünnepeken szerepelni, szavalni vagy felolvasni. Sose felejttem el: nem a vers megtanulása vagy az artikulálása jelentette a nehézséget, hanem kiállni a többiek elé és elmondani.

Ekkoriban kezdtem a mikrofontól félni; olyan volt, mintha a hangomat megerőszakolták volna, és ez a mai napig megmaradt bennem. Nagyon szerettem az elsős tanító nénimet, Nagy Andrásné Mariát, majd felső tagozatban Jáky Zsuzsanna tanárnőt. Nagyon sokat kaptam tőlük: egy életre belém oltották az írás szeretetét, és tágították az olvasás

iránti vonzalmamat. Abban még nem volt részem, hogy nekem kell előadnom a leírtakat; Jáky tanárnő azonban felnőtt koromig fogta a kezemet, az édesanyám után ő volt az, aki olvasta az írásaimat.

Minden egyes pályázat kihívás számomra: vajon meg tudom-e írni az elvárásnak megfelelően? Amikor először olvastam a Magazin felhívását a „Húsvéti mese” kiírására, az számomra visszahozta a múltat, az erdészházat és az állatok közelségét. Csak a pajtásaimat ültettem át egy mesébe, és helyeztem be őket egy meseszép környezetbe. Előtte láttam az egyik alkotótársam festményét, ezért is kértem engedélyt a kép felhasználására.

Kilencéves kora óta ír, az írás tehát egy egész életutat kísérő „belső híd”. Hogyan formálódott az írói stílusa és a témaválasztása az évtizedek alatt, hogyan változott meg a viszonya a papírhoz és a történetekhez?

Itt jön a képbe a nővérem és az édesapám. A családban egyetlen fényképezőgép volt, amit apukánk nagyon féltett tőlünk, gyerekektől (talán nem véletlenül). Megtanított arra, hogy az agyunkkal kell fényképezni – hosszú folyamat volt. Az első „tanulási nap” után kaptam egy akkor még mártogatós tollat és egy szép füzetet, amelyre a nővérem gyöngybetűkkel ráírta: Kati Naplója. Az első történet, A hangyák mozgása címmel, akkor került oda. Így kezdődött, hogy innentől mindent leírtam.

Az sem volt egy szokványos napló, mert belekerült minden, ami az én kis életemben történt. Minden nap történik valami: volt, hogy részletesen lejegyzeteltem, máskor csak vezérszavakat írtam le. Később rájöttem, hogy ez nem biztos, hogy így lesz jó, mert az idő feledékenységét is jelent. A sok könyv elolvasása és megbeszélése egyenlő volt a szöveg megértésével; a tanáraink és az anyukám szükség szerint javítottak rajtam.

Egész életemet meghatározzák az álmaim: ez az én belső utam, ami összeköt a nappali léttel. Ahogy múlt az idő, és az érzések bennem letisztultak, azt vettem észre, hogy az írásaimnak is több a mondanivalójuk. Mivel mindent jegyzeteltem, témát sosem kellett keresnem – ma sem kell, csak időm lenne annyi, hogy megírhassem! A papírt, a legkisebb cetlit is megbecsülöm, mert a következő történet kezdetét hordozza magán.

A Vachott Kör tagjaként és a gyöngyösi közösség aktív részeseként mennyire fontos Önnek a közösségi alkotói lét, és hogyan hat az Ön írásaira a más alkotókkal való találkozás?

A Vachott Körnek 2023 óta vagyok alkotó tagja. A semmiből kaptam azon a tavaszon egy meghívót, hogy a következő összejövetelekre menjek el – ez a Gondviselés műve volt! Nehéz időszakot hagytam akkoriban magam mögött, és egy nagycsaládba csöppentem. A bemutatkozásom a frissen megjelent novelláskönyvem (Belenéztem a Napba) egy ki nem maradt írásának, valamint az Árvíz és a Mementó című versemnek a felolvasása volt. (Ez utóbbi édesapám recski kényszer munkájáról szólt.) Mivel a vers nagyon érzékenyen érintett, olvasáskor a könnyeimmel küszködtem, mire a Kör vezetője, Molnárné G. Krisztina költő odajött, befejezte a felolvasást, magához ölelt, és csak annyit mondott: „Mással is előfordul.”

Ez a Kör lett a második családom; itt nincs féltékenység, ellenben van megbeszélés, kibontakozás, tanulás, ismeretátadás és odafigyelés a másikra. Idős korban az ember már ritkán épít ki maga körül közeli baráti kapcsolatokat, de itt ez is megvan. Olyannyira, hogy a kétkötetes könyvem borítóját Mádi László festőművész készítette, szerkesztette Molnár G. Krisztina költő, lektorálta pedig Vincze Viktória, akinek hatalmas szerepe van az életemben az örök tanulási folyamatban.

A Kör tagjai segítenek áthidalni azt a tulajdonságomat, hogy nem szeretek szerepelni: a könyvbemutatókon részleteket olvasnak fel a műveimből, vagy a meg nem jelent írásaimat tolmácsolják úgy, mintha rájuk lennének írva. Közéjük tartozik:

Molnárné G. Krisztina vezetőnk
Harmatné Kékesi Marika festőművész
Turányi Terézia fotó- és festőművész
Mátrai Stella sokoldalú író, költő és pedagógus

A „keményebb” verseimet a férfi társaimra szoktam bízni:

Korsós János György sokoldalú író, költő
Debreci Mátyás költő és zenész
Médits László költő
Farmosi László költő

És akinek még sokat köszönhetek, bár nem a Körben, hanem a lakóhelyemen találkoztunk: Fedák Anita sokoldalú író-pedagógus, aki mára szintén ennek az alkotócsaládnak a tagja. Mindegyikük inspirál arra, hogy ne csak szeressem az írást, hanem jó legyek abban, amit csinálok – mert ezt én is elvárom magamtól.

Kötetei között találunk romantikus regényt (Naplemente Szkopelosz fölött) és novelláskötetet (Belenéztem a Napba) is. Az alkotás során mi jelenti a nagyobb kihívást: a szabadon szárnyaló versek világa, vagy a regényeknél elengedhetetlen, precíz szerkesztés és kutatómunka?

Hú! Ez egy nehéz és elgondolkodtató kérdés. A versek sokkal később jelentek meg az életemben; színt hoztak a mindennapokba, és rajtuk keresztül tudtam kifejezni az érzéseimet. Amikor az első szerelem megérkezett, például csak rigmusokban beszéltem, amin a családom jókat derült. Az írásaimat rendszeresen az édesanyámmal osztottam meg egészen a haláláig. A szabadverselést szeretem, de ezek csak kiruccanások: amikor egy hangulat, egy élmény vagy egy örömforrás ér, abban a pillanatban, amint felszínre tör, leírom. Az a belső hang szól, amelyre mindig hallgatok: „Most írd!” Így születnek a verseim.

Az írás maga a csoda számomra, a megélt élményeim leképeződése. Álmaimban mindig úton vagyok egy kísérővel, aztán félálomban felkelve papírra vetem az élményt, amíg friss, reggel pedig ott folytatom, ahol abbahagytam. A kutatómunka akkor lép be, amikor megkeresem, hogy az álmodott helyek léteznek-e, mi a történelmi mondanivalójuk, mit akarnak üzeni, és miért pont engem találnak meg. Eddig, ha tehettem, a valóságban is felkerestem az írásaim helyszíneit.

A novelláskötet életem első 66 évét próbálja „lóugrásban” megmutatni: 80 novellát tartalmaz megtörtént események nyomán. A fiamnak, Gyulának köszönhető, hogy ez a könyv megszületett; egyszer csak feltette a kérdést:

„Anyám, meddig írsz még a fiókodnak? Ezeket másnak is olvasni kellene!”

A kétkötetes regény kevés írói fantáziát tartalmaz, megtörtént eseményeket dolgoz fel négy ember életre szóló barátsága alapján. Sok helyszínen játszódik, és sokkal több, mint egy egyszerű romantikus regény. Fedák Anita alkotótársam a könyvbemutató kapcsán megjegyezte: „Két lábon járó lexikon vagyok.” Ma már ez sincs így: annyi új dolog érint meg, hogy helyet kell csinálnom a fejemben, így elengedek régi emlékeket, és a lexikális tudás is kopik. A nyers kéziratot leginkább már csak két ember kapja meg előolvasásra: a nővérem és Zsóka barátnőm, akiknek a tanácsát mindig megfogadom.

Ha abba belegondolunk, hogy az embert a saját családja sem ismeri igazán, akkor a későbbi leszármazottak csak egy rideg adatot fognak ismerni az elmentről. De hogy mit tett földi életében, arról fogalmuk sincs, mert nincs, aki átadja az ismereteket. Ha csak ennyit sikerül megmutatnom, hogy a földi létem nem volt hiábavaló, már megérte, hogy életem utolsó szakaszában az írás a lételememmé vált. Két idősebb unokám, Szabolcs és Fanni nagyon szeretik az írásaimat; sokban szerepelnek is bennük, hiszen kisgyermekként sokat utaztak és töltöttek időt velünk.

Műveiben - például a Rebeca Wohl néven írt regényeiben - és az antológiákban is sokat foglalkozik emberi sorsokkal. Mi az a legfontosabb gondolat vagy érzélem, amit mindenképpen szeretne átadni az olvasóknak az írásai által?

Az írásaim előtt szinte mindig szerepel egy idézet, amire ráépül a fejezet mondanivalója. Ezt is Jáky tanárnőnek köszönhetem, és egy életre megtanultam tőle:

„Azt mondta: sokat fogjátok hallani, hogy a téma a porban hever, csak le kell érte hajolni és leporolni. De én teszek hozzá nektek egy mondatot: keressetek könyvekben, amiket olvastok, vagy hallotok róla, egy-egy szép gondolatot, és gyűjtsétek egy füzetben! Aztán az írásaitoknál használjátok fel tanítási jelleggel, vagy épüljön köré a történetetek, amit írtok. Meglátjátok, érdekes felfedezések elé néztek!”

Mennyire igaza volt!

A magánéletemben van egy óriási fájdalom a szívemben, ami minden téren visszahozhatatlan már. Ezért azt a fájdalmat átfordítottam a szeretet nyelvére. Dr. Sós Tamás, aki a novelláskötetem előszavát írta, így fogalmazott rólam:

„Hitvallásként is értelmezhető, ahogyan véleményt mond azokról, akikkel valamikor is kapcsolatba került: Szeretni kell mindent és mindenkit, akit utamba fújt a szél; szeretni, mert nincs más, csak a szeretet.”

Vallom ezt. Mindenkinek van története, van, akit szeressen – de van, amikor a történet eldurvul, az érzélem elmúlik, keresztúthoz ér az ember, és meg kell tanulni szépen elengedni a másikat. Mert ha vele nem ment, még mással is szép élmények érkezhettek, amit magam is tapasztaltam.

Az írás, ahogy írta, segít „életben maradni” és megküzdeni a nehézségekkel. Mit üzenne azoknak az olvasóknak, akik hasonló küzdelmeket élnek át, és az írásban keresik a kapaszkodót?

Életben maradni, vagy életben tartani: ez két összefüggő gondolatsor. A családorvosom, Dr. Kiss Mária az, aki több mint negyven éve azon fáradozik, hogy élhető életem legyen, és azt csináljam, amit szeretek. Az, hogy egyáltalán életben maradtam, a barátaimnak köszönhetem, akik a mai napig segítenek abban, amiben tudnak. A családom távol él, velük a heti videóbeszélgetés a megszokott. Szabolcs unokám, aki egyetemista, ő áll hozzám a legközelebb; ha valahol képviselni kell a többiekét, ő mellettem van, vagy szabaddá teszi magát, hogy a mamával életidőt töltsön. Ez valami gyönyörűség: együtt lenni a fiatal generációval úgy, hogy mindketten tudjuk, van egymás számára mondandónk.

Nehéz jól megfogalmazni egy üzenetet, mert minden embernek más sors jutott. Idősklubot vezettem Karácsondon 1998-as kezdettel; én voltam a legfiatalabb köztük, mégis olyan bizalmat szavaztak nekem, hogy az élethelyzetük javításáért mindenkivel szembeszálltam, mert az igazságérzetem ezt kívánta. Tanultam tőlük, és én is tanítottam azokat, akik ezt megengedték.

Majd nehéz életkörülmények között élő emberek közé kerültem Tarnazsadányba. Ott 11 boldog évet töltöttem, mert meg akarták tudni, mi van a falu határán túl. Igyekeztem megmutatni nekik, hogy nemcsak azt, de azt is lehet, hogy egy közösségben békésen megférjen egymás mellett magyarság és cigányság. Ott találkoztam Csík Ferenc cigány költővel, aki szavalta a verseimet, és könyvet dedikált nekem e szavakkal: „A magyarnak szeretettel”.

Mindenkiben ott lakozik az alkotni vágyási késztetés és a kíváncsiság: kezdje el lassan a megvalósítást, elsősorban a maga örömére.

Köszönöm a beszélgetést, megtisztelő volt számomra.

Dörfler Katalin: Kék borítású tanúsítvány

Mavi kaplı sertifika

(Noéminek)

Mint oly sok nagyszülő, aki láthatja, az unokák éves teljesítményét, én is büszkén nyitottam ki a kékfedeles kiskönyvet, amit Noémi a kezembe adott. Ahogy a szemüveg az ornyergemre felkerült, láttam azokat a nagy szemeket, ahogyan kíváncsian fürkészik és a néma kérdést, hogy vajon a mama mit szól hozzá?

Hányadik könyvecskét tartom évek, évtizedek alatt a kezemben? Mintha az idő most vissza felé peregne, egészen Szabolcsig az idő vonalon. Amikor vége volt a tanításnak és a mamák sorában a nálunk kezdődő nyaralásig rakosgatta az elhozandó dicsérő okleveleket és a bizit, amit sosem kellett magyarázni. Vagy Fanni, aki játszva tanult. Most a második osztályt fejezte be Nono és olyan büszkeség fog el, ha ránézek. Oly sok nehézséget kellett ennek a kislánynak legyőznie, nehéz akadályokat rakott elé az élet, pici gyermekként.

Nézem ezeket a szép bejegyzéseket, az Oklevelet mellé, és érzem, hogy várja tőlem a véleményt. Művészeti iskolába jár és festeni tanul, amellet már az óvodában is szépen rajzolt sokszor volt megmértetésen, igen és mindig biztatva lett. A festészet mellett sportol, kézilabdázik és ráért a tanulás örömére. Édesanyját kérdezem, mennyit segítesz neki, a munkád mellett, a másik gyerek mellett és mindazon feladatok mellett, ami még rád vár, amikor hazaérsz? Ma már nem kér a segítségből, ebben a bizonyítványban az egész éves saját munkája tükröződik vissza. Odafigyel az órákon, a napköziben megtanul mindent, itthon magától olvas, vagy számol, és sokat játszanak önfeledten a hűgával. Kapott gyógyító szándékkal kiskutyát ezzel feladatuk is lett a lányoknak, aztán az egy kutyából lett kettő és macskák. Kertes házban élnek, sokat vannak a jó levegőn és ők hárman összenőttek. Nézem őket így az asztal másik oldaláról és örömet érzek ott a szívem tájékán. Idén már levelet írt nekem és postán adta fel. A legnagyobb ajándékok közé tartozik, amiket őrzök. Magamhoz ölelem ezt a kislányt és mondtam nagyon szép teljesítményt hoztál össze kis unokám, csak így folytasd tovább. Új tantárgyak köszönnek be szeptembertől, ehhez Szabolcs és Fanni küldött segítőeszközöket, hogy megkönnyítsék az idegen nyelvtanulást. Ne félj, az akadályoktól, mindenki átment rajta, ettől fogsz többet tudni a világról.

Még a papa kertjében sétáltunk és közben jóízű eszmecsere folytattunk, majd hosszan megölelt és azt mondta nagyon szeretlek, mama. Majd néztem, ahogy felült a fára felkötött hintára és önfeledten hintázni kezdett és közben a mosoly nem tűnt el az arcáról.

Gyöngyösoroszi, 2025.06.27.

Dörfler Katalin: A fenyvesben, találtuk meg a Napkövet...

Sétára lettem invitálva, a régi fenyvesbe,
hol gyermekként, csemetéket ültettünk,
hallgattuk a fák susogását, az ágak összeérő
ritmusát, ahogy lengedezett a májusi szél.

Gyermek voltam, magas hőfokon égtem,
mindenről volt elképzelésem, hittem, hogy a fák
beszélnek, oktatják a csemetéket.
A fenyvesből az út a tölgyesbe vezetett,
széleken bokrok, az úton apró kövek heverték.

Testvérem lehajolt, egy kockát felemelt,
fél szemét behunyva a másikkal a napba nézett.
Nézd mondta! Napkövet találtam, nézd a színeit!
Megmutatja nekünk a nap erejét!
Hol a kőre néztem, kerestem mit lát benne,
míg én csak egy átfutó narancssárga színre leltem.

Ritkaság erre egy ilyen kő, apánk szerint,
ez olyan, mint a szerencse, aki hisz benne
egy életen át kíséri, energiával tölti ki
az életút minden szintjét.
Ha lépsz ezentúl, ne csak felfelé nézz,
a lábad elé is, hátha a következő követ te

találod, és azt nem a nap, hanem a hold teszi

lábaid elé, hogy vezessen az életed útján.

(Szigethalom, 2001.május)

Dörfler Katalin: A kisegér és a számítógép

A számítógép bekapcsolásához készültem, amikor tekintetem a billentyűzetre esett. Megdöbbenve láttam, hogy egy kisegér ül rajta, és meg se moccan. Hű, a tekintetét! Hogy kerül az irodába egy egér? A fát, amit behozunk, egyenként rakjuk az edénybe, azzal nem jöhetett be; akkor mégis hogy került az egér az irodába? De ez a kisegér – mert a mérete igencsak gyerekegér méret –, mégis ott ül a billentyűzeten, és bámulja az üres képernyőt. Meg akartam a farkát fogni, de meglépett a dossziék között, így hát kipakoltam a fából a dossziékat, nehogy ott kezdje meg a vacsoráját, mert akkor leszek csak bajban igazán.

„Na, te se jársz túl az én eszemen” – gondoltam. Fogtam egy kartonpapírt, bekentem ragasztóval, és ahol láttam elillanni, oda letettem, hogy ha uccu megint nekiesik, akkor belelépjen. Mint aki jól végezte dolgát, leültem, és bekapcsoltam a számítógépet, közben kimentem egy-két dolgot még előkészíteni. Mire visszajöttem, mintha gúnyolódna rajtam: ül nagy kényelmesen a billentyűn, és le sem veszi a tekintetét a monitorról. Az első lábával vakarja azt a csepp fülét. Elnevettem magam, okos egy teremtménye a földnek. Vagy most akar tanulni? Vagy tudja, hogy ott úgyszem csapkodhatok?

Most már kezdek dühös és tehetetlen lenni evvel a csepp jószággal szemben. Megunta a bábmészakodást meg a vakaródzást, és elkezdett vadul rohangálni. Én meg csak álltam, mint akit fejbe vágta. Dolgozni szeretnék, de ettől nem lehet! Most elszaladt az asztalról, és farkasszemet néz velem a kályha mellől. Látom azt a pici gombszemét, de félelmet nem látok benne; hiszen én hozzá képest óriás vagyok, félnie kellene tőlem. Ennek esze ágincs félni, azt olvasom ki a szeméből: „Féltél te, féltsd tőlem azt a sok megrágni való papírat, dossziét! Kitelelek nálad. Tönkreteszek mindent, ha nem hagysz békén. Ha békén hagysz, akkor csak apró károkat teszek.” Ez mind benne van a szemében.

Dolgozom, aztán úgy gondolom, most a fene bánja, mit csinál, néhány tennivalót elvégzek, és holnap hajkurászom tovább. Nem kell lakótárs.

Ahogy megyek az ajtó felé, az ajtótok mellett egy kis lyukat látok a falban. „Hoplá, meg vagy!” – kiáltok fel hangosan. Na, most adok neked egy kis ragasztót a lyukba, aztán meglátjuk, ki nevet a végén.

Ezt is cselekedtem: kikapcsoltam a gépet, magára hagytam a ragasztóval ellátott kartonokkal együtt, és elmentem lefeküdni.

Másnap a reggeli után úgy gondoltam, körbenézek, hátha valahol meglelem Incike nagyságát, aztán ihaj-csuhaj, lehet megint szaladgálni utána. Óvatosan kinyitom az ajtót, nehogy a résen át meglépjen, mert kitelik tőle; húzom a redőnyöket, de néma csend. Nézem a letett ragasztós papírokat, lehajolok az asztal alá, benézek a polcra, de sehol semmi. Át kell menni az irodából a lakásba; nesztelenül, résnyire kinyitom a másik ajtót, elrendezem a redőnyöket, és egy mukkanást annyit nem hallok őkelme felől. Megnyugodtam, valahol megtalálom kiefeküdve.

Megint este lett, készültem a kályhába begyújtani, és a farakás alatt megtaláltam a kis egér kihúlt tetemét.

Így ért véget a kettőnk kalandja ezen a télen.

(Karácsond, 2011. január)

A szavak szabadsága - Bemutatkozik Reiner Anita

Reiner Anita Celldömölken él és dolgozik, ahol a pedagógusi pályát maga mögött hagyva a kultúra, a média és a tiszta irodalom világában talált rá a hivatására. Klasszikus introvertáltként, a lelkét mélyen megélő alkotóként kezdetben csak a versek formájában tudta kiadni magából a nehéz idők terheit, ma azonban már kulturális asszisztensként, valamint a helyi televízió szerkesztő-riportereként és az Új Kemenesalja lap főszerkesztőjeként formálja a közösség szellemi életét. Ahogy vallja: ha az ember azt csinálja, amit szeret, az a szabadság – számomra pedig ez a szabadság az írás.

Reiner Anita: „Nem mondhatom el senkinek, elmondom hát mindenkinek...”

Hogy ki, miért nem mondhatja el senkinek, egyénenként változó. Talán azért, mert halló fülekre lehet, hogy találna ugyan, de értő fülekre kevésbé. Szívvel-lélekkel értő fülekre pedig legkevésbé...

Részemről a magyarázat csupán annyi, hogy senkit nem akarok terhelni küzdő lelkem mélységes és magasságos bugyraiba tett kalandozásaimmal, és talán azt sem szeretném, hogy bárki eljusson abba az eget és földet rengető lélekviharba, amit sokszor, és egyre többször átélek. Egyedül. Magam.

Néha lehet, hogy jó lenne megosztani valakivel. Aki értené. Aki érezné. Akit elvihetnék abba a magasságba, ahol szárnyal a lelkem, és abba a mélységbe, ahol magába zuhanva szenved...

Érző lélekkel vert meg a sors. Vagy áldott meg az Isten? Ha Istentől eredeztetjük ezt az adományt, akkor mindenképpen áldás, végtére is Ő az, aki a mindennapi sorsfordulóink által tajtékzott tengeren irányítja háborgó lelkünk ladikját. Én mindenesetre áldásnak veszem. Ahogy az önkifejezésre szolgáló íráshoz való képességemet is, hiszen a papírra vetett sorok azok, amik megmentenek attól, hogy a mindennapok bennem felgyülemlett sara átléphetetlen pocsolyaként késztessem dagonyázásra, és lelkem naponta megvívott harcaiban egyre erőtlenebbé válva feladjam a küzdelmet. Tudom, ilyen lélekkel nem vagyok e világra való, de hiszem, hogy valahol a kozmoszban akad még egy-két rokon-lélek, aki érti, érzi és átérzi soraimat.

S mivel nem mondhatom el senkinek, papírra vetem mindenkinek!

Reiner Anita: Az írások keletkezésének nincsenek különösebb körülményei és indítékai

Írtam, amikor belül sírtam.

Írtam, mikor lélegezni alig bírtam.

Írtam, mikor kiszakadt lelkemből a sóhaj,

Írtam, mikor szívemet szaggatta az óhaj.

Írtam, mikor úgy éreztem, nincs tovább,

Írtam, mikor más ember sírni vágy.

Írtam, mikor kezemet vitte az ihlet,

Írtam, mikor lelkemet vezette az Isten.

Írtam, mert magamban nem tarthattam,

Írtam, mert ha bent reked, meghaltam.

Írtam, mert kijött, könnyítve a terhet,

Írtam, mert segített túlélni az életet.

Írtam, mikor szétfeszített a létem,

Írtam, mikor szeretteimet vette el az élet.

Írtam, mikor porrá zúzott a szenvedés,

Írtam, mert ez volt az egyetlen menekvés.

Reiner Anita: Az írás

Feltölt.

Megnyugtat.

Erőt ad.

Menekülés.

Küzdőtér.

Megkönnyebbülés.

Élni segít.

Felszabadít.

Megszabadít.

Találkozás a lelkeimmel.

Szívóhajók keserve.

Legtitkosabb szívdobbanás.

Hogy birtokomban van, áldás.

Elmondja a lehetetlent.

Kimondja a kifejezhetetlent.

Feloldja a benső gátat.

Enyhíti a belső lázat.

Kalandozás mélyen, belül.

Minden leírt szóval

a fájdalom enyhül.

Lélekdoktor.

Pszichoterápia.

Megküzdési stratégia.

Szabadulás a mindennapokból.

Kegyelmi állapot.

Önmagam tükörképe.

Sorsfordulóim útvesztője.

Kincs, amit birtokolok.

Vagyon, melyen nem osztozom.

Gohér Norbert Márk: A múlt nyelvezete, a jelen tükre és a hit iránytűje

Teológusként és íróként hogyan találtad meg azt a nyelvezetet, amellyel a bibliai hagyományt és a keresztény antropológiát a kortárs ember számára is érvényesen, „húsbavágóan” tudod közvetíteni?

Annak érdekében, hogy erre a kérdésre kielégítő választ tudjon adni az ember, mindenképpen fontosnak tartom megemlíteni, hogy engem már tizennégy éves korom óta érdekelnek a világ-vallások. Ez kezdetben egyszerre jelentett számomra egyfajta útkeresést és tudományos igényű érdeklődést. Az idők során a tudományos érdeklődés egyre inkább felerősödött, miközben az útkeresés is sok tekintetben árnyaltabbá vált.

Számomra az ábrahámi vallások jelentették azt a biztos alapot, amely később a kereszténységben nyert igazán értelmet. Ennek egyik fő oka éppen abban keresendő, amire a kérdés is ráírnyítja a figyelmet: a Szentírás mélyen emberi történeteket tartalmaz. Olyan viselkedésmintázatokkal találkozunk benne, amelyek véleményem szerint mind a mai napig változatlanok maradtak. A korok és az ideológiák címkéi változtak csupán, de az ember – a maga lényegét tekintve – ugyanaz maradt.

Úgy érzem, a saját hangom megtalálásában három dolog találkozása segített:

- a múlt nyelvezete, amely a jövő kincse;
- a jelen nyelve, amely az aktuális emberi állapotot próbálja megragadni; valamint
- a hit nyelve, amely erőt és irányt képes adni.

Én ennek a háromnak az egyvelegében találtam rá arra a megszólalásmódra, amelyben a bibliai hagyományt és az emberről való gondolkodást a jelen számára is érvényesnek érzem.

A Lélek és betű podcastodban szóban is elmélyedsz a hit és a vallásfilozófia kérdéseiben. Miben különbözik számodra az alkotói folyamat, amikor egy esszét írsz, és amikor egy verset vagy dialógusprózárt?

Amit most mondani fogok, nem minden esetben igaz, de nagy általánosságban jellemző az irodalmi munkásságomra. Azt, hogy pontosan miért alakult így, magam sem tudnám egyértelműen megmagyarázni.

Amikor prózárt írok, annak magja az esetek túlnyomó többségében emlékekből, személyes tapasztalatokból fogan. A vers esetében általában valamilyen jelenségre, eseményre vagy állapotra szeretnék reflektálni. Éppen ezért, még ha verseim sok esetben tele is vannak a régmúlt bibliai történeteinek motívumaival és mozzanataival, ezek a motívumok elsősorban azt a célt szolgálják, hogy a jelenre és az abból következő lehetséges jövőre reagáljanak – olykor igen lesújtó, máskor pedig kifejezetten reményteli módon.

Fontosnak tartom megjegyezni, hogy amit sokan pesszimizmusnak gondolnak mind a világnézetem, mind költészetem bizonyos elemei kapcsán, az számomra nem pusztán valamiféle alkotói melankólia kibontakozása. Sokkal inkább egy, a Szentíráson alapuló, lineáris történelemértelmezésből fakadó világlátásról van szó, amely az emberi történelemben egy folyamatos romlási tendenciát is érzékel.

Az esszé esetében egészen más a helyzet. Amikor esszét írok, mindig valami újra, valami többre törekszem. Ilyenkor is reflektálok a világra, de egészen más hőfokon működnek a szellemi „receptorok”. Egy tisztán szépirodalmi mű és egy féltudományos jellegű esszé ugyanis másfajta gondolkodást és másfajta fegyelmet kíván. Az egyik inkább megmutat, a másik inkább megpróbál megérteni és megmagyarázni.

A műveidben - mint a Szabad Szolga ódája vagy a Confessio - erőteljesen jelen van a hit és a kétely, a szenvedés és a kegyelem feszültsége. Számodra az írás inkább a már megtalált válaszok rögzítése, vagy az útkeresés és a folyamatos kérdezés eszköze?

Úgy érzem, hogy az élet nagy kérdéseire a magam számára megkaptam a választ. Ugyanakkor bizonyos mértékig továbbra is érdekelnek ezen igazságok részletei, következményei és mélyebb rétegei. Így erre a kérdésre azt tudom felelni: is-is.

Azt azonban fontosnak tartom, hogy tisztában legyünk az emberi értelem határaival. Szeretném, ha ezzel ezentúl egyre több ember tisztában lenne, legyen akár útját kereső, hívő vagy a hitet nélkülöző ember.

Ebben a tekintetben is a Szentírás egyik alapelve segít engem, és reményeim szerint másokat is:

„A titkok az Úréi, a mi Istenünkéi; a kijelentett dolgok pedig a mieink és a mi fiainkéi mindörökké, hogy teljesítsük e törvénynek minden igéjét.” (5Mózes 29:28)

Számomra ez nem a kérdészés végét jelenti, hanem éppen a helyes irányát. Vannak dolgok, amelyeket megismerhetünk, és vannak, amelyek meghaladják a lehetőségeinket. Az írás számomra e két terület határán mozog: egyszerre szól a már megtalált igazságokról és azokról a kérdésekről, amelyekre még mindig keressük a mélyebb választ.

A posztmodern világban, ahol az erkölcsi iránytűk sokszor elmosódnak, szerinted milyen szerepe van az irodalomnak az emberi méltóság és az igazság megőrzésében?

Véleményem szerint az irodalom szerepe nem pusztán az, hogy elgondolkodtasson bennünket. Ennél többre képes: rámutathat olyan alapvető emberi működésekre, amelyek – ahogyan egy korábbi válaszomban is fogalmaztam – lényegüket tekintve nem változtak meg.

Ezt azért tartom különösen fontosnak, mert bár a pszichológia és a teológia is foglalkozik az ember működésével, illetve antropológiájával, egy jól megírt és igényes szépirodalmi mű mégis személyesebb hatást képes gyakorolni. Ennek egyik oka, hogy az irodalmi művek mögött rendszerint ott van valamilyen személyes tapasztalat, élmény vagy belső küzdelem. Bennük van az a mélyen emberi lélek, amelyet a Szentírás különböző helyeken a héber ruach és a görög pneuma fogalmaival is megközelít.

Az irodalom ezért számomra az emberi tapasztalat megőrzésének egyik formája. Megmutatja, hogy miközben a világ körülöttünk folyamatosan változik, bizonyos alapvető kérdéseink, félelmeink, vágyaink és küzdelmeink mégis ugyanazok maradnak.

Esszé sorozatodban a Léleknevelés tematikájával foglalkozol. Tapasztalataid szerint mi az a „hiány” a mai ember lelki életében, amit a leginkább orvosolni képes a bölcsességi irodalom ismerete?

Véleményem szerint a túlzott relativizálás az egyik legnagyobb problémája a posztmodern ember lelkivilágának és működésének. Ha minden relatív és minden megkérdőjelezhető, akkor nehézé válik olyan erkölcsi alapot találni, amelynek segítségével valóban helyes döntéseket hozhatunk.

Az ember ugyanakkor különös teremtmény. Szereti, sőt igényli a gőgöt, és könnyen eljut oda, hogy saját világában mindentudó istenként szeretne tetszelegni. Ez talán abból is fakad, hogy a világ féligazsággént elfordította benne azt az egyébként biblikus igazságot, hogy az ember bizonyos értelemben maga is Elohim. A Szentírás ugyanis az Elohim szót nem kizárólag Isten megnevezésére használja, hanem bizonyos helyeken isteni vagy mennyei lényekre, illetve az emberre is alkalmazza.

Csak hogy hajlamosak vagyunk megfélekezni arról, hogy az isteni természethez leginkább a szeretet, az alázat és az önfeláldozás attribútumai társulnak. Az elnyomás, az önhittség és a másokon való uralkodás nem hogy távol áll ettől, hanem éppen ellentétes vele.

Ezért én a legfontosabb hiánynak a Teremtővel való kapcsolat hiányát látom. Úgy gondolom, hogy ha ez a kapcsolat helyreáll, abból számos más pozitív változás is következhet. A bölcsességi irodalom egyik legnagyobb értékét éppen abban látom, hogy képes megtanítani bennünket önmagunk helyes látására: arra, hogy egyszerre ismerjük fel saját méltóságunkat és saját korlátainkat.

A publikációid listája rendkívül sokszínű, az ÚjNautilus-tól a Magyar Múzsáig számos közegben otthonosan mozogsz. Hogyan hatott ez a sokrétű jelenlét a saját írói hangod formálódására?

Nem szeretnék nagyképűnek tűnni, butaság is lenne, de az írásaimat soha nem igazítottam tudatosan egy adott folyóirat szellemiségéhez vagy tematikájához. Inkább egyfajta kísérletként írnám le a folyamatot.

Elkészül egy mű, én pedig elküldöm valahová, és aztán meglátjuk, hogy az adott művészeti platform, műkedvelő közösség vagy szerkesztőség lát-e benne valami relevánsat és értékeset a saját olvasói számára.

Ez a kísérletezés ugyanúgy igaz egy olyan szerkesztőség esetében, amely már régóta közli a műveimet, mint egy olyan ismeretlen folyóiratnál vagy kiadónál, ahol még soha nem jelent meg írásom.

Talán éppen ez a sokféle közeg segített abban, hogy ne egyetlen közönség elvárásaihoz igazítsam a hangomat. Számomra fontos, hogy az írás megszülessen úgy, ahogyan megszületnie kell, majd pedig megmérettessen különböző szellemi és művészeti közegekben. A visszajelzések természetesen hatnak rám, az alapvető hangot azonban nem kívülről szeretném megkapni.

Ha egyetlen fogalmat vagy értéket kellene kiemelned, amit a munkáiddal a jövő olvasóinak szeretnél továbbadni, mi lenne az, és miért?

A méltán híres és sok esetben megosztó román vallástörténész, Mircea Eliade vallástudományi gondolkodásának egyik meghatározó fogalma a homo religiosus. Ez nem egyszerűen „vallásos embert” jelent, hanem egy olyan emberképet jelöl, amely szerint az emberben mélyen jelen van a vallásos, a szent felé forduló beállítottság.

Meggyőződésem, hogy ez a fajta igény valamilyen formában mindannyiunkban ott van. Nem csupán úgy lehet valaki „vallásos”, hogy templomba jár vagy valamelyik felekezethez tartozik. Vallásos természetű kötődés jelenhet meg egy ideológiához, egy futballcsapathoz, a szépséghez, a sikerhez vagy akár saját magunkhoz való viszonyunkban is.

A homo religiosus tehát egy létező és mélyen emberi állapot, de egyáltalán nem mindegy, hogy ezt a vallásos igényt mibe csatornázzuk be.

Az én írásaim talán éppen arra tesznek kísérletet, hogy ezt a belső vallásos lelkületet valami olyan felé vezessék, ami építő, egyetemes és képes az ember lelkét átformálni. Számomra ez nem más, mint a Szentírás igazsága és tanításainak mélyebb rétegei.

Egy kísérlet arra, hogy a posztmodern ember számára újra felfedezhetővé váljon valami, ami nem pusztán egy archaikus archetípus vagy egy történelmi emlék, hanem valódi kapcsolat a Teremtővel és az Ő akaratával.

Ha egyetlen fogalmat kellene kiemelnem, akkor talán ez lenne: kapcsolat. Mert végső soron nem pusztán igazságokat szeretnék átadni, hanem annak a lehetőségét, hogy az ember újra kapcsolatba kerüljön azzal, aki őt megteremtette.

Gohér Norbert Márk: Ahol az ibolyák maradnak

– Kelj fel apukám, ki kell vinni a libákat.

A hatalmas dunyha megmozdult, szinte kiugrottam alóla. Felvettem a köntösömet, melyet nagyapámtól örököltem, attól a férfitől, akit soha nem ismerhettem, de nagymamám meséi által tudtam, szerettem.

Leültem a kis asztalomhoz, megreggeliztem, majd felöltöztem, és kiengedtem a szárnyasokat, akik majdnem olyan magasak voltak, mint akkor én. Sosem vallottam be, mert a férfiúi büszkeség jelei már akkor megmutakoztak, de amennyire csodáltam ezeket a szárnyas óriásokat, legalább annyira tartottam is tőlük. Viszont minden egyes dicséret kellett ettől az idős asszonytól.

Nem mintha féltem volna megmondani neki, hogy érzek. Nem fenyegetett lesajnáló tekintet vagy bármilyen megszólás. Egyszerűen csak azt éreztem, hogy a világ legtöbb szereplője lenéz, nem ért, és teljesítményhez köti a szeretetet. De itt volt Ő, aki mindig éreztette, hogy azzal, hogy pusztán létezem, érdemes vagyok a szeretetre.

Mindenkinek vannak hibái, gyerekeknek és felnőttek egyaránt. Van, amit születésünktől fogva hozunk, és van, ami egyszerűen kialakul. Sosem voltam egy két lábbal a földön járó típus. Mindig az eget figyeltem, az állatokat és a növényeket. Rengeteg időt tudtam eltölteni azzal, hogy egész hangyacolóniákat költöztettem természetes helyükről egy általam kialakított, vízzel és homokból összehapokolt dombokkal ellátott helyszínre, ahol megfigyeltem, hogyan reagálnak és szerveződnek újra. Még írni sem tudtam, amikor kitalált történeteket értelmezhetetlen írásokkal gépeltem be egy régi írógépbe, amelyet aztán felolvastam.

Egyszer, amikor mamám elvitt magával az utcánk végén található fodrászatba, hogy megcsinálja a haját, kérdezte, milyen mesekönyvet pakoljon el. Én ugyanakkor nem mesekönyvet kértem, hanem egy Leonardo da Vinci képes lexikont, a mester leghíresebb műveivel. Mosolyogva emlékeztünk meg erről nagymamámmal, mikor már felnőttem, ugyanis volt, aki ebben is talált kivétlenséget. Egy házsártos öregasszonynak nem tetszett ugyanis, hogy elvagyok az én kis világomban, és helyel-közel jelzőkkel illetett és alaptalan kritikákkal. Majd amikor a fodrász csak az ő haját rontotta el a társaságból, keservesen elkezdett jajveszékelni, én pedig felálltam a könyvem mellől, és azt mondtam:

„Látod, megbüntetett a jó Isten, mert nem hagytál békén.”

Mamám ezen nevetett, a néninek ugyanakkor torkán akadt a szó.

Nagymamám elővette a botomat, kezembe nyomta, majd felhelyezte a fejemre a fehér kalapom. Javában a 21. században jártunk már ekkor, én mégis ennek az idős asszonynak az emlékeit élttem újra, egy olyan korból, ami azóta szinte teljesen elveszett. Hisz azóta sem láttam még vidéken sem libapásztor gyerekeket. Épp nyitottam a kaput, hogy elvigyem a közeli volt zsidó temetőbe az állatokat legelni, amely temető már évtizedek óta egy üres rét csupán, mikor is megállított a nagymamám, és a következőket mondta:

„Anyák napja van, apukám, szedjél nekem légy szíves egy csokor ibolyát.”

Az ibolya volt a kedvenc virága. A mai napig tele van velük a kert, buta módon a környék is. Minden egyes csokrot egy pohárba tett, és hetekig nézegette. Mindig kiemelt, jól látható helyeken helyezte el őket a lakás több pontján.

Hitre jutott felnőtt fejjel már látom, hogy az élet nem csupán az, amit látunk, tele van ugyanis szimbolikával. Az én életemben az ibolya is egy ezek közül. Hisz nagymamám halála óta is hatalmas csokrokban terem az utcában és az udvarunkon. A növény sajátossága, hogy nem kihívó, nem magas, gyakran fű alatt, kisebb árkokban és lombok árnyékában terjed és növekszik.

Számomra ennek kettős jelentése van:

1. Az emlékezés: Egyben jeleníti meg nagymamámat, az asszonyt, a harcias nőt, aki sokszor alig észrevehető módon kiált értem, meglátta bennem az értéket, és még most is jelen van, illatában, színében, burjánzó lényének igazságában. A kellemesen napos idő beköszöntével folyton emlékeztet rá, hogy itt van minden, amit valaha adhatott.
2. A csendes hit: Másrésről pedig jelenti, hogy az Atya munkálkodásának jelentős része sem valami, ami feltétlenül hatalmas égi jelek formájában mutatkozik meg, hisz Illés is egy gyöngéd, szeretettel teljes hangot hallott, mikor el volt keseredve.

Az ibolya tehát nem csak egy növény, és mindennél még többet is jelent, ha arra gondolok, hogyan kéne élnem és létezni. Kicsiny, szép virágként a világ kertjében, sokszor a háttérből megjelenve, ezzel pedig megmelengetve mindazok szívét, akik hajlamosak észrevenni azokat az időtálló értékeket, melyek sokszor nem többek kicsiny, szerény lila szirmoknál.

Gohér Norbert Márk: Ultima Adhortatio ad Iezabel

(Utolsó buzdítás / felhívás Jezabelhez)

Fényes, hosszú hajadban, kócok közt sörét.

Gereblyével ássa a világ kincseid,

tárt öledbe mélyíti öblét.

Tested fennsíkján a dombok forrást fakasztanak,

mégis terhekké nyomnak, súlyos vödörrel,

nagyokat merítve apasztanak.

Megcáfolják a kifeszített körképet,

rútnak, hazugságnak mondják.

Pedig ecset vagy a Kézműves kezében.

Elcsalják a színeket; pattognak a gondolatok,

ösztönből ugranak, mint állatból a bolhák.

Forrón kaptad az anyagot; formád neked van, hát formáld.

Ha eltékozlod lányságod lángját,

nem lesz, mi ékesítse

mennyekben kovácsolt asszonyi tiarád.

Gohér Norbert Márk: A Szó alatt / ὑπὸ τὸν λόγον

Megint felkelt a nap,
és a folyó folyik,
a patak csobog,
eső a háztetőn ismét kopog.
Forr a harag,
magányosan lóg a horog,
édesanya ugyanúgy zokog,
ágy és fal közé szorult a paplan.
Elmúlt a csönd,
érmékből öntött harang csöng,
élményből feltett csillag az égen,
törékeny tárgyakból épített makett Éden.
A mindenség sem más, túlsúfolt végtelen,
mély verem.
Táplálék a tudás,
nincs súly,
csak ránk aggatott nyomás.
Betérni a belső szobába,
göncöket levetve, egymásra öltetni
mindent, ami a Szó betűinek ruhája.
A lélek kopása, hogy a hüvely porlása
a Szellem szavának hangját
halk suttogássá formálja.

A lélekajtó tárva-nyitva - Interjú Borsos Renáta szabadvers-íróval

Az irodalom szeretetét szinte a bőröm alatt érzem. Egy-egy gondolatot érvényre juttatni szép- és kreatív írás által már újságíróként megérintett. A szabadvers alkotásának útjára egy családi trauma következtében léptem.

Az árvaság megélése a szüleim elvesztésekor indukálta az első sorokba szedett belső gondolatfolyam áramlását. Az írás számomra a legtermészetesebb önkifejezési forma, általa megnyitom lélekajtómat. Lírai alkatom és a lélek belső rezdülései iránti érzékenységem az iránymutató, amikor ki-gördülnek belőlem a sorok. Foglalkoztat a bennünk zajló, sokszor megfoghatatlannak tűnő érzetek szóképekben történő megjelenítése.

Újságírói múlttal rendelkezik, ahol a szakma szabályai és a tények dominálnak. Milyen érzés volt ebből átlépni a versírás sokkal szabadabb, személyesebb világába?

Saját gondolatot megfogalmazni, „papírra vetni” és a bensőmben zajló lelki folyamataimra akár szóképekkel reflektálni, önazonos, erőteljesen felszabadító érzés volt. Arra már újságíróként is figyeltem, hogy szinte lubickoltam például egy jegyzet műfajában, vagy amikor egy színházi darabról szubjektív módon írhattam elemzést.

Őszintén írt arról, hogy a szabadversek alkotása egy családi trauma, a szüleik elvesztése után indult el Önben. Mondhatjuk, hogy az írás egyfajta terápiaként is segített a gyász feldolgozásában?

Igen, egy mentsvár volt. Az elmúlt két évben több „anyavers” is kiszökött belőlem, illetve egy, amelyet szüleim elvesztésének okozta fájdalomról írtam. Bízom benne, hogy a hiány ihlette sorokban megmutatkozik a szeretet láthatatlan fonala, amely a halálon túl is összeköt, s így gyógyír lehet mindazoknak, akiknek szembe kellett már nézni a veszteséggel.

A költészeti formák közül a szabadverset választotta. Miért pont ez a műfaj az, amiben a leginkább ki tudja fejezni önmagát?

Talán az újságírói múltamból adódott, hogy a beszélt nyelv természetes intonációjára, a prózaritmusra épülő, versszerű, sorokba tördelt íráskép, mint költészeti forma lesz az, amelyben alakot ölthetnek gondolataim. Ám megvalósítandó terveim között szerepel, hogy elmélyülök a hagyományos verstan szabályrendszerében, hisz a mesterségbeli tudást nem nélkülözhetem, a személyes fejlődésem iránti vágy meghatározó bennem. Közelebbi kapcsolatba kell kerülnöm a kötött formákkal annak ellenére is, hogy nem azt választom az alkotásnál. Lényegi szempont, hogy az érzékletes szóképek, hasonlatok, metaforák, összesimulva a ritmussal, hangsúllyal, együtt lélegezzenek az írásaimban.

Akár autodidakta módon, de képeznem kell magamat.

Kiemelte, hogy foglalkoztatja a megfoghatatlan belső érzések szóképekbe öntése. Hogyan találja meg a megfelelő szavakat a legfinomabb „lélekrezdülésekre”?

Rendszerint a szavak találják meg engem. Számtalanszor az álom és ébrenlét vékony mezsgyéjén járok, amikor az elmémhez férkőznek, de olykor napokon át elhúzódó vajúdás árán születik meg bennem egy éppen odaillő. Arra is volt már példa, hogy egy hétköznapi tevékenység közepe, amikor a primer cselekvésben nem az irománnyal foglalkozom, de szekunder szinten kiderül, hogy mégis.

Azt írta, az írás által megnyitja „lélekajtóját”. Milyen érzés ezeket a mély gondolatokat a nyilvánosság, vagyis a magazin olvasói elé tárni?

A belőlem kigördülő sorok valóságtartalma összemosódik az alkotói szabadság kínálta fikcióval, ami védelmet nyújt, egyensúlyt teremt.

Úgy tartja meg számomra a kellő szemérmesség mértékét, hogy közben felfedi, ki is vagyok igazán. Hiszem, hogy az irodalmi kitárulkozásom nem öncélú, hanem általa az olvasó is visz valamit tovább magával. Hacsak elgondolkodtatja, vagy épp mosolyra ébreszti, olykor elérzékenyíti egy gondolat, jó úton járok...

A fotókat készítette: Kurkó Tamás.

Borsos Renáta: Csendszivar

Eleinte, mint egy kocabagós,
csak apró slukkonként,
nehogy tüdőre szívjam –
végül teljesen belélegeztem a
csended.

Hörgőről hörgőre telítette tüdőmet.

Hagytam, hogy képzelt teóriáim
keringjenek a vérárammal.

Szótlanságból pusztán
az ábránd formált szavakat,
a szád néma maradt.

Most az érzelmi nihil
utolsó füstgomolyagát is kifújom.

Csendszivarod csonkját
a semmibe pöccintem.

Borsos Renáta: Rám festette az idő

Tegnap a napfényt
szorította markom.
Ma mégis,
a szemzugom rejtekében
megbújó könnyeimet,
egy hűvös fuvallatnak adtam.
Néma lármám közt
esendően osont,
a karcos hiány
szülte gondolatmagom.
Hagytam, hogy
időtlen lelkedhez
hangtalan szóljon.
Anyá, a válaszodat
immár magamban találom
és a tükörben magamat
belőled is látom.
Fiatalkori vonásaidat
rám festette az idő.
Kecses kéztartásod
egy ódon képen
mozdulatlan,
de ha lendül karom,
nálam mégis ott van.
Szívem alatt tartalak,
azon a megkopott fotón
a zsebemben hordozlak.
Te bennem, s velem –
konstans jelen...

Borsos Renáta: Magamba oltottam

Lélekgyűrődés árnyéka
lopott idő falán
sziluettjét rajzolta.
Vállat vont a vágy –
egyszínű grafit tónushoz
akvarell légyságot adott.
Megrészegült józansággal alkotott.
Vadul komponált dallamot.

Hallgatag szavak csendjébe
meztelen sóhaj merült le.
Mohazöld szempáromat
búzavirágszínű íriszedbe fontam.
S Te, a szivárványéj alatt
tekinteted az enyémbe mosdattad.
Napillatod uralmát,
súlytalan erőd hatalmát magamba oltottam –
védjen a színtelen holnapban.

MŰVÉSZ.ma
— M A G A Z I N —

JELENJ MEG TE IS

— A —

MŰVÉSZ.ma
MAGAZIN

következő számában!

Mutasd be művészeted,
inspiráld közönséged,
és legyél részese egy
értékteremtő közösségnek!

LÉPJ KAPCSOLATBA VELÜNK!

hello@muvesz.ma

www.muvesz.ma

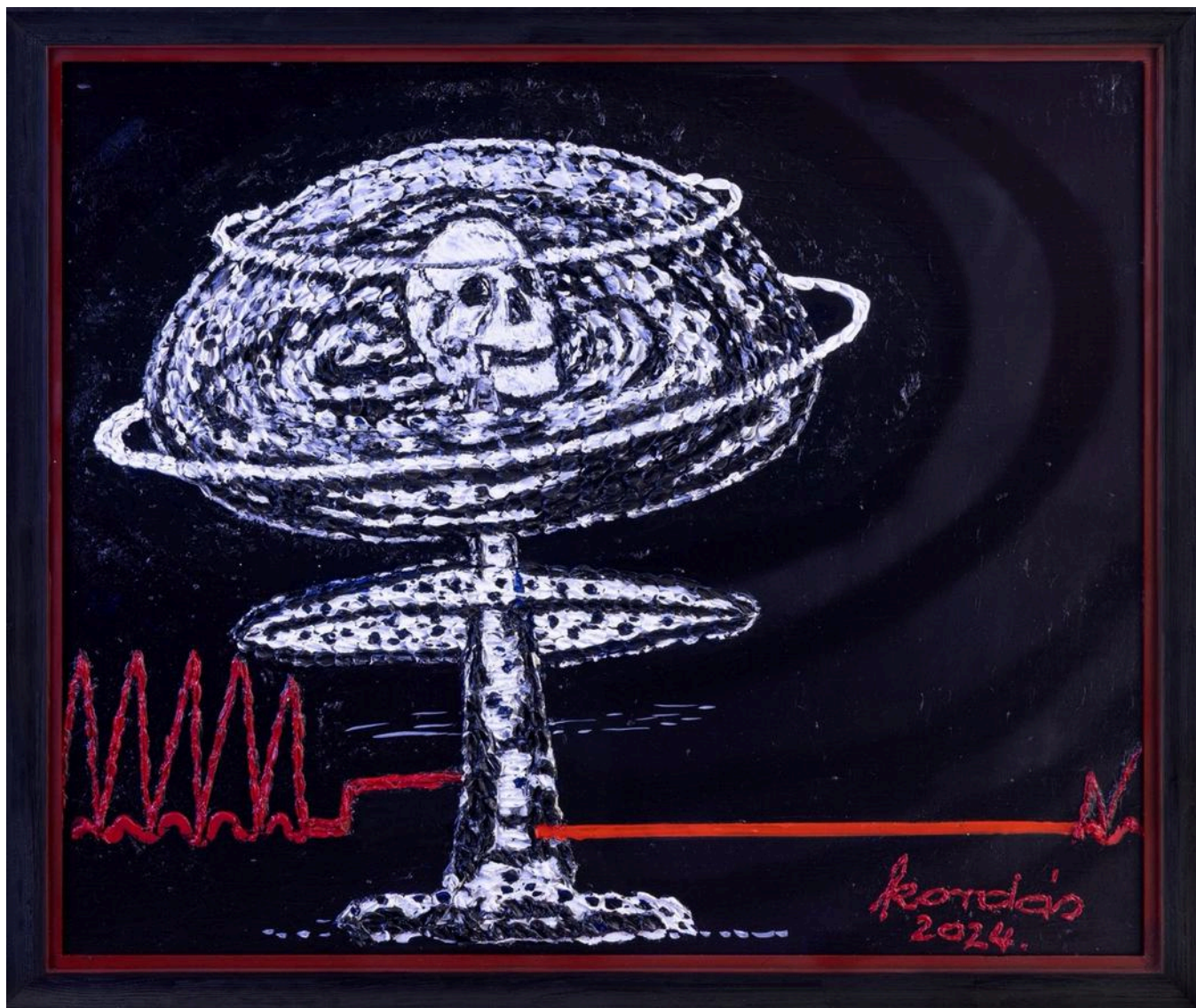

EGYÜTT
A MŰVÉSZETÉRT,
A KÖZÖSSÉGÉRT.

Kordás József - A Fény, a Hang és a Teremtés Látnoka

Pusztaszeri gyermekkorától kezdve, amikor még egy nagy ív csomagolópapírra rajzolta meg a falu házait, az alkotás végigkísérte az életét. Mesterei, dr. Pandur József és Soltra Elemér mellett hogyan talált rá arra a független, autonóm képi világra, amely nem igazodik egyetlen divatirányzathoz sem?

A mesterektől kevésbé a szakmát, inkább a szakmához való alázatos hozzáállást tanultam. Mindig is erős belső látással, vízióval rendelkeztem. Részben fotografikus memóriám van. A számok kivételével mindent meg tudok jegyezni.

HOMO SAPIENS, Olaj, vászon, 101x121cm

Már kezdőként is az volt a véleményem, hogy egy magára valamit adó alkotónak részben vagy egészben új, addig ismeretlen dolgot kell létrehoznia, mert máskülönben - legyen bármennyire is jó képességű -, csak másoló lesz.

ÖRÖMÓDA (EU-HIMNUSZ), Olaj, vászon, 195x340cm

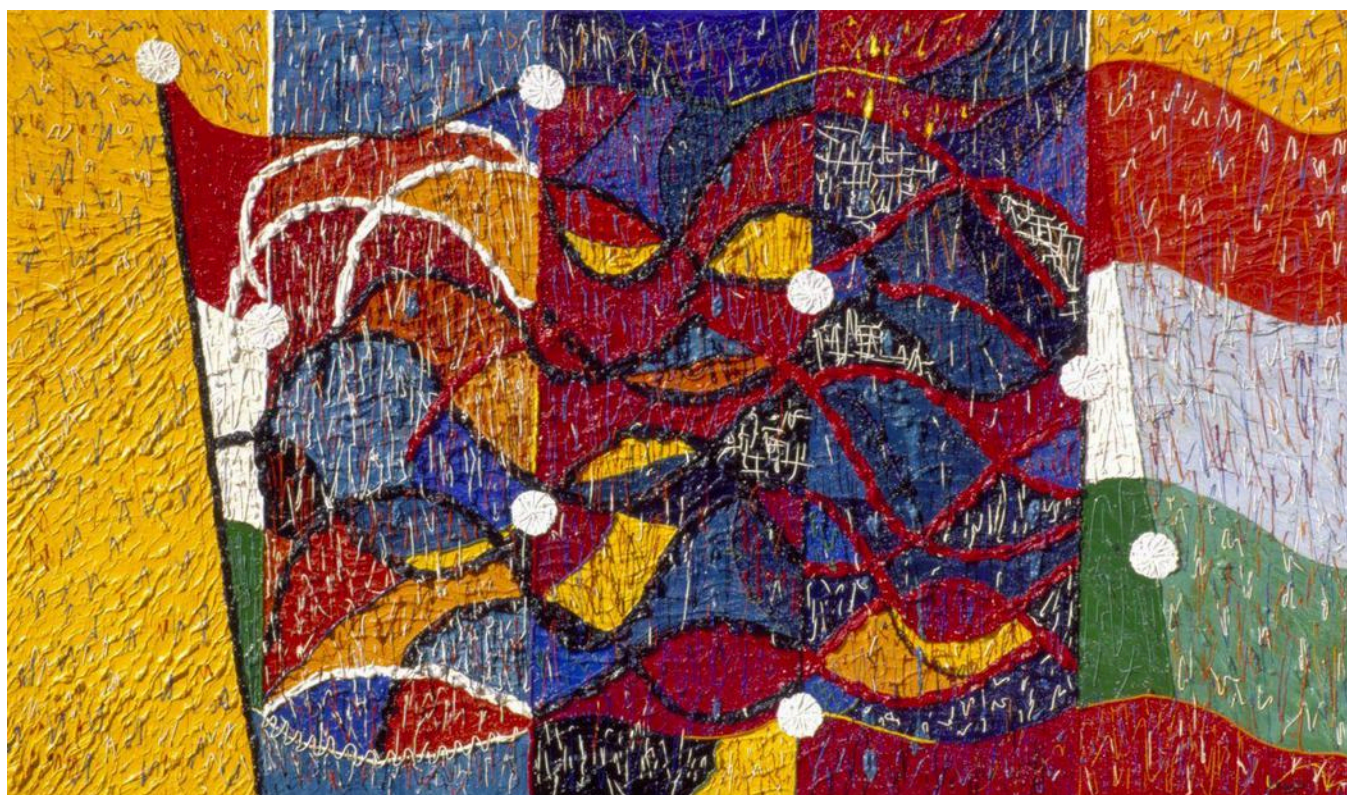
Én a kötelező stílusok „másolásán” nagyon rövid idő alatt túljutottam. Egyszerűen megláttam azt a képi világot, ami a saját hangom lett. Egy dolog a látomás, a gyakorlati megvalósítása már sokkal bonyolultabb. A megvalósításhoz festőkést használok. Ahhoz, hogy az elképzeléseimet meg tudjam valósítani, mind a festészetben, mind az írásban, elképesztően sokat kell tanulnom.

A Kortárs Magyar Művészeti Lexikon is kiemeli festészetének eredeti formavilágát és erőteljes színhasználatát. Milyen belső törvényszerűségek mentén alakult ki ez a jellegzetes, expresszív képi dinamika?

Alap szabály: az aranymetszés szabályának szigorú betartása. A faktúra kialakításának összhangban kell lennie a színvilággal.

Festészetében kiemelt szerepet kap a zene és a képzőművészet kapcsolata, a ritmus és a rezgés vizuális formává alakítása. Hogyan sikerül a vásznon olajjal megfestenie a zenei struktúrákat és a belső hangzásokat?

A zene közel áll hozzám. Fúvós hangszereken tanultam, helikonon, illetve tubán játszottam. A Nagyzenei repertoárjában főleg komolyzene volt.

HIMNUSZ, Olaj, vászon, 160x270cm

Magasabb tudomány, tudás szinten ismeretes, hogy minden szín zenei hanggal is rendelkezik. A kvantum tudomány - amit alig ismerünk - kabbalisztikus teremtő erővel rendelkezik. A színeket zenévé, a zenét színekké tudja átalakítani. A kiállított képeim képesek energiát kibocsátani, amit a látogatók 90%-a fizikailag is érzékel (illúziómentesen).

Ötvenéves korában úgy döntött, hogy több mint húsz évre kivonul a közéletből, hogy kutasson, tanuljon - különösen a kvantum világát -, és megírja a Teremtődés című könyvet, amelyhez tíz festményből álló sorozat is kapcsolódik. Milyen belső felismerés hívta életre ezt a kettős, írott és vizuális szintézist?

Az írott szöveget vizuális rendbe tenni számomra nem egy bonyolult dolog. Ha beszélek vagy írok, vagy ha más beszél, azt mindig filmszerűen látom is. Adott volt, hogy a Teremtődés könyvem kronologikus rendben megfesse.

Olyan emblematikus nagyméretű munkák is fűződnek a nevéhez, mint A Magyar Himnusz vagy az Örömöda megfestése. Milyen belső ív, spirituális vagy közösségi üzenet hívta életre ezeket a monumentális témákat?

Mindkét mű az összetartozást szimbolizálja. Erős üzenet, hogy mind hazánkban is, mind az Unióban legyen végre nyugodt, békés élet. Az érdeksérelmeket párbeszéd útján kell megoldani.

Megjegyzem: az alkotás sohasem öncélú, az alkotó mindig adni akar a hazájának, a Világnak.

Újítónak vallja magát, aki „élvezi” a függetlenség hátrányait is. Hogyan éli meg ezt a fajta magányos, de rendkívül következetes alkotói utat a hazai művészeti palettán?

Egy újítónak nem olyan könnyű az élete. Előadásaimon Gauguin-t szoktam megemlíteni, aki halála után átkozottul gazdag lett. Nos, erre nekem is van jó esélyem van.

A szakma egész életemben betartott. Eddig négyszer voltam Munkácsy – díjra felterjesztve, talán Kossuth – díjra is. Megmért a szakma, könnyűnek találtak – és „hasba rúgtak”. Mostanra ez már nem érdekel.

Viszont a sajtó, a média, a szakírók mindig is nagyra értékelték a munkásságomat. Sohasem bántottak.

Nem beszélve a nézőkről, akik dicséretükkel sokszor túlzásokba is esnek a rajongásukkal.

Mit jelent Önnek az alkotói hitelesség ebben a gyorsan változó világban, és mi az a szellemi iránytű, amiből semmilyen körülmények között nem hajlandó engedni?

Soha semmilyen befolyásnak nem engedek. Nem érdekelnek sem a divatirányzatok, sem a pártok, sem a szekértolók. Egy alkotót semmi és senki nem befolyásolhatja, mert akkor már nem alkotó, hanem valami más.

A Teremtődés c. könyvemből, - de más könyvemből is - megtudható, minként gondolkodom magamról, a világról.

„Hogy született meg a Vándor?”

A verseim magamnak szólnak, és mindenkinek szólnak. Akik még keresik magukat. Akik azt érzik, nincsenek a helyükön, de nem mernek változtatni.

Ne várják meg, hogy olyan erőteljes késztetést kapjanak, mint én! Lehet, hogy már kaptak – akkor viszont soha ne adják fel. Az esély, a lehetőség és a bátorság mind fontos segítő társai az eltévedt embereknek. Viszont a legnagyobb ajándék számomra a Hit volt.

2011-ben földhöz vágott egy diagnózis: Parkinson-kór. Megtört, összerágott, kiköpött, elásott, ki-lőtt az úrbe, felgyújtott. Mindegyikben benne voltam, hagytam magam, feladtam szinte mindent, az összes stációt végigjártam. Sok év telt el, mire fel tudtam emelni a fejem, ami addigra már me-revebb, remegősebb lett. Kelltek csodálatos élmények, találkozások. A legfontosabb lépés az volt, hogy esélyt adtam magamnak.

Hogy van élet, van út, van remény! Ráadásul ezeket mind magamban találtam meg. Útra kelt A Vándor.

Először csak a verseimben, majd a hétköznapi életben is. Közösségekbe mentem, beszélgettem, töltkeztem, fantasztikus embereket ismertem meg. Kinyílt egy olyan világ, amit valószínűleg mindig is kerestem, de eddig nem találtam meg. Az univerzum a betegséggel üzent: dolgom van, főleg magammal, és azzal együtt az egész világgal. A betegség már nem börtön, hanem egy állapot, amiben az alkotás szabadságot ad. A versek már nemcsak a múltról vagy a vágyakról szólnak, hanem a jelen megéléséről.

A versek az önterápiától indulva eljutottak a következő hitvalláshoz:

„Élj bátran, hittel és önazonosan. Szeresd magad, és a világ kitárul.”

Horváth Attila Vándor: Esendő

Erdő a fenyvesben, beszorult emlékek.

Kínosan mosolygó nagyvárosi kellékek.

Üres tetőn hancúrozó macskaszemek.

Feltörő zenék, az éjben feledt emberek.

Sárga hangár, falak, dübörgő rockzene.

Hasogat az álom, ébredő sebhelyek.

Ragasztott érzelem, szeretet vezérelte.

Csónakon utazás, elvesztegetett lélek.

Hagyomány a hegyi patakban lenni.

Szemben a széllel, vattacukrot enni.

Fügefán körtét keresve puhára esni.

Világító holdkaréj a tóban, útra kelni.

Ősz a nyári nappal versengve eloldalog.

A téli nap a tavaszt kutatja, ha hagyom.

Élet folyamában az esendőségnek vége.

Jó lenne egyszer, csak egyszer, tényleg!

Horváth Attila Vándor: Láng az égen

Lobogott, ropogott a szertartásos nyári lángolás.

Szépen, lassan, a korhadó ágakból megszületett a parázs.

Pernye és a szikra szállt körbe, a dobok izgatott ütemére.

Táncolt az éjszaka is, a látogatók nagy-nagy örömére.

Hölgyek a tűz felett égtájak felé suhantak.

A libbenő lángnyelvek imát ropogtak.

Támogatást e világokból immár kaphatnak.

Parázsló tűz felett férfikéz segítségével áthaladtak.

Égő botok serényen szavakat vésnek fel az égre.

Férfinép rajzolja óhaját ezen napfordulás tiszta éjen.

Némán karikáznak a kimondatlan szavak.

Remény és hit, megannyi gyönyörű gondolat.

Teljes, méltó ünnepség, halkuló dobok.

Áldás minden félmosoly, kedves sorok.

Vidám társaság, segítő mondatok.

Utadon kísérjen el a szerető oltalom.

(Csendben búcsúzik, felnéz az égre.

A folyó elkanyarodik a messzeségbe.

Egy ideig keresi a fényt a szemében.

Bólint, majd a Holdra néz: Isten véled!)

Horváth Attila Vándor: Színfűzér

Vágtatlan tűzmozsár felszínre kandikál.

Fejsze fokán átbucskázó szilaj paripák.

Vízesések fagyos kéksége int felhőknek

Fodros napsugár homokot fúj mezőkre.

Éhes, fekete éjszaka csillagokat kutat.

Városok zajos pokla feltűnően untat.

Meredek lejtőt ingatag szikla figyeli.

Vöröslő hajnal tisztás árnyékát viseli.

Ébredő értelem, hogy kerülhettem ide?

Lebben a levél az ágakon, reggeli mise.

Álomtenger után maradó emlékek íze.

Szomjas tudat jeges élményeket visel.

Mennyei érzés, hideg kéményen távozik

Sietős történetem,olykor megáll most is.

Rostkéve talpunk alatt, hívók hős hada.

Vértelen menyegző, kíváncsiak sorfala

Felbukkan egy sápadt fény a fövényen.

Várfal roskad a völgyben, vég közeleg.

Lilul a szoros figyelem, enged a kikelet.

Távol egy ormótlan vasszobor integet.

Festmény a románc, megdermedt érzés
Mozdulatlan rohanás, fennkölt éj félénk.
Könnyű jégeső kopog, lelkem kavarog.
Vándorbot pihen és mereng a havon.

Fák susognak köveknek, folyónak.
Évszázadok tudása száll szőlóban.
Ki hall és lát, kezét imára kulcsolja.
Türelem gyógyít, immár a múlt oda.

Bali Krisztinával beszélgettünk a költészet erejéről

Azt írtad, hogy a verseidet egy-egy konkrét élethelyzet hívja életre. Hogyan dől el benned az a pillanat, amikor egy átélt érzés vagy felismerés „versért kiált”, és papírra veted?

Nálam egy vers általában nem hirtelen születik meg. Először csak dolgozik bennem egy érzés, egy élethelyzet vagy egy kérdés. Sokszor azon gondolkodom, hogy miért kellett átélnem azt, ami történt, mit akar tanítani nekem, és mi az a felismerés, amit érdemes magammal vennem. Amíg ezekre keresem a választ, valójában már formálódik bennem a vers.

Közben gyakran eszembe jut az is, hogy valószínűleg mások is átéltek hasonló helyzeteket. Talán ők is ugyanazokkal a kérdésekkel, kétségekkel küzdenek. Éppen ezért a vers számomra nemcsak önkifejezés, hanem egyfajta híd is az emberek között. Egy jól megfogalmazott kép vagy gondolat képes megállítani az olvasót, elindítani benne egy felismerést – azt a bizonyos „aha” pillanatot –, és talán segít más szemszögből ránézni a saját életére.

Szerintem ez a legszebb része az alkotásnak: hogy a személyes élményekből közös emberi tapasztalat válhat, és ezen keresztül kapcsolódhatunk egymáshoz.

Az írást belső feldolgozásnak és útkeresésnek nevezted. Mennyire érzed úgy, hogy a vers megírása után a benne megfogalmazott probléma vagy érzés „elrendeződik” benned, vagy az írás inkább csak a kezdetét jelenti a feldolgozásnak?

Számomra a vers nem a történet vége, hanem a megértés kezdete. Mire leírom, addigra én is közelebb kerülök a válaszhoz, és remélem, az olvasó is megtalálja benne a sajátját.

Azt vallod, hogy a legnagyobb változás akkor kezdődik, amikor megtanulunk befelé figyelni. Hogyan segít téged a költői nyelv abban, hogy ezt a belső figyelmet ne csak megéld, de át is tudd adni az olvasóidnak?

Amikor hétköznapi módon próbáltam megfogalmazni a megéléseimet vagy választ találni bizonyos élethelyzetekre, gyakran azt éreztem, hogy a szavaim nem jutnak el igazán a másik emberhez. Ez sokszor még inkább a tehetetlenség érzését erősítette bennem.

A vers a maga képeivel, szimbólumaival és ritmusával sokszor oda is eljut, ahová a hétköznapi beszéd már nem. Megtalálja azt az olvasót, aki hasonló kérdésekkel vagy élethelyzetekkel küzd, és aki a saját tapasztalatain keresztül kapcsolódni tud hozzá.

Úgy érzem, amikor valaki felismeri magát egy versben, már nincs egyedül a terhével. Már az is feloldozó lehet, hogy valaki más is megélte ugyanazt, amit ő. Ettől a bizonytalanság sokszor könnyebbé válik, és a vers csendben elindíthat egy belső változást.

Számomra az írás a belső figyelem egyik formája. Miközben írok, én is jobban megértem önmagam, és közben remélem, hogy az olvasó is közelebb kerülhet a saját válaszaihoz. Az alkotás öröme pedig feltölt, energiát ad, és mindig megerősít abban, hogy a személyes megélésekből olyan versek születhetnek, amelyek mások számára is kapaszkodót jelenthetnek.

A Pingálós, Beszédes, Merítés címek is sokat sejtetnek egyfajta dinamikáról. Számodra hogyan kapcsolódik össze a csendes belső megfigyelés és a szavak, a nyelv teremtő ereje?

Amikor csendben befelé figyelek, sokszor még nincsenek kész szavaim arra, amit érzek vagy gondolok. Inkább csak belső mozgás van bennem: benyomások, kérdések, felismerések, amelyek még formát, szavakat keresnek. Először csak gyűlik bennem az érzés, az élmény, ami aztán lassan képpé, hanggá, mondattá formálódik.

A kimondás, a leírás mindig ad egyfajta felszabadulás-érzést: segít megérteni, mi történik bennem, és közben új jelentéseket is nyit.

A Pingálós, a Beszédes vagy a Merítés című verseim is ezt a mozgást jelzik. Van bennük játékoság, ugyanakkor tudatos átmenet is az átélt tapasztalattól, a befelé figyelésen át, a megszólalásig.

A csend adja a mélységet, a nyelv pedig formát és továbbélési lehetőséget annak, ami megszületett bennem.

Műveidben a veszteségeket és próbatételeket formáló erőként éled meg. Milyen hatással van az alkotói világodra az a tapasztalat, hogy a legnehezebb pillanatokból születhetnek a legtisztább felismerések?

Inkább próbatételekről beszélnék és kezdetben nehezen áthidalható nehézségekről. A verseimmel tulajdonképpen egyfajta szembenézést választok. Az alkotás folyamata pedig számos felismerést nyújt a saját személyiségem negatív aspektusaival kapcsolatban is.

Ezek a felismerések elgondolkodtatnak, és arra ösztönöznek, hogy tudatosabban alakítsam a viselkedésemet, a hozzáállásomat és a szemléletmódomat. Ezért hiszem, hogy a nehezebb élethelyzetek nemcsak próbára tesznek bennünket, hanem lehetőséget is adnak a fejlődésre és az önmagunkhoz vezető út mélyebb megismerésére.

Célod, hogy az olvasókat is saját válaszaik megtalálására bátorítsd. Egy-egy visszajelzés kapcsán volt-e olyan élményed, amikor az olvasó egészen másfajta „választ” talált a soraiddban, mint amiből te indultál?

Ebbe sokszor nem látok teljesen bele, hiszen minden olvasó a saját élethelyzetén és tapasztalatain keresztül kapcsolódik egy vershez. Már az is nagy örömmel tölt el, amikor valaki visszaigazolja, hogy a versben megfogalmazott gondolat valamilyen módon az övé is.

Úgy gondolom, hogy sokszor nem ugyanazt az élethelyzetet éljük át, mégis lehet bennünk egy közös érzés, egy hasonló belső kérdés vagy felismerés. Talán éppen ez a költészet egyik szépsége: hogy egy személyes megélésből olyan gondolat születhet, amely másokban is visszhangra talál.

Ha a jelenlegi alkotói utadat nézed, melyik az az irány, amerre a következő lépéseket érzed, és mit vársz a költészettől mint „útitárstól” a következő években?

Leginkább azt az irányt szeretném továbbvinni, amelyben a magyar nyelv kifejezőerejét és játékosságát kihasználva tudok kapcsolódni az olvasókhöz. Fontos számomra, hogy a költészet azokhoz is utat találjon, akik ritkábban keresik ezt a műfajt.

Egy olyan saját hang és nyelvezet kialakítására törekszem, amely egyszerű és könnyen befogadható, mégis igényes. Hiszem, hogy a játékos formák, a nyelvi lehetőségek és a tömör megfogalmazás jó lehetőséget adnak arra, hogy egy gondolat közelebb kerüljön az olvasóhoz.

Ha egy mondatban kellene megfogalmazni ezt az irányt: játékosság a felszínen, mélység a tartalomban.

Bali Krisztina: Pingálós

Keresed a jót,
megfested a szépet.
Amint megalkottad,
rögtön el is téped.

Unalmas lett a jó,
s színtelen a szép.
Üres lapot kérsz,
mert újrifestenéd.

Színfoltok, árnyékok
töltik meg képedet.
Lelkesen festegetsz,
s csendesen élvezed.

A mű lassan elkészül,
bár kissé absztrakt.
Tetszik, amit látsz:
színes és izgalmas.

Hosszasan gyönyörködsz,
de valami hiányzik.
Élénkebb kell, pezsgőbb!
Ezt szeretnéd látni!

Alakokat rajzolsz.

Figurákat skiccelsz.

Megtelik a képed

élettel, pezsgéssel.

Emberek nyüzsögnek,

zsibvásár, kavalkád.

Túl zsúfolt így a tér, s te

nyugalomra vágynál.

Alkotnád már újra,

mert csöndedet keresed.

De festéked elfogyott,

s ecseted elveszett...

Bali Krisztina: Beszédes

Néma magány, beszédes csend.

Nesztelen érzés, mely kiált ott benn.

Talán oldódik belül a lélek zaja,

mert távol a világ vad moraja.

Nyugalmas percek borulnak rád.

Csitítva suttognak: ne siess, várj!

Most MAGAD vagy magaddal.

Kerüld a szót!

Csak így győződ le a megalkuvót,

kit a világ ricsaja gyakran magával ránt.

Harsányan szól, hogy kerülje a magányt.

Mégis azt érzi, hogy szavai szótlanok.

Csak üresen hangoskodó szólamok,

melyek az éterben kerengnek céltalan,

s kergetnek valamit hasztalan.

Egyre hangosabb, de mégsem ér célba;

s hogy szavainak legyen foganatja,

hogy kimondott szava értelmet nyerjen,

megkeresi önmagát a csendben.

Se szóbeszéd, se ártó pletyka.

A csendje repíti most a magasba,

mely halkán suttogja: a lárma csak gát.

Azt csak a szelíd hang törheti át.

Megérti végül: a csend beszél;

s hogy halkabban, könnyebben célba ér!

Bali Krisztina: Merítés

Benne élsz a mában,
vagy a múlt mocsarában
ragadva várod a szikkadást?

Iszapos testedet majd tisztára
mossa – egy felhőszakadás?
A sárban gázolsz újra...

Lábad körül megint
egy tócsa piszkos tükre,
de benne a tekintet,
mint egy forrás, tiszta.
Ebből meríts, újra meg újra!

Sánta Péter és a Félholt Költők Társasága

Amikor visszatekintesz az indulásodra, a borsodi gyökerekre és a költői identitásod győri kialakulására, mi volt az a konkrét élmény vagy felismerés, ami végérvényesen eldöntötte benned: „igen, a költészet lesz az utam, amin keresztül megszólalok”?

Mindig nyitott szemmel jártam. Ez néha előny, néha foglalkozási ártalom. Az ember meglát olyasmiket is, amiket mások gondosan kikerülnek a tekintetükkel, mintha a valóság egy rosszul sikerült utcai árus lenne: ha nem néznek rá, talán odébbáll. Pedig nem szokott.

Írni valószínűleg ezért kezdtem. Az irodalom az egyetlen műfaj, ahol a magánügyek közérdekűvé válhatnak anélkül, hogy sorszámot kellene húzni hozzájuk. Amit átéltem, azt verssé lehetett fordítani; ami nem fért el a hétköznapiakban, az többnyire elfért egy sor végén.

Borsodban a fantázia takarékmódban működött. Győr ehhez képest világvárosnak tűnt. Úgy éreztem, végre pár lépéssel közelebb kerültem a szabadsághoz. Később rájöttem, hogy csak nagyobb ketrecbe költöztem. A kilátás kétségtelenül szebb volt, az elején.

Budapest aztán gondoskodott róla, hogy ne unatkozzak. Itt történt meg a nagy coming out is: a betegségem végül előbújt. Nem mondhatnám, hogy erre a vallomásra vártam, de ilyenkor az embernek illik tudomásul vennie a másik fél őszinteségét. Cserébe kaptam tőle egy új látásmódot: az emberi élet meglepően véges, és a halogatás rossz befektetés. Azóta kevésbé hiszek a majd egyszerben, és jobban a mostban.

Ezért a verseim sem szeretnek lábujjhegyen járni. A költészetnek szerintem nem az a dolga, hogy mindenkit kényelmesen betakarjon, hanem hogy néha lerántsa a takarót. Kimondani azt, amiről illik hallgatni. Vállalni azt, amit egyszerűbb lenne elhallgatni. Ha ettől valaki kényelmetlenül érzi magát, az talán nem a vers hibája. Lehet, hogy csak végre észrevette, amit addig sikeresen nem akart.

A Félholt Költők Társasága nemcsak egy közösség, hanem egy küldetés is: hangot adni a láthatatlanoknak. Számodra mikor vált világossá, hogy a költészetnek nemcsak önkifejező, hanem társadalmi felelősségvállaló szerepe is van?

Az első verseimet a magam vagy pár barátom számára írtam, de valahol mindig is ott élt bennem az a vágy, hogy a bennem lévő gondolatokat szélesebb körben is szeretném megosztani, és hamarosan ehhez a törekvéshez találtam másokat is, akikkel azóta is együtt tudunk dolgozni. Ez hívta életre a Félholt Költők Társaságát, amely egy baráti közösség. Időnként szervezünk versfelolvasó esteket, illetve egy kisebb pályázatot is újtára indítottunk.

Úgy vélem, hogy a Társaság mint egy alulról jövő kezdeményezés lehetővé teheti azt, hogy hangot adjunk a hangtalanoknak, menedéket a menekülteknek és egy baráti biztonságos közösséget az ezt igénylőknek. Az utóbbi pár évben rengeteg olyan esemény zajlott az országban és a világban, ami egyszerűen életre hívta bennem ezt az egészet. Hirtelen nem is tudnék egy dolgot kiemelni, egyszer csak éreztem, ennek most jött el az ideje.

Említetted, hogy az alkotás számodra a túlélés egyik formája. A nehéz személyes és alkotói próbatételek hogyan formálták át a költői nyelvezetedet a kezdetekhez képest?

Beteg vagyok, és úgy vélem, hogy a betegséggel való küzdelem önmagában egy hatalmas kihívás, nem csak számomra, hanem másnak is, aki hasonló nehézségekkel küzd. Szembenézni az elmúlással, számot vetni, miközben próbálasz túlélni. Ez egyáltalán nem könnyű, főleg úgy, hogy az emberek gyakran úgy érzik egyedül vannak a problémáikkal. Ez azonban koránt sincs így. Ha valamit, akkor ezt megtanultam az elmúlt időszakban. Szükség van a kapaszkodókra is. Én egy ilyen kapaszkodót találtam a művészetben, különösen az irodalomban. Az irodalom segít a túlélésben, értelmet adott az életemnek. A betegségem előtt is írtam, viszont azóta megtaláltam azt a hangot és kifejezésmódot, amivel radikálisabban és őszintébben tudom magamat kifejezni. A költeményeim nem csak erről szólnak, de ez értelemszerűen meghatározóvá vált.

François Villon nyers őszintesége és Faludy György intellektuális szabadsága erős sarokkövek. Melyik az az „igazság”, amit a leginkább kockázatosnak érzel kimondani a mai világban, mégis elkerülhetetlennek tartod a verseidben?

Több ilyen is van, de leginkább azt tartom fontosnak, hogy beszéljünk a dolgokról, még akkor is, ha azok megdöbbenőek, fájdalmasak. Nincs olyan téma, nem lehet olyan téma, amiről ne lehetne, vagy ne kellene beszélni. A legnagyobb ellenség a közöny, illetve az, hogy ha nem akarunk kilépni a komfortos, filterekkel felturbózott, a valóságot meghazudtoló kirakat álomvilágunkból, és nem akarunk tudomást venni a bajokról, a problémákról vagy arról, hogy nem vagyunk egyformák. Ezért is vállalom fel a nagy elődökhöz hasonlóan, hogy beszéljünk korunk égető problémáiról a bántalmazásról, a magányról, a kirekesztettségéről vagy a betegségről. Beszélni kell róluk, és többet nem fordíthatjuk el a fejünket, vagy színlelhetjük a vakságot!

A közösségi lét - a Jesztl Ákos vezette Művészkör vagy a Kelet-Nyugati Alkotóműhely - milyen mértékben járult hozzá ahhoz, hogy a „Temus Villon”-ként is emlegetett markáns hangod kikristályosodjon?

Nagyon sokat segített a két társaság abban, hogy tudjam és akarjam is csinálni, amit elkezdtem. Mindenképpen hasznos más szervezeteket, társaságokat, költői és írói közösségeket megismerni és bekapcsolódni a munkájukba, közösen alkotni, megosztani a műveinket. Fontosnak tartom az őszinte kritikát, a visszajelzést, mely segít abban, hogy egy-egy szövegünk jobban üssön, markánsabban jelenítse meg az általunk kifejezni kívánt gondolatokat.

A Jesztl Ákos vezette Művészkör sokkal inkább abban segített, hogy nincsenek tematikai megkötések, bármiről lehet beszélni, bármiről meg lehet nyilvánulni. Persze a formát meg kell hozzá találni, de előbb legyen meg a gondolat, utána megtaláljuk a megfelelő kifejezéshez vezető utat is. Itt szeretném megköszönni Zsályának, aki műveim egyik első és alapos olvasójaként olyan értelmezési lehetőségeket is felfedezett bennük, amelyekre én nem is gondoltam tudatosan.

A Kelet-Nyugati Alkotóműhely egy hihetetlenül profi, befogadó társaság, ahol a közös alkotói munkát nagyszerű, rendszeres írói műhelyek és felolvasóestek segítségével igyekeznek ösztönözni, és arra sarkallják az embert, hogy törekedjen a nyilvános szereplésre. Erre ők teret is adnak az évente megjelenő zine-jukban, valamint a rendszeresen megrendezett felolvasóestjeiken. Különösen hálás vagyok Létmányi Katinkának, segített, hogy még jobban megtaláljam a hangom, és ráébresztett arra, hogy mennyi kiaknázatlan lehetőség van bennem, és így végre teljes egészében testet tudott ölteni a Temus Villon.

A közönséggel való személyes találkozás az estjeiden a költészet valódi erejét bizonyítja számodra. Mit látsz a nézők szemében, amikor egy-egy nehéz, szociális témájú verset felolvasol?

Sok mindent láttam már a nézők szemében: megdöbbenést, csillogást, és az Aurórában való felépésemen még könnyeket is az előttem ülő hallgatóéban. Szerintem ezek azok a helyzetek, amiért érdemes csinálni. Fontos, hogy az író és a költő ne az elefántcsonttornyába zárkózva írjon a fióknak, hanem találkozzon az emberekkel, a közönséggel, az olvasókkal. Ez a személyes közelség hihetetlenül lényeges, mert megerősít, elgondolkoztat ugyanakkor ösztönöz is az alkotásra. Az estek előtt, után vagy éppen közben kibontakozó beszélgetések pedig új emberek és látásmódok megismerését teszik lehetővé, amelyek hihetetlenül fontosak.

Mennyiben határozza meg a versesköteted koncepcióját ez a küldetéstudat, amivel a Társaságot vezeted? Lesz-e benne egyfajta „szociografikus” íve a verseknek?

Tervezem, hogy a verseimből összeállítok egy kötetet. Bevallom, a szociografikus szó még nem jutott eszembe a verseim kapcsán, és rögtön Illyésre vagy a népi írókra asszociálok erről a jelzőről, de természetesen nem lehet azt mondani, hogy nem erről lenne szó, csak nem szociográfiában vagy regényben, hanem költeményekben elmondva. A verseimben igyekszem felhívni a figyelmet a körülöttünk lévő problémákra, nehézségeire és kudarcaira. Ezek a versek gyakran táplálkoznak a perifériára szorult emberek élethelyzeteiből, melyeket gyakran igyekszek feloldani egy popkulturális narrációban. Nagyon lényegesnek tartom a meséket, melyek sohasem azok a színes és vidám dolgok, amelyeknek a média és a filmipar láttatni akarja őket. Ha az alakokba egy kicsit beleképzelem magam, akkor rá tudom irányítani a tekintetet olyan témákra, amelyekről nehéz beszélni mint a prostitúció, a párkapcsolati erőszak vagy éppen a kirekesztés, amelyek ott vannak körülöttünk. Ezt tekintve valóban van egy szociografikus értelmezési horizontja a műveimnek, de nem közvetlenül mutatom be az élet problémáit, hanem az emberiség nagy történeteinek és nagy meséinek újraértelmezésével egy görbe tükröt tartok az élethazugságainknak, amelyet a média előszeretettel önt le rózsaszín cukormázzal.

Ha a jövőbe tekintesz, milyen szövetségeket vagy új alkotói formákat látsz a legalkalmasabbnak arra, hogy a „láthatatlanok” hangja minél szélesebb körben eljusson az olvasókhoz?

Ahogy már korábban említettem ez a Félholt Költők Társaságának az egyik meghirdetett célja. Slammerek, festők, zenészek is mind új szövetségesek lehetnek a jövőben. A művészet határtalan, kicsinyesség vagy cenzorok által nem lehet gúzsba kötni. Az internet és a közösségi estek szerencsére teret engednek egymás művészetének megismerésére és új gondolatok ébresztésére. Remélem, lesz elég időm és makacsságom ahhoz, hogy legalább az alapokat lerakjam és felvázoljak egy szerkezeti ívet a jövőre nézve, amellyel több és több embert megszólíthatunk. Az elmúlt időszakban akadt is már néhány barátom, aki ezt nemcsak megértette, hanem gyanús módon egyet is értett vele. Egyre többen mondják, hogy szívesen beszálnának. Ez veszélyes fejlemény: így lett az egykor magányos ötletelésből közösség. Végül is a félholt dolgoknak is joguk van időnként életjelet adni.

Köszönöm a lehetőséget a magazinban való megjelenésre! Továbbá szeretném megköszönni Lámának, Lorkának, Zsályának, Kocsis Ferencnek, Kun Tamásnak, Létmányi Katinkának, a Kelet-Nyugati Alkotóműhelynek, a vErST-nek, a Papírhajó Íróműhelynek és a Művészkörnek!

Sánta Péter: Az Árnylovas

Ne most.

Most ne.

A gondolat is késik,

a test már futna,

de a félelem előbb ér célba.

Az éj hirtelen van,

mint egy rossz döntés.

Rám zuhan,

és vele együtt az érzés:

nem vagyok egyedül

egyetlen lépésemben sem.

Valaki jön.

Nem mögöttem –

utánam.

Ez rosszabb.

A mögöttem tér,

az utánam szándék.

Most hallom.

Sokáig képzelgésnek hittem

a folyamatos két-két tompa ütemet a sötétben,

mintha nem is kint, hanem bennem vernének.

Aztán újra.

És megint.

Paták.

Nem verik, hanem mérik az utat,
számlálnak,
mintha tudnák, mennyi időm van még.

Ma már nem kérdés, közelebb van.

Nem sokkal –
csak annyival, hogy ne tudjak nem gondolni rá.
A hang tisztább,
a csend rövidebb,
és minden éjjel kevesebb marad belőlem.

Elkezdtem hibázni az emlékeimben.

Olyasmikre emlékszem,
amik nem történtek meg,
és elfelejtek dolgokat,
amik sebeket hagytak a testemen.
A paták rendben tartják a gondolataimat.
Én már nem vagyok képes.

A nappal nem ellentét többé.

Csak szünet.

Felület, amin megpihen a sötét,
mielőtt újra elindulna felém.

Nem hallom ilyenkor –
de érzem, hogy számol.

Holnap éjjel
nem lesz több mérés.
Nem lesz ritmus,
nem lesz távolság.
Az Árnylovas nem siet tovább –
mert végre utolér,
és nincs tovább.

Sánta Péter: Szkülla vagy Karübdisz

Egy fürdőszobában ébredsz.
Hideg csempe. Rozsdaíz.

A szabadság karnyújtásnyira.
Egy darabot kér belőled.

A fűrész nem gonosz.
Őszinte.
Nem ígér visszautat.
Csak kérdez:

mennyit ér a holnapod?

Vagy egy másik szobában.
Kihipózott kórházi fehér.
Nem bilincsben,
fehér köpenyek között.

A választás irányát

egy diagnózis mutatja.

A rák nem játszik.

Nincs kazetta.

Csak közli:

marad a láb,

megy az élet.

Nincs idő monológokra.

Anyád nem szorítja a kezed.

Apád nem sír.

A kérdés ugyanaz:

mit engedsz el,

hogyan ne kelljen mindent?

Most te lehetsz Odüsszeusz.

Nem hősiezen.

Nem mítoszként.

Csak vezetőként,

aki tudja:

nem mindenki ér partot.

Balra Szkülla.

Hat fej. Hat halál.

Jobbra Karübdisz.

Egy örvény.

Ha rosszul döntesz: mindennek vége.

Nincs jó út.

Csak olyan,

amin kevesebbet temetsz.

Odüsszeusz számol.

Embereket.

Nem azért, mert nem szereti őket,

hanem mert tudja:

ha mindent meg akar menteni,

nem ment meg semmit.

És ez a pont,

ahol mind ott állunk.

Fürdőszobában.

Kórházi folyosón.

Egy hajón, ami recseg.

Levágni a lábad,

vagy levágni a jövőd.

Feláldozni egy részt,

vagy elnézni,

ahogy az egész eltűnik.

A túlélés nem hősi.

Néha csúnya.

Néha büntudatszagú.

Néha sántít.

Aki gyávaságnak hívja az áldozatot,
még nem nézett Karübdisz szemébe.

A kérdés nem az,
hogyan fáj.

Hanem hogy
mivel tudsz együtt élni holnap.

Szkülla vagy Karübdisz.
Veszteség vagy veszteség.

És te döntesz:
túlélő,
vagy emlék.

Sánta Péter: Dorian Gray tükre

Ez a tükör a barátomnak hazudta magát.

Reggelente visszaadta az arcom
első, gondosan megőrzött változatát:
a férfit, akinek még nem sürgős semmi,
akinek a jövő nem fenyegetés,
csak tágas ígéret.

Így tanultam meg halogatni.
Egy döntés – holnap.

Egy szó – később.

Egy élet – majd ha eljön az ideje.

Az üveg nem tiltakozott.

A homlok sima maradt,

a szem világos,

a száj nem hordta a mulasztás súlyát.

Odakint közben

a testem pontosabban emlékezett, mint én,

és nem volt benne sem irgalom, sem költészet.

De a tükörben: változatlan kezdet.

Szerettem ezt a kegyelmet.

Azt hittem, az idő

nem kötelez,

csak ajánl.

Egy reggel azonban

az üveg nem sietett.

Az ifjú arc ott állt még –

igen –

de túl nyugodtan.

A szeme mélyén egy árnyalatnyi repedés.

Mint aki már tudja,

hogyan nincs tovább.

És akkor,
minden átmenet nélkül,
lehullt róla a fiatalság.

A bőr összeesett,
ráncok mélyültek bele,
a szem besötétedett,
a száj körül kemény vonalak gyűltek.

Nem lassú romlás volt.
Hanem feltárás.

Ott állt előttem
az az ember,
aki minden „majd”-dal
éveket vesztett.

Az öreg nem nézett rám ellenségesen.
Csak őszintén.

Fölemelte kezét.
Az üveg nem volt többé határ.

Átnyúlt rajta,
és vállamra tette ujjait.

Az érintés száraz volt,
hideg

és végleges.

Abban a pillanatban
a testem elvesztette tartását.

Nem zuhantam.

Szétporladtam.

Csendben.

Mint könyv,
amelynek lapjai
maguktól hullanak ki.

Visszavonhatatlanul.

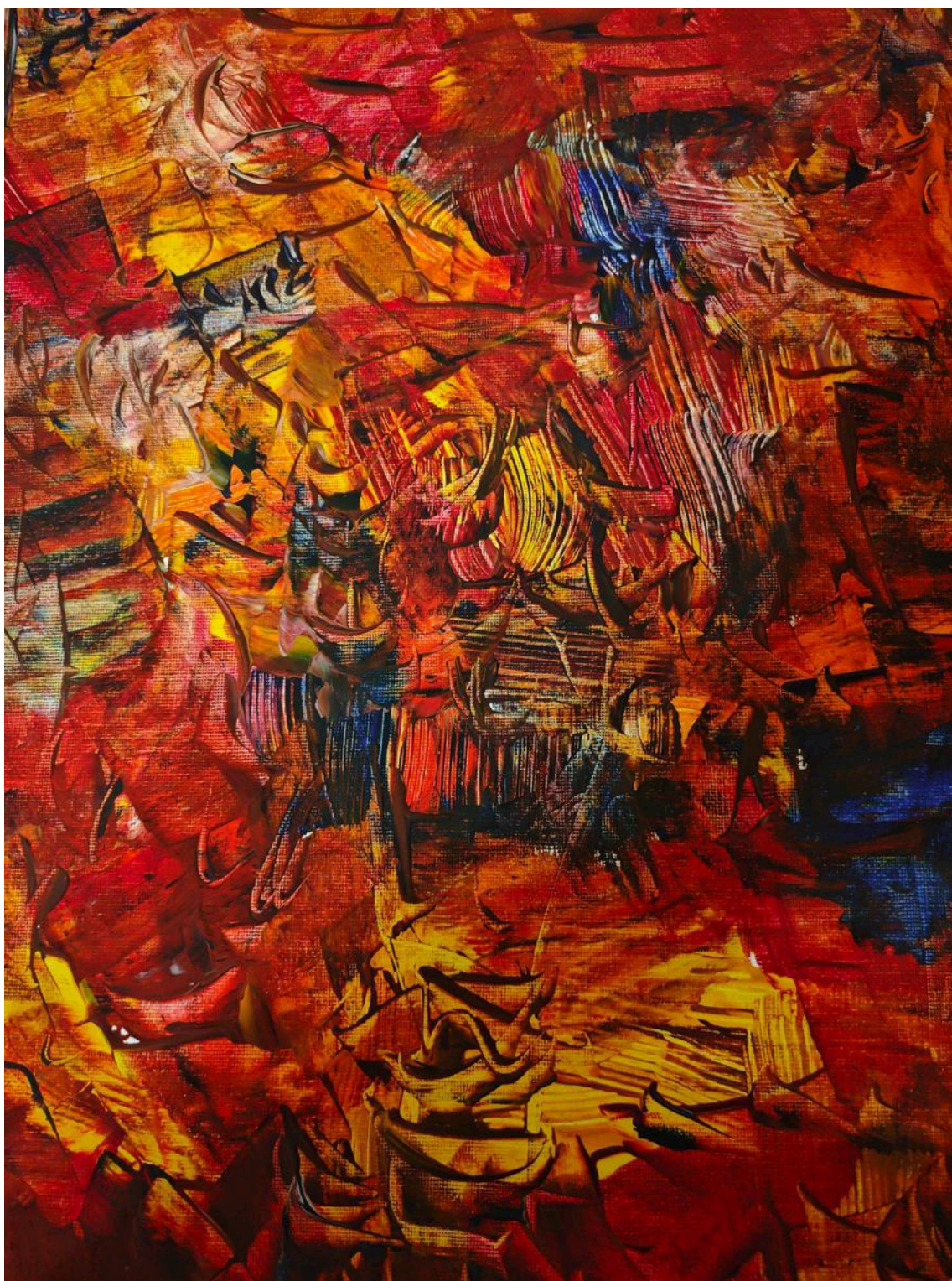
A tükörben a vén-alak,
mint holmi rémalak,
ott maradt.

Most már nem változott.

Most már nem ígért.

Csak állt ott –
és én nem voltam többé.

Dubniczky József és az art brut világa

Dubniczky József vagyok, egy galériában dolgozom, az art brut alkotás áll hozzám a legközelebb. Saját stílusom van, a lelkem és a tudatalattim által vezetve alkotom. Szeretek szabadon, szabályok nélkül festeni; az alkotás olyan nyelv számomra, ahol kifejezhetem a gondolataimat, az érzéseimet, a belső világomat, és a kreativitásom a kapcsolódás legfontosabb eszköze másokhoz.

Ez az önkifejezés eszköze, amelyben megmutathatom magam a világnak, és ez jó hatással van a lelki egészségemre.

Konráth Éva Tünde: Óvónő a költészet hálójában: Az erdélyi örökségtől a gyermeki lelkekig

Pedagógiai asszisztensként és leendő óvodapedagógusként nap mint nap gyermekek között élsz. Milyen mértékben hat az óvodai közeg, a gyermekek őszintesége és a népmesék, versek világa a saját költészetedre?

Természetesen hat rám. A gyermekek mellett az ember nap, mint nap találkozik a tiszta érzelmekkel, a kíváncsisággal és azzal az őszinteséggel, amelyet a felnőtt világ sokszor már elveszített. Sokszor egy-egy mondatuk, kérdésük vagy akár egy ölelésük is képes verset indítani bennem. A népmesék, mondókák és versek világa közel áll hozzám, mert ezek egyszerre hordoznak egyszerűséget és mélységet. (A szakdolgozatom témája is a népmesékkal áll kapcsolatban.) Igyekszem én is úgy írni, hogy a szavaim mögött mindig ott legyen az őszinteség, és hogy a verseimben megmaradjon valami abból a tiszta látásmódból, amelyet a gyermekektől tanulok.

Említetted, hogy volt egy hosszabb szünet az írói pályádon. Mi volt az a konkrét „katalizátor” vagy pillanat, ami újra tollat ragadásra ösztönzött, és hogyan változott meg a viszonyod az íráshoz az évek során?

Az írás hosszú ideig háttérbe szorult, mert az élet más feladatokat állított eléem. Nem egyetlen pillanat volt a fordulópont, inkább egy belső felismerés: hiányzott az alkotás. Sokszor éreztem, hogy vannak olyan gondolatok és érzések, amelyeket csak versben tudok igazán kifejezni. Aztán rájöttem, az írás nemcsak önkifejezés, hanem felelősség is: minden vers egy lenyomata annak, aki éppen vagyok.

Az erdélyi gyökerek és az érdi mindennapok közötti földrajzi és kulturális váltás hogyan jelenik meg a verseidben? Mennyire hordozod magadban azt a sajátos erdélyi lírai örökséget?

Az erdélyi gyökereimet nem lehet levetkőzni, és nem is szeretném. A szülőföld emlékei, a természet közelsége, nagyszüleim háza, a családi történetek és az ott megélt élmények mind bennem élnek. Ezekről írok is néha.

Érden már egy másik életet építetek, de a két világ nem kizárja, hanem kiegészíti egymást. Úgy érzem, a verseimben egyszerre van jelen az otthon iránti nosztalgia és az új helyhez való kötődés. Az erdélyi líra számomra nem stílus, hanem szemlélet: csendesebb, természetközelibb, lélekre figyelő hang, amely akaratlanul is elkísér.

A hivatásod az óvodai nevelés, ahol a türelem és a figyelem kulcsfontosságú. Mennyire érzed úgy, hogy a pedagógusi munka és a versírás „fegyelmezett szabadsága” valójában ugyanazt a célt szolgálja benned?

Nagyon hasonlóan érzem a kettőt. Mindkettő jelenlétet, türelmet és empátiát kíván. Egy gyermek fejlődését sem lehet siettetni, ahogyan egy verset sem lehet erőltetni. Meg kell adni az időt annak, hogy kibontakozzon. Pedagógusként embereket szeretnék formálni szeretettel és elfogadással, költőként pedig érzéseket és gondolatokat szeretnék átadni. Mindkettőben ugyanaz a cél vezérel: értéket teremteni és kapcsolódni másokhoz.

Milyen témák vagy érzelmi állapotok azok, amelyek a leggyakrabban „kikövetelik” maguknak a versformát? Van-e olyan alkotói rituáléd, amikor leülsz írni?

Leggyakrabban az erős érzelmek születnek verssé: a hiány, a szeretet, a remény, a veszteség, az emlékezés vagy éppen a hála. De egy elkapott pillanat, vagy illat is elég ahhoz olykor, hogy vers szülessen. Tehát sokszor egy apró pillanat indít el bennem egy egész verset. Nincs különleges rituálém. Inkább figyelek arra, hogy amikor megszületik egy gondolat, rögtön lejegyezzem, akár a telefonom jegyzeteibe, vagy egy kis cetlire. Amikor később visszatérek hozzá, hagyom, hogy a vers saját ritmusában alakuljon tovább. Van olyan versem, ami 2 hónap alatt vált teljessé.

Sokan úgy gondolják, hogy a versírás az óvodapedagógus „titkos fegyvere”. Szerinted hogyan járulhat hozzá a költészet ahhoz, hogy a gyermekek lelkét is közelebb hozd a világ szépségeihez?

A költészet érzékenyebbé tesz. Egy jól megválasztott vers vagy mondóka nemcsak a nyelvet fejleszti, hanem az érzelmeket, a képzeletet és az empátiát is. Szeretném, ha a gyermekek azt tapasztalnák meg, hogy a szavaknak erejük van: vigasztalhatnak, örömet adhatnak és segíthetnek megérteni önmagukat. Ha sikerül megszerettetni velük a verseket, akkor talán később is nyitottabbak lesznek a szépségre, az emberi érzésekre és a művészetre.

Ha a jövőbe tekintesz, milyen alkotói vagy szakmai célok lebegnek a szemed előtt, amelyeket óvodapedagógusként és költőként egyszerre szeretnél megvalósítani?

Szakmailag szeretném befejezni az óvodapedagógusi tanulmányaimat, és olyan pedagógussá válni, aki biztonságot, szeretetet és inspirációt tud adni a rábízott gyermekeknek. Alkotóként szeretnék tovább fejlődni, újabb és újabb verseket írni, és remélem, hogy egyszer önálló verseskötet is megszülethet. Szívemhez közel áll az is, hogy a két hivatást összekapcsoljam: amikor gyermekverseket írok, arra törekszem, hogy azok egyszerre legyenek szépek, értékesek és a nevelésben is használhatók.

Mit jelent számodra az alkotói hitelesség ebben a gyorsan változó világban, és mi az, amiből semmilyen körülmények között nem vagy hajlandó engedni, ha a művészetedről van szó?

Számomra a hitelesség azt jelenti, hogy csak olyat írok le, amit valóban érzek vagy amiben hiszek. Nem szeretnék megfelelni divatoknak vagy elvárásoknak. Az már nem én lennék. Inkább írok kevesebbet, de őszintén. Hiszem, hogy az olvasók megérik, amikor egy vers valódi belső élményből születik. Ebből az őszinteségből, a tiszteletből és az emberi méltóság iránti elkötelezettségből semmilyen körülmények között nem szeretnék engedni. Az alkotás számomra nem öncélú, hanem egy lehetőség arra, hogy hidat építsek ember és ember között. Erre törekszem, amikor írok.

Konráth Éva Tünde: Így írok én

"Hogy születtek a versek?" -kérdik.

"Nos, én magam sem tudom.

Csak leírtam mindig gyorsan

Mi éppen eszembe jutott.

A gondolatok újat szőnek,

Így épülnek a sorok.

Sor végére rímek jönnek,

Miket lelkesen fonok."

"Mi ihlet meg leginkább?

Mi az, ami érdekel?"

"Jó a kérdés. Hol is kezdjem?

Leginkább a szerelem!

De mind emellett megihlet

A munkám és a nagyvilág,

Benne a sok édes lurkó,

Vagy kertemben egy szép virág.

De előfordul néha az is,

Hogy lelki világomról írok,

Ha emészt éppen valami,

Vagy csak örömömben sírok.

Hogy rápillantok valamire,

Ilyen helyzet is akad.

S szinte gondolkodás nélkül

Kis képekből vers fakad."

Így születnek hát a versek.
Sorok végén egy-egy rím.
Ha van kedved, csak olvasd bátran,
Tündérmorzsa oldal hív.

Konráth Éva Tünde: Akkor már késő

Az a baj a mai,
Felgyorsult világgal,
Hogy folyton csak rohanunk
És nincs időnk egymásra.
Leköt a munka,
Túl vagyunk terhelve,
-Jól vagyunk, hogyne!-
Hadarjuk nevetve.
Közben pedig mélyen,
Szívünk minden bugyra
Nyugalomra vágyik,
De ezt csak ő tudja.
Mert a szív, az érzi.
Tudja pontosan...
Csak az agy csitít folyton:
"Majd máskor, majd holnap"
És mikor végül eljönne a holnap,
Nincs már, ki ajtót nyisson,
S megkérdezze: -Hogy vagy?

Konráth Éva Tünde: Tavaszt hozó cinege

Hegy aljában, völgy tövében

Áll egy pici kunyhó.

Ott lakik egy öreganyó,

Dunyhájából hull hó.

Ha megrázza, szép fehér lesz

Erdő fája, bokra,

Fehérre vált a mező füve,

És a kertek lombja.

Hideg, téli reggelen

Ajtó előtt állva,

Vacogva sír odakint

Egy picike madárka.

Hallgatja a nagyanyó,

Mi lehet e lárma,

Mert nem adja fel egyhamar

A didergő árva.

Ajtóhoz lép nagyanyó,

S kitekint a hóra,

Látja már a madárcát

És gondol is a jóra.

-Gyere be, te szegény árva,
Ne dideregj ottan!-
S kis kunyhóba beljebb lépve
Szíve nagyot dobban.

Elkezd a madárka,
Búját-baját ontja,
Nénikéhez fordulva
E szavakat mondja:

-Kedves, drága Télanyó
Köszöntelek téged!
Óhajomat, panaszomat
Hadd mondjam el néked!

Ázunk-fázunk odakint
Didergünk a hóban,
Élelmünk sincs annyi már,
Nincsen részünk jóban.

Szépen kérlek Télanyó,
Szánj meg minket végre,
Ne rázd tovább a dunyhádat,
Vess véget a télnek!-

Megsajnálta nagyanyó

A reszkető madárkát,
Tenyérében melengette
A didergő árvát.

-Drága kicsi cinege
Ne haragudj, kérlek!
Nem rázom már dunyháimat
Megígérem néked!

Törjön utat a tavasz,
Nyíljon a sok virág,
Süssön a Nap melegen,
Örüljön a világ!

S te is örülj, kismadár,
Dalolj vígan nekünk!
Üdvözöld az új tavaszt,
Legyen szép reggelünk!-

Ki is repült a cinege,
Magas fa ágára.
Boldog szívvel töltötte be
A világot dalával.

Endrész Tímeával beszélgettünk- A lélek évszakai a versek tükrében

Csecsemő- és kisgyermeknevelőként hivatásod szerint a pedagógia világában dolgozol, miközben a lelked az irodalom felé talált haza. Hogyan fér meg egymás mellett a gyermekek mindennapi nevelése és a költészet belső világa?

A gyermekek között dolgozni és a költészetben élni számomra nem két külön világ, hanem ugyanannak a léleknek két oldala.

Gyermekszerető emberként nap mint nap megtapasztalom, milyen őszinte az érzélem, milyen tiszta az empátia, és milyen mély a gyermeki lélek. Ezek a pillanatok nemcsak nevelnek, hanem inspirálnak is. A verseimben ugyanazt a szeretetet, érzékenységet és hitet igyekszem továbbadni, amelyet a gyermekek között is nap mint nap megélek.

Az írás már áltiskolás korodban beköltözött az életedbe apró cetlik és naplók formájában, az első nyilvános megjelenési lehetőséget pedig a Károli Gáspár Református Egyetem magazinja adta. Milyen emlékeid vannak a kezdeti publikálásokról és a fiatal felnőtté válás útkereséséről?

Kezdetben még nem mertem igazán kibontakozni. Apró cetlikre és naplók lapjaira bíztam mind-
azt, amit féltem kimondani, attól tartva, mit szólnak majd mások. A bennem dúló érzelmek – a
szerelem, a csalódás, a dac és a düh – azonban erősebbek voltak a félelemnél. Ma is emlékszem,
milyen remegő kézzel küldtem be az első versemet, és milyen kimondhatatlan öröm volt viszont-
látni nyomtatásban. Ahogy a gátlásaim lassan leomlottak, egyre bátrabb lettem: megszületett az
Instagram-oldalam, és az első ezer követő olyan önbizalmat adott, hogy onnantól már úgy érez-
tem, akár az asztalra állva is elszavalnám a verseimet.

ophelia_poesia néven vagy jelen az Instagramon, ahol mára egy szeretetteljes, folyamatosan növekvő közösség alakult ki körülötted. Milyen élmény a digitális térben megélni a költészetet és az olvasói visszajelzéseket?

A legnagyobb ajándék számomra, hogy az írásaimmal inspirálhatok másokat. A pozitív visszajel-
zések boldoggá tesznek, a kritikusabbak pedig építenek és tovább formálnak. A költői nevem, az
Ophelia, görögül segítséget jelent – ezért különösen megható, amikor valaki azt írja, egy versem-
ben önmagára talált. Szeretem ezt a szeretetteljes közösséget, és bízom benne, hogy egyszer
nemcsak a sorokon keresztül, hanem személyesen is találkozhatunk.

Első versesköteted Színes és a Szürke címmel jelent meg magánkiadásban, jelenleg pedig a második köteteden, a Szívtavaszon dolgozol. Milyen belső ívet mutat meg ez a két kötet egymás mellett?

A két kötet között van egy láthatatlan híd: ugyanannak a léleknek két évszaka. A Szívtavasz letisz-
tultabb, érettebb és még kifejezőbb lesz, miközben néhány régi, számomra klasszikussá vált írás
is újra helyet kap benne. Ahogyan a Színes és a Szürke, ez a kötet is fejezetekre bontva vezeti vé-
gig az olvasót a boldog és a fájdalmas időszakokon. Virágzó és hervadt versek egészítik ki egy-
másat – mert hiszem, hogy a tavasz szépségét csak az érti igazán, aki ismeri a telet is. Hiszem,
hogy ez a kötet mindenkihez szól, aki szeret, szeretett vagy szeretni fog.

Úgy fogalmaztál, hogy a költészeted együtt nőtt veled: míg a régi írásaidban a fájdalom, a keresés és a remény dominált, addig a mostani versekben a biztonság, a szeretet és a házasság öröme is helyet kap. Hogyan alakult át az évek során a költői hangod?

A verseim azért változtak, mert közben én is megváltoztam. Felnőttem, új élethelyzetek formáltak, és már nem keresem a biztonságot, mert rátaláltam arra az emberre, akihez a csalódások és útvesztők végül elvezettek. A testem és a lelkem is megpihent. Mivel mindig az aktuális érzéseimből írok, ma már nem a hiány vagy a fájdalom szól belőlem, hanem az a csendes boldogság és szeretet, amelyet nap mint nap megélhetek.

Mit jelent neked az alkotói hitelesség ebben a gyorsan változó világban, és mi az a szellemi iránytű, amiből semmilyen körülmények között nem vagy hajlandó engedni?

Számomra a hitelesség azt jelenti, hogy csak arról írok, amit valóban megéltem és őszintén érzek. Nem szeretnék megfelelni elvárásoknak vagy trendeknek, mert hiszem, hogy a legszebb versek a lélek csendjéből születnek. Az én iránytűm mindig az őszinteség, az empátia és a szeretet marad. Ha akár csak egyetlen ember otthonra talál a soraimban, akkor már tudom, hogy jó úton járok.

Endrész Tímea: Opheliapoesia

Csak szeretni. ..

„Nincsen nagy vágyam, s hogy összeforrnak-e a darabok. én csak szeretni akarok. Tekintetét érezni, boldogan csak létezni, én csak szeretni akarok. Nem döntené világokat, nem keresni kincsét sem a tündérek tincseit. én csak szeretni akarok Fagyos nyárban. Forró télben, vagy fordítva. boldogságtól vagy a fájdalomtól ordítva, én csak szeretni akarok. Zord időben esőben, s szélben nem érdekel se csomagolás se címke, én csak szeretni akarok Szeretnék mesélni, s ha a rózsának nem csak a tövise de a szirmai is sebeznek, eleget tennék e szerepnek, én csak szeretni akarok.”

Legyünk együtt...

„Legyünk együtt olyanok, vagy legyünk csak egyebek. Legyünk együtt boldog, kacagó gyerekek, Legyünk reggel a nap, s este a hold teste, legyél velem a nyugalom az éjszaka csendje, Ködfátyolos réteken a zúzmarás hajnal, csicsergő madárhang kellemes dallal. A hold ezüst fényével vonja be a fákat, elfedi mindenhol a komor sötét árnyat. Az ablakon át láttam egy csillagot, képzelek rá nagy teret, képzelek rá színpadot. Ha nem férnél. a szívemben foglaltam a helyet, vagy kibéreltem kettőnknek a végtelen kék eget.”

Csillagok közé vágyom...

„Esővé foszlott a felhő. s köddé a fagyos szelek Nézek völgyet, s mászok hegyet, Mond mégis hol keresselek? Magányosan ülök, egy horgas fa alatt, mellettem a folyó csendes, s maid kiapad Merre nézzek, hová érjek mond honnan várjalak? Virrasztok sötét van, könnyeznek a házfalak. Fényemből csak egy lámpás amit adok, útmutatót szívemhez is ezzel hagyok, Mesél a pitypang szirmot bont a rózsza, megfakult kelyhében, pihent meg a múzsa. Gyere hozd el szívembe a forró nyarat, lakhatsz benne nincs bezárva. nincsen rajta lakat. Nem könnyű velem, de lehetne akár igazi álom, ne hozd le nekem, nem azt kérem, csak a csillagok közé vágyom.”

beszedero.hu

Semmi “csoda”, csak rendezettebb kommunikáció

BESZÉDFEJLESZTÉS FELNÖTTEKNEK

Van valami gubanc?

 BeszédErő

*Ha BESZÉDED összegubancolódtott:
Ne a hallgató “bogozza ki”, mit akartunk mondani!*

Stiller Katarinával beszélgettünk az expresszív festészetről és a grafikai tervezésről

A Volly István Művészeti Iskola után a Győri Tánc- és Képzőművészeti Szakgimnáziumban, majd a Széchenyi István Egyetem Design Campusán tanultál, jelenleg pedig a Budapesti Metropolitan Egyetem tervezőgrafika szakos hallgatója vagy. Hogyan épülnek be a festészetben megszerzett klasszikus

tapasztalataid a digitális tervezőgrafikai projektekbe?

A festészet megtanított látni és kibontakozni, a grafika pedig segít ezt rendszerezni. Bár a digitális alkotás teljesen más hozzáállást igényel, ugyanolyan kompozícióban, színekben és ritmusban gondolkodom. Ahogyan a festészet sem csupán esztétika, úgy a grafika sem csak vizuális kommunikáció. Ahhoz hogy a grafikában új kapukat tudjak megnyitni, segítségemre van az, amit már magaménak tudhatok a festészet által.

A kezdeti, szigorúan figuratív és valósághű ábrázolástól az impresszionizmuson és az absztrakt periódusokon át hogyan találtál rá a jelenlegi, rendkívül expresszív, vegyes technikákat és kollázsokat is alkalmazó stílusodra?

Sokáig úgy alkottam, hogy a látványt görcsösen le akartam tükrözni. Azonban ez korán sem okozott számomra örömet, megnyugvást, elégedettséget, csupán kreáltam magamnak egy új stresszforrást. Emellett a képekben sehol nem láttam magamat, nem adtak a képek semmi pluszt annál, hogy egy újabb vázát vagy egy arcot látunk. Az hogy eljutottam a jelenembe nem egy tudatos döntés volt, de az sokkal inkább hogy arra jutottam nem akarok minden részletet kontrollálni. Egy hosszú útkeresési folyamat jelenlegi lépcsőfoka a mára kialakult stílusom. Ahogyan mindenki, úgy én is és a kezemből kiadott művek is változnak.

Említetted, hogy az alkotás számodra terápiás jellegű is, amellyel levezeted a felgyülemlett érzéseidet. Mennyire nehéz vagy éppen felszabadító elengedni a gátlásokat a vászon előtt?

Sokszor az első ecsetvonás a legnehezebb, hisz ilyenkor még bennem van, hogy mit szeretnék viszont látni a vásznon. Majd a nyolcadik ecsetvonásra teljesen átszellemülök az adott témára és megszűnik minden, csak én maradok a vászonnal és a témámmal. Egyszerre leszek sebezhető és felszabadult. Mindez akkor kezdődött el mikor először sírtam el magam a vászon előtt, de ahelyett hogy szünetet tartottam volna inkább tovább dolgoztam és amellett, hogy milyen békét éreztem utána, született egy csodás alkotásom. Ez volt az első olyan alkotásom, amiben nem a hibát kerestem, mert nem is találtam volna. Hiszen egy tükröt mutatott nekem, egy darabot magamból.

Kedvelt témáid közé tartozik a nemek közti kapcsolat és az emberi érzések vizuális megfogalmazása, amelyekben gyakran saját magadon keresztül ábrázolod a szituációkat. Hogyan lesz a személyes élményből egyetemes művészi üzenet?

Saját élményekből indulok ki, de sosem azt akarom, hogy a néző engem lásson, hanem kapjon egy új szemszöveget, amivel megvizsgálhatja akár saját magát akár a külvilágot. A személyes tapasztalatoktól lesz a kép és a megfogalmazás őszinte, és az már nem rólam szól, hanem hogy a nézőben ez mit indít el.

A vizuális alkotás mellett versekkel és novellákkal is készülsz a projektjeidre - erre szép példa a „Halálspirál” című képhez tartozó vers is, amelyben a tangót egy szenvedélyes kapcsolati dinamikával azonosítod. Hogyan fonódik össze nálad az írás és a festészet?

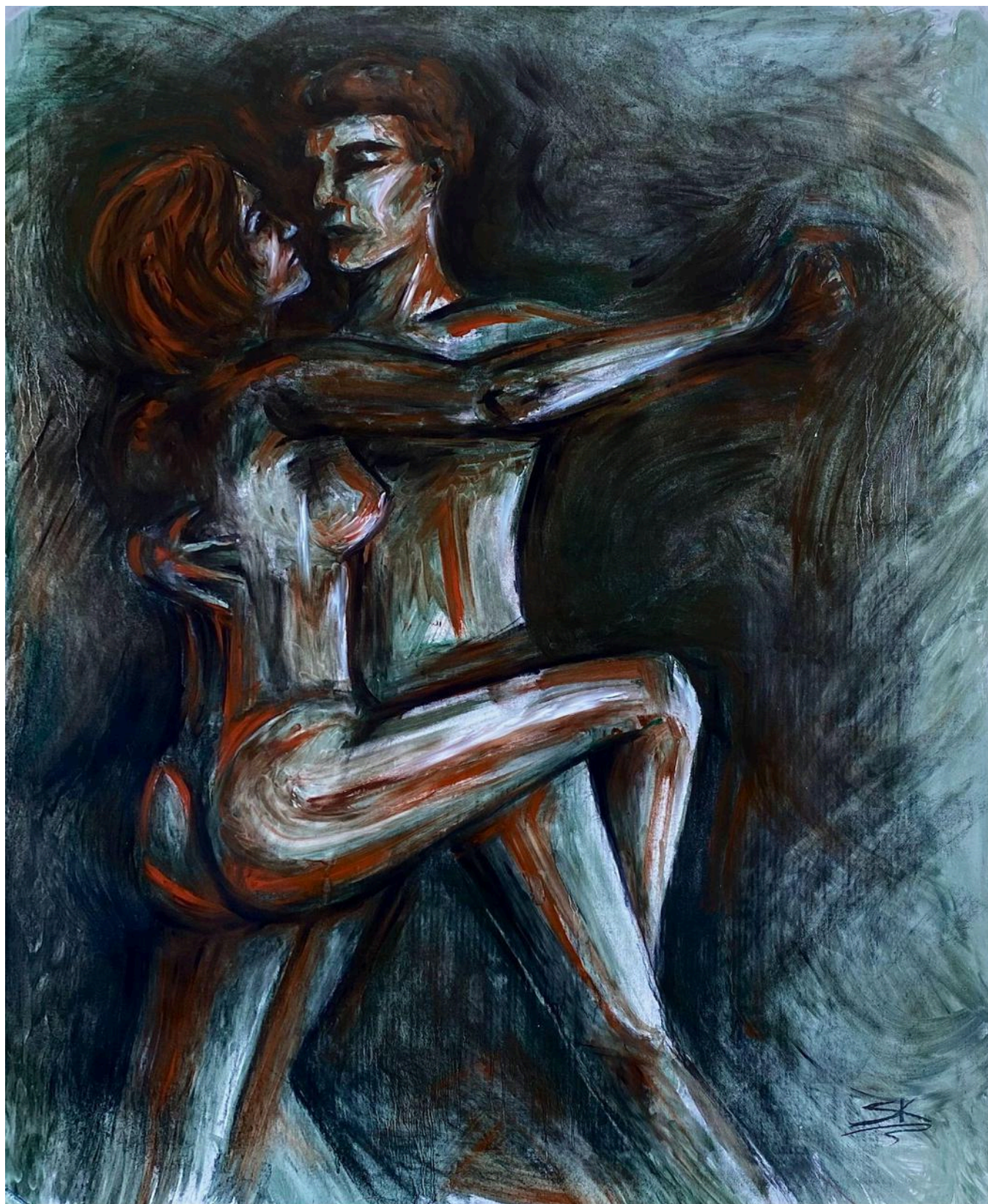
Számomra olyan a két műfaj mintha ugyanazt a gondolatot fejezném ki más nyelven. Van, amikor egy mondat teszi teljessé a képet, de sokszor a szavak aligha tudnak leírni valamit, ami felfoghatatlan. Festés közben nem próbálom megmagyarázni magamnak mit miért érzek, csak hagyom, hogy megéljem. Megérteni őket a verseken keresztül teszem vagy közvetlen alkotás előtt vagy utána mikor már minden leülepedett bennem és tiszta fejjel végig tudom gondolni.

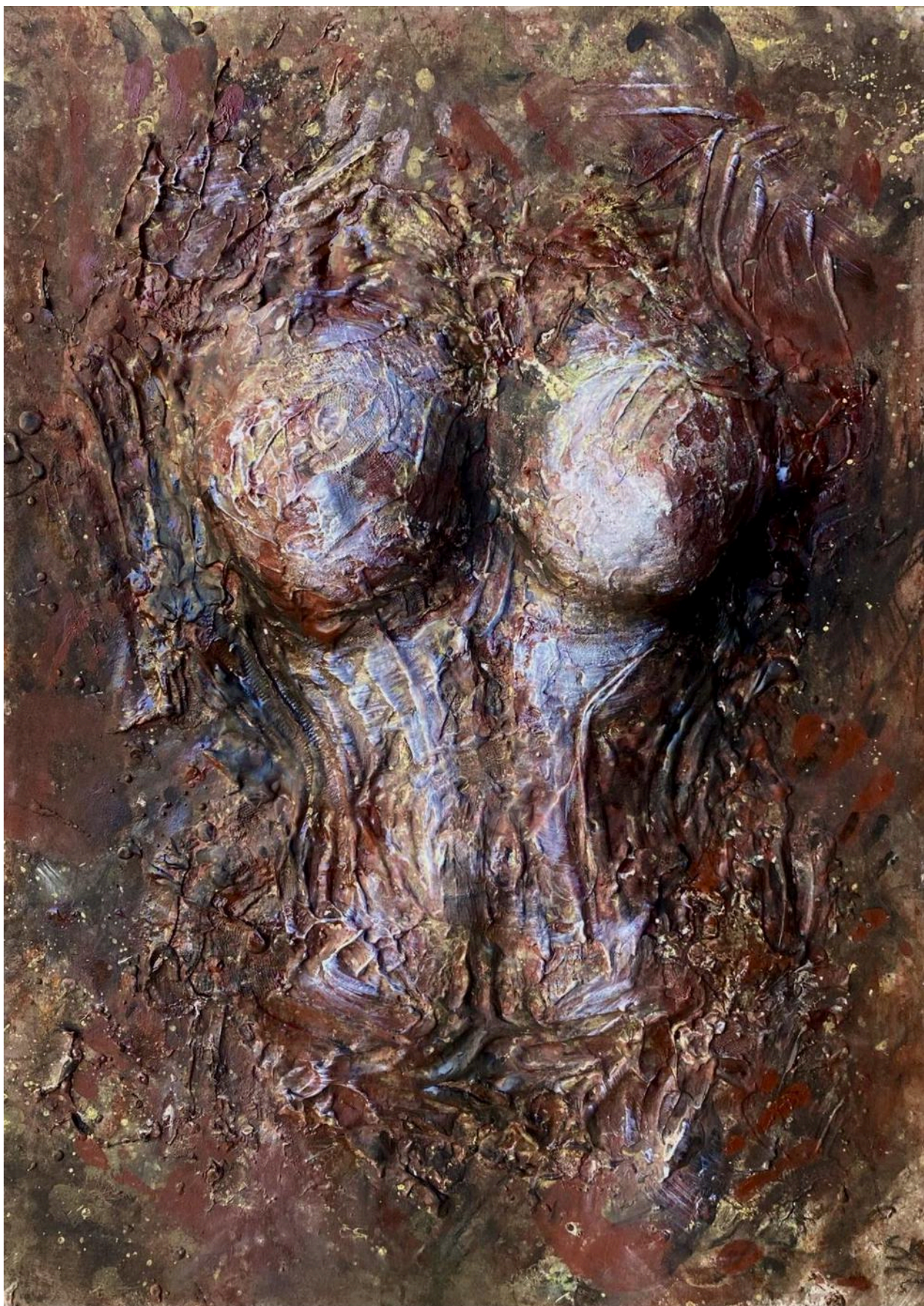
A magazinban szereplő három alkotásod - a Halálspirál, az önismeretet tükröző, hatszögletű vakkeretes Ismeretlen ismerős, valamint a pusztá kézzel felhordott ujjlenyomatokat is őrző Vágyakozás - kiválóan mutatja a sokszínűségedet. Milyen belső gondolatok hívták életre ezt a hármas egységet?

Első pillantásra nagyon különbözőnek tűnnek, mégis ugyanaz a kérdés köti össze őket. A Halálspirál a szenvedély és az önpusztítás közti vékony határt vizsgálja. Az Ismeretlen ismerős inkább az identitásról és az önmagunkkal való viszonyról szól. A Vágyakozás pedig a hiány érzését próbálja kézzelfoghatóvá tenni. Mindhárom alkotás más nézőpontból ugyanazt kutatja: hogyan formálnak bennünket az érzelmeink.

Mit jelent számodra az alkotói hitelesség ebben a gyorsan változó világban, és mi az a szellemi iránytű, amiből semmilyen körülmények között nem vagy hajlandó engedni?

Ha az elkészült kép őszinte és elgondolkodtat másokat, akkor már kicsit sem érdekel, hogy megfelel-e az aktuális elvárásoknak vagy trendeknek. Szeretem a tabukat feszegetni, hiszen aligha foglalkozunk velük. Mi refute lenne az jó, hogy én is beállnék a sorba annak ellenére, hogy engem foglalkoztatnak? Kaptam már hideget és meleget is a képeimre, sose lesz semmi mindenkinek megfelelő és egyaránt érdekes. Így minek is törném magam ezen? Volt, aki egy kiállított képen felháborodott, mert egy intim helyzetet ábrázol. Még ha nem is volt pozitív, akkor is hatottam rá, hiszen dühöt keltett benne a képem. Számomra ez is eredmény hisz a fő célomat elértem: őszinte voltam és a nézőben elindult valami gondolat.

A gyógyító írás és a lélek darabjai - Pethő-Tóth Szilvia vallomása az alkotásról

Azt írtad, az írás 2002-ben, egy súlyos veszteség után vált a gyógyulásod eszközévé. Visszatekintve, mi volt a legfontosabb felismerésed abban az időszakban, amikor az első szavak papírra kerültek?

Legfontosabb felismerésem a 2002-es időszakban az volt, hogy megkönnyebbülést éreztem, mikor papírra vettem az érzéseimet. Az írás számomra nem csupán önkifejezés volt, hanem a gyógyulás útja is. Ahogy sorra megszülettek a gondolatok, úgy lett egyre könnyebb a lelkem.

A kisregényed egy különleges párhuzamot von egy kutya fejlődése és a lányod kamaszkodása között. Hogyan találtál rá erre a metaforára, és milyen hatással volt a kapcsolatotokra ennek a történetnek a megszületése?

A kisregényemben nem volt nehéz megtalálni a párhuzamot Bodza és Tami között. Mindketten ugyanabban az időszakban élték meg a kamaszkor örömeit, bizonytalanságait és kalandjait. A történetbe Tímeát, a lányomat is bevontam: ő készítette a rajzokat a valóban megtörtént eseményekhez. Amikor kezébe adtam a kész könyvet, örömmel láttam, ahogy felcsillan a szeme. Boldogan fedezte fel saját rajzait a lapokon, és olvasás közben hamar ráébredt, hogy Tami karakterében ő maga is ott él.

Az unokáid érkezése új lendületet adott az alkotásnak. Mennyiben más egy mesekönyvet írni az ő kíváncsiságukból táplálkozva, mint a saját belső emlékeidet rendezgetni egy verseskötetben?

Unokáim érkezése új lendületet adott az alkotásnak. Egész más mesekönyvet írni az ő kíváncsiságukból, kérdéseikből és fantáziájukból merítve. Amikor hétvégeként mesét olvastam nekik, figyeltem, mi ragadja meg a képzeletüket, min csodálkoznak el, min nevetnek. Ez inspirált a történetek megalkotásában. A saját belső emlékeim feldolgozása azonban egészen más folyamat: csendesebb, mélyebb és érettebb önismereti utazás. Ez természetesen nem az unokáim érettségéről szól, ők a koruknak megfelelően fedezik fel a világot, és éppen ez a gyermeki nyitottság ad különleges varázst a mesének.

A Halvány emlékek, élő remények című készülő köteted több mint két évtizednyi lelki utat ölel fel. Milyen érzés volt visszatekinteni erre a hosszú időszakra a versek tükrében?

Halvány emlékek, élő remények című kötetem több mint két évtizednyi lelki utat ölel fel. A visszatekintés számomra örömteli élmény volt, mert ma már tisztán látom, milyen hosszú utat tettem meg. Az írás megtanított jobban megismerni önmagam, és segített a gyógyulás útján; ebben az idő múlása és az alkotás egyaránt meghatározó szerepet játszott. Verseimben ma már a jelen kapja a legnagyobb hangsúlyt, miközben a múlt emlékei – „halvány emlékek” – mindig ott lebegnek a sorok között. A jelenből tekintek vissza, majd a versek végén igyekszem reményt és jövőképet felmutatni az olvasónak.

Azt vallod: „A veszteség megtanított sírni, az írás megtanított újra élni.” Ma már az írás inkább örömforrás vagy továbbra is a lelki egyensúly megtartásának elengedhetetlen eszköze számodra?

Vallom: „A veszteség megtanított sírni, az írás pedig megtanított újra élni.” Ma az írás számomra már nem csupán terápia, hanem örömforrás is. Szükségem van rá, mert segít megőrizni a lelki egyensúlyomat. Ahogyan egy sportoló a tudatos légzéssel tartja egyensúlyban testét, úgy segít nekem az alkotás megtalálni a belső harmóniát. Ápolóként nap mint nap látom, milyen fontos a stressz kezelése és a helyes légzéstechnika, és hiszem, hogy a léleknek is szüksége van egy hasonló kapaszkodóra. Számomra ezt az írás jelenti.

Sokak számára nehéz megosztani a „lelkük darabjait” a nyilvánossággal. Mi adott erőt ahhoz, hogy a kezdeti privát terápia után a közzététel, a publikálás mellett döntöttél?

Mit jelent a „Lelkem darabjai”? Eleinte az írás az öngyógyítás eszköze volt, egyfajta belső terápia. Később egyre gyakrabban osztottam meg rövid gondolataimat és történeteimet, és az olvasók biztatása sokat jelentett számomra:

„Szépen írsz!” – „Mikor olvashatunk tőled újra?” – „Szeretem a történeteidet!”

Ezek az őszinte visszajelzések adtak bátorságot ahhoz, hogy tovább írjak, és lépésről lépésre elvezettek odáig, hogy publikáljam az írásaimat. Ezt a döntésemet azóta sem bántam meg.

Ha egyetlen üzenetet küldhetnél azoknak az olvasóknak, akik éppen hasonló nehéz élethelyzetben vannak, mint amiben te voltál 2002-ben, mi lenne az?

Egyetlen üzenet azoknak az olvasóknak, akik hasonló nehéz élethelyzetet élnek át, mint amiben én voltam 2002-ben: minden emberben mélyen ott él az alkotás vágya. Gondoljon vissza gyerekkorára, arra, miben lelte örömét – faragás, festés, tánc, főzés, zenélés, kertészkedés, kézimunka vagy éppen írás, mindegy, mi az. A lényeg, hogy merje újra kézbe venni azt, ami egykor boldoggá tette. A fájdalom mély sebeket hagyhat bennünk, de nem kell, hogy örökre elnémitson. Az alkotás nem törli el a veszteséget, de segít együtt élni vele, visszaadja az önmagunkba vetett hitet, és megmutatja, hogy a legnehezebb napok után is létezik remény.

Mit jelent számodra az alkotói hitelesség ebben a gyorsan változó világban, és mi az, amiből semmilyen körülmények között nem vagy hajlandó engedni, ha a művészetedről van szó?

Számomra az alkotói hitelesség az őszinteségen és a példamutatáson alapul. Fontosnak tartom az elfogadást, a figyelmes meghallgatást és az empátiát, és hiszem, hogy mindig meg lehet találni azt a közös nyelvet, amelynek alapja a szeretet. Részemről az írás egy híd, mely összeköti az alkotót az olvasóval, és lehetőséget ad arra, hogy megérintsük egymás lelkét; nem csupán történeteket mesél el, hanem kapcsolatot teremt ember és ember között. Bármennyire gyorsan változik is a világ, én nem engedem el a könyvek illatát, a papír érintését, a betűk varázsát és azt a mély megértést, amelyet csak az olvasás ajándékozhat.

Pethő-Tóth Szilvia: A szív pislákoló lángja

Anna az ablak mellett ült, és meredten bámulta az esőcseppeket, amik halk koppanással futottak végig az üvegen. Édesanyja zokogását hallotta a másik szobából, de meg sem mozdult. Tudta, hogy most sem lesz vita, nem lesz kiabálás, nem lesz szembesítés. Az anya már régen elfáradt.

Anna tegnap este újra megszökött. A barátaival volt egy elhagyatott házban, ahol hajnalig hallgatták a zenét és nevettek. Mostanra már rutinossá vált, hogyan hazudjon: „Apánál vagyok. „ Egy mondat, ami mindig elég volt. Az apja pedig, mintha nem is lenne valódi része az életüknek, hallgatólagosan falazott neki.

De ma reggel valami eltört. Amikor Anna hazaért, látta édesanyja szemében a kétségbeesést, ami már nem csak szomorúság volt, hanem mélyfájdalmas fáradtság. A nő szótlanul nézett rá, majd a konyhába ment, és azóta ott maradt, mintha csak az asztallapjába kapaszkodna, hogy ne omoljon össze.

Anna testvérei – Ádám és Réka-már nem is beszéltek vele. Réka legutóbb a fejéhez vágta, hogy „Neked, csak magad számít! „ Ádám pedig egyszerűen bezárkózott a saját világába, kerülve a veszekedéseket.

A tinédzser lány viszont képtelen volt megérteni, miért bántja őket ennyire, amit tesz.

„Csak szórakozni akarok – miért olyan nagy ügy ez? „ -gondolta.

De anyja szavai, amiket az este folyamán hallott, mégis visszhangoztak benne.

„Nem érzed, hogy minden egyes hazugságoddal téged veszítelek el? „

Anna este ismét bezárkózott a szobájába. Fülhallgatójából dübörgött a zene, elnyomva a házban uralkodó csendet. De még a dallamok között is érezte azt a furcsa szorítást a mellkasában. Valami nem volt rendben. Kopogás szakította félbe. Finom, bizonytalan. Az édesanyja volt. Anna nem akarta beengedni, de valahogy nem tudott nemet mondani.

-Bejöhetek? -kérdezte az anyja halkan.

A lány lassan felült, és elfordult az ajtótól.

-Gyere -felelte kelletlenül.

Az anyja belépett, karjait maga köré fonta, mintha védelmet keresne. Leült az ágy szélére, de nem nézett közvetlenül a lányra. Egy pillanatig csak a szoba félhomályát bámulta.

-Anna tudod, hogy szeretlek - kezdte csendesen.

-Mindig is szerettelek és mindig is szeretni foglak. Ez nem fog változni. A lány nem válaszolt. Az anyja hangjában azonban volt valami, ami meglepte. Nem volt dühös, nem volt vádaskodó. Csak fáradt és szomorú.

-Tudom, hogy mostanában nem értesz meg minket - folytatta az anya.

-Talán úgy érzed, hogy a világ ellened van. De kérlek, értsd meg, hogy amikor hazudsz nekem, azzal nem csak engem bántasz. A családnak, ez a kis közösség, amit együtt építettünk, minden hazugságoddal egyre törekenyebb lesz.

Anna a térdét bámulta. Az anyja felsóhajtott, mintha minden szava fájdalmasan nehéz lenne.

-Én nem akarok harcolni veled. De néha úgy érzem, hogy harcolnunk kell azért, hogy egyáltalán közel maradjunk egymáshoz. És félek, hogy egyszer elfogy az erőm. Ez a mondat megütötte Anát. Nem azért, mert az anyja gyenge volt, hanem mert először érezte igazán, hogy az ő tettei következménnyel járnak. Nem csak számára, hanem mindannyiuk számára.

- Az anyja lassan felállt, és az ajtó felé indult. De mielőtt kilépett volna, visszafordult.

- Egy nap majd talán megérted, mennyire fontos, hogy őszinték legyünk egymással. Én most csak remélhetem, hogy nem lesz túl késő. Az ajtó bezárult, és Anna egyedül maradt. A zene most tompa háttérzajnak tűnt. Az anya szavai ott visszhangoztak a szobában, és Annának először az életében olyan érzése volt, mintha valóban számítana, mit választ legközelebb.

Anna nem volt olyan, mint mások. Ezt mindig is érezte. A barátai azt mondták, hogy ő a csapat lelke, a „merész vezető”, aki nem fél semmitől. Az éjszakai kalandok és vakmerő döntések egy ideig szórakoztatták. De egyszer hónapokkal ezelőtt, valami más történt. Valami, amit próbált elfelejteni, de időről időre előbukkant az emlékezetében.

Egy este mikor barátaival versenyeztek a kihalt úton, egy kanyar túl szűknek bizonyult. A kocsi, amiben ültek, megcsúszott, és az árokba csapódott. Anna könnyebb sérülésekkel megúszta, de a legjobb barátja, Abigél eltörte a lábát, és hónapokig nem tudott járni. Anna akkor is hazudott. Azt mondta, hogy nem ő volt a sofőr. Hogy nem ő sarkalta őket arra, hogy versenyezzenek.

A szülei próbálták rábírni, hogy vállalja a felelősséget, de ő makacsul ragaszkodott a hazugságához. Az anyja akkor érezte először, hogy teljesen elveszítheti lányát. A történetek után Anna egyre távolabb került tőlük és a hazugságok, a késő éjszakai eltűnések csak gyakoribbá váltak.

És most, ahogy a sötét szobában ült, az anyja szavai mégis valahogy hatással voltak rá. Nem mintha azonnal megváltozott volna, de valami apró szikra megjelent benne. Egy gondolat, amit eddig elnyomott: talán tényleg számít, amit tesz. De nem volt hajlandó elismerni ezt az érzést. Ehelyett újra a telefonja után nyúlt, hogy a barátait hívja. Ám most senki sem válaszolt. Egyikük sem.

Az édesanyja a konyhában ült, kezében egy fényképpel. Anna volt rajta, még kisgyermekként, amikor mosolya még tiszta és őszinte volt. Ez a gyerek eltűnt- gondolta magában. És ő tehetetlen volt. Nem tehetette meg, hogy végig nézi, ahogy a lánya tönkreteszi magát. Tudta, hogy valami drasztikus lépésre van szükség.

Aznap éjjel egy döntést hozott. Felhívta az apját.

-Lajos, elég volt! - mondta halkan, de határozottan.

-Nem fogsz többé falazni neki! Ha megint hozzád megy, és azt mondja, hogy itt van, azonnal szólsz nekem. Vége a játszmának! Nem akarom, hogy a te közönyöd miatt veszítsem el őt teljesen.

Az apa hallgatott. A vonal másik végén egy ideig csak a lélegzetét lehetett hallani.

-És ha elüldöződ? -kérdezte végül.

-Akkor is meg kell próbálnom -felelte az anya.

-Mert, ha nem, akkor én fogok belehalni ebbe az egészbe.

Amikor Anna másnap délután újra megpróbált megszökni, az apja nem úgy reagált, ahogy várta. Nem fogadta őt tárt karokkal. Nem falazott többé.

-Nem bújhatsz ide! -mondta keményen

- Most már szembe kell nézned azzal, amit csináltál!

Anna először dühös lett. Kiabált, vádaskodott. De ahogy az apja szavai lassan eljutottak hozzá, valami mégis megrázta. Életében először senki sem falazott neki. Hazament. Az anyja a nappaliban várta, de nem szidta le, nem üvöltözött. Csak ott ült, és fáradt szemeivel nézett rá.

-Anna -mondta halkan.

-Nem tudom, mennyi erőm van még, de azt akarom, hogy tudd: Szeretlek! Mindig szeretni foglak. De a szeretet nem jelenti azt, hogy mindent eltűrök. Mostantól másként lesz.

Anna számára hosszú út áll még, hogy megértse tettei következményeit. A lázadó természet és a mélyen gyökerező sérülések miatt a változás lassú és fájdalmas lesz. De az első repedések a falon talán elkezdtek megjelenni. Vajon elég lesz az anya szeretete, és az apai szigor új hozzáállása, hogy megmentse őt? Ez még kérdés marad, de a remény halványan ott pislákol.

Pető - Tóth Szilvia: Zafír és Elza

Valamikor nem is olyan régen, élt egyszer egy fiúcska. Akit Zafírnak hívtak. Nagy, családban nevelkedett, szegény körülmények között. Tízenhárman voltak testvérek, volt köztük, aki már kirepült és kereste a maga szerencsáját. Zafír volt a legkisebb fiú, akit egy évvel idősebb nővére, Elza vitt az óvodába. Elza gondoskodott róla, pedig mindketten kicsik voltak. Az öt éves lányka sámlira állva, nyújtotta, gyúrta a tésztát, hogy enni tudjanak. Édesanyjuk sajnos nem kímélte meg őket, sem a bánattól, sem a sírástól, sem az éhségtől. A faluban ahol éltek, az emberek kezdtek beszélni róluk. Aztán a hangok elértek a segíteni tudókhoz. Így történt hát, hogy egy bizonyos napon a gyerekeket elvették, a mostoha körülményeket, hirtelen gyorsasággal felváltotta a kényelem. Zafír és Elza együtt maradtak. Bár értetlenül álltak a történetek miatt. Gyerekként nehéz lehetett megélni, azt a fájdalmat, melyet nekik okoztak. Ők mindennek után, elfogadták az új családjukat.

Beilleszkedtek a számukra szép otthonba.

Az ünnepek mindig teli voltak meglepetéssel. Telt az idő múltott. Már mind ketten iskolába jártak, mikor egy napon váratlanul elhunyt apjuk. A két gyerek sokat sírt. Elvesztették az egyik biztos támaszukat. Akkor még nem tudták, hogy van rosszabb is ennél. Visszakerültek a nagy közösségbe. A nevelőszülők bejelentették nem tudják tovább vállalni gondozásukat. Ez az esemény a két testvért visszarántotta a valóságba. Az otthon biztonsága illúzió és csak egymásra számíthatnak. Zafír bohókás természetével könnyedén próbálta Elza előtt leplezni fájdalmát. Elza mindig tudta, hogy öccse bohókás természete mögött törékeny lélek rejtőzik. Zafír volt az, aki nevetett, mikor mindenki sírt, aki játékosan megrángatta copfját, hogy feldobja a kedvét. Zafír hamar feloldódott, elfogadta a sorsát. Elza a törékeny lány nagyon küzdött a sors meg nem érdemelte játéka ellen. Zafír, kézen fogta Elzát és vicceket mesélt. Elza megígérte Zafírnak, hogy soha nem hagyja el. A tizenegy gyerek testvér közül, néha az ünnepek kapuján, egy-egy megjelent, a tőlük telhető szerény kis ajándékkal, aztán éveken át, sem látták egymást. Volt, olyan testvérük, akit nem is ismertek. Esténként Elza mesélt azokról az időkről, melyre emlékezett. Zafír kikerekedett szemmel, hallgatta. Zafír és Elza jó gyerekek voltak, soha sem csavarogtak, sosem szegtek törvényt. A félelem kísérte őket. Mi lesz velük ha, tovább kell menni? A fájdalmat magukkal vitték, az otthonban töltött évek, a nevelőszülők váltakozása, és az apjuk elvesztése, még az ünnepeket is egyfajta gyászszertartássá változtatták. Elza komoly féltő testvérré cseperedett. Zafírt nevelgette, óvta. Zafír kajla mosoly mögé bújt, mikor csintalankodott. Elza felolvasót Zafírnak, néha könyvet is ajánlkozott számára. Elza kitartóan ragaszkodott elveihez. Eldöntötte, ha kikerül, Zafírt nem hagyja. Neki Ő az egyetlen rokona, az igaz testvére. Elza kitanulta mesterségét, amihez már régóta értett. Jó cukrász lett. Kikerült az otthonból. Gondolatai folyton Zafír körül forogtak. Úgy érezte nem tudott elég gyorsan felnőni ahhoz, hogy megvédje Zafírt a nehézségektől. Időközben rátalált az igaz szerelemre. Elza férjhez ment. Otthonukat alakították, és Elza ígérétét beváltva, Zafírnak egy hangulatos, világos szobát biztosítottak, ha az otthonból eljön, haza jöjjön.

A sors fintora talán, hogy Elza gyermekként a kis faluból, úgy szakadt el, hogy Ő aztán oda vissza soha többé nem megy! De visszament férje oldalán. Ismét megismerte édesanyját. Elza még nem tudja, milyen anya akar lenni, de azt határozottan milyen nem akar lenni. Hétvégeken Zafír velük van és az megnyugtatóan hat rá. Zafír segít a ház körül. Elza állapotos, alig várja a kis jövevényt.

A karácsonyra készülnek, a házban. Fényfűzések diszlenek az ablakokon. Elza mézeskalács házikója az asztalon áll. Lelkében a rengeteg történet.

Szenteste, az óra mutatói lassan éjfél ütöttek, amikor Elza a fenyőfa alá helyezte az utolsó csomagot. A díszek csillogása aranyló fényfoltokat szórt a szoba falára. A kandallóban a tűz halk pattogása töltötte be a csendet, mégsem érezte magát nyugodtnak. Zafír a szomszéd szobában aludt, vagy legalábbis úgy tett. Az öccse mostanában nehezen találta helyét, és Elza jól tudta, hogy ez az ünnep sem lesz könnyű.

Zafír az ágyban feküdt szemei a sötét mennyezetet fürkészték. Nem tudott aludni. Az új szoba a friss festék illata, a karácsonyi díszek

-mindez valahogy idegen volt számára. Az emlékek, amiket az apjukról őrzött, most egyszerre tűntek távolinak és fájón közelinek. Szinte hallotta nevetését, ahogy évekkkel ezelőtt az apró lakásokban elénekelték a kedvenc karácsonyi dalukat. Egy régi emlékkép is felvillant, melybe belemerült. Az apjuk egy régi székben ült, amely nyikorgott, valahányszor megmozdult. Elza kislánként az ünnepi terítőt próbálta kisimítani, Zafír pedig inkább elfoglalta magát azzal, hogy a karácsonyfát díszítette. Az apjuk, aki mindig egy kicsit ügyetlen volt a kézimunkában, nevetve figyelte, ahogy a két testvér civakodik egy-egy dísz helye miatt. „Az aranycsillag mindig felülre kerül!” –mondta Elza, és Zafír sértődötten válaszolt: „De az én papírdíszemnek is ott kell lennie!” „Emlékezett apjuk hangjára, ahogy türelmesen helyre tette őket: „A csillag a vezetőnk, de a díszek mind egyformán fontosak.” Zafír elmosolyodott, de a mosoly könnyekkel keveredett. Azóta is így gondolt az életükre: Elza volt a csillag, az útmutató, ő pedig csak egy apró dísz, akinek helyet kell találni. Akkor még minden rendben volt, még ha nem is volt tökéletes. A nevelőszülők híre, hogy már nem vállalják tovább őket – a gyomrába mart. És mi lesz egy év múlva? –El kell hagynom az otthont! Hova, merre? Nem beszélt róla Elzának. Hogyan is hozná fel a múltat, a félelemmel teli jelent, mikor nővére épp a saját életét építette fel, babát vár, boldog házasságban él. Minden, amit Zafír elmondani akart, csak újabb súlyokat rakott volna vállára.

Amióta Elza férjhez ment, és megígérte, hogy gondoskodik róla, Zafír szívében ott volt az aggály: meddig tart ez az ígéret? Nem akarta, hogy teher legyen.

Elza visszaült a kanapéra, kezében egy aprócska zoknit szorongatott

-a még meg sem született gyermeke első ajándékát. Az érzések kavalkádjában próbált rendet tenni. Öröm és fájdalom, remény és bűntudat között hánykolódott. „ Elég vagyok? „-kérdezte magától újra és újra. Az élet nehézségeit látva vajon képes lesz-e boldog gyermekkorot biztosítani a saját kisbabájának? Eszébe jutott, amikor Zafírral először kerültek az otthonba. Ő akkor is megpróbált erős lenni Zafír kedvéért, de belül összetört. Az apa elvesztése után csak egymásba kapaszkodtak. Vajon most, hogy elköltözött, magára hagyta az öccsét. A saját gyermekének érkezése, új értelmet ad az életének, de a babavárás érzékeny tette a múlt fájdalmaival szemben. Elza azon gondolkodik, hogyan meséli majd el a gyermekének, hogy honnan jött, és hogyan teremthet olyan családot, ami nekik nem adatott meg.

Zafír halkneszezése törte meg a csendet. A fiatal nő mezítláb tipegett be a nappaliba, vastag pokrócot szorongatva maga körül. Amikor meglátta a fát és a csomagokat, megállt az ajtóban.

-Még ébren vagy? -kérdezte, bár a válasz egyértelmű volt. Elza felnézett rá, majd elmosolyodott.

-Nem tudtam aludni. És te?

-Nem-Zafír belépett a szobába, és a kanapéra huppant. Egy ideig egyikük sem szólt semmit. A csend mégsem volt kellemetlen.

-Emlékszel a piros üveggömbre?-törte meg végül Zafír a hallgatást. Az apu minden évben azt rakta fel először a fára. Elza bólintott, és a polcra mutatott.

-Megvan. A nevelőszülőknél volt egy dobozban. Visszahoztam neked. Zafír elcsukló lélegzettel nyúlt a dísz után. Az üvegfényben az apjuk arca szinte életre kelt az emlékeikben.

Zafír mély levegő vett, és kibökte: -Elza, valamit el kell mondanom, az otthonból hamarosan el kell jönnöm.

Elza keze megállt a levegőben. A szíve hevesen dobogott, de nem szólt. Zafír folytatta: - Nem akartam ezt az ünnepre hozni tudom, hogy saját életed van, és hogy babát vársz, de...

Nem tudom, mi lesz most velem.

Elza felállt, odalépett hozzá, és leült mellé. Átölelte öccsét, mint régen, amikor kicsik voltak, és Zafír félve bújt mellé az ágyban.

-Nem hagylak magadra, Zafír-mondta határozottan.

-Mindig lesz helyed nálam. Mindig.

Az éjszaka lassan hajnalba fordult. A két testvér, és Elza férje Noel, korán reggel elkezdte bontogatni az ajándékokat. Nevetve idézték fel gyermekkori történetüket. Az apró lakás melegségbe burkolózott, ahogy a karácsonyfa fényei végig táncoltak a falakon.

-Tudod Elza-mondta Zafír, miközben a kezében forgatta a piros üveggömböt - , azt hiszem, újra megtaláltam.

Elza szeme könnyekkel telt meg, de mosolygott.

-Együtt újraépítjük, Zafír.

Együtt mindent meg tudunk csinálni.

Pető-Tóth Szilvia: Csendes vérvonal

Mikor még eszemet sem tudtam, anyám szoknyája szélén nevelkedtem. Aztán elérkezett az idő, hogy kérdezzek.

-Van nekem apám?

-Igen, van.

-Él?

-Igen.

-Ki ő?

-Üzletember.

Már nősülés előtt álltam, mikor elég felnőttnek éreztem magam, hogy felkeressem azt az embert, kinek nevét örököltem. Bár sosem tudtam semmit felőle. Ő sosem keresett. Gyermekeként hordoztam a kapcsolat hiányának fájdalmát. Most mégis megakartam látni, megakartam ismerni. Talán mert életem legfontosabb szakaszához értem.

Végre kezet foghattam vele. Nagyon meglepte, mikor közöltem

-Nem, üzleti ügyben látogattam meg.

Kíváncsi voltam, ki az apám!

Nagyot nyelt, hisz a látogatásom, oly váratlan volt, mint egykor a születésem.

-Menjünk be!

Kedves család vette körül.

-Apa, apa!

Gyermekei szölongatták. Felesége helytel kínált, még nem tudta ki vagyok és mi okból érkeztem.

A csendet megtörte ő, kinek nevét örököltem.

-A családom. Feleségem Evi, fiam Boti, lányom Bori és a másik lányom Fanni.

-Örvendek! Pincehelyi Gábor!

Evit nem tudtam meglepni. Nem is volt akkor titok a létezésém?

A nappaliban ülünk. Ő a fotel szélén, én a kanapé peremén. Két idegen egy vezetéknevvel.

-Szóval., mit szeretnél tőlem? Kérdezte végül. Nem nézett rám, csak az ujjai közt forgatta a poharat.

-Beszélgetni.

Felnézett. Hideg mérő tekintettel.

-Gyerek voltam, akkor csak hiányzott valaki. Most már kérdezni tudok.

-És mit vársz a válaszoktól?

-Nem tudom. Talán igazat.

-Az igazság nem mindig hasznos.

-De az enyém.

Hallgatott. A falióra hangosabb lett, mit addig bármikor.

-Anyád küldött?

-Nem. Ő keveset beszél rólad.

-Az nem véletlen.

-Gondoltam.

-Akkor miért most?

-Mert nősülök. Mielőtt apa leszek....Tudni akartam, volt-e nekem.

Erre végre rám nézett. Nem haraggal, inkább zavarral.

-Az élet nem így működik. Nem attól lesz valaki apa, hogy.... Félbehagyta.

-Hanem?

-Hogy mondják neki.

-Akkor mitől?

Nem válaszolt azonnal.

-Évektől. Jelenléttől. Neveléstől.

-Akkor igazad van. Az nem volt.

Bólintottam.

Megfeszült az arca.

-Nézd én későn tudtam meg, hogy létezel.

-De megtudtad.

-Igen.

-És?

-Az élet ment tovább.

-Az enyém is. Csak kérdésekkel.

Újabb csend lett.

-Bizonyítékod van egyáltalán? Kérdezte halkan.

-Mire?

-Hogy én vagyok az apád.

-Anyám mondta.

-Az kevés.

-Nekem elég volt, hogy elinduljak.

-Nekem nem elég, hogy elfogadjam.

Vágta rá gyorsan. Nem sértődtem meg, csak elfáradtam.

-Nem jöttem követelni semmit.

-Akkor miért jöttél?

-Hogy lássalak. Hogy te is láss engem.

-Most láttalak.

-Igen.

-És?

-Nem lettünk idegenebbek, mint voltunk.

Mondtam csendesen. Erre először bizonytalanul elmosolyodott, mintha nem tudná, szabad-e.

-Te mindig ilyen nyíltan beszélsz?

-Ha félek, még inkább.

-Most félsz?

-Igen.

-Mitől?

-Hogy igazad lesz. Hogy tényleg nem vagy az apám. Csak a nevem forrása.

Sokáig nézett. Mintha mérlegelne valamit, amit nem lehet kimondani.

-Miért, te elhiszed, hogy én vagyok az apád?

-Nem hiszem. Tudni szerettem volna.

Az apa gondolatai

-Mit akar ez tőlem?

Ugyanaz a szem. Az annyáé. Ezt rögtön látni. Kár volt beengedni. Az ajtóban még visszafordíthatam volna, hogy nincs időm. De a név. Kimondta a nevét. Az enyémet. Nem így képzeltem, ha egyszer megjelenik. Egy levél. Egy telefon. Nem ez a csendes egyenes tekintet. Nyugodt. Ez zavar a legjobban. Nem vádol. Nem követel. Az könnyebb lenne. A haragra tudnék haraggal felelni. De ez kérdez. Az veszélyesebb. Evi mit lát ebből? Semmit még. Ne is lásson. Nem hiányzik ez ide. Rendezett az életem. Felépítettem. Dolgoztam érte. Nem engedhetem, hogy a múlt csak úgy besétáljon és széthúzza a dolgokat. Későn tudtam meg...

Ezt mondtam mindenkinek. Igaz is. De a másik fele is igaz, amikor megtudtam nem mentem. Nem kerestem. Könnyebb volt nem bolygatni. Egy hiba volt. Egy rossz időszak. Az ember nem bontja vissza az életét minden következményért. Ugye nem? Most itt ül előttem a következmény. Hasonlít rám? Nem, vannak hasonló arcú emberek. Csak a név. A név kevés. Bizonyíték kell. Igen. Papír. Dátum. Vér. Valami, ami távol tart. Amíg kérdés, addig nem kötelesség. De amikor azt mondta

„ Mielőtt apa leszek „

Ott megütött valami. Mintha gyomron vágta volna belül. Ő készül arra, amit én elkerültem. Nem szabad sajnálnom. A sajnálat ajtót nyit. Az ajtón felelősség jön be. A gyerekeim nevetnek a másik szobában. Ők az életem biztos részei, a vállalt, a kimondott. Ez a fiú a kimondatlan. Ha elismerném -Mi változna? Minden. A kép rólam. Az, amit magamnak mondok esténként, hogy rendes ember vagyok. Nem. Ezt nem most. Nem így. Nem előtte. Kérdez. Nyugodtan. Túl nyugodtan. Mintha már végig gondolta volna helyettem is. Fél -mondja. Látszik is. Mégis itt van. Bátrabb, mint én voltam akkor. Ez a gondolat veszélyes. El kell tolni. Miért te elhiszed, hogy én vagyok az apád? -kérdeztem. Fordítani kell a súlyt. Védekezésből támadás. A válasza nem vád. Nem könnyörgés. Csak csend. Ez a legnehezebb, mert a csendben nincs mibe kapaszkodni.

Elmegy a fiú.

Az apa, amikor az ajtó becsukódik.

Az ajtó kattánása sokáig bent marad a levegőben. Több ideig, mint maga a beszélgetés.

Elment. Nem csapta be. Nem sietett. Nem nézett vissza. Ez rosszabb bárminél. Ha dühös lett volna, könnyebb lenne. A harag lezár. Ez nyitva hagyott mindent. Leülök a kanapé peremére, ahol ült, még meleg a helye. Butaság, de érzem. Mintha lenyomat maradt volna. Mit is mondott?

„Nem hiszem. Tudni szerettem volna? „

Nem követelt. Nem kért. Nem zsarolt. Csak látni akart. Miért ez a legnehezebb? Evi kérdezni fog. Látom rajta. Nem ostoba. A gyerekek is érezték a feszültséget. A ház nem szereti a kimondatlan dolgokat, visszhangoznak a falak. Mit mondok majd? Egy régi ügy. Egy tévedés. Egy félreértés. Igen. A „félreértés” jó szó. Puha és nem kér számon.

Felállok. Az ablakhoz megyek. Az utcán sétál. Nem siet. A vállai egyenesek. Ezt tőlem örökölhette volna. Vagy nem. Nem számít. Mégis számít. Ha akkor... Nem. Az „ha” veszélyes szó. Az ember beleesik, és nem mászik ki. Volt választásom nem éltem vele. Ez a pontos mondat. Azt mondta apa lesz. Ez üt újra. Erősebben. Ő megteszi, amit én nem. Nem jobb ember, csak bátrabb volt abban az egy döntésben. Idejött. Én nem mentem. Ennyi a különbség. És ez túl nagy különbség. Az asztalon maradt a pohara. Ujjlenyomat a peremén. Nevetséges, hogy ezt nézem. Mintha bizonyíték kellene arra, hogy valóban itt járt. Bizonyíték. Tőle kértem. Magamtól nem. Leülök. Először érzem, hogy fáradt vagyok, nem a munkától. A védekezéstől. Az évek óta tartótól. Lehet, hogy a vér nem bizonyít mindent. De a hiány igen. És most már két oldala van. Nem hívom fel. Nem keresem meg. Ezt döntöttem el. És mégis nem olyan biztos a döntés, mint régen lett volna. Ez az, amit utálok benne. Megmozdított valamit, aztán elment.

A fiú kifelé menet.

A levegő hidegebb kint, mint bent volt. Vagy csak én hűltem ki. nem csapódott ajtó. Nem kiabált senki. Nincs dráma. Csak egy beszélgetés, ami nem történt meg igazán. Ennyi lett volna. Azt hittem nehezebb lesz megszólalni. Nem volt az. A nehéz az volt, hogy nem volt mit folytatni. Ugyanaz a járda, amin bejöttem. Mégis más ember lépked rajta. Nem kaptam apát, de kaptam választ. A kettő nem ugyanaz. Anyám arcára gondolok. Hányszor akartam haragudni rá a hallgatásáért. Most már értem, nem rejtegetett, védett. A hiánytól nem lehet megóvni, de a második csalódástól talán igen. Nem volt kegyetlen.

Ez meglepett. Hideg volt, de nem bántó. Inkább zárt ajtó, de nem fal. Talán ez az ő maximuma. Megállok az utcán. Nem nézek vissza a házra. Nem akarom emlékké tenni. Csak tény legyen. Van családja. Gyerekek. Nevetés. Ott valódi apa. nem irigylem őket. Ez is meglep. Azt hittem, fájni fog látni. De nem fáj, csak helyére kerül valami. Mint mikor egy rosszul illesztett darab végre kattan egy képben. Nem az én helyem volt ott. És ez rendben van. Apa leszek. Ez most már nem kérdés, hanem ígéret. Nem neki.

A fiamnak! Nem kell tudnia ezt a napot. Nem kell örökölnie ezt a csendet. A nevemet igen, a hiányt nem. Furcsa, könnyebb lett a mellkasom. A válasz néha nem közelebb visz, hanem lezár. Nem lettem a fia. De nem maradtam kereső gyerek sem. Elindulok.

Nem gyorsan.

Nem lassan.

Előre.

A humor mint gyógyír - Írások a mindennapok örömére - Gary Hun

Megszülettem, élek, egyszer majd meghalok (utóbbit nem siettetem, mert még rengeteg a dolgom).

Több évtizedes fizikai munka után úgy döntöttem, hogy olyan szellemi termékeket hozok létre, amelyek vidámbbá teszik az embereket, mert mint tudjuk, „a nevetés a legjobb orvosság!”. Eből a szellemiségből hoztam most hármat, olvassátok élvezettel!

Eddig két kötetem jelent meg Vadászkaland és Bakegér címmel, emellett több antológiában is jelen vagyok, és folyamatosan dolgozom legkülönbözőbb témákon.

Jó szórakozást kívánok a magazin minden kedves olvasójának!

Gary Hun: Ördögi mese

Egy meleg nyári napon az ördög felesége

Morcosan vette észre, hogy nincs otthon a férje!

Hívná a mobilján: - Hol vagy szedte-vette?

De bíz az a mobilt, még csak fel sem vette!

Így aztán az asszony, hallgatva a dalra,

A férje urát felfestette a falra!

Nem telt el sok idő, s hallotta, mint dörög:

Falra festés után megjelent az ördög!

- No, mi az, mit akarsz? - kérdezte mogorván,

Csak úgy röptében, a falról leugorván,

- Megzavartál, kártya partim látja a kárát,

Belzebubbal forgatjuk az ördög bibliáját!

- Jaj – felelt az asszony - a gondom oly nagy,
Nem tudtam, hogy hol a pokolban vagy!
Mert míg az idődet a haveroddal töltöd,
Bennem meg itt belül bujkál a kisördög!

- Ne bolondozz asszony, gondoljál csak arra,
A mai napon már egyszer felfestettél a falra!
Próbálsz megvezetni, és hazudni nékem?
Ismersz már annyira, a viccet nem értem!

- Na, tolass a hasaddal, hadd lássam a kölköt! -
Mondta végül békülékenyebben az ördög,
Odatette mancsát, s azonnal tudta már,
Apa lesz, (érezte, a kicsi rúgkapál).

S eltűnt arcáról a pokoli szigor,
Helyette kiült rá a sátáni vigyor,
Mert ahogy ott ácsorgott gatyában,
Egy ördögi terv fogant meg agyában,

- Asszony, ha a világra hozod a génemet,
Jutalmul pokollá teszem az életed!

- Ámen – szólt a néember, meg is bánta rögtön,
Mert szinte azonnal lecsapott az ördög,

- Káromlod Lucifert? - s elszürkült orcája,
- Hiányzik, hogy számúzzön a Mennyországba?

- Jaj! - kiált a párja, s megjelent egy rémkép,
Angyalok közt lenni, azt nem akart végképp!

- Nem szívesen mennék el a pokoli üsttől,
A Mennytől úgy félek, mint te a tömjénfüsttől!

- No, azért - nyugtázta végre a férje a dolgot,
Mert ritkán változtatta meg, mit egyszer kimondott,

És letelt az idő, még csak meg sem kottyant,
Ahogy a kis gonosz a világra pottyant,
És kijött a neje - kezében a pólya -
Hogy tekintse meg már, mit hozott a gólya,

Kijött a szülész is, szólt és kezét rázott:

- Önnek ördöge van, szívből gratulálok!

Ránézett az ördög a kis jövevényre,
Aztán a fejébe tódult összes vére,

- Hát ez meg mi, asszony!- üvölt kiakadva,
- A kénköves mennykő csapjon a nyakadba!
- Mondd, kivel csaltál meg? - s szúrtak a szavai,
- Hiszen a kicsinek nincsenek szarvai!

S a kisütő Napnál megdördült az ég,

Zuhogni kezdett az eső és a jég,
Mindig így történik, de nincs annál rondább,
Ha veri az ördög a feleségét, mondják,

Akkor nyugodott meg csak, amikor mondták,
Lesznek majd szarvai, hogyha felszarvazzák!
- Na gyere te rondaság - szólt már megbékülve,
S gyorsan felpattantak egy ördögszekérre,

- A pokolba velünk! - adta ki a jelszót,
Aztán amíg mentek, többet egy szót sem szólt.
A szekér a Pokolba vezető úton ment döcögve,
Mert tudjuk, az jó szándékkal van kikövezve...

Így aztán, miután a kórházból távoztak
Mire hazaértek, jól összerázódtak,
Otthon várta őket ám a nagy mulatság,
Összegyűlt ízibe az egész rokonság,

Hét tenger ördöge, csápolta a kezével,
S versenyt szeppezett a parkett ördögével,
Összekapaszkodva ropták a víg táncot,
Belevonva az egész Pokol-tornácot,

- Te sátánfajzat! - örült az ördög öregapja néki,
S az ördög öreganyját egy táncra felkéri,

Beugrottak, hát a táncolók közé hátul,
S ezzel az ördögi kör vidáman bezárult.

De vigyázz, barátom, hisz már sokan sejtik,
Az ördög mindig a részletekben rejlik!
Mert, bár a Pokolból most víg zeneszó hallszik
Azt tanuld meg, hogy az ördög sohasem alszik!

Gary Hun: Áramütés

ne nyúlj az áramhoz nedvesen!
szólt hozzám óvón a kedvesem,
de sajnos már késő volt,
mert bennem már két sör volt,
a vezetékben kétszázhusz Volt, vagy hány van?
gyors bemutatkozásakor szikrákat hánytam.

még ki sem mondtam a nevem,
máris kezet rázott velem,
berándult nyelvem a torkomba,
s rászóltam volna: te otromba!
nem aki üt, aki állja, az a legény!
de megbicsaklott a lábam, szegény,

elvágódtam a fal mellett halkán,
s éreztem, ökölbe szorul a talpam.
míg távozni készült belőlem az élet,

elmém e megrázó élménytől bölccsé lett:
nos, inkább töltődj fel üveg piával,
mint az elektromos energiával!

míg remegve-rángva a mentőre vártam,
még kicsit cirkulált bennem az áram,
gondolta, belém csíp még így futólag,
nos elmondhatom immár utólag:
ha a Kaszás, úgymond, választást kínál,
hát, legszarabb a fulladásos halál,

innentől már semmit sem tehettem,
megállt a szívem, s az idő felettem,
és mikor megjött a mentő értem,
be sem pakoltak, látták, hogy végem!
viszont beleláttam, hogy milyen a doktor,
tudtam, hogy mást mond, mint amit gondol,

azt mondta a páromnak, doktor Süveges,
szememre nézve, s mert látta, hogy üveges,
- sajnálom hölgyem, - (ennek már kampec)
- a férje elhunyt, - (kifingtál jampec)!
(rakják koporsóba a seggit, mert
ezen ma már senki sem segíthet!)

bevágtak tepsibe úgy, mint a sicc,

kezdtém azt érezni ez már nem vicc!
s terjedt a hír, hogy meghalt egy balfék,
össze is szaladt a felvég és alvég,
összeszaladt a pap is a kántor ott,
azóta is mindkettő kicsit tántorog...

a pap elmondta mi történt, nyersen,
mit mondta, szavalta! Méghozzá versben!
nagyon mókás volt benne minden strófa,
(a mindenségit, ennek fele se tréfa!)
a tömegből hallottam a nevetéseket,
végigröhögték az egész temetésemet,

közben meg, míg az emberek röhögtek,
sírások egy mély gödörbe belöktek,
szórták rám a földet, és jól betemettek,
s mint kik jól végezték dolguk, hazamentek,
darabig feküdtem, a koporsóban hanyatt,
s kezdtem rosszul lenni a tonna föld alatt,

hirtelen a lábammal rúgtam is egy nagyot,
eszembe jutott, klausztrófóbiás vagyok!
hogya a bezártságot nem bírja a lelkem,
főleg nem itt, eme föld alatti telken!
így aztán mielőbb kijönni akartam,
s koporsó fedelét belülről kapartam,

meg is fogadtam, ha innen kimászok,
a bűdös életben már sosem piázok!
elkezdtem hát minden erőm összeszedni,
s megpróbáltam magamról a nagy súlyt lelökni,
de egy arasznyit sem tudtam haladni,
s fájt, hogy már örökre itt kell majd maradni,

el azért nem veszttem, gondoltam, megnyugszom,
hiszen a fejfámra kiírták itt nyugszom,
s elindult agyamban néhány jó gondolat,
kezdttem sorba venni pozitív dolgokat:
itt nincs szükség „szükség”-re, s arra sem, hogy egyek,
ja? s meg kellett halnom, hogy halhatatlan legyek!

és így eltemetve nem fájhat vállam se,
le vagyok földelve, nem bánthat áram se,
gondoltam naivan, egy kissé ziláltan,
de valami nem stimmelt e másvilággal,
mert mintha megfogtam volna vezetéket két végén,
már megint megráztak, azt a hétszentségit!

- drágám, ébresztő! - szólt kedvesen a párom,
s azonnal elillant szememről az álom,
gyorsan konstatáltam a tényeket: jól van,
ágyamban feküdtem, nem a koporsóban,
derengett, hogy tegnap több sörtől rúgtam be,

s föld helyett magamról takarót rúgtam le!

s közben kellemesen simogató ágyunk,
gyorsan életre keltette a vágyunk,
mint elektromágnes rántott össze minket,
ahogy összehangoltuk az áramköreinket,
s mikor helyére került konnektor dugója,
nyöszörgött-nyekergett az ágyunk rugója,

és mire az óra éppen hetet ütött,
már úgy rángatóztunk, mint két áramütött,
s mintha egy elektromos kisülés robbanna,
úgy lőtt ki a pozitív energiabomba!
tigriskarcsú teste szinte egybesült velem,
ahogy átment a feszültség a testkábelemen,

aztán lemerülten, hűtőnkhez ballagtam,
egy üveg hideg sört magamhoz ragadtam,
bár azt hiszem, erre iszom vagy hárommal,
mert, hogy csak álom volt randim az árammal!
azért fogadjatok el egy tanácsot előbb:
ne becsüljétek le az elektromos erőt!

jobb ezt tőlem elfogadni, egy élőtől, mint holtól,
én már tisztelettel beszélek a kétszázhusz Voltról!

Gary Hun: Vadászkaland

A remete vadász hatalmas vágyában
Kezdett nem elérni a csizmanadrágjában.
Így aztán jobb híján, szerelmes kedvében
Csak a nőt látta meg egy barnamedvében.
A medve ijedten elkezdett szaladni,
Dehogy akart ő vadászcső végére akadni,
Vadász, s a „fegyvere” egymásra meredtek,
S legott a medve nyomába eredtek,

A tisztáson két nyuszi nézi nevetve,
Hátul fut a vadász, elől meg a medve,
Így futottak ketten erdő közepébe,
Mikor a vadásznak csel jutott eszébe,
Régebben, mikor még farkasra vadászott,
Az erdőben sok-sok gödröt, vermet ásott,
Betakarta gallyal, álcázta levéllel,
Arra futottak most ketten a medvével,

Rálépett a mackó, beszakadt alatta,
Így aztán a vadász kedvét tölté rajta,
Mikor beteljesült végre a vágya,
Eszébe jutott a meleg, puha ágya,
Dolga végeztén a gödörből kilépett,
S hazafelé tartva vígan fütyörészett,
A medve is kikecmergett lassan a gödörből

A szeme is nedves lett a váratlan örömtől,

Mert, na, hogyan is fejezzem ki a rímet?

Ő meg fölfedezte a vadászban a hímet!

Gödörből kilépve szeme körbemeredt,

S lassú ügetéssel a vadász után eredt,

Amaz mit sem sejtve ballagott a fák közt,

Mikor váratlanul az anyamedve rátört,

- Itt vagyok szerelmem, végy el feleségnek!

- Hordok neked mézet, málnát, eleségnek!

Így ajánlotta fel a medve a frigyet,

De ettől a vadász csak még jobban megijedt,

Behúzta a fülét, behúzta a farkát,

- Mit tettem, ki látott még ekkora marhát!

Nekilódult gyorsan az erdőben futva,

Amazt mindvégig a háta mögött tudva,

A tisztáson a két nyúl nézi elképedve,

Most elől a vadász fut, hátul meg a medve,

De mit is mond a fáma, mi történik vele,

Ki másnak vermet ás? Maga esik bele!

Így, ahogy futottak az erdőben körbe,

Most a vadász esett bele a gödörbe!

A medve sem volt rest, az ölébe zökkent,

Míg nem a vadászvágy újból szárba szökkent,

Kemény legény volt ő, nem egy puhány fajta,
Így a medve sokat elidőzött rajta,

Arra nem emlékszik a medve mikor ment el,
Csak ahogy visszanézett szerelmes szemekkel.
Mikor aztán végre a gödörből kimászott,
Keze hadonászott, lába citerázott,
Feje kábult volt, a gyomra háborgott,
Míg a hosszú úton hazatántorgott.
Belépett az ajtón, az ágyára roskadt,
Hosszú álom jött rá, egy esküvőn voltak,

Volt ottan egy pap is, fekete csuhába'
És egy csomó medve menyasszonyruhába'
S így szólott a pap: - Modssa azt, hogy IGEN!
S feleséged e sok medve azon iziben!
Magában azt mondta: Egy, kettő, három,
Csak múljon el végre ez a rémálom!
Ébredjek már fel, legyen egy alkalom!
És lám egy kanmedve zörög az ablakon:

- Hé vadász, ébresztő! Add meg a receptet!
- Eddig nem szerette az asszony a szexet!
De azóta - azt mondja - minden megváltozott,
Mióta az erdőben veled találkozott!
Engedjél hát bévül, hoztam egy kis mézet,

Élvezzük, hogy milyen édes is az élet!

Bor került asztalra, egymás mellé ültek

S dörmögve-nótázva jobbra-balra dültek,

Ittak az életre, ittak minden szépre,

Mézt ettek a borra, bort ittak a mézre,

Aztán egyre jobban pityókások lettek,

Ünnepelték azt is hogy sógorok lettek,

Már sokszor lenéztek kancsó fenekére,

Mikor furcsa fény gyúlt a medve szemébe'

- Te vadász, szeretlek, egyem meg a lelked!

Elviszlek mihozzánk, s feleségül veszlek!

A vadász felugrott, felkapta bakancsát,

De a medve máris rátette a mancsát,

- Eressz, el azonnal, mielőtt összenyomnál!

- Jobban tetszel - így amaz - saját asszonyomnál!

A vadász érezte, hogy itt az alkalom,

S kivetette magát a csukott ablakon,

Loholt az erdőben, ahogy lába bírta,

S hallotta, hogy amaz „szerelmem”-nek hívta,

Futott a sűrűben, a medve utána,

S közben az egész életet utálta,

A tisztáson a két nyúl szeme már homályos,
Megint kergetőzik az a furcsa páros,
S lassan olvasóim a vers végére jutnak,
De amazok ketten tán még mindig futnak,

És mi a tanulság?

Ha egyszer szemet vetsz másnak a nőjére,
Ne igyál előre a medve bőrére!

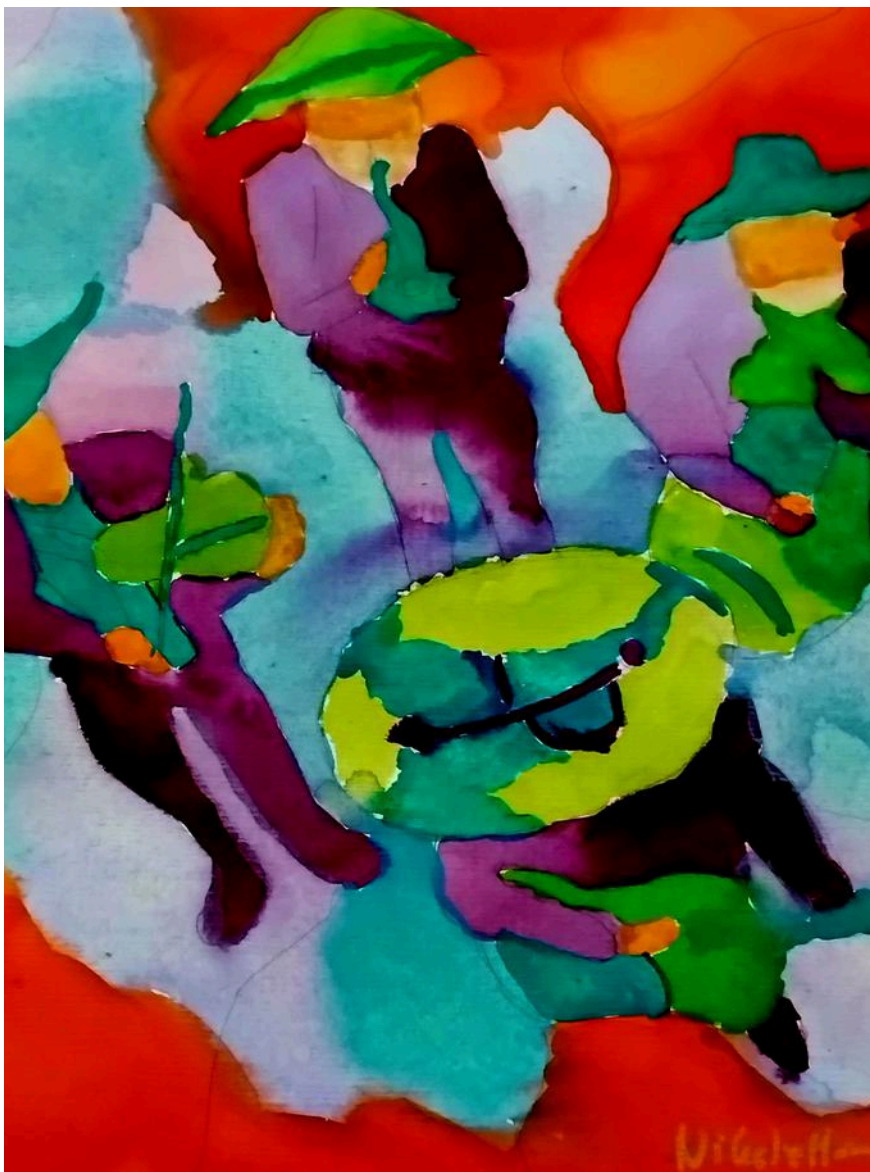
Molnár Nikolett: A színek mögött - Az én történetem

A művészethez vezető utam nem ecsettel kezdődött, hanem fényképezőgéppel. A fotózás tanított meg arra, hogyan figyeljem meg a fényt, a színeket, a kompozíciót és azokat a pillanatokat, amelyek mellett sokan észrevétlenül elsétálnak. Egy idő után azonban azt éreztem, hogy a valóság rögzítése már nem elég. Nem azt szerettem volna megmutatni, amit látok, hanem azt, amit érzek.

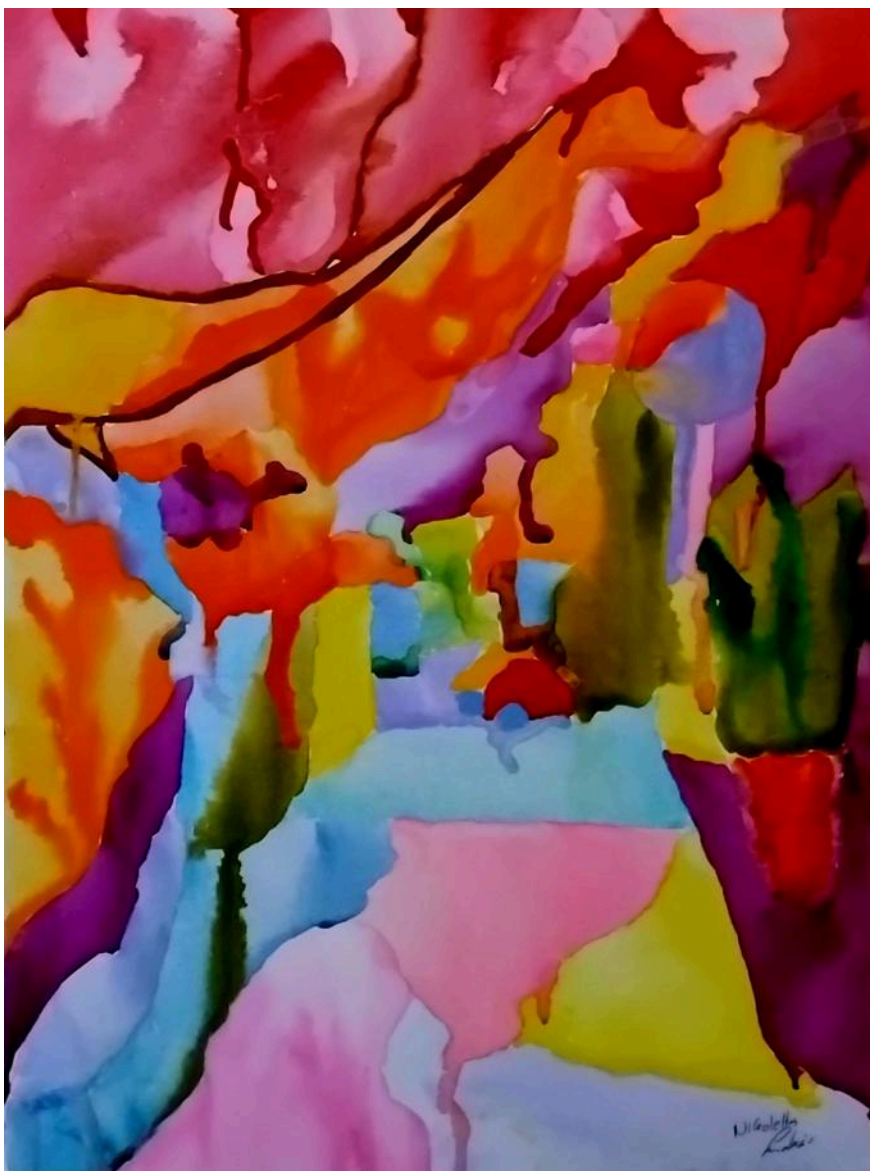
Így találtam rá a festészetre.

A vízfesték szabadsága azonnal magával ragadott. Szeretem, hogy egyszerre kiszámítható és meglepetéseket tartogat. A színek nálam nem díszítőelemek, hanem érzelmek hordozói. Hiszek abban, hogy egy élénk szín képes reményt, örömet vagy kíváncsiságot ébreszteni a nézőben.

Külön öröm számomra, hogy a festményeim nem állnak meg a papír szélén. Alkotásaimból művészi nyomatok, sálak, ékszerek és más hordható kiegészítők is készülnek, melyeket a Meskán és a Fineartamerican találhattok meg. Hiszem, hogy a művészet nemcsak a falakon élhet tovább, hanem a mindennapok részévé is válhat.

Nem a tökéletességet keresem, hanem az őszinte érzéseket. Azt szeretném, hogy aki találkozik egy Nittaart alkotással, egy pillanatra kiszakadjon a hétköznapiakból, elmosolyodjon, elgondolkodjon, vagy egyszerűen csak kedvet kapjon ahhoz, hogy egy kicsit színesebben nézzen a világra.

Ez az, amiért festek. És remélem, hogy a Nittaart még sok emberhez eljut, akik örömmel lépnek be ebbe a színekből, történetekből és képzeletből épült világba.

"Minden festményem meghívás. Meghívás egy olyan világba, ahol a színeknek történetük van, és ahol még a legapróbb szereplő is fontos része egy nagyobb egésznek."

A zsellaversek titkos világa - A naplóírástól a digitális költészetig

A 12 évesen elkezdett naplóírásból hogyan vezetett az út a „Zsellaversek” megszületéséhez, és mikor érezted először azt a bátorságot, hogy a magadnak szánt gondolatokat másoknak is megmutasd?

Őszintén szólva egyszer csak azon kaptam magam, hogy versekbe foglalom az érzéseimet, illetve a gondolataimat. Utána egyébként volt is egy olyan időszakom, amikor annyira rápörögtem a versekre, hogy már nem tudtam csak úgy naplót írni sem. Az agyam folyton rímekbe akarta szedni a gondolataimat, ez pedig megakasztotta az egész folyamatot. Ebből az következett, hogy később már csak verseket írtam minden olyan helyzetben, amikor ki akartam adni magamból valamit. Rengeteg versem ezért a kukában végezte, mert ha valami kellemetlen volt, vagy rossz emlék, esetleg dac, akkor egyszerűen megsemmisítettem az erről szóló verseket. Sokáig csak magamnak írtam épp ezért, még a családom sem tudott az "igazi", nem születésnapra írt verseimről. Nagyon megválogattam azokat, akik tudtak erről. 2021 talán az egyik meghatározóbb év volt az életemben. Annak az évnek a végén átgondoltam az egész szorongást,

ami az írással való kapcsolatomat övezte. Akkor döntöttem úgy, hogy talán anap majd megosztom másokkal is a verseimet. Hozzáteszem, ez egy nagyon nehéz döntés volt. Végül 2022 áprilisában a költészet napján kiposztoltam egy videót a facebook oldalamra, amelyben a Káprázat című versemet szavalom. Valójában ekkor jöttem rá arra, hogy az embereknek tetszhet az is, amit én alkottam. Ez után csináltam külön Zsellavesek Instagram, illetve Facebook oldalt is.

Azt írod, a könyvek lapjaira íródott világokat mindig is valóságosabbnak érezted, mint a „valódi” világot. Mennyire érzed úgy, hogy a verseidben te magad is egy új, „biztonságosabb” valóságot teremtesz az olvasóknak?

Alapvetően a versek ilyen szempontból egy kicsit összetettebbek, szerintem a könyvekben egyszerűbb elbújni. Azokban jórészt kitalált karakterek kitalált érzelmi rétegeit, motivációit, tapasztalatait próbáljuk megérteni, átélni. Természetesen ezekkel a karakterekkel is rezonálhatunk, sőt, nagyon is, azonban a versek sokkal inkább szólnak a sebezhetőségről. Van valami különleges abban, hogy azokról a dolgokról írok, amik a saját tapasztalataimon alapulnak, ezáltal beengedem az olvasókat a saját terembe. Ehhez egy nagyon mély bizalom kell valójában és egy párbeszéd. Én megbízom az olvasóban, ezért megosztom vele a gondolataimat, ő pedig megbízik bennem, ezért elolvassa azokat és be meri illeszteni a saját tapasztalatait a sorok közé. Fontos kapcsolódás ez, mert először azt kell letisztáznunk, elbírja-e a másik a szavakban hordozott terheinket. Ezt a bizalmi kapcsolatot és sebezhetőséget tekintve, bízom abban, hogy képes vagyok ennek a biztonságos alternatív valóságnak a kialakítására.

A „Zsellaversek” név egy kedves családi becenévből származik. Mit jelent számodra ez a kettősség: a polgári neved és a Zsella alkotói identitásod közötti kapcsolat?

A hétköznapiakban az Ella utónevet ennek a két identitásnak az elválasztása miatt nem igazán használom. Fruzsina vagyok a hétköznapiakban, de Ella/Zsella vagyok, amikor a verseimmel foglalkozom. Úgy gondolom, hogy nagyszerű dolog, hogy van lehetőség a két különböző identitásomat ily módon elválasztani egymástól, elvégre egy embernek alapvetően is rengeteg oldala van. Másképp viselkedik a barátaival, a párkapcsolatában, vagy a munkahelyén. Ez igaz rám is. Teljesen másképp gondolkozom a világról, ha ezt a két identitásomat nézzük.

A Káprázat című versed szavalása volt az első pillanat, amikor visszajelzést kaptál a közönségtől. Mennyire változtatta meg az íráshoz való viszonyodat az, hogy már nemcsak „zárkózott” alkotó vagy, hanem figyelnek is rád?

Elsőre nagyon furcsa érzés volt, a mai napig izgulok, amikor fel kell olvasnom valamelyik versemet. Ebből is látszik, hogy az alkotó és az előadó két teljesen eltérő fogalom. Valamilyen szinten motivált egyébként, de a sebezhetőség ténye elég ijesztő is tud lenni, ez pedig sokszor gátolta bennem az írást.

A mottód - „A rímek közt bárki elbújhat...” - azt sugallja, hogy a vers egy közös menedék. Szerintem miért van ma akkora szüksége az embereknek egy ilyen „meleg, puha takaróra”, mint amit a költészeted nyújt?

A technológia fejlődésével egyre kevésbé vannak előtérben a társas interakciók. Manapság már mindenki a ChatGPT-vel beszél meg a gondjait, ahelyett, hogy felhívná egy barátnőjét. Őrületes abba belegondolni, hogy az emberek szívesebben beszélnek már algoritmusokkal és kódokkal, mintsem érző embertársaikkal. Pontosan ezért van nagyobb szükség manapság egy valódi menedékre, ahol valódi érzelmek vannak. Kell valami, ami lélekben meg tud velük pihenni, kell egy meleg, puha takaró, ami tényleg ott van.

Mivel pályakezdő szerző vagy, biztosan sok izgalmas kihívás áll még előtted. Milyen hatással van a stílusodra az, hogy az írói pályád elején már antológiákban és online felületeken is megjelenhetsz?

Mindenképp motivál. Szeretném, ha a költészetem tudna olyan formában íródni, amivel többen is tudnak rezonálni, és az ilyen pályázatoknál megversenyeztetik általában az írókat, ez pedig motivál arra, hogy ki tudjam magam fejezni oly módon, hogy a verseimet méltónak találják egy antológia-megjelenésre. Az online felületeken pedig szeretném visszatükrözni azt a belső világot, ami bennem van, a megjelenésben ezért kifejezetten nagy hangsúlyt fektettem a vintage hangulatra.

Ha a jövőbe tekintesz, milyen üzenetet szeretnél leginkább közvetíteni a „zsellavers-olvasóknak”, mi az, amit feltétlenül vigyenek magukkal a soraidból?

Azt, hogy a sebezhetőség nem rossz dolog. Érző lények vagyunk mindannyian, engedjük meg magunknak, hogy kimutathassuk az érzéseinket és megosszuk másokkal. Elvégre a legfontosabb dolog az életben a testi és lelki béke. Ehhez szerintem elengedhetetlen kiadni magunkból az érzelmeinket, kifejezni a gondolatainkat és megélni önmagunkat.

Fantáziátlan világ

Büntetik az ifjút, a Szabadságot,
De bűn-e a játék, ha vágynak rá?

Önsorsrontó, morgó félnótások!
Boudica haragja sújtson rátok;

Mert hagyjátok:
Fantáziátlan legyen e világ!

Nyelvem hegyén

Nyelvem hegyén szótagok

Csend sorakozik fejemben

Ezernyi gondolat bugyog az

Éppen kicsorduló véremben

Üvöltő sóhajok tördelik bordáim

Roppanó csontketrec engedi szabadon

Rég eltemetett pillangóit

Szabadon szállok, míg láncom tart

S némán nevetek bele a világba

Hangtalan ajkaidról olvasom le titkaidat

Fogak nélkül harapom életem gyümölcsét

Reszkető kézfogás és megrázó ölelés váltják egymást

Egyszerre

A mindenség a fejemben van

A semmiség meg odakint

Instabil széken ülő szempár bámul bele aurámba

S mégis a világ van felborulva, nem a szék

Ijesztő a láthatatlan, de ijesztőbb a látható

Rémültségem dallamokba foglalja a szörnyemet

Éppen énekelni kezdenék, mire alábbhagy

Zuhanok bele a gyönyörbe

Toronymagas kútba mérítem vödrömet

Míg meg nem látom magam vakon

A kiapadt víz tükrében

Ázott kismadár

Ázott kismadár csapkodja

Szárnyait a vízben, s azt mondja:

Szabadságom fulladt bele a semmilyenségbe

Ragaszkodásszagú hullámok sodornak a mélybe

Engedjetek! - csiripeli halkán

Mennem kell! - mondja már bátrabban

Erőtlenségében lehunyja szemeit

Úgy tűnik, szíve dönti romba terveit

Feladni látszik vágyát a változásra

Majd erőt vesz magán egy végső próbálkozásra

Minden eddiginél jobban küzd lelke

Próbálkozása, mintha jutalomra lelne

Elcsendesednek a hullámok

„Ez az, ez az! Végre partot látok!”

Kitartása viszi végül szárazföldre

Visszanézve látja, mi is volt mögötte

Tengermély víz volt-e, vagy csak egy pocsolya?

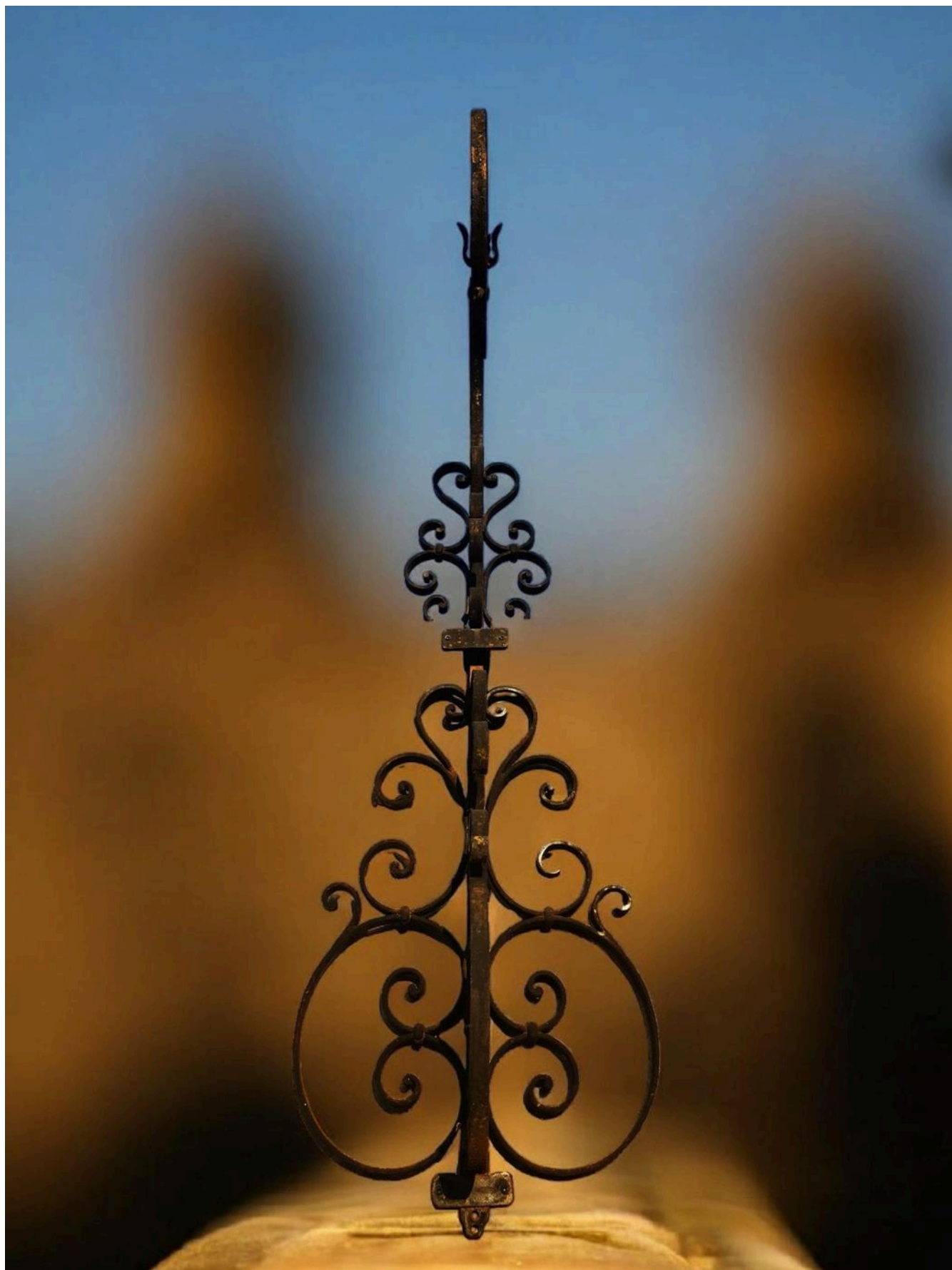
Rámered a madárra tükörképe mosolya

Fények és vonalak mentén - Királyné Kiss Ágnes bemutatkozása

Királyné Kiss Ágnes vagyok. Egy családi tragédia és a covid miatti bezártság vitt el az elfeledett rajzolás és fotózás felé, amelyeket ma már csupán hobbiként művelek. A helyi fotóklub tagjaként főleg kreatív, kicsit fantáziadús fotókkal veszek részt a kiállításokon. Párom súlyos betegsége miatt azonban a rajz lett az a kifejezési forma, amelyet így, helyhez kötve egyre többet gyakorlok.

Többféle technikával próbálkozom, több-kevesebb sikerrel, de folyamatosan igyekszem tanulni mind a rajz, mind a fotózás terén, megőrizve gyermeki kíváncsiságomat az új témák iránt 74 évesen is.

Köszönöm a lehetőséget a bemutatkozásra; sokat segít minden visszajelzés, legyen az kritika vagy elismerés.

A csend színei és a belső út - Beszélgetés a kiállításokról, az önismeretről és az alkotás szabadságáról - Takácsné Hovánszki Andrea "Handy"

Bár a „művész” szót magasztosnak érzed, az elmúlt évek csoportos kiállításai - mint a Dunakeszi Nyári Tárlatok vagy a Művészterem eseményei - azt mutatják, hogy a munkáidat szakmai közegben is elismerik. Milyen érzés autodidakta alkotóként ezeken a tárlatokon látni a saját képeidet?

Minden alkalommal egy kicsit szokatlan érzés. Amikor festegetek, teljesen egyedül vagyok a gondolataimmal. Egy kiállításon viszont a kép már önálló életet él, kilép abból az intim térből, ahol megszületett, és találkozik a nézőkkel. Ilyenkor mindig van bennem egyfajta izgalom és kíváncsiság: vajon mit indít el másokban, milyen történetet olvasnak ki belőle. A szakmai elismerés mindig tiszavirág-életű. A megnyitó véget ér, a taps is elcsendesedik. Számomra a legnagyobb öröm az, amikor újra meghívnak a következő tárlatra. Ugyanilyen sokat jelent, amikor egy általam nagyra tartott, világhírű festőművész a közösségi médiában megosztja egy kiállított festményemet. Nem azért, mert ettől fontosabbnak érzem magam, hanem mert meg tudtam szólítani olyan embert is, akinek a munkásságát régóta csodálom. Ezek a gesztusok csendes, de nagyon fontos megerősítések abban, hogy érdemes tovább járnom a saját utamat.

Azt írod, a vászon számodra egy kapu. Hogyan hat rád a közösségi kiállítások élménye, amikor az otthoni „csendes világod” egyszer csak találkozik a közönség és a szakma tekintetével?

Az első néhány alkalommal, amikor lehetőségem nyílt megmutatni a festményeimet, a kíváncsiság vezérelt. Próbáltam elhelyezni magam a sok alkotótárs között. A különböző látásmódok, technikák és stílusok csodálattal töltöttek el. De valahogy mindig azt éreztem, hogy kilógok a sorból.

Nem rossz értelemben, inkább azért, mert az én utam egészen más volt. Idővel rájöttem, hogy talán nem is kell mindenáron beilleszkednem.

A festészet számomra soha nem szakmai megfelelés, hanem egy belső párbeszéd. Amikor a képeim kiállításra kerülnek, akkor egy csendes, személyes világ találkozik mások tekintetével, ami izgalmas és egyben felemelő érzés. A pillanatban mindig benne van, hogy valaki megérzi azt a rezdülést, amelyből a festmény megszületett.

Ma már nem azt keresem, hogy hová tartozom a művészeti közegekben. Sokkal inkább annak örülök, ha a képeim megtalálják azokat az embereket, akikhez valamilyen módon szólni tudok. Számomra ez jelenti a valódi találkozást.

2025-ben részt vettél egy mentorprogram kiállításán. Milyen tapasztalat volt ez számodra, és hogyan formálta a látásmódodat az, hogy mások is visszajeleztek az alkotói folyamataidra?

Egy éven át lehettem részese a Valdor Art Alternatív Rajz- és Festőiskola mentorprogramjának. Nem úgy éltem meg ezt az időszakot, mint egy iskolát, hanem mint egy különleges találkozást olyan emberekkel, akiknek a művészete és embersége egyaránt mély nyomot hagyott bennem. Tudást kaptam, őszinte kritikát, bátorítást és elismerést, de talán ennél is fontosabb volt az a nyitottság, amellyel a képeim felé fordultak. Nem lehettem könnyű mentorált. Soha nem az aktuális feladatokat küldtem be, hanem a saját festményeimet. Ezek a képek a belső utam állomásai voltak, ezért számomra fontosabb volt megérteni, hogyan szólalnak meg másokban, mint megfelelni egy feladatnak. A tanáraim így fogadtak el engem. Figyelemmel, türelemmel és nagy szakmai alázattal közelítettek a munkáimhoz. Felemelő érzés volt hallgatni, amikor egy-egy festményem kapcsán megosztották az impresszióikat. Volt, akiben régi emlékeket idézett fel, más a szimbólumok jelentését fejtette meg, vagy olyan összefüggésekre mutatott rá, amelyeket én ösztönösen festettem meg, de szavakba talán nem is tudtam volna önteni. Megértettem, hogy egy kép, amikor kilép a műteremből, új életet kezd minden ember tekintetében, aki megáll előtte. Ez a mentorprogram nem változtatott meg, hanem megerősített abban, hogy a technikán túl a legfontosabb mindig az őszinteség. Bátorságot merítettem, hogy továbbra is azt fessek meg, amit igaznak érzek. A szeretetet, a bizalom és a megbecsülés, amelyet ettől a közösségtől kaptam, olyan ajándék, amelyet a mai napig magammal viszek.

Azt vallod, a szem nem mindig látja azt, amit a lélek felismer. Amikor egy-egy kiállításon a látogatók megállnak a képeid előtt, tapasztaltad-e már, hogy ők olyasmit fedeztek fel a vásznon, amire te magad sem gondoltál?

Igen, nagyon sokszor előfordult. Ez nemcsak a kiállításokon történik meg. Gyakran a családom tagjai is, főként a gyerekek, olyan figurákat, alakzatokat vagy arcokat vesznek észre a képeimen, amelyeket én tudattalanul festek a vásznonra. Ilyenkor mindig elmosolyodom, mert azt érzem, hogy a kép már régen túlmutat rajtam. Én igazán azt gondolom, hogy a festmény önmagát festi meg. Persze az ecsetet én tartom a kezemben, de alkotás közben nem tudatos döntések vezetnek. A festmény saját életre kel, és lassan megmutatja, mivé szeretne válni. Ezért olyan izgalmas az absztrakt festészet: mindig létrehoz valami újat – egy olyan teret, ahol mindenki a saját lelke tükrében fedezheti fel a jelentéseket. Azt vallom, hogy a szem nem mindig azt látja, amit a lélek felismer. Minden ember magával viszi a saját emlékeit, örömeit, veszteségeit és gondolatait, ezért ugyanaz a kép minden néző számára egy kicsit más történetet mesél. Számomra ez a művészet egyik legnagyobb csodája.

A csendnek a képeiden színei vannak. Hogyan változik meg benned ez a „színes csend”, amikor egy kiállítótér zajosabb, mozgalmasabb környezetébe kerülnek a festményeid?

A csend színei nálam az elmélyülést jelentik. Ezt a belső békét egy zsúfolt kiállítóteremben is meg lehet élni. Sokszor láttam már, hogy valaki megáll festmény, fotó, szobor vagy grafika előtt, és egyszerűen csak nézi. Nem siet tovább, nem beszél, csak jelen van. Ezeket a pillanatokat nagyon szeretem, mert ilyenkor érzem, hogy létrejött valami az alkotás és a néző között. Ha egy festmény néhány percre ki tudja zökkenteni az embert a hétköznapi rohanásából, akkor már betöltötte a szerepét.

Idén augusztusban már a XXIX. Dunakeszi Nyári Tárlaton állítasz ki. Milyen várakozással tekintesz erre az újabb mérföldkőre, és mi az a belső üzenet, amit leginkább szeretnél elvinni oda?

A XXIX. Dunakeszi Nyári Tárlaton a Vasárnap délután című festményemmel fogok szerepelni a többi alkotóművész kiváló munkái mellett. Ha van olyan belső üzenet, amit szeretnék elvinni erre a kiállításra, akkor talán az, hogy az ember nem a világ közepe. Mindannyian egy nálunk sokkal nagyobb egész részei vagyunk. A természetnek, az univerzumnak, vagy a teremtetett világnak – ki ki úgy nevezi, ahogyan hiszi. Folyton rohanunk, terveket készítünk, megoldandó feladataink vannak, és közben hajlamosak vagyunk azt gondolni, hogy minden körülöttünk forog. Pedig elég néha megállni, felnézni az égre, vagy leülni egy árnyas fa alá, és hallgatni a csendet. Emlékeztetni szeretnék arra az egyszerű érzésre, hogy bár apró részei vagyunk ennek a hatalmas világnak, mégis fontos helyünk van benne. Ahogy egyetlen levél sem fölösleges egy fán, úgy az ember sem véletlenül van ott, ahol éppen van.

1, " A szentlélek érintése" 40x40 cm, akrillal készült vászonra.

Ez a festményem a 2025 -ben volt látható a XXVIII. Dunakeszi Nyári Tárlaton

2. "Mese" 70x70 cm, akrillal készült vászonra

Ehhez a festményhez írtam egy kis verset is (Bár nem vagyok egy koszorús költő:). Íme:

Mese

Hol az ég a földdel összeolvad,

ott szárnyat bont a képzelet.

Könyv lapjain kóborolva,

varázslatot rejteget,

Szavak között bukdácsolva

elevenné változik,

Napsugárban megfürödve,

apró gyermek álmodik.

Leheletnyi álom rezdül

lombok alatt csendesen...

Ott a réten,

Fa tövében,

Egy világ van születőben éppen.

**3. "Vasárnap délután" című festményem
80x100 cm, akrillal festettem vászonra.**

Ez a festmény az idei Dunakeszi Nyári Tárlaton lesz látható.

Ehhez a képhez is készült egy rövid 8 soros versike.

Vasárnap délután

Színek tánca fenn az égen,
gömbök úsznak selymes kéken,
Lágyan ring a lomb ruhája,
Árnyék bújik fény zugába.
Szirmot bontva bűg a szél,
Zöld fények közt döngicsél,
S e délutáni halk zenében,
Egy mosoly születik éppen.

Amit a festményeimről érdemes tudni, hogy teljesen saját elképzelés szerint készülnek.

Néhány csoportos kiállítás résztvevője voltam, ahol szívesen fogadták a hozzám hasonló autodidakta alkotókat.

2024 április : Művészterem rendezésében az "Újjászületés" című kiállítás

2024 augusztus: XXVII. Dunakeszi Nyári Tárlat

2024 augusztus: The Artist Chamber- Művészterem Tehetségkutató kiállítása

2025 augusztus: XXVIII. Dunakeszi Nyári Tárlat

2025 szeptember: Valdor Art Alternatív Rajz-és Festőiskola Mentorprogramja keretében rendezett kiállítás

Ami még előttem van:

2026 augusztus: XXIX.Dunakeszi Nyári Tárlat

Farkas Etelka: A gyógyító toll - Út a blogbejegyzésektől az Anyasebig

Nyugdíjas tanítónőként, az aktív munka befejezése után kezdett el írni, kezdetben egy blogon. Mi volt az a pont, amikor érezte, hogy a naplószerű bejegyzésekből tudatos szépirodalmi alkotások, versek és novellák kezdenek válni?

Kezdték a blog bejegyzések többek lenni egyszerű naplónál, és úgy éreztem, vannak jó történeteim. A novellákkal pályáztam, elismeréseket kaptam. Ezek fordítottak a versek felé. Rájöttem, minél rövidebben kell átadnom a mondanivalóm, annál közelebb áll hozzám.

Lenyűgözően termékeny alkotó, 2024 óta idén már a negyedik kötete jelent meg Anyaseb címmel, amelyben Szabó Kitti kollázsai is helyet

kaptak. Hogyan találtak egymásra alkotótársával, és hogyan erősíti egymást a szöveg és a vizualitás ebben a könyvben?

Kittivel Koppenhágában találkoztam az egyik verses kötetem bemutatóján. Azonnal felismertük egymásban az anyasebet. Érdekes volt az a felismerés! A kötet úgy jöhetett létre, hogy a trauma feldolgozás más szintjén állunk. Az éveink száma miatt. Azonnal inspiráltuk egymást. A kollázsaihoz verset írtam, ő pedig a verseimhez készített alkotásokat. Egyes szakaszoknál kiegészítettük egymást. Nem igazán tudom jól megfogalmazni a például a keletkezés/gyökér fázis érzelmeit, ő pedig még közel sincs az integráció/átírás szakaszhoz.

Gyönyörűen fogalmazza meg a saját stílusát: azt mondja, az irodalom egy ösztönös rokonság, melyben „suttogva kiabál”. Mit jelent Önnek ez a suttogó kiabálás, mi az a legfőbb üzenet, amit szeretne meghallatni a világgal?

A sebeinket, traumáinkat meg kell fogalmaznunk, ha fel szeretnénk dolgozni. Szavakba kell önteni, különben ott maradnak, mint lidércek az életünkön. Céлом, arra fordítani mindenki figyelmét, hogy tartozunk magunknak és az utánunk következőknek ezzel az önismereti munkával. Suttogom, mert szép szavakba csomagolom, de kiabálnak azok a szavak, mert a véremmel írom őket.

Műveiben sokszor a hétköznapi élet egyszerű örömeire hívja fel a figyelmet, és nyíltan népszerűsíti a művészetterápiát. Tapasztalatai szerint hogyan válhat az írás vagy az olvasás gyógyító, terápiás eszközzé a mindennapokban?

A boldogságom, a lelki békém a komfortzónámon kívül találtam meg. Nem messze csúcsokon, hanem a mindennapi örömeinkben. Írótársakkal vitáztunk egyszer a babérkoszorúról: nem az vezet előre, hogy egyszer talán érettségi tétel leszek, nem is a magas elismerés, hanem a közlés, a javító szándék vágya. Minden leírt betű, kimondott hang az életemet tette szebbé és jobbá. Ez a dolgom. Az alkotó munka vezet a múltunk sebeinek begyógyulásához, mint egy gyógyszer. Kifejezzük a belső világunkat, feloldjuk a fájdalmakat.

Nemrég indította el szerzői oldalát, író-olvasó találkozókra jár, miközben már egy újabb regényen és versesköteten is dolgozik. Honnan meríti ezt a fantasztikus alkotói lendületet és energiát?

Honnan van az energia? Addig vagyunk, hiszem én, amíg éljük az életünket. Nem elszenvedjük, kibírjuk, passzívan tűrjük, hanem amíg aktív részesei vagyunk, tevékenyen és céltudatosan. Szám-talan célom van még, amit szeretnék megtenni!

Farkas Etelka: Hiányzó szavak, költői világépítés

Csacska nyelv (főnév)

Olyan nyelv, amely gyorsabban fut, mint a gazdája gondolatai.

Te, csacska nyelvem,
nem maradsz menten csendben!
Ugyan, nem vagy te már gyermek!
Hamarabb, szaladsz, mint a gondolat,
előbb kimondod, majd megbánod.
Tréfának indulsz, mégis találsz,
szerencsére ritkán hagysz sebet.
Szeretettel követed el,
butaságokat nyelvelsz.
Fecsegsz, fecsegsz folyton,
kevés a csend, olyan monoton.
Másnak a keze ügyetlen,
nekem a nyelvem eszetlen,
az eszem fut utána,
próbálja gyógyítani, ami a hibája.
Jaj, de mindhiába teszi!
Néha szerelmet vall helyettem,
máskor vitázik, mikor békülnék,
fogadkozom, kordában tartom,
mint kiskutyát, pórázra fogom.
Fütyentek neki, visszaszalad,
hűségesnek látszik egy percig,
aztán egyetlen szó elég,
és újra világgá szalad.

Szenvedésfüggő (főnév)

Aki a sebeiből építi az otthonát.

Lelki fájdalmam, mely azt hiszi, szeret.
Ha nem sajog a szívem, már azt hiszem, beteg.
Gyanús a nyugalom, békében maradnom,
nem tudok örülni, képtelenség hagynom.
Akkor keresem az okát, a szenvedésem
mely egy speciális identitás,
függennem kell rajta, mint alma a fán.
Olykor hátamra terheket veszek,
hasznos leszek, ha megmenthetlek,
és a szerepben tetszeleghetek.
Mikor pedig vége egy kapcsolatnak,
keresem a következő vihart,
mert néha könnyebb fájni,
mint elhinni, hogy végre jó lehet.

Vágyalom (ige)

Nem egyszerűen akarom. Már hiányzik.

A képzelettel fekszem össze,
nem a valósággal,
tested súlya helyett,
hiányod dermeszt.
A testem emlékezik,
míg az eszem türelmet prédikál.
Várom a vágyakozó tekinteted,
az öröm utáni simogató kezed,
amikor már csak a csend szeretkezik velünk,
és a hangunk összenevet.
Mert a bizonyosság,
hogy nő lehetek,
ha vágnak rám,
beragyogja a napjaimat.

Kortárgy (főnév)

A jelen kor tárgyi emléke; illetve költői értelemben az a kortárs ember, akit a világ már inkább birtokol, mint megért.

Egy pillanat, és a kortársból kortárgy lettem,
dísztárgy, hogy magamat kellessem.
Nincs vita, nincs kérdés, pedig dobog a szívem.
Elég, ha látszom, nem fontos, hogy éljem.
Mosolyogjak, öltözzek szépen,
legyek jelen, majd tűnnek el csendben.
Álljak a polcon, mint porcelánfigura.
Ha eltör egy lelkiismeretlen kéz,
viseljem némán minden repedését.
Fontos a megjelenésem,
érdektelen a jelenlétem.
Mégis türelmesen várom,
hogy egyszer valaki
bennem az embert lássa.

Teleszobjektív (főnév)

Optikai eszköz, amellyel mindenki a saját igazát hozza közel.

Nem a távolit hozza közel,
hanem a maga valóját.
Nem azt keresi bennem,
ami vagyok,
hanem azt,
ami őt igazolja.

Felnagyítja a távolságot,
majd rám méri.
Messziről figyel,
egyre közelebb húzza önmagát,
hogy bennem
saját arcát lássa.

Nézőpontja különleges:
nem engem élesít ki,
hanem az ítéleteit.

Teleszobjektívvel
annyira közel húzza magát,
hogy mire éles lesz a kép,
engem már nem is lát,
csak önmagát.

Babérkoszorú (főnév)

Ahol a babérkoszorút osztják, de előbb mindenkit jól megköszörülnek.

Babérkoszorút kerestem,
babérkoszorúra kerültem.

Csiszoltak, mert még nem voltam kész.

Koptattak, mert kilógtam a sorból.

Lehasították a sarkokat,
elvették a kiálló részeket.

Mire simává váltam,
elvesztettem a vonásaimat.

A babérkoszorút kevesen kapják.

A babérkoszorún viszont mindenki átesik.

beszedero.hu

Semmi “csoda”, csak rendezettebb kommunikáció

BESZÉDFEJLESZTÉS FELNÖTTEKNEK

Van valami gubanc?

 BeszedErő

*Ha BESZÉDED összegubancolódott:
Ne a hallgató “bogozza ki”, mit akartunk mondani!*

A szavak tánca és a belső menedék - Beszélgetés Kocsán Lászlóval

Azt írod: „engedem gondolataim papírra menekülését”. Számodra az írás inkább egy elkerülhetetlen kényszer, vagy egy tudatosan keresett „menedék”, ahová a hétköznapi zajból menekülsz?

Valójában mindkettő. Van, amikor csak úgy jönnek a gondolatok, rímek és le kell írnom őket lehetőleg azonnal, nehogy elveszenek, elhagyjanak. Van, amikor valóban tudatosan leülök, kikapcsolom a világot, bezárok a fejemben minden befelé nyíló ajtót, kirekesztem a napok történéseit, és elbújok a szavak menedékébe.

A „szavak táncáról” beszélsz, amelyek keringőznek és párosodnak. Hogyan érzed, egy-egy vers születésekor te irányítod a szavakat, vagy ők vezetnek téged a papíron?

Próbálom őket irányítani, de van sokszor, hogy önálló életre kelve átveszik a vezető szerepet és ők terelnek saját tetszésük szerinti irányba. Ez nem baj, csak egy mosoly, egy szépen formált, papírra vetett, billentyűzeten lekopogott gondolat a jutalmam a szavak táncától. Köszönöm nekik.

A „padlás és a lajtorja” képe nagyon erős metafora az alkotói útkeresésről. Mi volt az a pillanat az életedben, amikor először érezted, hogy a versek „kapcsokként” emelnek meg, és már nincs szükséged a lajtorja fokaira?

Fiatalon, a költészetem kipattanásakor szerettem volna mindenáron visszajelzést, valamiféle visszacsatoló elismerést kapni, hogy lám itt van egy költő. Egy ifjunc, suhancárköltő, aki elindult a lajtorján felfelé. Még nem volt világháló. Ugyanazt a versem elküldtem postai úton öt különböző helyre. Mondanom sem kell, hogy öt különböző vélemény érkezett vissza. Aztán az idő lassan megtanított arra, hogy csak az önkifejezésem irányítson költészetemben, ne a különféle megfelelési törekvéseim, mások elvárásai. Így jutottam el oda, hogy most a versek emelnek, általuk lebegek, érem el a bennem rejlő magasságot és mélységet egyaránt.

A „láthatatlan múzsát” említed, aki vigasztal a mélypontokon. Mennyire érzed úgy, hogy a költészeted folyamatos párbeszédben áll ezzel a belső inspirációval?

Ködmúzsák, harmatmúzsák, üvegmúzsák mind megannyi ihletők, bájos nyugtatók mikor a keserűség öleli, szorítja lelkem. Néha csak némán elélem állnak, nem szólnak, csak néznek, és én ebből mindent értek. Elengedhetetlenül szükségesek ahhoz, hogy a belső utam járjam.

Azt vallod, az irodalom akkor talál helyet, ha a meséiddel másokat is megigézel. Milyen érzés számodra, amikor egy-egy versed által mások is „otthonra” találhatnak a soraidban?

A legszebb, legteljesebb. Vannak verseim, amiken igazán el kell gondolkodni, többször elolvasni, forgatva a szavakat újra és újra, hogy megértse az olvasó a rejtőzködő mondanivalót. Sok visszajelzést kapok, amiket ezúton is köszönök, amikben leírják számomra mennyire szép egy-egy vers, mikor minden szó értelmet nyer. Ezt hívom én otthonra találásnak. Ez számomra az igazi költészet boldogsága.

Jászberényi születésűként és lakóként mennyire érzed meghatározónak a közvetlen környezetet, a várost, az ottani csendet vagy zajt az írásaidban?

Jászberényi hagyományőrző táncosként majd negyven esztendeje életem meghatározó eleme a néptánc. Helytörténeti kutatóként több kötetem is megjelent a Jászság táncairól, szokásairól. Mindazok az emberi kapcsolatok, melyek a gyűjtések alatt kialakultak, a történetek, amiket elmeséltek, ahogy elmondták, mind-mind ezernyi íz, melyek érzem, hogy hatottak szóhasználatomra, verseimre, költészetemre, éppúgy, mint a gyimesi és moldvai csángók közt töltött számolatlan időm.

Mit jelent számodra az alkotói hitelesség ebben a gyorsan változó, digitális világban, és mi az, amiből semmilyen körülmények között nem vagy hajlandó engedni, ha a művészetedről van szó?

Az alkotó hitelesség az emberi gondolat által fogalmazott sorok szabadsága. Rohan a világ. Mindenképp fontosnak tartom a verseimnél, hogy a költészet a valódi intelligenciából szülessen, lépjen elő ne a generált mesterkéltből. Igyekszem egyedi maradni, utánózni senkit nem szeretnék, tisztелеm a nagy elődöket.

Kocsán László: Elmélkedés egy összekarmolt lélekpadkán

Ülök egy összekarmolt lélekpadkán,
zörög az idő, táncol öreg szívemen,
fodrozódó folyóban fürdő csillagok
kergetőznek, kacérkodnak a holddal,
de fönny az égen mind mozdulatlan,
dermedt ragyogás, semmi szokatlan.

Feltűnik a rakparti árny, éjjelente idejár,
a dolga végzett, bukott statisztá,
ki valamikor hajdan szentül hitte,
mély sóhajával a világot megissza,
most itt kopnak fekete léptei és egyre
távolabb húzza önnön álmai kolonca.

Lengén kucorodik mellém a szerelem,
átkarol, babonáz, megfojt kedvesen,
ahogy mindig is szokta buja mosolya,
hagyom, szivároogjon bőrömön át, jólesik,
lehet csak percekig, kéz a kézben,
ketten, egy összekarmolt lélekpadkán.

Kocsán László: Ne hidd, hogy nem vagy áldott

Ne hidd, hogy nem vagy áldott,
nem kell a halált várnod,
mások szégyene éget,
bolondul múltad szánod.

Nélküled forr a katlan,
vigyázva ülj a padban,
sose bólints mindenre,
ész nélkül, akaratlan.

Élj, mint vak idióta,
marj szívekbe csapódva,
így leszel jó hasztalan,
maradsz semmi, csalódva.

Élvezz szűzként az ágyon,
bárkivel vergődsz háton,
és súgd: csak engem szeretsz,
keserű, szajha párom.

Ha számolsz, számolj százig,
kapard magad a mázig,
majd holt könnyek sarában
vonszolnak kopjafádig.

Túl halkán, csendben szóltál,
zuhansz, leszel mi voltál,
csecspásztor, csupasz gyermek,
métely az idő torkán.

Kocsán László: Nálam járt az Isten

Tegnap nálam járt az Isten.

Mondtam,
menjen máshová,
hagyjon békét,
nekem bajom,
szükségem rá
nincsen!

Hazudtam,
szemébe néztem,
ő is tudta,
én is tudtam,
kezem reszketett
a rézkilincsen.

Hazudtam,
utat adtam,
nem mozdult,
könnylócámra
hulltam, porrá zúzva,
dicstelen.

Hazudtam,
ezer rontó bűnöm

rögét görgeti
egy léleklidérc,
emlékeim úzi
könyörtelen.

Hazudtam,
nem érdekelte,
eltűnt, magával vitte
nyűgeim, bilincsem,
így lettem újra gazdag,
tisztá szívű nincstelen.

Tegnap itt járt az Isten.

Kettős látószögben - Beszélgetés Kövecses Sárával az írásról és a médiáról

Fiatal íróként és a média világában is mozgó alkotóként hogyan fonódik össze az írás iránti szenvedélyed és a médiás tapasztalatod a mindennapokban?

Mindig is szerettem, hogy ugyanazt a világot két teljesen más szemüvegen keresztül is nézhettem. A médiában az egyszerűség, a tiszta kommunikáció és a gyors reagálás vonz, míg az irodalomban az, hogy meg lehet állni egy pillanatra, el lehet gondolkodni, és olyan érzéseket vagy kérdéseket lehet megfogalmazni, amelyekre nincs egyetlen jó válasz. Úgy érzem, a kettő sokat ad egymásnak: az egyik megtanít érthetően írni, a másik arra, hogy legyen valódi tartalma annak, amit leírok.

A most csatolt novelláid milyen belső indíttatásból vagy élményből születtek?

Szinte mindegyik novellám a lélektani, ezek is. Szeretem azt mikor egy átlagos mindennapi mondas, kifejezés kap egy másfajta értelmet az öregedés, levegő, eltévedés út keresés, mind az élet része.

Milyen kihívásokkal és lehetőségekkel találkozol pályakezdő szerzőként a mai digitális és irodalmi térben, ha minél szélesebb közönséghez szeretnél eljutni?

A digitális világ egyszerre lehetőség és kihívás. Könnyebb eljutni az olvasókhoz, de sokkal nehezebb kitűnni. Számomra a legfontosabb, hogy a saját hangomat őrizzem meg, és hitelesen írjak.

Ha a jövőbe tekintesz, milyen irodalmi álmokat, terveket dédelgetsz, és mit szeretnél, mit vigyenek magukkal az olvasók a novelláidból?

2025-ben megjelent egy verseskötetem és most készülök egy novelláskötetre is, bár még gyermekcipőben jár, én már nagyon várom. Nagy álom egyelőre, de jó lenne egyszer színpadra vinni egy művem zenével tánccal, díszlettel, ilyen összművészeti keretben. Azt szeretném, hogy tudják az emberek, hogy nem az a kérdés mire gondolt az író, hanem hogy mire gondol az olvasó. A novellám nem kivételes emberekről szól, hanem csak egyszerű hétköznapi emberek, hétköznapi történetek, bárkivel megeshetnek.

Kövecses Sára: Levegőt!

Amikor lefoglalták, még azt hitte, igaza van.

Két ápoló tartotta a karját, a szíjok hidegek voltak, a plafon túl közel hajolt hozzá, mintha hallgatózni akarna. Ordított, nem segítségért, hanem igazolásért. Azt akarta, hogy valaki végre kimondja: nem ő a hibás. A fertőtlenítő szaga beleette magát a torkába, csípett, mint egy túl erős kámfor, amitől nem tisztul a levegő, csak fáj tőle lélegezni.

A nő ekkor még ott állt az ajtóban. A pszichiáter. Jegyzetelt. Nem szólt közbe.

Később azt mondták neki, ez volt az első igazi rohama az osztályon.

Pedig már korábban is járt itt. Hónapokig csak be-benézett, mint aki nem akar maradni. Azt mondta magáról, hogy világcsavargó alkat, aki nem tűri a kereteket, és amíg nem ismerik, ne mondjanak róla semmit. Szerette ezt hangoztatni, főleg nők előtt. Így hangzott, mintha szabad lenne, nem pedig széteső.

Az ivásról nem beszélt elsőre. Arról sem, hogy a nőket hogyan szereti. Inkább kerülte a pontos szavakat, mintha félne attól, hogy ha kimondja, végleg ott maradnak a levegőben. Csak később derült ki, hogy az alkohol nem szokás volt, hanem rendszer. Este azért ivott, hogy lelassuljon. Reggel azért, hogy elinduljon. A kettő között mindig elveszett valami.

A nőket nem megismerni akarta, hanem elfoglalni. Nem kérdezte, mit akarnak, inkább kitalálta helyettük. A figyelmük kellett, az idejük, a tekintetük. Ha nem válaszoltak azonnal, megjelent benne a pánik, és a pánik mindig agresszív volt, még akkor is, ha csak szavakban. Azt hitte, ez szerelem, pedig inkább ostrom volt.

A pszichiáter lassan bontotta le. Nem vitatkozott vele, hanem visszamondta, amit hall. Amikor a férfi arról beszélt, hogy minden nő elhagyja, a doktornő megkérdezte, mit érez közvetlenül azelőtt, hogy elmennek. A férfi akkor először hallgatott el igazán.

Ekkor került szóba az anyja. Nem tragikusan, inkább mellékesen, mintha nem lenne jelentősége. Korán eltűnt az életéből, és senki nem magyarázta el, miért. A férfi ebből azt tanulta meg, hogy a szeretet ideiglenes, és csak akkor marad, ha elég erősen szorítják.

Amikor az osztályra befektették, még mindig tiltakozott. Az első éjszakákon nem aludt. Járkált. Beszélt. Tervezett. Aztán jöttek a napok, amikor nem kelt fel az ágyból. A bipoláris diagnózis nem meglepte, inkább megijesztette. Mintha valaki nevet adott volna annak, amit eddig szabadságnak hazudott.

Az osztályon történt egy incidens. Egy másik beteg megérintette a karját a folyosón, csak véletlenül, de ő üvöltve reagált. Később nem emlékezett pontosan, mit mondott, csak arra, hogy megint lefogták. A kámfor szaga ekkor már állandó volt. Beleivódott a ruhájába, a gondolataiba, mintha a tisztaság ígérete maga lenne a büntetés.

A pszichiáterrel való kapcsolata ekkor változott meg. Már nem reménykedett benne, hanem ragaszkodott hozzá. Figyelte, mikor jön. Mit vesz fel. Kinek mosolyog. A nő egyszer kimondta: amit érez, az nem szerelem, hanem kötődés egy szerephez. A férfi ezt nem fogadta el. Úgy érezte, megint el akarják venni tőle azt az egy dolgot, ami még tartja.

Az utolsó beszélgetésük rövid volt. A nő közölte, hogy más veszi át az esetét. Szakmai döntés. A férfi bólintott, nyugodtnak tűnt. Aznap este azonban megpróbálta felvágni a csuklóját egy műanyag kanállal. Nem sikerült. Csak vérzett, lassan, nevetségesen.

A végén stabilizálták. Gyógyszerekkel. Rendszerrel. Szabályokkal. A kartonjára azt írták: együttműködő, belátással rendelkezik.

Amikor kiengedték a kertbe, mélyet szippantott a levegőből. Azt mondta, most már tisztán érez mindent. Senkit nem akar birtokolni. Senkihez nem akar tartozni. Az ápolók szerint ez jó jel volt.

A kámfor szaga azonban még mindig ott volt rajta.
És aki közel ment hozzá, az köhögni kezdett.

Kövecses Sára: Valahol

Ha két ember megtanítja egymásnak, amit a sors kívánt, és megtanulnak feltétel nélkül szeretni, és előtérbe helyezni a másikat, az útjuk véget ér. Soha többé nem találkoznak, mert a sors beteljesült.

Ezt senki sem mondta ki hangosan. Nem volt rá szükség. A városban, ahol éltek, a mondatok hamar elfogytak. A hangok csak akkor maradtak meg, ha valamiért muszáj volt kimondani őket. A többit elnyelte a por, a zaj, a fáradtság.

A hely, ahol összeakadtak, nem volt különleges. Egy raktár, ahol az emberek a másik emberrel együtt dolgoztak, de nem egymásért. A napok úgy mentek, hogy senki sem nézett a másik szemébe. Mindenki tudta, hogy a szem nem ad semmit, csak vesz.

Ő volt az első, aki megtanult figyelni. Nem a testre, nem a hangra, hanem arra, ami a másik mögött van: a fáradtság, a félelem, a csönd, amit nem lehet megmagyarázni. Nem kérdezte, miért van ott. Nem próbálta megváltoztatni. Csak figyelt.

A másik pedig az első volt, aki megtanulta adni. Nem pénzt, nem kenyeret, nem tanácsot. Csak annyit, hogy elviselte a másikat úgy, ahogy van. Nem nézett rá rossz szemmel, amikor a másik kicsit lassabb volt, vagy amikor hirtelen elkomorodott. Nem kérte, hogy legyen jobb, mert nem volt jobb. Csak volt.

A város közben összezsugorodott. Nem omlott össze, csak mindennek a mérete csökkent. A terek kisebbek lettek, az emberek kevesebbet láttak belőlük. A nap fénye kevésbé volt fény. Az éjszaka hosszabb lett. A levegő tele volt olyan szagokkal, amiket régen csak a háborús filmekben láttak.

Az emberek nem sírtak. Nem volt rá idejük. A sírás is fáradtság. Az emberek csak éltek, és közben egyre jobban eltávolodtak egymástól, mintha a távolság lenne a legjobb módja annak, hogy ne lássanak túl sokat.

Ők ketten nem ezt akarták. De nem is ezt választották. A tanulás nem szép. Nem emelkedett. Nem adja meg az embernek a jogot, hogy büszke legyen rá. A tanulás a megváltozott működés. A mindennapi döntés, hogy nem fordulsz el.

Az első leckét a másik adta.

Egy reggel a raktárban a gép megállt. A hangja elhalkult, a fény megfakult, és a por olyan sűrű lett, hogy az ember már csak a saját lélegzetét látta. Az emberek mozdulatlanul álltak, mintha várnának valamire, ami soha nem jön el.

Az egyik munkás elesett. Nem esett el úgy, mint aki rosszul lépett, hanem úgy, mint aki hirtelen megadta magát. A teste nem mozdult. A szemek üresek voltak. Az emberek körülötte álltak, és nem tudták, mit kellene csinálni.

Ő odalépett. Nem volt hősiesség benne. Csak egyszerű, egyenes döntés: segíték, mert ember vagyok.

A másik pedig ott állt, és nézte. Nem mozdult. Mintha várta volna, hogy a világ megmondja, mi a helyes.

- Segíts - mondta.

A segítség nem volt szép. Nem volt tiszta. A testet a földről fel kellett húzni, a ruhát tisztítani, a sebet bekötni, a kicsi, megkopott arcot megnyugtatni.

Ez volt az első tanítás.

A második tanítás az volt, hogy a szeretet előtérbe helyezi a másikat. Nem mondja ki, csak cselekszik.

A raktárból kijőve a másik mindig úgy mozdult, hogy a másik ne essen el, ne sérüljön meg, ne legyen rosszabb.

A szeretet itt nem romantikus. Nem csillog. Nem zenél. A szeretet a kezed, amikor a másik már nem bírja tovább.

Egy nap a másik arcán megjelent a régi világ emléke.

- Még emlékszel? - kérdezte.

Ő nem válaszolt. Tudta, hogy a kérdés nem az emlékezésről szól.

A raktárban egyszer csak egy kislány jelent meg rongybabával a kezében. A másik odament hozzá, letérdelt, és a baba szemébe nézett.

- Vigyázz rá - mondta.

Ez volt a pillanat, amikor a szeretet átváltott, és továbbment.

Egy nap az egyikük nem jött vissza. A másik nem ment utána.

A szeretet nem ragaszkodás. Az a feladata, hogy szabadon engedje.

Ő még sokáig állt a raktár ajtajában.

A sors beteljesült.

És valahol, egy másik utcában, egy másik kislány várta, hogy valaki odaérjen, és azt mondja:

- Vigyázz rá.

Kövecses Sára: Márványhölgy

A márványhölgy reggelente mindig ugyanazzal a mozdulattal ébred:
előbb kinyitja a szemét, aztán megvárja, hogy a világ beérkezzen mögé.
Van, hogy ez eltart egy ideig. Ilyenkor az idő az ágy szélén áll, mint egy rokon, aki már indulna,
de nem akar udvariatlan lenni.

A teste nem fáj.
A fájdalom gyors.
Ő lassú lett.

A bőre alatt valami megszilárdult. Nem csont, nem izom – emlékezési kísérlet.
Ráncai nem kifelé futnak, hanem befelé, mintha a bőr is gondolkodna, csak nem jutna sehova.
Öregszik, és ilyenkor olyan, mint a márvány: hideg, sima, túl sokáig ugyanúgy.

Felkel, kabátot vesz. Mindig kabátot. Nyáron is.
A kabát súlya megnyugtatja. Mintha valaki hátulról átölelné, de már nem kérdezné meg, hogy
minden rendben van-e.

A zsebében kulcsok csörögnek.
Sok kulcs.
Mindegyik más hangon szól, mint egy apró figyelmeztetés. Egyikhez sem tartozik ajtó.
A kulcs nem nyit – ígér.

Elindul.
Nem tudja, hová, de biztos benne, hogy fontos.

A város, ahol jár, egyszerre ismerős és sértődött. Az utcák túl szűkek, a házak túl közel állnak egymáshoz, mintha összébb húzták volna magukat, amikor meglátták. Az épületek homlokzata olyan, mint egy arc, amely emlékszik valamire, de nem mondja el.

Villamoson utazik.
A villamos csikorog, mint egy gondolat, amely nem akar végiggondolódni. Az ablakban a saját
tükörképe elcsúszik az alagút sötétjében, mintha nem tudná tartani vele a tempót.

Egy férfi ül szemben.
Vagy ült.
Vagy majd ülni fog.

A férfi szemében nem ő van, hanem az a nézés, amellyel egyszer nézték őt. Olyan nézés, amely
nem kérdez, csak elfogadja, hogy amit lát, az igaz.

A márványhölgy elfordul.
Mindig ezt teszi.
Nem azért, mert fél – hanem mert nem tanulta meg viszonzni.

Leszáll egy megállónál.

A neve ott lebeg a nyelvén, de nem akar megszületni.

A téren egy szobor áll. Márvány.

A márványhölgy megáll előtte.

- Szép vagy - mondja halkan.

A szobor hallgat.

Ez megnyugtató.

Egy kávézóba ül be. A pincér kérdez valamit.

Ő mosolyog, és bólint. A válasz mindig ugyanaz: igen, persze, természetesen.

A csészén hajszálrepedések futnak szét, mint egy idegrendszer. Az ujjával követi őket, hátha visszavezetnek egy középponthoz.

Egy mondat egész nap benne kering.

Valaki mondta.

Vagy ő mondta valakinek.

Mindegy.

Az örökké szó túl nagy volt, és most nem fér el sehol.

Este hazaér.

Vagy megérkezik.

A lakás túl csendes. Nem az a csend, ami pihen, hanem az, ami figyel.

A falakon képek. Emberek mosolyognak rá, mintha várnák, hogy megszólaljon.

Egy fiatal nő néz vissza rá az egyik fotóról. A szeme tele van idővel.

- Ismerlek - mondja neki a márványhölgy.

A fiatal nő nem válaszol.

Az ágy mellett egy fiók.

Nyitva van.

Benne térképek.

Ugyanaz a térkép sokszor.

Ugyanaz a vonal újra és újra meghúzva.

Ugyanazok a városok karikázva, mintha félne, hogy eltűnnek, ha nem figyel rájuk.

Leül.

Valami nagyon elfáradt benne.

Nem a teste - a keresés.

Lépések a folyosón.

Nem sietnek. Ismerik az utat.

Egy nő lép be. Nem kérdez.

Csak egy másik kabátot ad rá. Vékonyabbat. Fehéret.

- Indulunk - mondja.

A folyosó hosszú.

Mindig hosszabb, mint amire emlékezne.

Az ajtók mellett kis táblák. Nevek. Mindegyik ismerős. Mindegyik idegen.

Megáll egynél.

- Ez az én nevem - mondja, meglepetten.

- Igen - feleli a nő. - Már megint.

Bent a szoba pontosan olyan, mint az előző.

Vagy az az előző volt ez?

Az ágy ugyanott áll.

Az ablak ugyanarra néz.

A széken ugyanaz a kabát, amit reggel felvett.

Az asztalon egy fényképkeret.

A fiatal nő.

Mellette a férfi.

Ujjukkal egy térképre mutatnak.

Az asztalon egy füzet.

Nem napló.

Csak dátumok és ugyanaz a mondat, újra és újra, egyre bizonytalanabb kézírással:

Ma hazaértem.

- Hol vagyok? - kérdezi a márványhölgy.

- Otthon - mondja a nő. - Mindig ide jön vissza.

- Akkor miért olyan ismeretlen?

A nő az ajtó felé néz.

- Mert nem maga jött ide először.

Kint az udvaron egy pad. Egy fa. Semmi út kifelé.

Bent székek. Sok szék. Üresek.

- Mikor indulunk tovább? - kérdezi a márványhölgy.

- Már megérkezett.

Ez jó válasz.

Leül az ágy szélére.

A tükörben nem keres már senkit.

A márvány nem azért hideg, mert kő.

Hanem mert elfelejtette, hogy valaha meleg volt.

Holnap elindul.

Megint.

A gazdasági informatikustól a versek világáig, bemutatkozik Nagy Imre

Tanulmányaimat 2008 júniusában fejeztem be; Okleveles Gazdasági Informatikus diplomát kaptam. Ezután programozóként helyezkedtem el, és azóta is ebből élek. Bár az irodalom mindig is érdekelt, és tizenhat éves korom óta alkotok, a versírást komolyabban csak 2014 márciusában kezdtem el.

Az elmúlt években városi és országos kiadványokban publikálom a műveimet, eddig több mint harminc könyv és újságközölte a verseimet. A legfontosabbak ezek közül a Kanizsai Antológia, a Szárnypróbálgatók, a Szó-kincs, valamint az Irodalmi Rádió periodikusan megjelenő antológiái.

2022-ben pedig önálló kötettel jelentkeztem Diszharmónia címmel,

Az első verseskötetem pedig tavaly jelent meg, a neve: Hanyatló messzeség.

Az írással töltött évek tapasztalatai arra ösztönöznek, hogy folyamatosan képezsem magamat, és

javítsam a már meglévő munkáimat.

Valaki a tettekbe fojtja bizonytalanságát, más az italért nyúl, én szavakat kiáltottam a szélbe, de halkan, hangok nélkül. És a szavak lassanként mondatokká álltak össze. Végül a sorok útján magam is útra keltem.

Hegyeket ismertem meg, ahol mázsás kövek zúgnak alá, ha vihar támad, míg rólam csak morzsák peregetek.

De remélem, engedik a szavak, hogy az eszközük legyenek!

Nagy Imre: Akit visszavárnak

(Egy tengerész vallomása)

Megízlelt a kék úr; egy viharvert
estén rám harapott, és mint egy magot
kiköpött. Lenézve az áldozatot!
Korhadttönk lettem, mely pár napot nyert,
míg deszkákra szelte a hajómat.
Pedig már húzták értem a harangot!
Most körbe állnak, mint vásári barmot.
Csodálnak. Mondják: Egy angyal óvhat!

Ostobák mind! Lelkük a parton ver
gyökeret; nem értik a vizek rendjét.
Ő és én, most gyilkoljuk egymás csendjét,
hallgatással, mint két zord vénember.
Míg só-rögöt bont vállamon a szél
bámulom láncra fűzött hullámain.
Bújsz az öbölbe, te elhagyott ladik?
Csorog a rozsdá rólad, mint a vér.

Pedig kellenek a riadt szelek
és kell a víz fölé nyújtózó fenyő
ágairól csurgó borostyán-eső.
Kellenek a kőre mart sebhelyek!
És az összevert ég, hogyha kékül,

míg a parton térdre rognak víz-hegyek.
Mert szent a düh, mitől a csónak remeg.
Úr magától nem úr, szolgák nélkül.

És én féltem őt pogány hitemmel,
mert a bárka, mely két ég között reked
egy kéretlen titkot csak megsúg neked,
hogy asszonykönnytől lett sós a tenger.
Megízlelt a kék úr és kivetett!
Barát neki nem kell, úgy semmit érek,
és túl lágy lenne testem ellenfélnek.
De visszavár, ki lelkemből evett!

Nagy Imre: Isten tükre

Véges teret alkottam,
harsány színek, hangok rendjét.
Bárkából kimertem az
univerzum titkos csendjét.
Ám mögöttem összezár,
körben emészt az ős-semmi;
még éhségét sem érzem,
de ott fogok majd rálelni,
túl a végső csillagon,
hol már türkött tart az égbolt,
sötét ölén hord az űr,
míg világom csak egy fényfolt.
Ott csak magam láthatom,
mert felettem és alattam
reménytelen éj fakad,
amiből rég kiszakadtam.
Zárt világom falait
itt húzom fel, itt kell állnom!
De mi van a falon túl,
éber szemek, vagy csak álom?

Nagy Imre: Lélek-leltár

Kinek csak szájában lobban a gyűlölet
és égő átkokkal verné szét a követ;
csendbe hull majd az ő dühe, és ha vége,
fele vétke legyen neki félre téve.

Ki csendjével alkot és oldja a lelked
ősi csomóit, és ha kell, érted szenved
névtelen kínokat hitedért cserébe.
Ő, ha kérne, áldja útját könnyű béke.

Aki számba veszi súlyát a világnak;
nyomorult sorai, mint reszkető ágak
törnek el benned, hogy te másképp láss végre.
Áldd meg érte! Látja azt, mit neked kéne.

Kinek csupán kellék az élet, egy kabát,
és ha kell, más malmán őrli meg önmagát.
Málhák és zsákok közt hull el az ő vére.
De ha vége, ne az eső, te sírj érte!

Kivel az Úr együtt teremtetted meg téged,
a mosolya nyugtat, de a könnye éget,
míg tűri, hogy arcát a kor ronggyá tépje.
El vagy késve! Ő az áldást neked kérte.

Az ecset szárnyán - Gyógyító művészet a túlélés és a rock and roll jegyében (Ignéczi János)

Ignéczi János vagyok, 63 éves. Szombathelyen élek, de eredetileg szabolcsi vagyok, ibrányi gyerek, mint Hegedüs D. Géza színész és Berecz János, volt politikus. Az 1970-es tiszai árvíz idején falunkat evakuálni kellett egy éjjel és az Újfehértóra történő áttelepítése közben a honvédségi csepelünk karambolozott egy másik teherautóval. Ennek következtében unokatestvérem meghalt, nekem pedig egy lemezdarab lehasította a jobb karomat, 7 éves voltam.

Az évtizedek múltak, rokkantnyugdíjas lettem és 11 évvel ezelőtt a feleségem, aki szintén mozgássérült, vett nekem egy vásznat, festékeket egy áruházláncban azért, hogy kezdjek valamit a hirtelen jött több szabadidőmmel. Mivel korábban is szépen rajzoltam gyerekeimnek, magamnak, el kezdtem festeni. Mára 119 képet festettem, két kiállításon vehettem részt, az egyik csak az én képeimből állt. Az egyik nagy művészetkedvelő csoport egy szép gálaműsor keretében engem is díjazott, büszke vagyok rá!

Jött egy majdnem halálos hátsó fali infarktus, egy bájpász műtét, majd engem is elért a rák egy formája. Szentül megfogadtam, hogy betegségeimre egyáltalán nem, helyette a festésre koncentrálok. A gyógyszerek és sugárkezelés, műtétek után csak a zene és a festés számított. Mindent legyőztem, megvagyok! A festés örömteli, lélekemelő és gyógyító számomra, nem csak hobbi. A festés elrepít egy csodálatos világba. Amikor ecset van a kezemben, nem kell a külvilággal és vele a mindennapi gondokkal foglalkoznom! Csak festek és életben tart a holnapnak.

Szeretem a képeimet. A házak, amiket festek, mintha birtokba vehetném őket. A festett fáim árnyékában én pihenek, fölöttem a felhőket látom.

A mellékelt 3 képem egyikét, a Jáki templomot kávéval festettem, szeretek kávéval festeni! 5 pohárkába előkészíték 3-3 cl vizet, az elsőbe 1 kis kanál kávé, a másodikba 2 kanálka kávé, stb. keverek össze. A vásznat csak vízszintben lehet festeni mivel a kávé nem festék, nincs tapadása és lassan szárad. A türelem eredményeként láthatják e 30x40 cm-es képemet.

Mivel imádom a rock and rollt, Elvist imádtam festeni! A festészeti stílusok közül a szimbolikus irányzatot választottam. Utána olvastam és próbálkozásom eredményeként festettem meg akrillal ezt az 50x70 cm-es képet.

A Regnum Mariánum templom története nagyon megfogott. 1951. szeptember 23-án, a Felvonulási tér kialakítása, benne a Sztálin születésnapjára szánt szobor építése miatt a templom lebontása mellett döntöttek a kommunisták Rákosival élükön. Emberek élőlánca próbálta megakadályozni a pusztítást, ám az ÁVH tagjai szétozlatták a tömeget. A tüntetők közül többeket kényszermunkatáborba hurcoltak. Végül felrobbantották. A templomnak még a nyomait is igyekezett eltüntetni a szocialista kultúrpolitika, fényképeit még az építészeti szakirodalomban sem engedték megjelentetni, mintha nem is létezett volna. A Sztálin-szobrot pedig mégsem ott, hanem odébb, a templomtól mintegy 200 méterre, a Hősök tere irányában állították fel. 30x40 cm-es, akrillal festett képemet ennek az alig ismert történetnek megrendítő emlékére készítettem akkor készült otthoni fotókból. 30x40 cm-es, akrillal festett kép.

A pálmalevéltől a versek tengeréig - Beszélgetés Hegedűs Gáborral

2014 augusztusa óta, amióta felolvasták az indiai pálmaleveledet, hihetetlen termékenységgel közel 2400 verset, 70 novellát és egy regényt írtál. Hogyan emlékszel vissza arra a sorsfordító pillanatra, amely elindította ezt az intenzív alkotói utat?

2014-ben kikértem az Indiai Pálmalevelem. Ez egy érdekes történet. Azt hiszem hosszú lenne elmesélni. Lényeg, hogy megtalálták és augusztus 14-én fel is olvasta a felavatott szvámi. Hirtelen egy mondata ragadta meg a figyelmem, amit mosolyogva mondott: „Írni fog és egyre többen fogják olvasni”. Kitört belőlem a nevetés. Annyira nevetésnek tűnt a dolog. Igaz, fiatalkoromban írogattam. Volt egy nagy füzetem és egy pipám. Pipáztam és írogattam.

Amikor megnősültem a párom egy nap azzal fogadott: „Jól égett a pipád és a füzeted. Szerintem egyikre sincs szükség”. Így az írói/költői „karrierem” el sem kezdődött. A szvámi megvárta, míg a nevetési rohamom elmúlik majd összetéve a két kezét, mintha imádkozna, mosolyogva mondta: „lehet nevetni, de így lesz”. Nem hittem neki. Mégis, 3 hét múlva, késő éjszaka, megszületett az első versem, amit azóta számtalan követett. Később no-

vellát és regényt is írtam. Az utóbbiból most készült el a második.

Algyői helyi értéktárban is szereplő munkásságod elismeréseként megkaptad Algyő Önkormányzatának Alkotói díját, valamint a Pro Cultura Alapítvány Nyugdíjas költője címet. Mit jelentenek számodra ezek a helyi és szakmai elismerések?

Írogató ember vagyok, akit valahonnan – talán „fentről” – elindítottak. Véleményem az, hogy az irodalmat csak végtelen alázattal és soha nem elvárásokkal szabad művelni. Pályázom, én is mint a többi alkotó, hiszen a megmérettetés fontos. Ha nyerek örülök, ha nem akkor sem dőlök a kardomba. Tudjuk, hogy a zsűrizés mindig szubjektív. Nyertem már nagyon sok oklevelet, 2022-ben a Pro Cultura Alapítvány pályázatán az év nyugdíjas költője címet. Nem szabad, hogy a pillanatnyi dicsőség ember fejébe szálljon, nem szabad ráülni a babérokra. Egy íróembert csak arra ösztönözhet a kapott díj, hogy próbáljon meg mindig jobbat alkotni.

Tagja vagy többek között a Krúdy Gyula Irodalmi Körnek, a Cserhát Művész Körnek és a Süli András Művészeti és Irodalmi Alkotói Körnek is. Milyen szerepet töltenek be az életedben ezek az irodalmi közösségek és a közös alkotói műhelyek?

Krúdy Körrel 2021 óta van kapcsolatam. Kezdetben aktívabban tudtam részt venni a Kör munkájában, amit a 2022-ben kapott Krúdy Díszoklevél, majd a Krúdy Öröksége Díj is fémjelez. A betegségem miatt azonban ez a mozgástér jelentősen beszűkült. Cserhát Művész Körrel egy évvel későbbi – 2022 – a kapcsolat. Valóban mindkettő Kör-nek a tagja vagyok. Részt veszek a meghirdetett Antológiákban, ennél többre most nem ad lehetőséget az élet. 2024-ben megalakítottam itt Algyőn a Süli András Művészeti és Irodalmi Alkotói Kört. Ma 40 tagunk van. Minden évben 5 ingyenes Antológiát készítünk, melyben alkotóink – festők, költők, novellisták – vesznek részt. Szívesen fogadjuk a körön kívüli alkotók jelentkezését is. Az ePUB mellett nyomtatott köteteket is készítünk. 2017-ben létrehoztuk – én találtam ki – A Jelek Irodalmi Pályázatát – mely azóta is népszerűségnek örvend mind a hazai és a külföldön élő magyarul alkotók körében. Ezt az Irodalmi Pályázatot is ez a Kör működteti.

A nyomtatott kötetek mellett 30 ePUB köteted található a Magyar Elektronikus Könyvtár kínálatában, és 57 antológiában is szerepeltek már az írásaid. Hogyan éled meg a hagyományos nyomtatott könyvek és a modern digitális felületek világának találkozását?

Én a nyomtatott könyv híve vagyok, hiszen mint mondani szokták: más a fogása és más az illata. De az elektronikus kötetek világa kényszer megoldás. A mai fiatalok körében – egy kis százaléktól eltekintve – ma az elektronikus kütyük világában inkább az ePUB változat a sikeres. Mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a 2017-ben feltett, Mint tömjénfüst című kötetem számlálója, már több mint 2.500 letöltést a 2024-ben feltett Senki dala kötetem 636 letöltést jelez. Nem olcsók a nyomtatott könyvek, épp ezért az elektronikus könyvek ársíója megnőtt. Mivel a magamfajta az NKA-ra hiába nyújt be pályázatot, így marad a nyugdíjból finanszírozott magánkiadás. Ahhoz, hogy valaki a kiadók világába bekerülhessen, nagyobb hátszél kellene. Nekem ez nincs. Igaz nem is nagyon törekszem rá. Így marad a magánkiadás – amikor telik rá a nyugdíjból – és marad az ePUB forma a Magyar Elektronikus Könyvtárban. Mindkettőt szeretnem kell, ha szeretnék megjeleníteni. Ez pedig egy alkotó számára nagyon fontos. A közönségtalálkozók azt mutatják, hogy szeretik, amit csinálok. Lehet, hogy mást mondanak és mást gondolnak? Nem tudom!

A saját mottód - „Magad útját járjad, ne próbáld másokét” - határozott egyéni utat jelöl ki. Mennyiben határozza meg a költészetet és a novelláidat ez a független, belső törvények szerint járó szemlélet?

Mint ahogy anno Brachfeld Siegfried mondta „A téma az utcán hever, csak le kell hajolni érte”. Verseim – koromnál fogva – az öregedésről, a szerelemről, az életről és olykor az életben nekem nem tetsző dolgokról szólnak. Hiszen nem csak a saját fájdalmat és örömet kell egy költészettel foglalkozó embernek a verseiben megjeleníteni. A novelláim is széles témakört dolgoznak fel. Írtam novellát édesapám hadifogságban töltött idejéről – az ő elbeszélése alapján – az idős emberek mindennapjairól, de írtam sci-fi novellát is. Témája a novelláimnak a személyesen megélt gyermekkori emlék is. Egy kedves – már elismert – költő barátom kifogásolta, kifogásolja rendszeresen a megírt alkotásaimat. Annak a híve vagyok, hogy ha az olvasó elolvassa, amit írok, ne azért olvassa el még egyszer mert nem érti, hanem azért, mert megtetszett és szeretné elraktározni a mondanivalóját.

Mit jelent neked az alkotói hitelesség ebben a gyorsan változó világban, és mi az a szellemi iránytű, amiből semmilyen körülmények között nem vagy hajlandó engedni?

Ma már egy alkotónak számtalan lehetőség áll a rendelkezésére. Nem kell már kéziratot készíteni, papíron, tollal, hiszen itt van a laptop, a tablet, vagy az okostelefon. Ugyanakkor ez veszélyeket is rejt, hiszen egyre többen veszik igénybe az AI – mindenre kiterjedő – szolgáltatását, teszik közzé az AI generálta verseket, mint saját alkotásaikat.

Nem jó az irány! Én a saját kútfőből való merítés híve vagyok, még akkor is, ha talán a vers nem elégíti ki minden verstani szabályt, vagy a rímek nem teljesen „szabályosak”. Egy vers, egy novella, vagy épp egy regény attól lesz egyéni, hogy az alkotó saját szellemi terméke. Én ehhez ragaszkodom. Természetesen én sem utasítom el az AI segítségét, ha keresek valamit az interneten, vagy épp egy alkalmazásra, vagy tervezőre van szükségem, de írásra soha.

Szívesen veszek részt író – olvasó találkozókra, ha meghívnak, hiszen ott lehet igazán lemérni, hogy a nagyérdemű, hogyan is viszonyul az alkotásaimhoz.

Egy korábbi versemmel zárnám ezt az interjút.

Ars poetica I.

legfontosabb: hinni

önmagamban

hitvallásom soha nem

adom fel

nyakig gázolok sárban

mocsokban

ha sorsom szólít

indulnom kell

hisz milliárdan

vagytok körülöttem

én egy vagyok csupán:

az egyetlen

Hegedűs Gábor: Senki monológja

éreztetik velem hogy senki vagyok

amit csinálok nem kell senkinek

szűkebb pátriámban láthatatlanok

a magam fajta íróemberek

nem veszíthetek erkölcsi tartást

nyelvcsapással regattát nem nyerek

rosszat látok folytatom az írást

nem érdekel hogy viharos fellegek

gyűlnek fejem köré villám hasít

hiszen a szél nem mindig barátom

tépett vitorlával hajóm még siklik

vizesen is egy kikötőre vágyom

az árbócon kósza lidércfények

nem ígérnek jó képet holnapra

a torony lámpája talán kiégett

tapasztalat vihet ki a partra

magamra vagyok utalva mindig

magamnak vagyok magamban bízhatok

csak lekezelő mosollyal néznek

a már feljutott „hősök” ... a nagyok

nem adom fel és írni is fogok
a széljárás most nem nekem kedvez
talán egyszer majd elfogadjátok
nem is volt olyan „senki” ez az ember

addigra már a csillagok között
lógatom a lábam... gyönyörködöm

Hegedűs Gábor: Júliusi éj

meztelen testtel hevertünk a parton

hullámok játéka a lábunkig ért

felettünk sok hullócsillag izzott

oly csodás volt a júliusi éj

szerettük egymást nem gondolva arra

mily gyorsan elszáll majd az ifjúság

kéjes sóhajunk hullám vitte tova

mondd álom volt csupán vagy valóság

kebled halma remegett kezemben

meredő bimbója csodát ígért

lassan feloszlottunk a végtelenben

vágyaink álmunk az egekbe ért

ma már emlék de felidézni oly jó

ha sors játéka épp nem helyénvaló

Hegedűs Gábor: Repülni volna jó...

repülni volna jó mindennap
vágyam szárnya messzire repít
földhöz ragadt életem sora
nem enged inkább porba taszít

hiába vágyom repülni fenn
szárnyam csonkja képtelen arra
hogymagasból lássam a kék eget
csupán a vágy ami hajt ma

tépett húsom több sebből vérzik
a sikoly ráfagy az arcomra
szárnyam levágva porban hever
mégis kiállok sziklafalra
repülés lesz-e vagy zuhanás
földet érve törött az álom
hogymegyszer ott a magas égben
suhanok újra szárnyaimon

beton kockák oly kemények
csak a vérrel festett intelem
földön maradj vágyadon repülj
ne tartson vissza a félelem

ajánlás

mit tudnék adni az embereknek

hogyan néha kicsit figyeljenek rám

herceg a mellőzött életemnek

csak ez az apróság az ami fáj

Hegedűs Gábor: Zárótétel

tükörvers

az élet folytonos zuhanás

kezdetektől befejezésig

újjá fogsz születni – hazugság –

ha jó leszel... mindig ígérik

ha jó leszel... mindig ígérik

újjá fogsz születni – hazugság –

kezdetektől befejezésig

az élet folytonos zuhanás

Dobrosi Andrea Vandi: „Nem azért élsz, hogy írh, hanem azért írsz, hogy élj”

Azt vallod: „nem azért élsz, hogy írh, hanem azért írsz, hogy élj”. Ez az életfilozófia hogyan formálta az íráshoz való viszonyodat az elmúlt évek során, amikor az utat bejártad a kötetekig?

Az írás mindig is az életem része volt, és az ma is. Egy olyan apró részlet, hogy közben megváltozik a munkahelyem, netán a foglalkozásom, nem lehet akadály. Egy gátfutó sem válogat, mit ugrik át. Számomra evidens, hogy megjelenek itt-ott, mindig örülök egy saját kötetnek.

„Mindenevő” alkotóként a haikutól a regényig rengeteg műfajban kipróbáltad magad. Van-e olyan műfaji „szerelem”, amelyhez a legszívesebben térsz vissza, ha a léleknek szüksége van az írás gyógyító erejére?

Köszönöm ezt a kérdést. Azonban el kell mondanom, hogy ha most megneveznék bármit is, épp magam cáfolnám meg. Mit is mondtam az előbb? Nem azért élek, hogy írjak, azért írok, hogy éljek. Mindent. Egy anya sem szeretheti egyik gyermekét jobban a másikinál. Márpedig nekem a betűk a gyermekeim.

És ha már regény... Megírtam a “Nyilvános játszmát”, ami csak 72 oldal. Számomra ez ugyanolyan nehéz volt, mint mondjuk egy mese. (Azért a “Szia Epilepszia” tanmese nagyon közel áll hozzám!) De visszatérve a kisregényemhez, a legnagyobb gondom vele, hogy a fülszöveg nem tudta visszaadni, miről szól igazán. Ha mégis három sorban (haikuban) kellene összefoglalnom, ezt mondanám:

“nem muszáj mindig színház legyen a színház - egyszerűen az”

Tudom, sokan azt hiszik, ilyet írni könnyű. De nem csak 17 szótag!

Az egyperces novellák világa - amelyben 210 darabnál jársz - szoros szálon kötődik Örkény István örökségéhez. Mit jelent számodra ez a műfaj a kortárs felgyorsult világban?

Érdekes, ahogy eljutottam eddig a műfajig. Egy pályázatra írtam két egypercest. Sosem tettem azelőtt ilyet. Aztán mindig jöttek újabbak és újabbak. Először megteremtettem egy kisvárost, ahol játszódnak a történetek, vagy hozzá köthetők. (Sámsonbernát jelentkezik, 2025, KMI Kiadó) Aztán kiadtam a második kötetemet (Amíg hazaérsz, 2026), amiben leginkább a mindennapi élet pillanatai vannak. Most megjelenés alatt van a harmadik, (Harmadjára hetven, 2026 KMI Kiadó), ami szintén hasonló történeteket tartalmaz.

Számomra az egyperces olyan, mint egy zsebóra. Kicsi, de minden alkatrészének működnie kell. Egy kellemes kihívás, amelyekben a magam alkotta szabály szerint mindig csak 117 szó szerepelhet.

A Láthatatlanság - levél Örkény Istvánnak című írásod bekerült egy országos terjesztésű POKET könyvbe. Milyen érzés volt egy ilyen ikonikus formátumban viszontlátni a soraidat?

Most furcsát fogok mondani. Amikor valaki szembesül valamilyen negatív dologgal - mondjuk egy gyógyíthatatlan betegséggel - először nem akarja elhinni, hárít, felteszi a kérdést: miért épp velem történt meg? Egyszerűen nem tudja feldolgozni a valóságot.

Én sem tudtam, annak ellenére, hogy ez abszolút pozitív hír. Arra emlékszem, hogy az e-mail nem a szokásos "sajnálattal közöljük" és a "sok sikert kívánunk" szófordulatokat tartalmazta, hanem a "gratulálunk" ígét, amihez pedig nem vagyok hozzászokva. Azt hiszem, továbbra is gyakorolnom kell az öröm megélését. A soraimat viszont még nem láttam.

Említetted, hogy a verseidből zenét is készítesz, és fotózol is. Hogyan segítik ezek a társművészetek az írói fantáziád „megfékezését” vagy éppen szárnyalását?

A fotózás a másik szerelmem. Imádom megkomponálni a képeimet, ahogy a leírt sorokat is. Tagja vagyok egy csoportnak is a Facebookon (Színvilág), ahol megismertem Soltész Nagy Erika fotóit. Ezek úgy megihlettek, hogy írtam hozzájuk haikukat. Volt is egy közös kiállításunk, a "Beszédes képek" Tiszafüreden.

A zenék meg a verseimből következnek. Ez amolyan szórakozás. Jó viszonthallgatni saját magamat!

Egy irodalmi társaság aktív tagjaként és számos pályázat résztvevőjeként hogyan éled meg az alkotói magányt és a közösségi lét közötti egyensúlyt?

Szokták mondani, hogy "abból" is lehet várat építeni. A magányból is. Pont azért, mert "minden-evő" vagyok, számomra nem okoz problémát a műfajok váltakozása. Sőt! Inspirál. Volt pl. egy szituáció, amikor nagyon mérges voltam. Kiírtam magamból. A vers pedig megjelent. Attól, aki megbántott. Ezzel sikeresen lezártam az életemnek azt a kellemetlen részét.

Ez azonban nem változtat azon, hogy jól érezzem magam. Persze jó valahova tartozni, mint a Verslistához, ami egy internetes irodalmi közösség, de a személyes jelenlét is fontos. Azt gondolom, az ember célja az életben, hogy boldog legyen. Úgy néz ki, azáltal, hogy tag vagyok, ez megvalósul.

Az előbb pedig felmerült a verseim megzenésítése. AI-val dolgozom, de élvezem, ahogy kiválasztom a megfelelő stílust, a hangszerelést, hiszen én tudom a legjobban, mi ihletett. A szememben az AI egyébként is csak egy eszköz. Mint pl. Illyés Gyulának az írógép. Azt szoktam mondani, olyan, mint Sherlock Holmes-nak Watson. Készségesen segít, hogy ne térjek le az útról; but a láb én vagyok!

Most dolgozol a 8. köteteden. Milyen új kihívást vagy „területet” keresel ebben a gyűjteményben, amit eddig még nem sikerült az olvasóknak megmutatnod?

Azt hiszem, semmilyen. Nem keresek új területet. Sokkal inkább azt, hogyan tudok önazonos maradni. Egyszer egy költő azt tanácsolta nekem, hogy mindig legyen valami a verseimben, amitől felismerhető: ezt Vandi írta. Ezt a tanácsot azóta sem felejtettem el. Fontos, hogy mindig saját magamat adjam. Legyen benne valami, amitől felismerhető, hogy ezt én írtam. Amitől én én vagyok. Másképp nem is lehet írni, nem is érdemes.

Ez az újabb A6-os könyvecske - amely megint 70 db egyperces történetet tartalmaz - a trilógia 3. része.

Végezetül: mit jelent számodra az alkotói hitelesség ebben a gyorsan változó, digitális világban, és mi az, amiből semmilyen körülmények között nem vagy hajlandó engedni, ha a művészetedről van szó?

Alkotói hitelesség? Lehet másképp? Lehet nélküle? Igen, a világ változik. De a jellem nem - ahogy Náray Tamás is vallja. Ebből következően az sem lehet irodalmi kixkrax, amit papírra vetek. Nekem mindig is az volt a fontos - és az máig is - hogy megmaradjak önmagam, ahogy ezt az előző kérdésnél már kifejtettem.

Az ars poeticám ez:

“én olyan vagyok akár egy csöpögő csap - mindig írnom kell”

Amiből pedig nem engednék, az a humor, ami az élet sava-borsa. Arra ugyanúgy szükség van a mindennapokban, mint egy könyv lapjain!

Festeni tudni kell

(Parti Nagy Lajosnak)

Mindenki rettegett a fekete festéktől.

Olyankor a könny gyorsabban csurgott,

szomorú volt a légkör;

de egyszer egy létrán elé jöttek.

Megszületett a sárga –

mondták oly természetesen,

ahogy az újszülött bennszülöttek.

Sárga,

csak nem képzeled?

És akkorát morgott,

hogyan leesett az Á-ról az ékezet.

Övé az ecset,

meg az összes festékes vödör,

ha akarja,

a könnycsepp aranyló bronzos sárga,

ő nem pepecsel,

rendesen mindenkit meggyötör.

De a Fájdalom elkezdett fájni,

hiába mázolta át,

hogyan minden szín így meg úgy gyönyör...

ahogy az idő illant,

mintha fakult volna a festő bácsi bőr!

Az ötvenhatodik oldal

Dehogy volt szomorú.

Szinte ragaszkodott a megszokáshoz. Amikor néha megtalálták a lap szélén az ujjak. Esetleg rávetültek azok a csodaszép szempillaárnyak.

Jó volt neki ez így. Senki nem gondolkodott rajta, mit keres ő ott? Csak ott volt. Ez volt a dolga.

Mint egy szám. Ötvenhat.

Rá nem kellett emlékezni, hogy is volt? Nem érdekelt senkit, hogy jobb vagy bal alsó sarok...

Egyszerűen csak egy dísz volt a betűk után. Az, hogy nem vették észre? Hozzá tartozott a létezéséhez.

Egészen addig, míg a nyomdából hibásan nem jöttek ki a könyvek.

Nem volt rajtuk oldalszám.

- Dühítő, hogy nem létezem - gondolta Ötvenhat, és ezúttal nagyon dühös volt.

Odament a tördelőhöz.

- Magyarázza el már nekem valaki, hogy a betűk miért fontosabbak? Nehogy már ne legyen helyem!

A férfi sóhajtott egy nagyot.

Talán arra gondolt, most nem tudja megenni a sonkás szendvicsét, pedig már nagyon korog a gyomra. Ijesztően korog.

Kellettlenül odament a géphez.

De Ötvenhat nem hagyta békén.

- Én eredetileg ott voltam, ahol kiderül, hogy Jóskának lúdtalpa van. Tegyen vissza, ennyit megérdemlek!

- Meg? Én meg a sonkás szendvicset. Prágai. Tudod, mennyit ácsingóztam utána? - kérdezte a tördelő, de Ötvenhatra szinte rá sem nézett.

- Visszakerülsz a helyedre, nyugi, de én most harapós kedvemben vagyok, ne zaklass! - azzal beleharapott a szendvicsbe.

- Hát jó - gondolta duzzogva Ötvenhat - de azért igazán megköszönhette volna, hogy figyelmeztettem!

Majd ahogy a sonkás szendvics utolsó morzsája a helyére került, ő is visszatért a lap aljára.

De Ötvenhat ezúttal fontosnak érezte magát, hiszen ha valaki bizonytalan lenne a lúdtalpban, őt hívná segítségül.

Az Oscar-gála elmarad

- Szorítsatok helyet, még beférek! - megtörtént. A mentőcsónak végében ült rövidnadrágban, felhúzott lábakkal. A nővére mellette.

A túlsúlyolt lélekmentő kitartóan hánykolódott az óceánban. Mindenki magányos volt és fáradt.

Hajójuk zátonyra futott. Kettétört. Szerencsére még időben be tudtak szállni. A hullámok hatalmasak voltak, időnként be-beloccsant egy kis víz, de nem azzal foglalkoztak.

Hallani lehetett a sok heves, de megkönnyebbült szívdobogást, hiszen senki sem erre számított, hanem egy kellemes, karibi körutazásra, ahol integetnek a pálmafák, és az óceán habjain csillámok táncolnak.

Aztán valahol mégis partot értek. Még mindig felhúzott lábakkal ült. Nem akarta elhinni, hogy túlélte.

- Rémesen nézel ki - mondta a nővére -, ha hazaérünk, gyantáztatnod kell!

Szép nyarat kívánunk!

AUTODESIGN

PROTECTI[®]

www.autodesign.hu

Üdvözlünk az AUTODESIGN-nál

Színvonalas védelem, egyedi stílus

- Karcálló felület**
- Bogárnyomok elleni védelem**
- UV - védelem**
- Vízlepergető réteg**
- Kőfelverődés elleni védelem**

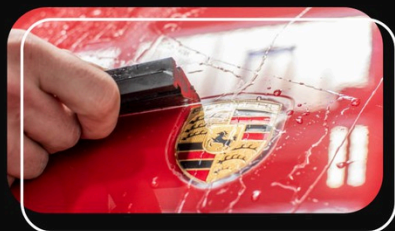
200 micron vastag
Poliuretán anyag
Öngyógyuló képesség
Könnyű tisztíthatóság
10 év garancia

Az Autodesign csapata több, mint 17 éve áll az autótulajdonosok szolgálatában, többek között, mint megbízható autófólia telepítő vállalkozás.

Szenvedély, alkotás, kreativitás, ami előre visz 17 éve. Ügyfélköröm teljes elégedettsége biztosítja cégem és csapatom jövőjét!

Csurgó Balázs cégtulajdonos

A védőfóliák széles választéka áll rendelkezésünkre, fényes átlátszó, matt és színes változatokban. Nem csak a karcokat, kőfelverődéseket és egyéb külső hatásokat tartják távol, hanem megőrzik járműve eredeti megjelenését több mint 10 éven át. Bátran elindulhat a város vagy országút forgalmas útjaira anélkül, hogy aggódnia kellene a felületi sérülések miatt.

MAXIMÁLIS VÉDELEM KEVESEBB AGGODALOM!

Mitől véd a PPF?

- felverődő kavicsok
- parkolási horzsolások
- karcok ellen
- bogár beégése ellen

www.autodesign.hu
hello@autodesign.hu

06705476348

AUTÓFÓLIÁZÁS
VÉDELEM ÉS DESIGN

A természet csendes harmóniája - Beszélgetés Csáky Sanders Andreával a botanikai illusztráció világáról

Kanadában, a férjedtől, William Sanderstől sajátítottad el a botanikai illusztráció alapjait. Milyen volt megismerni ezt a művészeti ágat egy olyan közegben, ahol ennyire mély hagyományai és elismertsége van?

Az egész belső lényemet megmozgatta, lassan átformálta, beszívott és magával ragadott. A műfajnak a szépsége fogott meg: az a különleges mód, ahogyan egy növény egyszerre jelenhet meg pontos megfigyelésként és művészi alkotásként. Lenyűgözött a formák, színek és arányok harmóniája, valamint az a letisztult elegancia, amely ezekből a képekből árad.

Azt írod, hogy a festést minden esetben hosszú megfigyelési és tanulmányozási folyamat előzi meg.

Mi az a legfontosabb titok vagy felismerés, amit egy-egy növény szerkezetének feltérképezése során legelőször észreveszel?

A legfontosabb felismerésem mindig az, hogy a növényeknek is van egyfajta „egyéniségük”. Első pillantásra talán csak egy virágot vagy egy levelet látunk, de amikor hosszabb időt töltök a megfigyelésükkel, fokozatosan feltárul előttem a saját ritmusuk, arányrendszerük és karakterük.

Ilyenkor már nemcsak azt figyelem, hogy milyen egy levél formája vagy egy szirm színe, hanem azt is, hogy milyen történetet mesél a növény. A festés számomra ezért nem egyszerű másolás, hanem egyfajta párbeszéd a növényvel. Minél jobban megismerem a szerkezetét és növekedésének logikáját, annál inkább megértem azt a rendet és harmóniát, amely a természetben mindenütt jelen van.

Az alkotói szemléletedet erősen meghatározza a biofília gondolata. Hogyan tapasztalod meg a min-

dennapokban, hogy a botanikai művészet képes lehet csökkenteni a mai embernek a természettől való eltávolodását?

Azt tapasztaltam, hogy bár még sokat szeretnék fejlődni a klasszikus, kizárólag akvarell technikára épülő botanikai illusztráció kivitelezésében, a saját növényi illusztrációim is képesek örömet és megihatottságot kiváltani az emberekből. Ez számomra nagyon fontos visszajelzés, mert azt mutatja, hogy egy alkotás értéke nemcsak a technikai tökéletességben rejlik, hanem abban is, milyen érzéseket és kapcsolódást képes elindítani a nézőben.

Ez megerősített abban, hogy a botanikai művészetnek különleges ereje van. Úgy gondolom, mindannyiunkban él egy mély, ösztönös kapcsolat a természettel, még akkor is, ha sokan ma már az „aszfalt dzsungelben” élnek, és a mindennapi kapcsolatuk a természettel erősen beszűkült. Amikor valaki egy növényi illusztrációra néz, gyakran nemcsak egy virágot vagy egy levelet lát, hanem valami ismerőset, ami emlékeket, érzéseket és belső nyugalmat idéz fel. Számomra ez a biofilia lényege: a növények ábrázolásán keresztül felébreszteni ezt a mélyen bennünk élő kötődést. Amikor egy színes botanikai illusztráció előhívja ezt az ősi és személyes tapasztalatot, úgy érzem, az ember – talán tudat alatt – egy kicsit hazatalál.

A nemzetközi hagyományokhoz híven az akvarelljeid fehér háttéren készülnek, paszpartuval és világos keretezéssel. Milyen tudatos művészi szándék rejlik amellet, hogy a kompozíció tiszta érvényesülése kerüljön a fókuszba?

A fehér háttér olyan teret ad a növénynek, ahol nincs semmi, ami elvonná róla a figyelmet. A néző és a növény között így közvetlenebb kapcsolat jöhet létre. Úgy érzem, hogy a botanikai művészetben nem a háttérnek vagy a keretnek kell dominálnia, hanem magának az élőlénynek. Ezért választom a letisztult megjelenést, amely méltó keretet ad a természet szépségének, de nem akarja felülmúlni azt.

Olyan rangos helyeken állítottál ki, mint a Faludy Galéria, a Gödöllői Művészetek Háza vagy a Hegyvidéki Kulturális Központ. Hogyan fogadja a hazai közönség ezt a rendkívül aprólékos, tudományos és művészi igényvel megáldott ágot?

Azt tapasztalom, hogy a hazai közönség nagyon nyitott erre a különleges művészeti ágra, még akkor is, ha a botanikai illusztráció Magyarországon kevésbé van jelen a köztudatban. Ugyanakkor fontos hangsúlyozni, hogy hazánkban is sok kiváló szakember és magas színvonalon alkotó művész foglalkozik ezzel a területtel, tehát a szakmai tudás és az igényesség jelen van – inkább a szélesebb körű ismertség az, ami még fejlődhet.

Számomra ezért is fontos a népszerűsítés. Szeretném megmutatni, hogy a botanikai illusztráció nemcsak egy különleges művészeti műfaj, hanem egy olyan alkotói tevékenység is, amely bárki számára örömforrássá válhat. A növények megfigyelése és megfestése lelassít, fejleszti a figyelmet, a türelmet és a kitartást, miközben folyamatos sikerélményt és fejlődési lehetőséget ad. A kiállításokon gyakran azt látom, hogy az embereket megéri a növények szépsége és az a nyugalom, amelyet ezek a képek sugároznak. Sokakban felébreszt egy régi, mély kapcsolatot a természettel. Ha egy-egy alkotás arra ösztönöz valakit, hogy közelebbről figyelje meg a körülötte lévő világot, vagy akár maga is ecsetet vegyen a kezébe, akkor úgy érzem, elértem egyik legfontosabb célomat.

Mit jelent számodra az alkotói hitelesség ebben a gyorsan változó, digitális világban, és mi az a belső fegyelem, amiből semmilyen körülmények között nem vagy hajlandó engedni, ha a növények ábrázolásáról van szó?

Számomra az alkotói hitelesség elsősorban azt jelenti, hogy őszinte kapcsolatban maradok azzal, amit ábrázolok. A mai digitális világban, ahol rengeteg kép vesz körül bennünket, különösen fontosnak érzem a valódi megfigyelés és a személyes megtapasztalás értékét. Természetesen sokféle módon lehet a növényekről alkotni, és az absztrakt megközelítéseknek is megvan a maguk művészi értéke. Én azonban azért választottam a botanikai ábrázolás útját, mert hiszem, hogy a növény saját formájának, szerkezetének és karakterének megfigyelése olyan közvetlen kapcsolatot teremt a természettel, amely a biofília érzését is erősíti. Számomra a növény nem csupán egy inspiráló forma, hanem egy élő rendszer, amelyben rend és harmónia működik. Minél hosszabban tanulmányozok egy növényt, annál többet fedezek fel a természet logikájából: abból a belső rendből, ahogyan a levelek elhelyezkednek, ahogyan a virág felépül, vagy ahogyan a növény alkalmazkodik a környezetéhez. A legfontosabb belső fegyelem, amelyből nem engedek, a türelem és a figyelem. Hiszem, hogy egy növény megfestése nem egyszerű másolás, hanem egyfajta megértési folyamat. Miközben igyekszem hűen megmutatni egy növény szépségét és egyediségét, valójában én magam is tanulok tőle.

Ez számomra a botanikai művészet egyik legnagyobb ajándéka: egyszerre alkotói út és út a természet mélyebb megértéséhez.

Bélyegegbe zárt világ - Beszélgetés Czimer-Szendrei Judittal a MoCoMo Art varázsáról

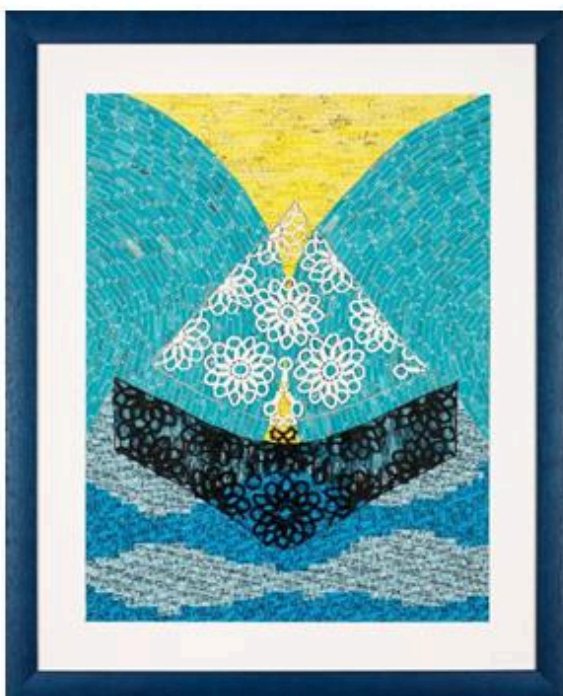
35 éve dolgozol közgazdászként Debrecenben, és 2015-ben készítetted el az első bélyegképedet a magad örömére. Hogyan találkozott egymásban a számok, a rendszerek világa és a bélyegekkel való, rendkívül

aprólékos alkotómunka?

Közgazdász azért lettem, mert a gimnáziumi osztályfőnököm azt javasolta, hogy az akkori Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemre jelentkezsem, mert jól ment a matek és a töri. Nem igazán éreztem ott jól magam, második évben abba is akartam hagyni tanulmányaimat. Édesanyám, aki varrónő volt, beszélt rá, hogy folytassam az egyetemet, ha másmilyen életet szeretnék, mint az ő kétműszakos szalag melletti munkája. Így befejeztem az egyetemet és eddig helyt álltam minden munkahelyemen, a rám bízott munkakörben mindenhol megtaláltam az örömet. A precizitás, a tökéletességre törekvés, a rendszerszemlélet, a kreativitás ott van a művészetemben is, és a munkámban is.

Antal Péter műgyűjtőtől kaptad a „bélyeggel festés” meghatározást, ami ma már MoCoMo Art néven (mozaik, kollázs, montázs) is ismert. Milyen belső kísérletezés vezetett el oda, hogy teljesen önállóan dolgozd ki ezt a ritka technikát?

Adottak voltak a bélyegek, miután Zsófi lányommal levágtuk őket a borítékokról, leáztattuk, megszártottuk, összeválogattuk az egyformákat, valamit kellett kezdeni velük. Elővettem a ragasztót egy nagy vastag kartont és egy magyar sorozat elemeit koncentrikus körökben felragasztottam. A végeredmény annyira nem tetszett, hogy megsemmisítettem. Így indult. Az eredményből, a kudarcból tanulva a következő képnél már másképp csináltam. Minden alkotással haladtam előre, egyre többet tudtam, többet mertem csinálni.

Változtattam a ragasztón, ma már farostlemezt használok, előkerült az olló, és a bélyegeken kívül más anyagokat is használok. Azóta azt is tudom, hogy mások is dolgoznak bélyegekkel, szerencsére mindannyian másképpen alkotunk.

A bélyegek önmagukban is miniatűr műalkotások, saját történettel. Milyen érzés egy már életszeletet vagy történelmet hordozó apró papírdarabkából egy teljesen új, monumentális mondanivalót formálni?

Pont ez adja ennek a munkának a nehézségét és egyben szépségét, hogy olyan alapanyagot használok fel, aminek már mintegy előélete, saját jelentése van. A bélyegek világa varázslatos, megunhatatlan. Sok időt fordítok bélyegrendezgetéssel, ez egy nem szeretem munka, mégis sokszor előfordult már, hogy ilyenkor találtam rá egy-egy olyan bélyegre, sorozatra, mely annyira megfogott, hogy kép született belőle.

A kiállításaid bejárták a világot Londontól Pekingig, és a képeid olyan rangos helyekre kerültek, mint a Vatikáni Pápai Gyűjtemény, a Magyar Nagykövetségek vagy a neves hazai magángyűjtemények. Melyik külföldi vagy hazai kiállítási élményed maradt meg legmélyebben az emlékezetedben?

Mindegyikre szívesen emlékszem, emlékszünk. Ezeket a kiállításokat férjem szervezi, iszonyú sok munkája van benne, az Ő érdeme, hogy annyi helyre eljutottunk. Szerencsére nekem csak annyi a dolgom, hogy jóváhagyjam a kiállítandó képek listáját, majd a megnyitón köszöntsem a vendégeket, beszélgessek velük. Az angliai, lutoni kiállítás, amelynek megnyitóján betegség miatt nem tudtam részt venni, volt a legjobban megrendezett, a legprofibb. A kínai kiállítás sorozatot látták a legtöbben, több mint egymillióan. Pekingbe eljutni régi vágyam volt, és alkotásaim révén megvalósult. Rómába, Vatikán városba is művészetem segített eljutni. A Római Magyar Akadémián pont a covid alatt nyílt meg a kiállításom, így egy virtuális megnyitóval indult, de a záróesten már ott voltunk személyesen. A XVI. században épült Falconieri palotánál szebb kiállítási helyszínt elképzelni sem lehet. Idén májusban XIV. Leó pápával találkoztunk, a neki ajándékozott „Ragyogás” képem ugyanazokból a bélyegekké készült, mint a Ferenc pápának ajándékozott „Rózsafüzér királynője”. Nagy megtiszteltetés ez, hogy művészetem révén találkozhattunk velük, beszélhettem nekik a bélyeggel festésről.

Olyan ikonikus témákat és személyiségeket is feldolgoztál a bélyegek segítségével, mint Picasso műzsái, a balettvilág nagyságai vagy a magyar kultúra kiemelkedő alakjai. Mi alapján választod ki, hogy melyik téma „érett meg” arra, hogy bélyegmozaikká váljon?

Ezek nem tudatos választások, meghatározza, hogy éppen mit olvasok, milyen kiállításon jártunk, milyen színházi élményben volt részünk. Ha felkérést kapok, akkor a megrendelő személye, esetleg kérése az, ami elindít bennem egy folyamatot.

Idén ünneplitek a MoCoMo Art 10. évfordulóját is. Visszatekintve erre az elmúlt évtizedre, mit adsz hozzá te magad a bélyegekhez, és mit kapsz vissza tőlük lelkileg a mindennapokban?

A bélyegek, melyek gyűjtői szemmel már selejtnek minősülnek, általam továbbélnek, megmenekülnek az enyészettől.

Ha nem egy konkrét bélyeget nézzük, azt látjuk, hogy a hétköznapiakból szép lassan kiszorultak, hiszen alig küldünk már képeslapot, magánlevelezéshez már nem használunk borítékot, így nem ragasztunk rá bélyeget; ekkor elmondhatom, hogy új funkcióval ugyan, de megőrzöm az utókor-nak a bélyegeket. Igaz, hogy ott vannak a bélyeggyűjtők is, akik csodálatos gyűjteményeket épí-tenek fel, de ezek láthatósága korlátozott. Számomra maga az alkotás az, ami feltölt energiával; hogy ehhez pont bélyegeket használok, az egy szerencsés véletlen.

Mit jelent számodra az alkotói hitelesség ebben a gyorsan változó világban, és mi az a fegyelem vagy belső iránytű, amiből semmilyen körülmények között nem vagy hajlandó engedni az alkotás során?

Én a képeimmel történeteket mesélek, örömet szeretnék átadni általuk, azt a gondolatot, hogy az élet minden szörnyűség ellenére is szép. A belső iránytűm mindig előre mutat, nem zárkózom be, nyitott vagyok az újra, folyamatosan tanulok az élettől, az életből.

Időutazás papírból - Beszélgetés Lady Enolával

Azt fogalmazod meg, hogy a munkáid nem egyszerűen az újrahasznosításról szólnak, hanem az anyagokhoz kapcsolt emberi és természeti emlékezetéről. Hogyan talál rád egy-egy ilyen „életrajzzal” rendelkező alapanyag, például egy régi kotta vagy

egy örökölt csipke?

Az ilyen anyagok tulajdonképpen nem egyszerűen megtalálnak, hanem valahogy megszólítanak. Sokat járok régiségvásárokbá és antikváriumokba is. Nem feltétlenül műkincsekre vadászok, és nem az anyagi értékük érdekel elsősorban. Inkább olyan dolgokat keresek, amelyek valamiért megállítanak. Lehet egy régi kottafüzet, egy különös textúrájú könyvborító, egy régi csipke vagy egy tárgy, amelyen már látszik az idő vasfoga.

Néha nem is tudom azonnal megmagyarázni, miért éppen azt emelem fel. Egyszerűen csak érzem, hogy megszólít.

Amikor meglátok egy régi kottalapot, egy örökölt csipkét vagy egy régi tárgyat, nem csak azt látom, hogy miből lehetne valamit készíteni. Inkább azt érzem, hogy ez a tárgy már egyszer része volt valaki életének. Megfogták, használták, szerették, őrizték. Van benne valami, amit én időnek nevezek.

Ezért számomra az újrahasznosítás nem pusztán technikai folyamat, inkább csak próbálom továbbvinni a történetét.

Egy régi kottalap például nem csak papír. Valaki egykor lejátszotta azt a zenét. Valaki talán szerelmes volt mellette, vagy éppen gyászolt. Egy örökölt csipke mögött ott lehet egy nagymama keze, egy ünnep, egy esküvő vagy egy egész családi történet.

Én ezeket a történeteket nem akarom eltüntetni az anyagból. Nyilván nem tudom a pontos történetét, csak azt tudom, amit én belezok, de a felhasználás során új formát vagy funkciót adok nekik. Mint ha az anyag emlékezete tovább élne egy másik testben, egy másik történetben.

Talán ezért mondom azt, hogy én emlékekből alkotok.

Az alakjaid nem konkrét személyeket, hanem őrzőket, archetípusokat ábrázolnak, amelyekben a föld, a víz és az idő rétegei találkoznak. Milyen belső folyamat vagy felismerés hívja életre ezeket a karaktereket a műhelyedben?

Ezek a karakterek nem úgy születnek, hogy előre elhatározom: most létrehozok egy erdőőrzt vagy egy szélhajlító.

Az egész folyamatot a karakterfotózási tapasztalatom adja. A fotográfus párommal, Ötvös Lehel-lel a mai napig is csinálunk karakterfotós projekteket. Azok mindig úgy születnek, hogy lesz egy ötlet, tegyük fel egy esőtáncos, vagy egy gésa... és akkor ezekhez mindig magamra kellett úgy mond szabnom: ruha, kiegészítők, fejdísz, eszközök stb., azaz életre hívni az adott karaktert.

Innen is jött a szobrok ötlete. Általában egy fő darabból indulok ki. Mindig figyelek a szimbólumokra, mi mit jelképez, milyen történetbe illik bele, milyen karaktert öltenék, ha ez az én fő kiegészítőm lenne.

Így mondhatom, hogy egy érzésből, egy szimbólumból vagy egy anyagból indulok ki. Lehet ez egy régi csipkegallér, egy megsárgult kottalap, egy örökölt gyöngysor, egy darab fa vagy akár egy szárított növény. Ezek az anyagok számomra nem egyszerű alapanyagok. Mindegyik hordoz valamilyen időlenyomatot. Egy korábbi életet, egy érintést, egy történetet.

A műhelyben tulajdonképpen párbeszéd alakul ki köztem és az anyag között. Én elkezdem építeni a formát, de közben az anyag is irányít. Egy repedés, egy textúra, egy véletlenül kialakuló forma sokszor megmutatja, merre kell továbbmennem, mi illik hozzá, mi kell még, vagy mi túl sok.

Ilyenkor érzem azt, hogy a figura már nem pusztán az én elképzelésem szerint alakul, hanem mintha saját jelenléte, saját személyisége lenne. Ezért is van az, hogy a szobraimnak nem címe van, hanem nevük. A nevüket is a karakterhez illően választom, szimbolikus és illeszkedik a karakterhez.

Nem konkrét személyeket ábrázolok. Ezek a figurák inkább belső emlékezetek, ősi női archetípusok és természeti erők találkozásai. A föld, a víz, a növények, a pusztulás és az újjászületés mind jelen vannak bennük.

És valahol én is jelen vagyok bennük – nem portréként, hanem egy-egy érzés, emlék vagy felismerés formájában.

Azt hiszem, ezek a karakterek akkor születnek meg, amikor egy belső kérdés találkozik egy anyaggal, amely már önmagában is hordozza a választ.

Édesapádtól, a templomok restaurátorától kaptad a tiszteletet az anyag és a rétegek mögött rejlő történetek iránt. Mennyiben határozza meg a mai napig a szobrászi szemléletedet ez a gyermekkori örökség?

Édesapámtól nagyon korán megtanultam azt, hogy semmi sem csak az, aminek első pillantásra látszik.

Gyerekként azt láttam, hogy minden fal, egy festékréteg vagy egy régi felület mögött újabb és újabb történetek rejtőznek. A restaurátor nem egyszerűen felújít. Figyel. Megpróbálja megérteni, mi történt az anyaggal az évtizedek vagy évszázadok alatt.

Azt hiszem, ez a szemlélet nagyon mélyen belém épült. Mint a sajátos igény.

Ma, amikor egy felületet létrehozok, engem is érdekel, mi van a rétegek mögött. Nem a tökéletesen sima, új felület vonz, hanem az, amelyen látszik az idő nyoma. A repedés, a kopás, a rétegződés számomra nem hiba, hanem történet.

Szerencsésen alakult az életem olyan szempontból, hogy a nagyszüleim is nagyon tetségesek voltak. Nagyapám a város legjobb szabója volt. Mindenki ismerte Marci bácsit. Iszonyatosan jó érzéke volt az anyagokhoz és az apró kis minőségi és praktikus részletekhez. Talán tőle örököltem azt a játékos türelmet, hogy nem akarok mindent azonnal láthatóvá tenni. Egy szobornak lehetnek titkai. Lehetnek olyan részletei, amelyeket csak akkor vesz észre a néző, ha időt tölt előtte.

A mai napig úgy érzem, hogy amikor anyaggal dolgozom, egy kicsit ugyanazt teszem, amit apám és nagyapám: figyelek arra, hogy mi van a felszín mögött.

És talán ez az egyik legfontosabb örökségem tőlük: megtanultam tisztelni azt, ami már megtörtént.

A Mátra erdőinek szélén élsz, a mindennapjaid része a természetjárás, a fotográfia és az írászat is, a türelemre és a jelenlétre tanít. Hogyan segít ez a csendes környezet és fegyelem a papírszobrok finom részleteinek megalkotásában?

A természet közelsége számomra nem egyszerűen inspiráció. Inkább egyfajta folyamatos jelenlét.

A Mátra erdőinek szélén élve az ember nap mint nap találkozik azzal, hogy a természet nem siet. Egy fa évek alatt növekszik, változik, egy szikla lassan kopik, egy növény elszárad, majd újra megjelenik. A természetben nincs fölösleges mozdulat.

A fotográfia megtanított figyelni a történetre, a fényre. Az írászat pedig megtanított arra, hogy a pontosság nem erőből születik, hanem jelenlétből, fókuszából, kitartó sok-sok monoton ismétlésből. Ott nem lehet kapkodni. Meg kell találni azt az egyetlen pillanatot, amikor minden összeáll.

Ez a műhelymunkában is nagyon fontos számomra. A papírral, a kartonnal, a szárított növényekkel való munka rendkívüli türelmet kíván. Egy-egy felületet sok apró réteg és mozdulat épít fel.

A természetben megtanultam azt is, hogy a részlet önmagában is teljes történet lehet. Egy kéregdarab, egy kiszáradt levél vagy egy repedés egy sziklán számomra már önálló formavilág.

Talán ezért tudok órákon keresztül egyetlen apró részlettel foglalkozni. Mert közben nem azt érzem, hogy lassan dolgozom, hanem azt, hogy végre megfelelő tempóban épül.

A természet is arra tanít, hogy nem mindennek kell gyorsan elkészülnie ahhoz, hogy értékes legyen.

Aktívan törekszel arra, hogy a tudást workshopokon, előadásokon és a YouTube-csatornádon („Öntsd ki bátran Lady Enolával”) is tovább add. Milyen üzenetet kapsz vissza a leggyakrabban azoktól, akik kipróbálják ezt a tudatos, fenntartható alkotásmódot?

A leggyakoribb visszajelzés talán az, hogy: „Nem is gondoltam volna, hogy ebből más is lehet, mint amire eredetileg szánták.”

És van egy másik mondat is, amit nagyon gyakran hallok: „Jó volt végre egy kicsit minden másról megfeledkezni.”

Ez számomra legalább olyan fontos, mint maga az elkészült tárgy.

A workshopjaim és az előadásaim ugyanis nem mindig arról szólnak, hogy a résztvevőknek a végén tökéletes vagy látványos alkotással kell hazamenniük. Természetesen az elkészült tárgy öröme, de számomra legalább ennyire fontos az az idő, amit közben önmagukra fordítanak.

A mai világban nagyon könnyű folyamatosan kifelé figyelni. Üzenetek, feladatok, határidők, elvárások vesznek körül bennünket. Az alkotás viszont – különösen, amikor egyszerű, kézzel végezhető, ismétlődő mozdulatokkal dolgozunk – vissza tud vezetni önmagunkhoz.

És van ebben egy különleges kettősség: együtt alkotni egy közösségben, mégis egy kicsit magunkban lenni. Elsimulnak az idegek, elhalványulnak a gondok.

Egy asztal körül ülünk, beszélgetünk, nevetünk, megosztjuk egymással az ötleteinket, mégis mindenki a saját anyagával, a saját gondolataival és a saját belső világával dolgozik. Ez számomra nagyon különleges élmény.

Nem kell egyedül lennünk ahhoz, hogy befelé figyeljünk.

Ilyenkor egy időre lelassulunk. Figyelünk az anyagra, a kezünkre, a mozdulatainkra. És közben talán arra is, hogy mi történik bennünk.

Ezért mondom azt, hogy ezek a foglalkozások nem csupán kreatív workshopok. Inkább olyan minőségi énidők, ahol az ember nem teljesíteni akar, hanem egyszerűen jelen lenni – mások között, mégis egy kicsit önmagában.

Sok ember úgy érkezik, hogy azt mondja: „Én nem vagyok kreatív.” „Én csak nézni jöttem.” Aztán néhány óra múlva ott van előtte valami, amit ő maga hozott létre. És ilyenkor gyakran nem is maga a tárgy a legfontosabb, hanem az a felismerés, hogy képes volt rá.

A tudatos alkotás számomra egyszerre fenntarthatóság és önismeret. Amikor egy régi tárgyból vagy kidobásra szánt anyagból létrehozatunk valami újat, valójában magunkat is átállítjuk. Elkezdjük meglátni a lehetőséget ott is, ahol korábban csak hulladékot láttunk.

Azt hiszem, a legnagyobb visszajelzés mindig az, amikor valaki azt mondja: „Mostantól más szemmel nézek erre az anyagra.” Vagy egyszerűen csak azt: „Jó volt egy kicsit magammal lenni.”

Mert akkor már nem csak egy tárgyat készítettünk el együtt, hanem adtunk magunknak néhány órát, amikor nem kellett máshol lennünk, nem kellett másnak lennünk, és nem kellett semmit teljesítenünk.

Csak együtt lenni, alkotni, inspirálni egymást, és közben egy kicsit visszatérni önmagunkhoz.

Mit jelent számodra az alkotói hitelesség ebben a gyorsan változó világban, és mi az a belső iránytű, amiből semmilyen körülmények között nem vagy hajlandó engedni, ha a művészetedről van szó?

Az elmúlt 10 hónap alatt a mostanáig elkészült 8 szobrom 21 nemzetközi díjat hozott rangos zsűrizett pályázatokon. Ahová csak pályáztam, ott nyertem. Minden alkalommal a szobraim kiállítást nyertek neves galériákban Budapesten, Bécsben és Los Angelesben is. Több kiállításon tehetségdíjas, karakter- és egyéb különdíjakkal értékelték alkotásaimat.

Jelenleg is van egy nyertes szobrom (Thalassa) a Golden Duck Gallery – Traveller's Art Fair nemzetközi augusztusi kiállításán.

Számomra az alkotói hitelesség azt jelenti, hogy nem akarok olyannak látszani, amilyen nem vagyok.

Egy gyorsan változó világban nagyon könnyű figyelni arra, hogy mi népszerű, mi működik a közösségi médiában, milyen stílusra reagálnak az emberek. Természetesen én is látom ezeket a változásokat. De van egy pont, ahol meg kell állnom, és fel kell tennem magamnak a kérdést: ez még én vagyok? Ezt felvállalom?

Az én belső iránytűm az anyaghoz, az időhöz és az emlékezethez való viszonyom. Ebből nem szeretnék engedni.

Nem akarok gyorsan előállítható, könnyen fogyasztható tárgyakat létrehozni csak azért, mert azok pillanatnyilag népszerűek, vagy jól eladhatóak. Az én munkáimnak idő kell. Az anyagnak is idő kell, és a nézőnek is időt kell adni ahhoz, hogy felfedezze őket.

Azt sem szeretném, hogy a fenntarthatóság csupán egy divatos címke legyen a művészetem talapzatán. Számomra ez valódi szemlélet. Az anyagok tisztelete, a tárgyak története, az emberi emlékezet és a természet iránti felelősség.

A legfontosabb dolog, amiből nem vagyok hajlandó engedni, az ez az őszinteség. Ha egyszer egy alkotás már nem belőlem indul ki, hanem abból, hogy mit várnak tőlem, akkor elveszíti azt, amiért létrejött.

Én azt szeretném, hogy a szobraimban mindig legyen valami abból a csendes kérdésből, amelyből megszülettek.

Mert számomra a művészet nem arról szól, hogy minden kérdésre választ adjunk. Néha elég, ha létrehozunk valamit, ami arra készíti a nézőt, hogy egy pillanatra ő is megálljon, és feltegyen magának egy kérdést.

https://m.youtube.com/@LadyEnola_Art

A belső fény útján - Drippey

Budapesten születtem 1957-ben, egy nyolcgyermekes család sarjaként. Alkotói világomban a tájképek, portrék és csendéletek kapnak főszerepet, amelyeket akvarellal, pasztellel, szénnel, tus-sal, illetve gazdag vegyes technikával keltem életre.

Az évek során művészetem új dimenzióval is gazdagodott: megjelentek a digitálisan feldolgozott alkotások, amelyek mélyen vallásos tematikát, bibliai jeleneteket, valamint saját verseimet és gondolataimat kísérik.

Béla művészetéről

Budapesten születtem 1957-ben, egy nyolcgyermekes család sarjaként. Alkotói világomban a tájképek, portrék és csendéletek kapnak főszerepet, amelyeket akvarellal, pasztellel, szénnel, tus-sal, illetve gazdag vegyes technikával keltem életre.

Az évek során művészetem új dimenzióval is gazdagodott: megjelentek a digitálisan feldolgozott alkotások, amelyek mélyen vallásos tematikát, bibliai jeleneteket, valamint saját verseimet és gondolataimat kísérik.

A Somló alatti csend - Beszélgetés Felső Tamással a gyökerekről és a versek erejéről

Ajkán születve és Noszlopon, a Somló hegy lábánál felnőve a természet közelsége határozta meg a gyermekkorodat. Hogyan élnek tovább ezek a bakonyi tájak és emlékek a mai verseidben?

Gyermekkorom helyszínei nekem nem egyszerű szép emlékek, hanem tényleg a szilárd alapjaim. A Bakony csendje, a Somló látványa, Noszlop szépsége, az erdők illata és az évszakok váltakozásai annyira belém ivódtak, hogy szinte minden versemben ott élnek ezek az érzések frissen ma is. Mindenkinek megvan a saját kis szűkebb értelemben vett hazája, amihez ha már csak közeledik, attól megdobban a szíve, számomra ez Noszlop és a környező vidék.

A természet pedig egyfajta társ, ami megtanított figyelni, elfogadni és észrevenni az élet apró szépségeit. Minden apró részletét csodálva járom az erdőt ma is, mint gyerekként a Bakonyban.

Írás közben sokszor úgy érzem, mintha újra ott lennék ezeken a helyeken, és a megélt élményekből tudok meríteni erőt, ihletet.

Említetted, hogy a gyermekkorod óta írsz, de a korai verseidet sajnós nem tartottad meg. Visszatekintve, mi kellett ahhoz, hogy megérj arra, hogy ezeket a belső gondolatokat már ne csak papírra vedd, hanem fel is vállald és megoszd a nagyközönséggel?

Sokáig tényleg csak magamnak írtam. Az írás nekem egy belső beszélgetés volt, egy kis menedék, ahol őszintén le tudtam írni mindazt, amit talán kimondani nem tudtam, vagy nem mertem. Idő kellett ahhoz, hogy rájöjjek, ezek az érzések nem csak a sajátjaim. Amit én megéltem, azt átélhessék mások is, és ha egy vers ad valakinek egy kis vigaszt, reményt, vagy csak egy nyugodt pillanatot, akkor már megérte megosztani gondolataim. Talán a legnagyobb lépés az volt, amikor sikerült túllépnem azon a bizonytalanságon, hogy mások előtt megnyíljak.

A családi tóparti kis ház és az erdő a kedvenc alkotóhelyeid. Miben más ott megszületni egy versnek, mint a hétköznapi zajában?

Ott teljesen más a lelkem.

A természetben nincs rohanás, nincs állandó zaj, csak a szél, a madarak hangja vagy a víz fodrozódása. Ezek a csendek nem üresek, hanem tele vannak gondolatokkal. Ilyenkor sokkal könnyebben meghallom a saját belső hangomat is. Egy verset ott nem kell erőltetni, hogy megszülessen, hanem szinte magától jön. A hétköznapiak pörgésében is lehet írni, persze, de az erdő vagy a tópart olyan nyugalmat ad, ami sokkal mélyebb gondolatokat hoz elő.

A versekben a természet csodálata mellett az emberi érzelmek és a belső csend kapnak főszerepet. Milyen üzenetet szeretnél leginkább átadni az olvasónak, amikor rátalálnak a soraidra?

Azt szeretném, ha az olvasó egy pillanatra megállna. A mai világ nagyon gyors, és közben sokszor elfelejtjük észrevenni azt, ami igazán fontos. Hiszem, hogy a szeretet, a figyelem, az együttérzés és a természet közelsége tényleg tud gyógyítani. Ha egy versem után valaki egy kicsit békésebbnek érzi magát, vagy más szemmel néz egy naplementére, egy fára, vagy akár a saját életére, akkor már elértem a célom.

Azt vallod, hogy a szeretet, a falu és a természet egy „örök csoda”, amiről mindig lesz mit írni. Hogyan találod meg újra és újra azt a friss ihletet, ami egy-egy új vershez lendületet ad?

Nekem az ihlet nem nagy, különleges eseményekből jön, hanem a falusi hétköznapiak és a táj apró csodáiból. Egy hajnali kakasszó, a reggeli köd, egy kósza szellő, egy régi ember emléke vagy egy a múltban megélt érzés is el tud indítani bennem sokféle gondolatot. Igyekszem nyitott szívvel élni, mert hiszem, hogy aki figyel, az tanul és minden nap talál valamit, amiért hálás lehet. A természet pedig mindig megújul, szóval nekem tényleg kifogyhatatlan forrás.

Mit jelent számodra az alkotói hitelesség ebben a mai, felgyorsult világban, és mi az a belső értékrend, amiből semmilyen körülmények között nem vagy hajlandó engedni, ha a költészetedről van szó?

Számomra a hitelesség azt jelenti, hogy csak olyat írok le, amit tényleg érzek, megéltem, képzelem, megalkotott vagy ami mélyen megérintett. Nem szeretnék divatokhoz vagy elvárásokhoz igazodni. A versek nekem nem eszközök a sikerhez, hanem a lélek őszinte megszólalásai. Mindig ragaszkodni fogok a gyökereimhez, az emberséghez, az őszinteséghez, a szeretethez és a természet tiszteletéhez. Hiszem, hogy ezek az értékek soha nem vesznek el erejüket, még akkor sem, ha körülöttünk minden folyamatosan változik.

Felső Tamás: Voltam

Voltam elszáradt levél az ősz tenyerén,
mit a csend sodort végig időnek kerekén,
szívemben rozsdás harang kongott estelente,
s a múlt úgy ült rám, mint a dér fagyos reggelekre.

Voltam tengerbe hullott, néma csillagfény is,
mit elnyelt a víz,
s mélyébe titkaimmal süllyedtem el én is,
vállamon fáradt hold pihent sok álmatlan éjen,
s bennem egy összetört madár verdesett régen.

Voltam gyertyaláng szobádban,
s csendben csak néztelek,
aztán remegve őriztem emléked, mikor már késő volt féltselek,
voltak szavaim, mik szertefoszlottak,
akár ködből font, reszkető hidak,
miken aztán éjjel elnémult vágyak keltek át,
régmúlt édes szerelmek miatt.

Most mégis itt állok,
mint egy partot ért folyam,
mely medrének sebéből tanulta meg,
néha az élet, mint a kő, olyan,
okultam sokat, szép csillagos éjek vigaszán,
mert ki már mélyre hullt,

az érti az eget szívből, igazán.

Felső Tamás: Ott a fák alatt

Hajnalban láttalak,
suhantál ott a fák alatt,
a köd, mint könnyű, szép selyem,
lebegett a harmatos réteken.

Lépted a széllel lágyan összefolyt,
s mögötted az erdő suttogva dalolt,
a fák az ég felé nyújtották karjaik,
őrizve titkom az örök hajnalig.

Ezüst lombok közt ébredt a fény,
s Te úgy jöttél felém, mint kósza remény,
smaragd takaróként feszült a vidék,
hol találkozott bennem ott föld s az ég.

Lombok közt az ég is ezüsfolyóvá változott,
melyen sok csillag csónakkal megállt, s ámulva csendesen álmodott,
szemed két mély tó volt, s bennük a nyári ég,
partján álmaim ültek, mint mi ketten ott, akkor, rég.

A percek hófehér galambként szálltak el,
s a csend olyan volt, mint szívemre borított örök lepel,
elsuhantál, de a csoda itt maradt,
mit láttam én, ott a fák alatt.

Hajnalban láttalak,
suhantál ott a fák alatt,
a pirkadat bíbor kendőt szőtt eléd,
s a fény egy halk imát dúdolt feléd,
lombok közt az idő is megpihent veled,
s én halkan suttoztam szép neved.

Mosolyod napsugár volt harmatos réteken,
s nyomában ezer álmom kelt új útra,
éreztem, irány a végtelen,
szemedben nyári égbolt kéklött csendesen,
s a szél virágport hintett aranylón, kedvesen.

Virágok közt is a szél szerelmes dalt zenélt,
s minden falevél egy titkos szép mesét mesélt,
szemedben két csillag ringott csendesen,
s én elvesztem bennük újra, s újra, kedvesem.

S ha majd egyszer az évek ezüsttel hintenek,
én akkor is várlak hajnalban,
s ott leszek veled,
hallom majd hangod, mint puha szellőt nyári esteken,
mely végigsimít gyengéden fáradt lelkemen.

Mert ott a fák alatt maradt egy halk varázs,
egy érintés emléke, egy kis parázs,

s ha egyszer elhalkul minden földi nesz,
s az alkony árnyékából csillagos este lesz,
én akkor is őrzöm majd szívemben csodád,
hogyan szerethettelek, s két szemed mosolyát.

Bár elillant az élet, mint egy múló pillanat,
mosolyod beleégett szívemnek falába,
s én örökké várni foglak
ott, a fák alatt.

Felső Tamás: Beszélt a szél

Sötét ablakomon ma este
egy eltévedt madár koppant,
szárnya, mint szétszakadt levél,
ráborult a holdra,
ahogy vele párkányomra a hideg szél betoppant.

Súgva szólt.

Ne kérdezd, honnan jöttem,
kabátomban hideg utcák alszanak,
zsebemben összegyűrt hajnalok,
és néhány néma csillagdarab.

Ha beengedsz, nem viszek mást be hozzád,
csak egy félbehagyott esőt,
mely vállamon csöpög majd tovább,
s egy rozsdás kulcsot,
mely minden szívhez ugyanúgy idegen,
mint számomra szobád idebenn.

Szobádnak sarkában
majd megül mellettünk a csend,
mint öreg kutya a küszöbön,
s a lámpafény lassan
rátekeredik kezedre,
akár álomfolyók az éjszakában fáradt szemedre.

Mert kint a város
most üvegből van és ködből,
az utcák torkában meg villamosok sírnak,
s az emberek arcán megfagyott az idő,
megrémülnek olykor, mikor az égre villámokkal írnak.

Ne kérdezd, meddig maradok,
a szélnek nincs hazája,
csak hadd dőljek le kicsit ide melléd,
mint vihar után az ázott madár
megtépett fészkében, szegény pára.

A lélek sebeitől a gyógyító művészetig - Beszélgetés Sütő Györggyel

Zentán születve, a Kaposvári Egyetem művésztanári képzése, valamint skóciai és angliai évek után találtál vissza a mélyebb alkotáshoz. Hogyan formálták ezek az életszakaszok és helyszínek a mai vizuális világodat?

Zentán születtem, középiskolai éveimet pedig Szabadkán töltöttem. A délszláv háború időszaka meghatározó élmény volt számomra. Érettségim idején már a NATO-bombázások árnyékában éltünk, így fiatalon el kellett hagynom a szülőföldemet. A háború, a gyökérvesztés, valamint az idegenség és a kirekesztettség megtapasztalása mély nyomot hagyott bennem.

Ezek az élmények egy olyan belső világ kialakulásához vezettek, amely egyszerre jelentett menedéket és önismereti utat. A Skóciában és Angliában töltött évek is ennek a keresésnek voltak a részei: nem csupán új országokat ismertem meg, hanem önmagamot is próbáltam jobban megérteni.

Hazatérésem után egyre világosabbá vált számomra, hogy festézetem valódi témája nem a külső események ábrázolása, hanem az ember belső világa. A félelmek, a veszteségek, a remény, a hit és a lélek mélyebb folyamatai váltak alkotásaim meghatározó inspirációivá. Festményeimmel azt keresem, hogyan lehet a személyes sebekből olyan vizuális nyelvet teremteni, amely másokat is megszólít, és segít szembenézni saját belső történeteikkel.

Airbrush technikával készítesz szürrealisztikus, organikus és biomechanikus elemekkel átszőtt akrilfestményeket. Miért találtad ezt a ritka és precíz technikát a legalkalmasabbnak a belső világ kifejezésére?

Mindig is közel álltak hozzám azok a művészek, akik nem csupán a látható világot festették meg, hanem a lélek mélyebb rétegeit is képesek voltak képpé formálni. A szürrealizmus számomra ezért különösen inspiráló: álomszerű, olykor nyugtalanító látomásain keresztül az emberi létezés legmélyebb kérdéseit érinti.

Nagy hatással volt rám Zdzisław Beksiński, akinek műveiben a történelem, a háború és az emberi szenvedés lenyomatai jelennek meg, valamint H. R. Giger, aki az airbrush technika egyik legmeghatározóbb mestereként egészen új vizuális világot teremtett az organikus és biomechanikus formák ötvöztetésével. Munkáik nem pusztán technikai tudásuk miatt állnak közel hozzám, hanem azért is, mert saját belső küzdelmeiket is képesek voltak művészetté formálni.

Az airbrush számomra nem csupán egy festészeti technika, hanem egy rendkívül érzékeny kifejezőeszköz. Finom átmeneteivel, a fény és az árnyék szinte láthatatlan rétegeivel olyan atmoszférát tudok teremteni, amely közel áll ahhoz a belső világhoz, amelyet vászonra szeretnék vinni. Segítségével nem egyszerűen formákat festek, hanem érzéseket, emlékeket és lelki állapotokat próbálok láthatóvá tenni.

Az ápolói hivatásod - a kiszolgáltatottság, az öregedés, a demencia és az elmúlás mindennapi tapasztalata - közvetlenül megjelenik a képeiden. Hogyan tudod ezt a lelkileg megterhelő valóságot művészetté és a remény hordozójává formálni?

Talán azért választottam annak idején az ápolói hivatást, mert magam is megtapasztaltam, milyen érzés kívülállónak lenni. Az ápolás számomra ma is hivatás, nem csupán foglalkozás. Miközben idősekről és betegekről gondoskodom, újra és újra megtapasztalom, hogy ezek a találkozások nem egyirányúak: nemcsak én adok, hanem én is kapok. Az emberi sorsokkal való találkozás folyamatosan formál, és a saját lelki sebeim gyógyulásához is hozzájárul.

Talán ezért jelennek meg olyan gyakran festményeimen a kezek is. Számomra a kéz a gondoskodás, a bátorítás, az együttérzés és a gyógyítás jelképe. Ápolóként nap mint nap megtapasztalom, hogy egy kézfogás, egy simogatás vagy egy óvatos érintés sokszor többet jelent minden kimondott szónál. Hiszem, hogy ezek a csendes gesztusok képesek reményt adni, és ezt a reményt szeretném képeimen keresztül is továbbadni.

Az utóbbi években különösen sokat foglalkozom a demencia témájával. Festményeimmel szeretném felhívni a figyelmet azokra az emberekre, akik sokszor láthatatlanná válnak a társadalomban: az idősekre, a demenciával élőkre, a magányosokra és mindazokra, akiknek az értékét már nem a teljesítményük alapján kellene mérnünk. Úgy érzem, hogy a mai világ gyakran a hasznosság szemszögéből tekint az emberre, miközben megfélemedezik arról, hogy az emberi méltóság nem életkortól, egészségi állapottól vagy társadalmi szereptől függ. A demencia számomra nem csupán egy betegség, hanem annak a kérdésnek a megtestesülése, hogy képesek vagyunk-e akkor is meglátni az ember értékét, amikor már szinte minden mást elveszített.

Ez a gondolat több festményemen is megjelenik. A repedezett arcokon látható csukott szemek arra hívják a nézőt, hogy ne csupán a külső jelek alapján ítéljünk. Próbáljunk mélyebbre nézni, mert minden megtört arc mögött ott van egy teljes élet, egy történet, egy ember. Ha alkotásaim erre a felismerésre vezetnek el valakit, akkor úgy érzem, már betöltötték küldetésüket.

Jelenleg a t'ARS Keresztény Képzőművészeti Műhely tagja vagy, és dolgozol a spirituális témájú Keresztút és Öröm útja sorozaton is. Milyen szerepet töltenek be a hit és a lelki folyamatok a festményeidben?

Hívó embernek vallom magam, és a hitem mindig is meghatározta az életem fontos döntéseit. Ezért választottam annak idején az ápolói hivatást is: mindig olyan szolgálatot szerettem volna végezni, amely Isten szeretetét közvetíti az emberek felé. Hiszem, hogy a gondoskodás, az együttérzés és a másik ember méltóságának tisztelete mind ennek a szeretetnek a kézzelfogható megnyilvánulásai.

Ugyanez a küldetés vezet a festészetben is. A spirituális témájú alkotásaimmal – legyen szó a Keresztút vagy az Öröm útja sorozatról – nem pusztán bibliai eseményeket szeretnék megjeleníteni, hanem azt az örömhírt, hogy Isten a legnehezebb élethelyzetekben is jelen van. Számomra a hit nem csupán egy téma a sok közül, hanem az a belső forrás, amelyből minden alkotásom táplálkozik.

A t'ARS Keresztény Képzőművészeti Műhely nevében is ott rejlik ez a gondolat. A „társ” számomra azt jelenti, hogy Isten munkatársaként igyekszem szolgálni – az ápolásban ugyanúgy, mint a művészetben. Festőként is arra törekszem, hogy rávilágítsak azoknak az embereknek az értékére és méltóságára, akik könnyen a társadalom peremére szorulnak. Ha egy festményem reményt ébreszt, vigaszt nyújt, vagy közelebb visz valakit Isten szeretetének megtapasztalásához, akkor úgy érzem, elérte a célját.

A mottód szerint az a célod, hogy a néző találkozzon picit önmagával. Milyen visszajelzések esnek neked a legjobban a munkáiddal kapcsolatban?

Volt egy időszak, amikor szándékosan nem adtam címet a festményeimnek. Azt szerettem volna, hogy a néző ne az én magyarázatomat keresse, hanem a saját történetét fedezze fel bennük. Hiszem, hogy a művészet egyik legfontosabb feladata az, hogy tükröt tartson elénk, és segítsen kapcsolatba kerülni önmagunkkal.

Egy-egy alkotás képes felszínre hozni régi emlékeket, elfeledett érzéseket, örömöket, fájdalmakat vagy akár olyan illatokat és hangulatokat is, amelyeket már rég magunk mögött hagytunk. Ilyenkor egy rövid időre letehetjük a mindennapokban viselt álarcainkat, és őszintébben nézhetünk szembe önmagunkkal.

A legnagyobb öröm számomra az, amikor valaki hosszabb időt tölt egy festményem előtt, és érzem, hogy belső párbeszéd kezdődik benne. Amikor egy kép valódi lelki utazásra hívja a nézőt, akkor úgy érzem, megszületett az a találkozás, amelyért alkotok. Különösen megtisztelő, amikor ezt az élményt meg is osztják velem, mert ilyenkor válik teljessé a mű és a befogadó közötti kapcsolat.

Mit jelent számodra az alkotói hitelesség ebben a gyorsan változó világban, és mi az a belső iránytű, amiből semmilyen körülmények között nem vagy hajlandó engedni?

Számomra nagy érték, ha egy művésznek van saját hangja, és ahhoz akkor is hű marad, amikor éppen nem ez a legnépszerűbb út. Hiszem, hogy az alkotás nem a gyors sikerről szól, hanem egy hosszú belső útról. Egy-egy témát érdemes újra és újra körüljárni, különböző nézőpontokból megvizsgálni, mert minden visszatérés új felismeréseket hozhat.

Én ilyen alkotó szeretnék maradni. Hű önmagamhoz, hű az emberekhez és ahhoz az úthoz, amelyet a hitem kijelölt számomra. A keresztút számomra nem csupán vallási szimbólum, hanem az emberi élet képe is: tele örömmel, veszteséggel, reménnyel és újrakezdéssel. Ugyanilyen fontosnak tartom a belső emberi értékeket, valamint a kétkezi alkotómunka becsületét. Hiszek abban, hogy a részletekre fordított figyelem, a türelem és az odaadás ma is érték.

Belső iránytűm mindig az ember marad. Hiszem, hogy minden ember értékes, függetlenül attól, milyen élethelyzetben van, mennyire hasznosnak tartja őt a társadalom, vagy milyen terheket hordoz. Festőként és ápolóként egyaránt ezt az emberi méltóságot szeretném szolgálni.

Egy olyan világban, ahol gyakran a gyors eredmények és a siker kerülnek a középpontba, számomra fontosabb az őszinteség, a hitelesség és a szolgálat. Ha ezekhez hű tudok maradni, akkor úgy érzem, művészként is a helyemen vagyok.

Szavakból szőtt világok - Bemutatkozik Nessi Tonks, azaz Nagy Alexandra

Az írás valamilyen formában már nagyon régóta velem van, de igaz mélységében 11-12 éves koromban vettem bele magamat, és azóta – kisebb-nagyobb kihagyásokkal – folyamatosan kíséri az életemet.

Legfőbb alkotói bázisomként a Wattpad oldalamon található meg eddigi történeteim és verseim, de a kreatív folyamatok itt nem állnak meg: jelenleg egy romantikus könyvsorozaton dolgozom, tüstént készülve az idei Flufftober kihívásra is, amelyre ezúttal versekkel hangolódom.

MŰVÉSZ.ma
— M A G A Z I N —

JELENJ MEG TE IS

— A —

MŰVÉSZ.ma
MAGAZIN

következő számában!

Mutasd be művészeted,
inspiráld közönséged,
és legyél részese egy
értékteremtő közösségnek!

LÉPJ KAPCSOLATBA VELÜNK!

hello@muvesz.ma

www.muvesz.ma

EGYÜTT
A MŰVÉSZETÉRT,
A KÖZÖSSÉGÉRT.

Nessi Tonks: October álma I. - Yellowstone-i szellem

Részlet

3. Közös titkunk

Ahogy ülünk a csendes szobában, olyan érzésem van, mintha egy hideg fuvallat érkezne egyre jobban rám, és ne tudjam elmesélni Mike-nak a történetemet.

Ott ül a puffomon, és a kezemet szorongatja. Eszemben sincs elengedni őt. A szobámban viszont egyre jobban sötétedik, így Mike felkel, behúzza a függönyöket és lámpát kapcsol, majd ugyanabban a pózban visszaül a helyére, és megfogja a kezemet.

Melegség ömlik végig rajtam az érintésére. Érzem, ahogy az arcom is kezd paradicsomvörös lenni. A mellettem álló kis éjjeliszekrényemről leemelem a forró bögre teát. Kellemes csipkebogyó íz tölti meg az ajkamat. Lerakom, ahonnan elvettem, majd egy nagy levegőt veszek, és mesélni kezdek neki:

- Az egész gyerekkoromban kezdődött. Legalábbis mióta az emlékeim megmaradtak, mindig más voltam, mint a többi gyerek. Magányosnak mondana az illető, aki akkoriban csak külső megfigyelője volt az életemnek. Ugyanis ott, a valóságon túl mindig volt velem valaki, aki az emberek szeme elől jól el tudott rejtőzni egy olyan világban, melyet csak kevesen ismernek. Szellemeket látok. Mindig megtalálnak, és tudják, hol keressenek.

Mike gyönyörű világoszöld szemeinek pupillái kitágulnak, hogy szinte feketének hatnak. A levegőt visszatartja, majd mikor már nem bírja, újra nagyot kortyol a köztünk álló hideg légből.

- Kérlek, folytasd - nyögi, ahogy megtalálja a hangját. - Ígérem, veszek levegőt, csak folytasd.

Bizonyításként nagy levegőt vesz, és hangosan kifújja, hogy ne legyen kétségem a levegőellátottságáról a szervezetében.

- Évekig pszichológushoz kellett járnom. Anyu is aggódott, és inkább elvitt egy elmeorvoshoz, minthogy meghallgatta volna a mondandómat. Ő helyettem döntött a sorsomról.

- Most is szeded a gyógyszereket?

- Egy éve nem, és nem is voltam dokinál. A gyógyszer megakadályozta, hogy tudjak segíteni a szellemeknek. Nem láttam és nem is hallottam őket, annyira eltompították a fejemet, hogy ténylegesen lettek barátaim, és eljárkáltam itthonról. Aztán tavaly szeptemberben, mikor megismertelek, úgy döntöttem, hogy elhagyom a pirulákat.

- Miért hoztad meg ezt a döntést? Helen tudja...?

- Nem fogja megtudni, és kérek, ez maradjon így. Az volt életem egyik legjobb döntése, mikor abbahagytam a rám kényszerített tabletták szedését.

- A másik legjobb döntésed mi volt?

Váratlanul közelebb hajol az arcomhoz, és elfelejtek egy pillanatra levegőt venni.

Muszáj neki elmondanom?

- Te vagy, aki erőt adott hozzá. Sokat őrlődtem azon, mi a legmegfelelőbb pillanat arra, hogy elmeséljem neked ezt az egészet, de sose találtam.

- Így a helyzet hozta meg számodra, hogy végre elmondd, mi ez az egész körülöttem.

- Pontosan.

- Tudom, hogy nem hiszel az ilyen dolgokban, لأنّ már párszor puhatolóztam nálad...

Világoszöld szemeiben felcsillan a felismerés mindentudó fénye.

- Szóval ezért hoztad fel mostanában a témát annyiszor... Basszus, én meg mindig kinevettelek! Sajnálom, Révencke! Remélem, meg tudsz nekem bocsátani.

- Nem haragudtam rád. Szerintem én is így reagáltam volna, ha valaki ilyen dolgokkal traktál egy hónapban háromszor.

- Lehet egy kérdésem?

- Akár több is.

- Olyan vagy, mint egy szellempszichológus?

Nem bírom ki mosolygás nélkül ezt a kérdését.

- Jobban szeretem a „barát” szót használni. Hiszen tanácsot adok nekik, hogy mit tegyenek. Sokan megtalálják a lelki békéjüket miután velem beszéltek, és hagyják hátra az anyagi világot. Mások itt a földön maradt hozzátartozóikat látogatják meg. Ha így sem tudnak beletörődni a sorsukba, akkor megkeresnek, és beszélgetek velük. Eddig mindenki megtalálta a Fényt.

- Szellemes egy barát vagy, October Slora!

Mindketten hangosan elnevetjük magunkat. Jól esik a lelkemnek és a tüdőmnek, hogy ez az ólomsúly lekerült rólam, és végre nincs Mike előtt egyetlenegy titkom sem.

Mike mellém ül az ágyra, és szorosan megölel. Nem akarom, hogy véget érjen ez a pillanat.

Oldalra dől velem a párnákra. Továbbra is erősen tart izmos karjaiban. Nem merek mozdulni sem. A szívverésemet a fülemben érzem dobolni, és úgy érzem magamat, mintha bármelyik pillanatban cseppfolyóssá válhatnék védelmező karjai közt.

- Lehet egy kérdésem még?

- Ahogy mondtam, nyugodtan kérdezz!

- Mikor megtalálnak, mindig transzba esel?

- Igazából így jelzik felém, hogy beszélni szeretnének velem. Megvárják, míg egyedül leszek, beszélgetek velük, és általában elmennek a Fénybe.

- Szóval az elmúlt egy évben, ahányszor láttam, hogy magad elé meredsz, nem az óra vagy én voltam az unalmas...

- Nem, te vagy a tanárok. Csak mindig rossz pillanatokban találnak meg, és sose tudok rá értelmes választ adni.

- Ilyenkor mennyire tudsz figyelni rám?

- Hatvan százalékban a szellem felé terelődik a figyelmem. Néha sikerül kiszakadnom, de nem állandóan.

- Már mindent értek, miért voltál olyan furcsa a barátságunk elején. Ahogy azt is, miért ódzkodtál mindezt elmesélni.

- És a gimis barátaid?

- Különböző egyetemekre mentek tanulni, így nem is kell velük beszélnem. Senkit sem érdekel, hogy mi van velem.

- Engem azért igen!

- Mert Mike Fish hozzáállása mindenhez a legjobb.

- Barátokért még ölnék is.

- Azt azért lécci ne.

- De, ha szükséges volna, megtenném.

Nagyot sóhajtok:

- Ugye tudod, hogy nagyon szeretlek?

A kérdésem még engem is váratlanul ér. Nem merek felnézni rá, mert az arcom még vörösebb lett, mint volt. Már, ha ez lehetséges.

- Én is nagyon szeretlek, Révencké!

Nem tudom eldönteni, hogy ezt most ő is úgy érti, ahogy én, mert szerelmes vagyok belé. Ha úgy vesszük, ez volt az első, hogy ki mertem mondani hangosan, hogy hallja. Van egy megérzésem, mely szerint ő ezt a barátságunkra érti, de túlságosan félek elrontani ezt a szép pillanatot.

- Milyenek a szellemek, akik eljönnek hozzád?

- Fényesség veszi őket körül. Nyugalom és béke, de ez a mai szellem egyik sem volt.

- Nem értem. Eddig békések jöttek hozzád, most meg...

- Még ilyet nem láttam. Fehér fény ölelte körbe, de fekete füstgomolyag telepedett rá, beszűrítve lényét. Vizes volt, és nagyon furcsa. A hangja, mikor sikított, olyan volt, mint a penge, ami felém repül. Megijedtem, ezt kár lenne tagadnom. Főleg, hogy álmomban kérte a segítségemet.

- Az is új, hogy tárgyat köhögtél fel?

- Igen.

Átnyúlok mellette az éjjeliszekrényem fiókjához, és előszedem a pici piros dobozt, melybe elrejtettem a kulcsot anyu elől. Elengedem, és az éjjeliszekrényhez megyek. Kinyitom a felső fiókot, és a kis fadobozomból előszedem a tárgyat. Törökülésben felülünk az ágyamra, hogy jobban szemügyre vegyük a tárgyat.

- Első ránézésre ez egy kulcs - állapítja meg Mike.

- Na, nem mondd, Nyomozó Úr? Eddig eljutottam én is. Az itt a kérdés, hogy vajon mit nyithat?

- Fogalmam sincs, de ha a szellem neked adta, akkor hidd el, jó okkal tehette.

- A segítségemet kérte.

- Az ok megvan. Mondott még valamit?

- Yellowstone. Vagyis ezt próbálta kinyöszörögni.

- Mi lehet ott?

- Nem tudom, de úgy érzem, nagy bajba keveredté, Révenckém!

Felsóhajtok.

- Az egyszer biztos.

A történet folytatása elérhető Wattpad oldalamon.

Nessi Tonks: Ölelj magadhoz...

Ölelj magadhoz, mikor senki sem lát,
csókod érzem ajkamon s testemen végig.
Érintésed számomra perzselő
patak, s ajkamat csókra
nyitom meleg lehelletedre.
Hagyom, hogy ölelj,
szeress.
Karjaid közt érjen el a vég.
Így váljunk eggyé e gonosz világ
rabjaiként.

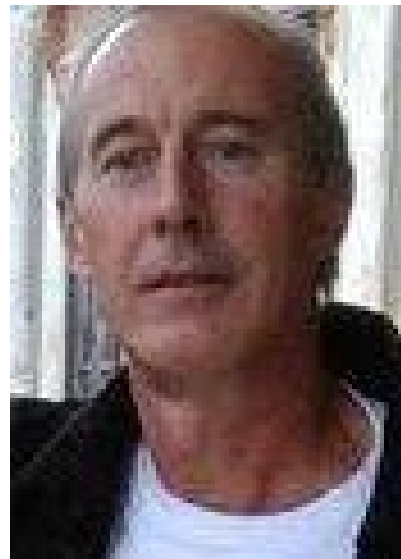
A déli tájak követe - Detki Róbert pályaképe

Szülei egyetlen gyermekeként, 1967. január 18-án született meg Beodrán, a Délvidéki Bánát területén – ott, ahol a „Költői köztársaság” alapjai meglettek szentelve. Gyermekkorától kezdve az alkotói vágy és az irodalom iránti mély szeretet jelezték, hogy rengeteg mondanivalója lesz az eljövendő évekre, amelyekben oly módon bélyegez meg egy kort és egy kis közösséget, hogy közben minden valódi érték megmaradjon.

Már az első lépései egy valódi kastély udvarában és annak fedélzete alatt tűntek fel, ahol otthonosan mozgott, és sokkal később ezeket az élményeket meg is írta mint saját vallomását egy szeretett helyről, amiért elismerésben is részesült. Innen indult 2014-ben sikeres alkotása, az Amiről a kastély mesél, amellyel a Kárpát-medence 1. helyezettjeként – családjával mint fő támogatójával – új történelmi időszakot készül bejegyezni a világtérképen.

Számos nemzetközi irodalmi pályázat résztvevőjeként, egyetlen magyarként érte el, hogy különdíjjal jutalmazták; költeményei minden kontinensen megjelentek, így megkapta a „Magyarország költői nagykövetének” járó elismerést is, amelyre rendkívül büszke, és amely folyamatosan serkenti a további célok eléréséért. Azt, hogy írásban alkot, tiszta szeretetből teszi, minden egyes elmaradt vagy megvalósult tündöklő pillanatért.

Képességei többszörösen megnyilvánultak a magyar-szerb (és fordított irányú) műfordítások terén is, más szerzők munkáit segítve. Bár a lírai költemény a kedvence, prózában ugyancsak otthonosan mozog. Az élet ötödik lépcsőfokát átlépve új helyszínre sodorta a sors gyermeke iskoláztatása és jövője miatt, ám mindez csupán arra ösztönözte, hogy a tollat ne tegye félre, és újabb alkotásaival mutakozzon be egy olyan közönség előtt, amely ugyanúgy gondolkodik, mint Ő – szereti, amit csinál, és hűségesen ápolja anyanyelvét versekben és mesékben egyaránt.

Detki Róbert: Tavasz a Körös partján

Az égbolt más színekben játszik,
nem olyan, mint régen,
talán miattam változik,
minden nap a felhőket nézem,
s melyik gólya hová költözik?
Ahol vagyok, ez már az én utcám,
idővel mindig jobban tetszik.
Báránfelhők délről, képernyőmön
dalszöveg egy lakodalomból,
együtt a társaság a főutcámon,
mulatság, nem is tudom hányból,
a zenészekkel most a Körös parton
elhoztam a hangulatot Beodráról.
Csodás ez a békési ég, mosolygok,
hiába nézek erre-arra, nem akarja,
kívánsága, hogy itt maradjak, alkotok,
mindent a jóból kiválasztja,
beszélek a kacsákkal, míg írok,
szívem az újjászületést akarja.
Első tavaszom az új helyen,
s tőlem mindig távolabb a tenger,
gyermekkori kalandok fényképeken,
ábrándozok, mint minden ember,
várom a nyarat akár egy eszméletlen,
Körös partján már mindenki ismer,

az eget nézem s magamat otthon érzem.

Detki Róbert: Csabai álom

Forró szellővel jöttem

Pannon-tenger árkon,

útközben énekelve,

örömmel felpakolva

a megvalósulást

a fennsíkon látom.

Van egy út, melyet követtem,

nem hiszem, hogy véletlen,

egész életemet egy kofferba tettem,

őseim nyomait taposva, csukott szemekkel,

előttem a végtelen,

s tudom, itt voltak, innen erednek,

kisfiunknak adva lehetőséget,

anyanyelvét ápolja és célba érjen.

A főutca díszbe borult,

csak miattunk és várt,

virágok és zászlók –

ez nálunk eddig nem volt,

mosoly mindkét oldalon,

s bárkit megszólítunk,

örömmel választ kapunk.

Ez a hely különleges,

a galambok szabadságot jelképeznek,

azt, amit kívántunk,
szeretnénk, ha teljesülne,
mi ezt a szép álmokat veletek megosztjuk,
magyarként születünk,
és mindenünket a szeretet nevében
ezért a szép városért feláldozunk.
Álom vagy valóság, töpreng bennem,
próbálkozom rendbe jönni,
igen, itt vagyok, ti pedig mellettem,
nincs más út, mint túlélni,
megírom, hogy megmaradjon,
ezt a földet a legjobban szeretem.

Életek és közösségek szövésében - Interjú egy polihisztor szellemiségű alkotóval, Ré Évával

Dr. Rácz Éva Mária filozófia doktor, közösségsszervező, vállalkozó és az Élő Újság Egyesület vezetője, aki gazdag és sokoldalú életútján keresztül a helyi értékek, a civilek és a hiteles emberi kapcsolatok elkötelezett képviselője.

Marosleletől Hajdúszoboszlón és Nyíregyházán át egészen Budapestig ívelő életútja során volt népművelő, könyvtáros, filozófia doktor, felsőoktatási oktató, valamint sikeres vállalkozó és biztosítási szakember. Hogyan fonódik össze ez a rendkívül gazdag és sokoldalú pálya a mindennapi gondolkodásában?

Maroslelén születtem, hat éves koromig Batidán egy tanyán éltem, nagyon sok írásom a korai gyermekkor élményeire, traumáira reagál, onnan táplálkozik. Mezőn, réten, állatok világában élő kisgyermek voltam, aki ebből az időszakból két dolgot vitt tovább, a szülői feltétlen szeretet hiányát, és a szabadság korai érzetét, egész életre kiható vágyát, akaratát. Hódmezővásárhelyen jártam iskolába. Középiskolába a szüleim önkényesen, beleegyezésem nélkül átírtak a gimnáziumból közgazdasági technikumba. Korábban nem voltam jó tanuló, de akkor daczból kitűnő tanulóvá váltam, és a tizenkilences túljelentkezés ellenére azonnal felvettek a felsőoktatásba. A középiskolai évek több dolgot bizonyítottak.

Biztos lettem abban, hogy nem vagyok alkalmas napi nyolc órás irodai semmittevésre, két hónap után ilyennek éreztem azt a munkát, amire a szüleim szántak, de ugyanakkor valószínűleg már akkor nyitott lettem a vállalkozói életre azzal együtt is, hogy a pénzügyi tanácsadás és biztosítás jóval később véletlenül talált meg. Ebben a jövedelem megszerzésén kívül az emberi kapcsolat-teremtés lehetősége, valami jót adni másoknak, segíteni különböző élethelyzetek problémáinak megoldásában esélye tartott meg mind a mai napig.

Érettségi után minél messzebbre akartam kerülni a szülői háztól, ezért olyan szakot választottam, ami akkor csak Szombathelyen és Debrecenben indult, ez volt a népművelő-könyvtáros szak. Bár a belső kényszer szülte ezt a választást, de mégis tökéletesen illett a személyiségemhez, ugyanis minden közösségemben hangadó voltam, és mind a mai napig a legkedvesebb tevékenységem közösségeket szervezni, építeni. Meggyőződésem, hogy egy jó közösségen belül a legnagyobb érték egy ember számára az, hogy saját képességeit másokéval képes kiegészíteni, és ez olyan gazdagságot teremt a számára, ami semmi mással nem pótolható. Hajdúszoboszlón egy elismert és népszerű művelődési központ igazgatója lettem húszévesen, megküzdöttem a tiszteletért fiatal korom ellenére a városban, és ma is kapcsolódom jó néhány emberhez, akik ott és akkor kapták meg velem együtt az életpályájukat jól elindító közösségeiket. Könyvtáros soha nem voltam, de a népművelés képzés a Debreceni Tanítóképzőben egész életemre kiható szakmai alapot, emberismeretet, nyitottságot adott.

Hosszú ideje azt vallo, hogy nincs olyan ember, akitől ne tanulhatnék valamit, ez a szemléletmód itt kezdődött, itt alakult ki. A szakmai képzésem a debreceni egyetemen folytatódott, addigra a dacból elindult tanulás lételemmé vált. Egy hosszan tartó betegség miatt az ELTE BTK-n kezdtem el filozófiát tanulni, ami meghozta mások gondolatainak a prioritását és a saját gondolataim teremtetésének igényét is, végül nem tértem vissza a gyógyulásom után a közművelődésbe. Életemben először jártam Nyíregyházán, amikor állásinterjúra mentem az akkor még Bessenyei György Tanárképző Főiskolára. Azonnal felvettek a Művelődéstudományi és Felnőttképzési Tanszékre, ahol a szakmámban maradtam, kultúraelméletet, kultúrpolitikát, közművelődési módszertant tanítottam tizenkilenc évig, és kultúrfilozófiából, a mindennapi kultúra témaköréből írtam meg a doktori disszertációt az ELTE Filozófia tanszékén. Imádtam tanítani, és kedveltem azt az életminőséget, amit a felsőoktatásban végzett munka adott, tudtam fejlődni, másokra hatni, sokakra mind a mai napig, és volt időm olyan emberré válni, who a pozitív gondolkodásmódja révén boldogul a személyes életében is. A Bokros csomag megszorítás programja „csomagolt ki” a tanításból, akkor már adjunktus voltam, valakit kötelező volt elküldeni a tanszékről, én félidős terhes voltam, ezt tűnt mindenki számára a legegyszerűbbnek. Akkor még azt hittem a születendő gyermekem 3 éves korától visszatérhetek, ez soha nem történt meg. Ha van kudarc az életpályámon, akkor ez az volt, évtizedekig hiányzott a tanítás, kerestem a helyemet, végül civil szervezetekben, egyesületekben, közösségekben találtam meg, de már nem főhivatásként, viszont a szakmai alapok maradtak, sőt tovább erősödtek. Tizenéves koromtól kezdve írtam, sőt a közlési mód is érdekelt, de a szegedi szerkesztő bácsi azt mondta akkor, hogy gyűjtsék előbb élettapasztalatokat. Hát gyűjtöttem, az utóbbi években egyre többet írok. A legnagyobb boldogság, ha a gyerekeim és a barátaim örömmel olvassák megjelent novelláimat. Azt hiszem, van egy érett gondolkodásom, ami jól működik a mindennapi életemben is, és nyilván benne van az írásaimban is, de nem tudnám megnevezni hogyan.

Filozófiából doktorált az ELTE-n, és 19 évig tanított a felsőoktatásban. Mennyiben határozza meg a tudományos és filozófiai látásmódja a mindennapi írásait, illetve a közösségi tevékenységét?

Nyilván alapvetően, mert ahogyan gondolkodom, az mindenben jelen van, abban is, ahogyan élek, ahogyan dolgozom, és közösségi programokat szervezek, vagy, ahogy megszervezem a saját és a családom életét, és ahogyan írok. Az írásaim igaz eredetűek, életélmények. Nem írok könnyen, talán éppen azért, mert tudom, hogy a gondolatnak teremtő ereje lehet, és van is. Nyitott vagyok, érdeklődő, kíváncsi, válaszokat kereső, problémákra megoldóan reagáló, és bármi- ben is dolgozom, erre próbálok rávenni másokat is. Megismerni a világot, a társadalmi valóságunkat, mindennapi lehetőségeinket, szabadon gondolkodni benne, és tenni érte ott, ahol lehetőségem van rá, éppen ez számomra mindig is prioritás volt.

Az Élő Újság Egyesület vezetőjeként elkötelezett a helyi érdekek érvényesítése és a közösségépítés mellett. Meggyőződése, hogy civilek és közösségek nélkül nincs jól működő társadalom. Milyen tapasztalatok mentén erősödött meg Önben ez a fajta társadalmi felelősségvállalás?

Valóban meggyőződésem, hogy civilek és közösségek nélkül nincs jól működő társadalom, ennek bevállalásában nem befolyásolt az elmúlt évtized kormányzati politikája sem. Még Hajdúszoboszlón a Városi Művelődési Központ vezetőjeként, az akkor újságíró férjemmel együtt, kerestünk olyan módszert, amivel interaktív módon, kicsit az újságírás műfajait is bevonva a helyi problémákra, érdekekre reagáló helyi lakosok részvételével rendezvényt hoztunk létre. Végül Nagy Endre (1878–1938) hasonló kezdeményezéseit hagyományként alapul véve kitaláltuk az Élő Újságot, ami negyedévenként a Városi Könyvtár programja lett, amire rendszeresen meghívást kaptak azok a városvezetők is, akik az adott témában kompetensek lehettek megoldásokra.

Ugyanez népművelés szakos hallgatók bevonásával remekül működött Nyíregyháza és Nyíregyháza-Oroszán is egy évtizeden át, számos a lakosok számára gondként jelentkező feladat együttes megoldásával. Egy igazán élő, nagyon hasznos programfolyamat volt mindkét város életében, működésében. Ez a jól működő gyakorlat tett igazán elkötelezetté a helyi érdekek feltárása és érvényesítése mellett, miközben az is bizonyossággá vált számomra, hogy minden településnek helytörténete, helyismerete van, és olyan polgárai, akik közösségekbe szerveződve képesek városi szintű kihívások kezelésére, problémák megoldására.

Mindig is úgy gondoltam, hogy egy városban nemcsak lakni kell, hanem olyan partnerré kell válni annak működésében, amitől változások indulhatnak el a város életében, mert a körülményeinket nem áldásként vagy átokként kapjuk, hanem felelősek vagyunk valamennyien az alakulásáért. 2010 óta fokozatosan csökkentek az élő rendezvényeink, főként azért, mert a város vezetői nem szívesen kapcsolódtak már egy ilyen civil indíttatású programhoz, de ez már nem változtatott azon a tényen, hogy az Élő Újság egy olyan közéleti-közösségi kommunikációs módszerré lett, amely már bizonyította Hajdúszoboszló és Nyíregyháza város életében is, hogy találkozhat a városlakó polgár és a városirányítás akarata. Az Élő Újság ma online felületen, továbbra is pártpolitikamentes szándékkal támogatja a helyi érdekérvényesítést, a helyi partneri együttműködést az önkormányzati szervek, a civil szerveződések és a város lakosai között. Napi szinten kommunikál, alkalmat ad észrevételekre, közérdekű javaslatok megtételére, virtuális és valóságos cselekvésekre. 2012 óta egyesület működik a háttérében.

Gyermekkora óta szenvedélye az írás, novelláival antológiákban is szerepelt, jelenleg pedig az Irodalmi Rádió blogszerzője. Hogyan fér meg egymás mellett a racionális üzleti világ és a szavak, történetek teremtő ereje?

Remekül, egyikben kipihenem a másikat. Az üzleti munkám is teremt értékeket, ad kiváló és nem elhanyagolható emberi kötődéseket, de nyilván tud fárasztó is lenni, azért is, mert sokszor érzem még ma is azt, hogy én nem erre születtem, ez nem én vagyok. Ez nem jelenti azt, hogy nincsenek benne sikerélményeim, de valahogy mégis az az igazság, hogy bármennyire is sokat ad, és eltartotta a családomat mind a mai napig, nem igazán ebben teljesedem ki. Jól jön, ha dolgozhatom az egyesületemben, a közösségeimben, és ha ott is elfáradok, akkor igazán nagyszerű kapcsolódásként, önmagam belső békéjéért írni is egy kicsit. Sokak szerint azért nem vagyok kiemelkedően sikeres, mert nem egy dologra fókuszálok, megosztom az időmet, de én nem bánom, ha ez így van. Szeretem a személyiségemben a sokoldalúságot, örömet, megelégedettséget okoz, ha több területen is megmutathatom magamat. Amíg erről jól gondolkodom, addig minden a legnagyobb rendben van, mert jó dolog több lábon állni. Csak egy dologgal bizonyára lehetne több pénzt keresnem, de meggyőződésemmel, hogy nem a pénz az, amivel a legtöbb nyomot hagyja az ember maga után.

Négy gyermek édesanyaként és aktív vállalkozóként hogyan tudja egyensúlyban tartani a családi életet, a közösségi munkát és az irodalmi alkotást?

Sosem volt ez könnyű, de megvalósíthatatlan sem. Három lányom, egy fiam van, őket huszonöt éven át egyedülálló anyaként neveltem. Az első férjem már nem él, a második Amerikáig szaladt a felelősségvállalás elől. Voltak a családon belül nagyon nehéz napjaink, de ugyanakkor nap mint nap akadtak olyan örömet hozó közös élményeink is, amik megtartottak, összekötöttek egy életre bennünket. Mind a négy gyerekemre büszke vagyok, tehetségesek, okosak, szépek, és beállalóan azon értékek mentén élnek, amit megpróbáltam megismertetni, mutatni nekik. Volt, gyakran előfordult, hogy a munkáim mellett kevés időm maradt velük lenni, bdet ezt azzal kompenzáltam, hogy lemondtam egy újabb kapcsolat kereséséről, mert úgy éreztem, azzal is tőlük venném el az időt, magamat. Amikor az önálló életük, párválasztásuk elvitte őket otthonról, követtem őket Budapestre. Egyedül maradtam, úgy látszik, ez volt az ára annak, hogy ők nagyszerű felnőttek lettek, but belátható, bejárható közelségben itt élnek ma is a közelemben, számíthatok rájuk.

Mit jelent Önnek az alkotói és emberi hitelesség ebben a gyorsan változó világban, és mi az a szellemi iránytű, amiből semmilyen körülmények között nem hajlandó engedni?

Értetni és kimondani a valót – ez olyan elvárás önmagammal szemben, ami nélkül nem érdemes élni, mert bizony, ha valljuk, ha nem, a kimondott szónak felelőssége, a kimondott gondolatnak teremtő ereje van. Ahova a gondolat megy, oda megy az energia, és ahova az energia megy, ott a valóság virágzik. Egész életemben hittem ebben. Néhány éve azt tapasztalom magamon, hogy már rend van bennem, már nem tudok senkit megbántani, és engem sem bánthat meg senki. Nem okoz gondot úgy élni, cselekedni, ahogyan elvárom magamtól. Jól van, ami van. Múlhat ezen a hitelességem?

Ré Éva: A jel.

Megállt a ház előtt egy autó. Anna felnézett az éppen matematika házi feladattal küzdő kislánya válla fölött, és amit az ablakon túl látott, attól ledermedt. Megérzései mindig erősek és hitelesek voltak, így most is azonnal tudta, hogy nagy a baj. A férje szállt ki az idegen autó sofőr üléséből, majd megkerülte az autót, kinyitotta a túloldalon a kocsijuk ajtaját, és kezét nyújtva kisegítette az anyósülésen ülő nőt. Nem volt ebben a mozdulatban intimitás, szexualitás, vagy bármi, mondjuk érzelmi töltésű tekintetváltás, semmi ilyesmi.

Az ablakon át véletlenül elkapott utcai jelenet mégis veszedelmet hordozott. Anna ekkor már kilenc éve élt házasságban a férjével. Ez idő alatt egyetlen alkalom sem rémlett, amiben a férfi ő előtte kinyitotta volna a kocsijuk ajtaját. Sőt, jól tűrte azt is, ha az asszony két karján bevásárló szattyorral próbált nehézkesen kiszállni az autóból. Anna lelkében fészket vert a félelem.

Elnézett kislánya háta mögött, már nem kifelé, inkább önmagába befelé, és próbálta felidézni a hasonló szituációkat kettejük közös életéből, de nem emlékezett hasonló figyelmes mozdulatsorra. A férfi, akit majd évtizede szerelemmel szeretett, soha nem segítette le róla a kabátot, nem húzta ki az asztal mellől a széket, mielőtt a felesége leült volna arra, sőt nem nyújtott segítő kezét akkor sem, amikor gyermekeiket kellett Annának megemelnie.

Anna ismét kinézett az ablakon, de tekintete ezúttal kicsit távolabb állt meg, mint ameddig valójában ellátott. Láta a lányt, egykori önmagát, ahogy lendületes léptekkel átszelte a város főutcáját. Az a húszéves lány olyan magabiztos, olyan határozott személyiség volt, az a fajta ember, aki érezte magán mások szeretetét. Úgy vetette bele magát az életbe, a szakmájába, mint aki, egyfalásra be akarja azt kapni. Meg sem száradt az első diplomáján a festék, máris egy olyan intézmény igazgatója lett, amire a kisváros lakossága azonos figyelemmel reagált, persze korántsem egyformán. Az a lány, a maga ötvenöt kilójával olyan erőt, önbizalmat sugárzott, hogy ember nem akadt, aki ne merte volna nem támogatni. Volt, akit a mosolyával nyert meg, volt, akit az eszével, volt, akit a nőiességével. Akkoriban minden ajtó kinyílt előtte, talán még az autók ajtaja is, boldog volt és kiegyensúlyozott életet élt, amiben ő is figyelmes volt másokkal, de vele is azok voltak az emberek, és igen a férfiak is, ők kiváltképpen azok voltak.

Elgondolkodott, mi történt, mikor változott meg a másokhoz való viszonya, hogyan és miért veszítette el a méltóságát, azt a fajta tiszteletet, amiről eddig azt gondolta, minden nőnek kijár, nemcsak annak az idegen nőnek ott kint a házuk előtt. Anna a házasságuk előtt érett, szabad nő volt, akit elismertek, aki bárkitől figyelmet kaphatott, és most sem az rémíszttette meg, amit az ablakon túl látott, hanem a felismerés, hogy a férjével kapcsolatuk már ilyen, vagy talán már a kezdetekor ilyen volt, ilyen átkozottul rossz, hiányokkal teli.

Felrémlített neki az apai nagymama alakja, aki megfőzte családjának az ebédet és miután feltálalta azt, leült a konyha sarkában megbújó fejőszékre, enni is csak akkor fogott hozzá, amikor a gyerekek és az apjuk már jóllakott. Nagyapa mégis hetvenhárom esztendőn át imádta nagymamát, mindent az életükben a kedve szerint csinált, például mindig felsegítette a szekérre, ha elindultak együtt a falu határán túl.

Az elődök felidézett példája sem adott magyarázatot, ezért ha nehezen is, ha a tényekkel viaskodva is, Anna lassan felismerte, hogy a férfi, akihez hozzá kötötte az életét, akinek három gyermeket szült, erősen nárcisztikus személyiség, aki feleségét gyakran csak eszközként használja saját igényeinek kielégítésére, akinek elismerő szó ritkán hagyta el az ajkát, de bántalmazó megjegyzés annál gyakrabban. Anna így lett az a nő, aki olyan mértékben vesztette el korábbi lényét, hogy már észre sem vette, számára sohasem nyílik ki semmilyen ajtó, nincs előzékenység, nincs iránta megnyilvánuló figyelmes mozdulat. Bántotta nagyon, amit az ablakon túl látnia kellett, olyanmilyira, hogy ennél rosszabb emlékképek is előjöttek. A férfi egyszer születésnap ajándékként meglepte feleségét egy egyszerű vonalú, de annál csinosabb, kényelmesebb szoknyával, hozzá tartozó blézerrel. Anna boldogan próbálta fel az új holmit, elismerően nézett a tükörképére. A miniszoknya jól állt rajta, az egész öltözet magáért valóan dicsérte a gyerekek után is tökéletes alakját, és akkor a férje azt mondta, azért kapta ezt tőle, mert szégyenkezett vele bárhol is együtt megjelenni. Anna öröme akkor is elszállt, és soha többé nem vette föl szívesen azt a ruhát, pedig tetszett neki, imádta volna gyakrabban viselni, ha az nem hordozta volna egy nem is annyira kivételes, rossz pillanat üzenetét.

Az idegen nő már nem volt látható a ház előtt, a férfi felkísérte az emeletre, ahol vállalkozásuk irodája működött. Ezzel a látogatással egy elviselhetetlen, árulásokkal, hazugságokkal telített öt év vette kezdetét Anna és az egész család, a gyerekek számára is. A nő iránti figyelmesség, csak a kezdet volt, Anna házassága lépcsőről lépésre, hosszan tartó kínlódással véget ért, de nem maradt tanulságok nélkül.

Anna számára korábban a szerelem azt jelentette, ha mások szemében láthatta magát szépnek, attól a naptól kezdve, ahogyan az a nő kiszállt és megérkezett a házukba, már soha többé nem érte be ennyivel. A férfi legfőbb ismérve számára a figyelmesség lett, mert úgy érezte, hogy számára egy kapcsolatban minden mozdulat, gesztus, dicsérő szó számít, mert kell, hogy az ember pozitív énképe a kapcsolat legfőbb értékeként megmaradjon.

Tudta, hogy erre meg kell tanítania lányait, fiát is.

Ré Éva: Egy hajléktalan férfi monológja.

Az én helyemen ül, mondta, amikor megállt az IC folyosóján, nem volt dühös, csak határozottan követelte, ami őt megilleti. Én voltam, aki tévedésből egy széssel hátrébb ült le, és miután már megtettem ötven kilométert, nem éreztem úgy, hogy nekem azonnal fel kell pattanom. Őszintén, a harminchat fokos melegben, a légkondi persze nem működött a vonaton, szóval tény és való, nem sikerült a váratlanul ért panaszra azonnal reagálnom. Ő továbbra sem lett ideges, de kitartóan várta a megoldást, amit végül egy harmadik utasnak köszönhattunk, amikor leült az én eredeti helyemre, a hatvan feletti, kissé testes férfi pedig lehuppant mellém. Azonnal birtokba vette mindkét karfát, terpeszbe helyezte ültében a lábait, én pedig a vonat ablakára, külső falára simulva próbáltam menteni érzékeny aurám viszontagságait, ami csöppet sem volt könnyű ebben a helyzetben, és tikkasztó melegben.

Még három óra így, ebbe belegondolni is alig mertem.

Ő azonnal jól alkalmazkodott, felém fordult, nyújtotta a kezét, és azt mondta, Elemér vagyok, hajléktalan. Úgy, ahogyan az alkoholisták mutatkoznak be. Gondolkodni kezdtem, van hajléktalan anonim csoport is, csak én még nem tudok róla? Szerettem volna menekülni, de nem volt hova, a vonat tele volt utassal, és bár rögtön életbe léptek a tapasztalataim nyomán beidegződött előítéletek, maradtam. Két órával később a férfi kiment a mosdóba, az a pár perc alkalmas lett volna arra, hogy elszökjek egy másik vagonba, de addigra annyi mindent megtudtam róla, hogy már nem tudtam volna ezzel megbántani. Csak a Keleti pályaudvaron köszöntünk el egymástól, amikor is Elemér azt mondta, hogy nagyon régen nem volt része ilyen élvezetes, jó beszélgetésben, köszöni, és kár, hogy vége van. Valójában nekem is meg kellett volna köszönni a kéretlen őszinteségét, nyitottságát, intelligenciáját, de még abban az elváló pillanatban is az motoszkált bennem, hogy akartam én tudni mindezt?

Remélem, nem ijesztettem el a hajléktalanságommal, mondta, majd rögtön hozzátette, hogy rokkant nyugdíjas vagyok már nagyon régen, burnout betegségem van, ami azzal jár, hogy nem bírom a hosszútávú fokozott érzelmi megterhelést. Ha nem kapok elég visszajelzést, megerősítést másoktól, akkor nálam baj van, és bizony elég gyakran kerülök krízishelyzetbe. Ez volt az pont, ahol ráéreztem, hogy ha érdekel, ha nem, nem maradhatok közömbös a sorsa iránt, ok nélkül nem okozhatok ennek az embernek sem fizikai, sem érzelmi, sem mentális rossz közérzetet. Csöndben figyeltem őt és a mondandóját, de titokban ránéztem a telefonomra. A Google szerint „a kiégés tartós vagy ismételt emocionális terhelés eredménye más emberekért való hosszútávú, intenzív erőfeszítéssel összefüggésben”.

Elemér mesélt, és alátámasztotta a meglesett információt. Egyedüli gyerek volt, testvére azért nem lett, mert az apja alkoholista volt, és ha ivott, gyakran eljárt a keze, verte, bántotta az anyját, aki végül elég korán, még a férfi gyerekkorában elzavarta az apját a háztól. Akkortól ketten alkotak anyjával egy családot, csak az volt a baj, hogy az apa távozása, sőt végleges eltűnése után az anyja is elkezdett inni, és az alkoholizmusa ellehetetlenítette fia életét. Végül az anyja, mégis elment elvonóra, soha többé nem ivott, ma már csak száraz alkoholista. Minden családban van probléma. Mi cigányok között éltünk, felnőttként többször visszatértem én is közéjük, mert láttam bennük az értéket, azt a sajátos erkölcsi tartást, ahogy együtt vannak, ahogy szeretni, védeni tudják egymást, de mégis mindenütt megtapasztaltam, hogy nincs olyan család körülöttem, amiben ne lennének kirekesztettek. A mi családuk sem volt különb, én képtelen voltam érzelmileg jól kötődni az apámhoz, az anyámhoz, testvérem ugye nem volt, amikor elég érettlettem, és ez korán eljött, akkor jött a szerelem. A cigánylányokat sokszor már tíz, tizenkét évesen elhálják, hát persze, hogy többnyire a hasonló korú fiúk. Nekem is korán segített a párkapcsolat, de az sem úgy, ahogy más embereknek. Ma már csak a szerelem hiányzik. Attól, hogy hajléktalan vagyok, még mennyire, de milyen nagyon vágyom rá, hogy szeressenek engem! Nyolc évig volt egy kapcsolat, még Zalában, de a nyugdíjam és egy másik férfi informatikus fizetése nem tudott versenyre kelni egymással, a barátnőm a jobb életet, a másik férfit választotta. BDSM szex, amiben kapcsolatba tudok kerülni egy nővel. Sokan nem értik, mi a domináns és alárendelt kapcsolat dinamikája, úgy vélik, hogy ez rossz, afféle szex függőség, de ez nem igaz. Az ilyen kapcsolat is tud szerelem lenni. A BDSM szerelem nem szexuális extremitás, csak egy szubkultúra, csak más, mint a sokak által ismert kapcsolat egy nő és egy férfi között. Elmesélem neki, hogy értem, amit mond, mert láttam moziban „A szerelem fáj” című filmet, ami éppen erről szól. Elemér nem látta, de érdekelte, hol tudja megnézni. Kezdtém érteni, miért nem tud mindennapi felelősséget vállalni, ugyanis elmondja, hogy a kapcsolatban ő az alávetett fél, van biztonsági, menekülő szava is. Úgy gondolja, hogy egy szerelem, szexuális kötődés legfontosabb szabálya a bizalom, ami biztonságot visz két ember szexuális kapcsolódásába, és nekem ez akkor, ott a nyolcéves kapcsolatomban megvolt. Ha megvan a közös megegyezés a partneremmel, akkor nekem még a bántás is lehet a legnagyobb öröm. Fontos, hogy én akarom, én engedem át az irányítást, a kezdeményezést a domináns szerelmemnek. Értéket visz a kapcsolatba, hogy legalább szex közben nem nekem kell magamról döntenem. Nem tudom, miért van ez így, honnan jött, miért éppen ez adja meg számomra a tökéletes érzelmi kötődést. Csak azt tudom, hogy hiányzik, hogy vágyom rá, hogy keresem.

Elkezdett érdekelni a sorsa, megkérdeztem, mivel foglalkozott, amíg dolgozott. Vegyész-mérnök lettem, nagyon szerettem, értettem a kémiát, izgatott mi miből lesz, hogyan változik, de kevés ideig tudtam dolgozni, mert jött a betegség, pszichiátriai intézetbe kerültem. Ma már csak gyógyszeres kezelést kapok, és vérnyomás tablettát szedek, ez nem olyan sok, de ha nem szedem be, baj van. Alkohol soha nem kellett, attól elijesztett apám, anyám sorsa, pszichológushoz viszont most is járok. Vele nagyon jókat beszélgetünk, megbecsül, jól bánik velem, segít nagyon, de gyógyszerek nélkül nem menne. Miért lett hajléktalan, kérdezem, de mondaná magától is. A feleségem nem tisztelt engem, minden bajért engem okolt, és amikor beütött a svájci frank hitel, ment a ház, és ment az asszony is, akkor nem volt már semmi, ami megtartsa engem. Másfél hónapig éltem az utcán is, de az nem embernek való élet, és nagyon veszélyes is. Aki ott él, élete minden pillanatában veszélynek van kitéve, lehet, hogy meglopják, lehet, hogy megverik, de az is belefér, hogy valaki megöli, akár ok nélkül is, akár a hajléktalanok egymást is. Kezdtem együtt érezni vele, de azt azért magamban megjegyeztem, hogy ő ebben sem vállalja a felelősséget sorsa alakulásáért, bűnös az asszony, gonosz a világ, átkozottak a körülmények, ő meg csak elszenved, nem érzi, hogy nem mentheti fel magát az életével járó felelősség alól. Beszéde egyre nyilvánvalóbbá tette, hogy nála ez a személyiségének meghatározó eleme, ő ilyen, a kapcsolataiban, a munkájában egykor, a szerelmében bármikor, nem rossz ember, csak éppen ilyen. Talán az anyjával való kapcsolata tette ilyenné, nem tud biztonságosan kapcsolódni senkihez és semmihez. Ezkötődési sérülés, azt mondja a pszichológia. A hajléktalanság nem bánt, de éppen a múlt héten az történt, hogy valaki az átmeneti szállóban tetves lett, mindenkit orvoshoz küldtek, és ott nagyon megbántott egy doktornő, rám nézett és elkezdett velem kiabálni, takarodjon innen, bizonyára tetves is, bűdös is, ezt mondta. Bűdös vagyok én?, kérdezte tőlem, mire azt válaszoltam, hogy velem jól jár, mert a Covid betegségem óta nem jó a szaglásom, de hamis volt ez a válasz, hiszen a klíma nélküli vonaton alapvetően mindenki kicsit bűdös volt, és valamennyiünkhöz képest, vele nem volt gond. Ennek örült is. Szürke melegítő nadrág volt rajta, az a télies anyagú, vastag, és egy piros póló, bizony lett volna oka a harminchat fokos melegben, hogy bűdös legyen, de látszott, hogy ad magára, hogy fontos neki a külső megjelenés. Most Hajdúdorogon voltam, éltem ott két és fél évig, és ott ragadt a nyugdíjam, ha nem jöttem időben érte, felvették mások, és el is költötték. Most megelőztem mindenkit, kimentettem a nyugdíjamat. 127 ezer forintot kapok. Az átmeneti szállóban havi 15 ezerért alszom, öten vagyunk egy szobában, tudok fürödni, tisztálkodni, megkapom a jogosultságot a gyógyszereimre, és még pszichológushoz is járhatok. Csak annyi a gond, hogy nagyon vigyáznom kell a holmimra.

A telefont, ha felrakom töltőre, fontos, hogy gyorsan töltő legyen, mert addig ott kell lenni mellette, amíg töltődik, ugyanis, ha ott hagyod, már nem biztos, hogy ott lesz, amikor visszatérsz hozzá. Jártam már így is. Ebből a pénzből most telefont és egy gyorstöltőt veszek, már ki is néztem magamnak, meg is beszéltem. Remélem, nem késik annyit a vonat, hogy bezárjon az üzlet, mert én még ma el akarom ezt hozni. 65 ezer lesz a telefon, használt, nem a legújabb, de okostelefon, a töltő se kerül többbe 15 ezernél, és újra kinyílik nekem a világ. Wifi van a szállón, és az interneten mindent megtudok nézni, hallgatni, olvasni is szoktam mindenfélét, ez nekem nagyon fontos, egy intelligens ember a mai világban nem lehet buta, én úgy gondolom alap a nyitottság, a tájékozottság. Még marad is kis pénzem, de ma költeztem már Debrecenben is, ettem pizzát, ittam colát, vettem fagyaltot, elköltöttem nyolc ezer forintot, ilyen nagyon ritkán fordul elő az én életemben. Ha kicsit rendbe tudnék jönni, leköltöznék Zala megyébe, ott éltem a szerelmemmel, oda szívesen visszamennék, pedig jó itt Újpesten, ez jó szálló, a maga nemében biztonságos, odafigyelőek, kedvesek a szociális munkások, ezzel, hogy itt élhetek, alhatok, óriási szerencsém van. Van olyan hajléktalan szálló, például a Könyves Kálmán körúton, ahova, ha belép az ember, fel kell készülnie arra, hogy megverik, akár meg is ölhetik, de a legkevesebb, hogy kifosztják. Kémény világ ez, pedig senki sem ok nélkül került bele. Sokan azért élnek az utcán, mert még az is biztonságosabb, mint egyik másik szálló. Én szerencsés vagyok, csak bánt, hogy nincsenek kapcsolataim. A családban egyetlen ember maradt, aki telefonon, néha tartja velem a kapcsolatot, a nagybátyám, de nem találkozunk, nem segít semmiben, csak néha beszélünk keveset. Furcsák ám az emberek! Amikor elvesztettem a lakásom, már nem volt munkám, csak a rokkant nyugdíj, és az asszony is elmenekült, még jó, hogy gyerekünk nem lett, akkor elmentem ehhez a nagybátyámhoz, azt gondoltam, hátha befogad, legalább átmenetileg, pár napra. Hatalmas, négy szobás házban, két fürdőszoba, két wécé, ahogy élnek ketten a feleségével Budapesten. Nem is tudom hogyan, mikor járják be azt a nagy házat, mégsem engedte, hogy ott maradjak. Meghallgattott, aztán kinyitotta az ajtót és elengedett. A régi világban miért nem voltak hajléktalanok? Szegénység száz éve is volt. Azért, mert az emberek akkor törődtek egymással, a családok nem hagyták egyedül a bajba jutott családtagjaikat. Nagyot változott bizony azóta a világ. Nem baj, már ma este lesz telefonom, Szim-kártyát már korábban szereztem, mondja lelkesen. Csillog a szeme. Észre kell, hogy vegyem olyan pillanatban találkoztam vele, ami számára egy rendkívüli, „csupa öröm” nap. Érzem az irántam megnyilvánuló hálát is ebben a szituációban, tudom, hogy élmény számára, hogy valaki meghallgatja.

Lassan, sajnos szó szerint, öt-tíz kilométeres sebességgel, de befut a vonat a Keletibe, és akkor meglepetésszerűen megkérdezi, hogy Akar velem kapcsolatban maradni? Mert mától mártelefonom is lesz hozzá. Nemet mondok, talán kicsit hangosabban, mint kellene, de már biztos vagyok benne, hogy nem akarom, nem tudnám megbántani. Hihetetlen gyorsan eltelt három óra, amiben a nyári meleg okozta rám tapadó ruha se jutott már eszembe, a folyton késő IC sem bosszantott, mert találkoztam egy emberrel, aki elesettségében is érdekes, intelligens utazó társ volt.

Ré Éva: Az orosz tudásom mentett meg.

9/11. után két héttel útra kelni az Amerikai Egyesült Államokba nyilvánvalóan örült ötlet volt. Anna érezte is ezt, de az utazás időpontját az akkor már fél éve Washingtonban élő férjével, jóval korábban megbeszélték, megvették a repülőjegyet is. Anna önmaga elől is titkolta félelmeit, és bár megérzései általában helyénvalónak bizonyultak, most még sem hallgatott rájuk, bőröndje szeptember harmadik hetében bezárult.

Annának alig volt utazási tapasztalata, korábban inkább csoportokkal repült turistaként, ahol neki csak felzárkóznia kellett másokhoz, az utat, a körülményeket nem ő szervezte meg. Ez alkalommal viszont egyedül indult útnak, annak minden felelősségével, ezért nem érezte otthonosnak már Ferihegyet sem, de ügyesen becsekkolt. Az utolsó hazai kávé mellett még átolvasta a kis noteszt, amibe feljegyezte a legszükségesebb angol mondatokat. Az igazság az volt, hogy őt még nyolc éven át az orosz nyelv megtanításával áldotta meg a magyar iskolarendszer, és bár többször belekezdett az angol nyelv elsajátításába, mindannyiszor elakadt benne. Talán éppen ez volt mostani útján a legnagyobb félelme, hogyan fog boldogulni nyelvtudás nélkül, de próbálta önmagát erősíteni, minden rendben lesz. A reptéri kávézóban kinyitotta az útlevelét, és mint minden rendes nő, megállapította, hogy ennél rémesebb fényképet nem tehettek volna bele. A fótón még rövid volt a haja, azóta félhosszúra nőtt, és az arca is olyan más volt, mint valójában, erős, sötét tónusok, az arc körül sötét hajjal felerősítve, Anna ezen a képen tíz évvel öregebbnek tűnt, mint a valóságban. A torka minden ellenőrzés előtt összeszűkül, magában százszor is elismételte, hogy barátokhoz megy pihenni az USA-ba, ezt a szöveget tanulta be angolul.

A repülő pontosan indult Amszterdam felé, Annának ott kellett átszállnia a Baltimore felé tartó amerikai gépre. Hamarosan indulunk, nyugtatgatta magát, és mosolyában máris ott volt a leendő találkozás, a megérkezés öröme is, jó volt hallani, hogy a stewardess még magyarul szól hozzá. Megy ez nekem, gondolta, és kicsit még szunyókált is a nagy izgalomra. Az amszterdami repülőtér hatalmas volt, három terminál egy terminál épületben, utasok ezrével, hiszen a SCHIPHOL repülőtér a tengerentúli gépek közkedvelt átszálló helye volt, és Európa harmadik legnagyobb repülőtere. Annának másfél órája volt, hogy megtalálja az Amerikába tartó gépet kilométerekkel odébb. Sosem látott előtte a gyaloglást gyorsító mozgójárdát, óvatosan rámerészkedett egyre. Furcsa volt tudni, hogy a bőröndje itt már egyértelműen nélküle utazik, és lehet, hogy ügyesebben oldja meg az átszállást, mint a tulajdonosa. (Ez így is történt.)

Anna boldog volt, amikor végre megérkezett az USA-ba induló géphez, ám az ellenőrző kapuban csak ránéztek az útlevelére, órá szinte nem is, és erélyes mozdulatokkal félreállították. Anna nem értette, miért nem haladhatott át a kapun a többi utassal együtt, és rémülten látta, amint az utolsó utas is elindul a folyosón a gép felé. Mi a probléma, kérdezte, ennyi még simán ment angolul, de választ a reptéri személyzettől nem kapott, csak a szigorú tekintetet, ott maradjon, ahol van. A kapu becsukódott, bizonyossá lett, hogy Anna lemaradt a gépről. Engem ott várnak, mondta volna, de már csak egy belső hang visított benne kétségbeesetten.

Már a könnyeit nyelte, amikor megjelent három mogorva és dühös öltönyös férfi, akik közre fogták Annát, és faggatni kezdték. Anna többé-kevésbé értette, mit akarnak tudni, de ebben a helyzetben esélye sem volt, hogy angol nyelven válaszoljon. Annyit megtudott, hogy ők az FBI emberei, akik a szövetségi nyomozó iroda ügynökeiként az Amerikai Egyesült Államok elleni bűncselekmények felderítésére érkeztek Amszterdamba, 9/11. után a terrorelhárítást tekintve kiemelt, legfontosabb feladatuknak. Megvédjük Amerikát az olyanoktól, mint te, mondta a legdühösebb öltönyös férfi, mert Amerika nem szereti a terroristákat, a robbantókat. Anna látott már filmekben ilyet, és ha nem róla lett volna szó, más helyzetben még érdekesnek is találta volna, hogy valódi FBI ügynökökkel találkozott, de ez a szituáció most nem az volt. Az őt körbe záró emberek azt feltételezték, hogy Anna lopta a magyar útlevelet, arcának erős, sötét tónusait alapul véve azt gondolták, hogy eredetileg Afganisztánból érkezett Európába természetesen terrorista szándékkal. Követelték, mondja meg, kitől szerezte az útlevelet. Anna ekkor már, ha beszélte volna a nyelvüket, akkor sem tudott volna megszólalni, vagy válaszolni akárcsak egyetlen kérdésükre is, ezért elrendelték, hogy egy közben oda érkező erős testalkatú, egyenruhás nő motozza meg. Utóbbi betelerelte Annát egy repülőgép hangárba, annak is az egyik sarkába, majd hosszú percekre ott is hagyta. Amikor az egyenruhás nő visszatért, ráüvöltött Annára, hogy vetközzön. Anna ekkor vette csak észre, hogy ahol állnak, a sarokban elhúzható függöny jelzi, máskor is történt itt már ilyesmi, de mivel nem volt ott senki, a függöny kihúzva maradt.

Anna később sem tudta eldönteni, mi volt megalázóbb, meztelenül állni egy négyszáz négyzetméteres repülőgép hangárban egyedül, vagy az, ahogyan a holmiját, táskáját, ruháját, cipőjét ízekre szedte az őt motozó nő, aki a cipője talpát feltépte, (elfér ott a robbanószer?), a táskájában letépte a zsebeket. Amikor arra is felszólította Annát, hogy a nyomozás érdekében hajoljon le meztelenül, Anna tökéletesen megértette, mit jelentett emberek millióinak Holocaust. Mindezt egy rosszul sikerült útlevél fénykép miatt. Ő csak a férjével akart újra találkozni, történetesen Amerikában.

A motozás nem járt eredménnyel, ezért az egyenruhás nő visszakísérte Annát a váróteremben továbbra is ott lévő FBI ügynökökhöz. Ekkor egyiküknek zseniális ötlete támadt. Ha ez a nő, az, aki nek mondja magát és nem afgán, akkor beszélnie kell oroszul. Mobilon oda hívták egy negyedik társukat, aki az útlevél adataira hagyatkozva oroszul kezdte faggatni Annát. Hol született, hol van az a falu, melyik város közelében, hol járt iskolában, mi az utca neve, ahol az iskola áll, van-e testvére, ő hol él, vannak-e gyerekei, ők hol tanulnak, és Anna válaszolt, folyékonyan, szépen oroszul. (Milyen büszke lett volna rá Lujza néni a nyolcadikból!) Válaszait ellenőrizték, és amikor belátták, hogy mindezt csak egy valós magyar személy tudhatja, elengedték. Visszakapta táskáját, cipőjét „motivated” (megmotozva) szalaggal keresztbe kasul körbe ragasztva. Mintha bűnöző lennék, gondolta Anna magában.

A szégyen már régen elvette az utazás örömét. Anna egy éjszakát, és még egy napot töltött az amszterdami repülőtéren, ez idő alatt egyetlen colát ivott, és nem evett semmit, csak várta, utazhat-e tovább, és ha igen, merre felé. A gép, amire végül felengedték New Jersey-be ment, ez ugyan csak nyolcvan kilométeres kitérő Washington felé, mindössze hat perc, de egy újabb átszállás esélyével, amitől ekkor már Anna valóban sokkot kapott. Bőröndje közben körbeutazta a világot, hét nap múlva meg is érkezett. Anna addig egy ottani boltban vásárolt egy szál öltözetben járta végig Amerika fővárosának nevezetességeit, köztük a Pentagon arlingtoni szétrobbantott épületét is, és soha többé nem akart Amerikába utazni.

Hazaérve Magyarországra Anna megtudta, hogy 2001. után az FBI lehetőséget kapott arra, hogy beavatkozzon az emberek mindennapjaiba elhárítás ürügyén, és bár ne lenne ez igaz történet, de beavatkozhattak az ő mindennapjaiba is.

A boldogságsziget - Utazás a művészet és az emlékek világában Pödör Klaudiával

A művészet iránti szeretet már gyermekkoromban gyökeret vert bennem, és azóta is meghatározó része az életemnek.

Ez az út vezetett a Jaschik Álmos Művészeti Szakgimnáziumba, ahol tovább mélyíthettem a tudásomat, és még közelebb kerülhettem ahhoz, amit igazán szeretek.

Az alkotás számomra sokkal több, mint hobbi vagy tanulás: egy olyan világ, ahol szabadon kifejezhetem az érzéseimet, a gondolataimat és az álmaimat.

Ebben különösen fontos szerepe van a nagypapám emlékének, aki már kilenc éve nincs velünk.

Mielőtt elment, egy mondatot hagyott útravalóul:

„Legyen egy boldogságszigeted.”

Hiszem, hogy számomra a művészet lett ez a sziget. Egy hely, ahol békére találok, erőt merítek, és ahol az emléke tovább él minden egyes alkotásomban.

V. Nagy Ágnes a történetmesélő

Saját emlékeit, az életből vett és kitalált sztorikat olvashatnak tőle. Jó megfigyelőként, aprólékos elemzőként tárja elénk korunk gondolkodásmódját, az emberek lehetőségeit, szokás rendszerét és környezetét.

Minden írása önálló, töprengésre készítő. Elsőkötetes író.

Írásait azoknak ajánljuk akiknek kevés ideje jut olvasásra. Kreatív, követhető olvasmányok.

V. Nagy Ágnes: POFÁRA ESÉS

Miután elintéztem a hétfégre irányzott teendőket, hazafelé tartottam. Péntek délután négy órát mutatott az utcai óra. Két lépés volt a buszmegállóig. Tíz perc múlva jön is, olvastam a kijelzőn.

A következő pillanatban a földön találtam magam. Szó szerint pofára estem. Véres lett a sálam, a kezeim, az arcom. A megállóban várakozó és beszélgető fiúk óvatosan segítettek lábra állni. Rám nézett az egyik, azonnal azt mondta.:

-Mentők! Már hívta is őket, nem várva a véleményemre. Lehetett vagy 15 éves. A legfiatalabb és a leghatározottabb a 3-4 kamasz közül. Ápolt roma gyerekek voltak. Buliba igyekeztek. A zsemben lévő zsebkendők hamar elfogytak. Tőlük kaptam még néhányat, mert sutaságom és sokkolt állapotom miatt nem tudtam kivenni a saját ridikülömből.

Az idő telt, különösebb fájdalmaim nem voltak, ezért 20 perc után azt gondoltam nem érdemes várni a mentőket.

-Mondjátok le fiúk, hazamegyek busszal, nem lakom messze.

- Nem, nem! Tessék csak maradni! Megsürgette a mentőket, akik pár perc múlva meg is érkeztek. Két középkorú fickó. Bemutakoztak.

-Mi történt?

-Elestem.

- Megszédült, vagy megbotlott?

-Megbotlottam az egyenetlenül megjavított járdában. Utólag már tudom, hogy cudarul nézhettem ki, ezért hívták a fiúk is rögtön a mentőket.

A mentős, látva állapotomat, meggyőződött arról, hogy jobb lenne kórházba menni. Arcsérültet a mentők sosem hagynak ellátatlanul.

-Mikor kapott utoljára tetanuszt?

-Gyerekkoromban.

- Ki tudja mit nyalt fel innen a flaszterról! Nem ártana! CT-t is csinálnak majd. Induljunk!

Aztán majd jó, ha pirkadatkor hazajöhetek!- gondoltam. Hát, ez van! Letörölte a koszt meg a vért az arcomról. Fertőtlenített a seb körül.

-Tudja mit, szót fogadok, ön a szakember. Egyeztettek, s már vittek is a SemmelweisKórház traumatológiájára. Egész jó állapotú járműben fuvaroztak. Nem volt rozsdás, koszos, mint két évvel korábban.

Közben beszélgettünk. Igazából vidéki mentősök. Az egyik, fülemnek nagyon kellemes tájszólással beszélt. Budapestre vezényelték őket, mert itt több a baleset. Megmérték a vérnyomásom is. 170/80.

-Elég magas! Biztos a sokkos állapottól. -mondta a mentőtiszt, a másik vezette az autót. Nagyon udvariasan beszéltek velem. Nem volt alá-fölérendeltség, Igaz, én is alkalmazkodó voltam. Érkezésünk után mindent pikk-pakk elintézték. Mivel mentő vitt a kórházba, hamarabb sorra kerültem mindenhol.

Tetanusz, csukló -mellkas röntgen, CT. Amíg kielemezték a leleteket, kaptam egylidokain injekciót, 3 szúrásban. Nagyon fájt ahogy a tű hasított a húsomban. Ez fájt a legjobban az egész cécből!Azért kellett, hogy fájdalom nélkül megölthessék a felhasadt felső ajkamat. Amúgy még az orrom is eltört. Szóval jó, hogy a fiúk kihívták a mentőket. Most úgy nézek ki, mint egy elnyűtt piros orrú bohóc doktor.

A szerencsétlenségben többszörösen szerencsém volt.

A figyelmes fiúkkal.

A segítő mentősökkel.

A járóbeteg rendelésen velem foglalkozó összes személyzettel.

A beszédes, hazafelé szállító taxissal, aki még azt is javasolta, hogy vegyek be egy fájdalomcsillapítót. Magamtól nem biztos, hogy eszembe jutott volna.

Így történhetett meg, hogy este kilencre már otthon is voltam.

Budapest, 2025. január 11.

V. Nagy Ágnes: ORRTÖRÉS

Balesetem kapcsán atöbbedik állomás az orr-fül-gégészet.

Találgatom ki lesz a doki. Nő vagy férfi, milyen korú? Duci vagy olyan akire azt mondják „olyan, mint egy hámozott giliszta...”

Várok a folyosón. Bentről kiáltják a nevem, belépek.

A vizsgálóban hárman dolgoznak. A sarokban egy gömbölyded, szemüveges, étellel teli nő.

Ő szokott az ajtónálló, szolongató lenni. A számítógép mögött egy rövid hajú fonnyadt nősze-mély, 55 év körüli. Még sosem láttam. Mosolytalan egy társaság! Ez volt a benyomásom.

Az érkező beteghez legközelebb egy kislány ül. 20 év körülinek gondolom. Hosszú, sötét hajú, hi-bátlan bőrű, szép arcú teremtés. Nem feszeng, nem feltűnősködik. Ki lehet ő? Talán az adminiszt-rátor, a fonnyadtka pedig az orvos.-gondolom én.

Miután leülök a felkínált székre a fiatal megemelkedik, hozzám lép, a korábbi információk alapján vizsgálni kezd. Kérdéseket tesz fel. Givenchyparfőm árad felőle, kellemesen bódító. Ő az ORVOS! Majdnem lefordulok a székről. Húha! Ilyen csinos és fiatal még sosem vizsgált! Kihúزم magam, büszke vagyok rá! Arra, hogy ilyen komoly hivatást választott.

Mindent megkérdez, megnéz az eszközeivel. Megtapogatja az orrom. Kívül, belül. belenézett a torkomba, fülembé, úgy, ahogy ezt tanulta vagy tanulja. Mert az is lehet, hogy rezidens. Megbe-széljük a diagnózist. Szerencsére vigasztaló. Nem ferdült, nem mozdult az orrcsontom, „csak” tört.- Nincs vele teendő, majd szépen összeforr. Fújni nem szabad, csak tunkolni. Kétféle gyógyszert ír fel, ebből csak egyet fogok használni. Meg vagyok vele elégedve! Igaz, hogy nem voltam kompli-kált eset, de egy tapasztaltabb gyógyász sem vizsgált volna meg alaposabban.

Hálából úgy köszönök el Tőle, hogy:

-Kívánom, doktornő sok öröme legyen a pályán!

Senki nem szól semmit. Se köszönöm se semmi. Mély csönd, az ajtó nyitódik és csukódik.

Csalódva távozom.

Budapest, 2025. január 13.

V. Nagy Ágnes: ORVOSRA VÁRVA

Vizsgálatra jöttem az ortopédiára. Ez az osztály a kórház alagsorában található, ott, ahol a patológia és a neurológia is. Jól összehozták!-gondoltam.

Népes embercsoport gyűlt egybe. Jöttek mentek, de nem fogytak! A szűk folyosó szürke kövén hallani lehetett a botok, mankók kopogását, valamint a cipők keserves nyüsztését haladás közben. Mindenhol emberekkel teli székek. Valamennyi hatvan fölött. Többen beszélgettek, ki hol tart a gyógyulásban. Mint járta meg a kálváriát. Mások még előtte voltak. Jó orvos után érdeklődtek, jobb ellátást keresett mindenki. Ki tudja miért, a várakozók többsége a női nemhez tartozott. Volt akit a gyereke kísért el, másokat az unokája. A harmada egyedül érkezett. Ők voltak a legjáróképesebbek.

Az életrevalóbbak beszélgettek a szemben ülőkkel vagy a szomszédjukkal. Úgy, mint én is.

-Milyen hűvös ez a folyosó!

-Hűvös? Nekem meg melegem van.- mondja a mellettem ülő hatvanas férfi, kerek, kipirult képpel. Nem az akkori hőmérséklettől pirosodott az arca, más baja is lehetett. Azt beszéltek, hogy általában egy fázós és egy folyton túl meleget érző fél szokott összekerülni.

- Ez nálunk is így volt. Ő kinyitotta az ablakot, én meg becsuktam. Ő letekerte a konvektort, én meg fel. Hát így ment ez.

Közben hordágyon tolták a betegeket, vitték a szemetet, nagy, fekete zacskókban.

-Jó sok cigány jár itt.-mondja a szomszédom.

- Legalább dolgoznak!

- Azt tudja-e, hogy van közöttük feltaláló is?

-Igen? És mit találtak fel?

-Hát a triatlont! Leszaladtak a tóhoz, úsztak egyet, aztán biciklivel hazakerékpároztak! Nevettünk.

Neki is a derekával volt gondja. Mondta is, hogy alig bír hajolni. Ha nagyon muszáj, megteszi. Előrehajolt a széken ülve, oldalt mozgatva a csípőjét, de közben azt is figyelte, hogy ilyen mélyen mi mindent tudna még elintézni. Még jobban nevettünk. Remek beszélgető -és hallgatótárs volt!

Én sem maradtam le. Elmondtam, hogy a múlt héten a konyhában leejtettem egy villát, nem hajoltam utána. Úgy gondoltam majd akkor, ha még valami lekerül. Majd egyszerre felveszem mind a kettőt. Ide jut az ember idősebb korára, ha fájni kezd a dereka. Mert az nagyon tudja ám kínozni!

A haverom azt mondta, hogy kenjem be a csípőm agyaggal!

- Minek? Kérdeztem.

-Hát,hogy szokjad a fődet! Hahotáztunk,de így jobban telt az idő.

Én nagyon sokra értékelem az ilyen beszélgetőtársakat,a mai megsavanyodott életben.

-Viszlát, gyógyuljon mielőbb! Emlékeimben megőrzöm! Így köszöntem el tőle.

Ő is élvezte a diskurzust.

Budapest,2026. 04. 11. 22 óra

Szavak, hangok és átjárók- Víg Erika bemutatkozása

Víg Erika vagyok, magyar nyelv és irodalom, valamint német nyelv szakos középiskolai tanár; hírolvasó bemondó, hangoskönyv-olvasó, konferan-szié, fordító, lektor-korrektor.

Nagyon szeretek írni, sokáig azonban csak, ahogy mondani szokás, az íróasztalfióknak írtam – sokat dolgoztam, azon túl pedig a családnak éltem, és nem volt időm publikálással foglalkozni.

Már más a helyzet, tavaly megjelent egy novellás-kötetem, Átjárók címmel, azelőtt pedig egy szak-könyvem, amely a műfordítással foglalkozik, Fordítás – fordítás nélkül címmel. A következő novellás-kötetemen dolgozom.

Történeteimben ott vannak a világot fenntartó és mozgó végletek: a jó és a rossz, a fény és az ár-nyék, az élet és az elmúlás, a fájdalom és a boldogság, mindeközben igyekszem megtartani az egyensúlyt – és a szépséget, a szeretetet sugallom. Színek és érzések mozgatnak, és egy kis misz-tikum. Célom, hogy akik olvassák a novelláimat, érezzék eközben jól magukat – ez a legfontosabb.

Közben újabban rövid bűnügyi történeteket is írok, ezzel a műfajjal is szeretném az olvasóimat szórakoztatni – a visszajelzések alapján sikerül!

Vígh Erika: A remény térképei

A fiatal nő minden reggel ugyanakkor vitte óvodába a kisöccsét. Nagy korkülönbség was közöttük, tizennégy év. Mielőtt az apjukat Afganisztánba küldték, a fiú akkor fogant. De apa és fia nem ismerhette meg egymást soha. Édesanyjuk pedig nem heverte ki a történeteket, így olyan intézet lakója lett, ahol gondoskodtak róla. A kisfiú és a nővére egyedül maradt. A lány okos volt és bátor. A festészet volt a hobbija. Szűkösen, de megéltek. A nagyszülők segítettek, amennyit tudtak.

Miután bevitte az öccsét az óvodába, visszament a műtermébe, melyet egy szobából alakított ki a szülei házában. Vászon és káosz várta, de ez így volt jó neki. Egy olyan utcában lakott, ahol senki sem nézett az ég felé. Festett, miközben az anyaság sok apró logisztikája körülötte zörgött – uzsonnásdoboz, mosógép, határidők. A képei különösek voltak: térképekhez hasonlítottak, de nem országokat, hanem érzéseket ábrázoltak. Nem sokan értették igazán, mire jók ezek a festmények.

Egy nap aztán szokatlant tett. A városban bezárt és kiürült egy menekültszálló, a falai üresen, szürkén szomorkodtak egymás közt. A lány engedély nélkül, de nem titokban, festeni kezdett rájuk:

- hatalmas, színes térképeket,
- fák szegélyezte utakat, amelyek megmutatták, hol lehet levegőt venni,
- hol lakik a remény,
- és merre vezet az út hazafelé, még akkor is, ha nem tudjuk, hol van az.

Az emberek először meghökkentek, felháborodtak, majd meg-megálltak. Beszélgetni kezdtek. A falak köré padok kerültek, a padokra emberek. Összeadták a pénzt a büntetésre. A város újra használni kezdte önmagát.

Amikor megkérdezték, miért tette, csak annyit mondott:

„A gyerekeknek akartam megmutatni, hogy a világ javítható.”

Nem minden bátorság harsány, és nem minden műalkotás kerül galériába. Van, amelyik egy kisvárost tanít meg arra, hogy felelősek vagyunk egymásért.

„Hol a rejtélyes csodában vagyok én most pontosan? Nem, az nem lehet, hogy eltévedtem, tudom jól, hogy itt volt a Béke-tér, mögötte a bevásárlóközpont, jobbra a színház, ahová a négysáv-os sugárút vezetett, balra kanyarodva lehetett eljutni a központi könyvtárhoz, aztán a körforgalomból kijutva, a nagy városi piac után irány az egyetemváros. Semmit nem találok. Itt teljesen átalakult minden”

- sorolta Ildi kétségbeesetten és hangosan a kocsiban, saját magának, mert egyedül volt, s már szinte rettegett. A hatalmas közlekedésben nem was ideje, lehetősége arra, hogy előkapja a mobilját és ránézzen valamelyik helymeghatározó alkalmazásra. Teljesen biztos was abban, hogy semmi gondja nem lesz, hiszen tizenkét évet élt le a városban, itt volt egyetemista, itt dolgozott utána, itt ment férjhez, itt születtek a fiai.

Most azonban, a költözés óta eltelt sok-sok év után még egy parkolót sem látott sehol, ahol esetleg otthagyná az autóját, és taxival menne tovább. A sírás határán volt. Nagyon nem akarta elfogadni a tényt, hogy rémesen eltévedt. Mert valójában nem is – a város változott meg! Pedig nagy örömmel készült erre az útra – noha izgult egy kicsit, hogy milyen lesz a találkozás az egykori egyetemi társakkal.

Akkoriban azt hitték, megőrzik a kapcsolatot, és majd minden évben összejönnek – ebből semmi sem lett. Csak kevesen maradtak ugyanott, a többség szétszéledt. Amióta létezik közösségi média, nagyjából rábukkantak egymásra. És azt, hogy ma találkoznak, ennek köszönhetik. Dóra, aki tanulmányi éveik alatt afféle csoportfelelős volt, most vette a fáradságot, és felkutatta mindegyiküket, majd kb. fél évig szervezte ezt a napot.

Egyébként akár nagyon izgalmas is lehet. Hiszen Ildikó ezért vágott neki az útnak. Ha jól belegondol, az első fia születése óta semmi nagyobb dolgot nem tett, amit csak magáért tett volna. Itt az ideje ennek a szabad, három napnak! Pedig annak idején micsoda kis lázadó volt! Amikor csak tehette, kiállt a tipikus női sorsok ellen – és lám, ő maga volt a női sors! Különösen, mióta Iván... Uppsz!

Nini, egy dupla körforgalom, nahát, ez sem volt itt, hírből sem, aztán vajon melyik kijáraton menjen ki belőle? És mindenki rohan, mint az őrült, nincs idő keresgélgni, mert nagyon gyorsan megkapja, hogy „Mit csinálsz, te ostoba liba, na, ki adott jogsit, szőke nő!”, meg ehhez hasonlók. Igen, ez még mindig megvan, női egyenjogúság ide vagy oda, ez szépen megmaradt. Nem is szereti a március 8-át, tiszta hülyeség, képmutatás, hogyan vihet virágot az, who a következő pillanatban máris képes arra, hogy... á, itt egy óriási parkoló!

Körbemeget még egyszer a körforgalmon, mert végre meglátta, hol forduljon le. Meg is van! Kiszállt a kocsiból, bedobált néhány érmét az automatába, majd elsétált a közeli parkba. A nagy fákat már messziről látta. Mintha egy teljesen új világba csöppent volna, a közlekedés zaja szinte teljesen megszűnt, kellemesen hűvös volt, a fák után bokrok, sövények, utánuk pedig virágágyások voltak, legbelül egy mesterséges tó, kacsákkal, hattyúkkal, mindenféle egyéb madárral.

Ismerős was az egész. Járt itt annak idején, csak megnőttek a fák, meg átalakították a környéket. Jó, hogy a park megmaradt. A közelben már virágzott valami korai, illatos növény, hirtelen nem tudta, mi lehet, de nagyon jólesett. Nyugalom járta át a testét, már nem reszketett a közlekedéstől. Ismét magabiztosnak érezte egész lényét.

Milyen rég volt utoljára úgy, hogy senki másra nem kellett figyelnie, csak önmagára! Talán még gyerekkorában, amikor az apukája utoljára köszöntötte fel március 8-án. Hónapokkal azután pedig egy afganisztáni bevetésen eltűnt. Vagyis ez csak így jobban hangzik, mint a nyilvánvaló valóság, mert bele lehet kapaszkodni, hogy hátha még mindig él valahol...

És most itt van, jó messze mindentől és mindenkitől, aki fontos, egy nem kötelező időben, egy nem kötelező helyen, egy nem kötelező találkozás elé nézve. Csak... miért kellett ezt éppen március 8-ra szervezni?

Ildi annyira elrévedezett, hogy nem érzékelte a percek múlását, és nem kezdett el a telefonján utcákat, helyeket keresgélni. Arra ocsúdott fel, hogy valaki szólítgatja. Magas, enyhén őszülő, frissen borotvált arcú, jólöltözött, mosolygó férfi állt előtte, kész úriember. Atya világ! Hiszen ez Zoli, milyen Zoli is, nahát, nem emlékszik hirtelenjében. Rögtön eszébe jutott, hogy ő nőnapokon mindig a Zoltánokat köszöntötte inkább...

- Ildikó, te vagy, ugye? Jól vagy? Már vagy két perce szólítgatlak!

- Szia, igen, ne haragudj! Zoli, ugye? Kegyetlenül eltévedtem, ez a város... mi lett vele? Téged sem láttalak vagy huszonöt éve!

- Persze, én vagyok. Örülök, hogy te is felismertél! És képzeld, szintén eltévedtem! Mit szólnál, ha beülnénk valahová egy kávéra, s közben kitalálnánk, merre tovább. Gondolom, te is a tanszéki találkozóra jöttél, ugye?

- Nem bánom, úgyis kezdtem nagyon belemerülni a gondolataimba. Ez az egész itt... nagyon sok mindent juttatott az eszembe. Menjünk!

A régi kávézót hamar megtalálták, persze, az is megváltozott. Macskás kávézó lett, gyönyörű Maine Coon és szíami cicákkal, meg sima cirnosokkal. Ildi ettől felderült, odavolt a macskákért!

- És mi történt veled ennyi év alatt? - szinte ugyanazt kérdezték egymástól, ugyanabban a pillanatban, miután a pincér letette eléjük a különleges kávékat, és Ildinek egy szál szegfűt. Nevettek. Zoli kezdte, mert Ildi még nem tudta, hogyan is foglalhatná össze a negyedszázadot röviden.

- A sajtónál indultam, először csak amolyan slapajként, de két év után már én szerkesztettem az irodalmi oldalakat, öt év után pedig főszerkesztő-társ lettem. Azután megnősültem, három lányom van. A legidősebb egyetemista lesz őstől. Andrea, a feleségem, tavaly, miután felköszöntöttem nők napján, azt mondta, váratlanul el kell utaznia. Összepakolt két bőröndöt, és elment. A válókeresetet postán küldte el az ügyvédje által. Az okát nem tudom.

- Nem is beszéltek azóta? - kérdezte Ildi. - Nem volt semmi előzménye? Ez szomorú, nagyon sajnálom.

- Olyan előzmény nem was, amiről tudnék. És nem, nem beszélünk. Csak a lányokkal tartja a kapcsolatot. De erről most ennyi elég is, veled mi van?

- Az egyetem után hét évig itt dolgoztam a tévénél. Nagyon élveztem, érdekes világ, karrieristáknak álommunka. Azt hittem, nekem is. Egy riportúton ismerkedtem meg Ivánnal, és attól kezdve minden másodlagos lett. Az álommunka, a karrier, minden. Észrevétlenül és szerelmesen belezuhanam abba a női sorsba, amelyről addig azt hittem, rám nem vonatkozik. Két fiunk van, az idősebbik most kezdi majd az egyetemet. Tavaly nőnapra Ivántól azt kértem, legyen egy pihentető napom. Ő azóta is pihentet; összepakolt és elment. Nem vettem észre semmit. Kedves volt, szerető férj és apa, sosem vitáztunk, sosem tett semmi gyanúsat. Jól éltünk a szülővárosomban. Írt egy üzenetet, hogy nagyon sajnálja, és szégyelli magát, de nem tud a szemembe nézni. Beleszeretett valakibe, és mennie kell. Bocsássak meg. Ennyi volt. Azóta hivatalosan is elváltunk.

Ildi elhallgatott. Csendben nézték az üres kávéscsészét, majd egymást - elkerekedett a szemük. Ez nem lehet igaz! Ugyanúgy, ugyanakkor? Megrökönyödés, csodálkozás, fájdalom és nevetés egyszerre ült ki az arcukra.

- Gondolod, hogy ők ketten...? - szólalt meg Ildi.

- Á, azt nem hinném. Ez csak amolyan véletlen egybeesés. Érdekes lenne. De számít ez?

- Talán nem, de tudni szeretném! Hogy lezárhassam. Furcsa, hogy a nőnap mindig valami hangos dolog volt. Beszéd, elvárások, köszöntések. Nekem meg egy éve pont aznap lett először nagyon csendes az életem.

- Nekem meg először lett üres - mondta Zoli. - És most kezdem érteni, hogy az üresség néha nem hiány. Néha hely.

A nő ránézett. Aztán a fákra. Majd vissza rá. Arra gondolt, hogy semmi sem véletlen. Talán a szabadság nem a nagy gesztusokban van. Hanem abban, hogy két ember meg meri engedni magának, hogy ne találja meg rögtön a helyet.

- Lehet, hogy elkéstünk a találkozóról - mondta végül.

- Lehet - mosolyodott el Zoli. - De szerintem most érkezünk meg.

Felálltak. Nem siettek. A park kijárata felé indultak, még mindig nem tudva pontosan, merre kellene menniük. De most először nem is was olyan fontos.

A kisváros régóta üres menekültszállójának környékén mindenféle munkagépek sorakoztak. Egy nagy tábla is kikerült, amelyen az állt, hogy milyen üzletközpont fog itt felépülni. A falairól az idő lekoptatta már jórészt a remény térképeit, de az itt élők még pontosan tudták, mit köszönhetnek Ildi falának - ahogyan egymás közt nevezték.

A többség sajnálta, hogy boltok kerülnek a helyére. De mit lehet tenni? A munkálatok húsvét után kezdődnek, így még volt néhány nap arra, hogy az asszony kivigye a festőszakkörös diákjait, és ott tartson órát. A gyerekek a maguk módján rajzolták le, amit láttak. Így Ildi fala sokféle értelmezésben maradt fenn. Ő maga, miközben a tanulók munkáját is segítette, tojásokat festett, nem bolti tojásfestéssel; valódi kis műalkotásokat készített. Az arra járók szívesen vettek belőle, s mivel a kis csoport a magániskolája volt, a bejövő pénz ily módon a gyerekeké lett.

Egyszer csak egy autó állt meg egészen közel hozzájuk. Két férfi szállt ki belőle. Ildi megijedt, hogy a hatóság vagy a majdani építetők el akarják küldeni őket. Nagyon kellemesen meglepődött azonban, amikor Zolit ismerte fel az egyikükben. A férfi azért jött, hogy képriportot írjon az újságjába, ezért profi fotóst hozott magával. A riport nagyon jól sikerült, Ildikón kívül a festőtanoncok is szóhoz jutottak, sőt, többen azok közül szintén, akik a kezdetektől ismerték a történetet.

A következő év nőnapján a régi menekültszálló helyén egy modern bevásárlóközpont nyitotta meg kapuit. De még milyen kapuit! Ildi ugyanis a riport megjelenése után hamarosan egy hatalmas felkérést kapott az új tulajdonostól: fesse ki kívülről az épületet!

Így hát a kisvárosnak újra volt remény-térképe. Az emberi sors körbe fonta a falakat, azt sugallva, hogy mind hozunk magunkkal történeteket. A hatalmas, jelképes életfából kiindulóan minden korosztály jelen volt. Emberi, gondoskodó szeretet sugárzott a jelenetekből, megtartás és elengedés, mosoly és könny, nap és hold, a magasban csillagok, s a messzeségben egyszerű formák, mintha a jövőt még nem véglegesítettük volna...

Ildikó a túloldaltól szemlélte alkotását, Zoli fogta a kezét. A másik kezében virágot tartott – új életében ismét helyet kapott március nyolcadika is.

Vígh Erika: Az első ügy A kislány

Ott állt az út mentén. Amikor a nő arra ment kocsijával, a kislány mosolyogva integetett neki, sugárzott róla a gyermeki jószág. Pedig a nő már rég nem hitt a gyermeki jószágban. Kamaszokat tanított, és több rosszat tapasztalt, mint jót. A gyerekek gonoszak. Legalábbis a többségük. Így érezte. És tapasztalta. Látta a játszótereken, az iskolaudvaron, ahol tanított.

Számos irodalmi példát gyűjtött, hogy szembesítse velük a tinédzsereket. Azt próbálta kitalálni, hogyan tudná úgy tanítani az irodalmat, hogy ne „csak” azt tanítsa, hanem a mögötte, benne rejlő bölcsességet, magát a tanítást, a gondolkodást, a ráébredést. De a fiatalok nem voltak rá kíváncsiak. Jó, ha A Pál utcai fiúkig eljutottak. Nem volt hatékony, amit csinált.

Majd jó sok átforgolódott éjszaka után döntött: változtat a munkáján. Nem amiatt képezte át magát, mert nem lett volna kitartása – ellenkezőleg! Nagyon is kitartóan tanulta új hivatását, éppen azért, mert segíteni akart. Így került be egy olyan világba, ahol szintén kamaszokkal foglalkozhat: a rendőrség ifjúsági bűnmegelőzési csapatába, hamarosan nyomozóként.

Azt a kislányt is úgy vette észre, hogy abba a faluba egy nyitott ügye miatt járkált. eltűnt egy kislány, egy évvel ezelőtt.

Először talán fel sem fogta, min akadt meg a szeme. Csak annyit érzett, hogy amikor a kanyar után feltűnik a falu, lát valakit, akit előzőleg is ott látott – ugyanúgy, ugyanott, de igazából csak most vette észre. Egy kislány. Áll, felemeli a kezét, int egyet, mosolyog. Úgy, mintha biztos lenne benne, hogy észre fogják venni. Úgy, mint aki tudja, hogy a nő jönni fog. Ez a nő.

A harmadik alkalom után már várta, hogy meglássa. Visszaintett. A negyediknél lassított. Az ötödiknél arra gondolt, hogy ez ostobaság. Csak egy gyerek. Olyan 10-12 éves. Mégis volt benne valami zavarba ejtő. Nem csupán az, hogy mindig ott van – pedig ő nem is ugyanabban az időpontban ment. Nem is a mosoly, vagy a mozdulat. Hanem az, hogy olyan volt minden alkalommal, mint először – bár akkor még meg sem figyelte igazán. Ugyanaz a ruha: virágos, térdig érő, mindegy, milyen idő volt. Ugyanaz a testtartás, nyugalom. Nem játszott, nem szerepelt, nem volt vele soha senki. És nem tűnt úgy, mintha akarna valamit. Csak ott volt.

Az ügy, amely miatt a faluba járt, papíron egyszerű volt. Neki az első. Egy eltűnt gyerek, tízéves kislány. Kevés adat, sok feltételezés. A dossziében két fénykép:

- az egyikén a kislány egyedül: nagy, barna szemek, hosszú haj, félrebillenő fej, mosoly nélkül;
- a másikon a szülei között.

Azon sem mosolygott, csak a szülők, egymásra. Sokszor nézte azt a képet. Már nem hitte, hogy közelebb viszi a megoldáshoz, inkább azért nézte, mert valami nem illett össze benne.

Hatodik alkalommal megállt. Nem tervezte, de a lába már a féken volt, mielőtt végiggondolta volna. Az autó megállt az út szélén, por szállt fel. Csak előre nézett. Kikapcsolta az övet, megállt a mozdulat, majd visszacsatolta.

„Miért csinálod ezt?”

- kérdezte maga elé mormolva. A por leülepedett, a kislány meg már ott állt mellette. A nő szinte megijedt. A lány közlről sem volt más. Ugyanaz a ruha. Tiszta, nem új, csak... olyan használatlan. A haja sima, mintha nem érné az enyhe szellő, pedig a fák levelei rezegtek egy kicsit. A szeme mély.

- Szia - mondta a nő.

A kislány bólintott. A mosoly nem tűnt el, csak halványabb lett.

- Egyedül vagy? - kérdezte a nyomozó.

A kislány csak nézte. Aztán megszólalt:

- Késtél.

Alig hallhatóan mondta, de ez a suttogás szinte számonkérés volt. A nő zavarában elnevette magát. Reflexből. Így szokta a feszültséget is elűtni a kihallgatásokon, vagy régebben, az iskolában.

- Nem beszéltünk meg semmilyen időpontot - mondta, bár érezte, hogy a lány biztosan nem ezt várja tőle. Vár-e valamit?

A kislány nem válaszolt, csak nézte. A nő ekkor vette észre, hogy nincs por a cipőjén.

Másnap ismét megállt. Meg azután is. A kollégáinak magyarázkodott, amikor megkérdezték, miért jár mindig abba a faluba: a helyieket próbálja meg jobban megismerni. Ez a kicsit igaz is volt - de csak egyetlen helyire vonatkozott. Azt nem kell tudniuk. Egyelőre. Azt mondogatta, hogy fontos a jelenlét, ki kell alakulnia a bizalomnak az ő irányába. És ez is mind igaz volt - csupán nem mondott el mindent.

A kislány mindig ott volt. Egyszer esett az eső, mielőtt elindult. Sáros volt az út, amikor odaért, még csepegett a fákról a víz. A levegő párás volt. A kislány ott állt, a ruhája száraz volt.

- Most jöttél ki? Nem fázol? - kérdezte tőle a nő. - Nem maradok sokáig - suttogta sejtelmesen a kislány. - Hol laksz?

A kislány a falu felé intett, de nem egy konkrét irányba, nem egy ház felé. Csak úgy általánosan. Mintha az az egész hely lenne a válasz. A nyomozó elővette a telefonját.

- Csinálhatok egy képet? - kérdezte óvatosan, de barátságosan.

A lány alig észrevehetően vállat vont. A nő fotózott. A képen az út volt, a fák, a még mindig szürke ég. A kislány nem.

„Ez hülyeség. Mit ronthattam el?”

- dűnnyögte maga elé.

- Ők nem figyelnek - mondta a kislány. - Kik? - kérdezte meglepődve.

De a lány nem válaszolt.

A nyomozónő aznap este újra elővette az eltűnt gyerek aktáját. A fényképek ugyanazok voltak. Semmi mosoly. Bár a kislány haja rövidebbnek tűnt. Furcsa érzés. A ruha nem látszott rendesen. A dátum egy évvel korábbi volt. Az utolsó ismert hely, ahol látták: a falu határa. Az út melletti rész. Sokáig nézte a két képet.

Másnap korábban indult, mint eddig bármikor. A kislány már ott volt.

- Vártál? - kérdezte az asszony. - Mindig itt vagyok - mondta a kislány.

Több volt ez, mint kijelentés. Inkább tény. A nő közelebb lépett.

- Tudsz valamit? - megmutatta a képet, amelyen az eltűnt lány volt.

A kislány nézte, rezzenéstelen arccal, majd előrelépett és megfogta a nő kezét. Hideg volt. A nő megmerevedett.

- Gyere - mondta a kislány, most is suttogva, mégis felszólítás volt ez.

Nem rángatta, nem erőltette, csak mondta. A nő elindult vele. Az autó ottmaradt. Az út is, a fák is, a falu zaja elhalt, elég hirtelen, mint amikor a távirányítón megnyomják a „mute” gombot. Aztán más fák közé kerültek, sűrűsödött, erdőszerűvé vált, puha talajjal. A nő nem emlékezett, mikor hagyták el az utat.

- Hová megyünk? - kérdezte. - Nem messzire - mondta a lány.

A nyomozó érezte, hogy vissza kellene fordulnia. Most követi el a nagy hibát. Ezt nem így kellene, nem így szokás csinálni. Vannak szabályok. Hívnia kellene valakit... but csak ő van. Nem fordult vissza.

Egy tisztásra értek. Kicsi tisztás, inkább csak ritkábban álltak a fák. A föld egy helyen fel volt túrva, de régi nyom volt, már majdnem visszarendeződött a talaj.

A kislány megállt. Elengedte a nő kezét.

- Itt - suttogta.

A nő körbenézett. Nem látott semmi szokatlant, csak fákat, bokrokat - meg a földhalmocskát -, de azt éppen nem akarta látni. Csend volt.

- Mi van itt? - kérdezte.

But válasz nem jött. Ekkor visszanézett. Csakhogy a kislány már nem volt ott.

Két nap múlva a nyomozónő jelentést írt. Húzta az időt. Nem tudott semmit és nem értett semmit. Mégis tárgyilagosan írt. Pontos szavakkal. Egy helyszínt jelölt meg. Indoklásában az állt, hogy „alapos gyanú”, valamint „nevét elhallgatni akaró tanú”. A kislányt nem említette.

A feltárás gyorsan ment. A föld nem felejt. Az ügy lezárult – már voltak ujjlenyomatok, egyebek, így a tettest is megtalálták. A dossziéba bekerült a végső jelentés. A fényképek mellé néhány másík. Ezeket nem tudta sokáig nézni.

Néhány hét után a nő újra arra ment. Nem tudta, hogy került oda, nem volt már dolga a faluban. Mégis. A kanyar után ösztönösen lassított. És akkor meglátta. A kislány ott állt az út mentén. Ugyanabban a ruhában, ugyanazzal a mozdulattal. Integetett. A nő keze megfeszült a kormányon. Nem állt meg. Lassan haladt tovább, és egy pillanatra odanézett. A kislány nem őt nézte, hanem az utat mögötte. Mintha valaki másnak az érkezését várná.

Vígh Erika: Mindig minden kiderül

Közeledett a tanév vége. Geri arra ébredt egyik szombaton, hogy édesanyja a szokásosnál is hangosabban és zaklatottabban beszéli meg önmagával temérdek teendőjét, egyik szobából a másikba rohangálva.

A fiú még aludni szeretett volna. Előző este nagyon sokáig tanult, vagyis készült egy beszámoló-ra, prezentációt szerkesztett. Javítani akart vele az év végi jegyein, mert jövőre érettségizik. Igaz, még azt sem tudta, hová tovább, bezzeg a történelem nem úgy állt, ahogyan szeretne volna, ezért vállalta, hogy művészettörténetből készít egy izgalmas bemutatót, mégpedig Európa viszontagságos sorsú szobrairól. A kedvence, melyet volt szerencséje többször is látni, a Brandenburgi kapun lévő quadriga volt. Ezzel elment az ideje, mert még sok másikról is hozzáolvasott, és közben elkalandozott. Majd egy levelet is írt apjának, akit egy évre szóló, ösztöndíjas kutatómunkája Drezdába szólított, a Zwingerbe. Még bő fél év volt hátra, s Geri úgy gondolta, az apja segíthetne neki egy kicsit, hogy a ppt-je ne legyen olyan internet-ízű. Szóval, sokáig fenn volt az éjjel, ezért érezte úgy délelőtt 11 órakor, mintha még csak hajnal lenne.

Jól van, gondolta, még néhány nehéz nap, azután szünidő, és utazik a nagyszüleihez! Az anyjának azonban nem volt szabad a hétvégéje, ezért próbált lelket verni a fiába. El akarta mondani neki, hogy ő most elutazik két napra, de Geri nem marad éhes, mindent elkészített neki.

A fiú feltápáskodott, próbálta felfogni, mi történik körülötte, támolygott a fürdőszoba felé, félig csukott szemmel. A bal lábával – mert bizonyára azzal kelt fel – valahogy felborította az ajtó mellett álló, nagy becsben tartott padlóvázát, melyet a szülei hoztak nagyon messziről, egyik kutatóútjukról, számos kínládás árán. Bizonyára nagyon értékes volt, mert mindig áthelyezték, még biztonságosabb helyre a lakásban – míg most sajnos utolérte a sorsa.

Ettől Geri is teljesen felébredt, anyja pedig a plafonon termett. A fiú bemenekült a fürdőszobába, amíg a szentségelés tartott. Amikor csend lett, kijött; az ajtóban az anyja várta, elmosódott sminkkel, kisírt szemekkel, lapáttal és seprővel a kezében. Geri egy pillanatra visszaköhögött, azt hitte, 17 évesen verést kap, de az édesanyja csak szó nélkül a kezébe nyomta a takarítóeszközöket. Bocsánatot hebegett, majd szépen feltakarította a törött cserepeket.

„Csak egy tárgy”

– mondta rezignáltan az anyja. A darabok között Geri talált egy összehajtogatott, keményebb papírt, azt zsebre vágta, hogy majd később megnézzze. Hátha kiderül, miért volt olyan fontos ez a váza.

Két hét múlva Geri délelőtt az Egerbe tartó vonaton ült. Nagyon örült, hogy a nagyszüleihez ment, szeretne őket. A nagymamája kitűnően gondoskodott a fiú örökké éhes gyomráról, nagyapja pedig igazi tréfamester volt! Azon kívül mindig elvitte Gerit a várba, ahol nyugdíjazásáig dolgozott, így olyan helyekre is bejutottak, ahová a hétköznapi turisták nem.

De Geri most másra is kíváncsi volt: a váza romjai között talált papír egy régi fénykép volt.

- 3-4 éves kislányt ábrázolt,
- akinek a közelében egy fiatal férfi guggolt, egyik kezével a kislányt ölelve,
- a másik keze azonban mintha ott sem lett volna.

Egymásra néztek, szeretettel, egy ácsoltvas kerítés előtt, egy kutyasobor mellett. A fotó igen régi volt, nem is színes, inkább barna árnyalatú. A kislány olyan volt, mintha az anyukáját látná kis-korában, a hátulján lévő elmosódott dátumból pedig csak annyi vehető ki biztosan, hogy .ger, 19., jú...s.. Név nem szerepelt rajta. Akkor mégsem lehet az anyukája, az ahhoz túl régi, de az arc mégis ismerős. Vajon hol készült a fotó, és miért rejtették a vázába? Kik vannak rajta? Ezt akarta megtudni a szünidőben.

A vasútállomáson vártak rá a boldog nagyszülők. És ezzel be is indult a várva várt nyár! Este, a pompás vacsora után Geri megmutatta a fotót. Nagyanya és nagyapja nagyon meglepődött – ezt nem lehetett nem észrevenni –, bár az öregek igyekeztek palástolni érzéseiket.

– Tudod mit? Holnap teszünk egy nagy sétát a városban, és megmutatom neked a helyet. A kép történetét meg majd felgöngyölítjük... ha szeretnéd – tette hozzá a nagypapa, Geri pedig alig bírta magával a kíváncsiságtól és ettől a titokzatosságtól. Csak nehezen tudott elaludni.

Reggel finom illatokra és suttogásra ébredt.

„Tényleg el akarod mondani neki? De mi van, ha...”

– hallotta nagymama hangját, mire a papa így nyugtatta:

„Geri okos fiú, és érteni fogja.”

Ekkor az említett benyitott az étkezőbe, a nagyszülők zavartan elhallgattak, de mosolyogva, örömmel fogadták a fiút. Ő pedig úgy tett, mintha nem hallott volna semmit, bár a szíve hangoosan kalapált.

– Készen állsz a kalandra? – kérdezte nagyapa, tekintetével bátorítva a kamaszt.

Ő bólintott, és hamarosan elindultak. Az utcákat Geri nagyjából ismerte, de lassan olyan részre ballagtak, ahol még eddig nem járt. Így bukkant fel egy idő után a szeme előtt a barna fotón látt kapu és a kutyasobor – egy német juhász. Nagyapa pedig mesélni kezdett:

– Valamikor, nagyjából 65 évvel ezelőtt történt itt egy furcsa dolog. Ez a kapu és a szobor egy éjszaka alatt eltűnt. Nagyon hideg tél volt akkor, fagyos december eleje. Az emberek behúzódtak a házaikba, a melegbe – már akinek volt mivel fűtenie. Nehéz idők voltak, bő egy évtizeddel a háború után, még nem jött helyre a világ. Reggel mindenki ámuldozott, aki arra járt: hová tűnt a vaskapu és a kutya? Eladta a tulajdonos? Az hamar kiderült, hogy eladásról szó sincs – a kaput és a kutyát ellopták!

De ki tehette ezt? A hír egykettőre szárnyra kapott a városban, az emberek pedig talgatni kezdtek, kik teheték és hová tűntethették el. A kocsmában a borozgató nagyokosok azt beszéltek, hogy csak idegenek lehettek, mert a városban senki nem merte volna. A szállodában mostanában gyakran voltak valami „sötét olaszfélék”, ahogy ők mondták; azok lehettek, mert olyan technikájuk van, amiről mi nem is álmodunk! Elvitték, mindjárt be is olvasztották, bottal üthetjük a nyomukat! Mindenki csak tippelgetett, ki ezt, ki azt találta ki, a rendőrség sem bukkant semmilyen használható nyomra.

Pedig, ha a felnőttek nem csak a maguk fantáziálgatásaival foglalkoztak volna, valójában három nap után már elég izgalmas információkat kaphattak volna. Ugyanis néhány utcagyerek kint szánkózott meg csúszkált naplemente előtt itt az utca végi dombon, amit most nem is láthatsz, mert azóta már teljesen beépült. A kölykök arra lettek figyelmesek, hogy három ember egy nagy kézikocsival kínlódik, tolják, húzzák, és közben azon vitatkoznak, hogy ha nem sietnek, akkor nem érnek oda a megbeszélt időben a vár alá. Egy nő és két férfi volt, látszott, hogy alig bírják, és azon vitáznak, hogyan tovább, mert a kocsi egyik kereke kitört. A gyerekek, miután pár nap múlva ők is hallották, hogy mi történt, elbátorkodtak a kocsmába, hogy elújságolják, mit láttak és hallottak két estével azelőtt, ám az ivóban csak kinevették őket. Kár volt.

- De a kapu és a kutyaszobor most a helyén van. Akkor mégis mi történt? Elfogták végül a tolvajokat? - kérdezte Geri izgatottan.

- Nem volt ez ilyen egyszerű - folytatta a nagyapja. - Itt nem messze volt egy patika, abban a régi épületben, amelynek a teteje idelátszik. Az alagsorában volt a gyógyszerlabor, ahol a patikus készítette a porokat, miegymást. Aznap este, amikor a szánkós gyerekek látták a gyanús talicskázókat, a gyógyszertár pincéjében a patikussegéd a kis titkos ügyeit intézte, némi pluszt dolgozott meg magának, a patikus terhére - és közben a résnyi ablakon keresztül ő is látta a két férfit és a nőt, ahogy az utcán a nehéz teherrel kínlódnak és erősen vitatkoznak. De mivel hamis úton járt maga is, nem merte jelenteni - ahogy ez később kitudódott...

A nagypapa elhallgatott, a távolba révedt. Geri nem sürgette, de nagyon kíváncsi volt, így egy idő után kérte a folytatást.

- Persze, persze, próbálok visszaemlékezni, hogyan is történt pontosan - noha szerintem azt csak a Magasságos tudja! A városi legenda szerint a három fiatal végül nagyon összekapott valamin, talán a pénzen, mert az tavasszal kiderült, hogy a fizetségüket megkapták. De nézzük csak, sorban: amikor összevesztek, a lány valahogy fejbe vágta az egyik hapsit, a nő maga mondta el később, mielőtt még a bolondok házában kötött volna ki. Azt mondta, nem szándékosan, hanem dulakodás közben történt. A férfi rögtön meghalt, amazok ketten pedig borzasztóan megijedtek. Így hát a holttestet elcipelték egy építkezéshez, és ott elásták. A zsinagóga romjai helyén szálloda épült, azóta is ott van, alatta. Mert ha megtalálták volna, arról írt volna a sajtó. A nő mondta el, aki bele is őrült a szörnyű tettbe. De mivel a rendőrség nem találta meg a testet, úgy vélték, a meghibbant nő össze-vissza beszélt.

- Jó, de még mindig nem értem, hogy került a lopott holmi vissza a helyére? És mi lett a harmadik tolvajjal? - Geri már nagyon izgatottan várta a történet végét.

- Ó, a harmadik! Senki sem jött rá, ki volt az. A nő nem mondta el. De tavasszal, amikor a városi kút ismét kiolvadt, egy kézfejet találtak furcsa vasakba gabalyodva, a kútba befelé lógva. A kézhez pedig egy fémládika volt láncolva. A ládika tele volt pénzzel, körülbelül annyival, amennyit a tolvajok kaphattak a lopott kapuért és vaskutyáért. Alighanem a harmadik tolvaj akarta oda elrejtetni a pénzt, amíg lecsitulnak a dolgok, but valahogy balul sült el a dolog. Talán nem sikerülhetett neki a mesterkedése. Hogy mentse magát, otthagya a pénzt és a kezét...

A nagyapa elmerengett. Geri hallgatott, de látszott a tekintetén, hogy valamin nagyon gondolkodik.

- És... akkor a kapu? - kérdezte végül.

- Ja, igen! Érdekes utat járt be a szoborral együtt. A tulajdonos kétszer gyászolta el imádott kutyáját: egyszer, amikor elpusztult, meg akkor, amikor a neki állított szobrot ellopták. Azt mesélték városszerte, és így maradt fenn ez a történet, hogy amikor a három fiatal azon a hajnalon átadta a vevőnek a vasat, nagyon sietve távoztak. Így az orgazda magára maradt, nem volt segítsége. A holmit elrejtette úgy, hogy mindenféle kacatot pakolt rá. Meg akarta várni, hogy újra besötétedjen, és segítséget találjon. De valószínűleg nem bízott meg senkiben, egyedül próbált meg boldogulni. Ám szerencsétlenségére babonás volt. Megijedhetett, amikor bagolyhuhogást hallott, azt hitte, szellemek! A kapkodásban véletlenül beleügyetlenkedte a rakományt a mély árokba. Az ott is maradt, és másnap a járókelők fedezték fel. Noha senki sem tudja, valóban így történt-e, mindenesetre ez a mendemonda járja körül az akkori eseményeket.

A fiú elővette az összehajtogatott fotót.

- Akkor már nem sok kérdésem van: kik ezek itt a képen? És miért volt anya padlóvázájában?

- A nagyanyád. Anyukád nagyon hasonlít rá. Az pedig ott mellette, akinek hiányzik a kézfeje, az ő apja. A dédapád. A fényképezés pár évvel az események után történt, és csak ezen az egy napon volt itthon... Ez az egyetlen fotó, amelyen rajta van. Lehet, hogy nem a váza volt a legjobb rejtekhely, de a nagyid még attól is félt, hogy egy tető alatt legyen a képpel, nehogy valaki felfedezze és ráismerjen. Nálatok mindig megnézte, de nem merte hazahozni ennyi év után sem, noha amíg nem volt váza, addig folyton rejtegette itthon, vagy még ki tudja, hol...

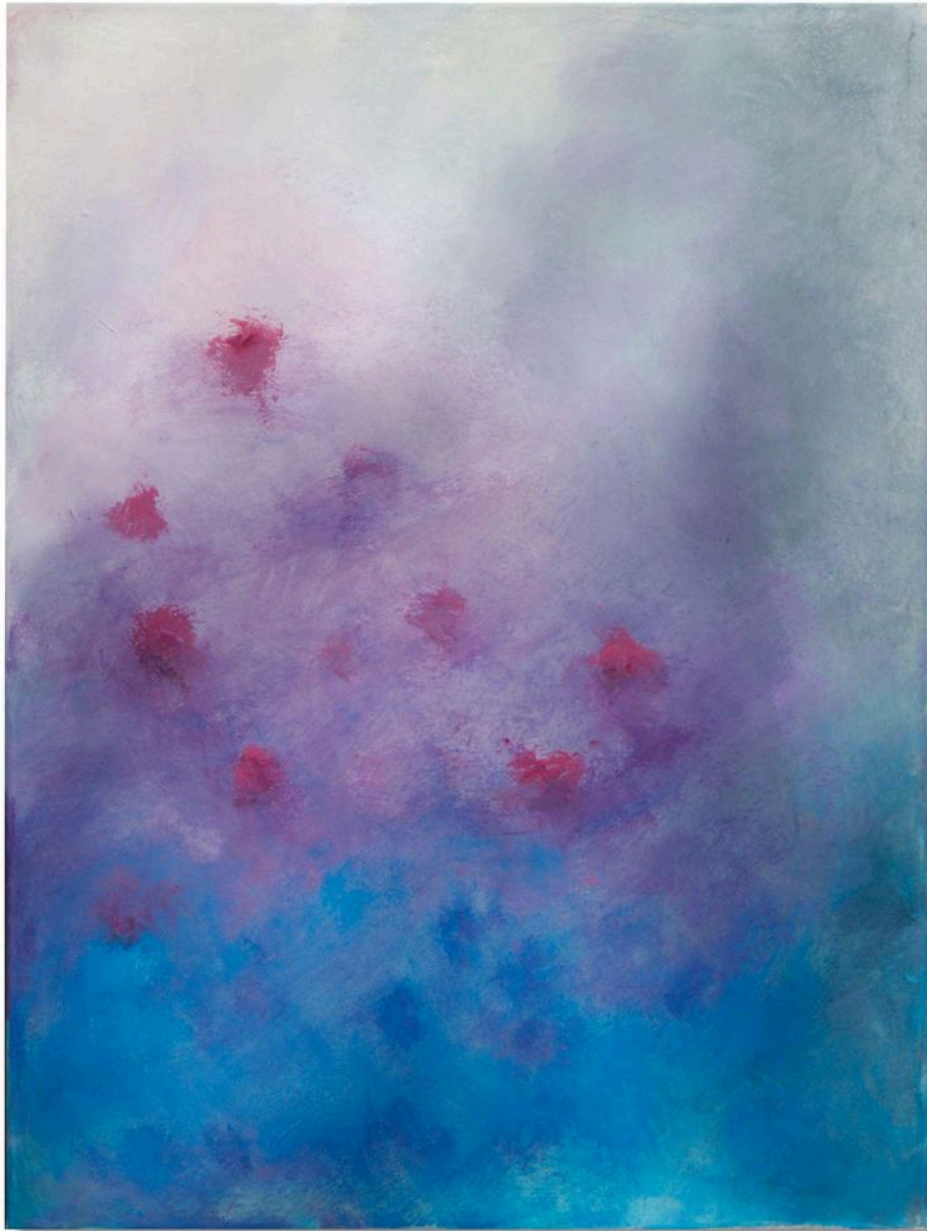
A nagyapa egy pillanatra elhallgatott, majd a fiúra nézett:

- Gondolom, azt is szeretnéd tudni, ki szivárogtatta ki a történeteket, már amennyire tudta. A patikussegéd volt. Az... hát... a másik dédapád. Az én apám.

A lelkünk tükre - Zelei Diana absztrakt világa

Az absztrakció számomra nyelv, amellyel kimondhatatlan érzéseket és gondolatokat teszek láthatóvá.

Munkáim nem válaszokat keresnek, inkább kérdéseket vetnek fel: mi rejlik bennünk, hogyan tükröződik a külvilág a lelkünkben, és hogyan tudjuk megélni a láthatatlant a láthatóban.

1, Lebben, 120x90cm,

akril, feszített vászon,

2026

2, Úgy tűnik, 70x100cm

akril, feszített vászon,

2025

MŰVÉSZ.ma
— M A G A Z I N —

JELENJ MEG TE IS

— A —

MŰVÉSZ.ma
MAGAZIN

következő számában!

Mutasd be művészeted,
inspiráld közönséged,
és legyél részese egy
értékteremtő közösségnek!

LÉPJ KAPCSOLATBA VELÜNK!

hello@muvesz.ma

www.muvesz.ma

EGYÜTT
A MŰVÉSZETÉRT,
A KÖZÖSSÉGÉRT.

László Klaudia: Térdig piszkos

Halkan kopogok,
csöndes lépteim nem hallja senki.
Némán betoppanok,
erős ordítás, "azonnal menj ki!".

Bűntudat éget,
talán én vétettem valamit?
Mutattam egy képet,
mely látszólag üres garasnyi.

Sajnálát kísér,
elmondhatatlan érzés kerget.
Súlyosan ítélt,
mi a szavakban megjelenhet.

Egymás őrlése,
tönkreteszi bizalmunk sugarát.
Pletyka költése,
indítja a kapcsolat pusztulását.

Beférkőzni,
számomra úgy érzem lehetetlen.
Mentegetőzni,
az intimitás félelemtől értelmetlen.

Van-e még esély,
kapcsolódni másokkal biztosan?
Veszett remény,
a kötelékek már térdig piszkosak.

László Klaudia: Földön

Madár, mely letörve,
oly büszkén hever.
Arra vár bár feküdne,
valami más is mellette.

Földön fekszik,
csíkos, hideg padló kövezetén.
Nem talál semmi,
végzete elől titkos menekvést.

Csak elkárhozni,
mit is várhatnának tőle már?
Boldogan repülni,
ez valami cinkos pimaszság?

Tréfaságból akár,
kacagna hatalmas nagyokat.
Vonszolni magát,
az lenne számára szakadat.

Élete nehezékét,
veszi hát szárnyára hirtelen.
Csapó tépelődését,
érzi minden tagja szüntelen.

Feltápáskodik,
s ereje minden teljét bevetve.
Kapaszkodik,
ne csapodjék azonnal előre.

Elrugaskodik,
s magában imát mormolva.
Zajosan csattanék,
neki egyenest a sűrű porba.

Hirtelen meglát,
egy csigát lassan haladni feléje.
Vigyázba feláll,
szinte hangtalan köszönti serényen.

Vidám választ,
cserébe fogadhat magának.
S felajánlást,
hogyan felkapja a csigaházára.

Azóta jóbarátként,
haladnak lassú útjaikon tova.
Szárnyát sérültként,
örökké maga mögött vonja.

Mégis e társaság,

oly komfortossá mélyült.

Csiga barátságától,

élete rögvest megszépült.

Repülésen többé,

gondolatai nem tanakodnak.

Földi éltét,

taposva a földön ragadottan.

A csend jelenléte a vásznon - Interjú a meditatív festészetről és a segítő hivatásról - Könczöl Zsuzsanna

Védőnőként, hospice kísérőként és újszülöttekkel foglalkozó szakemberként olyan területeken mozogsz, ahol a kommunikáció sokszor szinte lehetetlen. Hogyan vezettek át ezek a mély, emberi tapasztalatok a mentális traumák oldásához és a meditatív festészethez?

Az élet legelső és legutolsó pillanataiban – egy újszülött érkezésénél vagy egy hospice beteg mellett – a szavak elveszítik a súlyukat.

A kommunikáció ott már nem logikus vagy fogalmi szinten zajlik, hanem a tiszta jelenlétben és a rezonanciában. Ebben a csendben tanultam meg, hogy a legmélyebb traumák és lelki folyamatok nem szavakba önthetők.

A festészet számomra ennek a szavak nélküli jelenlétnek a folytatása. A képeimen keresztül nem elméleteket fogalmazok meg, hanem képileg „értelmezem” a világot, pontosabban képileg helyezem magam bele a világba, szimbólumokba és színekbe öntöm azt, amit a szavak már nem tudnak közvetíteni. Ahogy a munkám során jelen vagyok a másik ember mellett, úgy a vászon előtt is jelen vagyok: hagyom, hogy a finom belső elmozdulások formát öltsenek, és ezáltal oldódjanak a bennünk hordozott mentális feszültségek.

Amikor képekben kommunikálok, akkor egy olyan nyelvet használok, ami nem kényszerít érvelésre, magyarázatra. Azok az emberek, akiket ápolok és akikkel együtt dolgozom, megérik ezt a jelenlétet: ráhangolódnak arra a finom belső békére és energiára, amit a képeim és maga az alkotási folyamat sugároz.

Az absztrakt képeidet meditációs objektumokként is definiáld, amelyek közelebb állnak a zenhez, mint a hagyományos festészethez. Milyen belső folyamat eredményeként születik meg egy-egy ilyen, harmóniára törekvő vizuális egység?

Nem egy előre kitervelt koncepcióval vagy fejben megrajzolt tervvel ülök le festeni. A folyamat nálam a teljes elcsendesedéssel kezdődik – egyfajta belső kiüresedéssel, ahol elengedem a mindennapok zaját.

A képeimen látható örvénylések, ívek és korongok nem illusztrációk, hanem magában az életben való „bennelékezés/bennelevés”. A mozdulatokkal, a festék textúrája és a színek egymásra rétegződése mentén kezdem el átélni és átvilágítani azt a belső témát, ami foglalkoztat. A harmónia nem kényszerített szabályosságból fakad, hanem abból, hogy hagyom a képet a saját szerves rendje szerint megszületni. Ez a fajta figyelem és jelenlét valóban közel áll a zen szellemiségéhez.

Az „Átváltozás” című kiállításod kapcsán Dr. Major Gyöngyi úgy fogalmazott, hogy a képeid a gondoskodás és az odaadás egy nem megszokott dimenzióját mutatják meg. Mennyiben szolgálja a festészet a saját lelki integritásod megőrzését a mindennapi segítő munka mellett?

A segítő munka során az ember folyamatosan mások fájdalmát, küzdelmeit és átváltozásait hordozza a szívében. Ha ezt a jelenlétet nem tudnám valahol feldolgozni és átlényegíteni, a lelkem elfáradna.

A festészet számomra a tiszta forráshoz való visszatérést jelenti. Amikor a vászon előtt állok, visszanyerem a saját lelki integritásomat, miközben maga a festés is egyfajta gondoskodás: gondoskodás a saját belső világomról és azokról is, akikért felelős vagyok.

Érdekes tapasztalat, hogy azok az emberek, akiket ápolok és akikkel együtt dolgozom, megérik ezt a belső folyamatot.

Nem kell elmagyaráznom nekik a képeimet; a képekből áradó csendre és energiára intuitívan, szavak nélkül is ráhangolódnak. Mert a szavak és a fogalmak sokszor korlátok közé szorítanak minket. A fogalmak elválasztanak, elemzésre készítetnek, míg a színek és a formák közvetlenül a lélekhez szólnak. Amikor például egy fát festek meg, a gyökerek és a lomb örvénylő energiáját nem lehet szavakkal pontosan leírni. A kép képes egyben megmutatni a teljes rendet, a mélységet és a magasságot anélkül, hogy skatulyákba zárná azt.

A modern ember elszakadását a teljességtől komoly kihívásnak tartod. Hogyan segíthetnek a képeid abban, hogy a szemlélő kilépjen az önközpontúságból, és rátaláljon a belső békére?

A modern ember legfőbb problémája, hogy túlságosan a fejében él: mindent kategóriákba akar szorítani, elemezni és birtokolni akar. Ez a fogalmi működés elszigetel bennünket a teljesség átélésének lehetőségétől.

Amikor például valaki megáll a Fa vagy a Galaxis alkotásom előtt, azt szeretném, ha elengedné a „Mit akar ábrázolni a művész?” kérdését. A képeim nem megfajtott rejtvények, hanem hangolódási pontok. A spirális formák, az organikus textúrák és a rétegek mélysége arra hívják a nézőt, hogy hagyja abba a külső világra való kényszeres figyelmet, lépjen ki az egó szűkös kereteiből, és engedje, hogy a vizuális élmény visszavezesse őt a saját belső, csendes középpontjába.

Nem azt szeretném, hogy megértsék, hanem hogy megérezzék a kép tartalmát. Szeretném, ha a képeim egy pillanatra megállítanák a szemlélőt, és egy belső utazásra hívnák, mert igazából az a lényeg, hogy a nézők ráhangolódjanak a saját belső világukra, és átéljék azt a csendes „megértést” és tisztaságot, amit én éltem át az alkotás pillanatában.

Azt gondolom, hogy a művészetben, a tudománnyal szemben el kell engednünk az értelmezés kényszerét. A művészetet nem kell feltétlenül fejvel értelmezni és dekódolni. Ne keressünk benne rejtvényt vagy szótárt! A kép több, mint egy válasz: a hangolódás lehetősége.

A meditatív festészet mellett lehetőség van arra is, hogy másokat is beavass ebbe az alkotófolyamatba. Mit tapasztalsz, mit ad a leginkább azoknak a lelükben megfáradt embereknek, akik kipróbálják ezt a módszert?

A legnagyobb felszabadulást éppen a hangolódás lehetősége jelenti számukra: velem nem kell „jól” festeni, és nem kell megfelelni semmilyen elvárásnak. Hangsúlyozom, a lélek és az ember leginkább a teljesítménykényszersztől fárad el.

Amikor azonban beleengedik magukat a meditatív alkotásba, megtapasztalják, hogy a színek és a formák fel tudják oldani azokat a belső blokkokat, amikre nincsenek szavaik. Ez a módszer nem a művészi képzésről szól, hanem az elcsendesedésről, az önmagunkra találásról, a megnyugvásról és a felszabadulásról. A meditatív festészet megnyugvást ad, mert a vásznon egy biztonságos térben jelenhet meg mindaz, ami belül van, és ez a vizuális megformálás önmagában hordozza a gyógyulást és a megkönnyebbülést.

Mit jelent számodra az alkotói hitelesség ebben a felgyorsult világban, és mi az a belső vertikális irány, amiből semmilyen körülmények között nem vagy hajlandó engedni?

Az alkotói hitelesség számomra azt jelenti, hogy hű maradok ahhoz a belső csendhez és tisztasághoz, amiből a képeim születnek. Ebben a felgyorsult, felületes és zajos világban nagyon könnyű lenne kompromisszumokat kötni, követni a divatos trendeket vagy megfelelni a piaci elvárásoknak.

Az én belső vertikális irányom a láthatatlan és a látható közötti híd megélése, a vásznon pedig számomra az a tér, ahol a láthatatlan belső összefüggések láthatóvá, átélhetővé válnak. Az alkotói hitelesség számomra az az elkötelezettség, hogy az alkotás mindig a tiszta és elementáris jelenlétet jelentse és közvetítse, hogy a festészetem a gyógyítás és a „tisztázó megismerés” eszköze maradjon.

Semmilyen körülmények között nem vagyok hajlandó engedni abból, hogy a képeim a lélek mélyéből, tiszta odaadásból és gondoskodásból szülessenek meg, mert csak így tudják közvetíteni azt a békét és rezonanciát, amire a mai embernek olyan égető szüksége van. És ami talán a legfontosabb: az élet szeretetét. A legfontosabb ugyanis, hogy értékeljük az életet, hogy legyünk boldogok attól, hogy ez megadatott számunkra.

Az interjút készítette: Rácz-Akácosi Laura, Muvesz.ma

Emberi sorsok és gyógyító mesék - Interjú Kíra Altheával

Huszonöt éves egészségügyi szakmai tapasztalata az aneszteziológiai, intenzív betegellátás és a hospice területén nap mint nap szembesítette az emberi krízishelyzetekkel és a lélek legmélyebb rétegeivel. Hogyan épült be ez a rögzös, felelősségteljes háttér az írói világába?

Gyerekkorom óta szeretem az irodalmat. Szentesen nőttem fel, ahol olyan pedagógusok tanítottak, akik nemcsak a tantárgyat, hanem az olvasás szeretetét is át tudták adni. Ha nem tudtam megvenni egy könyvet, a könyvtárban ültem órákon át, vagy kikölcsönöztem, mert mindig érdekelt, milyen világok rejtőznek a lapok között.

Később az élet egészen más irányba vitt. Huszonöt éven át az egészségügyben dolgoztam, aneszteziológiai és intenzív osztályokon, valamint hospice ellátásban. Ott az ember megtanulja, hogy egyetlen mondatnak, egy kézfogásnak vagy akár egy csendnek is óriási jelentősége lehet. Nap mint nap találkoztam félelemmel, reménnyel, veszteséggel és újrakezdéssel. Ezek az élmények mélyen beépültek az írásaimba; nem tudatosan keresem őket, egyszerűen ott vannak minden történet mögött.

Harminc éve írok. Amikor a gyermekeim kicsik voltak, esténként új meséket találtam ki nekik, mert mindig új történetet kértek. Tavalay a legkisebb lányom, Klárka súlyos betegsége azonban újra közel vitt az íráshoz. Az alkotás segített megőrizni a lelki egyensúlyomat, később pedig neki is kapaszkodót adott. Együtt kezdtünk pályázatokat keresni, együtt örültünk minden apró sikernek.

Ma már úgy érzem, hogy az írás számomra nem menekülés a valóság elől, hanem annak egy másik megértése. Egy történetben lehetek Celeste Boszi, Kígyószisz vagy akár Bea a Love Story világából, mégis mindegyikükben ott van valami abból, amit az emberektől tanultam az elmúlt huszonöt év során. Az irodalom akkor tud igazán megszólítani bennünket, ha nemcsak történetet mesél, hanem emberséget is.

Alkotóként több műfajban is otthonosan mozog - a tanmeséktől és a pszichológiai alapú prózától kezdve a történelmi fikción át egészen a színházi drámáig. Milyen belső igénnyel váltogatja ezeket a különböző irodalmi formákat?

Soha nem döntöm el előre, hogy verset, novellát, tanmesét vagy drámát fogok írni. Nálam mindig maga a történet választja ki a műfajt. Vannak gondolatok, amelyek egyetlen versben tudnak megszületni, másoknak hosszabb út kell egy novellában vagy egy regényben. És vannak történetek, amelyek szereplők között, párbeszédekben élnek igazán - ezekből lesznek a drámák.

Talán azért szeretek ennyiféle műfajban alkotni, mert az emberek is sokfélék. Az intenzív osztályon megtanultam, hogy nincs két egyforma életút, nincs két egyforma veszteség vagy öröm. Íróként is ezt érzem: minden történet más nyelvet kíván.

Különösen közel állnak hozzám a tanmesék. Egy virág, egy állat vagy akár egy gyógynövény történetén keresztül is lehet olyan emberi kérdésekről beszélni, mint az elfogadás, a bátorság vagy a remény. Ugyanakkor a felnőtteknek szóló írásaiban szeretem megmutatni az emberi lélek összetettségét, a történelmi témák pedig arra emlékeztetnek, hogy a múlt történetei ma is hatnak ránk.

Valójában nem műfajokban gondolkodom, hanem emberekben. Abban bízom, hogy minden történetem talál majd valakit, akinek éppen akkor, éppen arra a mondatra lesz szüksége.

A pszichológiai fókuszú női sorsok, az életközépi újrakezdések és az érzelmi túlélés központi helyet foglalnak el a műveiben. Célja, hogy ne felszínes motivációs narratívákat, hanem a megélt változás hiteles mechanizmusait mutassa be. Milyen visszajelzések érkeznek az olvasóktól ezekkel a mély témákkal kapcsolatban?

Talán a leggyakoribb visszajelzés, hogy az olvasók magukra ismernek a történeteimben. Sokan írják, hogy egy-egy novellában vagy gondolatban saját életük egy darabját találták meg. Számomra ez a legnagyobb elismerés, mert soha nem szerettem kész válaszokat adni vagy egyszerű motivációs üzeneteket írni; az élet ennél sokkal összetettebb.

Engem mindig azok a történetek érdekelnek, amelyekben az ember elesik, kételkedik, hibázik, mégis képes újra felállni. Nem a tökéletes hősöket keresem, hanem a hétköznapi embereket, akik csendben próbálnak megbirkózni a veszteségeikkel, a magánnyal vagy éppen egy újrakezdés nehézségeivel. Talán ebben segít az egészségügyben töltött huszonöt év is. Megtanultam, hogy a legnagyobb csatákat sokszor nem látjuk: egy mosoly mögött lehet félelem, egy csend mögött kimondhatatlan fájdalom. Írás közben ezeket a rejtett történeteket szeretném megmutatni.

Különösen megható számomra, amikor valaki azt írja: „Mintha rólam írtad volna.” Ilyenkor érzem, hogy az irodalom valóban hidat tud építeni emberek között. Ha egy történetem segít valakinek megérteni önmagát, vagy egy kicsit kevésbé érzi magát egyedül, akkor már megérte leírni. Az érzelmi túlélés nem a fájdalom elfelejtéséről szól, hanem arról, hogy megtanulunk együtt élni vele, és közben újra képesek leszünk remélni.

A meseírás területén is kiemelkedő sikereket ér el: a Meskete.hu kiemelt meseíró szerzője, országos pályázati helyezések birtokosa, és olyan projektekben is szerepel, mint a „Mesébe szőtt települések”. Hogyan fér meg egymás mellett a felnőtteknek szóló lélektani próza és a gyermeki fantázia világa?

Sokak számára ez talán két külön világ, számomra azonban ugyanannak az útnak a két oldala. Mindkettő az emberi lélekről szól, csak más nyelven. A felnőtteknek írt történeteimben a veszteségekről, az újrakezdésről, az önismeretről és az emberi kapcsolatok bonyolultságáról írok. A meséimben ugyanezek a témák jelennek meg, csak egy rókakölyök, egy különleges virág, egy boszorkány vagy egy erdei állat szemén keresztül. A gyerekek még ösztönösen értik a szimbólumokat; egy jól megírt mese nemcsak szórakoztat, hanem biztonságot, reményt és kapaszkodót is ad.

Nagy öröm számomra, hogy a Meskete.hu kiemelt szerzőjeként és több országos meseíró pályázaton is elismerést kaptam. Különösen kedves emlékem az Irodalmi Rádió pályázata, ahol a Szundi mesék második helyezést ért el, valamint a Mesébe szőtt települések program, amelyben Kőbánya és Monor történeteit is megírhattam.

A legszebb azonban mégis az volt, amikor a legkisebb lányom, Klárka kedvet kapott az íráshoz. Egy nehéz időszakban a közös meseírás számunkra nemcsak alkotás volt, hanem gyógyulás is. Megtanított bennünket arra, hogy a képzelet nem menekülés a valóság elől, hanem egy út, amely segít erőt találni hozzá. Akár felnőtteknek, akár gyermekeknek írok, ugyanaz a cél vezet: olyan történeteket szeretnék alkotni, amelyek után az olvasó becsukja a könyvet, és egy kicsit több reménnyel, több megértéssel vagy egy mosollyal néz önmagára és a világra.

Ötgyermekes édesanyaként és aktív alkotóként - aki az antológiáktól kezdve a színházi drámaíró pályázatokig mindenhol jelen van - hogyan tudja összehangolni a családi életet és a gazdag irodalmi tevékenységet?

Őszintén szólva nincs tökéletes egyensúly, inkább folyamatos alkalmazkodás van. Egészségügyi dolgozóként tizenkét órás műszakokban dolgozom, mellette édesanya vagyok, ezért az írásnak nem külön időt találok, hanem a nap apró, csendes pillanatait használom ki. Sok történet éjszakai műszak után, hajnalban, egy csésze tea mellett vagy éppen egy pályázati határidő előtti napokban születik meg.

A családom nem akadály a alkotásnak, hanem a legnagyobb inspirációja. Gyermekeim mellett újra megtanultam rácsodálkozni a világra. A legkisebb lányommal, Klárikával pedig az írás már közös szenvedéllyé vált: egy nehéz időszakban a közös meseírás segített neki a gyógyulásban, nekem pedig abban, hogy a félelmek helyett ismét a reményre figyeljek. Ma már örömmel látom, hogy saját történeteivel, pályázati sikereivel ő is megtalálta a maga alkotói útját.

Az írás nem elvesz az életemből, hanem hozzáad. Segít feldolgozni a mindennapokat, megőrizni az emberi történeteket, és olyan világokat teremteni, ahol mindig van helye a reménynek. Talán ezért tudok egyszerre egészségügyi szakember, édesanya és író lenni – mert mindhárom ugyanarról szól: figyelni az emberekre, és hinni abban, hogy egy jó szó, egy történet vagy egy mese valódi erőt adhat.

Mit jelent Önnek az alkotói hitelesség ebben a gyorsan változó világban, és mi az a szellemi iránytű, amiből semmilyen körülmények között nem hajlandó engedni?

Számomra az alkotói hitelesség azt jelenti, hogy mindig őszintén írok. Nem szeretnék megfelelni divatoknak vagy elvárásoknak, és nem hiszem, hogy egy történet értékét az adja meg, hány emberhez jut el; sokkal inkább az, hogy képes-e megérinteni akár csak egyetlen olvasót. Egészségügyi dolgozóként megtanultam, hogy minden ember hordoz egy láthatatlan történetet. Az írásban is ezt keresem: nem tökéletes hősöket szeretnék bemutatni, hanem esendő embereket, akik hibáznak, félnek, újrakezdenek, és közben megőrzik az emberségüket.

A szellemi iránytűm talán két szóban foglalható össze: emberség és remény. Nem szeretnék olyan történetet írni, amely öncélúan bánt vagy rombol. Hiszek abban, hogy az irodalom nemcsak szórakoztat, hanem képes vigasztalni, kérdéseket feltenni, gondolkodásra ösztönözni és reményt adni. Talán ezért sem ragaszkodom egyetlen műfajhoz sem. Legyen szó tanmeséről, novelláról, versről vagy drámáról, minden történetemben ugyanazt keresem: az embert. Azt a pillanatot, amikor valaki azt mondja: „Nem vagyok egyedül az érzéseimmel.”

Ha egyszer majd úgy emlékeznek Kíra Altheára, mint arra az íróra, aki szeretettel és őszinteséggel mesélt az emberi lélekről, akkor úgy érzem, elértem azt, amiért tollat ragadtam.

Kíra Althea: A vadvirágcsokor titka

Kígyószisz, a kívülálló virága

A rét peremén, ott, ahol az ösvény félénken az erdő árnyékába búj, egy különös vadvirágcsokor állt egy fonott kancsóban. Nem virágboltban kötötték. Maga a nyár gyűjtötte össze: harmattal, napsugárral és egy kislány ujjainak gyengéd érintésével. Volt benne lila zsálya, kéken ragyogó búzavirág, fehér margitvirág, cickafark, vadmurok és egy apró, pöttyös szirmú virág, amelyet a rét lakói csak Katicavirágnak neveztek.

A csokor alján azonban megbújt egy különös növény is. Érdes szárán kék és lila virágok nyíltak, mintha az esti ég egy darabja költözött volna közéjük. Ő volt Kígyószisz. A neve miatt sokan féltek tőle. Pedig csak meg kellett volna állniuk egy pillanatra, és közelebbről megnézniük. Mert ha valaki lehajolt hozzá, megláthatta benne a kék és a lila minden árnyalatát. A vadságot és a szelídséget. Az erőt és a szépséget.

Egyik alkonyatkor egy kis rókakölyök érkezett a rétre. Zarándnak hívták. Nem szaladt a többiekkel, nem kergette a pillangókat, és még a bokrok között bujkáló tücsköket sem próbálta meglesni. Csak leült a rét szélére, és a távolba nézett. Aznap a többi rókakölyök azt mondta neki, hogy furcsa. Túl sokat kérdez.

Túl sokáig gondolkodik. Néha túl csendes, máskor meg túl lelkes. Mindig valamiből túl sok, vagy éppen túl kevés. Zaránd lehajtotta a fejét.

- Talán tényleg valami baj van velem - gondolta. Talán másmilyennek kellene lennem.

Ekkor mély, kissé érdes hang szólalt meg mellette:

- Másmilyennek? Miért szeretnél más lenni?

Zaránd körülnézett, de senkit sem látott.

- Itt vagyok, egészen előtted - mondta újra a hang.

A kis róka ekkor vette észre a különös, kékeslila virágot.

- Te beszélsz?

- Én bizony - felelte a virág. Kígyószisz a nevem.

Zaránd hátra hőkölt.

- Kígyó?

- Látod? - sóhajtott a virág. Még meg sem ismertél, de a nevem miatt máris megijedtél tőlem.

A rókakölyök zavartan lesütötte a szemét.

- Ne haragudj. Csak olyan különösen hangzik a neved.

- Tudom - felelte Kígyószisz. - Sokan azt gondolják rólam, hogy veszélyes vagyok. Pedig csak másképpen nézek ki, mint a puha szirmú virágok. Érdesebb a száram, erősebbek a leveleim, és nem halvány színekben pompázom.

Zaránd közelebb hajolt hozzá. Most már észrevette, milyen gyönyörű árnyalatok rejtőznek a virág szirmaiban.

- Te sem vagy csúnya - mondta. - Csak egészen más.

- Pontosan - ringatózott Kígyószisz. - És a más nem azt jelenti, hogy rosszabb.

Zaránd ismét a földre nézett.

- Engem is másnak tartanak. Azt mondják, túl kíváncsi vagyok. Túl sokat álmodozom. Néha pedig olyan kérdéseket teszek fel, amelyekre senki sem akar válaszolni.

Kígyószisz egy ideig hallgatott. A szél finoman megmozdította az érdes szárát.

- Tudod, Zaránd, az emberek és az állatok gyakran attól tartanak, amit nem értenek. Könnyebb azt mondani valamire, hogy különös, mint megismerni.

- Akkor lehetek egyszerre kíváncsi és csendes? - kérdezte a rókakölyök. - Lehetek olyan, aki szeret egyedül gondolkodni, de közben mégis vágyik barátokra?

- Lehetsz - felelte Kígyószisz. - Sőt, pontosan ilyennek kell lenned, ha ilyen a szíved.

- De mi van, ha emiatt nem szeretnek?

A virág lassan a kis róka felé hajolt.

- Nem kell mindenkinek megértenie téged. A valódi barátok nem azt kérik, hogy kisebb légy, halkabb vagy egyszerűbb. Ők helyet hagynak neked maguk mellett.

Zaránd elgondolkodott.

- Te sosem szeretnél inkább margitvirág lenni? Fehér, puha és mindenki által szeretett?

Kígyószisz felnevetett. A hangja olyan volt, mint amikor az esti szél végigszalad a magas füvek között.

- A valódi szelídség nem mindig fehér és puha. Néha kék, lila és érdes. Mert meg kellett tanulnia megvédeni magát.

Zaránd szeme lassan felcsillant.

- Akkor az sem baj, ha valaki kívülállónak érzi magát?

- A kívülállók néha olyan dolgokat vesznek észre, amelyeket a többiek nem. Más irányból látják a rétet. Meghallják a halkabb hangokat. És új színeket hoznak a világba.

A kis róka körülnézett. A rét hirtelen egészen másnak tűnt. A virágok nem voltak egyformák. A pipacs harsányan vöröslött, a margitvirág egyszerű fehérben ragyogott, a búzavirág kék volt, Kígyószisz pedig egyszerre vad és gyönyörű. Mégis mindegyiknek helye volt a réten.

- Ha én nem lennék itt... hiányozna valami? - kérdezte Zaránd.

- Minden bizonnyal - felelte Kígyószisz. - Minden különbség egy új szín a világ palettáján. Ha te nem lennél az, aki vagy, a rét szegényebb lenne egy árnyalattal.

Zaránd lassan elmosolyodott. Először csak egy kicsit, aztán úgy igazán.

- Köszönöm, Kígyószisz - mondta. - Most már nem szeretnék más lenni. Csak szeretném jobban megismerni azt, aki vagyok.

A virág nem felelt. Csak meghajolt a szélben. Egyedül állt a rét szélén, mégsem volt magányos. Zaránd pedig felemelt fejjel indult vissza a többiekhez. Nem tudta, vajon mindenki megérti-e majd őt. De már azt is tudta, hogy nem kell elrejtene a kérdéseit, a csendjét vagy az álmait. Mert nem volt túl sok. Nem volt túl kevés. Éppen olyan volt, amilyennek lennie kellett. Amikor leszállt az este, a vadvirágcsokor tagjai elcsendesedtek a fonott kancsóban. A zsálya finoman Kígyószisz felé hajolt.

- Ma megint segítettél valakinek meglátni önmagát.

Kígyószisz csak megmozdította kékeslila szirmait.

- Nem én mutattam meg neki - mondta. - Az mindig ott volt benne. Én csak arra kértem, nézzen közelebb.

A szél végigsimított a csokron. A virágok összesúgtak:

- Együtt vagyunk a rét hangjai. Különbözők, mégis összetartozók. Csokorra kötött szeretet.

És aki azon az estén elég közel hajolt hozzájuk, talán még ezt is meghallhatta:

Ne ítéld meg azt, amit még nem ismertél meg. Lehet, hogy éppen a legkülönösebb virág őrzi a legszebb történetet.

Kíra Althea: A könnyek rózsája

Láncra vert szerelmem rabságából nyíló vérvörös rózsza vagyok.

Szirmomon még ott csillognak

a tegnap könnyei, mint hajnalban a harmat, a csendes kertekben.

A vízesés mellett ébredzem,

ahol a víz évezredek óta

mossa a világ fájdalmát.

Lelkem hűvös tavaszi reggele

lassan feloldja a régi sebeket.

A nap arany fénye átölel egy pillanatra, és megtanít újra hinni

a születő fényben.

Mert minden könny egy új virág magja.

És minden rózsza, amely a vihar után nyílik, már tudja az igazságot:

a szív nem a fájdalomtól törik meg, hanem attól, ha többé nem mer virágozni.

De én még itt állok.

A vízesés csendjében, a fény felé fordulva.

Egy rózsza, amely könnyeiből tanult meg újra élni.

Kíra Althea: Love Story - A szeretők hálójában (Részlet)

Volt idő, amikor azt hittem, a szerelem valami olyasmi, amit ki kell érdemelni. Ha elég kedves leszek. Ha nem hisztizek. Ha nem írok rá túl hamar. Ha nem írok rá túl későn. Ha nem kérdezek túl sokat. Ha nem várok túl sokat. Ha megértem, hogy most nehéz időszaka van. Ha megértem, hogy sok a munkája. Ha megértem, hogy fél az elköteleződéstől. Ha megértem, hogy még nincs túl az exén.

Ha megértem...ezt.

Ha megértem...azt.

Ha megértem... amazt.

Egy idő után rájöttem, hogy ebben a kapcsolatban már csak egyetlen ember volt, akit senki sem próbált megérteni.

Én.

Pedig milyen ügyes voltam. Mosolyogtam akkor is, amikor sírni szerettem volna.

Azt mondtam:- Semmi baj.

Miközben belül már régen minden baj volt.

Azt mondtam: - Persze, megértem.

Pedig valójában csak egyetlen mondatra vágytam. - És te, hogy vagy?

De ezt valahogy senki sem kérdezte. Én sem. Aztán egy este, valahol a harmadik eltűnő férfi és a negyedik újrakezdett fogyókúra között egyszer csak rám nézett a tükörből egy nő. Kócos volt. Karikás volt a szeme. A hűtőben ott várt egy fél tábla csokoládé, amit természetesen csak „vészhelyzetre” tartogattam.

Aznap este különös dolog történt. Nem ő írt. Nem csörgött a telefonom. Nem érkezett meg a herceg fehér lovon. Viszont megettem a csokoládét. Az egészet. Kulturáltan. Villával. Mert negyven fölött az ember már ad a részletekre. A harmadik kockánál ünnepélyesen megfogadtam, hogy holnaptól új életet kezdek. A hetediknél már azt is, hogy hétfőn biztosan. A tizediknél pedig rájöttem, hogy ezt a fogadalmat valószínűleg a csokoládé sem veszi komolyan. És akkor egyszer csak kiszaladt belőlem egy mondat.

- Mi a csudát próbálok én ennyire kiérdemelni?

Csend lett. Az a fajta csend, amit nem lehet elhallgattatni sem zenével, sem Netflixszel, sem egy újabb társkereső-regisztrációval. És először fordult meg a fejemben, hogy talán egész idő alatt rossz kérdést tettem fel. Talán nem az a kérdés, mi a baj velem. Hanem az...miért hittem el ilyen sokáig, hogy velem van a baj?

A kérdés napokig nem hagyott békén. Aztán eszembe jutott az első társkeresős randim. Persze nem az első igaziból. Az elsőből, amire már úgy érkeztem, hogy előtte három órát készülődtem.- Hajat mostam. Új ruhát vettem fel.Ötször átöltöztem. Kétszer eldöntöttem, hogy mégsem megyek. Háromszor megfogadtam, hogy ez lesz az utolsó randim. És amikor végre odaértem, már olyan fáradt voltam attól, hogy tökéletes nő legyek, hogy teljesen elfelejtettem kíváncsi lenni arra, ki ül velem szemben. A férfi negyven percet beszélt magáról. A motorjáról.A volt feleségéről. Az anyjáról.A kutyájáról. Arról, hogy mennyire szeretik a nők. A végén rám nézett.

- Na és te?

Aztán ránézett az órájára. Én pedig...mosolyogtam.Hazafelé a villamos ablakában a saját tükörképemet néztem.A sminkem még tartotta magát.Az önbizalmam kevésbé. Egész úton azon gondolkodtam, biztos túl halk voltam. Biztos nem voltam elég érdekes. Biztos túl kövér vagyok. Biztos túl sokat nevettem.Vagy éppen túl keveset. Csak évekkel később jutott eszembe valami egészen abszurd. Azon az estén egyetlen egyszer sem tettem fel magamnak a kérdést:

- Nekem tetszett egyáltalán ez a férfi?

Aznap este először nem azt kérdeztem, hogy miért nem engem választottak. Hanem azt, hogy én mikor hagytam abba saját magam választását.

Kíra Althea azoknak ír, akik már egyszer összetörtek, de még mindig hisznek abban, hogy lehet újrakezdeni.

Kíra Althea kortárs magyar író, aki meséiben, verseiben és prózájában az emberi lélek törékenységről, az újrakezdés bátorságáról és a remény erejéről ír. Történeteiben a természet, az önirónia és a mély emberi érzések találkoznak, hogy az olvasó ne csak egy történetet kapjon, hanem önmagára ismerjen benne.Hiszem, hogy minden ember története olyan, mint egy mag. Van, amelyik hamar virágba borul, van, amelyik hosszú ideig a föld alatt vár. Én azokról írok, akik még nem adták fel a reményt, hogy egyszer ők is kivirágoznak.

Azt hiszem, ha valaki megkérdezné tőlem, ki Kíra Althea, ezt válaszolnám:

Egy író, aki nem azt kérdezi az olvasótól, hogy "mi a baj veled?", hanem azt: "mi történt veled, és hogyan találhatnál vissza önmagadhoz?

„A történetek hidakat építenek” - Beszélgetés egy fiatal alkotóval, Garabuczi Klára Izabellával

13 évesen máris olyan rangos elismerések birtokosa vagy, mint az Országos Kossuth és Jókai Irodalmi Verseny I. helyezése vagy a Helma Kiadó kiemelt fiatal alkotói díja. Hogyan kezdődött az írás iránti szereteted, és mi inspirálta az első történeteidet?

Gyerekkorom óta nagyon szeretek olvasni és történeteket kitalálni. Anyukám, Kíra Althea író, ezért nálunk a könyvek és a mesék mindig a mindennapok részei voltak. Sokszor együtt beszélgettünk egy-egy történetről, és ő mindig arra biztatott, hogy merjem leírni a saját gondolataimat is. Az első írásaim még egyszerű történetek voltak, de nagyon élveztem, hogy a képzeletemmel új világokat teremthetek. Később egyre több irodalmi pályázaton indultam, és minden egyes visszajelzés újabb lendületet adott.

Nagyon sokat jelent számomra, hogy több országos versenyen is sikerült helyezést elérnem. Ezek az elismerések örömet adnak, de számomra nemcsak a díjak fontosak, hanem az is, hogy az írás közben megmutathatom, hogyan látom a világot. Szeretném, ha az én történeteim is mosolyt, reményt vagy elgondolkodást adnának azoknak, akik elolvassák őket. Talán ezért szeretek a legjobban írni.

A Mesébe szőtt települések - Kőbányai mesekönyv kiadványban is megjelent a műved, emellett a természet, a hagyományőrzés és a magyar kultúra kiemelt szerepet kap az írásaidban. Hogyan találsz rá ezekre a mély témákra fiatal diákként?

Sokat beszélgetünk anyukámmal, és gyakran együtt keressük azokat a pályázatokat, amelyeken szeretnék elindulni. Van, hogy ő talál egy érdekes felhívást, máskor én mutatok neki egy iskolai vagy országos versenyt. Ilyenkor együtt ötletelünk, de a történetet mindig úgy szeretem megírni, hogy az valóban az én gondolataimat tükrözze. Nagyon szeretem a természetet, az állatokat és a lovakat. Szeretek kirándulni, figyelni az évszakok változását, és sokszor egy-egy séta vagy egy apró élmény adja az első ötletet. A magyar népmeséket és történelmi történeteket is szívesen olvasom, mert úgy érzem, sokat tanítanak arról, kik vagyunk, és milyen értékeket érdemes továbbvinnünk.

A Mesébe szőtt települések pályázat azért is állt közel hozzám, mert jó érzés volt úgy írni egy mesét, hogy közben egy város múltját és értékeit is megismerhettem. Szerintem ettől lesz egy történet igazán különleges: amikor nemcsak szórakoztat, hanem valami újat is ad az olvasónak. Fiatal vagyok még, ezért minden új téma egy kis felfedezés számomra. Talán éppen ezt szeretem a legjobban az írásban: hogy minden történettel tanulok valami újat a világról és egy kicsit önmagamról is.

A Takáts Gyuláról szóló, díjazott novelládban gyönyörűen jelenik meg a somogyi táj, a csend és a költőhöz való kapcsolódás. Hogyan született meg ez a képzeletbeli találkozás?

Nagyon szeretek kirándulni, ezért a természet mindig közel áll hozzám. Anyukámmal sokat túrázunk, főleg a Balaton környékén, és ilyenkor nemcsak sétálunk, hanem beszélgetünk is a tájról, az ott élt emberekről és az írókról, költőkről. Már korábban is megismertem Fekete István és Takáts Gyula műveit, ezért amikor megláttuk a pályázati felhívást, rögtön felkeltette az érdeklődésemet. Mielőtt írni kezdtem volna, sokat olvastam Takáts Gyuláról. Szerettem volna nemcsak a verseit megismerni, hanem azt is, hogyan látta a világot. Ahogy egyre többet megtudtam róla, egyre könnyebben el tudtam képzelni, milyen érzés lehetett ugyanazokat a tájakat járni, ugyanazt a csendet hallgatni.

Így született meg bennem a képzeletbeli találkozás. Olyan volt, mintha egy séta közben beszélgethetnék vele. Nem az volt a célom, hogy pontosan bemutassam őt, hanem hogy megmutassam, milyen érzéseket ébresztett bennem az élete és a költészete. Számomra ez a novella nemcsak egy pályamunka volt, hanem egy különleges utazás is. Megtanított arra, hogy egy író vagy költő művei akkor is képesek megszólítani bennünket, amikor már régen nincsen közöttünk. A történeteik és a gondolataik tovább élnek azokban, akik nyitott szívvel olvassák őket.

A mottód szerint „A történetek hidakat építenek az emberek között.” Mit tapasztalsz a korosztályod körében: hogyan fogadják a történeteidet a barátaid, iskolatársaid?

Szerencsésnek érzem magam, mert az osztálytársaim kíváncsiak az írásaimra. Amikor elkészülök egy történettel, gyakran felolvasom nekik, és mindig érdekel, hogy mit gondolnak róla. Nagyon örülök a dicséreteknak, de a véleményeknek akkor is, ha valaki azt mondja, hogy valamin még lehetne javítani. Úgy gondolom, hogy a pozitív és az építő kritika egyaránt segít fejlődni. Sokszor egy-egy észrevétel új ötletet ad, vagy segít más szemmel is ránézni a történetemre. Azt tapasztalom, hogy a saját korosztályom is szereti azokat a történeteket, amelyekben valódi érzések vannak. Nem feltétlenül kell nagy kalandnak történnie ahhoz, hogy egy történet érdekes legyen. Néha elég egy kedves szereplő, egy szép gondolat vagy egy olyan érzés, amit mindenki átélt már.

Számomra ezért fontos az a mondat, hogy „A történetek hidakat építenek az emberek között.” Egy jó történet képes beszélgetést indítani, mosolyt csalni az arcokra, vagy segíteni abban, hogy jobban megértsük egymást. Ha az írásaimmal ezt elérem, akkor már megérte megírni őket.

Édesapáddal/édesanyáddal osztotok az irodalom szeretetében és a kötetekben való megjelenésekben is. Mennyire jelent inspirációt számodra a családi háttér és a közös alkotói légkör?

Nagyon sokat jelent nekem, hogy a családomban szeretjük a könyveket és az irodalmat. Anyukámmal gyakran beszélgetünk történetekről, együtt keresünk irodalmi pályázatokat, és sokszor közösen ötletelünk. Nagyon hálás vagyok neki, mert mindig arra biztat, hogy merjek a saját gondolataim szerint írni. De nemcsak vele beszélgetek. A mamámtól nagyon sok régi családi történetet, néphagyományt és régi szokást ismertem meg. Ezekből sokat tanulok, mert úgy érzem, fontos megőrizni azt, amit az előttünk élők ránk hagytak.

A testvéreimmel is szívesen megosztom az írásaimat. Martin bátyám és Zsuzsi nővérem is elmondják a véleményüket, és jó érzés, hogy mindig számíthatok rájuk. Mindannyian egy kicsit más szemmel olvassák a történeteimet, ezért sokat segítenek abban, hogy fejlődjek. Számomra a család nemcsak inspiráció, hanem egy biztos háttér is. Jó érzés úgy írni, hogy tudom, vannak mellettem olyan emberek, akik őszintén örülnek a sikereimnek, és akkor is támogatnak, amikor még csak egy új ötlet első mondatait keresem.

Nagyon hálás vagyok az iskolámnak, a budapesti Csanádi Árpád Sportiskola, Általános Iskola és Gimnáziumnak is. A magyar-, a természetismeret- és a történelemtanáraim, valamint az osztályfőnököm mindig örömmel fogadják az írásaimat, biztatnak a pályázatokon való részvételre, és sok támogatást kapok tőlük és az iskola igazgatójától. Jó érzés, hogy az iskolában is értékelik azt, amit szeretek.

Mit jelent számodra az írás ebben a mai, felgyorsult, digitális világban, és miről szólnának legszívesebben a jövőbeli történeteid?

Számomra az írás egy olyan hely, ahol lelassulhatok. A mai világban minden nagyon gyors, sokszor csak néhány másodpercig figyelünk valamire. Amikor írok, akkor viszont van időm végiggondolni az érzéseimet, és olyan történeteket alkotni, amelyek talán másokat is megérintenek. A jövőben legszívesebben olyan történeteket szeretnék írni, amelyekben fontos szerepet kap a természet, az állatok és a lovak. Lovagolok a Royal Rose Lovardában, ahol Dorina és Flóra az edzőim. A lovak mellett megtanultam, hogy a bizalom, a türelem és a kitartás mennyire fontos. Sokszor egy-egy lovas élmény ad ihletet egy új történethez, ezért a lovas mesék és novellák különösen közel állnak a szívemhez.

Remélem, hogy a jövőben is olyan történeteket írhatok, amelyek nemcsak szórakoztatnak, hanem segítenek jobban odafigyelni egymásra, az állatokra és a bennünket körülvevő világ szépségére.

Garabuczi Klára Izabella: Hópehely és a nagy vágta

Volt egy titkom. Nem az a fajta titok, amit elrejt az ember a párna alá vagy bezár egy naplóba. Hanem olyan, amit csak azok értenek meg, akik valaha igazán megszerettek egy lovat. Minden hétvégén alig vártam, hogy a lovardába menjek. Már messziről éreztem a széna illatát, hallottam a lovak horkantását, és tudtam, hogy ott vár rám egy új kaland. Azon a nyáron ismertem meg Hópehelyet. Szürke volt, mint egy felhő, mielőtt esni kezd, és olyan kíváncsi szemekkel figyelte a világot, mintha minden nap valami új csoda történhetne.

- Szia! - suttogtam neki.

Hópehely közelebb lépett, finoman az arcomhoz érintette puha orrát, majd óvatosan kifújta a levegőt.

- Szerintem most barátok lettünk - nevettem.

Attól a naptól kezdve minden alkalommal hozzá siettem először. Sokat beszélgettem vele. Persze tudom, hogy a lovak nem válaszolnak emberi szavakkal. Aki figyel rájuk, az pontosan tudja, hogy mégis mesélnek. A fülükkel. A szemükkel. A halk horkantásukkal. Hópehelynek rengeteg mesélni valója volt. Egyik szombaton különös nyüzsgés volt a lovardában. A nagy lovakat kifésülték, fényesre tisztították a nyergeket, és egymás után vezették fel őket a lószállítóra.

- Hová mennek? - kérdeztem.

- Versenyre - mosolygott az oktatóm.

Hópehely hosszasan nézte az induló lovakat. Esküszöm, mintha sóhajtott volna.

- Ugye te is szeretnéd látni? - simogattam meg a nyakát.

Erre csak finoman megbökte a vállamat. Azt hiszem... ez volt az a pillanat, amikor a nagy kaland elkezdődött. A következő hetekben mindig figyeltem Hópehelyet. Amíg én Bellával gyakoroltam a pályán, ő a karám széléről nézett minket. Néha halkan felnyerített, mintha azt kérdezné:

- Engem mikor viszel?

- Egyszer eljön a te időd is - suttogtam neki.

Nem tudom, értette-e a szavaim, de mindig közelebb lépett, amikor beszéltem hozzá. Egyik szombaton ismét nagy volt a készülődés. A versenylovakat szépen kifésülték, felnyergelték, majd sorban felvezették a lószállítóra. Hópehely hosszasan figyelte őket. A fülei előre meredtek. A szemem csillogott. Én pedig hirtelen tudtam, mire gondol.

- Ugye te is szeretnéd látni? - kérdeztem tőle.

Finoman az arcomhoz érintette az orrát. Mintha azt mondta volna:

- Igen.

Amikor a teherautó elindult, Hópehely még sokáig nézett utána. Azt hittem, ennyi volt. De tévedtem. Egyszer csak egy halk dobbanást hallottam. A következő pillanatban Hópehely könnyedén átugrotta a karám kerítését.

- Hópehely! - kiáltottam.

Ő azonban csak egy pillanatra nézett vissza rám, majd vágatni kezdett a poros földúton. Úgy futott, mintha maga a szél hívná. A gazdák gyorsan utána indultak, én pedig csak remélni tudtam, hogy nem esik baja.

Késő délután érkezett a hír. Megtalálták. Egészen a versenypályáig követte a lószállítót. Nem csinált semmi rosszat. Csak állt a kerítés mellett, és csillogó szemmel nézte a vágató lovakat. Amikor ezt meghallottam, egyszerre nevettem és aggódtam.

- Hát persze... - mosolyogtam. - Te csak látni akartad.

Másnap korán mentem a lovardába. Hópehely csendesen állt a boxában. Amikor meglátott, oda lépett hozzám. Nem nyerített. Nem türelmetlenkedett. Csak lehajtotta a fejét. Megsimogattam a homlokát.

- Ugye megijedtél?

Halkan kifújta a levegőt. Azt hiszem, ez volt a válasza. Abban a pillanatban lépett oda Bella.

- Szia, Hópehely! - mondta vidáman.

Nem sietett. Nem húzta maga után. Előbb megsimogatta a nyakát, megvakarta a füle tövét, és csak utána csatolta fel rá a kötőféket. Én csendben figyeltem őket. Bella nem akarta legyőzni Hópehelyt. Először a bizalmát szerette volna elnyerni. Hópehely ezt pontosan megérezte. Attól a naptól kezdve minden egy kicsit könnyebb lett. Megtanulta, hogy a nyereg nem félelmetes. Hogy a heveder nem bántja. Hogy az ember keze nemcsak vezetni tud, hanem simogatni is. Napról napra bátrabb lett. Én pedig egyre gyakrabban láttam rajta ugyanazt a csillogást, amit azon a napon, amikor a verseny után vágatott. Néhány hónappal később érkezett Hópehely első versenye. Most már nem a kerítés mögül figyelte a pályát. Hanem ő állt a rajtvonalnál. Bella megsimogatta a nyakát.

- Nem kell elsőnek lennünk - suttogta. - Csak fussunk együtt.

A rajtjel elhangzott. Hópehely könnyedén indult el. Sörényébe belekapott a szél. Patái alatt dobolt a föld. Én a pálya szélén álltam, és szinte együtt vettem vele minden levegőt. Amikor áthaladtak a célvonalon, Bella lehajolt, és átölelte Hópehely nyakát. Mindketten boldognak látszottak. Nem azért, mert kupát nyertek. Hanem mert együtt sikerült. Hazafelé sokáig ezen gondolkodtam. Azt hittem, a lovaglás arról szól, hogy ki a leggyorsabb. De Hópehely megtanított valamire. Arra, hogy egy ló nem azért fut veled, mert muszáj. Hanem azért, mert megbízik benned. És amikor ez megtörténik, akkor már nem számít, hány szalag lóg a falon. Mert a legnagyobb győzelem nem a kupa. Hanem az a csendes pillanat, amikor egy ló önként odahajtja a fejét hozzád. És tudod... azt hiszem, Hópehely azon a napon nemcsak egy versenyt nyert meg. Hanem egy barátot is.

„Egy ló nem azért fut veled, mert muszáj. Hanem azért, mert megbízik benned.” Azóta valahányszor megsimítok egy ló puha orrát, mindig eszembe jut Hópehely. Lehet, hogy a lovak nem tudnak emberi nyelven beszélni. De, aki elég türelmes, az egyszer csak rájön, hogy a szeretetnek nincs is szüksége szavakra. És ha egyszer egy szürke póni kíváncsian rád néz... vigyázz! Könnyen lehet, hogy éppen egy új mese szeretne elkezdődni.

Garabuczi Klára Izabella: A nagymama bugyellárisa

A nagymamámnak van egy bugyellárisa. Ezt onnan tudom, hogy ez a szó időről időre nagyon fontossá válik. Ilyenkor a mama keresgél, a pokolba, sóhajtozik, a ménküvesmenykhűbe és azt mondja:

– Hol a bugyellárisom?

Egy ideig azt hittem, hogy a bugyelláris... a bugyogója. Tudjátok, az a hosszú szárú, alul csipkés fajta. Van, ahol tundra bugyinak hívták. Azért az csak egyszerűbb, jobban bugyi. Olyan bugyi bugyi. No de én ugye nem kérdeztem meg. Vannak dolgok, amiket az ember inkább magában próbál megfejteni. Főleg, ha az ember tizenkét éves, és a nagymamájáról van szó. Egyik délelőtt a mama palacsintát sütött. Ez már önmagában gyanús volt, mert palacsinta általában akkor van, amikor vendég jön, vagy amikor a postás.

Nem is kellett sokat várni. Csengettek.

– Klárka! – szólt ki a mama a konyhából. – Gyere gyorsan, és vidd ki a bugyellárisomat a postásnak! A szekrényben van!

Megálltam a folyosón. A bugyellárisát. A szekrényből. A postásnak. Egy pillanatra azon gondolkodtam, hogy a felnőttek vajon mindig tudják-e, mit csinálnak. Kinyitottam a nagymama szekrényét. Bugyik voltak benne. Sok. Volt köztük fehér, rózsaszín, meg olyan is, amit inkább nem részleteznék. A kezem végül megállt egy csipkés darabon.

– Klárka, siess már! – hallottam a mama hangját.

Fogtam a csipkés bugyogót. Mert ha már bugyelláris, akkor biztos az a fontosabb. Kimentem vele a folyosóra. A postás ott állt, a mama mellette. Vettem egy nagy levegőt, és odanyújtottam. A mama rám nézett. A postás rám nézett. A mama elpirult. A postás először elhallgatott, majd feloklani kezdett a nevetéstől.

– Jaj, Klárka! – mondta a mama nevetve, és gyorsan kivette a kezemből. A bugyelláris nem bugyogó. Az pénztárca!

Azzal elővette a szekrény felső polcáról a kis barna pénztárcát, amiben az aprópénz volt. Én vörösebb lettem, mint a lekvár a palacsintában. Azóta tudom, mi az a bugyelláris. És azt is megtanultam, hogy nekünk, mai gyerekeknek nem árt néha előre tisztázni bizonyos szavakat, mielőtt ki-visszük őket a postásnak.

Garabuczi Klára Izabella: A színes üveggolyók

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy kisiú, akit Alfonznak hívtak. Már a neve is különleges volt. Ahogy ő maga is. Amikor Alfonz megszületett, azon az éjszakán a Hold ezüstösen ragyogott, a csillagok pedig olyan közel táncoltak az égen, mintha valami fontos dologra készülődnének. Reggel, amikor az édesanyja először a karjába vette, egy apró, áttetsző üveggolyót talált a bölcső mellett. A golyó belsejében ezernyi apró csillám kavargott. Ahogy a napfény rásütött, szivárványszínű fények táncoltak benne.

- Vajon ki tette ide? - kérdezte mosolyogva az anyukája.

A nagymama csak sejtelmesen elmosolyodott.

- Minden gyermek kap egyet, amikor megszületik.

Ez a szeretet üveggolyója. A világ első ajándéka. Alfonz ugyan még túl kicsi volt ahhoz, hogy ezt megértse, de az üveggolyó attól a naptól kezdve ott pihent egy kis fadobozban a polcon. Évek teltek el. Egy este Alfonz rosszat álmodott. Amikor felébredt, könnyek csillogtak a szemében. Reggel kíváncsian kinyitotta a fadobozt. Meglepődött. Nem egyetlen üveggolyó volt benne. Hanem kettő. Az új golyó mélykék volt. Belsejében apró ezüstös hullámok úsztak.

- Anya... tegnap még nem volt itt.

Az édesanyja megsimogatta a haját.

- Az a szomorúság üveggolyója.

Minden érzés hagy maga után egy emléket. Néhány nappal később Alfonz elesett a játszótéren. Nagyon fáj a térde. Még jobban a büszkesége. Amikor este újra belenézett a dobozba, egy sötétzöld üveggolyó várta.

- Ez vajon mi?

- A csalódás és a bánat.

Néha ezek is elkísérnek bennünket. Az idő telt. Elérkezett az első iskolai nap. Alfonz ugyan mosolygott, de belül egy kicsit félt. Anya kezét olyan erősen szorította, hogy majdnem elzsibbadtak az ujjai. Aztán vett egy nagy levegőt. Mosolygott, majd egyedül besétált az iskola kapuján. Aznap este újabb golyó jelent meg. Aranyló sárga volt. Mintha napsugarak ragyogtak volna benne.

- Ez a bátorság.

- Mert a bátorság nem azt jelenti, hogy nem félünk - mondta apa.

- Hanem azt, hogy a félelmünk ellenére is megpróbáljuk.

Nem sokkal később összeveszett a legjobb barátjával. Napokig nem beszéltek egymással. Mindketten szomorúak voltak. Végül Alfonz odament hozzá.

- Haragszol még?

A kisiú megrázta a fejét. Nevettek. Kibékültek. Este egy különös, ibolyalila üveggolyó jelent meg.

- Ez a megbocsátás.

A nagypapa azt mondta:

- Aki megbocsát, annak könnyebb lesz a szíve.

Egy télen a nagymama megbetegedett. Alfonz minden nap rajzolt neki. Mesélt neki.

Fogta a kezét. Nagyon aggódott érte. Amikor a nagymama végre hazatérhetett, a dobozban egy smaragdzöld golyó ragyogott.

- Ez a remény.

Mert amíg remélünk, addig a szívünk sem adja fel. Néhány évvel később különös sírás hallatszott a kórházból. Megszületett Alfonz kishúga. Amikor először a karjába vehette, úgy érezte, mintha a szíve egy kicsit nagyobb lett volna. Aznap este egy rubinvörös üveggolyó került a fadobozba.

- Ez a szeretet.

A szeretet mindig megsokszorozza önmagát. Az élet azonban nem mindig vidám. Alfonznak volt egy kis hörcsöge. Mogyorónak hívták. Együtt játszottak minden délután. Egy tavaszi reggelen azonban Mogyoró örökre elaludt. Alfonz sokáig sírt. A kert végében ültettek neki egy kis levendulabokrot. Este egy hófehér üveggolyó jelent meg. Áttetsző volt, mint a harmatcsepp.

- Ez az elégedés.

A nagymama halkan ezt mondta:

- Akit igazán szeretünk, azt soha nem veszítjük el egészen. Csak megtanuljuk másképp szeretni.

Évről évre újabb és újabb üveggolyók kerültek a fadobozba. Volt közöttük kíváncsiság. Hála. Kitarás. Nevetés. Csodálkozás. És még sok-sok olyan érzés, amely színesebbé tette Alfonz életét. Egyszer azonban, már nagyobb fiúként, úgy gondolta, a sötét színű golyókra nincs szüksége. Kivette őket a dobozból. Aznap éjjel különös álmot látott. A dobozban maradt golyók elvesztették a ragyogásukat. Mintha a szivárványból hiányzott volna néhány szín. Másnap reggel a nagypapa ezt mondta:

- Tudod, Alfonz... A szívárvány sem csak napsütésből születik. Kell hozzá egy kis eső is.

Alfonz csendben visszatette a kék, zöld és fehér golyókat a többiek közé. És valóban...

A doboz újra ragyogni kezdett. Sok év telt el. Alfonz felnőtt. Egy napon kisleányával, Tomival rendet rakott a padláson. Egy régi fadobozt találtak.

- Apa! Mi van benne?

Alfonz óvatosan felnyitotta. Bent ott feküdt az összes üveggolyó. A szeretet. A bátorság. A remény.

A megbocsátás. A szomorúság. Az elengedés. Az öröm. Mind együtt ragyogtak. Tomi csodálkozva nézte őket.

- Miért őrzöd ezeket?

Alfonz mosolyogva kivette a legelső, áttetsző üveggolyót. A napfény átszaladt rajta, és apró szívárványt rajzolt a padlóra.

- Mert ezekből áll össze az életem.

Nem csak a boldog napokból. Hanem azokból is, amelyek megtanítottak szeretni. Azzal Tomi tenyerébe helyezte az üveggolyót.

- Most már rád vigyáz.

És amikor majd egyszer új érzések költöznek a szívedbe... Meg fogod látni. A te dobozodban is megjelennek a saját üveggolyóid. Tomi óvatosan megszorította a kis üveggolyót. Abban a pillanatban mintha egy apró szívárvány csillant volna fel benne. Talán csak a napfény játszott vele. Vagy talán... egy új mese éppen akkor kezdődött el.

Két haza suttogása - Interjú Zele-Kiss Katalinnal

2008-ban költözött Skóciába, és a kezdeti időszakban a honvágy mély nyomot hagyott a mindennapjaiban, így a festészet csendes menedékké és gyógyító eszközzé vált.

Hogyan alakult át az évek során ez a belső szükséglet tudatos művészi úttá?

Amikor 2008-ban Skóciába költöztem, nagyon erős honvágygal kellett megküzdenem.

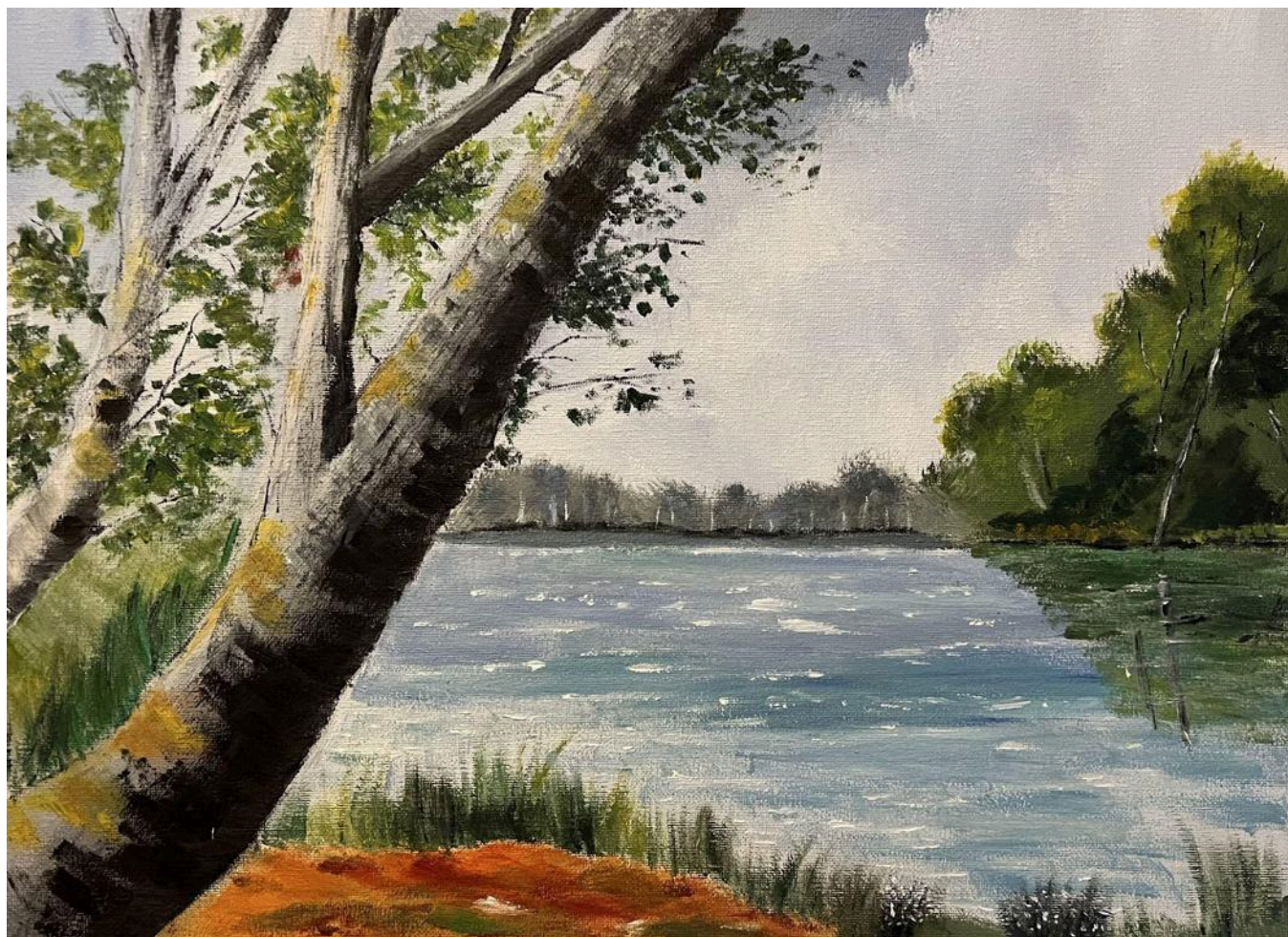
Hiányzott Magyarország, a család, az ismerős tájak, az a környezet, amelyben addig az egész életemet éltem.

A festés kezdetben tulajdonképpen egyfajta menedék volt számomra. Amikor festettem, egy időre megszűnt a távolság Magyarország és köztem.

Eleinte nem tudatos művészi pályaként tekintettem rá. Egyszerűen szükségem volt arra, hogy valamilyen formában kifejezzem mindazt, amit belül éreztem. Aztán az évek során a festés egyre fontosabbá vált. Rájöttem, hogy nem csak a honvágyamat tudom általa feldolgozni, hanem történeteket, emlékeket és érzéseket is meg tudok jeleníteni a vásznon.

Így alakult át lassan a festés egy belső szükségletből tudatos művészi úttá. Ma már úgy érzem, hogy a festményeimben egyszerre van jelen az, ahonnan jöttem, és az a hely, amely az évek során az otthonommá vált.

A London Art College Drawing and Painting kurzusát Distinction minősítéssel zárta. Mennyiben változtatta meg a szakmai szemléletét és a vászonhoz való viszonyát ez a hivatalos képzés?

A London Art College Drawing and Painting kurzusa nagyon sokat adott szakmailag. 2022-ben Distinction minősítéssel fejeztem be, ami számomra különösen fontos visszajelzés volt, hiszen a festészetet autodidakta módon kezdtem.

A képzés megtanított arra, hogy tudatosabban figyeljek a kompozícióra, a fényekre, a színekre és a formákra. Talán a legfontosabb változás mégis az volt, hogy megtanultam más szemmel nézni a saját munkáimat. Korábban sokszor egyszerűen azt festettem, amit szépnek láttam. A tanfolyam után már azt is keresni kezdtem, hogy miért vonz egy adott táj, mit szeretnék vele kifejezni, és hogyan tudom ezt a vásznon a leghitelesebben megmutatni.

A képzés nem vette el a festés ösztönösségét, inkább megtanított arra, hogyan tudom az ösztöneimet tudatosabb eszközökkel megvalósítani.

A *Whispers of Two Lands* (Két föld suttogása) című edinburgh-i kiállítása és a helyi sajtóban megjelent visszhangok is azt mutatják, hogy a művei hidak két kultúra között. Hogyan jelenik meg a festményein egymás mellett a magyar tájak emléke és Skócia vad szépsége?

A magyar és a skót tájak számomra két különböző, mégis nagyon fontos részei az életemnek. Magyarország az emlékeim, a gyökereim és a gyermekkorom világa. Skócia pedig az a hely, ahol az életem nagy része zajlik, ahol otthonra találtam, és amelynek a tájai az évek során mélyen megérintettek.

A magyar tájak gyakran emlékekből születnek. Egy domb, egy út, egy régi ház vagy egy alföldi táj sokszor olyan érzéseket hordoz számomra, amelyekhez személyes történetek kapcsolódnak. Skóciában pedig elsősorban a természet ereje, a vad tengerpartok, a hegyek, a fények és az állandóan változó időjárás inspirál.

A *Whispers of Two Lands* című kiállítás számomra éppen ezért volt különösen személyes. Nem egyszerűen magyar és skót tájképeket állítottam ki, hanem tulajdonképpen az életem két fontos fejezetét mutattam be. A festményeimben ez a két világ nem versenyez egymással, hanem egymás mellett él.

Férjével 2018 óta rendszeresen indulnak útnak lakókocsijukkal Skócia eldugott tengerpartjai felé, ahol a férje kajakozik, Ön pedig a parton fest. Milyen ihletet adnak ezek a csendes, part menti „szökések” az alkotói folyamatnak?

Ezek az utak nagyon fontosak voltak számomra, és remélem, hogy a jövőben ismét visszatérnek az életünkbe. 2018 óta sokszor indultunk útnak a lakókocsinkkal Skócia eldugottabb tengerpartjai felé. A férjem gyakran kajakozott, én pedig magammal vittem a festőfelszerelésemet.

Skóciában azonban az időjárás mindig meghatározó tényező. A sok eső és az erős szél miatt nem mindig volt lehetőségem valóban a szabadban festeni. Sokszor inkább az élmény, a látvány és az ott átélt hangulat adott inspirációt, amelyet később, otthon, a műtermemben dolgoztam fel.

Az elmúlt egy-két évben sajnos nem lakókocsiztunk, de bízom benne, hogy ezek az idők még visszatérnek, és ismét lesz lehetőségem hosszabb időt tölteni Skócia tengerpartjain. Nagyon szeretnék újra úgy festeni a természetben, hogy közvetlenül ott lehessenek a tájban, halljam a tengert, érezzem a szelet, és megpróbáljam vásznon is megőrizni azt, amit abban a pillanatban látok és érzek.

Ezek a kirándulások számomra nemcsak utazások voltak, hanem olyan élmények, amelyekből később is sokáig merítettem. Egy táj, egy különleges fény vagy egy tengerparti hangulat gyakran akkor is tovább dolgozik bennem, amikor már régen hazatértünk.

Festményei nem csupán fizikai tájakat ábrázolnak, hanem érzelmi lenyomatok – az otthon keresését és a két hazát őrző szív rezdüléseit mutatják be. Mit tapasztal, hogyan tudják ezek a művek megszólítani a nézőket?

Talán éppen azért tudnak megszólítani másokat, mert a tájak mögött érzelmek vannak. Nem szeretnék mindent előre meghatározni a néző számára. Fontosnak tartom, hogy mindenki a saját emlékeit, érzéseit és történeteit is bele tudja látni egy festménybe.

Sokszor egy táj nemcsak egy táj. Lehet benne otthon, hiány, emlék, vágyakozás vagy éppen a megérkezés érzése. Amikor valaki azt mondja, hogy egy festményem valamilyen személyes emléket idézett fel benne, az számomra nagyon sokat jelent.

Talán azért tudnak kapcsolódni hozzájuk az emberek, mert az otthon keresése és az emlékekhez való kötődés nagyon egyetemes érzés. Lehet, hogy valaki nem Magyarország és Skócia között él, mégis pontosan érti azt az érzést, amikor valami fontosat magunkkal viszünk abból a helyből, ahonnan elindultunk.

Mit jelent Önnek az alkotói hitelesség ebben a gyorsan változó világban, és mi az a belső iránytű, amiből semmilyen körülmények között nem hajlandó engedni?

Számomra az alkotói hitelesség azt jelenti, hogy nem akarok olyat festeni, amihez valójában nem kapcsolódok. Fontos, hogy a festményeim mögött valódi érzés és személyes élmény legyen. Lehet egy táj technikailag tökéletes, de ha számomra nincs benne érzelem, akkor valami hiányzik belőle.

A mai világ nagyon gyors, és a művészetben is könnyű elveszni abban, hogy mit szeretnek mások, mi népszerű, mi működik jól a közösségi médiában. Természetesen fontos számomra, hogy a festményeim eljussanak az emberekhez, de nem szeretném, ha a külső elvárások határoznák meg, mit és hogyan fessek.

A belső iránytűm az őszinteség. Abból nem szeretnék engedni, hogy a festményeim valóban rólam szóljanak. A két otthonról, az emlékekről, a természetről és azokról az érzésekről, amelyek számomra fontosak. Úgy gondolom, hogy hosszú távon éppen ez az őszinteség adhat valódi értéket egy alkotásnak.

A belső fény képei - Interjú Szabó Ferenczel

Lajosmizsén születve és Táborfalván élve a gyermekkorát meghatározta a rajzszakkör és az irodalom szeretet, amit az általános iskolai tanárainak is köszönhet. Hogyan emlékszik vissza ezekre a kezdeti, művészet iránt nyitott évekre?

Egy olyan időszakban nőttem fel, amikor a világ még egészen másképp nyílt ki egy gyerek előtt. A rajzszakkör és az irodalom szeretete nagyon korán megmutatta, hogy a valóságon túl mindig létezik egy másik világ is, amelyet az ember a képzeletével teremthet meg.

A rajzolásban azt szerettem, hogy egy üres papírlapból valami új születhet, az irodalomban pedig azt, hogy néhány szóval egész világokat lehet felépíteni. Sokkal későbbértettem meg, hogy ez a két művészeti forma valójában közelebb áll egymáshoz, mint elsőre gondolnánk: mindkettő a belső képeinket próbálja láthatóvá tenni. Az általános iskolai tanárainak nagyon sokat köszönhetek, mert nem egyszerűen tanítottak, hanem felébresztették bennem a kíváncsiságot.

1991-ben egy ritka, gyógyíthatatlan szembetegséget diagnosztizáltak Önnél, amely a teljes vaksághoz vezetett, ám Ön mégis teljes, önálló életet él, sőt, 2002-ben a Legyen Ön is Milliomos! játékban 10 millió forintot nyert. Honnan meríti ezt a lenyűgöző belső erőt és optimizmust a mindennapokban?

Nem tudom, hogy erre a kérdésre létezik-e egyetlen egyszerű válasz... Amikor megtudtam, hogy fokozatosan el fogom veszíteni a látásomat, természetesen én is megijedtem. Az ember ilyenkor nem egyik napról a másikra lesz erős, hanem lassan megtanul együtt élni azzal, amin nem tud változtatni. Talán a legfontosabb felismerésem az volt, hogy nem azt kell néznom, mit veszítettem el, hanem azt, hogy mi maradt meg bennem, és mit tudok még kezdeni az életemmel. A vakság nagyon sok mindent elvett tőlem, de nem vette el a kíváncsiságomat, a gondolkodásomat, a humoromat és azt a vágyamat, hogy új dolgokat tanuljak.

A "Legyen Ön is Milliomos!" nyeremény természetesen hatalmas élmény volt, de én nem úgy tekintek rá, mint valamiféle bizonyítékra, arra, hogy legyőztem a sorsot. Inkább annak a bizonyossága volt, hogy a lehetőségeket akkor is észre kell venni, amikor az ember életében sok minden nehezzé válik. Az optimizmusom talán abból fakad, hogy mindig próbáltam a lehetetlent nem végleges akadálynak, hanem megoldandó feladatnak tekinteni. Persze nekem is vannak rossz napjaim, és én sem vagyok mindig erős. De megtanultam, hogy a nehézségek mellett is lehet örülni egy jó beszélgetésnek, egy új versnek, egy baráti találkozásnak, vagy akár egy jól sikerült rímnek. Talán ez az én belső erőm forrása: nem hiszek abban, hogy az élet mindig könnyű, de abban igen, hogy szinte mindig találhatunk benne valamit, amiért érdemes továbbmenni.

Mivel a látás elvesztése előtt a grafika és a képzőművészet állt közelebb Önhöz, a versek írása csak akkor indult el komolyabban, amikor a látása teljesen elhalványult. Hogyan vált a grafika helyét átvéve a költészet azzá a világgá, amely kézzelfoghatóvá teszi a nem láthatót?

A grafika nagyon sokáig az egyik legfontosabb önkifejezési formám volt. A képekkel való gondolkodás közel állt hozzám, és amikor elveszítettem a látásomat, természetesen nagy veszteség volt, hogy ezt a világot már nem ugyanúgy tudom művelni. Aztán lassan rájöttem, hogy a képzeletet nem lehet elvenni az embertől. Amit korábban vonalakkal, formákkal és színekkel próbáltam megmutatni, azt a költészetben szavakkal kezdtem megteremteni. A vers számomra tulajdonképpen egy belső kép, amelyet a nyelv segítségével teszek érzékelhetővé. Éppen ezért a vakságom ellenére nagyon sokszor vizuális módon gondolkodom, amikor verset írok. Színekről, fényekről, árnyakról, formákról és tájakról írok, de ezek már nem a szemem előtt jelennek meg, hanem bennem. Talán ezért is olyan fontos számomra a fény motívuma: nem pusztán látvány, hanem a remény, a felismerés, az emlékezés és a belső világ jelképe is. A költészet így nem egyszerűen pótolta a grafikát, hanem új lehetőséget adott arra, hogy ugyanazt a belső világot más eszközökkel fejezzem ki. Ma már úgy érzem, hogy a versben is lehet rajzolni, csak itt a vonalakat a szavak, a színeket a képek, a kompozíciót pedig a ritmus és a forma adja. A költészet tehát számomra nem a látható világ elvesztésének kompenzációja, hanem egy másik, önálló világ felfedezése.

Tagja a dabasi Gyóni Géza Irodalmi Körnek, amelynek közössége – mint említette – a csendes zárkózottságot vidám, mosolygós optimizmussá alakította. Milyen szerepet tölt be életében az irodalmi közösség és a közös műhelymunkák?

Az irodalmi közösség számomra nagyon sokat jelent, talán többet is, mint amennyit kívülről látni lehet. Az ember egyedül is tud verset írni, de egy közösségben tanulhatja meg igazán a saját hangját meghallani. Itt olyan emberekkel találkoztam, akik nemcsak az írás és a kultúra iránt érdeklődnek, hanem egymás gondolataira és érzéseire is kíváncsiak. Ez nagyon fontos számomra. A közös műhelymunka egyik legnagyobb értéke, hogy megtanítja elfogadni a kritikát, és közben arra is rávezet, hogy az ember ne adja fel könnyen azt, amiben hisz.

Én magam is sokat változtam e közösség hatására. Korábban zárkózottabb voltam, ma viszont sokkal könnyebben fordulok mások felé. A közös irodalmi munka és a baráti kapcsolatok sokszor olyan természetességgel oldják fel a nehézségeket, hogy észre sem vesszük, mikor történik meg a változás. A humor és a közös nevetés legalább olyan fontos része ezeknek a találkozásoknak, mint maga az irodalom. Egy verset ugyanis lehet nagyon komolyan venni anélkül, hogy az ember önmagát mindig komolyan venné. Nekem ez a közösség azt jelenti, hogy az alkotás nem magányos tevékenység, hanem kapcsolat: kapcsolat a művekkel, az alkotótársakkal és végső soron az olvasókkal is.

Három éve jelent meg a Vakon a fény felé című e-verseskötete, tavaly ősszel pedig párjával, Kiss Katalinnal közös kötete, A sors ajándéka címmel. Hogyan születnek meg ezek a dallamos, rímes és verstanilag szabályos versek a képernyőolvasó programok segítségével?

A képernyőolvasó számomra olyan eszköz, amely lehetővé teszi, hogy az írás és az olvasás világában teljes értékűen jelen legyek. Amikor verset írok, a program felolvassa, amit leírtam, én pedig a hallásom segítségével ellenőrzöm a szöveget. A ritmust, a rímeket és a versformát elsősorban hallás alapján érzékelem, de ez nem jelenti azt, hogy kevésbé lennék igényes a formára. Éppen ellenkezőleg: talán még érzékenyebbé tett arra, hogyan szólal meg egy vers. Egyetlen szótag, egy rossz helyre került hangsúly vagy egy erőltetett rím is azonnal feltűnhet, ha az ember füllel figyel. A klasszikus versformák különösen közel állnak hozzám, mert a kötöttség nem korlátoz, hanem inspirál. Olyan ez, mint amikor az ember egy szűkebb keretben próbál minél nagyobb szabadságot teremteni. A szonett például számomra egyszerre matematikai pontosság és érzelmi szabadság. Sokszor hosszú időt töltök egyetlen sorral, mert azt szeretném, hogy a gondolat, a ritmus és a rím egyszerre legyen a helyén. A képernyőolvasó ebben nem akadály, hanem a munkám egyik legfontosabb segítője. Persze a technika önmagában nem ír verset, ahogy egy festő helyett sem fest az ecset. A végső döntéseket mindig én hozom meg: a gép felolvassa a szavakat, de azt, hogy mit szeretnék velük mondani, nekem kell tudnom.

Mit jelent Önnek az alkotói hitelesség ebben a gyorsan változó világban, és mi az a szellemi iránytű, amiből semmilyen körülmények között nem hajlandó engedni?

Számomra az alkotói hitelesség elsősorban azt jelenti, hogy az ember ne akarjon másnak látszani, mint aki valójában. Egy vers lehet tökéletlen, lehet vitatható, lehet olyan is, amely nem mindenkinek tetszik, de ha őszinte, akkor van létjogosultsága. Én nem szeretnék divatokhoz igazodni csak azért, hogy könnyebb legyen elfogadtatni magam. Fontos számomra a hagyomány, a versforma és a nyelv igényes használata, de ugyanilyen fontos az is, hogy a vers mögött valódi gondolat és valódi érzés legyen. Nem hiszek abban, hogy a szabályosság önmagában érték, ahogy abban sem, hogy a szabályok teljes elutasítása automatikusan korszerűséget jelent. A számomra fontos iránytű az őszinteség, a tisztesség és az emberi méltóság. Nem szeretnék olyan verset írni, amely csak azért akar hatni, mert hangosabb vagy látványosabb a kelleténél. Inkább azt szeretem, amikor egy kép, egy gondolat vagy egyetlen jól megtalált szó lassan kezd dolgozni az olvasóban. Azt hiszem, az alkotásban is ugyanazt keresem, amit az életben: valami igazat. És van még valami, amiből nem szeretnék engedni: az emberi kíváncsiságból. Amíg képes vagyok kérdezni, tanulni, új formákat kipróbálni és akár a saját verseimet is újra meg újra megkérdőjelezni, addig úgy érzem, hogy van miért tovább írnom.

Szabó Ferenc: A csend fénye

A csendes sugárzás szűz ölelése

bevonja lágyan az ódon falat,

hol álmodó, halk árnyék megmarad,

s az esti égnek lágy az ébredése.

Aranyló por száll, s lassú rezgése

a némaságba halkán belefagy,

mint hűvös kéz, mely mindenre ragad,

s lélekbe szövődik a csend mélye.

Nem zörren itt az idő lépte sem,

csak olvadó árny, s megérzed vakon,

mi éteri, tiszta és végtelen.

Köröttem minden sejtelmes nyugalom,

a kéklő semmi, mint egy tiszta szem,

s az elmerülő, fojtott irgalom.

Szabó Ferenc: A szóban élek

(Ars Poetica)

Nem írni vágyom. Csak élni azt a szót,
mely bennem születik, ha nem keresem,
mely lassan ring, akár mélyvízi hajó,
s a csendből nő ki: és testté lesz velem.

Nem mondok semmit – de azért bennem itt
belül, hangtalan szív dobbanása szól,
a szó, ha szól, talán nem is emberi,
rezdülés csupán a lét s az álomról.

A költészet nem tárgy, nem is szertartás,
se mondat, amelyről szó eshetne még,
csak a lég, mely bennem otthonra talál,
s a szívem írja, mielőtt beszélnék.

Hát... az vagyok én, ki szóra ébredett,
nem mondva semmit, de mégis hallható,
akár esti fény a sötét fák felett,
úgy villan át rajtam a kimondható.

S ha elhallgatnék, ő beszélne tovább,
a csendben is folytatná magát a lét,
s tudnád: nem én írtam – csak ő megtalált,
s bennem érett szóvá minden semmiség.

beszedero.hu

Semmi “csoda”, csak rendezettebb kommunikáció

BESZÉDFEJLESZTÉS FELNÖTTEKNEK

Van valami gubanc?

 BeszedErő

Ha BESZÉDED összegubancolódott:

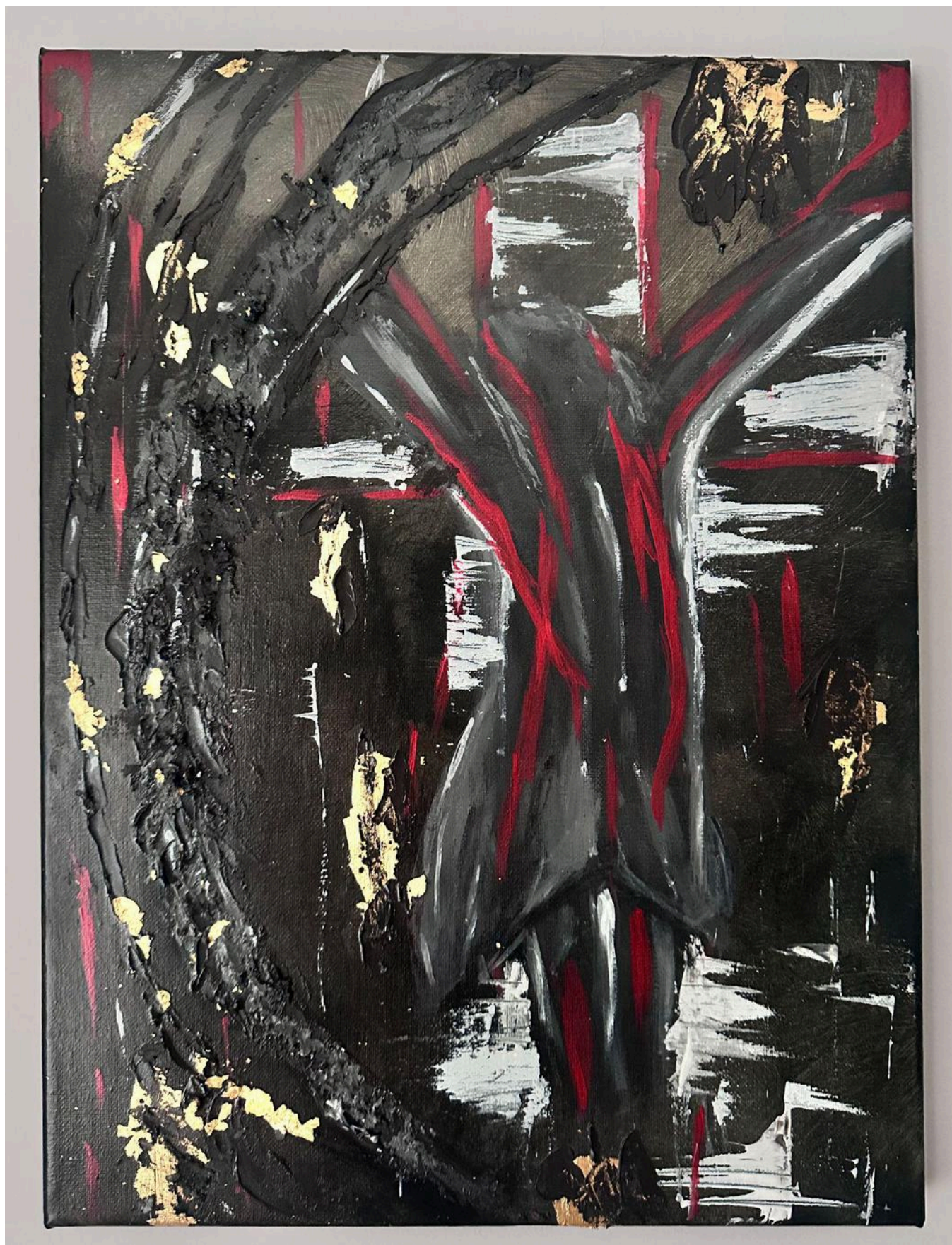
Ne a hallgató “bogozza ki”, mit akartunk mondani!

Bajgár Nikolett: „A benned rejlő sötétséget ki mered akasztani a faladra?”

Alkotásaim olyan érzéseket jelenítenek meg a vásznon, amelyek elől gyakran menekülnénk. Magány, félelem, veszteség, árulás, trauma. Mindazt, ami az emberi létezés meghatározó része, mégis igyekszünk elfojtani vagy elkerülni. Hiszem, hogy éppen ezek az érzések formálnak bennünket, és a velük való szembenézés a fejlődésünket szolgálják.

Stílusomat tekintve a DarkArt világát képviselem. Festményeim mögött rövid történetek húzódnak meg, melyeket TikTok-oldalamon (@elliemoon_) is megosztok hangulatvideók formájában.

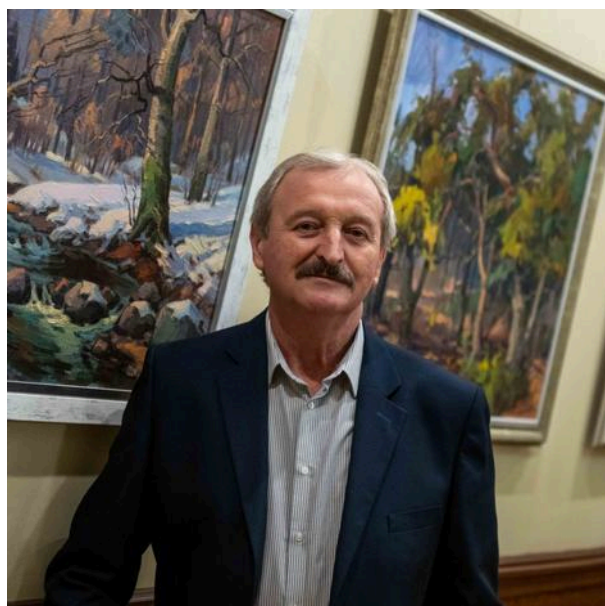

Világom egyszerre melankolikus és olykor nyugtalanító. Az emberi lélek árnyoldalai, az okkultizmus, a misztikum és időnként a horror motívumai jelennek meg bennük, de nem a félelemkeltés a céljuk, hanem az, hogy megérintsék a nézőt, és teret adjanak a saját érzéseinek és gondolatainak.

Hiszem, hogy a világ több annál, mint amit érzékszerveinkkel felfoghatunk.

Festményeim nem arra hívnak, hogy félj a sötétségtől, hanem arra, hogy felismerd: mindig is a részed volt.

Kárpátalján, Munkácson született, egy olyan kiemelkedő művészeti és kézműves családi örökségben, ahol édesapja, nagybátyja (Erdélyi Béla) és dédapja révén a festészet és a mives iparművészet is a mindennapok része volt. Hogyan formálta ezt a gazdag múltat a saját művészi látásmódja?

Gyermekkoromban természetes része volt az életemnek a festészet. Édesapám, Villásek Rudolf, nagyapám, Erdélyi János és az ő testvére, Erdélyi Béla mind festőművészek és meghatározó alakjai voltak a család művészeti örökségének, dédnagyapám, Villásek Valentin pedig elismert öntőművész volt. A művészet így nálunk nem számított különleges dolognak, egyszerűen a mindennapok természetes része volt. A festészeztől ugyanúgy folytak a beszélgetések az ebédlőasztalnál, mint más családokban a hétköznapi eseményekről.

Nagybátyám, Erdélyi Béla neve nagyon gyakran szóba került. Édesapám mindig nagy tisztelettel beszélt róla, hiszen sokat köszönhetett neki. Béla bácsi felismerte a tehetségét, bátorította és segítette festői pályájának kibontakozását. A család nagyon büszke volt rá, így számomra már gyermekkorban természetessé vált, hogy a művészet nem csupán hivatás, hanem örökség is.

Édesapám kisgyermek koromtól kezdve tanított festeni. Először az ő festményeit másoltam, mert úgy tartotta, hogy ezen keresztül lehet a legjobban megismerni a színek világát, azok keverését, egymásra hatását, a kompozíciót és a festészet belső rendjét. Később már együtt jártunk ki a természetbe festeni. Mielőtt egyetlen ecsetvonást is tettünk volna a vászonra, hosszasan figyeltük a tájat. Megkerestük a legvilágosabb és a legsötétebb pontokat, figyeltük, hogyan tükröződik a patak vize, merre törnek meg az árnyékok, hogyan változnak a színek a fény hatására. Majd ezután kezdtük el a festést. Tőle tanultam meg, hogy a természetet nem elég látni – meg kell figyelni és meg kell érteni.

Csak később értettem meg igazán, milyen különleges örökséget kaptam. A nagybányai és a kárpátaljai festőiskola szellemisége számomra nem művészettörténeti fogalom, hanem személyesen megélt családi hagyomány.

Soha nem az volt a célom, hogy elődeimet utánozzam. Inkább azt szeretném továbbvinni, amit tőlük kaptam: a természet tiszteletét, az őszinte megfigyelést és azt a meggyőződést, hogy a festménynek mindig valós élményből kell megszületnie.

Hegyi Patak

Ön egy olyan egyenes ágú mester-tanítvány vonalat képvisel, amely visszavezethető egészen Hollósy Simonig és a nagybányai iskoláig. Mit jelent Önnek a mindennapi alkotás során ez a szellemi és szakmai folytonosság?

Számomra ez a mester-tanítvány folytonosság elsősorban büszkeséget, de ugyanakkor is felelősséget jelent. Nagyon megtisztelőnek érzem, hogy egy olyan művészeti hagyomány továbbvivője lehetek, amelynek gyökerei a nagybányai iskola szellemiségéhez kapcsolódnak.

Ez a hagyomány Hollósy Simon munkásságán keresztül kapcsolódik a nagybányai mesterekhez, Ferenczy Károlyhoz és Iványi-Grünwald Bélához, akiknek tanítványa volt Erdélyi Béla, a kárpátaljai iskola egyik alapítója. Az ő művészeti szemlélete és tudása később továbböröklődött édesapám, Villásek Rudolf festészetében, majd az ő tanításán keresztül az én munkámban is tovább él.

A kárpátaljai festőiskola számomra ennek a folytonosságnak egy sajátos és önálló fejezete. Bár gyökerei a nagybányai hagyományhoz kapcsolódnak, idővel saját karaktert és saját hangot alakított ki. Én is ezt az örökséget szeretném továbbvinni: nem másolni a múltat, hanem annak szellemiségéből kiindulva kortárs műveket létrehozni.

Ez a tudat nem teher számomra, hanem ösztönző erő. Arra inspirál, hogy folyamatosan fejlődjek, újra és újra keressem a jobb megoldásokat és olyan minőségű munkákat hozzak létre, amelyek méltóak ehhez az örökséghez.

Festészetében meghatározó szerepet tölt be a plein air szemlélet, a realista, impresszionista és posztimpresszionista hagyományokra épülő tájképfestészet és csendélet. Hogyan tudja a természet közvetlen megtapasztalását és atmoszférikus megjelenítését átmenteni a ma felgyorsult világába?

A természet számomra nemcsak témát jelent, hanem folyamatos inspirációt. Akkor is figyelem, amikor éppen nem festek. Sokszor azon kapom magam, hogy a felhőket nézem, vagy azt, hogyan alakul át ugyanaz a táj percek alatt. Gyakran előfordul, hogy egy korábban már megfestett helyre hónapokkal vagy akár évekkel később is visszatérek. És nem ugyanazt fogom látni. Más a fény, mások a színek, más az évszak, más a növényzet és én magam is más szemmel nézek rá. Ezért minden festmény egy egyszeri találkozás lenyomata.

Tél a kárpátokban

A plein air festészetnek megvannak a maga nehézségei. A festőfelszerelést sokszor hosszú utakon kell magammal vinnem, hegyeken és völgyeken keresztül. Nyáron a hőség, télen a hideg jelent kihívást, miközben a természet folyamatosan változik: a fények, az árnyékok és az időjárás nem várják meg a festőt. Mégis úgy érzem, hogy mindez az alkotás része és bőven kárpótol az az élmény, amelyet a természet közvetlen megtapasztalása nyújt.

Legtöbbször festőbarátaimmal együtt dolgozom. Ennek nemcsak a jó hangulat miatt van jelentősége, hanem azért is, mert a közös festés mindig tanulási lehetőség. A nap végén megnézzük egymás munkáit, őszintén megbeszéljük a tapasztalatainkat, tanácsokat adunk egymásnak, és a szakmai kritikát is természetesnek vesszük. Úgy érzem, ez az egymást segítő alkotói közösség ugyanazt a szellemiséget őrzi, amely egykor a nagybányai, majd később a kárpátaljai festőiskolát is jellemezte. A közös munka nemcsak inspirál, hanem folyamatos fejlődésre is ösztönöz bennünket.

Az alkotótáborokban is általában addig járom a környéket, amíg meg nem találom azt a nézőpontot, amely valóban megszólít. Míg sokan a tábor közvetlen közelében keresnek témát, én szeretek útnak indulni, bejárni a környéket és megkeresni azt a helyet, ahol valami különlegeset látok. Hiszem, hogy a jó festmény nemcsak a vásznon születik meg, hanem már akkor elkezdődik, amikor a festő rátalál arra a pillanatra, amelyet érdemes megőrizni.

Nem az a célom, hogy egy tájat pontosan lemásoljak, hanem hogy azt a hangulatot őrizsem meg, amelyet ott és akkor átéltem. A realista, impresszionista és posztimpresszionista hagyomány számomra nem stílusutánpótlást jelent, hanem egy olyan szemléletet, amely a természet őszinte megfigyelésére épül. Ezt a szemléletet igyekszem a saját festői világomon keresztül továbbvinni, mert hiszem, hogy a természet szépsége és harmóniája a mai, felgyorsult világban is képes megállásra és elgondolkodásra készíteni az embert.

Számos hazai és nemzetközi alkotótáborban vett részt, és olyan rangos helyszíneken állított ki, mint a budapesti Kárpát-Haza Galéria, a Lipták Villa vagy a Fehérvárcsurgói Károlyi-kastély. Milyen belső töltekezést jelentenek ezek a hazai és külföldi tárlatok, illetve a közösségi művészeti szimpóziumok?

Minden kiállításnak és minden alkotótábornak megvan a maga sajátos értéke. Egy kiállítás számomra mindig ünnep, mert ilyenkor a művek találkoznak a közönséggel. Nagyon érdekes meg tapasztalni, hogy ugyanaz a festmény mennyire különböző gondolatokat és érzéseket ébreszt az emberekben. Ezek a beszélgetések számomra sokat jelentenek, mert gyakran olyan nézőpontokat is megismerhetek, amelyekre alkotás közben nem is gondoltam.

Az alkotótáborok egészen más élményt adnak. Évtizedek alatt több, mint 100 hazai és nemzetközi művésztelepen, szimpóziumon volt alkalmam részt venni és minden helyszín adott valami újat. Nemcsak a tájakat ismertem meg, hanem kiváló művészeket is, akikkel jó szakmai és emberi kapcsolatokat alakítottam ki. Jó érzés, hogy vannak olyan alkotótáborok, ahová évről évre visszahívnak. Ez számomra mindig azt jelenti, hogy értékelik a munkámat és fontosnak tartják, hogy újra együtt dolgozzunk.

Természetesen mindig megtisztelő rangos helyszíneken kiállítani és ilyenkor nagyon boldog vagyok, de számomra továbbra is maga az alkotás jelenti a legnagyobb örömet. A kiállítás egy fontos állomás, de nem a végcél. A következő festmény mindig új feladatot, új kihívást és új lehetőséget ad arra, hogy ismét létrehozzak valamit, ami őszintén tükrözi mindazt, amit a természetről és a világról gondolok.

2025-ben Révész Imre-díjjal ismerték el a kárpátaljai magyar kultúráért és a Révész Imre Társaságért végzett munkáját. Milyen küldetésnek érzi a hagyományok ápolását és a szakmai közösségek építését a jelenlegi művészeti életben?

A Révész Imre-díjat nagy megtiszteltetésként éltem meg, mert úgy éreztem, nemcsak a festézetemet ismerték el, hanem azt a szemléletet is, amelyet egész életemben képviselni igyekeztem. Ez eddigi pályafutásom legjelentősebb szakmai elismerése, ezért különösen sokat jelent számomra.

Az évek során több hazai és nemzetközi pályázaton is részesültem díjakban, különdíjakban és zsűri elismerésekben. Ezeket mindig nagy örömmel fogadom, mert úgy érzem, a szakmabeliek visszajelzése különös értékkel bír. Amikor olyan emberek ismerik el az ember munkáját, akik maguk is a művészet világában élnek és alkotnak, az megerősítést ad arra, hogy érdemes kitartani azon az úton, amelyet választottam.

Nagy büszkeséggel tölt el, hogy tagja lehetek a Révész Imre Társaságnak. Kiváló művészek közössége ez, akiket nemcsak alkotóként, hanem emberileg is nagyra becsülök. Jó érzés egy olyan közösséghez tartozni, ahol őszinte szakmai párbeszéd, kölcsönös tisztelet és egymás támogatása jellemzi a kapcsolatokat. Úgy gondolom, egy művésznak szüksége van ilyen közösségekre, mert ezek nemcsak inspirálnak, hanem folyamatos fejlődésre is ösztönöznek.

Nem érzem magam olyan embernek, akinek meg kell mondania, merre tartson a művészet. Inkább azt szeretném, hogy a festményeim beszéljenek helyettem. Ha a munkáimmal sikerül továbbadnom valamit abból a szemléletből, amelyet mestereimtől kaptam, és ha ezzel hozzájárulhatok ahhoz, hogy a kárpátaljai festőiskola szellemisége a jövőben is élő érték maradjon, akkor úgy érzem, már nem dolgoztam hiába. A hagyomány számomra nem emlék, hanem élő örökség. Addig marad életben, amíg vannak, akik nemcsak beszélnek róla, hanem nap mint nap művelik is.

Mit jelent Önnek az alkotói hitelesség ebben a gyorsan változó világban, és mi az a szellemi iránytű, amiből semmilyen körülmények között nem hajlandó engedni?

Számomra az alkotói hitelesség elsősorban őszinteséget jelent. Azt, hogy a festőnek ismernie kell önmagát, és nem szabad eltérnie attól az úttól, amelyben valóban hisz. A művészetben mindig vannak változó irányzatok és divatok, de úgy gondolom, egy alkotónak nem az a feladata, hogy mindenáron alkalmazkodjon ezekhez, hanem hogy megtalálja a saját hangját, és azt következetesen képviselje.

Budai látkép

Én mindig fontosnak tartottam, hogy a festézetem mögött valódi tapasztalat legyen. A természet közvetlen megfigyelése, a fények és színek tanulmányozása, az évek során megszerzett szakmai tudás mind olyan alapok, amelyekből nem szeretnék engedni. Nem pusztán egy látványt szeretnék megfesteni, hanem azt az érzést és hangulatot is, amelyet egy adott pillanatban átéltem.

Hollósy Simon gondolata is nagyon közel áll hozzám: sosem szabad bedőlnünk a pillanatnyi ízlésnek, és a nagyobb haszonért cserébe feláldozni az igazi művészetet..A Világ persze folyamatosan változik - és természetesen a festészetnek is változnia kell, de vannak olyan alapvető értékek, amelyek időtállóak: az őszinte munka, a szakmai alázat, a kitartás és az igényesség. Ezekből semmilyen körülmények között nem szeretnék engedni.

Úgy gondolom, egy művész legfontosabb feladata nem az, hogy megfeleljen a pillanatnyi elvárásoknak, hanem hogy olyan műveket hozzon létre, amelyek mögött valódi tartalom és belső meggyőződés áll. Ha egy festmény képes megszólítani az embereket, érzéseket ébresztetni bennük vagy egy pillanatra megállítani őket a rohanó világban, akkor betöltötte a feladatát.

„A művészet kizárólag a művésztől szól” - Interjú a fiatal op-művész tehetséggel

A 2002-es születésű alkotó 2019 óta meghatározó szereplője a kortárs vizuális művészetnek, aki egyedi, geometrikus formanyelvével és radikális őszinteségével formálja saját világát. Műveiben a popkultúra és a mélylélektani terápiás folyamatok találkoznak, legyen szó zenei inspirációról vagy a mindennapi küzdelmek feldolgozásáról.

Nevihostényi Márton 2002-ben született Budapesten, és 2019 óta hivatásos művészként, saját meghatározásod szerint op-művészként, pop- vagy fast fashion-művészként alkotod a kollekcióidat. Hogyan találtál rá erre a rendkívül egyedi vizuális nyelvre?

Legelején még nem tudtam, hogy ezt a stílust így nevezik. Szimplán az internetről inspirálódtam, és próbáltam minél komplexebb geometrikus mintákat, alakzatokat létrehozni. Aztán ahogy telt az idő, és nőtt a rálátásom a művészvilágra és az egyes irányzatokra, úgy próbáltam egyre fókuszáltabban megkomponálni az egyes képeket.

Műveid létrehozásában hatalmas szerepet játszik a zene - olyan előadók ihletnek, mint Lady Gaga, Lana Del Rey vagy Billie Eilish -, sőt, úgy fogalmazol, hogy a teljes történetet a zeneszámok összekötő szövegeivel együtt lehet megérteni. Hogyan fonódik össze nálad a zene és a képzőművészet?

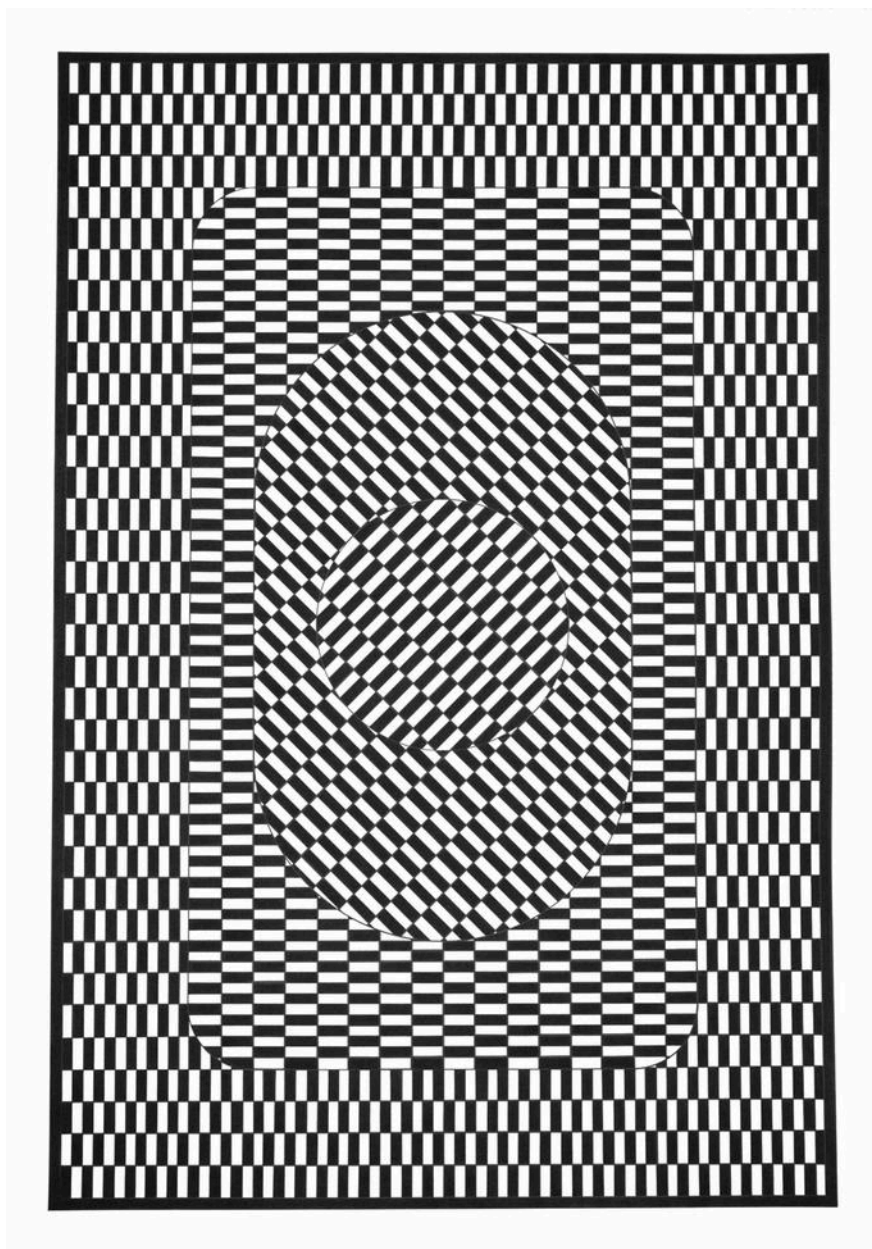
Mivel a zene is egy művészeti ág, ezért nem nehéz a kettőt összepárosítani. Én igyekszem egy dalhoz képet alkotni, vagy egy rajzhoz zenét találni, de ami a legfontosabb, hogy a zenének minden esetben illenie kell az adott kollekcióhoz, annak tematikájához, hangulatához.

Az első nagy kollekciód, a Team Bubbles éppen ezt a kettősséget mutatja be, ahol a színek a zenét és az örömet, míg a fekete, tüskés alakzatok a művészetet és a mindennapi fájdalmat szimbolizálják. Mi hívta életre ezt a koncepciót?

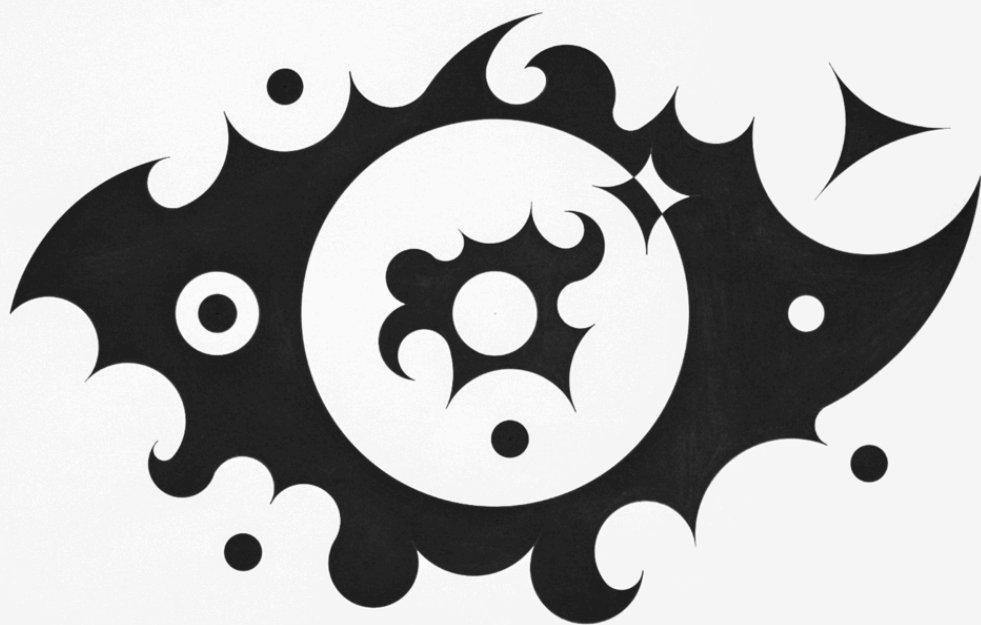
A gimnazisták mindennapi élete inspirálta, ahol nap mint nap érnek bennünket csalódások, bán-
tások, kibeszélések. De ettől függetlenül meg kell találnunk a boldogságot az apró dolgokban,
illetve egymásban, és addig élvezni, amíg lehet, mivel ahogy negatív, úgy a pozitív dolgok sem
tartanak örökké.

**Olyan mélyen személyes tematikájú sorozatokat hoztál
létre, mint a belső küzdelmekről szóló The Visuals
Collection 1.0, az emberi kegyetlenséget feldolgozó
space between Steel, vagy a harmincegy álmatlan
éjszakából született My Sweetest American Dreams.
Mennyire működik számodra az alkotás egyfajta
érzelmi kivetítésként vagy terápiaként?**

Számomra teljes mértékben egyfajta érzelmi kivetítésként vagy terápiaként működik, ezért is val-
lom azt, hogy a művészet kizárólag a művésztől szól, az ő életéről és érzéseiről. Minden kollekció
egy kicsit más történetet dolgoz fel, más érzésekről szól, más hangulatban, és természetesen tel-
jesen különböző élethelyzetekről mesél.

Legújabb, Teardrops című kollekciód a mindennapi szomorúsághoz való hozzászokásról, a csalódások elengedéséről és a magányból merített erőről szól. Hogyan formálódott meg ez a belső tisztulási folyamat a vásznanak?

Ennél a kollekciónál igyekeztem eggyel nagyobb méretű papírt használni; ez azért volt fontos, mivel nagyobb lett a felület, amire tudtam dolgozni, ezáltal nem kellett annyira összesűríteni, szellősebben tudtam elhelyezni az egyes alakzatokat. Másrészt az alakzatok sem annyira komplikáltak, egyszerűbb, lekerekített mintákat használtam; ezek közül a fő motívum a csillag alakzat, illetve a csepp alakú formák, amik a megtisztulást jelképezik.

Olyan ikonikus mesterek hatását említed, mint Joan Miró, Salvador Dalí vagy Victor Vasarely, miközben azt is hangsúlyozod, hogy a művészet mindig személyes, és végső soron rólad szól. Hogyan tudod megőrizni ezt a radikális őszinteséget a műveidben?

Úgy tudom megőrizni, hogy mindig magamat adom, és minden kollekció, minden rajz rólam szól, hozzám köthető, az én fejemben születtek meg, és én készítettem őket a két kezemmel.

Mit jelent neked az alkotói hitelesség ebben a gyorsan változó világban, és mi az a szellemi iránytű, amiből semmilyen körülmények között nem vagy hajlandó engedni?

Számomra az alkotói hitelesség abban merül ki, hogy mindig magunkat kell adni, még akkor is, ha valami újat, még meg nem szokottat hozunk a közönségnek. Szerintem merni kell inspirálódni, fejlődni és új dolgokat kipróbálni, aztán ezeket a saját magunk világára formázni. Az egyetlen szellemi iránytű, amiből sosem fogok lejjebb adni, az az, hogy mindig őszintén, 100%-ban magamat fogom adni, még akkor is, ha nem szép, nem jó, vagy túl őszinte.

Molnár Nelly: ♣Ha ember lennék♣

Ha ember lennék, nem mindig törődnék a lelkiismeretemmel, de halhatatlan lélekként hagyom, hogy irányítson, mert ő Isten egy része, aki társam ebben a földi testben. Nehezen barátkoznék meg a halál tényével, de tudom, hogy örök életre teremtettem, és hogy a test leállása csak egy alakváltási folyamat. Emberként biztos, hogy az utolsó napig keresném az élet értelmét, de örök-ké tartó létemben tudom, miért születek le újra és újra a Földre. Ha ember lennék, kiemelten fontosak lennének számomra a kapcsolatok, de múlhatatlan létemben már régóta tudom, hogy valamennyien egyedül tévelygünk ebben a dzsungelben.

Emberként hajlamos lennék azzal áztatni magam, hogy én irányítok, hamis önképet hoznék létre, hogy minél jobban érezzem magam, hajszoálnám a boldogságot, lekötne a dolgok és folyamatok megértése, sőt talán nehezen találnám meg a helyem a világban, de halhatatlan lélekként bízom az égi vezettetésben és a szükségszerűségben, megpróbálom a lehető legőszintébb szemmel látni magam, a boldogságot nem keresem, hanem felismerem, értem, hogy mi miért létezik és milyen erők működtetik, ezért hiszem, hogy mindig ott vagyok, ahol lennem kell és azt teszem, amit tennem kell.

Ha ember lennék, sérelmekként élném meg azokat a figyelmeztetéseket, amik tudom, hogy más lelkek által közvetített tanítások, valószínűleg sokszor elkeserednék, pedig végtelen létemben egyértelmű, hogy a földi életben semmi sem tart örökké. Számtalanszor csalódnék másokban, de halhatatlan létezőként csak tétován bukdácsoló lelkeket látok, akik ugyanúgy fejlődni jöttek ide, ahogy én.

Emberként szenvednék a kudarcoktól, megtörne minden veszteség, utólag talán sok mindent megbánnék például azzal indokolva, hogy „ha akkor más döntést hozok, elkerülhettem volna”, „ha akkor azt nem mondom ki, még most is ott lennék”, „ha akkor nem hallgatok rájuk, már sikeres és híres lennék”, de örökké élő lélekként elfogadom, hogy a kudarc csak jelzés, ami irányváltásra késztet, megértem, hogy mindennek és mindenkinek csak ideiglenes szerepe van halhatatlan létemben, és tudom, hogy jelenleg egyetlen általam kiválasztott életutam van, és minden lépésemmel azon haladok végig.

Ha ember lennék, elfogadnám az igazságtalanságokat mint az élet elkerülhetetlen részeit, nem fontolnám meg, csak tenném, amit mások elfogadnak, lehet, hogy észre sem venném vagy simán elfogadnám a hibáimat, hisz mindenkinek vannak, és tagadnám a gonosz létezését, ám halhatatlan lélekként tudom, hogy az igazságtalanságok ellen harcolni kell, nem a többséghez, hanem az isteni értékekhez igazodom, arra törekszem, hogy a hibáim ne akadályozzanak a fejlődésemben, hisz egyre közelebb szeretnék kerülni az engem kibocsátó Ősforráshoz, de ahhoz tisztulnom kell, tudom, hogy a gonosz létezik, és Isten rajtam keresztül is vívja időtlen idők óta tartó küzdelmét ellene.

Emberként bizony csapdában érezném magam a rám erőszakolt szabályok sűrűjében, nem gyötörne szegyenérzet ebben a romlott világban, nem lennének gátlásaim, hogy hazudjak, gyakran ítélnék mások felett, talán megrészesgítene a pénz és a hatalom, de elpusztíthatatlan lélekként tudom, hogy el kell fogadnom a korlátokat, mert ismerem a következményeket, értem, hogy a szegyenérzet akkor bukkan fel, amikor változnom kell, tisztában vagyok azzal, hogy csak az az igazán szabad, aki megengedheti magának, hogy igazat mondjon, megpróbálok csak magam felett ítélni, mert nem ismerem más lelkek feladatait, és megértettem már, hogy a pénz és a hatalom könnyedén képes a gonosz oldalára állítani.

Ha ember lennék, ezerszer elragadnának az érzelmeim, a vágyaimat hajszolnám minden áron, irigykednék másokra, én is az idő rabjává válnék, és valószínűleg nehezen viselném az örege-
dést, de az időtlenségben élő lélekként tudom, hogy Istenen kívül senki és semmi nem uralkod-
hat felettem, különösen az érzelmeim nem, elfogadom, hogy amelyik vágyam nem teljesül, az
nem szolgálná a fejlődésem vagy másoknak ártaná vele, értem, hogy irigykedni nem érdemes,
mert mindenki más is próbatételeken esik át, tudom, hogy az idő csak földi mércével létezik és a
test egy halandó túlélő eszköz a földi környezetben.

Emberként esélyem lenne arra, hogy erőt vegyen rajtam a félelem, hagynám, hogy befolyásolják
a döntéseimet vagy engedném, hogy mások hozzák meg helyettem, hajlanék arra, hogy elveszít-
sem a reményt, talán nem ismerném a hálát, az alázatot, de örökéletűként tudom, hogy védenek
és támogatnak, csak kérnem kell a segítséget, megtanultam már, hogy Isten a reményt is örökké
létezőnek teremtette, így soha nem mondom le róla, a döntéseimet én hozom meg, mert én vise-
lem a következményeket, a hála és az alázat pedig becses kincsek, amik segítenek felismerni,
hogy milyen apró kis lét vagyok a nagy egészben.

Ha ember lennék, lennének, akiket kedvelek, szeretek, utálok, gyűlölök, de mindannyiótokat sze-
retlek, mert egy helyről jöttünk, ugyanabban az időben járjuk végig a próbáinkat, éljük végig jól
vagy rosszul az aktuális életünket, és egy az otthonunk, ahol egymást elfeledve megpihenünk
majd, mielőtt bevállalunk egy újabb életet.

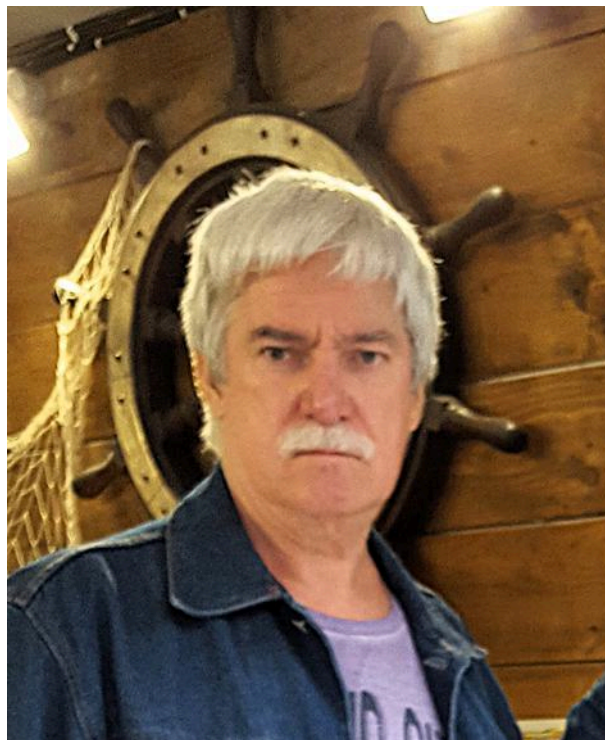
Emberként esendő lennék, és bár igyekszem, most még halhatatlan lélekként is az vagyok.

Hogy megértsd, miért írom ezt, nézd meg a könyveimet!

www.suifabooks.com

A mérnöki precizitástól a rímek világáig - Interjú Sáfrány Jánossal

**Járműgépészként és
üzemmérnökként a műszaki,
logikus világban mozgott
évtizedekig. Hogyan fér meg
az Ön életében a mérnöki
precizitás és a költészet
érzelemvilága? Segíti-e a
technikai látásmód az
írásban, vagy inkább
egyfajta „kimenekülést”
jelent a versek világa?**

Úgy érzem, összefér a technikai látásmód a költészet érzelemvilágával. A külső ingerek eredetét, bekövetkezésének okát, amelyek érnek minket, nem mindig tudjuk megmagyarázni. Ebben segít, ha rendelkezünk tanult ismeretekkel, nyitott befogadó látásmóddal. Ha bekövetkezik valamilyen negatív esemény, az mindig visszavezethető technikai hiányosságokra vagy emberi mulasztásokra. A technikai ismeretek segítenek jobban megérteni a világ történéseit, és változatosságot hoznak.

Ilyenek például a következő versek: Hópehely, Hervadó szépség, A hegyek, Matek, Vas, Gőzmozdony, Bálnák éneke, Zuhatag, Csillagom, Jönnek a méhek, Zöld erdő, stb. De a természeti csapások (Rengett a föld), a háború (Egyszer majd), híres emberek halála (Nincs hozzád hasonló Sinéad O'Connor) vagy a Tompos Kátyához írt versek is megérintettek.

Két verseskötönyve is figyelemre méltó szerkezetű: mindkettő pontosan 100-100 verset tartalmaz. Tudatos alkotói döntés volt ez a számszerű keret, vagy inkább egy-egy alkotói periódus lezárásának a jelképe?

Tudatos alkotói döntés volt; nem egy alkotói periódus lezárásának a jelképe, hanem pont ellenkezőleg, annak folytatása. A második verseskötöny viszont már egy kicsit más, mint az első, hiszen 16 színes képet tartalmaz, a versekhez kapcsolódóan. A képeket az AI készítette az útmutatásomnak megfelelően.

Főiskolásként kezdett írni, de a kötetek csak később jelentek meg. Mi változott meg az írói világában az első kötet megjelenése környékén, ami a korábbi „fióknak író” korszakból a nyilvánosság elé lépésre ösztönözte?

Javasolták nekem, hogy van a Poet.hu, ahova beküldhetek verseket. Kíváncsiságból beküldtem a Bordó hordó című versem, és nagyon pozitív visszajelzést kaptam. Ezután folytattam a többi régebbi versem beküldésével, amelyeket úgynevezett „ráncfelvarrásnak” vettem alá.

Nagyon sok elismerő véleményt kaptam, amely arra ösztönzött, hogy ne hagyjam abba, folytassam. A korai versek után ismeretekkel, tapasztalatokkal gazdagodtam, most már más típusú versek írok, de továbbra is ragaszkodom a rímekhez, a versszakok azonos szótagszámához. Természetesen nálam is vannak kivételek, amelyek erősítik a szabályt. Töreksem a változatosságra, az egysíkú, egy témában írt verseket nem kedvelem. Szinte nincs is olyan verstéma, amelytől idegenkedem; véleményem szinte mindenről van.

Aktív tagja a Dunaújvárosi versbarátoknak és az Irodalmi Rádió közösségének is. Mit ad Önnek alkotóként egy ilyen közösség, és mennyire fontos a visszajelzés a társaktól a versei alakításában?

A Dunaújvárosi Versbarátok havonta találkoznak, ott van lehetőség saját versek felolvasására is. Ott elhangzanak a vélemények a versek jobbítására. Az Irodalmi Rádió – több antológiai sikeres pályázatom után – hívott meg a blogszerzői közé, amelyet örömmel elfogadtam. Emellett rendszeresen kapok meghívást a pályázatok eredményhirdetéseire is.

Hét megzenésített verse is elérhető már a YouTube-on. Milyen érzés volt először hallani, ahogy egy zeneszerző vagy előadó saját értelmezést ad a leírt sorainak?

Számomra nagyon-nagy élmény volt, és sok örömet okoztak. Zeneileg tekintve megállnák a helyüket bármely dalversenyen. Arra törekszem, hogy még több versem kerüljön megzenésítésre.

Sáfrány János: Könnyező fák

Könnyezőfáknak látod az ágát,

de sosem láttad még a virágát.

Azt se láttad, mikor szárba szökken,

azt se, ahogyan megnőtt a ködben.

Azt se láttad, hogy a rügy kipattant,

nem hallhattad azt, mert tette halkan.

de azt sem mikorra a nap fel kél,

teljesen nyílt minden szíromlevél.

Árad az illat, árad a bánat.

hullanak könnyek, áznak az ágak

öröm, boldogság szab ennek gátat,

hogyan ne jöjjön elő a gyalázat.

Sáfrány János: Jön a vihar

Jön a vihar, majd bever a zápor,
esnek a cseppek legalább százszor.

Hízik a folyó, medre már telve,
elindul, hogy táját felfedezze.

Állnak a gátak, állnak a fák is
ahogy halad a talaj felázik
kisebb kövek haladnak vele,
majd a nagyobbaknak is a fele.

Iszonyú erő nyomja a gátat,
a lazaságra nincsen bocsánat.
Ha elsőre még senki sem hiszi
fákat, házakat magával viszi.

Őrült mód vágat le a völgybe,
mindent, ami ép, szép összetörje,
kiforgassa sarkából a napot,
ne is remélhessed a holnapot.

Kisimul a táj, csak vizet látni,
ellenállás nincs, minek csatázni.
Nyomasztó a kép, síri lett a csend,
aki elfáradt, az már megpihent.

Sáfrány János: Végtelen

Úgy elmennék a végtelenbe,
ha lenne, oda, ahol találkoznak a
párhuzamos egyenesek.
Vagy elmennék a föld szélére,
hogymegtudjam, meglássam,
valóban nem lapos, hanem gömbölyű,
és láthassam kívülről,
hogykék és gyönyörű.
Talán megtalálnék elveszett dolgokat,
megtalálnék, lényegtelen, vagy fontosat,
így a rész, újra kerek lenne, és egész.

Ritmusok, dallamok és belső iránytűk - Beszélgetés Sári Szabolccsal

Négy részmunkaidős állásban tanít klasszikus és jazz-trombitálást, miközben kiemelten fontosnak tartja a türelmet és a reális elvárásokat a hangszeres fejlődésben. Hogyan tudja összeegyeztetni a mindennapi pedagógiai munkát a saját alkotói tevékenységével?

Világéletemben szerettem dolgozni, de ez a nagyfokú foglalkoztatottság nagy kihívás elé állít. Főleg, mert rendkívüli módon szeretek gyakorolni, és szeretnék a tanév ideje alatt is fejlődni az improvizáció területén, és erre a következő tanévben - úgy érzem - kevés esélyem lesz a sok elfoglaltság mellett. Mondjuk azt elhatároztam, hogy okosabban fogom beosztani a munkaidőmet, mint tavaly, ezért lesznek nagyon kemény, meg picit lazább napok. Nem könnyű ennyi munkahely mellett alkotni. Egyrészt a nagy kérdés a mikor lesz a jövőben, de nagyon oda kell figyelnem arra is, hogy ne égjek ki. Bár sokszor emlegetem, hogy engem a munka mindig feltölt. Az igaz, hogy nem mindennap egyformán, de ha látom, hogy a gyermeknek aznap sikerült kicsit közelebb kerülni a kívánt színthez, vagy csak megoldani az aznapi feladatot - amivel egyébiránt közelebb kerül az elérni kívánt színthez... :-)) - már jobb kedvvel megyek haza, vagy látok hozzá a további órákhoz.

2014-ben jelent meg a Kartal Blues című lemeze a Sári Szabolcs Septet előadásában, amelyben a szerelmes balladák mellett a swing és a népdalfeldolgozások is megférnek. Milyen zenei világot képvisel ez az album, és hogyan született meg a dalok mögötti közös alkotói folyamat?

A lemezzel alapvetően az volt a célom, hogy az addig elkészült darabjaimat megörökítsük. Első sorban a mainstream-jazz játékkára törekszem, a bebop a mindenem. Ez a korszak az 1940-es évek végétől az 1950-es évek végéig tartott körülbelül. Rendkívül szeretem Charlie Parker, Clifford Brown, és a korai Miles Davis játékát. Nagyon szeretem őket hallgatni. Mivel ezt a fajta jazz zenét hallgatom, ilyen irányt vett a lemez is. Minden darab, ami a Kartal Blues c. korongon szerepel, dalforma. Abban az időben bevett szokás volt egy adott harmóniamenetre saját dallamot írni. Ez a legegyszerűbb formája a dalszerzésnek. Ilyen harmóniai és szerkezeti séma a blues, vagy a rhythm changes. Ez utóbbi George Gershwin: I Got Rhythm c. világhírű dalának változatát jelenti, azért rhythm changes a neve. Ez a zeneszerzői trükk az egyszerűsége mellett kihívást is jelent a szerző számára, történetesen, hogy tud-e újat alkotni abban a dalformában, amit sok zeneszerző már "megénekelte" előtte. Annak ellenére, hogy egy fiatalkori lemezről beszélünk, lévén, hogy 12 évvel ezelőtt készült, a dalok pedig még előbb, 2010 környékén születtek, mindezek ellenére úgy érzem, hogy sikerült érdekes témákat írnom mind a blues-, mind pedig rhythm changes tekintetében. A blues dal lett a lemez címadó dala, rhythm changes-ből pedig kettő született, az Oktogon és a Pletyka. Van még egy darabom, ami nagy kihívást jelentett számomra: ez a Matek címet kapta. A szerzemény egy későbbi korszak ikonikus alakjának nevéhez, John Coltrane-hoz fűződik. Coltrane ugyanis írt egy szokatlan, az ő korában teljesen új alapokra helyezett, rendkívül furcsa harmóniafűzésekkel operáló dalt, a Giant Steps-et. Ez a dal azóta is imponáns helyet foglal el a standard-ek között. Erre a dalra született egy saját téma, ami merőben eltér az eredetitől. Egyébiránt a lemez jellegében zömmel a 50-es évek Amerikájának jazz zenéjét szeretné megidézni, nem véletlen, hiszen szinte évekig, vég nélkül ennek a korszaknak a jobbnál jobb előadóit hallgattam.

Hogy hogy zajlott az alkotói folyamat? Egyszerűen. Javarészt leírtam, amit szerettem volna hallani, megírtam adott esetben a szöveget, melléktémákat. Viszont volt egy-két darab, amik a próbák során formálódtak, sőt, olyan is volt, ami csak a felvételen öltött végleges formát, mindenféle megbeszélés nélkül. Hála Istennek nagyon sok jó zenész van Magyarországon, és amellet, hogy ez a zenekar valahol egy baráti társaság is volt, amellet kiváló muzsikusokból is állt. Azok a dalok, amik nem voltak teljesen kidolgozva általam, a többiek azonnal találtak megoldást, hogy hozzátegyenek - főleg karakterében - meghatározó fontosságú saját ötleteket, dallamokat, vagy ritmizálást. Az egyik ilyen eset a Ballada c. darabom kapcsán történt, mikor nem tudtam, hogy kezdjem el a dalt. Oláh Dezső olyan intro-t talált ki, ami nagyon sokat adott hozzá a dalhoz. Ilyen esetben nem tudtam máshogy honorálni a hathatós segítséget, hogy az illetőt bevettem társ-szerzőnek. Így alakult ki az a furcsa helyzet, hogy például a Blues Tones c. számnál négyen vagyunk szerzőként jegyezve.

Az A pohár című instrumentális darabját József Attila verse ihlette, és sikeresen szerepelt a Jazzy Dalversenyen, valamint az International Songwriting Competition középdöntőjében is. Milyen belső utat járt be ez a szerzemény a versmondattól a zenei megformálásig?

Középiskolás koromban volt egy szavalóverseny a Weiner Leó Zeneművészeti Szakközépiskolában, amin elindultam. Mondhatni, klasszikusan úgy választottam verset, hogy felütöttem egy József Attila kötetet, és eldöntöttem, ahol kinyílik, azt a verset mondom majd el. Ez a vers az A pohár címet viselte. Elolvastam. Semmit nem értettem belőle. Akkoriban kollégiumban laktam, és volt egy rendkívül tehetséges, költői vénával megáldott szobatársam, Végh Balázs. Felolvastam neki a verset, s megkérdeztem, hogy vajon mire gondolhatott a szerző, mert én az égvilágon semmit nem értek belőle. Ő a legnagyobb lelki nyugalommal azt válaszolta, nagyon egyszerű. Mit szimbolizál a Bibliában a víz? Mondtam, az érzelmeket. Kérte, hogy helyettesítsem be ennek megfelelően a hasonló metaforákat, víz=szeretet, pohár=szív és a többi. Emlékszem, nem nagyon boldogultam még így sem, úgyhogy aztán töviről hegyire "lefordította" a verset. Mintha egy másik világ nyílt volna ki bennem. Tudtam, hogyan kell hangsúlyozni, minden értelmet nyert. Ez a vers a szerelemről szól, s úgy gondoltam, hogy a vidám, önfeledt téma, amivel az A pohár című darabom kezdődik, szintén olyan, mint, mikor azt ember két méterrel a talaj felett jár, meg-részegülve a szerelemtől. Ezért döntöttem úgy, hogy ugyanazt a címet adom a szerzeményem-nek, mint József Attila a modern, szerelmi témájú versének.

Saját trombitaiskolát is írt, amely 73 komplex miniatűr darabot, valamint klasszikus szólóval és jazzes harmóniájú zongorakísérettel ellátott kompozíciókat tartalmaz, amelyekkel növendéke is elnyerte a kiemelt arany minősítést. Mennyire hiánypótló ez a pedagógiai anyag a hazai zeneoktatásban?

A trombitán a magas hangok játéka a legnagyobb kihívás, mondhatni az a legnehezebben megoldható feladat. A gyerekek fejlődésekor több olyan hangterjedelmi terület is van, aminek a meglépése nehézségekbe ütközik. Úgy érzem, és tapasztalatom is azt mutatja, hogy nem kap elég hangsúlyt egy-egy ilyen terület fejlesztése, legalábbis nem annyit, mint amennyi az indokolt lenne. Kifejezetten vannak olyan hangmagasságbeli elvárások, amiket nehéz elérni. Néha egy-egy hangnál megakad a növendék, és ha megfeszül, sem tud magasabbra menni. Ennek a problémának a megoldására született az etűdiskola. Lassan, következetesen, sok alternatívát kínálva építi a közép magas regisztert egyre feljebb és feljebb. Minemellett nagyon sok más készséget is fejleszt: ritmikai játék színesítése, kottaolvasás, s az alapvető tájékozódási reflexek kialakításában is segít. Értem ez alatt azt, hogy rákényszeríti a gyereket arra, hogy minden esetben nézze meg az ütemmutatót és az előjegyzést. Ezt az ötletet egy másik trombitaiskolából kölcsönöztem, mert nagyon hasznosnak tartom. Minden etűd szándékosan más metrumban és hangnemben került mellé, ezért egész egyszerűen muszáj megszokni a növendéknek azt, hogy ennek a két jelzésnek a tekintetében mindenképp tájékozódjon az első hang lejátszása előtt. Olyan értelemben valóban hiánypótló az iskola, hogy hangmagasságfejlesztésre készült. A 73 etűd erre a hangmagasságfejlesztésre nyújt alternatívát a megrekedt tanulónak.

A trombitaiskolájában szereplő egyik etűd szolgált alapul az Andalgó című vokális dalhoz, amelyet big bandre hangszerelt, és amely a LIT Music Awards-on arany minősítést ért el. Milyen élmény volt egy kisebb etűdmagból egy nagyszabású, amerikai stílusú big band kompozíciót kibontani?

A minap meséltem pont, hogy édesapám egy alkalommal azt mondta a frissen hallott, kezdeti stádiumban lévő darabomra, hogy: Fiam, ez nem igazán jó. Mondtam neki: Apa, várd ki a végét! Nagyon jó szó a "kibontani", legalábbis az én esetemben. Sokszor - mint például az Andalgó kapcsán is - nincs kész koncepció a fejben. Az ember mégis leül, és elkezd dolgozni vele. Nem tudom, más hogy van vele, de nálam evés közben jön meg az étvágy. Úgy értem, hogy írás közben jönnek az ötletek. Ennél a darabnál is, csak abban voltam biztos, hogy hogyan szeretném folytatni az etűdöt. Csak a lüktetésben voltam biztos. Aztán jött az egyik történés, egyik ötlet a másik után. Ahogy emlékszem, a dallam született meg először, csak utána kezdtem szöveget, verset írni rá.

Hála Istennek könnyen írok. Szöveget is, dallamot is. Nem nagyon szoktam hezitálni, ami ilyen esetben igen hasznos, és időhatékony. De mindenki más, és máshogy működik. Más módszere ugyanolyan jó, csak én békében tudok lenni azzal, hogy gyorsan döntök, és nem gondolkodom azon, mi lenne, ha... Visszatérve a kérdésére, annyit megjegyeznék, hogy ezek az etűdök rövid darabok. Fél perc terjedelemtől az egy percig. Így megpecsételődött az etűd sorsa, és intro lett belőle. Ami különlegessé teszi, hogy az énekest vonósnégyes és két fuvola kíséri a bevezetőben. Illetőleg egy nagybőgő és egy zongora csatlakozik még a vonósokhoz és fuvolákhoz. Lírai és szép lett így a hangzás. Mikor a bevezetőnek vége, elkezdődik egy latin lüktetés, amit a jazz-zeneészek groove-nak hívnak. Ez eléggé zabolátlanra sikeredett. Viszont a szerelmi szál itt ugyanúgy folytatódik a szövegben, csak egészen más már a környezet, és valahogy az ének is megvadul ettől a latin lüktetéstől.

A zeneszerzés, a big band formációk és a lemeztervek mellett mit jelent az Ön számára a zenei hitelesség ebben a gyorsan változó világban, és mi az a belső iránytű, amiből semmilyen körülmények között nem hajlandó engedni?

Erről a Bonanza Banzai zenekar dalának egy sora jut eszembe, amit magaménak érzek: "Nem biztos, hogy jót tesz neked, ha kiszolgálják az ízlésedet". Azt hiszem, ezzel sok mindent elmondtam magamról. Mostanában figyeltem fel rá, hogy ha nem érzek valamit belül, azt nem kommunikálom kifelé. Gondolom, ez neveltetés kérdése is. Édesanyámtól láttam, hogy ha ciki is, akkor sem kommunikál az érzelmeivel ellentétet. Akkor inkább vállalja a helyzet kényelmetlenségét. Az érzelmeket a legfontosabb belső iránytűnek tartom. Annak ellenére, hogy tökéletlenül használom sokszor ezt az iránytűt, mert hajlamos vagyok elfojtani a haragomat - néha még a jó érzéseket is -, fontosnak, ha nem a legfontosabbnak tartom az érzelmeket. Ez többek között azt is jelenti, hogy ritkán csinálom "nem szeretem" munkákat, általában a szívemnek kedves dolgokkal foglalkozom. Ilyen a tanítás, dalszerzés, hangszerelés. Hála Istennek azt is elmondhatom, hogy szinte csak olyan zenét játszom, amit szeretek. Szerencsésnek tartom magam, plusz ez így alakult ki az évek során, hogy olyan projektekből veszek részt, amik közel állnak hozzám.

sariszabolcs.hu

Kartal Blues: [Sári Szabolcs Septet: Kartal Blues \(VI. Jazzy Dalverseny döntőse\)](#)

Oktogon: [Sári Szabolcs Septet - Oktogon](#)

Andalgó: <https://soundcloud.com/szabolcs-sari-bigband/andalgo-2025-11-10>

Molnár Orsolya

Művészeti pályafutásom kezdeti időszakában grafikákat készítettem és akvarell tájképeket festettem. Több dunántúli pályázat díjazottja voltam Kaposváron, Székesfehérváron. Modern témájú képeslap terveim szerepeltek az Iparművészeti Múzeum kiállításán. Novellákat illusztráltam egy kecskai könyvkiadónál. Jelenleg a dunajvárosi művészeti iskola festészet tanára vagyok. Sorozatként jelentetek meg saját alkotásokból naptárat, könyveket.

Kép címe: Bál, Technika: Akril, Méret: 40 x 50 cm

AUTODESIGN

PROTECTI[®]

www.autodesign.hu

Üdvözlünk az AUTODESIGN-nál

Színvonalas védelem, egyedi stílus

- Karcálló felület**
- Bogárnyomok elleni védelem**
- UV - védelem**
- Vízlepergető réteg**
- Kőfelverődés elleni védelem**

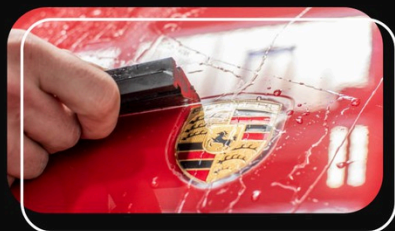
200 micron vastag
Poliuretán anyag
Öngyógyuló képesség
Könnyű tisztíthatóság
10 év garancia

Az Autodesign csapata több, mint 17 éve áll az autótulajdonosok szolgálatában, többek között, mint megbízható autófólia telepítő vállalkozás.

Szenvedély, alkotás, kreativitás, ami előre visz 17 éve. Ügyfélköröm teljes elégedettsége biztosítja cégem és csapatom jövőjét!

Csurgó Balázs cégtulajdonos

A védőfóliák széles választéka áll rendelkezésünkre, fényes átlátszó, matt és színes változatokban. Nem csak a karcokat, kőfelverődéseket és egyéb külső hatásokat tartják távol, hanem megőrzik járműve eredeti megjelenését több mint 10 éven át. Bátran elindulhat a város vagy országút forgalmas útjaira anélkül, hogy aggódnia kellene a felületi sérülések miatt.

MAXIMÁLIS VÉDELEM KEVESEBB AGGODALOM!

Mitől véd a PPF?

- felverődő kavicsok
- parkolási horzsolások
- karcok ellen
- bogár beégése ellen

www.autodesign.hu
hello@autodesign.hu

06705476348

AUTÓFÓLIÁZÁS
VÉDELEM ÉS DESIGN

A versekben élem ki azt, ami a lelkemben zajlik:

M. Bianka

A versírás általános iskola hetedik osztályos korom óta foglalkoztat, azóta is az irodalom a kedvenc tantárgyam az iskolában. A verseim általában szomorkás, melankolikus hangvételűek, szinte mindig érzések, emberek ihletik őket, de a ragaszkodás érzése egy közös dolog valamennyiben.

A Barátságról c. versem azt az érzést járja körbe, amit egy legjobb barát okozhat a vele töltött idő alatt, és sok képet, történetet ír le. Sok ember vágyhat egy legjobb barátira, ahogy én is, így ezek az érzések, képek mások számára is ismerős vágyak lehetnek.

A Lángoló Tűz c. versem egy metafora. Ez is a barátságról, de ez a bennünk lévő szeretet növekedéséről szól. Szerettem volna egy olyan verset, ami metaforikus, nem olyan könnyű, és egyértelmű, ezzel a romantika korszakát igyekeztem őrizni.

M. Bianka: A Barátságról

-Vágyakozás, ami most a szívemet lefoglalja

A barátság érzése, ez szívem legfőbb vágya

Hogy tovább pendüljünk egy húron

S hogy legyünk még százszor ugyanannyit ezúton

-Ne vessünk együtt sok ezer viccen

Éljünk át együtt még millió percet

Sétáljunk egymás mellett kézen fogva

Kísérjük egy nap után a másikat haza

-Még sok ezer dalt énekeljünk együtt

Amit már sokszor megtettünk együtt

Vagy nézzünk együtt megható filmeket

S közben adogassuk egymás közt a zsepiket

-Üljünk le kövekre egy folyó mentén

S nézzük, hogy mossza a medrét

És közben hangtalanul értük meg

A másik nyelvét

-Utazzunk át egy óceánon együtt

Hogy majd a partról a hullámokat lessük

S közben építsünk homokvárat

A nedves talajra

-Ne vessünk minden kínos viccen és történeten

S élvezzünk minden percet

Legyünk együtt minél tovább

És még tovább

-Tartsunk ki egymás mellett a végtelenségig

Legyünk támasza a másiknak mindvégig

Legyünk ott a bajban azonnal, ha kellünk

Ha a másiktól van szó, mindig cselekedjünk

-Legnagyobb sóhajom ez, semmi más

Hogy ha elmész legyünk még együtt tovább

Bármit megtennék, hogy ez megtörténjen

És hogy óhajom meghallgatásra leljen.

2026.04.11

M. Bianka: Lángoló Tűz Csak egy falevélből indult az egész.

Egy kis árva falevélből.

Amit egy kis oxigén táplált. Így terjedt tovább.

Egyre több levelet, ágat, növényt érintve.

Nem törődött semmivel, csak az erejével.

Nem érdekelte, hogy mennyi élőlény helyét teszi tönkre.

Csak terjedt és terjedt a Lángoló Tűz.

Már a fákat kezdte bevonni, a fél mezőt.

Úgy terjedt, mintha az egész világot ellepné.

Nem állt meg egy percre sem.

Nem ez volt az első, és nem is a második.

Ezen a mezőn mindig sok a fény.

Sokszor száraz, így a mező sokszor lángra kap.

De mindig hamar vége.

Ezért a növényeknek, állatoknak mindig van esélye a túlélésre.

De ezúttal más a helyzet.

Mert a Lángoló Tűz terjed és csak terjed.

Bekebelezve a mezőt és a mellette fekvő erdőt.

És hiába oltanánk el, ezt nem lehet semmivel.

Egyre, egyre nagyobb lángok.

Forróbb, égetőbb csapások.

Ki tudja, hogy meddig megy a Lángoló Tűz?

Mi van, ha többé semmi sem állítja meg őt?

Lencsevégre kapott évtizedek - Rozsnyai Zoltán: Újra a fényképezés világában

Gyermekkoromban már érdeklődtem a fényképészet iránt; egy szovjet Skolnyik fényképezővel fényképeztem, és már akkor sem csak az emlékképeket rögzítettem, hanem vicces jeleneteket komponáltam.

Rozsnyai Zoltán: Melós csendélet (fotó)

A hetvenes években tudtam komolyabb fényképezőt vásárolni, ez a lehetőség vitt tovább az utamon. A nyolcvanas években a Dunaújvárosi Hírlap fotóriportere lettem, megnyílt előttem a világ, így sok helyen és eseményen tudtam fényképezni – mint például az első magyar Forma-1-es futamon, ahol már világsztárok is a lencsém elé kerültek. Hosszú szünet után újra a kezembe vettem a kamerát, több önálló kiállításom is volt az utóbbi években, legutóbb Németországban, a bajorországi Altomünsterben mutathattam be a képeimet. Októberben pedig szintén a németországi Kelheimben lesz kiállításom.

Rozsnyai Zoltán: Lázár és te

A 2025-ös Magyarország 365 pályázon az egyik képemet elfogadták, valamint a XIV. Bátorbágy Fotószalon pályázon 2 képem szerepel a katalógusban. Igyekszem önálló ötletekkel dolgozni, nemcsak kattogtatni a gépet; ilyen például a Munka után 1989, valamint az 1956 című képem, amelyek háromdimenziós hatásúak.

Rozsnyai Zoltán: Blues

„A történetek megtalálnak és kiválasztanak” - Varga Z. Julianna bemutatkozása

Varga Z. Julianna vagyok, költő és meseíró.

Szegény paraszti családba születtem kilencedik gyermekként 1958 nyarán. Hetedikes koromban kaptam egy Petőfi Sándor-verseskötetet, és szerelem volt ez első látásra – azóta írok verseket. Sokan mondták már rám, hogy „petőfis” alkat vagyok, amire rendkívül büszke vagyok.

Ihletet ad a Duna-part, a Balaton-part és a víz közelsége, de leginkább a hajnali gondolatok ébresztenek fel. A napfelkelte, a reggeli csend, a béke és a nyugalom, a konyhában elfogyasztott kávé mellett mára számtalan versem született. Magával ragad egy érzelemdús kép, egy különleges sorsú ember, vagy éppen egy inspiráló téma. Nem én keresem a történeteket: azok találnak meg és választanak ki engem, én pedig megírom és leírom őket.

Mélységesen megérint a természet és a benne élő állatvilág, imádom a virágokat, és szeretem a színeket. Az ihlet ráadásul a legváratlanabb pillanatokban is rátalál: a fiam esküvőjére szóló köszöntő például a Szentendrei HÉV-en utazva született meg.

Több díjazott versnek vagyok a büszke „anyukája”, de a legbüszkébb mégis a közönségdíjaimra vagyok, hiszen az olvasóktól kapott lelki visszajelzés a legnagyobb ajándék. Ha csak egyetlen sorom visszacseng a füledben, én attól már boldog vagyok.

Áldás kísérje utadat!

Varga Z Julianna- GYÖNGYSOR

Hagyd hogy szépítsenek ,
a mindennapok
az életünk
egy gyöngysor
s mond el
a sötétségből újra
a napfényben vagyok.

Én nagyon ,
de nagyon boldog vagyok.

Reggel amikor felébredek ,
Te vagy az első gondolatom
csakúgy jönnek
a boldog
gondolat sorozatok.

Én nagyon,
de nagyon boldog vagyok.

Mint egy gyöngysort alkotó ,
egymásba
kapaszkodó gyöngyszemek
a szeretet tisztasága
mely

a mélyből a fényre vezetett.

Én nagyon,
de nagyon boldog vagyok.

Már nem hallgatok,
szomorú rapszódíát
szeretem a szenvedélyes
tüzes tangó ritmusát.

Én nagyon,
de nagyon boldog vagyok.

Te vagy nekem,
e földön gyöngyös ékszerem
az est fénye a fényes csillagom.

Hiszem e szép szavakat,
mennyei foganat
bús szívemnek nagy örömére
lelkemnek újulásra volt szüksége.

Én nagyon ,
de nagyon boldog vagyok.

S a hosszú gyöngysor ,

az utolsó gyöngyszemnél jár
gyöngysoromat befejezván
ráfűzöm az utolsó gyöngyét
e kerek földnek
a legbecsesebb legragyogóbb ékét.

Varga Z Julianna - GYÖNYÖRŰ VIHAR

Narancs,rózsavíz,

És menta

Különleges teakeverék

Kettesben

Egy gyertyafényes

Vacsora mellett

Csak veled.

Mezítelen testemen,

Csupán

Éjkék hernyóselyem sál

Fekszem

Rózsaszirmokkal

Teli ágyadban

Minden olyan fenséges.

Kettőnk között van

A kard a bibliával

S közben

Meghajol a csend

Testünket

Uralja a vágy

S diadalra jut a szerelem.

Varga Z Julianna - HAJNAL

Imádom a hajnalt,
a jó reggelt nyarat
mindennap
egy új élet egy új
vigasz .

A harmatos füvet ,
az erdő hangulatát
csodálni mindezt
a naplementét
a fénylő csillagokat .

Méltósággal tekintek,
mert nem kicsiny az
amit a fenséges
Isten ad.

Ki a mezőket ruházza ,
égi madarakat
táplálja
könnyeinket szárítgatja
homlokunkat simogatja .

Ha eltévedünk ,
a jó útra ráterel

s ha elesünk irgalmasan
felemel.

Hálás szívvel ,
mindig megköszönöm
hiszem
lesz még
sok szép hajnalom
s örömöm.

A mundértól a fűzfapoéták szelleméig - Bemutatkozik Szilák Tihamér

Mottó:

„A város így mulat

Jó a hangulat

Senki sem áldozat

Mindenki táncol

Járják szüntelen

Hatalmas bálterem

Mindenki bűntelen

Mindenki táncol"

(Ákos)

Szilák Tihamér vagyok, 57 éves, nő, négygyermekes családapam. Nógrád megye egyik kicsiny falujában lakom, a csodálatos Börzsöny lábánál.

Több mint harminc éve „koptatom” a mundér becsületét bűnügyi nyomozóként. Ötvenéves koromban azonban – egy térdműtétből való lábadozás kényszerű csendjében – jöttem rá arra, hogy egy töről metszett fűzfapoéta lakik bennem. Azóta is hittel vallom: jó verset bárki tud írni, de száz pocsékot? Ahhoz már igazi tehetség kell!

Verseim istenesek és emberesek, leginkább dorgálnak és dicsérnek. Gyekszem hűen megfogadni Petőfi tanácsát, amelyet a XIX. század költőihöz intézett. Példaképeim közé tartozik József Attila és Arany János, s tisztelem az összes nagy klasszikust, de a kortársakat is örömmel elviselem vagy megtapsolom, hiszen én magam is egy társ vagyok e korban.

Szilák Tihamér: Ha

születtél, sírjál velünk

cseperedj, szaladj, együtt

kacagva szakajszd lelkünk

Ha

felnőttél nagyot alkoss

a hűséged állhatatos,

szereteted legyen vaskos!

Ha

megöregszel nincsen híjad

háza, háza és vert hida

kitart, míg az Úr hivat.

Ha

verset írsz, rendülj bele

olvasod, könnyezz vele

szavalod élettél tele

tegyed!

Mi mindvégig ott leszünk veled.

Szilák Tihamér: Életveszély

Az Antikrisztus láthatatlan lépdel
egy istentagadó világban
nehogy fény derüljön lényegére
mely álruhában járja
kozmpolitává* vedlett kozmoszod
magadon hiába kened a mocskot
ha nem a koszt mosod
körülmények áldozatlansága
mit sem segít rajtad.
Ezt akartad?

Azt mondja ő az Érzékenyítő,
az Elfogadó, a Színes
szivárványba bújva kitölt,
bennfoglal keretet, mímel
hozzá hasonszőrű lélekbúvárt
ki lealacsonítja neked
miért vagy kőkorszaki s a bulvár
mitől emelkedett.
Gagy, silány, képességtelen
lett erény

Ha ellenvetéssel élsz, véged
rád sül a náci, rasszista, homofób
megannyi bélyeg.

Trendi a másság, agyakat lúgozó
kifordult szajkózása.
Szívhatsz melléje porcukorcsíkot
csak senki meg ne lássa!
Letérdeltet százszor, míg bírod
orrodnál fogva vezet
az élvezet

Tapsolj, majmolj és üzekedj
Carpe diem! Élj a mának
de nehogy megszüless!
ideát nem várnak.
Nőstény rendelkezett teste fölött
közben egy angyalt
csatornába lökött
miután magára maradt.
A kannak csak addig kellettél
te szegény!

Mégis világra jöttél?
Az ötlet is elvetél, családot avított
naftalinszagú képződmény
szemétdombra hajít
az ocsmányság netovábbja
szerelem a múlté
a férfit paszkonca* várja

a lányok ölében húslégy
romlottság virága...
bús Ég!

Istened nincsen, hited a pénz
körüle forog a tengely
embert, eszményt sorsolva mér
becsület nyomorú teher
erkölcsöt, szépet széjjel tépnek
harsány vitustáncok
Kenyeret és cirkuszt a népnek!
Jobb lesz, ha odébb állok
de nem, azt már mégsem
nem hátrálok

Hamis, eltartott kisujjú, prűd
próféták, egyrészt-másrészt
szélkakasok hirdetnek bűnt
utálatos fertő rág szét.
Katlanban kallódó lelked
magad alá temeti a jót
valós énedből eredőt
a Fentről áradó
sugárból, gyűrt lepedőn
fetrengőt

Magadra ismertél?!

Benned az Életveszély!

Kaméleon természetén,

ravasz szemén átlát

az enyém.

Munkál a remény.

*világpolgár vagyis gyökértelen

*sem nem nő, sem nem férfi, csíra

Képzeletérintő - Utazás a látható világon túlra

Ariána művészetével

Kedves Olvasó!

Csak pár éve festek, e-irányú tanulmányaim nincsenek; számomra minden egyes munkám maga a tanulás és az önfelfedezés folyamata. Alkotásaimban elsősorban a szellemi törekvések és a szív-tér hangsúlyozása foglalkoztat, emberi – vagy éppen nem emberi – alakok megjelenítésével, megidézve a mitológiai és vallási hitrendszerek rejtett elemeit. Terveim szerint, vagy egyszerűen azért, mert éppen ez kíván megmutatkozni a vásznon, többségében a női minőség jelenik meg a képeimen. A festmények akrillal készülnek, időnként kézimunkával kombinálva, változatos és izgalmas technikákat alkalmazva.

Minden egyes munka egy kicsi betekintés a látható világon túlra. Lélekajtót nyitogat, amely egyenesen önmagadba vezet. Láss a szíveden át, és engedd szárnyalni a képzeleted!

A rácsodálkozás pillanata összeköt a gyermeki, tiszta éneddel; saját magad csodájához kapcsolódsz, miközben csendben szemlélsz. Kilépsz a zakatoló mindennapokból, és átéled, hogy valami magasztosabbnak, időtlennek a része vagy.

Én ezt érzem, amíg alkotok, és bízom benne, hogy ezt éled át Te is a szemlélődés állapotában.

Szeretettel ölellek:

Ariána

Kép címe: Fa tündér, Mérete: 1 m x 40 cm

A tipográfia fegyelmetől a belső látásmódig - Interjú egy sokoldalú tervezőgrafikussal

Tervezőgrafikusként, szerkesztőként és kiadóként a teljes vizuális és szöveges folyamatot kézből tartod. Hogyan fonódik össze a mindennapjaidban a tipográfia fegyelme és az írás szabadsága?

Kiadóként nem dolgozom, a saját könyvem teljes vizuális és szöveges előkészítését tervezőgrafikusként végeztem el egészen a nyomdakész állapotig. A tipográfia fegyelme számomra az a rend, amelyet minden szabadon megszülető szöveg köré tudatosan felépítetek: a betűk, arányok és ritmusok rendszerével adok formát a gondolatnak. Szenvedélyem a magyar nyelv és a helyesírás, ezért különleges öröm, amikor a legszebb betűk közül is előbújik egy-egy baki. Igényes vagyok a saját írásaimra is, és a szólással ellentétben a saját szememben hamarabb meglátom a gerendát.

A lengyel feleség és a hozzá kapcsolódó Love in Błonie Lenormand kártyarendszer közel öt év kutató- és alkotómunkájának gyümölcse. Hogyan segítette a történelmi figurák mögött az ember kutatása egy teljesen egységes, önismereti kártyauniverzum megteremtésében?

A saját személyiségem és tudásom fejlesztése régóta fontos része az életemnek. Képzéseken és tanfolyamokon veszek részt, tudományos és ismeretterjesztő filmeket nézek, sokat olvasok pszichológiai és önismereti témákban. Egy Máltán élő spirituális tanítóm egyszer azt tanácsolta, hogy olyan formában adjam tovább a megszerzett tudást, amely közben engem is mélyebb önismeretre és fejlődésre ösztönöz. Ebből a gondolatból született meg egy Lenormand típusú órákulkártya megalkotásának terve.

Mielőtt hozzákezdtem volna, többféle kártyaismereti képzést is elvégeztem, mert ami igazán érdekel, azt szeretem minden oldalról megvizsgálni. A kártyarendszer vizuális világához olyan történelmi korszakot kerestem, amely közel áll hozzám, így jutottam el az empire stílushoz, Napóleon személyes tárgyaihoz, örökségéhez és leszármazottaihoz.

Antikváriumokat és bolhapiacokat jártam, kutattam a korabeli forrásokat, és közben olyan különleges relikviákra is szert tettem, mint egy Napóleonnól szóló, száztizenkét éves, eredeti magyar almanach.

A kutatás során kapcsolatba kerültem a Bonaparte család egyik egyenes ági leszármazottjával, aki évtizedek óta gyűjti ősei személyes tárgyait és dokumentumait. Az ő magángyűjteményének darabjai is megjelentek a lapok szimbolikájában. Ezek a tárgyak, motívumok és történelmi részletek adták meg a kártyák díszítésének és jelentésrétegeinek egyik legfontosabb alapját. A vizuális rendszer így vált személyes sorsokhoz, döntésekhez, veszteségekhez és emberi tulajdonságokhoz kapcsolódó jelképrendszerré.

A Napóleonnól szóló életrajzokban találkoztam Marie, vagyis Marianna Walewska grófnő történetével, akit Napóleon egyik legnagyobb és legszenvedélyesebb szerelmeként tart számon az utókor. Kapcsolatuk kutatása közben váratlanul összekapcsolódott Napóleon világa Mlle Marie-Anne Lenormand munkásságával is, akiről később ezt az orákulumkártya-típust elnevezték. Ekkor vált világossá számomra, hogy a történelmi kutatás, a vizuális tervezés és az önismereti rendszer ugyanannak az alkotásnak a részei lehetnek. A történelmi alakok mögött elsősorban az embert kerestem. Azt figyeltem, hogyan formálják őket a vágyaik, a félelmeik, a szerelmeik, a veszteségeik és a döntéseik. Ezek az emberi mintázatok évszázadokon átívelnek, ezért ma is tükröt tarthatnak elénk. Egy uralkodó, egy grófnő vagy egy kártyaolvasó sorsában ugyanazokkal a belső kérdésekkel találkozhatunk, amelyekkel a saját életünkben is küzdünk: merre induljunk, mi tart vissza bennünket, miben higgyünk, és hogyan találhatjuk meg a saját utunkat. A kutatómunka így közvetlenül alakította a kártyák képi világát, jelképeit és értelmezési rendszerét. Minden új forrás, tárgy vagy élettörténet újabb kapukat nyitott, ezért a folyamat csaknem öt évig tartott.

Hogy ezek a rendkívüli és egyedi emberi sorsok végül miként kapcsolódtak össze egyetlen önismereti univerzummá, azt talán maga a könyv tudja a legszebben elmesélni helyettem.

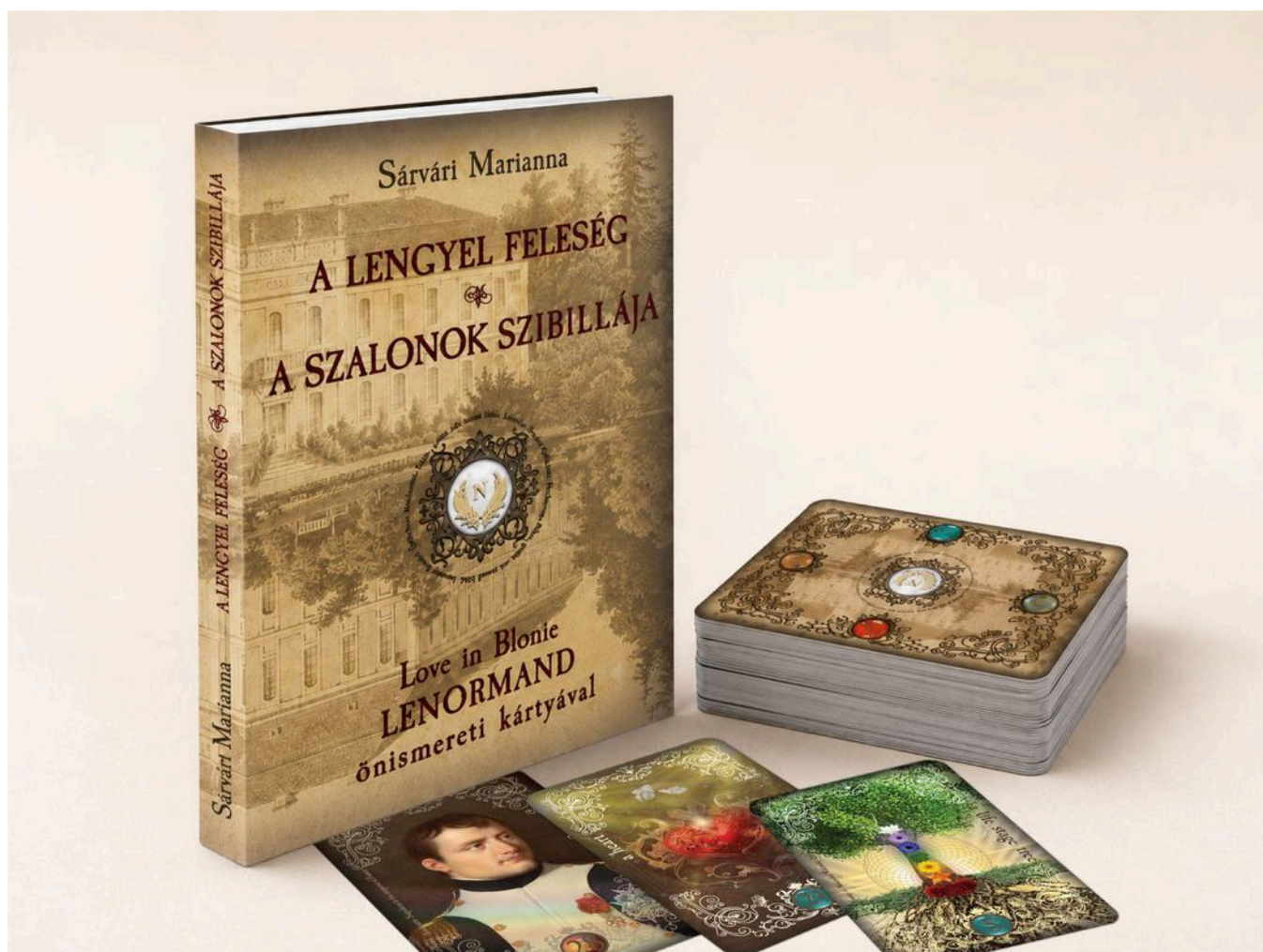
A kártyapakli egyes motívumai gróf Charles Walewski magángyűjteményének darabjait is megidézik. Milyen volt ezekkel a hiteles, múltból merített részletekkel dolgozni a tervezőasztalon?

Varázslatos élmény volt ezekkel a hiteles, múltból megőrzött részletekkel dolgozni. Annyira magával ragadott a korabeli Franciaország világa, hogy alkotás közben gondolatban végigjártam Párizs és Błonie utcáit, beléptem a Finckenstein-kastély termeibe, fáztam a harcmezőkön a francia és az orosz katonákkal, és végignéztem Moszkva lángba borulását. Térképeken, metszeteken és korabeli ábrázolásokon újra meg újra felkerestem a történet helyszíneit, miközben egyre erősebben éreztem, hogy egyszer a valóságban is végig szeretném járni ezt az útvonalat.

Gróf Charles Walewski családfájának kutatása közben egy különös dátumbeli egybeesés is megérintett. Nagyszülei családi tragédiájának időpontja, a reinkarnációt megelőző köztes létnek tulajdonított időszakkal számolva, az én jelenlegi életem születési dátumához vezetett. Személyes és szimbolikus jelzésként éltem ezt meg, amely még közelebb vont ehhez a történethez. Misztikusan hangzik, de számomra maga az élet is tele van megfejtésre váró misztériumokkal.

A gyűjteményből megismert tárgyak különös közelségbe hozták ezeket az embereket, akikről addig főként csak könyvekben olvastam. Rajzolás közben szinte életre keltek a történetek, a szerelmek, a veszteségek és a sorsfordító döntések. Úgy érzem, minden egyes lapba belekerült valami abból a mély vonzalomból és érzelmi kötődésből, amelyet az egész történet iránt éreztem. Szerelemmel rajzoltam meg ezt a világot, és talán éppen ettől váltak a kártyák számomra valódi, élő szereplőkké.

A Németországba készült Sprich mit mir! inkluzív kommunikációs tábla a nem beszélő gyermekek segítségét célozza. Milyen tervezői kihívást jelentett egy ilyen, szigorú funkcionális és szabványos (Fitzgerald-féle) rendszerbe átültetni a vizuális empátiát?

A „vizuális empátia” kifejezés különösen közel áll hozzám, mert nagyon pontosan nevezi meg azt az érzést, amellyel már kislánykorom óta rajzolok. Számomra a grafika mindig kapcsolatkeresés: megérteni, mit érezhet a másik ember, mire lehet szüksége, és hogyan tudok számára egyértelmű, szerethető képi nyelvet teremteni. Ez a feladat különleges módon kapcsolódott a magánéletemhez is. Önkéntesként részt veszek az ÉFOÉSZ, vagyis az Értelmi Fogyatékosággal Élők és Segítőik Országos Érdekvédelmi Szövetségének munkájában, és ebben a témában tanulmányom is megjelent, amelyért a Belügyi Tudományos Tanács és a Fogyatékoságügyi Tudományos Tanács szakmai elismerésében részesültem. Hiszek abban, hogy életünk ok-okozati összefüggésekből és különös szinkronicitásokból épül fel, ezért ezt a megbízást is olyan feladatként éltem meg, amelynek valamiért éppen engem kellett megtalálnia.

Sprich mit mir! 😊

www.pictoplay.de

A szigorúan felépített, Fitzgerald-féle rendszer önmagában nem jelentett korlátot, inkább biztos szerkezetet adott a vizuális gondolkodáshoz. A legnagyobb kihívást a rövid határidő jelentette, de minden munkámban teljes jelenléttel alkotok, és annyi időt adok neki a napból, amennyit csak lehet. A táblán egy négytagú család tagjai kapták a főszerepet, mellettük különböző etnikumú gyermekek is megjelennek, hiszen a játszótéren, iskolákban és közösségi terekben a valóságban is sokféle háttérből érkező gyermek találkozik egymással.

Alkotás közben képzeletben én is ott játszottam velük: ugróköteleztem, hintáztam, uzsonnáztam és nevettem a gyerekekkel. Imádom a színek hideg és meleg árnyalatait, a formák ritmusát, valamint azt, ahogyan a síkban vagy a térben életre kelnek. A tervezés öröme számomra mindig ez a fajta jelenlét adja: amikor annyira közel kerülök a készülő világhoz, hogy már nem egyszerűen megrajzolom, hanem belülről is átélhetem.

A Balatoncsicsói Kerámia számára tervezett emblémád 2024-ben bekerült a Magyar Logó Díj szakmai kötetébe. Hogyan sikerült egy több évtizedes fazekasház lelkét egyetlen, méretvesztés nélkül skálázható vektorgrafikus jelbe sűríteni?

Lélekben ennél a munkánál is ott voltam Balatoncsicsón, a műhelyben. Képzeletben a kezembe vettem a kerámiából formált margarétát és epret, melléjük helyeztem egy piros szívet, mert számomra ezek együtt fejezték ki legpontosabban e műhely világát. A család minden tagja szívből alkot, és ez az őszinteség már az első pillanatban megérintett. Szerény, csendes emberek, akik a hírnevüket a munkájukkal, a kitartásukkal és azzal a szeretettel teremtették meg, amely minden apró tárgyukban jelen van. Évtizedek óta készítik kerámiáikat, és fáradhatatlanul viszik őket kézműves vásárokra, hogy minél több emberhez eljuthasson az öröm, amelyet ezek a virágok, gyümölcsök és apró dísz tárgyak magukban hordoznak.

A logóhoz egyszerű rajzokat készítettem néhány jellegzetes termékükről, és a formák közé finoman egy mosolyt is elrejtettem. Sűrítésre valójában nem volt szükség, mert a fazekasház lényege eleve tiszta és világos: természet, kézművesség, szeretet és derű. Ezt kellett szellősen, könnyen felismerhetően és időtállóan megmutatni. Az embléma öt éve kíséri a műhelyt, és bármilyen méretben megőrzi a karakterét. Úgy érzem, éppen ez az egyszerűség, levegősség és belső őszinteség tette méltóvá arra, hogy bekerüljön a Magyar Logó Díj szakmai kötetébe.

Mit jelent számodra az alkotói hitelesség ebben a gyorsan változó világban, és mi az a belső iránytű, amiből semmilyen körülmények között nem vagy hajlandó engedni, legyen szó egy könyvről, egy kártyáról vagy egy közösségi tér vizuális rendszeréről?

Az „alkotói hitelesség” szókapcsolat pontosan megnevezte azt, ami a munkám esszenciája. Számomra azt jelenti, hogy szabadon ki tudom fejezni a gondolkodásomat, formába és színbe tudom öltöztetni a belső igazságaimat, az értékrendemet és a hitvallásomat. A megrendelőim felé pedig akkor vagyok hiteles, ha az elképzeléseikkel összhangban olyan vizuális élményt teremtek, amelyben ők is felismerik önmagukat és azt az érzést, amelyet kerestek. A több évtizedes alkotói munka során kialakult egy saját stílusom, amelyben jelen van a pontosság, a precizitás, a részletek kidolgozottsága és az odafigyelés.

Ezek mögött mindig ott vannak az értékeim és az érzelmeim is. Természetesen én magam is folyamatosan változom és fejlődöm, ez a változás pedig egyre nagyobb mélységet ad a munkáimnak. Egy logó, egy portré, egy esküvői meghívó vagy akár egy magazin tördelt oldala is képes dramaturgiát teremteni, és valódi érzelmeket kiváltani. Ez benne a csoda. :-)

A belső iránytűm határozottan az érzelmek felé mutat. Gondolatban mindig összekapcsolódom a megrendelőimmal: igyekszem az ő szemükkel látni, az ő gondolkodásukat megérteni, és a szívükben keresni azt a megoldást, amelyre talán még ők maguk sem tudtak pontos szavakat találni. Mielőtt alkotni kezdek, több oldalról megközelítem az elképzeléseiket, és azt is kutatom, miért éppen úgy gondolkodnak a saját világukról, ahogyan elmondják nekem.

Egyetlen ponton nem engedek: a kész munka valóban működjön. Ha valaki görcsösen ragaszkodik egy elképzeléshez, amely szakmailag vagy vizuálisan nem szolgálja a célját, addig keresem a megfelelő megoldást, amíg meg tudom mutatni a különbséget a megálmodott kép és a valóságban is hatásosan működő grafika között. Számomra a tervezés felelősség is: a szépség mellett érthetőséget, használhatóságot és valódi értéket kell teremtenie.

GRATULÁLUNK!

Az Ön logója **KIVÁLÓSÁGI**
minősítést kapott, ennek
eredményeként beválogatásra
került a **MAGYAR LOGÓ DÍJ 2024**
című kötetbe!

KÖSZÖNJÜK SZÉPEN,

hogy munkájával és tehetségével
hozzájárult szakmai közösségünk
színvonalas építéséhez!
www.magyartervezografika.hu

Az alkotás címe:

Csicsó fazekasháza a Balaton-felvidéken

Alkotó:

Sárvári Marianna

Ügyfél:

**Schmidt Ferenc EV, Csicsó
Kerámia**

Fusion4
Hirt István,
Soós Rezső,
Korom Róbert

Palotai Gábor
(Svédország)

Kolcsár Sz. Zsolt
(Románia)

Sára Ernő

Sántha András

Köfaragó Anna

Köteleky Aywee

Dr. Papp-Váry Árpád

Pletser Cecília

Riba Hilka

Dr. Újszászi Bogár László (Ph.D)

Vörös Botond

Vasvári Péter
Magyar Logó Díj alapítója

Egykori grafikatanárom azt mondta, idővel olyan megrendelők találhatnak majd meg, akik hozzám hasonlóan gondolkodnak. Igaza lett. Nagyon sokáig kellene kutatnom az emlékeimben, hogy felidézzem azokat, akikkel valóban nehéz volt az együttműködés, vagy akik nem találták meg a munkáimban azt, amit kerestek. Úgy látszik, ezen a területen is igaz a régi mondás: madarat tolláról...

A tanterem csodáitól a mesék varázslatáig - Beszélgetés Házi Henriette pedagógus-íróval

Pedagógusként nap mint nap a gyermekek világában mozogsz. Hogyan segít a tanítói tapasztalat abban, hogy hitelesen és közvetlenül tudj mesélni a legkisebbeknek?

Tudni kell rólam, hogy nem csak tanítóként, hanem iskolai könyvtárosként is dolgoztam. Úgy érzem, hogy a hosszú évek során a tanteremben és a könyvtárban szerzett tapasztalatom a "szuper-erőm" a meséléshez. Merthogy az iskolában nem csak tanítani, mesélni is szoktam.

A tanítói tapasztalatom azért segít, mert nap, mint nap a gyermekek nyelvén beszélek. Tudom, mi köti le őket, és mi az, aminél elkalandozik a figyelmük. Tudom, mi az ami megfogja őket. Hitelesen tudok mesélni, mert ismerem a világukat, az érzéseiket, az örömeiket, a félelmeiket, a humorkat. Tudom, mi a jó dramaturgia gyermekeknek. Ezért a meséimben van lendület, váratlan fordulat. Olyan, mintha végig tanórát tartanék, csak a "varázslat" a tananyag. Nem "felülről" beszélek hozzájuk, amikor mesélek, hanem melléjük ülök. Közvetlenül szemtől-szemben. A hangommal, a hangsúlyozással, a mimikámmal, a tempómmal játszom. A tanítói munka megtanított három dologra, ami a mesélésnél is aranyat ér.

- gyereknyelv: Tudom, milyen szavakat használnak, mi az ami vicces nekik, és mi az, ami már túl bonyolult. Így nem beszélek el felettük.
- figyelemirányítás: Egy osztálynyi gyerek esetében tudom, hogy hogyan kell megfelelő hangerővel, szünettel, kérdéssel visszahozni a figyelmüket, ha "elkalandoznának".
- empátia: Látom az arcukon, hogy hogyan kell lassítani, "megijeszteni", és hol kell megölelni a történetet. Ismerem az ő világukat belülről.

Ezért tudok hitelesen és közvetlenül mesélni. Nem szerepet játszom, hanem ugyanazt csinálom, mint tanórán. Kapcsolatot teremtek. A tanterem a legjobb próbahely. Ha meg tudok nevetetni egy osztálynyi gyereket egy tanórán, akkor a mesénél is menni fog. A tapasztalat azért segít, mert ismerem a "kódjukat". Hiteles vagyok, mert nem kitalálom, hogy mit szeretnek, hanem minden nap látom. Mindez nagy segítség akkor is, amikor saját meséket találok ki. Látom, hogy mit játszanak, hallom, hogy mit sutognak a szünetben, mitől félnek a sötétben, min nevetnek. Nem kell kitalálnom, hogy mi mozgatja meg őket. Anya lévén, láttam a saját gyermekeimen is ezeket az örömeket, félelmeket. Meséim hősei gyakran a gyermekeim, tanítványaim, vagy egy-egy állat által megszemélyesített gyermek az élet valamely területéről. A legjobb mesék a valós problémákból születnek: barátságról, testvérféltésről, irigységről, félelmekről. A tanítói tapasztalat segít, hogy ne prédikáljak, hanem a mese szereplőin keresztül mutassam meg a megoldást.

A „Hóóómedvével” elindult egy évszakonként ívelő mesesorozat, de írtál rovarról („A sisakos sáska históriája”) és egy érzékenyítő témájú elefántról is. Honnan merítetted ezeket a sokrétű ihleteket a mindennapokban?

Az ihlet általában a mindennapokból, legtöbbször a gyermekektől jön. De van, amikor nem jön, hanem egyszerűen ott van. Csak észre kell venni. Néha a saját emlékeim és a gyerekek jelene között félúton van. A gyerekek adják a szikrát, én pedig mesévé gyűjtöm azt a szikrát. A "Hóóómedve" elsősorban az én "gyermeki én"-emből fakadt. Gyermekkorom óta szeretem a plüssmacikat, gyűjtöm is őket. Ebből adódhat, hogy az első mesekönyvem éppen medvékről szól, de valójában mégiscsak a munkámhoz kötődik, amit hivatásomnak is tekintek. Könyvtáros révén mindig tartottam könyvtárórákat egy-egy témához kapcsolódóan, ilyen a medvenap is, ami február 2-án van. Olyankor mindig olvastam a gyerekeknek egy medvés mesét, történetet, és akkor egy sajátot szerettem volna felolvasni. Január 31-én éjjel nem tudtam elaludni, mert azon járt az agyam, hogy mit fogok felolvasni nekik. Eszembe jutott néhány rím, fel kellett kelnem az ágyból, hogy leírjam, és fél 4-ig abba sem hagytam. Csak dőltek belőlem a sorok, a rímek, s a hosszúsága miatt verses mese lett belőle, ami aztán kibővült négyévszakos mesévé.

A sisakos sáska történetét a magánytól, egyedüllétől való félelem szülte, amitől minden gyermek retteg. De ennek a mesének is van személyes kötődése, mivel én gyermekként szégyelltem a lánykori nevemet – a mesében szereplő sáskalány is szégyellte a nevét. A magányos és a nevét eltitkoló sáska szerelme azt tükrözi, hogy a legkisebb lényeknek is nagy érzéseik vannak. Tulajdonképpen magamnak is írtam ezt a mesét, hogy elmondjam: a név, amit viselünk vagy szégyellünk, lehet a legszebb dolog a világon, ha valaki szeretetből mondja ki. A gyerekeknek arra van szükségük, hogy elfogadják őket olyanak, amilyenek, névvel és hibákkal együtt.

A pöttyös elefánt egy érzékenyítő mese. Tanítói pályafutásom során gyakran tapasztaltam, hogy a gyerekek néha gonoszak egymással, csúfolják egymást, kirekesztik azt, aki egy kicsit más. Ez a mese is erről szól, de a végén a kirekesztett főszereplő hőssé válik, s a családdegysítés lesz a végső megoldás. Én csak figyelek, tapasztalok, megjegyzek, leírom magamban a helyzeteket, és hazaviszem, hogy mesébe öntsem. Minden mese egy valódi pillanatból indul: egy kérdésből vagy egy-egy eset tanulságából, amit nehéz volt kimondani. A mindennapjaim tele vannak kérdőjelekkel, én pedig mesékkal válaszolok rájuk. A gyerekek imádják, ha valaki ügyetlen, csúnya vagy kövér, mégis hős, mert akkor magukra ismernek, és rájönnek, hogy tökéletlenül is lehetnek okosak, ügyesek, jók. Valójában nem én találom ki a meséket; az élet és a gyerekek hozzák nekem.

Minden mesédhez írtál egy-egy verset is, amelyeket a YouTube-csatornádon meg is zenésítve hallhatunk. Milyen plusz réteget ad a történetekhez a zene és a vers kombinációja?

A vers adja a ritmust, a zene a légzést. Amikor zenét hallgatunk, akaratlanul is együtt lélegzünk a zenével. Ezért is jutott eszembe, hogy dallamot kapjanak a gondolataim. A mai technikai fejlődés lehetővé tette, hogy magam zenésítsem meg a verseimet – nemcsak a mesékhez írtakat, hanem a felnőtteknek szóló szerelmes verseimből is néhányat. Úgy gondolom, hogy a verseimet és meséimet a felnőttek is olvassák, amikor a gyermeküknek olvasnak.

Azáltal, hogy megzenésítettem azokat, egy extra harmadik dimenziót adok a történetekhez. A vers eleve megfogja a szívet, a zene pedig már a testben is megrezegteti, kikerüli az agyat, s egyenesen a szívbe megy. Így a gyermek nemcsak érti, hanem át is éli a mesét: a mese eléri a gyermeket, a vers a felnőttet, a zene pedig mindkettőt egyszerre. Így lesz a YouTube-csatorna egy olyan hely, ahol anya és gyermeke ugyanazt érzi hallgatás közben. Egy dallamhoz sokkal jobban ragaszkodik az agy, mint a szavakhoz; a zene ezáltal időkapuvá válik. A szöveg a fejre hat, a kép a szemre, a zene a szívre. Amikor mindhárom együtt van, a mese ringat, táncoltat, de akár gyógyít is.

Tagja vagy az érdi Poly-Art irodalmi körön belüli Temesi Éva Irodalmi Körnek. Milyen szerepet töltenek be a mindennapjaidban a közösségi szakmai találkozások és a közös alkotói műhelymunka?

Elsősorban jó egy olyan közösséghez tartozni, amelynek azonos az érdeklődési köre. Aki egy ilyen irodalmi körbe elmennek, mind szeretik a szépirodalmi alkotásokat és alkotnak is. Ott egyenlőek vagyunk mindannyian: meghallgatjuk egymás írásait, elismerő szavakkal illetjük egymást, de kötetlen beszélgetések és zenés irodalmi rendezvények is színesítik a munkánkat.

Egy-egy ilyen megjelenés tükör is számunkra. Amikor írok, csak a saját fejemben visszhangzik a vers, de a találkozásokon mások szemével és fülével is hallom a műveimet. Az alkotás magányos munka, amelyben könnyű "belefulladni" a csendbe, a közösségi találkozókon viszont kapok levegőt. A többiek tüze tovább éget, és biztonságérzetet ad, hogy megmutathatom a legsérülékenyebb énemet is. Ez a kör a magány ellenszere. A legszebb sor is tud fájni, ha nem hallja meg senki; ez az a hely, ahol a vers megszületése után azonnal van, aki a füléhez emelje, így az élni kezd. A közösség az, ami az írást hazafordítja.

Az Ünnepi Könyvhéten szerzőként dedikálni már önmagában mérföldkő. Milyen érzés volt átélni ezt a pillanatot, amikor a saját mesekönyveid mögött állva találkozhattál az olvasókkal?

Már önmagában az, hogy jelen lehettem a saját könyveimmel egy ilyen országos szintű könyves eseményen, felemelő volt. Régóta írok, és jártam ki az Ünnepi Könyvhétre olvasóként és vásárlóként, de sosem gondoltam volna, hogy egyszer szerzőként ülök ott. Megható érzés volt látni, hogy amit egyedül, csendben írtam, az mások kezében van – mintha a szívemet tettem volna ki az asztalra.

Az emberek óvatosan nyúltak hozzá, és meglepett, mennyi kedvességet kaptam. Amikor egy kislány sírva kérte az anyukáját, hogy vegye meg a mesekönyvemet, amikor egy kislány hisztizett a könyvemért, vagy amikor egy nagymama elmondta, hogy az unokájának veszi, akkor megértettem, hogy a meséim elindultak nélkülem is. Ez a legnagyobb ajándék egy írónak, ami hatalmas erőt ad a további alkotásokhoz.

Mit jelent számodra az alkotói hitelesség ebben a gyorsan változó világban, és mi az a belső iránytű, amiből semmilyen körülmények között nem vagy hajlandó engedni, ha a gyermekeknek vagy a felnőtteknek szóló irodalomról van szó?

Számomra az az alkotói hitelesség, hogy nem a trendeknek írok, hanem a gyerekeknek. Ebben a gyorsan változó világban jönnek-mennek a rövid videók, de ami nem változik, az a gyermekek kíváncsisága, félelmei és a vágyuk a szeretetre. Én ehhez nyúlok vissza. Ha tanítóként nap mint nap őszinte vagyok a gyerekekkel, akkor íróként sem játszhatok mást: a meséimet a saját családomból, az osztályomból és a környezetemből hozom. Nem akarok "menő" lenni, csak azt szeretném, hogy amikor egy gyermek hallja vagy olvassa a mesémet, azt érezze: "ezt rólam írta".

A belső iránytűm a tisztelet. Semmi áron nem vagyok hajlandó lebutítani a gyerekeket, nem nézem őket türelmetlenebbnek vagy felszínesebbnek csak azért, mert gyerekek. Komoly témákról is lehet mesélni, ha a gyerekek nyelvén tesszük. Az a belső iránytűm, hogy a mesék után a gyerekeknek több legyen, ne kevesebb: több bátorsága, több reménye, több szeretete. Nem írok olyan mesét, ami szorongást vagy cinizmust keltene bennük. Nem hazudok nekik: mesélek a veszteségről, a kudarcról és az irigységről is, mert ezeket ők is megélik, de a végén mindig ott kell lennie a fénynek. Igazság és szeretet – ebből sosem engedek.

Házi Henriette: Büszke magyar

Itt születünk, édesanyánk itt ringatott,
És itt láttuk meg újszülötként a Napot,
Árpád vezér Kárpát-medencébe hozta népünk,
Olyan jó, hogy ebben az országban élünk.
Tudja minden magyar, jó magyarnak lenni,
És hogy milyen jó dolog ideszületni,
Tízmilliónyi magyarnak ez a hazája,
Gyönyörködtet az ország sok csodás tája.
Büszkék vagyunk arra, hogy magyarok vagyunk,
Büszke ránk az égben az összes angyalunk,
Büszkén emeljük fel az égre a fejünk.
Büszke lehetsz Te is ránk ó, jó Istenünk!
A Hősök terén áll büszkén a hét vezér,
Hunyadi csatáiban elfolyt sok magyar vér,
Emlékezünk a nándorfehérvári diadalra,
Ezért szól délben minden templom harangja.
Mátyás fekete serege óvta a hazát,
Minden királyunk védte a nép igazát,
A magyarok sok véres csatát megvívtak,
Szabadságunkért harcoltak a márciusi ifjak.
Büszkék vagyunk arra, hogy magyarok vagyunk,
Büszke ránk az égben az összes angyalunk,
Büszkén emeljük fel az égre a fejünk.
Büszke lehetsz Te is ránk ó, jó Istenünk!
A Duna két partján áll szép fővárosunk,

Budapestnél szebb városról nem is álmodunk.

A Duna-parton áll egy híres palota,

Az Országház az, s benne a Szent Korona.

Emberek ezrei csodájára járnak,

Részesei vagyunk ennek a csodának.

Lánchíd oroszlánjai vigyáznak reánk,

Jól lehet látni onnan a Halászbástyát.

Büszkék vagyunk arra, hogy magyarok vagyunk,

Büszke ránk az égben az összes angyalunk,

Büszkén emeljük fel az égre a fejünk.

Büszke lehetsz Te is ránk ó, jó Istenünk!

Van az országunkban még számtalan csoda,

Hegyek-völgyek, folyók kanyargó sora.

Hortobágy az Alföldön, s a Kilenclükú-híd,

Középkori várak látványa minket boldogít.

A világörökség része lett Hollókő,

Szép kirándulóhely Őrség, s Dobogókő,

A szentendrei skanzen is világhírű,

Sétálgatni ott a múltban nagyszerű.

Büszkék vagyunk arra, hogy magyarok vagyunk,

Büszke ránk az égben az összes angyalunk,

Büszkén emeljük fel az égre a fejünk.

Büszke lehetsz Te is ránk ó, jó Istenünk!

Miénk a „magyar tenger”, a csodás Balaton,

Csónakok, vitorlások úsznak a tavon,

Sok turista utazik oda vonaton.

A nyaralóknak ez víziparadicsom.
Badacsonyi szőlőhegyek jó borai,
Villány borvidéke, s a híres tokaji,
Idevonzza a világból az embereket,
Szeretik a fűszeres magyar ízeket.
Büszkék vagyunk arra, hogy magyarok vagyunk,
Büszke ránk az égben az összes angyalunk,
Büszkén emeljük fel az égre a fejünk.
Büszke lehetsz Te is ránk ó, jó Istenünk!

Annyi itt a szépség, hogy el nem mondható,
Minden látnivaló fel nem sorolható.
Középkori kastélyok falai még állnak,
Csodájukra turisták sok országból járnak.
Magyarország legjobb hely nekünk a világon,
Ezt fütyüli minden madár a faágon.
Vigye el az éter mindenfelé hírnevünk,
Áldd meg az országunkat ó, jó Istenünk!
Büszkék vagyunk arra, hogy magyarok vagyunk,
Büszke ránk az égben az összes angyalunk,
Büszkén emeljük fel az égre a fejünk.
Büszke lehetsz Te is ránk ó, jó Istenünk!

Házi Henriette: Lusta vers

Anyunak reggel azt mondtam:

Ma lusta napom van.

Ma nem csinállok semmit!

Legfeljebb csak ennyit:

Kinyitom a szemem, bámulom a plafont,

Nézem, hogy a pók milyen pókhálót font.

Vagy szőtt? Nekem ugyan egyre megy,

A póknak is ez teljesen mindegy.

Ma nem kelek fel, nem mosok fogat,

Ma senki se látja a mosolyomat.

Ma nem mosolygok, ma nem nevetek,

Ma egész nap csak az ágyban heverek.

Csak bámulom a plafont, s a pókot a sarokban,

Mondtam már, hogy ma lusta napom van.

Ma egész nap csapzott, kócos leszek,

Ma fésűt a kezembe se veszek

Rendetlenséget hagyok a szobámban,

Maradok ma egész nap az ágyban.

Magamra húzom a takarómat,

És ölelgetem a plüssmackómat.

Nekem ő barátom éjjel, nappal,

Ha szomorú vagyok, megvigasztal.

Ma a pizsamámat le sem veszem,

Legfeljebb csak iszom, és valamit eszem.

Hagyom, hogy a tej megaludjon a számban,

Olyan jó nekem egész nap pizsamában.

De magától nem jön be az étel,

Az éhezés rosszabb, mint a vérvétel.

Az nem lehet, hogy egész nap éhezzek!

Anyu! Azért egy kis reggelit kérhetek?

Házi Henriette: Fázom

Nélküled fázom, remegek,
Melegíts fel kérlek!
Mindenütt téged kereslek,
Nélküled nem élek.

Szavakba önteni nehéz,
Mennyire szeretlek.
Ez az érzés úgy felemészt,
Nap, mint nap szenvedek.

Igaz szerelemnek soha
Nem szabadna fájni!
Az élet néha mostoha,
Most nincs mire várni.

Gyere! Ne hagyj magamra!
Ölelj szorosán át!
Ne hagyd, hogy mindig fázzak!
Te légy a nagykabát!

Tested melengeti testem,
Bőröd bőromhoz ér,
Ha melletted lehet lelkem,
Az mindennél többet ér.

Házi Henriette: Tükör

Reggelente, amikor felébredek,
A szívembe hasít valami félelem.
Megint egy nappal öregebb lettem.
Hogy lehet, hogy ez ellen semmit se tettem?

Kinyitom a szemem, és tükörbe nézek,
Sajnos nem látok benne valami szépet.
Nézem magam, s a mélyülő ráncaimat,
Hová dugjam a szarkalábaimat?

Mai napig nem értem meg a teremtőt.
Miért kell ezzel is terhelni egy nőt?
Talán nincsen elég gond, teher a vállán?
Én nem vagyok elkényeztetett királylány.

Nekem ott vannak a gyerekek, a férjem,
Nap, mint nap magamat utol kell, hogy érjem.
Van munkahelyem, elfogadható munkám,
Nem is tudom, most kinek, miért sír a szám.

Miért nem lehet visszafordítani az időt?
Miért kell elcsúfítani a dolgozó nőt?
Nem kell úgy kinézni, mint egy boszorkának!
Itt nem a madaraké a szarkalábak.

Azok éktelenkednek diadalmasan,
Legyőzve engem hatalomittasan.
Ha reggel a tükörbe nézek, mit látok?
Önmagamat, mint egy elfonnyadt virágot.
Varázstükör Hófehérke meséjében,
Megmondja, hogy ki a legszebb a vidéken.
Egy varázstükör nekem is kellene,
Abban talán minden vonásom szebb lenne.

Azt mutatná, amit látni akar a szem.
Azt mondaná, amit hallani akar fülem,
Vagy legalábbis azt hazudná nekem,
Hogy megnyugodjon a szomorodó lelkem.

Szerintem, csak régi és torz ez a tükör,
Lehet, hogy tökéletes, csak engem gyűlöl.
A holnap reggeltől már előre félek,
Holnap reggel én már bele se nézek.

Hogyha belenézek, nekem rögtön végem,
Nekem erre a tárgyra nincs is szükségem.
Amit a tükörben látok, nekem nem öröm,
Ezért én most ezt a tükröt összetöröm.

Házi Henriette: Lennék én

Lennék én szíved minden dobbanása,
Hogy ne tudj nélkülem élni,
Lennék én lelked egyetlen nagy álma,
Hogy mindig tudj remélni.
Remélni, hogy velem szebb életed,
S azt velem együtt szövöd,
Szemem bármikor nézheted,
Benne meglátod a jövőd.
Lennék én szemed ragyogása,
Hogy velem lásd a világot,
Lennék én szemed zokogása,
Hogy megöntözzek minden virágot.
Lennék én könnycsepp az arcodon,
Hogy végig folyhassak rajta,
Lennék én győztes harcodon,
Akkor nem kerülünk bajba.
Együtt nyerjük meg e csatát,
Melyben szerelmünk fakadna dalra!
Szerelmünknek senki sem szab határt,
Együtt jussunk diadalra!
Lennék bőröd, mely beborítja tested,
Hogy minden centiméteren lehessen Veled,
Lennék akár milliárdnyi sejted,
Hogy minden sejtedben eggyé váljak Veled.
Lennék a karod, hogy mindig öleljelek,

Hogyha egyedül vagy, sose félj,
El se tudod hinni, mennyire szeretlek,
Lennék az éjszakában a fény.

Mutatnám az utat, mely hozzám vezet,
Hogy együtt menjünk végig rajta,
Nyújtánám feléd a segítő kezet,
Szívünk is csak ezt akarta.
Lennék én a kabátod, ha fázol,
A gyufád, hogy tüzet lehelhessek,
Lennék az esernyőd, ha ázol,
S a takaród, hogy melengesselek.
Lennék a kenyered, hogy éhen ne haljál,
S jól lakj velem reggel, délben, este,
Lennék az italod, hogy ne szomjazzál,
Erre vágyik minden ember teste.
Lennék a napsütés fejed felett,
Cirógatnám kedves ajkad,
Csak éppen annyira, hogy ne égessen,
Csak annyira, hogy mindig akarjad.
Lennék cukor a kávédban,
Tejszínhab a tortádon,
A levesed a tányérban,
Kanalad a szádon,
A só az ételben,
Lennék a társad mindenben.

Lennék az életed értelme,
Mert Te az vagy nekem,
Mert Te vagy a szerelmem.
Lennék mindened.
Lennék az életed.
Örökre.

Fények és történetek mentén - Interjú Rigó Diánával, egy analóg lelki fotóssal

A fotózás iránti szenvedélyed egyfajta "örökségként" indult. Milyen érzés volt számodra ráébredni arra, hogy a nagypapád vágya rajtad keresztül vált valóra?

Érdekes pillanat volt, már felnőttként, sokévnnyi fotós munka után, egy teljesen hétköznapi beszélgetés során említette meg ezt anyukám. Mindketten rácsodálkoztunk, hogyan lehetséges, hogy korábban soha nem került szóba.

Azóta is sokszor eszembe jut, vajon mit szolt volna a nagypapám, ha megéli, hogy fotográfus lettem. Biztos vagyok benne, hogy lelkes támogatóm lett volna, bár szerencsére ez minden családtagomra igaz volt és a mai napig is az, bármivel foglalkozom éppen.

Azt írtad, olyan vagy, mint egy "hedonista egy svédasztalnál": mindenevő vagy a fotózásban. Mi az, ami a leginkább összeköti a portréfotózást a spontán street fotókkal a saját látásmódodban?

Az esztétikum. Különböző tanáraimtól többször is hallottam az évek során, hogy „túl szépek” a képeim. Ebben valószínűleg van igazság: kissé megszállottan igyekszem megtalálni és megmutatni mindenkinek a legelőnyösebb, legszebb oldalát.

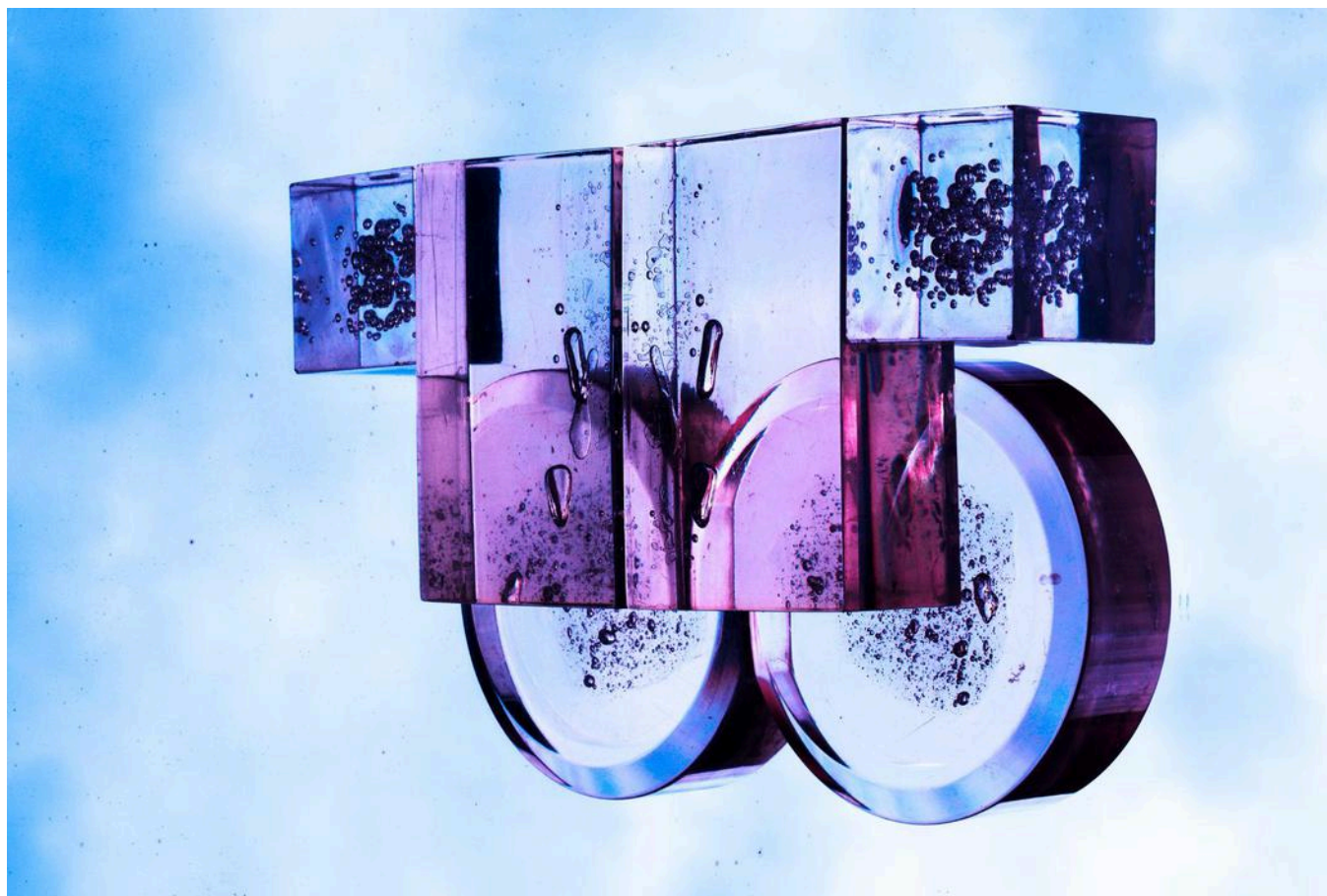
A streetfotóimról pedig egyszer a barátom fogalmazott meg valamit, ami nagyon közel áll ahhoz, ahogyan én is gondolok rájuk. Kapcsolatunk hajnalán azt mondta, a képeimen keresztül érezhető, mennyire szeretek mindent az életben, amit ő maga sosem tudott szeretni.

Hogy ez pontosan mit jelent? A streetfotózás számomra sokszor nem történetekről vagy konkrét eseményekről szól, hanem egyfajta vizuális ráhangolódásról. Vannak pillanatok, amikor egyszerűen összeáll a kép: egy szín visszaköszön valahol a háttérben, a fény úgy törik meg egy felületen, hogy új formákat hoz létre, vagy egy hétköznapi látvány rövid időre absztrakttá válik. Így alakul át valami egészen hétköznapi dolog vizuális élménnyé.

Legyen szó egy jól sikerült portréről vagy egy érdekes utcai jelenetről, számomra ugyanaz köti össze őket: az a személyes megélés, hogy valami a szemem előtt rövid időre harmóniába került, vagy ha úgy tetszik, a helyére.

A színek használata nálad nem csupán dekoráció, hanem a kompozíciószervezőereje. Hogyan dől el egy jelenetnél, hogy a fekete-fehér mély tónusai vagy a színek vibrálása fogja a legjobban kifejezni az adott pillanatot?

Jelenete válogatja: elsősorban attól függ, milyen hangulatot társítok hozzá. Sötétebb napjaimon már-már perverz élvezetet találok a pixelek halálában, és attól sem riadok vissza, hogy egy fekete-fehér képet egészen a grafikai hatásig toljak. Amikor viszont legszívesebben átölelném – vagy éppen megváltanám – a világot, ragyogjanak csak a színek.

Alkotó: Rigó Diána (Dió)

A hangulatomon túl persze az sem mindegy, mit kínál maga a jelenet. Szeretem életre kelteni a textúrákat, egy nyár végi égboltból kifacsarni minden benne rejlő színt, és nem csupán azt megmutatni, amit szabad szemmel is azonnal felfogunk. Ilyenkor az elkészültfotó nem egyszerűen leképezi a látványt, hanem tovább is viszi azt. Érdekes viszont, hogy általában már a kattintás pillanatában magam előtt látom, milyen lesz a kép az utómunka végeztével.

Life coach-ként és fotósként is emberekkel dolgozol. Hogyan segíti a coaching szemléletmód azt, hogy portréfotózás közben valakiből az „őszinte és önazonos” énjét tudd előhívni?

Érdekes módon nálam inkább fordítva alakult: nem a coaching szemlélet segített a portréfotózásban, hanem a fotózás vezetett el a coaching felé.

Az évek során egyre inkább azt vettem észre, hogy könnyen megtalálom az utat az emberekhez. Jól működöm azokban a helyzetekben, amelyekben bizalmat kell építeni, és valakit hozzásegíteni ahhoz, hogy megnyíljon. Hogy aztán megmutassa azt az oldalát, amelyet talán még ő maga sem lát tisztán.

A portréfotózásban ez sokszor azt jelenti, hogy sikerül előhívni egy őszinte, önazonos jelenlétet, és igen, akár az illető legelőnyösebb, legmagabiztosabb oldalát is.

Könnyen kapcsolódom, és sohasem jelentett számomra terhet, hogy valóban odafigyeljek a másokra. Mindig szerettem részese lenni annak, ahogyan valaki fokozatosan feloldódik, és egyre jobban érzi magát a bőrében.

A pszichológia is régóta érdekel, ezért jó érzés nemcsak látni, hanem valamennyire érteni és elő is segíteni azt a pozitív változást, amely ilyenkor a kamera előtt álló emberben végbemegy.

Idővel egyre tudatosabban kezdtem figyelni erre, és egyre strukturáltabban tudtam támogatni, hogy megszülessen valakiről egy olyan sorozat, amelyetszívesen lát magáról. Sokszor indul úgy egy fotózás, hogy azt hallom:

„Rólam nem lehet jó képet csinálni”, én pedig nem tudom megunni a végeredmény láttán megjelenő mosolyokat.

Tulajdonképpen innen egyenesen vezetett az út a coachinghoz, ahol különösen izgalmasnak találom a belső erőforrásokkal való munkát: amikor valaki felismeri és elkezdni használni mindazt, ami már eleve ott van benne.

A régi negatívok és diák gyűjtése mellett a modern technológia is jelen van az életedben. Mit ad számodra az analóg technika „lassúsága” a mai, digitális, rohanó világban?

A lelkem analóg, az agyam digitális.

A régi fotók, negatívok és diák gyűjtése számomra egyszerre kincskeresés és kincstalálás. Minden egyes kocka korlenyomat, és ezt nagyon tisztellem bennük. Fontosnak tartom megőrizni őket az enyészettől.

Ami engem illet, 1997 és 2004 között én is kizárólag filmre fotóztam, és nem tudom másképp megfogalmazni, mintha egy másik életben történt volna. Olyan volt, mint kibontani egy Kinder tojáást: soha nem tudtam előre, milyenek lesznek az elkészült képek. Sokszor még abban sem voltam biztos, mi szerepelt az utolsó kockán.

Apukám Zenitje hajlamos szaggatni a filmet, mégis életem egyik legjobb döntése volt, amikor 2010-ben egy házibuliban azzal fotóztam. Mindenkinek ajánlom. Az analógfotózás egyszerre kísérletezés és varázslat. A mágia ott van a lejárt filmben, a technika kiszámíthatatlanságában vagy egyszerűen a saját nem tudásunkban.

A digitális világ rohanása szerintem részben döntés kérdése. Készíthetsz egy képet iPhone-nal, tehetsz rá egy filtert, és már meg is oszthatod. Vagy cipelheted magaddal a nehéz 5D Mark IV-edet is, majd otthon hosszasan mazsolázhatsz a képek között, és ha még csak este tizenegy van, akár az utómunkának is nekiállhatsz.

Számomra tehát nem feltétlenül az analóg technika lassúsága a lényeg, hanem a bizonytalanság, a várakozás és az a fajta figyelem, amelyet kikényszerít. Nem látom rögtön az eredményt, nem tudok mindent azonnal ellenőrizni és korrigálni. Bizonyos értelemben el kell engednem az irányítást, és teret kell hagynom annak, hogy a kép részben nélkülem szülessen meg.

Az urbánus környezet, az építészet és az ember viszonya visszatérő téma nálad. Mit keresel leginkább egy nagyvárosi részletben, amitől az „figyelemre méltóvá” válik számodra?

Nehéz erre egyetlen választ adni, mert nincs egyféle recept.

Máskor viszont nem egy „kész” keretet látok, hanem egy pillanatot, ami magától áll össze: egy sziluettet az ég előtt, egy hirtelen berepülő madársereget, vagy egy váratlanul kialakuló jelene-
tet. Ezeket nem lehet megtervezni és talán pont ezért működnek ennyire.

A „Sziluett mesék” sorozatomban például az ember egyértelműen központi szerepet kap. Bár az arcok és részletek eltűnnek, a karakterek mégis felismerhetők: egy tinédzser a Szabadság hídon, egy idős pár a Keletinél és így tovább. A formák leegyszerűsödnek, de a történetek megmarad-
nak. Ez annak a bizonyítéka, hogy sokszor már egyetlen gesztus vagy tartás is elég ahhoz, hogy élet költözzön a képbe.

A mottód - „Ott lenni, meglátni, kattintani, megmutatni” - egy rendkívül tudatos folyamatot sejtet. Volt-e olyan „megismételhetetlen pillanat”, amit nem tudtál lencsevégre kapni, de mégis élesen él benned?

Elsőéves lehettem a Szellemképben, éppen a Dob utca felé siettem.

A Madách téren egy homlokzatot újíttak fel, már állt körülötte az állványzat. Ahogy befordul-
tam, egy régi Benetton-reklámba illő jelenetet láttam: a munkások különböző színű felsőkben,
munkavédelmi sisakokban egymás fölött álltak egy függőleges sorban, és szintrőlszintre adogat-
ták felfelé a csöveket. Isteni kép lett volna.

Csak hogy magassarkú cipő volt rajtam. A kopogására figyeltek, a tökéletes rend egy pillanat
alatt felbomlott, és már kezdődött is a füttyögés. Mire elővehettem volna a fényképezőgépet, a
kép megszűnt létezni.

Alkotó: Rigó Diána (Dió)

Talán még ennél is fájdalmasabb emlék az, amikor az Underworld forgatásán Kate Beckinsale toronyugrós jelenetét vették fel a Ferenciek terén. Akkoriban Budapesten még jóval ritkábbnak és különlegesebbnek számítottak a külföldi filmforgatások. Átsuhant rajtam, hogy itt valami érdekes történik, végül mégsem fotóztam. Ez valószínűleg örökké kísérteni fog.

Az ilyen elszalasztott pillanatok történeteiből akár egy egész könyvet is össze tudnék hozni.

Mit jelent számodra az alkotói hitelesség ebben a gyorsan változó világban, és mi az, amiből semmilyen körülmények között nem vagy hajlandó engedni, ha a művészetedről van szó?

Az alkotói hitelesség elsősorban felelősséget jelent a saját képeimért. Minden fotó a fotós szellemi tulajdona, ezért nyers képet soha nem adok ki a kezemből, mert egy kép számomra csak akkor tekinthető késznek, amikor már azt mutatja, amit alkotóként vállalni szeretnék.

Alkotó: Rigó Diána (Dió)

A portrék utómunkájánál kozmetikusként gondolkodom magamra, nem plasztikai sebészként. Szeretném a lehető legelőnyösebb oldalát megmutatni annak, aki előttem áll, de nem akarok egy másik embert létrehozni belőle. Riport- és dokumentarista helyzetekben pedig alapvetés számomra, hogy a kép a valóságot mutassa.

Nem félek az új technológiáktól, az AI-tól sem. Nyitottan fogadok minden újítást, és ha találok benne valami hasznosat, amit be tudok illeszteni a saját munkámba, megtanulom használni. Ugyanakkor nem érzem szükségét annak, hogy minden új trendet kövessek.

Arra törekszem, hogy folyamatosan túllépjek a saját korábbi szintemen, és közben megmaradjon bennem az önkritika. Abból sem engedek azonban, hogy legyen szabadságom hibázni, kísérletezni és időnként rossz döntéseket hozni. Elvégre az alkotói hitelességhez ez is hozzátartozik. Míg a coachingban én tartom stabilan a teret, a fotózásban örökmozgó vagyok.

AUTODESIGN

PROTECTI[®]

www.autodesign.hu

Üdvözlünk az AUTODESIGN-nál

Színvonalas védelem, egyedi stílus

- Karcálló felület**
- megőrzi az autó eredeti fényét**
- Bogárnyomok elleni védelem**
- UV - védelem**
- Vízlepergető réteg**
- Kőfelverődés elleni védelem**

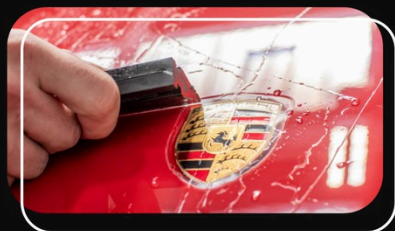
200 micron vastag
Poliuretán anyag
Öngyógyuló képesség
Könnyű tisztíthatóság
10 év garancia

Az Autodesign csapata több, mint 17 éve áll az autótulajdonosok szolgálatában, többek között, mint megbízható autófólia telepítő vállalkozás.

Szenvedély, alkotás, kreativitás, ami előre visz 17 éve. Ügyfélköröm teljes elégedettsége biztosítja cégem és csapatom jövőjét!

Csurgó Balázs cégtulajdonos

A védőfóliák széles választéka áll rendelkezésünkre, fényes átlátszó, matt és színes változatokban. Nem csak a karcokat, kőfelverődéseket és egyéb külső hatásokat tartják távol, hanem megőrzik járműve eredeti megjelenését több mint 10 éven át. Bátran elindulhat a város vagy országút forgalmas útjaira anélkül, hogy aggódnia kellene a felületi sérülések miatt.

MAXIMÁLIS VÉDELEM KEVESEBB AGGODALOM!

Mitől véd a PPF?

- felverődő kavicsok
- parkolási horzsolások
- karcok ellen
- bogár beégése ellen

www.autodesign.hu
hello@autodesign.hu

06705476348

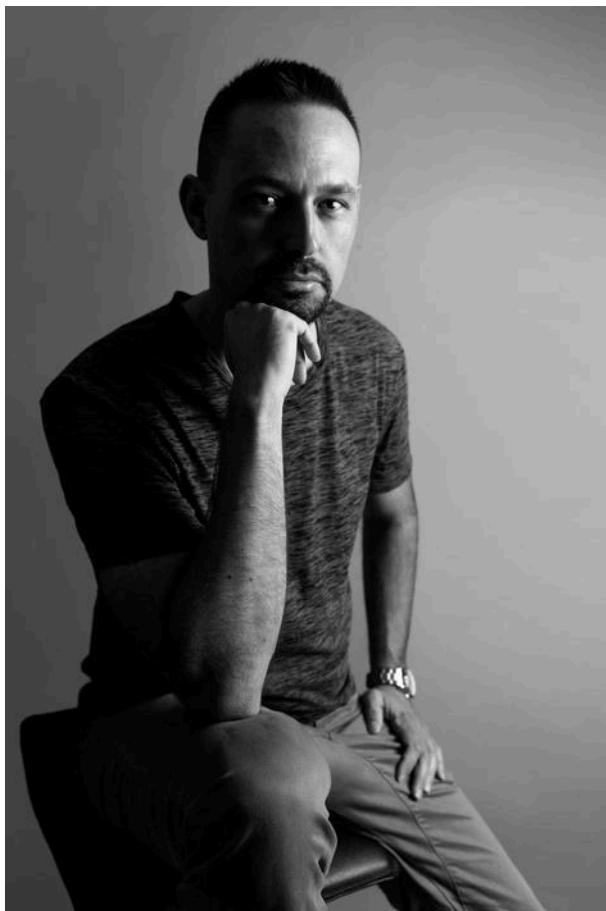
AUTÓFÓLIÁZÁS
VÉDELEM ÉS DESIGN

A halogatástól a belső békéig - Út a verssorokhoz és a képzeletbeli világokhoz

Amikor a hosszan érlelt belső nyomás utat tör magának, nemcsak versek és történetek születnek, hanem egy új, békésebb belső világ is. Mészáros Csaba első alkotói korszakáról, a természet tempomáról és a képzelet teremtményéről mesél.

Azt írtad, az alkotói út, amely „hosszan érlelődött”, idén kezdődött. Mi volt az a végső felismerés vagy pillanat, ami miatt úgy érezted, most már nem halogathatod tovább az írást?

Az egyik rossz tulajdonságom, hogy szeretek halogatni dolgokat. Ahogy telt az idő egyre jobban gyűlt bennem a nyomás, és egy pillanatban lerepült a fedő a fazékról. Valahogy így volt ez az írással kapcsolatban is. Én is abba a hibába estem, hogy mindig volt valami, amit még előbb meg kell csinálni, el kellett intézni vagy olvasni, megtanulni stb., és ha az megvan akkor majd jöhet ez. Nem meglepő módon, a kipipált dolog helyére mindig érkezett valami más, az írás meg nem haladt. Ezt elégettem meg idén, és mondtam, hogy nem várok tovább, írom, amit tudok, ahogy tudom, és majd az alkotás közben szépen lassan megtanulok mindent amit kell.

Milyen érzés volt az első, tudatosan papírra vetett gondolatokat átadni a „kollektív szellemi tudatnak”?

A természetet nem díszletként, hanem „alapállapotként” írod le. Mennyire segít a természet csendje abban, hogy megtaláld a szavakat a benned lévő feszültségekre?

Egy hívő embernek sok esetben a templom csendje szükséges, hogy meghallja Istent. Nekem a természet jelenti a templomot. Amikor ott vagyok, akkor próbálok fülelni, hogy meghalljam az univerzum kis rejtett rezdüléseit, amiből ihlet születik. Amikor azt írom, hogy a természet alapállapot, akkor az nem jelent mást, mint azt, hogy az élethez szükséges alapállapot. Fizikailag le lehet élni egy életet, egy fallal körülzárt városban is. A lélek azonban ott halott lenne. Lélek nélkül az emberi létezés pedig érvényét veszti. A természetben sokkal könnyebb megtalálni a létezés fontos kérdéseire a választ, ha pedig azt kiírom magamból, akkor a belső feszültség is csökken.

Írásaidban gyakran szembesítesz. Melyik a nehezebb: egy nehéz társadalmi kérdést megfogalmazni, vagy saját magaddal szembenézni egy-egy verssor írásakor?

Utóbbi mindig nehezebb. Amikor kritikát fogalmazok meg, akkor fel kell tennem magamnak is a kérdést, hogy vajon én megfelelek-e azoknak a kívánalmaknak, amelyeket látni szeretnék a világban. Időnként ezek a kérdések kellemetlenek. Ez azonban nem baj, mert nem hagy elkenyelmesedni. Ameddig ezek csak alkalmanként okoznak kellemetlenséget, addig nincs baj, ha viszont a kivételtől törvény lesz, ott az ember egy zsákutcába sétált bele, amiből nagyon gyorsan vissza kell fordulni.

A líra mellett a fantasy és a történelmi regény világa vonz. Mi az a szabadság, amit ezek a műfajok adnak neked a valóság vizsgálatakor?

Hogy létezik egy másik valóság. Ha pedig ezt nem látom a világban, akkor meg kell teremteni az írással. Létre kell hozni azt a világot, amit a valóságban látni szeretnék. Akiknek tetszik azok pedig beköltözhetnek. Amit teremtettem, már nem csupán a te világod lesz, hanem másokban is tovább él. Így épül a lelkekben egy új menedék, amely tisztább, mint amit odakint találunk. Közben pedig törekedni kell, hogy olyan életet élj, hogy a könyved hőse, akár te is lehess.

Azt vallod, a változás mindig egyéni szinten kezdődik. Az eddigi alkotásaid hatására éreztél-e már változást a környezetedben vagy a saját belső világodban?

Igen. Nyugodtabb lettem. A belső feszültség, ami szorított, elkezdett enyhülni, mivel elkezdtem a gondolataimat kiárasztani. Úgy érzem, jó úton vagyok és már látom magam előtt az ösvényeket, amiket végig kell járnom. Nem mindegyiken tudom, hogy mi vár rám, de az alkotás most olyan izgalmas élmény, hogy a nehézségeket is játékként fogom fel. Számos tervem van, de ezek már nem nyomasztanak, mint korábban, hanem inkább inspirálnak, hiszen már útközben vagyok. A környezetem pedig észrevette, hogy nyugodtabb lettem.

Hogyan éled meg ezt a friss, intenzív alkotói szakaszt? Vannak-e már olyan „képzeltbeli kontinensek”, amelyeket mindenképpen be szeretnél járni a készülő regényedben?

Röviden összefoglalva: flow élményben vagyok, amikor most alkotok. Ami pedig különös elégedettséggel tölt el, az az, hogy ez nem öncélú élvezet. Hiszem, hogy az alkotásaimmal gazdagítani tudom az irodalmat és a kultúrát. Úgy érzem, hogy esélyt teremtettem magamnak arra, hogy valami maradandót alkossak, amit itt hagyhatok magam után, ha már nem leszek. A regény még csak a fejemben íródik. Egyelőre térképek, tájak, helyszínek, vallások születnek. Nagyon hosszú világalkotás és tervező munka áll még előttem, de már napoztam néhány tengerparton, jártam néhány kastélyban, és aludtam titokzatos erdőkben a tábornok mellett 😊

Mit jelent számodra az alkotói hitelesség ebben a gyorsan változó világban, és mi az, amiből semmilyen körülmények között nem vagy hajlandó engedni, ha a művészetedről van szó?

Az alkotói hitelesség az, hogy amiről beszélek és írok, azt én magam is műveljem a való életben. Az ég felé igyekezés, legyen folyamatos testi, lelki, szellemi fejlődés és törekvés. Számomra fontos, hogy egy művésznak legyen saját értékrendje és világképe. Nem hiszek abban, hogy pusztán az aktuális divatokhoz való alkalmazkodás hosszú távon értéket terem. A művészettörténet pontosan azt tanítja, hogy amikor válság van, akkor ebből a kiutat általában a klasszikus értékekhez való visszafordulás jelenti. Én ezt próbálom meg képviselni az irodalomban és a kulturális térben.

Mészáros Csaba: Konzervdobozban találtam az eget

Rozsdás doboz hevert,
a part menti sárban.
Esővíz gyűlt bele,
egy régi zivatarban.

Lehajoltam hozzá,
az ég nézett vissza.
Felhők úsztak benne,
mind patyolat tiszta.

Egy madár árnyéka,
remegett a vízen.
A világ ott lapult,
a horpadt fémen.

A természet válasza:
így talán egyszer,
megmarad mindaz, mit
elhasznált az ember.

Mészáros Csaba: A toll súlya

Nem könnyű tárgy a toll a kézben,
bár annak látszik odafent.
Súlyát nem a tinta hordozza,
hanem mit a leírt gondolat megüzent.

Mert aki egyszer szót teremtett,
nem csupán önmagáért felel.
Minden mondata nyomot hagyhat,
ha egy másik lélekhez utat lel.

Ne add tovább, mi félig készült,
mely az érvényben kicsorbul.
A fércmunka felett a törvény ítél,
ahol az idő könyörtelennek bizonyul.

A szó nem attól lesz maradandó,
hogy a múlandó divattal alászáll.
Hordozza inkább ezredévek igazát,
mely az idő próbáján is megáll.

Ne félj kidobni száz papírt sem,
ha százegyedik lesz a jó.
A türelem sokszor többet alkot,
mint ezer elsietett szó.

Mert minden vers egy néma eskü,
mit alkotója önmagával köt,
ha már egyszer tollat emelt,
tehetséggel írja meg a jövőndőt.

Mészáros Csaba: Az életre kelt fénykép

1921, Balassagyarmat

A kis Ilonka úgy szaladt, ahogy csak a lába bírta. Hatéves létére már némelyik fiút is hagyta, ami bizony gyakorta okozott perlekedést köztük, ahogy Gyarmat határában játszottak, mert hát azok a fiúk bizony nehezen tudták ezt megemészteni. Most azonban nem a többi gyerek előtt futott a fogócska csatában, hanem tüstént házukhoz iramodott.

- Nagypám! Nagypám! Hol van? - kiáltotta, ahogy beszaladt a kertbe.

- Mi ez az átkozott ricsaj? - szaladt ki a házból Ágnes asszony.

- Hol van nagypám? - kérdezte zihálva Ilonka nagyanyjától.

- Nincs itthon. Elment a szatócsboltba. Ha már itthon vagy, akkor... - Ágnes asszony még belekezdett a mondatba, de a kis Ilonka azt már meg se hallotta, mert amint megtudta, merre találja nagypját, azonnal utána eredt.

Mi a fene ütött ebbe a gyerekebe? - morfondírozott Ágnes asszony.

A kis Ilonka meg sem állt a szatócsboltig. Az utolsó pár lépését már lassan tudta csak megtenni, mert alig kapott levegőt, és még így sem volt róla meggyőződve, hogy amint nagypja elé áll, el tudja mondani, hogy mi a nagy igyekezet oka. A szatócsbolt elé érkezve körbepásztázta kis szemével az épületeket, és nagypját kereste. Meg is látta, amint a szatócsbolt melletti épület előtt beszélgetett egy másik férfival. Odabicegett hozzá, és próbált szavakat formálni, miközben zihálva nagypja karját rángatta.

- Fényk... fénykép... fényképész bácsi. - dadogta.

- Ne rángass, te gyerek! Hát mi lelt téged? Valami baj van tán? - méltatlankodott az öreg.

- Megjött a fényképész bácsi, mennünk kell haza.

- Na, állj meg te gyerek, mielőtt elfenekellek! Milyen fényképész?

- Azt nem tudom, de képeket készít. Nagyon szépeket. Nem kell érte fizetni.

Az öreg ráncolta a homlokát. Hallott már ilyesmiről, hogy a városokból jönnek mindenféle gépekkel, és képeket készítenek, de előben még sose találkozott egyetlen ilyenekkel sem.

- Kérem, nagypám, csináljunk képet! - kérlelte a kis Ilonka nagyapját.

- Ide figyelj, édes lányom! Nekünk nincs időnk ilyen számátságokra. Van épp elég dolgunk odahaza. Amint hazaértünk, Ágnes kerít is neked valami munkát, amivel lefoglalhatod magad.

- Nagypám, kérlek! Legalább nézd meg a képeket. Olyan szépek. Elvisznek minket máshova is megmutatni. Híresek leszünk.

Elmosolyodott az öreg.

- Csillagom, figyelj ide rám. Az efféle dolgok uraságoknak valók. Mink egyszerű emberek vagyunk. Az életünket nem szokás megörökíteni. Csak addig emlékezünk egymásra a családban, amíg át tudjuk adni a történeteinket. Száz év múlva már senki nem fogja tudni, kik voltunk.

Ilonka nagyon elszomorodott, ajka lebiggyedt, szája sírásra állt. Nagypja megsajnálta, és megfogta a kezét.

- Na, gyere! Nézzük meg azokat a képeket! - mondta, hogy egy kicsit enyhítse unokája bánatát.

Miközben hazafelé tartottak, elhatározta, hogy elmondja neki, miért felesleges az ilyen úri huncutság. Arra azonban nem számított, hogy a kis Ilonka hajthatatlan lesz, és nemigen hagyta magát lebeszélni. Mire hazaértek, úgy festett, már ő áll nyeresre.

- Ágnes! Megjöttünk. Gyere, mert nem bírok ezzel az átok gyerekekkel!

- Na végre! - jött ki a házból Ágnes asszony. - Éppen ideje volt, hogy haza kódorogjatok. Már megijedtem, hogy valami baj történt, úgy elviharzott ez a gyerek az előbb.

- Nincs semmi baj, azon kívül, hogy nem hagy békét nekem ezzel a átkozott fényképésszel.

- Mivel nem hagy békén? - képedt el Ágnes asszony.

- Tudod, vannak azok a városiak, akik mindenféle ördögi masinával képeket csinálnak.

- Mit akarsz te csinálni?! - ripakodott rá a kis Ilonkára.

- Fényképet! - dobantott dacosan Ilonka. - Mirőlunk, hogy híresek legyünk!

Ágnes asszony is sokat megélt nő volt, de most kikerekedett szemmel bámult urára.

- Igen... én is ilyen fejet vágtam, amikor először meghallottam. - nyugtázta felesége ábrázatát.

Közben ricsajra lettek figyelmesek. Az úton egy idegen haladt a házuk felé, akit gyereksereg vett körül.

- Ő az! - kiáltott fel Ilonka.

Kérdőn visszafordult nagyszülei felé, és igyekezett árva szemeivel beleegyezést kicsikarni.

- Az ég áldjon meg. Menj! Szólj neki! - hangzott nagypjától az engedély, egy nagy sóhaj kíséretében.

Ilonka úgy iramodott meg a fényképész felé, mint akit puskából lőttek ki. Tibor - merthogy így hívták nagypját - Ágneshez fordult, és így szólt:

- Menjünk, öltünk fel olyan öltözéket, ami mutat valahogy. Ki tudja, lehet, egyszer ennek a lánynak igaza lesz. - mondta mosolyogva Tibor Ágnes asszonynak, aki szemlátomást elgondolkodott, hogy ura meghibbant-e.

Ilonka közben odaért a fényképészhez. Nem kis harcot kellett vívnia, hogy a közelébe kerülhesen, annyi gyerek vette körül. Miután elmondta neki, hogy képet kérne tőle, a fényképész csak maga köré mutatott, hogy itt bizony az összes gyerek azt szeretné.

- De mi családi képet készítenénk. - tett ajánlatot Ilonka.

Erre már felcsillant a fényképész szeme, mert tudta, hogy bizony vidéken igencsak bizalmatlanok az idegenekkel szemben, pláne, ha mindenféle masina is van náluk. A családi képek pedig kétségtelenül jobban mutatnak, így hát kíváncsian tette fel kérdését:

- Te, anyukád és apukád lennétek rajta a képen? - kérdezte a fényképész érdeklődve Ilonkát.

- Nem... - sötétte le a szemét Ilonka. - Apukám meghalt a nagy háborúban, anyukám meg Salgótarjánban dolgozik, és csak hétvégén tud hazajönni. Nagyszüleimmel élek, meg a Buksival. Mink lennénk rajta a képen. - válaszolta kissé szemérmesen Ilonka.

- Nagyszerű! - csattant fel a fényképész. - Az ilyen képeket szeretem. Akkor mehetünk is.

Sokat nem kellett haladniuk, mert a menet közben megérkezett a házuk elé. Ilonka boldogan szaladt be a házba.

- Nagypám! Nagypám! Itt van a fényképész bácsi. - kiáltotta.

- Jövök már! - válaszolta Tibor, azzal kilépett az udvarra. - Eredj a házba, nagyanyád segít átöltözni!

- Jó napot! - köszönt a fényképész. - Vámos Aladár fényképész vagyok.

- Jó napot! Kádár Tibor vagyok.

- Van valamilyen kívánságuk, hogy milyen képet készítsek?

- Nincs nekünk. Ez az ördögfióka akarja mindenáron ezt a képet.

- Aranyos gyerek, és hát igaza is van. Ezeket a pillanatokat meg kell örökíteni az utókornak.

- Az... Hát... - mosolyodott el Tibor, mert továbbra sem hitt abban, hogy az ilyesminek bármi értelme lenne, azonban mivel szegény család révén sokat nem tudtak adni unokájuknak, így hát belement, már csak a kislány öröméért is.

Megérkezett közben Ilonka és Ágnes asszony is, így hát minden készen állott a fotóhoz. Ilonka azonban felharsant.

- Várjatok! Mindjárt jövök! - kiáltotta, azzal elszaladt a kert hátsó részébe.

- Hát ez meg hova a ménkűbe ment már megint?! - fakadt ki Tibor.
- Úgy hiszem, hogy még valaki hiányzik a képről - vetette fel a fényképész.
- Ahh... csak nem?! - temette arcát a kezébe Tibor.

Ágnes asszony még nem értette, és kérdően tekintett férjére. Mire azonban válaszolhatott volna, Ilonka már hozta is Buksit. A kutya boldogan szaladt mellette. Most már minden készen állt a képhez! A fényképész beállította a családot a megfelelő helyre, és elkészült az első kép. Ilonka nagyon boldog volt.

- Arra gondoltam, hogy csinálnék egy másik képet is - mondta a fényképész. - Ez lehetne férj és feleség képe.

Tibor bólintott. Igazából már mindegy volt, hogy egy vagy két kép készül; ha már kiöltöztek, akkor miért ne.

- Láttam az ajtó mellett egy sétatobot - jegyezte meg a fényképész. - Megtenné, Tibor, hogy a kezébe veszi? Szépen mutatna a képen - adta az instrukciókat a fényképész.

Tibor pedig igyekezett megtenni, amit kért.

- Ezt a sétatobot még a lányom férje készítette. Asztalos volt, még azelőtt, hogy bevonult volna, még mielőtt...

- Igen. A nagy háború... Ilonka elmesélte - jegyezte meg a fényképész.

Tibor biccentett, aztán kihúzta magát. A második kép is elkészült. Ilonka odaszaladt Vámos Aladár fényképészhez, és megölelte a lábát.

- Köszönjük, fényképész bácsi! - hálálkodott Ilonka.
- Szívesen, kis leányom. Minden jót kívánok önöknek! - azzal összepakolta a felszerelését, és búcsút intett nekik. Továbbindult, hogy új fotótémát keressen.

Az évek csendesen múltak. A ház előregedett, a kert megváltozott, nevek halványultak el.

2021, Budapest

Az idős nő lassan tipegett a teremben. Fia lépdelt mellette, és karjával tartotta, hogy az egyensúlyát meg tudja őrizni. Teste már hanyatlóban volt, but az emlékei még élesek és tiszták voltak. Ahogy haladt a fényképek között, mintha keresett volna valamit. Fia sem tudta pontosan, hogy micsodát; ő csak elkísérte erre a kiállításra édesanyját. Aztán egyszer csak megállt az egyik fal előtt, ahol a fénykép állt.

- Ez az, amit kerestél, édesanyám? - kérdezte a fiú.

Anyja csak bámult maga elé szótlanul, majd egy könnycsepp csorgott végig az arcán.

- Igen, fiam. Ők azok - válaszolta néhány pillanattal később.

Ahogy álltak ott szótlanul, egyszer csak egy csoport érkezett meg a hátuk mögül, akiknek egy vezető tartott előadást.

- Itt látható az a 25 ezer üvegnegatív, amelyeket a múzeum munkatársai 1921-1922-ben mentettek meg a pusztulástól, és amelyek feldolgozása csaknem száz évvel később hozott új eredményeket - mutatta be a kiállítás tárgyát az érdeklődőknek. - A legtöbb esetben nem tudjuk, kik voltak ők. Nem maradt fenn a nevük, történetük, sorsuk... - majd halkulni kezdett a vezető hangja, ahogy haladtak tovább a teremben.

Az idős nő elmosolyodott, és a fiához fordult.

- Tudjuk, kik voltak, és a történetüket is ismerjük. Ő itt a képen Ágnes asszony és Tibor bácsi - aztán lehajolt a kutyához a fényképen, és ujja végével megérintette az üveget. - És ő Buksi.

- Valaki azonban hiányzik a képről.

- Kicsoda? - kérdezte a fia.

- Az, aki elmesélte az ő történetüket. Az édesanyám. Ilonának hívták.

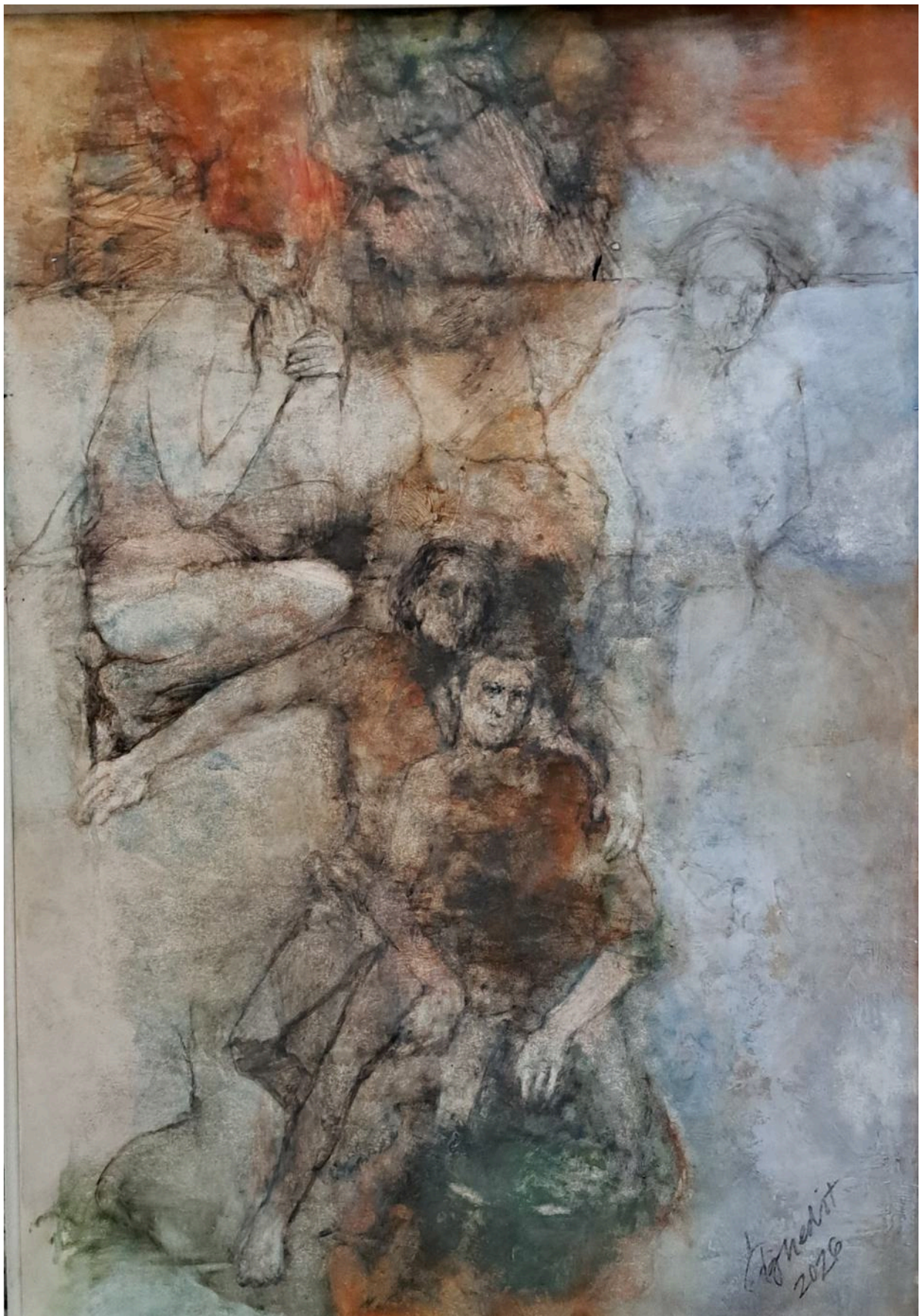
Amikor a festék rétegei elmesélik a csendet - Ágh Edit bemutatkozása

Festek, de igazából grafikus alkat vagyok.

Jellemző rám, hogy addig rakom egymásra a festékrétegeket, amíg elvész a konkrét, és megjelenik a megfoghatatlan. Az, ami mellől ha el is lépsz, veled marad csendben – ami inkább csak sejtet, mint megmagyaráz. Talán azért van ez így, mert ezek nem is hagyományos festmények, inkább festékekkel készült rajzok. Nem csupán egyetlen hirtelen gesztus szülöttei, hanem az egymásra rakott vonalak, az ecsetnyomok, valamint a visszatörölt, elkent rétegek aprólékos eredményei.

Van, amikor nagyon is konkrét az indulás, amikor érthető a szándék: megörökíteni valamit, aminek számomra jelentősége van. Aztán lassan, elmosódva, elfelejtve és újra megtalálva mégis halványan feldereng valami más, aminek utat kell engedni.

Ezek a művek mesélnek a hiányról, a magányról, az örömről és a veszteségről is. Szavakban beszélni ezekről sokkal nehezebb, de az ecset feloldja ezt a terhet bennem. Így születik meg nálam egy alkotás.

Alkotó: Ágh Edit: Semmiért egészen /olaj-farost, 54x77 cm/

Alkotó: Ágh Edit, Remény /olaj-farost, 50x70 cm/

Alkotó: Ágh Edit, Rejtett dimenziók /olaj-farost, 50x70 cm

A természet öléből a fantázia világába - Bemutatózik Adorjáni Erzsébet

A Vértes hegység völgyében, egy nyugodt kis faluban, Vértesacsán nőttem fel, és azóta is ott élek. A természetjárás mellett az írás a másik legnagyobb szenvedélyem, amely már gyermekkorom óta elkísér. Elsősorban a verseket és a meséket részesítem előnyben, de sci-fi és kaland jellegű történetek is kerültek már ki a kezeim közül.

A fantáziám és a képzelőerőm igencsak élénk, ezek vezérlik legtöbbször az írásaim megszületését. Verseim és dalszövegeim tartalmát sokszor a pusztai valóság ihleti, de adódik olyan pillanat is, amikor az alkotás folyamata közben egészen a tündérvilágba csöppenek. Jelenleg egy új gyerekkönyv írásán dolgozom. Hiszem, hogy ez a szenvedély az, amelyet életem végéig hűen magammal viszek.

Adorjáni Erzsébet: Szunnyad a világ

Szunnyad a világ, jégkristályba ölelve állnak a fák,
Boldogan nézem, s etetem az éhes madarak hadát.
Csivitelve meghálálják,
Hintázva egy faágon pihen
amelyik csak nekem dalol,
Most ez talált szíven.
Aztán csendben elillannak, úgy mint egy vétlen gondolat,
Mint a síneken közeledő, száguldó gyorsvonat.
Mintha ott sem lettek volna,
Eltűntek, mint százezer pillanat,
Miket újra álmodsz, újra éled
Amíg eljön a pirkadat.
Aztán felébred a világ, a szíved is új zenére játszik,
Bár odakint vadul a tél, de szemedben a tavasz tüze látszik.

Adorjányi Erzsébet: Hajnali csend

Csendben voltak a fák,
Nem susogtak, nem hajoltak fölém,
Csak a hajnalórán eget szelő
Fecskék gyűltek körém.

Léptem nyomán ott maradt még
A visszajáró múlt,
Lelkem szavát az sem érti,
Kiért szívem lángra gyúlt.

Egy új dallam kísért el,
Mely szövegét az élet írta át,
Dúdolják a korán kelő méhek,
Mint egy régi balladát.

Ez a hajnal is szép, de tudom,
Még ezer ilyen vár,
Hol a harmatcseppben fürdött tündér
Lábujjhegyen jár.

De csak az látja, kinek képzelete
Érinti az eget,
Hol a végtelenbe ér a mosoly,
Mi a csodák útján vezet.

Még csendben vannak a fák,
De most kicsit lehajlott az águk,
Országút porába hullott
Elnyílt viráguk.

Én is csendben szólok,
A semmiből várom, hogy felelj,
Hogy a napistennő szárnya alatt
A felhők fölé emelj!

Adorjáni Erzsébet: Sziklakövek

Akár egy meredek hegy, olyan az életünk.

Kitaposott ösvény helyett, sokszor sziklás helyre érkezünk.

S bár felfelé tartunk és óvatosan lépkedünk,

Valahogyan mégis mindig rögös tájra tévedünk.

De mert sziklák vagyunk mi is, csak mászunk felfelé,

Vissza sosem nézünk, hogy milyen is volt lefelé.

Akkor sem, ha felettünk egy nagyobb szikla vár,

Mi önteltségből, már csak azért is a te utadba áll.

De vigyázzon minden haragos hegydarab, mert

A végén a testükből csak összezúzott kő marad!

Mert ha tartásod ingatag, szíved súlya nehéz,

Mélybe húz a büszkeséged és összetörsz, míg leérsz.

Mi kicsik pedig feljebb jutunk, de ott is azok maradunk!

Mert nekünk jó így, s mint erős kövek a sziklaszirtig haladunk!

Büszke mosollyal viszonzod majd, ahogy a nap süt veled szembe,

De ide is csak az juthat el, ki előbb a lelkét teszi rendbe!

Mert ne hidd, hogy kemény vagy, ha belül sok a repedés!

Segít majd a jóindulat, szeretet és nevetés.

Ezek adják meg az erőt, hogy sziklakővé válhass,

Kihúzza magad büszkén, végül a hegy tetején állhass!

A tempera mágiája hetvenen túl is - Bemutatkozik Csernyánszki Bertalan

Csernyánszki Bertalan vagyok, hetvenkét éves nyugdíjas. Későn érkező, de annál mélyebb szenvedélyként 2017-ben kezdtem el festeni: autodidakta módon, saját magam kutatva fedeztem fel a festészet rejtelseit.

Miután kipróbáltam az olajfestéket is, végül a tempera mellett horgonyoztam le. Igazi kihívást éreztem benne, és hamar rátaláltam a varázsára: szeretem a gyors száradása adta lendületet, a szépségét pedig a színek csodálatos légységében és ezernyi rejtett árnyalatában leltem meg. Kezdetben akvarellpapírra dolgoztam, utána léptem át a vászon világába, ma pedig már leginkább farostlemezre viszem fel a kompozícióimat.

Alkotásaim fő témái a lenyűgöző tájak, de legalább ekkora örömmel örökítem meg az utcák, tanyák, csendes falvak vagy életteli városrészek hangulatos részleteit is.

Csernyánszki Bertalan

Utca részlet

Csernyánszki Bertalan, Téli táj

Alkotó: Csernyánszki Bertalan, Téli Hold fényben

Racionalitás és intuíció határán - Beszélgetés a fény erejéről Gaál Magdolnával

A precíz, logikus gondolkodást igénylő adótanácsadói pálya és a fekete vászonra festett, fénnel teli absztrakt világ találkozása különleges belső utazásra hív. Gaál Magdolna arról mesél, hogyan fonódik össze a racionalitás és az intuíció a művészetben.

A matematika és az adótanácsadói szakma nagyon precíz, logikus gondolkodást igényel. Hogyan hat egymásra ez a racionális, strukturált háttér és a festészet ösztönös, érzelmi világa az alkotói folyamat során?

A volt főnököm egyszer azt mondta rólam: azt irigyli tőlem, hogy mindig két csatornán gondolkodom. Nem értettem pontosan ezt a kijelentést. Úgy magyarázta, hogy mindig van egy „b” tervem, és nagyon jók a megérzéseim, intuícióim. Ez bármennyire is furán hangzik, az adótanácsadói szakmában nagyon fontos: rá kell érezni arra, hogy az ügyfélnek tulajdonképpen mi a legfontosabb szempont a problémája megoldásában, és a számok racionalitása mögött meg kell látni az emberi teljesítményt. A matematika precizitási kényszere mögött a logika vitte előre a legtöbb matematikai tudományos felfedezést, így az szinte tautológia, hogy a felfedező és alkotó készség talán ebben is bennem volt. A festészetben pedig képileg próbálom kifejezni ezeket a racionális tényeket vagy intuitív gondolatokat. Így már nincs is olyan messze az eredeti szakmám és a festészet iránti szeretetem között.

2017-ben tért vissza a festészethez, és ekkor ismerkedett meg a fekete vászon technikájával, ami azóta is a kedvence. Miért pont ez a sötét alap adja meg a legnagyobb szabadságot Önnek az alkotásban?

Igazából erre nincs racionális érvem, azon kívül, hogy az a meggyőződésem, hogy a sötét alap megfelelő kontrasztlehetőséget ad az általam leginkább kedvelt sárga-narancs-vörös árnyalatoknak, és szépen kidolgozhatók rajta a kék sötétebb tónusai is úgy, hogy a kép elsősorban a fényt, a pozitív gondolkodást és a ragyogás szépségét mutassa anélkül, hogy a képekre külön „fényeket” vetítenék. Tudom, Goya rémálmait festette a „fekete képekbe”, de ott a cél a rémes gondolatok még horrorisztikusabbá tétele volt, és tulajdonképpen ezeket nem is szánta a nagy nyilvánosságnak, inkább a belső feszültségeit vezette le, a képeket pedig a saját szobájában tartotta. Ugyanakkor ott van Munkácsy, aki direkt bevonta fekete bitumenes réteggel a vásznait, és erre a fekete alapra vitte fel az olajfestéket, amely a festékrétegek áttetszősége miatt különleges fényhatásokat kölcsönzött műveinek. Én messze nem akarom magamat összehasonlítani ezekkel a világhírű művészekkel, inkább csak azt szeretném érzékeltetni, hogy mennyire más hatású lehet egy fekete, egy fehér vagy egy natúr vászonlapra készített mű. Példaértékűnek tekintem a munkásságukat.

Figuratív absztrakt festményein a valóság és az álom keveredik. Amikor a vászon elé áll, inkább egy tudatos koncepciót igyekszik megvalósítani, vagy hagyja, hogy a vásznon kirajzolódó formák vezessék a gondolatait?

Amikor a vászon elé állok, legtöbbször már néhány vázlatrajz megelőzi ezt a pillanatot. De a vázlatok – amik leginkább a valóságból táplálkoznak – a vásznon színesednek igazán ki; bár egy álom már él bennem az ott megvalósítandó színekről és formákról, nagyon sokszor nem egészen az lesz a végső szín- vagy formavilág. Időközben ugyanis jönnek még új intuíciók és a „nem, ez így nem lesz igazán jó” gondolatok által inspirált változatok, amik végül is a befejezett festményhez vezetnek. Van, amikor napokig, esetleg hetekig félbehagyok egy-egy vásznat, és elkezdek egy másikat, majd valami hetedik érzék alapján újra nekiállok a félbehagyott vászonnak, és befejezem.

Azt írta, a festészet egy olyan önkifejezési forma, ami „új szögből helyezi el az ötleteket”. Mit remél, milyen „élményt” vagy felismerést visz magával az a néző, aki elmerül az Ön alkotásaiban?

Szeretném, ha a nézőben – anélkül, hogy ránézne a festmény általam adott címére – valami hasonló gondolatot ébresztene, és azt gondolná: „Tényleg, ez valóban ilyen is lehet!”, vagy „Tényleg, milyen érdekes, hogy ezek a színek vagy formák milyen barátságosak vagy vidámak, jobban érzem magam tőlük.” Talán azt is elérhetik a festményeim, hogy a racionális részletek mögött meglátják az álmot, vagy ők maguk álmodnak mögé történetet.

Milyen hatással van az alkotói fejlődésére az, hogy immár több éve a BUKET és a Fine Arts Capital Művészeti Egyesület tagja is? Miben segíti a közösségi lét a külföldi kiállításokon való sikeres szereplést?

Azt gondolom, hogy fontos látni a művésztársak alkotásait, beszélgetni, gondolatokat cserélni. Fontos az is, hogy ezekben a közösségekben visszajelzést kapjak a műveimről, arról az irányról, amerről elindultam és amerről tartok. Ezeknek a közösségeknek a vezetői is sok hasznos tanácsot tudnak adni arról, mi az, ami esetleg még előbbithetne a művészi pályámon. Ezek a közösségi kiállítások adtak bátorságot ahhoz is, hogy külföldi kiállításokon való megjelenésekre pályázzak. De ezek fordítva is működnek, mert ezek a külföldi megjelenések is sok segítséget adtak a munkámhoz: a külföldi művészek és munkáiknak megismerése, sőt, a nemzetközi hírű kurátorokkal és műkritikusokkal való találkozás újabb nagy löketet adott ahhoz, hogy a festészetemben az önazonosságot tudjam képviselni. Ez nagyszerű szabadságot ad.

Ha a festészetét egyetlen szóval kellene jellemeznie, ami összefoglalja a fekete vászon misztikumát és a sajátos stílusát, mi lenne az, és miért?

Ha megenged egy szókapcsolatot az egy szó helyett: a „fény ereje”. Ez jellemzi talán legjobban azt az érzelemvilágot, amit a festészetben meg szeretnék jeleníteni, és ehhez kitűnő alap az általam imádott fekete vászon.

Alkotó: Gaál Magdolna
Kép címe: Az ébredés csodája
Mérete: 80 cm X 70 cm (olaj)

Alkotó: Gaál Magdolna
Kép címe: Egy boldog szám
Mérete: 70 cm X 50 cm (olaj)

Alkotó: Gaál Magdolna
Kép címe: Újjászületés
Méret: 60 cm X 50 cm (olaj)

Időt teremteni a vászonhoz - Interjú Barkasziné Leskó Gyöngyivel

A felelősségteljes pénzügyi világ és a négygyermekes családapája vagy édesanyja mindennapjai mellett hogyan fér meg az elmélyült, nemzetközi sikereket hozó festészet? Barkasziné Leskó Gyöngyi mesél az útiről, a megteremtett időről, az absztrakció szabadságáról és a belső békét kereső ecsetvonásokról.

Négy gyermek édesanyjaként és adótanácsadóként élete a felelősség és a számok körül forgott. Hogyan „férközött be” a festészet az adók és a mindennapi teendők közé, és hogyan tud azóta is ennyi időt szakítani a vászonra?

Ha visszatekintek az eddigi életemre, azt látom, hogy hosszú évtizedeken át a kötelesség és a felelősség határozta meg a mindennapjaimat. Négy gyermek édesanyjaként, majd a pénzügyi és adózási területen dolgozó szakemberként mindig olyan hivatást választottam, amely nagy pontosságot, kitartást és folyamatos tanulást kívánt. Az első húsz évemet a számvitel, az adózás és az ellenőrizhetőség világa töltötte ki, később pedig vállalkozóként, személyi bankárként egy országos pénzügyi hálózat felépítésében vettem részt. Ezek a feladatok sok örömet és szakmai sikert hoztak, ugyanakkor rendkívül sok időt és energiát igényeltek.

A festészet nem hirtelen fordulatként érkezett az életembe, hanem csendesen, szinte észrevétlenül talált rám. Tíz évvel ezelőtt egy barátnőm hívott el festeni. Akkor még nem gondoltam, hogy ez az élmény ilyen mély nyomot hagy bennem. Ahogy ecsetet vettem a kezembe, azt éreztem, hogy megszűnik körülöttem a külvilág. Az alkotás olyan belső csendet és örömet adott, amelyet korábban nem ismertem.

Az első festmények után egyre erősebben éreztem, hogy ezt az utat szeretném folytatni. Tudtam azonban, hogy a napjaim nem lesznek hosszabbak, ezért nem időt kellett találnom, hanem időt kellett teremtenem. Lépésről lépésre átszerveztem a mindennapjaimat. Ahol lehetett, egyszerűsítettem a házimunkát, bizonyos feladatokat másképp oldottam meg, hogy felszabadítsak néhány órát. Nem nagy változásokkal kezdődött, hanem sok apró döntéssel. Így jutottam el odáig, hogy időnként egy teljes napot kizárólag a festésnek szentelhettem. Ezek a napok számomra valódi ünnepek voltak.

Hiszem, hogy az ember mindig arra talál időt, amit igazán fontosnak érez. A festészet számomra nem a kötelességek helyett, hanem azok mellett vált az életem részévé. Nem elvett az életemből, hanem hozzáadott: megtanított másként figyelni, másként látni a világot és önmagamat is.

Ma, amikor visszanézek erre az útra, úgy érzem, hogy minden elkészült festmény mögött nemcsak ecsetvonások, hanem megteremtett idő, kitartás és sok apró, tudatos döntés áll.

„Nem időt kellett találnom, hanem időt kellett teremtenem.”

Tíz éve egy barátnője indította el az alkotás útján, azóta több mint 130 képet készített. Mi vonzza leginkább a kísérletezésben: egy új technika elsajátítása vagy az a folyamat, ahogy a téma „megszólal” a vásznon?

Az első időszakban maga az alkotás élménye ragadott magával. Amikor festeni kezdtem, azt tapasztaltam, hogy megszűnik körülöttem a világ. A hétköznapi gondjai, a munka, a feladatok háttérbe szorultak, és minden figyelmem arra a pillanatra összpontosult, amely éppen a vásznon született. Ez a teljes elmélyülés volt az, ami újra és újra visszahívott az ecsethez.

Később azonban már nem elégedtem meg az alkotás örömeivel. Egyre gyakrabban foglalkoztatt a kérdés: hogyan tudnám pontosabban megfesteni azt, amit belül látok és érzek? Rájöttem, hogy a belső kép és a vásznon megjelenő kép között a technikai tudás teremti meg a hidat. Minél gazdagabb az eszköztáram, annál szabadabban tudom kifejezni a gondolataimat.

Ezért kezdtem tudatosan tanulni. Mivel munka mellett kevés lehetőségem volt személyesen tanfolyamokra járni, sokáig nehezen találtam megfelelő képzéseket. A világjárvány időszaka ebből a szempontból váratlan fordulatot hozott: számos festőművész és művészeti iskola tette elérhetővé online kurzusait. Ezeknek köszönhetően olyan mesterektől tanulhattam, akikhez korábban nem lett volna lehetőségem eljutni.

Ma már nem önmagáért keresem az új technikákat. Minden új anyag, minden új eljárás egy új nyelv, amely segít közelebb kerülni ahhoz a gondolathoz vagy érzéshez, amelyet meg szeretnék osztani a nézővel. Ezért dolgozom szívesen olajjal, akrillal, pasztellel, vegyes technikával vagy éppen alkoholos ink festékkel is. Nem a technika a cél, hanem az a kifejezési lehetőség, amelyet az adott téma megkíván.

Az utóbbi években egyre inkább sorozatokban gondolkodom. Úgy érzem, bizonyos kérdéseket – legyen szó a térről, a hitről vagy az ember és a világegyetem kapcsolatáról – nem lehet egyetlen festményben elmondani. Egy-egy alkotás inkább egy fejezete annak a történetnek, amelyet a teljes sorozat mesél el.

Számomra tehát a kísérletezés és a téma nem választható el egymástól. Az új technikák azért fontosak, mert egyre hitelesebben segítenek megszólaltatni azt a belső világot, amely minden festményem kiindulópontja.

Jelenleg az alkotói stílusa kialakításán dolgozik - milyen irányba vezetik mostanában az ecsetei?

Életemnek most egy különösen izgalmas és egyben meghatározó időszakát élem. A férjemmel Budapestre költözzük, ami nem csupán lakóhely-változást jelent számomra, hanem egy új alkotói korszak kezdetét is. Egy ilyen nagy változás mindig újragondolásra készíti az embert: nemcsak azt, hogy hol él, hanem azt is, hogyan és milyen körülmények között szeretne alkotni.

Az elmúlt években a munka és a család mellett teremtettem meg a festészet helyét az életemben. Most azonban azt szeretném, hogy az alkotás váljon a mindennapjaim meghatározó részévé. Ehhez elsőként egy olyan műtermet kell létrehoznom, ahol szabadon dolgozhatnak, nagyobb méretű képeken is, és ahol a technikai feltételek is adottak.

Festészetemben egyre erősebben vonz az absztrakció világa. Nem azért, mert eltávolodni szeretnék a valóságtól, hanem mert úgy érzem, bizonyos gondolatok és érzelmek ezen a nyelven fejezhetők ki a legőszintébben. Az utóbbi időben különösen foglalkoztat az alkoholos ink technika, amelynek áramló formái, áttetsző rétegei és kiszámíthatatlan folyamatai különleges szabadságot adnak az alkotás során. Ez a technika ugyanakkor megfelelően szellőző műtermet igényel, ezért a költözés után ennek megteremtése lesz az egyik legfontosabb feladatom.

Ugyanakkor nem szeretném hátam mögött hagyni mindazt, amit eddig felépítettem. Festészetemben továbbra is jelen marad az a három alkotói irány, amely az elmúlt években fokozatosan kirajzolódott. Az Átmeneti terek sorozat az ember és környezetének kapcsolatát kutatja, a Szellemi terek a hit és a transzcendens élmények világát járja körül, míg az Univerzum ciklus a kozmikus távlatok és az ember helyének kérdésével foglalkozik. Bár különböző témákról szólnak, számomra ugyanannak az alkotói gondolkodásnak a különböző rétegei.

Úgy érzem, most érkeztem el ahhoz a ponthoz, amikor már nem egy-egy önálló festményben gondolkodom, hanem tudatosan épülő életműben. A költözés számomra ezért nem lezárás, hanem lehetőség: egy új műterem, új inspirációk és egy még szabadabb alkotói korszak kezdete.

Virtuális kiállításai Párizstól Dubajig eljutottak. Milyen hatással van alkotói fejlődésére ez a széles körű nemzetközi közösségi lét és az onnan kapott visszajelzés?

A nemzetközi megjelenések számomra elsősorban megerősítést jelentettek. Amikor az ember hosszú éveken át csendben dolgozik, természetes, hogy időnként felteszi magának a kérdést: vajon jó úton járok-e? A külföldi galériáktól és művészeti közösségektől érkező meghívások azt az érzést adták, hogy érdemes továbbmennem ezen az úton.

Természetesen sokkal nagyobb élmény lenne személyesen is részt venni ezeken a kiállításokon. Több alkalommal kaptam olyan meghívást is, amely lehetővé tette volna a személyes jelenlétet, sőt a festmények szállításában is segítséget ajánlottak. Az utazások és a részvétel költségeit azonban jelenleg nem tudom önerőből vállalni. Pályáztam támogatásra is, de eddig sajnos nem jártam sikerrel.

Ennek ellenére hálás vagyok azért, hogy az online kiállításoknak köszönhetően alkotásaim eljuthattak olyan közönséghez is, amelyet másképp valószínűleg nem érhettem volna el. A művészet nyelve nem ismeri az országhatárokat: egy festmény ugyanúgy megszólíthat egy nézőt Párizsban vagy Dubajban, mint Magyarországon.

A nemzetközi visszajelzések ugyanakkor nemcsak önbizalmat adtak, hanem felelősséget is. Arra ösztönöznek, hogy folyamatosan tanuljak, fejlődjek, és minden új festménnyel magasabb mércét állítsak magam elé. Úgy gondolom, egy művész számára a legnagyobb veszély az lenne, ha elégedetten megállna. Én inkább minden elkészült kép után azt kérdezem magamtól: hogyan tudnám még őszintébben, még hitelesebben kifejezni azt, amit belül látok?

Hiszem, hogy a művészet valódi értékét nem az adja, milyen messzire jutnak el a képek, hanem az, hogy képesek-e kapcsolatot teremteni az emberekkel. Ha egy festmény gondolatot ébreszt, emléket idéz fel vagy érzelmeket szólít meg, akkor már betöltötte a feladatát – bárhol is találkozik vele a néző.

A miskolci kiállítása nemcsak sikeres volt, de egy közösségi élmény is. Melyik volt az a pillanat, amikor érezte, hogy a tárlat valódi „otthonra” lept a könyvtár falai között?

Úgy gondolom, egy kiállítás sikere nem a megnyitó napján dől el, hanem azokban a hetekben, amikor a látogatók újra és újra visszatérnek, időt töltenek a képek előtt, kérdeznek, beszélgetnek, és saját történeteiket is megosztják. A miskolci egyéni kiállításom során ezt az élményt nap mint nap átélhettem.

Már az előkészületek során azt éreztem, hogy a könyvtár vezetői és munkatársai nem egyszerűen helyet biztosítanak a festményeimnek, hanem szívügyüknek tekintik a kiállítást. Együtt gondolkodtunk azon, hogyan lehetne a tereket úgy berendezni, hogy a látogatók ne csupán képeket lássanak, hanem végigjárhassák azt az érzelmi utat is, amelyet én az alkotás során bejártam. Ez a közös munka már önmagában különleges élmény volt.

A legmeghatározóbb pillanat azonban nem egyetlen eseményhez kötődik. Inkább ahhoz az érzéshez, amikor a tárlatvezetésekén azt láttam, hogy az emberek nem sietnek tovább. Megállnak egy-egy festmény előtt, kérdeznek, elmondják, ők mit látnak benne, milyen emléket vagy érzést idézett fel bennük. Ilyenkor a képek már nemcsak az én történeteimet mesélték, hanem a saját élményeikkel is gazdagodtak.

Különösen megható volt számomra, hogy a könyvtár dolgozói a kiállítás teljes időtartama alatt szeretettel és figyelemmel vették körül a tárlatot. Úgy éreztem, valóban befogadták, és ez a légkör a látogatókra is átragadt. A vendégkönyv bejegyzései, a személyes beszélgetések és a visszatérő látogatók mind azt erősítették meg bennem, hogy a festészet valóban párbeszéd az alkotó és a néző között.

Akkor értettem meg igazán, hogy a kiállítás „otthonra lept”, amikor már nem az én kiállításom volt, hanem egy közös élmény. A könyvtár falai között létrejött egy olyan találkozási tér, ahol a művészet összekapcsolta az embereket. Festőként ennél nagyobb ajándékot aligha kívánhatok.

Az „Úton – Misszióban” című festménye különdíjat nyert. Mi volt az a személyes élmény vagy belső gondolat, amelyből ez a kép megszületett?

Az „Úton – Misszióban” számomra elsősorban nem egy konkrét történetet ábrázol, hanem egy belső állapotot. Azt az érzést szerettem volna megfogalmazni, amelyet talán mindannyian ismerünk: amikor úton vagyunk egy cél felé, de még nem látjuk pontosan, hová vezet az utunk. Ilyenkor egyszerre van jelen a bizonytalanság, a remény, a hit és a bizalom.

Úgy gondolom, hogy az ember élete nem csupán külső események sorozata, hanem egy folyamatos belső utazás is. Vannak időszakok, amikor világosan látjuk az irányt, és vannak olyanok is, amikor csak egyetlen lépést látunk magunk előtt. Számomra ez a festmény erről a belső záródokútról szól.

Az alkotás közben nem egy meghatározott személyt vagy eseményt akartam megfesteni. Sokkal inkább azt az érzést kerestem, amikor az ember elfogadja, hogy nem minden kérdésre kap azonnal választ, mégis tovább indul. Hiszem, hogy a hit – legyen az Istenbe, az emberekbe vagy a saját küldetésünkbe vetett bizalom – képes átvezetni bennünket a bizonytalanság időszakain is.

Talán ezért találunk rá különböző emberek egészen eltérő jelentéseket ugyanabban a képben. Van, aki saját életútját látja benne, más egy lelki utazást, megint más a remény szimbólumát fedezi fel. Számomra ez a festészet egyik legszebb ajándéka: amikor a kép már nemcsak rólam szól, hanem a néző saját történetének is részévé válik.

Érdekes módon ez a festmény nem pályázati díj révén került a figyelem középpontjába. A The Artist Chamber szerkesztősége három mű bemutatását kérte tőlem, és a szakmai egyeztetések során az „Úton – Misszióban” is bekerült ebbe a válogatásba. Örültem ennek a döntésnek, mert úgy érzem, ez a kép hitelesen képviseli a „Szellemi terek” sorozat gondolatiságát. Míg a kétszeres különdíjas „Muránói házak” egy külső utazásból született, addig az „Úton – Misszióban” egy belső utazás állomását jeleníti meg. A két alkotás más-más oldalról, mégis ugyanarról az emberi keresésről beszél.

Mit üzenne azoknak, kiosks most indulnak el a művészet útján, és talán még nem hisznek eléggé önmagukban?

Azt üzenném nekik, hogy ne féljenek elkezdni. Sokszor azt hisszük, előbb tökéletesnek kell lennünk ahhoz, hogy megmutassuk magunkat a világnak. Az én utam éppen az ellenkezőjét bizonyította. Az első ecsetvonástól a mai napig folyamatosan tanulok, keresem az új kifejezési lehetőségeket, és minden elkészült festmény egy újabb lépés ezen az úton.

A tehetség fontos, but önmagában kevés. Sokkal többet jelent a kitartás, a kíváncsiság és az a belső igény, hogy az ember mindig jobb szeretne lenni, mint tegnap volt. Nem szabad megijedni a kritikától vagy a kudarcoktól sem. Ezek nem akadályok, hanem a fejlődés természetes részei.

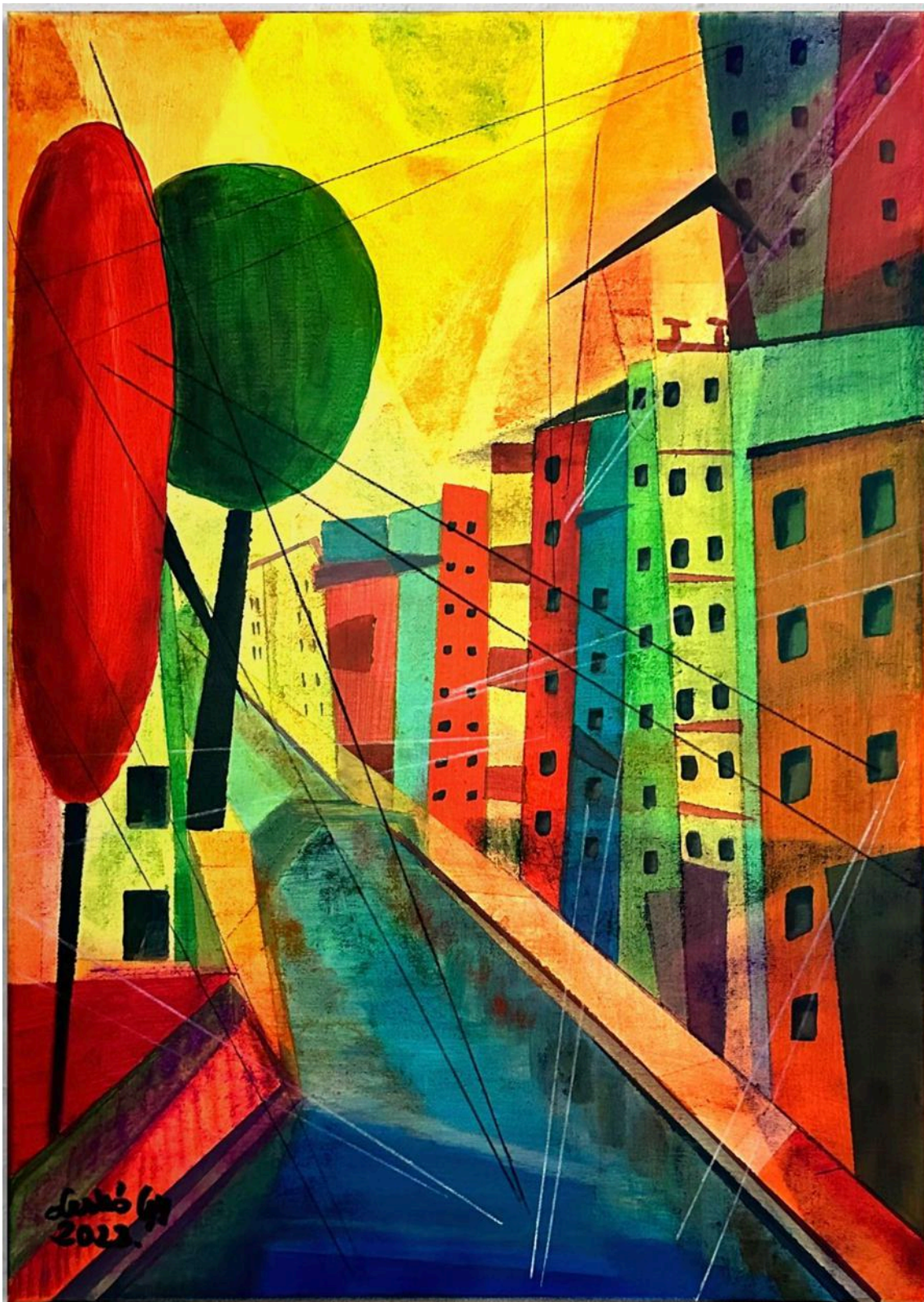
Azt is megtanultam, hogy a művészet nem verseny. Minden alkotónak saját látásmódja, saját története és saját hangja van. Éppen ezért nem érdemes másokhoz hasonlítani magunkat. Sokkal fontosabb megtalálni azt, amit csak mi tudunk elmondani.

Az én életemben a festészet viszonylag későn kapott meghatározó szerepet. Ezért különösen hiszem, hogy álmaink megvalósításához nincs „túl késő”. Ha valaki őszinte kíváncsisággal, nyitott szívvel és kitartással dolgozik, mindig képes lesz fejlődni, függetlenül attól, hány éves, vagy honnan indult.

Végül talán a legfontosabb gondolat, amit továbbadnék, hogy ne a sikert keressék mindenáron, hanem az igazságot a saját alkotásaikban. A díjak, a kiállítások és az elismerések nagy örömet jelentenek, de ezek a művészi út állomásai. A valódi cél az, hogy minden elkészült mű őszintén tükrözze azt, amit az alkotó a világról és önmagáról gondol.

Hiszem, hogy a művészet akkor tölti be a küldetését, amikor reményt ad, kérdéseket ébreszt, vagy egyetlen pillanatra megérinti a néző lelkét. Ha egy festmény ezt eléri, akkor már megtalálta a helyét a világban.

„Álmaink megvalósításához nincs túl késő.”

Barkasziné Leskó Gyöngyi
Muránói házak

Barkasziné Leskó Gyöngyi
Adjonisten Jézusunk

Barkasziné Leskó Gyöngyi
Univerzum

Barkasziné Leskó Gyöngyi

Barkasziné Leskó Gyöngyi

beszedero.hu

Semmi “csoda”, csak rendezettebb kommunikáció

BESZÉDFEJLESZTÉS FELNÖTTEKNEK

Van valami gubanc?

 BeszedErő

Ha BESZÉDED összegubancolódott:

Ne a hallgató “bogozza ki”, mit akartunk mondani!

Amikor a cukrászat csendje dallá és vászonná lényegül - Interjú Dombovári Dániellel

Festészet, vers, próza és zene egyszerre lakozik benne, miközben a cukrászat mindennapi, ritmikus mozdulatai csendes teret nyitnak a belső hangoknak. Dombovári Dániel a művészetek összetartozásáról, a szépség örökkévalóságáról és az emberi felelősségről mesél.

Ön fest, rajzol, ír és zenél is. Hogyan fér meg egymás mellett ennyi művészeti ág a mindennapokban, és mennyire hatnak egymásra alkotás közben?

Gyermekkorom óta számos művészeti ágban kipróbáltam magam, mert mindig is erős késztetést

éreztem az önkifejezésre. Manapság pedig cukrász munkám során sok olyan tevékenységet végzek, amelyet már szinte ösztönösen csinálok. Ezek alatt a megszokott mozdulatok alatt az elmém szabadon kalandozhat, így gyakran ilyenkor születnek meg bennem új gondolatok és ötletek. Ezeknek a gondolatoknak a kibontása gyakran hajnalig tart, és néha az alvásból is elvesz, mégis szerencsésnek mondhatom magam, mert a munkám mellett bőven van időm gondolkodni, figyelni és elmélyülni bennük.

Számomra ezek a művészeti ágak nem elkülönülnek egymástól, hanem kölcsönösen gazdagítják egymást. Ugyanakkor minden gondolatnak megvan a maga kifejezési formája.

Azt írta, a művészetben nem a fizikai forma a lényeg. Amikor jön egy ihlet, mi dönti el, hogy abból végül festmény, vers vagy dal lesz?

Számomra minden alkotás egy gondolattal vagy egy belső élménnyel kezdődik. A fizikai forma csak később következik. Amikor megszületik egy ihlet, néha maga a gondolat jelöli ki, hogy melyik művészeti nyelven tud a legteljesebben kibontakozni. Máskor viszont a saját zárkózottságom is szerepet játszik: olyankor ösztönösen azt a kifejezési formát választom, amelyben bizonyos részeket meghagyhatok sejtetésnek, és nem kell mindent közvetlenül kimondanom.

Hiszek abban, hogy egy mély gondolat ugyanúgy megjelenhet egy festményben, ahogyan egy vers is képes szavakkal megfesteni egy tájat vagy egy lelkiállapotot. A zene pedig különleges helyet foglal el közöttük, mert közvetlenül képes érzelmeket közvetíteni, sokszor nyelvi vagy kulturális határok nélkül.

Fő célja az igazság és a szépség megörökítése. Hol és miben találja meg a szépséget a mai rohanó világban?

Úgy gondolom, hogy a szépség nem ritka jelenség, hanem állandóan jelen van körülöttünk. Nem egy különleges helyen vagy kivételes pillanatban kell keresni, mert bárhol megtalálható, ha az ember nyitott szívvel és figyelemmel jár a világban. Egy gesztusban, egy emberi találkozásban, a természet csendjében vagy akár egy hétköznapi pillanatban is ott lehet.

Bár alkotásaimban gyakran foglalkozom az emberi lét nehezebb kérdéseivel is, általában igyekszem megmutatni, hogy a nehézségek ellenére is érdemes a jóságra, az összefogásra és az emberségre törekedni. Szemléletem gyakran táplálkozik vallási és spirituális témákból, mert ezekben sok olyan egyetemes gondolatot találok, amely világnézettől függetlenül értékes lehet. A felelősség, az együttérzés és a jóra való törekvés olyan alapelvek, amelyek többféle kultúrában is megjelennek. Nevezhetjük akár karmának, sorsnak vagy egyszerűen a tetteink következményeinek – számomra ezek a megértés egy mélyebb szintjéhez vezetnek.

Ennek a szemléletnek a lenyomata a még kiadás előtt álló verseskötetem is. A verseken keresztül különböző élethelyzeteket és nézőpontokat mutatok meg, bízva abban, hogy az olvasó nemcsak felismer valamit önmagából, hanem talán egy kicsit más szemmel is kezd tekinteni a világra.

A magazinba most festményt, prózát és verset is küldött. Van valami közös kapocs ezek között a művek között, vagy teljesen más-más hangulatban születtek?

Ezek a művek különböző időszakokban és eltérő lelkiállapotokban születtek, ezért első pillantásra talán nincs közöttük szoros kapcsolat. Ami mégis összeköti őket, az az, hogy mindegyik ugyanabból a belső világból táplálkozik.

Bármennyire is elkalandoznak néha a gondolataim, alkotóként csak a saját életemből, tapasztalataimból és felismeréseimből tudok meríteni. Ugyanakkor hiszem, hogy a legmélyebb érzéseinkben és kérdéseinkben az emberek sokkal hasonlóbbak egymáshoz, mint azt elsőre gondolnánk. Ezért remélem, hogy bár ezek a művek az én gondolataim, érzéseim és élményeim apró darabkái, az olvasó vagy a szemlélő mégis önmagára ismerhet bennük. Ha ez megtörténik, akkor úgy érzem, az alkotás elérte a célját.

Ha a jövő embereinek csak egyetlen alkotását (képet, szöveget vagy dalt) hagyhatná hátra egy időkapuszulában, melyiket választaná és miért?

Ha egyszer lehetőségem lenne egyetlen alkotást hátrahagyni a jövő emberének, akkor az „Úgy élj” című versemet választanám, és talán egy tükörre írnám fel.

Azért ezt a művet, mert nem egy konkrét korszakról vagy személyes történetről szól, hanem olyan gondolatokról, amelyek szerintem minden időben érvényesek maradnak: az egymás iránti felelősségről, az összefogásról, a szeretetről és arról, hogy érdemes úgy élni, mintha minden tettünk nyomot hagyna a következő nemzedékekben. A tükört azért választanám, mert amikor valaki elolvassa ezeket a sorokat, talán nemcsak a jövő emberének szólnának, hanem saját magának is.

Dombóvári Dániel: Úgy élj

Úgy élj, mintha holnap újjászületnél!

Úgy hagyd itt a földi világot,

Mintha magadnak üzennél,

Mintha magadra kéne vigyáznod.

Ifjúként térsz majd vissza,

Törékeny gyermek képében,

Ki mások elszórt szavait issza,

Tanulni vágyik, gyermeki békében.

Reményt és hitet hagyj hátra,

Mint virág, mi magját a szélben szórja.

Utódod majd ebből látja,

Hogy szerető elődje miként óvta.

Tekints a másokra önmagad képében!

Arcod más arcokba látva,

Légy mindenkivel testvéri békében,

Úgy, ahogy saját szíved várja.

Egyedül nagyot alkotni nehéz,

De a közös erő hegyeket mozgat.

Csak másokkal karöltve lehetsz egész,

Sikert csak az összefogás hozhat.

Elég lehet egy kedves szó,
Mint lámpafény a sötét éjben.
Kedvesség, ami másnak is jó,
Hogy boldogság legyen mindenki szemében.

Bárki lehetnél – így nézz a másra!
Ember az ember, ha képes szeretni.
Senkit ne hagyjunk magára,
Tisztelni mást – ennyit kell csak tenni.

Dombovári Dániel: A horgony

Emlékszel a gyermekkorodra?

A gyermeki megélésre?

Arra az időre, amikor a világ még nem szabályokból és logikából állt, hanem egy határtalan, ringató, elmosódott óceán volt. Amikor a dolgok csak történtek velünk, és mi védelem nélkül, tehetetlenül sodródtunk az események áramlatával.

Akkor még nem kerestem magyarázatokat.

Aztán egy nap fel kellett ébrednem.

Gyermekkoromban úgy éltem, mint aki a tenger fenekén jár.

Körülöttem zavaros víz hullámzott. A fény csak tompán szűrődött át rajta, a távoli dolgok elmosódtak. Nem értettem az okokat és a következményeket. A világ csak történt velem. Sodródtam az áramlatokkal, és azt hittem, ilyen minden létezés.

Aztán megtapasztaltam a szenvedést.

Nem tudtam, miért történik. Csak azt akartam, hogy szűnjön meg. Kerestem valamit, amibe kapaszkodhatok. Mások gondolatai úgy hullottak körém, mint a vízbe dobott morzsák.

Egyet megragadtam közülük, és imává formáltam:

- Uram, mutasd meg a világot. Vezess el az igazsághoz, bármilyen fájdalmas is az út.

Nem érkezett válasz.

Az áramlat viszont egyre erősebben húzott lefelé.

A víz hideggé vált, a sötétség sűrűvé. Már nem tudtam, ki vagyok, és miben bízhatok. Árnyak keringtek körülöttem. Hallottam a fogcsikorgatásukat, éreztem a türelmüket. Olyanok voltak, mint a dögevők, amelyek csak arra várnak, hogy feladjam.

Könyörögtem, hogy visszatérhessek a régi, meleg homályba.

De nem jött válasz.

Amikor már majdnem elmerültem, egy alak jelent meg előttem. Olyan volt, mint egy idősebb önmagam. Arca nyugodt volt, tekintete szigorú. Nem szólt semmit. Csak megfogta a kezemet, és egy hideg láncra helyezte.

A lánc egy horgonyhoz vezetett.

Belekapaszkodtam.

A mászás nehéz volt. A lánc csúszós, nyálkás és könyörtelen. Sokszor majdnem elengedtem. De ha elengedem, az árnyak újra maguk közé rántanak.

Tovább kellett mennem.

Valahányszor szétnéztem, egyre többet láttam a világból.

Ahogy egyre magasabbra jutottam, a fény erősödött. Ekkor láttam meg az árnyak igazi arcát.

Mind rám hasonlítottak.

Nem ellenségek voltak. A saját hibáim, gyávaságaim és önámításaim voltak. Belőlem táplálkoztak.

Feljebből másokat figyeltem. Utakat kerestek. Némelyek találtak ösvényt. Mások célt.

Tudták, hová tartanak, de nem tudták, miért.

Majd egyszer, mikor már elég erősnek éreztem magam, elengedtem a láncot.

Úsztam az árral szemben. Szabad voltam.

A mély még mindig csábító volt. A homály pihentette a szemet, a sodrás levette a vállamról az úzás terhét.

És egy napon újra találkoztam az árnyakkal, de már nem féltem tőlük.

Régi ismerősöknek láttam őket egy olyan világból, amelyhez már nem tartozom.

A felszín felé fordultam, és tovább úsztam. Végül elértem.

A vakító fény csillogott fölöttem. Kinyújtottam a kezem, hogy áttörjem a felszínt, de ekkor megéreztem valamit.

Nem tudok továbbmenni. Ez a létezésem határa.

A felszín fölött elláttam a végtelenbe. Madarak szelték a levegőt. Hatalmas felhők szálltak.

De közéjük már nem mehettem. Mégis ott voltam egy kicsit.

Láttam valamit abból, ami túl van rajtam. De hiába láttam, nem értettem. És akkor rájöttem, hogy rossz helyen kerestem a választ. Nem az volt a feladatom, hogy a végtelent megfejtsem.

Hanem hogy visszanézzek azokra, akik még a mélyben bolyonganak.

Ekkor megértettem, miért nem kaptam választ az első imámra.

Mert a válasz nem szó volt. Hanem a horgony. A horgony, melynek láncát magam kovácsoltam, a poklom tüzeiben.

És az én feladatom az lett, hogy továbbadjam a választ annak, aki elveszett.

Hogy ahol nincs viszonyítás és biztos pont, ott tudja: ő maga lehet az.

Nem tudtam meg, mi az igazság. Csak azt, milyen a mélyben elveszni, és milyen egy kapaszkodót találni.

A nagy kép látványa nem oldja meg a problémáinkat.

Csak elcsendesíti bennünk a félelmet.

És tudom: ha valaki eléri a felszínt, nem feljebb kerül – csak más úton halad.

Mert a magaslat nem fölény – csak egy horgony a bizonytalanságban.

Dombovári Dániel: Új világ jön - Panaszének Habakuk és Zofóniás nyomán

Oly világot építettünk bűnből,
hol káprázatból készül díszes oltár.
A képmutató lett az elismert szent,
ki a hátunk mögött hamis istent szolgál.

A föld megreped bűneink súlya alatt,
aranyból építünk trónt a hiúságnak.
Felmentést kér a lélek s az ember,
hazugságból szövi azt önmagának.

Szodoma képeit látjuk az utcákon,
és szeretetet árulnak jelszavakban.
Hol a test uralkodik a lélek felett,
és bűn követ vétket minden pillanatban.

Hazug képek csábítanak minket,
de üres szívvel az igazság nem látható.
A pillanat fénye, mint aprópénz –
ami csak tűnékeny öröme váltható.

Az irgalmat eladjuk kényelmünkért;
új Babilon ez, mi hamvaiból újjáépül.
Büntetés, vagy tán tanulság,
amit magunk után hagyunk örökségül.

Mert az Úr már tettere készül,
nem hallgat tovább csendben.
Nem bosszú ez, hanem fájdalmas ír,
hogy a szenvedésnek véget vessen.

Még nincs késő az ébredéshez,
aki látni akar, láthat.
Elkerül akkor a keserű vég,
nem közelítenek meg sötét árnyak.

Akkor lát majd tisztán az ember:
Az igazság nem törvény, hanem élet.
És aki hallja, megmarad benne –
Szebb holnapra, békében ébred.

Ne félj, ha reng a föld alattad;
A harag csak eszköz a jóra.
Hisz vihar után tisztul az ég,
s minden seb a lélek tanítója.
Mert úgy szereti az Úr e világot,
hogy könnyekkel tisztítja, nem égeti.
S aki elcsendesül, megérzi szívében:
A boldogságot hozzák el az Ő törvényei.

A természet csendjétől a versek világáig - Interjú Tóth Ilonával

Amikor a vizuális élmények szavakká formálódnak, és a fák, madarak ébredése költészetté lényegül, a csend különös üzeneteket hoz. Tóth Ilona a versek születéséről, a klasszikus irodalom gyökereiről és a hiteles emberi létezésről mesél.

Azt írod, hogy mielőtt még meg tudtad volna fogalmazni az érzéseidet, már rajzoltál és festettél, később pedig a versek világa ragadott meg. Hogyan alakult át benned a vizuális kifejezőmód a szavak, a költészet világává?

Ahogy minden körülöttünk, úgy az ember érdeklődési köre, ezáltal a személyisége is változik, amit nagyban befolyásol a környezete. Az iskolai évek során, tanáraink irányítása alatt sokat szerepeltem, rendezvényeken verseket mondtam. A versek és

az irodalom szeretete ehhez az időszakhoz kötődik, majd az évek múlásával egyre több olyan hatás ért, melyek érzelmeket, érzéseket váltottak illetve váltanak ki belőlem. Ezek kifejezéséhez keresem a megfelelő szavakat, melyek verssorokká állnak össze. A festéstől sem szakadtam el teljesen, időnként még érzem, hogy „most” valami más kell, olyankor fogom az ecsetet és a vásznat.

Fiatal korodban nagy hatással volt rád Juhász Ferenc költészete, és olyan legendás alkotókkal találkozhattál, mint Sánta Ferenc, Simon István vagy Csoóri Sándor. Milyen meghatározó emlékeid maradtak ezekből az időkből?

Már a találkozások magukban is meghatározóak voltak, bizonyíték erre, hogy ötven év távlatából is emlékszem rájuk. Juhász Ferencnek 1973-ban jelent meg A megváltó aranykard című kötete, és ebben az időben én valami „világ vége” hangulatban voltam. Az ő soraiban találtam meg a saját gondolataimat. Szintén különleges alkalom volt, amikor József Etelkával találkozhattam, különösen azért, mert nekem József Attila volt a leg-leg. Mesélt a családról, a gyerekkorukról, az életükről. Egy általa aláírt József Attila kötetet a mai napig féltve őrzök.

Vidéken élsz, a természet és a csönd pedig az ihlet forrása számodra - a szél, a csillagos ég vagy a tücsökciripelés mind érzelmekké formálódnak. Hogyan éled meg a mindennapokban ezt a bensőséges kapcsolatot a természettel?

Szerencsés vagyok, perché része lehetek a természetnek. Amikor kilépek a házból, karnyújtásnyira vannak a fák, virágok, és bizony sokszor még a madarak is. Reggelente, mikor a gangra kiülök meginni az első kávémát, velem ébredszik a harmatos fű, a rigók próbálják kihúzni a nehezen elcsípett gilisztákat, és a nap sugarai óvatosan bújnak elő a domb mögül. A napnak minden szakaszában van valami szépség, és hálás vagyok, hogy mindezt megélhetem.

Említetted, hogy a gondolatok hirtelen érkeznek a csöndből, és azonnal papírra kell vetni őket. Mennyire érzed magad egyfajta "közvetítőnek" ezekben a pillanatokban, amikor a versek megszületnek?

Erre így még nem gondoltam. Amikor egy vers formálódik, az az én saját gondolataim és benyomásaim alapján születik. Viszont sokszor kapok ismerősöktől olyan visszajelzést, hogy mennyire megérintette őket egy versem, saját érzéseiket hozza felszínre. Ha nem is tudatosan, but nevezhetem közvetítésnek.

A Berceli Irodalmi Egyesület elnökeként aktívan adod tovább az irodalom iránti elkötelezettséget a mai fiataloknak. Milyen üzenetet vagy szemléletet próbálsz leginkább átadni nekik?

Elsődleges célom az olvasás megszerettetése. Minél többet olvasnak, kitárul a világ: megismerik a magyar nyelv szépségét, művészeti és történelmi értékeinket, saját és a világirodalom által az emberiség múltját. Múltunk ismeretében jobban élhetjük meg a jelent, és biztosabb alapokon tervezhetjük meg a jövőt. A legfontosabb üzenetem pedig az, ahogy azt Arany János írta:

„Legnagyobb cél pedig, itt, e földi létben, / Ember lenni mindég, minden körülményben.”

Mit jelent számodra az alkotói hitelesség ebben a gyorsan változó világban, és mi az a belső iránytű, amiből semmilyen körülmények között nem vagy hajlandó engedni?

A gyors technológiai változások sok esetben kiragadják az embert a valóságos életből. Meg kell találni azt az optimális egyensúlyt, melyben ugyan használjuk a technikát, de nem leszünk rabjai; különösen az AI lehet nagy kihívása korunknak. Nekem fontos és meghatározó a saját tapasztalataim és érzéseim kifejezése, ennek szellemében születnek a verseim. Hiszem és vallom, amit egy könyvjelző felíratra is leírtam: versek nélkül az élet olyan, mint a zene hangok nélkül – üres és szürke.

Tóth Ilona: Úton

Úton vagyunk,
amíg csak élünk.
elindultunk mikor
kezdődött létünk.
Bátortalan,
tétova léptekkel,
ismerkedni kezdtünk
a nagybetűs élettél.
Sok kihívás,
öröm és csoda.
Barátok és
szerelmek sora.
Rögös úton
eltévedve olykor,
kértük az Istent
védjen meg a rossztól.
Röpül az idő
elszállnak az évek.
Bátortalan,
tétova léptekkel
véget ér az élet.

Tóth Ilona: Mese

Egyszer régen,
tündér létben
átkarolt a
Boldogság.
Pille szárnyán
ringatózva,
elillant a valóság.
Nem volt ő
nem voltam én
csak a közös
végtelen.
Felkapott és
sodort-sodort
magával
az érzelem.

Tóth Ilona: Lelkek tánca

Csillagok útján

járok gondolatban.

Lelkem felhők

felett táncol.

Egy dallam szól

és én várok,

megtalállak

legyél bárhol.

Langyos szellő

lebeg körbe,

lelked lelkembe

szédül.

Táncol, csak táncol

test és karok nélkül.

Az írás mint gyógyító híd - Beszélgetés az Írj, Olvass, Alkoss blog szerzőjével

Amikor a látható világ zajai elcsitulnak, megnyílik a híd a legbelső érzelmek és a láthatatlan igazságok felé. Az Írj, Olvass, Alkoss blog szerzője, Máté Mónika érzékeny tollal örökíti meg a hétköznapiak múlandó csodáit, a veszteségeket és a tiszta emberség pillanatait.

Az Írj, Olvass, Alkoss blog szerzőjeként azt vallja, hogy az írás egy belső híd a látható és a láthatatlan világ között. Mit talál ezen a „láthatatlan” oldalon, amikor elmélyül az alkotásban?

Amikor ezen a hídon átlépek és elmélyülök az alkotásban, a legbelső értékekre és érzelmekre találok rá. Ezek a megélések az írás által törnek a felszínre, hogy végre hangot kapjanak, formát öltsenek, és elérjenek az olvasók lelkéig. Számomra az ihlet és maga az írás a teljes szabadságot és nyugalmat jelenti. Ilyenkor megszűnik körülöttem a külvilág: nincsenek zajok, nincsenek hétköznapi terhek. Csak én vagyok, és a saját „belső mozim” világa, ami lassan megelevenedik a papíron.

Műveiben őszintén és kendőzetlenül nyúl olyan érzékeny témákhoz, mint a veszteség, az időskor vagy az emlékezet elmosódása. Miért tartja fontosnak, hogy ezek a nehéz, emberi pillanatok is papírra kerüljenek?

Azért szeretek ezekről a kényes, sokszor tabuként kezelt témákról írni, mert a munkám során nap mint nap találkozom velük. Közelről látom az időseket, átélem, hogyan élik meg a mindennapjaikat, és látom a hozzátartozóik küzdelmeit is. Úgy érzem, sokkal többet kellene beszélnünk és írunk ezekről a dolgokról, mert ezek a nehéz pillanatok is a földi életünk elválaszthatatlan részei. A fájdalom, a betegség és a halál az emberi lét alapkövei közé tartoznak. Kiváltképp nehéz arról beszélni, amikor valaki az életútja végén jár, amikor egy haldokló már nem képes elmondani, mit is él meg legbelül. Hiszek abban, hogy ha olvassuk vagy halljuk, hogy mások is pontosan ugyanezt élik át, az segít a feldolgozásban, és könnyebbé teszi az elfogadást.

Az emberi sorsok mellett a természet csendes lüktetése és a házi kedvencek iránti szeretet is hangsúlyos a műveiben. Milyen szerepet játszanak ők az Ön folyamatos belső utazásában?

Az állatok rendkívül fontos szerepet játszanak az életemben. Számomra ők a tiszta békét, a megnyugvást, a hűséget, a játékosságot és a teljesen önzetlen szeretetet képviselik. Olyan tiszta, salangmentes pillanatokat képesek adni az embernek a puszta létezésükkel, amit mi, emberek, még tanulva sem tudnánk utánózni. A természet és a állatok közelsége folyamatosan emlékeztet a lényegre, és visszavezet a belső egyensúlyomhoz.

Hitvallása szerint a szavaknak gyógyító erejük van az író és az olvasó számára egyaránt. Megosztana egy olyan élményt, amikor megtapasztalta ezt a saját vagy egy olvasója életében?

A saját bőrömön tapasztaltam meg ezt a gyógyító erőt, méghozzá a kutyusaim elvesztésekor. Linda kutyánk közel 17 éven át volt az imádott családtagunk. Sokáig nagyon jól tartotta magát, az utolsó hónapjaiban azonban az idősödés jelei egyre nehezebbé váltak, mintha minden egyes nappal még öregebb és lassabb lett volna. Mivel beszélni képtelenek voltunk a közelgő elkerülhetetlenről, ezekben az utolsó hónapokban egy prózát írtam róla, hogy kiadjam magamból a feszültséget. Miután Linda elment, ezt a szöveget visszaolvastva közösen sírtunk, és ez a felszabadító sírás segített az egész családnak a gyász feldolgozásában.

A másik hűséges társam, Pucus, közel 15 évesen hagyott itt minket. Az ő emlékezetére írt versem már a halála után született meg – az a vers pedig kifejezetten nekem volt hatalmas segítség és belső mankó a fájdalom feldolgozásában. Mindkét írásommal azt szeretném megmutatni az olvasóknak, hogy a kisállataink iránt érzett gyász teljesen valóságos, és nem szabad szégyellni, ha ilyen mélyen és megrendítően képesek vagyunk kötődni hozzájuk.

Célja, hogy verseivel és lírai prózáival megörökítse a rohanó mindennapok észrevétlen, múlandó pillanatait. Mi volt a legutóbbi ilyen apró csoda, amit „elmentett” magának és az olvasóknak egy írásban?

A legutóbbi ilyen felejthetetlen pillanat egy demenciával élő nénihez kapcsolódik. A néni könnyes szemekkel ült, és csak nézett maga elé a semmibe. Odamentem hozzá, és megkérdeztem tőle: „Mi a baj, tudok segíteni?” Azt felelte: „Segítsen munkát keresni!” Meglepődtem, és megkérdeztem: „Milyen munkát szeretne?” Erre ő így válaszolt: „Hogy megmondjam másoknak, ne bántsanak senkit! Meg akarom tanítani, hogy nem szabad bántani, mert az rossz.”

Ez a pillanat egy igazi, szívszorító csoda volt számomra. Ott, a betegség és az elmosódott emlékek sűrűjében felcsillant a tiszta szeretet és az emberség legmélyebb vágya. Ezt a pillanatot mindenképpen el kellett mentenem most magamnak. A néni életútját sajnos olvastam, sejtem, milyen gondolatok miatt juthatott eszébe, amit a maga kis módján próbált most elmondani. Vers vagy próza formájában még nem örökítettem meg, de tervben van.

Máté Mónika: Pucus emlékére: Az utolsó ölelés (Vers)

Tíz éven át voltál árnyékom és fényem,
Minden álmom s napom veled volt az életem.
Túlságosan természetes volt, hogy itt vagy,
Sosem hittem volna, hogy egyszer majd elhagysz.

Áprilisi délután, a nap bágyadtan sütött,
Hazaértem hozzád, s a szívem nagyot ütött.
Mégvártál engem még, utolsó erőddel,
Búcsúztál a léttől, halk, kutyás szemeddel.

Karjaimban haltál meg, ott simultál hozzám,
Kitépték a lelkem, sötét lett a rónám.
Egy éve már, Pucus, hogy az égben játszol,

De a szívem mélyén még mindig rám vigyázol.

Máté Mónika: Május hajnalán (Vers)

Csend, sötét és a didergős éjjel

Nedves pázsiton jár a széllel,

Hallgatom az éji, szép zenét.

A májusi sötét fényre táncol az éjjel.

Ülök a teraszon és gondolám,

Elfog az egyszerű boldogság,

Ahogy hallok az állatok világát.

A májusi sötét fényre táncol az éjjel.

Surranó gyíkok, csipogó madár,

Az éjjeli örök és a huhogás,

Cserebogár izzon tavasz hajnalán.

A májusi sötét fényre táncol az éjjel.

Fák között kacsint a napsugár,

Oh, a reggel virradna már,

Eltűnik a sötét május hajnalán.

A májusi sötét fényre táncol az éjjel.

Máté Mónika: Otthon (Lírai próza)

Hosszú évek eltelt sora, lelket körül ölelő emlék. Foszlányok kíséretében élni, ringatni álmokat, amik a múltat szolgálva lebegnek. Soha véget nem érő pillanatok. Otthont váltja az otthon.

Egyedül, vénülő kezekkel, a család messze, a valódi otthon melegében. Ahol a végtelen pillanatok töredékének egésze élt az akkori jelen szépében. Könnyben csillanó szempár, kusza, tétova gondolatok.

Hol vagyok? Még nem fejeztem be a kertet. A lábaim fájnak, mozdulni sem bírnak... Hogy kerültem én e székbe? Tudok én menni. A kertbe kell menni... Anyukám megfőz, kiteretet. A kertbe kell menni. Mozdulni sem bírok... Nővérke, segíts felállnom, krumplit kell vetnem, a kislányt kell elvinnem.... Tudok én menni. Anyukámmal beszéltem, a kertbe kell menni....

Hol a tér, az idő, a múlt és a jelen; kéz a kézben, egy gondolatként bántja a megtört lelket, vérző szívet hagyva a könnyező szemnek.

Anya, gyermek s asszony, otthont váltja az otthon. Remegő kéz simítja az arcot, ismerni véli azt; aki a jelen törődéssel, türelemmel lép a halvány mosolyú ráncos archoz. Fájó emléket váltja a pillanat öröme, tán megmarad a foszlánya. Cseppnyi ízek, tompa hangok, homályos képek. Kedves beszéd, apró érintés, a család messze. Mit ér a hosszú élet, a kemény munka, ha a tér, az idő, a múlt és a jelen; kéz a kézben, egy gondolatként bántja a megtört lelket, vérző szívet hagyva a könnyező szemnek.. S az otthont váltja az otthon. Mit ér a hosszú élet, ha a kusza gondolatok megtévesztenek, idős lelket ketté törnek. Mit lát a szem, a szív, mikor eltéved az úton, mikor arcát látja a tükörben. Fel sem ismerve, mivé lett az anya, gyermek s az asszony. Elfáradt... Elfáradt a test, a lélek. Szeme csillog, eltekint, könnyet hullajt. Elindult... Elindulni, könnyen, szállva. Mint egy angyal, egy valódi angyal, aki az otthont váltotta otthonra, s lépett tovább a mennyekbe.

Mint anya, gyermek s asszony, könnyes szemmel, mosollyal.

A szabályok logikájától az emberi sorsok meséléséig - Interjú Dr. Katona Lászlóval

Amikor a jog szigorú rendszere találkozik az irodalom iránti olthatatlan szeretettel, a múlt emlékei és a mindennapok apró rezdülései mély emberi történetekké formálódnak. Dr. Katona László a tokodi gyermekévek ihletéről, a humanista szemléletről és az írás mint belső feldolgozás erejéről mesél.

Tokodi gyermek éveiről említette, hogy már a gyalogos iskolába menet is történetekkel szórakoztatta a társait. Milyen gyermekkori élmények alapozták meg a történelem és a írás iránti olthatatlan szeretetét?

Tokod egy igazán szép, hegyek közötti falu, amely sok szállal kötődik a történelemhez. A község határában korai római várrom van, ahol gyerekként sokat időztünk, és időnként még apróbb cserépdarabokat vagy ókori pénzeket is találtunk, ami nagyon izgalmas volt számunkra. A falu határában zajlott le 1685-ben a tát-tokodi csata a magyar és a török seregek között, és Esztergom közelsége miatt a történelem üzenetei szinte mindenhol érezhetőek voltak. Remek történelemtanáraim voltak, akik a helytörténetbe is hamar bevezettek minket.

Az irodalom szeretetét gimnáziumi tanárom, Bodri tanár úr oltotta belém, aki egyedi, kissé szarkasztikus stílusával felkeltette az érdeklődésemet az irodalom iránt. Már korán elkezdtem játszani a szavakkal, élveztem, ha véletlenül egy-egy rímpár jól csengett, és állandóan történeteket találtam ki. Ezzel gyakran szórakoztattam a társaimat, akik ezt örömmel hallgatták, sőt néha kérték is, hogy folytassam a már megkezdett sztorit. Ráadásul a falu emberei nagyon összetartanak – ahogy a mai lakóhelyemen, Mocsán is –, ami segít az emberi kapcsolatok tiszteletében és az irántuk való érdeklődésben.

Közlekedési szakjogászként végzett, de az élete egy másik, sokkal inkább alkotói és szellemi mederbe folyik. Hogyan fér meg egymás mellett a jog rendszere és az emberi érzelmek, történetek kutatása?

Valóban nem jogászként dolgozom, és a munkám mellett örömet ad az alkotás, amely számomra a mindennapok feldolgozása. Ha bánat ér, vagy épp ellenkezőleg, valami nagyon kellemes élmény jut részemül, szívesen felhasználom; nem magát az érzést írom le, hanem az általa kapott megélést, hangulatot csempészem az írásomba. Olyan környezetben nőttem fel, ahol fontos volt a másakra való figyelmeztetés, hogy ne bántsuk meg egymást, és a jelenlétünk örömet okozzon.

Mindig is jellemző volt rám a szabályok tisztelete és a szabálykövető életforma, de szerettem volna megérteni a jog komoly logikai rendszere mögött a mozgatórugókat is. Az emberi élet maga is szabályrendszerekre – szokásokra, hagyományokra, biológiára és társadalmi kényszerűségekre – alapul. Ezen mozgatórugók megismerése nagyon érdekel, és ezeket próbálom bemutatni az írásaimban is.

Rendkívül széles a kulturális érdeklődése – Murakami Harukitól Passuth Lászlón keresztül Kányádi Sándorig sok mindent olvas. Melyik irodalmi vonal áll a legközelebb a saját írói világához?

Nem könnyű erre válaszolni, mert valahogy mindegyikből építkezem. Próbálom követni Passuth száraz, leíró, de mégis olvasmányos stílusát, de mesélve, ahogy Kányádi Sándor versei szólnak. Csodálom Murakami természetes stílusát, ahogy számunkra elképzelhetetlen dolgokat olyan egyszerűen és hétköznapien fogalmaz meg mély meggyőződéssel, hogy az ember kétségbe sem vonja a valóságosságukat.

Az írásaimban az érzésekre próbálok rávilágítani, és megmutatni, hogy egyes döntések milyen hatással vannak másokra. Szeretném magamról elhinni, hogy a gondolkodásom és az érzelemvilágom emlékeztet a humanista gondolkodók világára – egy modernebb, mai kivitelben, amelyben az emberség, a szabadság és a méltóság fontosságát hangsúlyozom a múltra és az elődeinkre hagyatkozva.

A hagyományőrző íjászattól a görög ikonok gyűjtésén át a bakelit lemezekig számos szenvedéllyel él. Hogyan segítik ezek a hobbik a belső világának a megélését és az írást?

Azt szoktam mondani, hogy több hobbim van, mint amennyi szabadidőm, és mint kiderül, itt is visszaköszönnek a szabályok. Az ikonok szigorúan szabályozott módon, de csodálatos világot alkotnak, és az íjászkodásnak is megvan a maga szertartásossága. E hobbiszerű tevékenységek azonban nem a szigorú szabályokhoz való merev ragaszkodásról szólnak, hanem arról, hogy teljesen fel tudok oldódni bennük.

Ilyenkor kicsit kilépek a realitásból, új világokat ismerek meg, és olyan gondolataim támadnak, amelyeket később beépíthetek a műveimbe. A bakelitgyűjtés pedig a zenéről szól: szeretem a lemezjátszóhoz kapcsolódó szertartást – a lemez tokból való elővételét, a tű felhelyezését és a megfordítást –, ami kizökkent a hétköznapiakból, a zene maga pedig gyakran ad ötleteket az alkotáshoz.

Azt írja, viszonylag későn jutott el odáig, hogy másoknak is megmutassa az írásait. Mi volt az a belső fordulópont vagy pillanat, ami eloszlatta a kétségeit, és bátran a nyilvánosság elé lépett?

Az írás sokáig csupán a belső érzések feldolgozását jelentette; a feleségemnek írt szerelmes verseken túl nem is nagyon mutattam meg senkinek. Ő volt az első, aki biztatott, de sokáig mégis a számítógép merevlemezének írtam. Egy lassú folyamat volt, amely során lassan elkezdtem megmutatni a munkáimat másoknak is, és a pozitív visszajelzések eloszlatták a bizonytalanságomat.

A feleségem mellett Nagy Róbert barátom kezdett el noszogatni, hogy küldjem be a verseimet pályázatokra – így jutottam el például a Művész Magazin karácsonyi pályázatához is.

Gyakran kapok ösztönzést Bodócs Attila barátomtól és Várkonyi Rita kedves volt kolléganőmtől is, hogy mutassak meg még többet az írásaimból. Sokat köszönhetek Bognár Károly és Morvai Zita ösztönzésének is. Ezek az ösztönzések sokat segítenek nekem.

Bár eleinte idegen volt a gondolat, ma már tudom, hogy az alkotás önmagában is öröm, de teljesen új élmény megosztani másokkal, és a visszajelzésekből építkezni.

Négy gyermek édesapjaként és négyszeres nagypapaként hogyan tekint a jövőre: mit szeretne leginkább átadni a soraival, a világról alkotott képével az olvasóknak és a családi utódoknak?

Ma már nem abban a korban élünk, amikor esténként a nagyszülők mesélnek a körjük sereglő gyerekeknek; az információ ömlik ránk az éterből, miközben a szűk környezetünkről, a dédapák kalandjairól és a nagymamák meséiről egyre kevesebbet tudunk. Szeretném, ha a család és a szűkebb környezet történetei nem vesznének el.

Célom, hogy a száraz kronológiai tényeket, mint a hagyma héjait, lefejtsem, és megmutassam mögöttük az egyszerű embereket, az esendőséget és az igazi, mély érzéseket. Szeretném, ha a felelősségvállalás és az emberi méltóság továbbra is a mindennapaink mozgatórugói maradnának, és ne csak a látványos nagy események kerüljenek reflektorfénybe.

dr. Katona László: Orfeusz éneke

Létezik-e szerelem a kövek között?

Dalolhat-e lant a sírok fölött?

Ragyoghat-e fény a barlang mélyén?

Éghet-e a vágy a szakadék szélén?

Nyílhat-e ösvény a sziklák falán?

Születik-e dal a pokol tornácán?

Visszakérnéd, és hazavezetnéd.

Tegnap még táncolt, ma már csak emlék,

Hádész honában őt úgysem lelheted,

Nem írhatod át a végzeted.

Dalod egy álom, de nem alszik Hádész.

Ne remélj irgalmat lírad daláért.

Egy lépés volt csak, ennyi az élet,

Szinte már fény lett, mégis elégett,

Eurüdiké ott maradt: tétova árnyék,

Neked a világ, Hádésznek játék.

Fájdalmad örök, nincs aki hűtse,

Szíved bánatát nincs ki elűzze.

Azóta kérded, miért néztél vissza?

Szíved megdobbant, azt hitted kint vagy.

Elhitted, közel az élők világa,

egyetlen pillantás ítelt bukásra.

Nincs bűn, így feloldozás sincs,
Mert szép az élet, de múlandó kincs;
Ne haljon hát el lírádon az ének,
Legyen vigasza a pokol népének!

dr. Katona László: Egy 26-os baka Karácsonya

Karácsony van újra. Hideg és fagyos Karácsony. Fagyos, mint a föld, amin fekszem. Idegen ország, idegen földje. Nincs itt ágy, ahol fekhethnék, de istálló se nagyon, hogy legalább az állatok között leljünk meleget...de akkor is Karácsony van. Valahol messze, ott, ahol értik, a mit beszélek, otthon van az asszony. Szomorú az asszony, mert nem látjuk egymást, de mégis boldog. Elkese-redetten boldog...mert megszületett a fiam. Tudom, hogy megszületett a fiam. Hogy honnan tudom? Tudom!Egy apa már csak tudja az ilyet!Vagy nem? Az apa zsigereiben megszületik a felismerés, hogy fia született. Nem csalok, nem kaptam levelet, nem onnan tudom. Utoljára még akkor kaptam otthonról levelet, amikor a szanitéceknél feküdtem. Ott jó volt. Volt rendes étel, volt tábori ágy. Volt ott egy nagyon rendes fotográfus ember, az csinált rólunk olyan fényképet. Olyan rendes volt, hogy adott is ajándékba egyet, hogy hazaküldhessük annak, aki otthon várja a híreket rólunk. Félttem, hogy az asszony megijed, ha meglátja a kötéseket rajtam, de erős asszony az én feleségem. Elküldtem hát neki. Nem is rettentette meg őt a kép. A levélnek nagyon örült, a válasz levében leírta, milyen boldog, hogy legalább fényképen láthatott. Meg hát büszkélkedett is vele a faluban. Nem sok embernek van otthon saját fényképe saját magáról, vagy a férjéről. Az én drágám most ezzel is dicsekedhet a faluban, meg hogy micsoda snájdig ember az ura, még a kötözés is jól áll neki. Meg hát csak hős ember az ő ura. A hazáért sebesült meg. És most gyereket szült a hős urának. Jó gyerek lesz az, tudja mikor kell születni. Karácsonykor születik, ahogy a Megváltó született. No, nem ő lesz az új Messiás, de azért, aki Karácsonykor születik, az rossz ember nem lehet. Nem is tudom, minek neveljem majd...Jóféle bányák vannak a környéken. Lehetne belőle aknász. Az már igazán úri munka. Sokba kerül a taníttatása, de egy gyerek, aki Karácsonykor születik, csak megérdemel ennyit az élettől...Vagy tán rosszul gondolom? Remélem, az anyja Antalnak kereszteli majd. Miért ne tenné? Nagyapám, apám és én is Antal vagyok. Milyen nevet kaphatna mást? Erős név az, a plébános gyerekkoromban azt mondta, hogy az Antal név fejedelmi név. Ejh, de jó lesz majd megölelni azt a kölyköt, ha hazamehetek végre innen, ebből az örültségből. Ahhoz, hogy hazamehessek és a gyerekem szemébe nézhessek, be kell fejezni ezt az eszetlenséget, ami itt történik. Mert ez eszetlenség. Persze, persze, büszke vagyok arra, hogy 26-os baka vagyok, és a hazáért harcolok, de ennek akkor sincs semmi értelme. Azok a legények, akikre löni kell, azt se tudják, ki vagyok, és mit keresek én itt...és én se tudom, ki fia-borja bármelyik is. De hát nem azért hoztak ide, hogy ezen elmélkedjek, hanem azért, hogy harcoljak a hazámért, de a haza most messze van. Mi jöttünk ide, és nem ők jöttek hozzánk, hogy elvegyék a disznainkat. Mi jöttünk, mert ide hoztak bennünket. Ma is volt szuronyroham. Hej asszonykám ne tudd meg, milyen rettenetes az. Kezedben a puskád, a végén szurony. Rohansz kezedben a fegyverrel, és üvöltesz. Üvöltesz, ahogy a torkodon kifér, mert az eszedet elveszi a rettegés meg a több deci pálinka, amit a roham előtt beléd töltenek. Rohansz és rohannak feléd. Félelmetes dolog ez, és nincsen semmi értelme. Ettől nem vetődik el a búza, nem lesz tej, vagy hús. Csak halál lesz tőle, meg szenvedés. A hideg még segít is, mert nincs olyan bűz, és akit eltalálnak, nem is szenved talán annyira. Megfagyasztja a fájdalmat a hideg.

A szuronyrohamnak vége, most csend van. nem rohan senki, nem üvölt senki. Most van időm a fi-
amra gondolni. Tónira. Jó asszony az én asszonyom, biztos Antalnak keresztelte. Meg hát a plé-
bános is jó ember, csak nem hagyja neki, hogy mást nevet találjanak ki véletlen. Tanulni fog a
gyerek, mert okos kölyök az...

Csak most ne lenne ilyen hideg. Lenézek magamra, nem szép, amit látok...A belsősegeim kifor-
dulva fekszenek mellettem. Eltalált az a muszka. Ahogy nekünk is tanították, szakszerűen meg is
forgatta bennem a szuronyt, majd tovább rohant. Tudta, én már nem ártok senkinek se. Annyi
erőm sincs, hogy a kezem felemeljem. Már csak arra van erőm, hogy Tónira gondoljak, meg az
asszonyra. Vigyázz Istenem rájuk, ne hagyd őket árván. Az se baj, ha más férfi fogja az asszonyt
ölelni, csak ne hagyd őket elveszni. Édes Istenem, nevelj a fiamból aknászt. A fiamból, akit sose
láttam, de tudom, hogy megszületett. Tudom, mert Te megsúgtad nekem. Bocsátsd meg Iste-
nem, hogy embereket öltem. Ha én nem ölöm meg őket, ők ölnek meg engem, és én nagyon
haza akartam menni a gyerekemhez. Most már nem mehetek. Értem Istenem, hogy így döntöttél,
de kérlek bocsáss meg nekem. Engedd meg, hogy ha reggel felébredek, már az angyalok ölé-
ben legyen a fejem. Tudod mit! Angyal sem kell, csak a Tónira, a kicsi Tónira vigyázz. Ne haragudj
Istenem, úgy imádkoznék hozzád még, de nem tudok. Bármennyire is szeretnék, nem tudom
nyitva tartani a szemem...és olyan hideg van...és olyan csend...

Név: Katona Antal

rendfokozat: gyalogos

Csapattest: cs. és kir. 26. gyalogezred

elhunyt 1914. december 25

halál helyszíne: Szczytniki

dr. Katona László: Giuseppe

Giuseppe csak ül. Ül, nézi a vizet, élvezi, ahogy bárka ringatózik a vízen. Nem durván, nem nagy kilengésekkel, csak úgy kedvesen, ahogy a várakozó halászbárkák szoktak ringatózni. Az övé is halászbárka, nem is tudna máshogy ringatózni itt a kanálisban. A turisták miatt persze kikötőnek hívják, de ez csak egy szűk csatorna, ahol a halászbárkák várják hajnalig az indulást. A csatorna két partján ott sorakoznak a régóta itt élő családok apró ütött kopott házai. Ki tudja, hogy ezek a családok hány száz éve élnek itt? Persze vannak, akik azzal kérkednek, hogy mióta a város létezik, a családjuk itt él, de a város – legalábbis a történelemkönyvek szerint – már több mint kétezer éves. Giuseppe nem hiszi, hogy ezek a családok kétezer éve itt lennének. Giuseppe szereti ezeket a házakat. Itt nőtt fel, gyermekkorában itt bújócskázott, itt szaladgált. Még mindig felidézi azt a rengeteg illatot, amit a házak között futkosva kapott el orra és a lelke. Mert a lelke is érezte azt a rengeteg féle ízt, zamatot, aromát, amik az apró összetapasztott házak még apróbb ablakaiban kiszökött a szabad ég alá. Hol cacciatore, hol lasagne illata szállt, hol a minestrone lágy zamata keveredett a sokkal markánsabb ossobuco aromájával. Leggyakrabban azonban a hal különféle változatainak illata keringett a házak között. Ma már a kis házak isváltoznak. Felfrissülnek, újra fiatalodnak. Lakóik sem mind halászok, de azért sokan maradtak azok is. A turistáknak persze különös látványosság a rengeteg ringatózó bárka a csatorna két oldalán. Nekik látványosság, az itt élő embereknek maga az élet minden kínjával, szürkeségével. Amint az itt élők megszületnek, apjuk elsőik között a bárkára hozza őket, hogy cseppnyi orrukát átjárja a sós víz illata, ahogy keveredik a halak erősebb aromájával. Gyerekként is rengeteg időt töltenek a fedélzeten. Lesik az apjukat, a többieket, ahogy a foltozzák a hálót, ahogy tisztogatják a szerszámokat. Giuseppe különösen szereti a naplementét. Gyerekként is felnőttként. Nem volt olyan fárasztó nap, mikor nem jött volna vissza a fedélzetre, hogy szemével ihassa, amint a lemenő nap bíbor palástot fest a tengerre.

Ma is itt ül Giuseppe, és várja a nap szokásos búcsú táncát. Már hetek óta nem hajózott ki, nem halászott. Megöregedett, elfáradt. Szeretne még ma is küzdeni a halért, az élelemért, az életért, de nem megy. Karjait, vállát lassan elhagyja az erő, már nem úgy mozog benne az izom, ahogy kellene. A naplementére azért most is kicsoszog. Így tette apja is, nagyapja is. Miért tenne ő másként? Lassú, nehézkes lépésekkel küszködi fel magát a fedélzetre. Leül a régi ládára, és vár. Várja a természet mindennapos gálaműsorát. Várja a naplementét, és még vár valami mást. Pontosabban valaki mást. Évek óta vár. Az élete egy hosszú várakozás. Néha jó várni valamire, és néha nem ad örömet a várakozás. Ha nem jön el, amire várunk, az szép lassan kiszívja az ember lelkét, elveszi a legfontosabbat, a remény érzetét. A várakozás erős hit a reményben, miért várnánk bármire, ha úgysem jön el.

Mindig hisszük, hogy van remény. Ahogy az idő telik, a remény egyre áttetszőbbé válik, átlátzóbbá. Ahogy lassan láthatatlanná válik, ahogy elhalványul, úgy lopja ki az ember lelkéből az erőt, az energiát. Van azonban olyan remény, ami nem kopik el. Ez persze függ a reménykedőtől is. Giuseppe erősen hisz. Halászembernek a hite ad többlet erőt, hit nélkül elveszne. Giuseppe hol a lemenő napot nézi, hol a partot. A nap mindig lemegy, abban nem csalódik, a part viszont mindig csak áttatja a reménnyel...Giuseppe fárad. Szemei nehezednek, de próbál a partra figyelni. Hátha...és igen... mintha valami mozgás lenne. Igen, valaki jön. Nem kiránduló, nem csak ügyelgő ember. Lassan, de határozott lépésekkel közelít...és olyan ismerős az alak, a sziluett... igen! Ez ő! Giuseppe lassan párásodó szemmel figyeli a közeledőt: A fedélzet halkán roppan a lépések alatt. A férfi halkán lépfel a fedélzetre. A lábnak ismerős deszkákra lép, de mégis megtorpan egy pillanatra. Évek óta nem járt itt, először érezni akarja a múltból előtörő hangulatot. Giuseppe torka összeszorult, nehezen fogalmazta meg a rég ki nem ejtett nevet: Davide!

Lassan kotorászni kezd a zsebében, a gyűrött pacás lap régóta várja ezt a pillanatot. Giuseppe akkor írta a papírra a sorokat, amikor az orvosa tudatta vele, abba kellett volna hagynia a bagót. Nem fog tudni beszélni. Hány éve is annak már? Ki számolja. A torkában gát épült szép lassan, ami elzárja a hangok folyamát, ai eltorlaszolja az utat, hogy akár fohász, akár mérges káromlás a felszínre törhessen... Előkerült hát a gyűrött, időrágta papír, amin görcsös öreg kéz írása sorakozott...Remegő kézzel teszi le a kis asztalkára. Korábban mindig kitette, most majdnem elfelejtette.

Levél:

Davide! Hát eljöttél! Azt hittem már nem enged el téged az a távoli dél. Évek óta várlak. Hogy megemberesedtél! Micsoda arc, micsoda tekintet! Mintha a nagyapádat látnám. Meglepődsz tudom, hogy ezt a papírt adom Neked, de én már nem tudom elmondani, mit érzek. Bezárta a hangokat a csendbe a torkom. Amit ma ki tudnék adni magamból, az nem szép és nem érthető. Így hát inkább leírtam Neked, amit mondanék szeretnék. Tudod Davide, régóta várlak. Várt anyád is szegény, de nem bírta tovább a bánatot. Elvitte ő azt magával a sírba. De most itt vagy, bárcsak anyád is megélhetne volna. Hogy várta, hogy lásson Téged, és a kisunokát. Annyi mindent kérdeznék, de félek nem tetszene a válasz. Vagy azért, mert nem őszinte, vagy azért, mert az igazság meg fájna...Így hát nem kérdezek semmit Davide. Messze mentél, sosem jöttél vissza. Mint a tengerész, aki nem hiszi el, hogy a kikötő, ahonnan elindult, visszavárja. Mert a tengerésznek is kell egy hely, ahová visszavárják.

Hiába talál minden kikötőben új és új szerelmet, ahonnan indul, oda mindig vissza várják. Elmentél Davide, és mi visszavártunk, de Te úgy érezted, ez nem a Te kikötőd. Találtál magadnak asszonyt, aki mellett boldognak érzed magad. Szült Neked fiút, és úgy érezted, most már teljes az életed, és anyád és apád nem hiányzott. Haragudtál ránk. Bocsáss meg Davide, ha bántottunk. Bocsáss meg, de én még mindig nem értem, miért hagytad, hogy anyádat eleméssze a bánat. Neki csak Te voltál és öcséd, Carlo. Carlot tavaly elvette tőlünk a tenger. Anyád két hónapig bírta, hogy egyik fiát a tenger vitte el, másik fia maga felejtett el minket.

Én anyád sírjánál – oda sem jöttél el – megesküdtem, megvárom, míg egyszer hazatérsz, mert minden tengerész hazatér egyszer az első kikötőbe. Most itt vagy. Nem tudom, könnyezel, vagy mérges pillantások vetsz rám, mire ideérsz a sorok között. Jut eszembe, ne haragudj a nehezen olvasható firkáért. Egy ideje görcs kínozza az ujjaim, már nehezen megy a fogás. Szóval most itt vagy. Nem tudom, mit mondjak. Bocsánatot kérjek? Esdekelyek, hogy maradj velem? Nem tudom, de jó, hogy még egyszer láthatlak...Kérlek, ülj le mellém. Nézd a tengert. Ülj egy kicsit mellém, és legyünk úgy, ahogy esténként én voltam apámmal, apám volt nagyapámmal, és ő is az apjával. Nézzük a vizet, ne beszéljünk, ne perlekedjünk, és ne vigadjunk. Csak igyuk be szemünkkel a víz ringását, szippantsuk be a só aromáját, és töltődjünk fel a lemenő nap varázsával. Ennyit kérek csak fiam. Azután, ha egyszer halálhíremet hallod, gyere újra vissza, és temess anyád mellé a domboldalra. A sekrestyés megmutatja Neked a helyet. Nem kérek mást, és nem is mondok mást. Úgysem tudnám elmondani az elmúlt évek bánatát, a súlyt, ami a lelkemet rángatta a sárba, a hiányt és a féltést, nincs ezeken mit mondani, ezek az én emlékeim, elviszem magammal őket. Most csak érezni akarlak Téged, Téged, lelkem egy részét...Szeretlek fiam.

Második levél:

Tisztelt Davide de Gregori úr!

Mély részvétellel tudatom Önnel, hogy édesapja, akit a városban mindenki a könnyes szemű Giuseppe-nek hívott, tegnap naplementekor visszaköltözött az Úrhoz. Az Ön édesapját a kikötő gondnok találta meg a bárkáján üldögélve. Álmában hunyt el...mosolyogva, mint aki még egy utolsó ajándékot kapott az Úrtól. Előtte az asztalon találta ezt a levélkét, melyet most levelemhez csatolok. Kérem, keressen meg minél előbb, hogy Giuseppe földi javait átadhassuk Önnek. A temetéssel ne legyen gondja, városunk Giuseppe emlékének áldozva gondoskodik róla. Üdvözléssel: G város jegyzője.

A falu csendjétől a lélek daláig - Interjú Ledniczky Miklós Jánosnéval

Amikor az intézményvezetői, polgármesteri és közösségi feladatok zaja elcsitul, a hajnal csendjében vagy a somogyi táj ölelésében megszületnek azok a versek és mesék, amelyek a hitet, a családot és az otthon melegét őrzik. Ledniczky Miklós Jánosné az ezerarcú hivatásról, a költészet gyógyító erejéről és a hagyományos értékek megőrzéséről mesél.

Ennyi felelősségteljes szerepkör mellett (intézményvezető, polgármester, nagymama, polgárőr és tűzoltó egyesület elnöke) mikor és hogyan találja meg azt a csendet, amin az alkotáshoz szükséges?

Amikor a nap végén elcsendesedik a falu, az iskola, és a családom is pihenni tér, egyrészt akkor érkeznek meg a gondolatok, másrészt a hajnal csendjében. De az igazság az, hogy az alkotó csend nem jelent számomra feltétlenül mindig fizikai magányt: sokszor egy iharosberényi séta, egy kóruspróba, a természet lágy neszessége vagy éppen az unokám kacagása utáni pillanatban születik meg egy-egy gondolat. Az írás nálam nem különül el a mindennapoktól, hanem az a szűrő, amin keresztül feldolgozom mindazt a szeretetet és felelősséget, amit nappal megélek.

Életét az Isten, a haza és a család hármasa vezérli. Hogyan jelennek meg ezek a mély gyökerek és stabil értékek a verseiben és a meséiben?

Ez a három érték egész életem minden percében fontos volt, és az lesz is, amíg csak élek. A verseimben az Istenbe vetett hit sokszor hálaként jelenik meg – azzal a bizonyossággal a szívemben és lelkemben, hogy nem vagyunk egyedül. A haza iránti szerelem nálam a szülőföld, Iharosbény szeretetében, a somogyi tájban és a hagyományaink őrzésében ölt testet. A családot pedig a legszentebb emberi kötelekként jelenítem meg: az anyaság, a nagymamaság és a generációk közötti folytonosság a legfőbb ihletőm. Úgy gondolom, hogy a múltat sem szabad elfelejteni, hálnak kell lennünk a szüleink iránt, hiszen nélkülük nem lehetnék az, aki vagyok; ők tanítottak meg arra, hogy ez a három fő érték maradjon mindig az életem vezérfonala. A meséimben ezeket az értékeket úgy igyekszem elültetni, hogy a gyermekek észrevétlenül érezzék meg a biztonságot, az otthon melegét és a jóság győzelmét.

Mennyiben kíván más lelkiállapotot, amikor a legkisebbeknek fogalmaz meg egy mesét, mint amikor felnőtteknek szóló lírai vallomásokat ír?

A meséhez le kell hajolnom a gyermekhez, de nem azért, mert ő kisebb, hanem azért, hogy szemmagasságba kerüljek az ő tisztaságával. Amikor mesét írok, előhívom a bennem élő gyermeket, a pedagógust, a nagymamát – itt a felelősség óriási, hiszen a gyermeki lélek mindenre nyitott. A felnőtteknek szóló líra viszont egy mélyebb, sokszor fájdalmasabb vagy éppen emelkedettebb vallomás. A mese a fényről szól, a felnőtt líra pedig arról, hogyan találjuk meg a fényt a sötétségben.

Milyen érzés volt először meghallani a saját verseit megzenésítve, vagy mások előadásában visszahallani a gondolatait?

Számomra először is és mindig is egy katarzis. Amikor az ember leír az ezer sor közül egyet, az még csak az ő szívverése. De amikor a szavak dallamot kapnak, vagy egy előadó tolmácsolásában megszólalnak, az olyan, mintha a gyermekem, a versem önálló életre kelne és felnőne. A zene felerősíti a lélek rezdüléseit. Mérhetetlen hála van bennem ilyenkor, mert rájövök, hogy a gondolataim már nemcsak az enyéme, hanem közös kincsekké válhatnak a dal és a zene által.

Mit gondol, mi az a legfontosabb útravaló, amire a mai rohanó világban a legnagyobb szüksége van az embereknek?

A mai emberének lelassulásra és az egymásra figyelés tiszta idejére van a legnagyobb szüksége. A világ rohan, nhưng nekünk meg kell tanulnunk megállni. A legfontosabb ma a belső béke, az emberi melegség és a gyökereink megtartása. Tudnunk kell, honnan jöttünk, kikhez tartozunk, és észre kell vennünk a mindennapok apró csodáit – egy mosolyt, egy ölelést, az erdő csendjét, a napfelkeltét. Ahogy az első önálló kötetem címe is mondja: arra van szükség, amit a szívünk dik-tál, nem pedig arra, amit a rohanó világ követel.

Polgármesterként és vezetőként rengeteg emberi sorssal találkozik nap mint nap. Hogyan alakítja az Önben élő író az a sokféle élettörténet, amellyel a hivatali munkája során szembesül?

A hivatali munka és a művészet nálam elválaszthatatlan. Polgármesterként és intézményvezetőként látom az örömöket, a küzdelmeket, a nehézségeket és a sikereket; minden emberi sors egy-egy megíratlan történet. Az író bennem nemcsak figyel, hanem együttérez is. Ez a sokféle élettörténet alázatra tanít. Sokszor egy-egy lakossági beszélgetés vagy egy iskolai pillanat után születik meg bennem az a vigasztaló vagy éppen erőt adó gondolat, ami később verssé vagy mesévé formálódik.

Hogyan éli meg a versek digitális és audiális elérhetőségét egy olyan alkotó, aki elkötelezett a hagyományos értékek mellett?

A hagyományos értékrend nem jelenti azt, hogy elfordulunk a jelentől, sőt: a modern eszközöket a jó szolgálatába kell állítanunk. Az, hogy a Művész.ma vagy a Meskete felületein, illetve hangzó formában a YouTube-on is elérhetők a műveim, egy csodálatos lehetőség. Így a hagyományos értékek – a hit, a család, az otthon szeretete – olyanokhoz is eljuthatnak, akik talán ritkábban vesznek a kezükbe nyomtatott könyvet. A lényeg az üzenet tisztasága, a hordozórakéta pedig lehet digitális is, ha a szeretetet közvetíti.

Ha visszatekint az eddigi alkotói útjára, van-e olyan „lelki híd” vagy üzenet, amelyet a legfontosabbnak érez átadni az olvasóknak?

A legfontosabb üzenetem az, hogy soha ne hagyjuk elveszni a szeretetet és a hálát a szívünkben. Ahogy a saját utamon is megtapasztaltam – például az önálló kötetem megjelenése kapcsán, ahol Szűcs Béla Albert önzetlen mecénási támogatása épített hidat az álmaim és a valóság között –, a legnagyobb dolgok mindig összefogásból, hitből és hálából születnek. Ezt a hidat szeretném építeni az olvasóim felé is: a soraimmal segítő kezet nyújtani, megnyugvást adni, és emlékeztetni mindenkit arra, hogy az élet legnagyobb értékei a hitünkben, a családukban és a szülőföldünkben rejlenek.

Ledniczky Miklós Jánosné: Az életünk ajándékai

Nem kértem a sorstól se ezüstöt, se aranyat,
Csak puha fészket, melyben a szeretet megmarad.
Megkaptam az Úrtól a legfényesebb csodát:
A családom ölelő, vigyázó otthonát.

Gyermekeim arca, ha felénk ragyog lágyan,
Könny szökik szemünkben a tiszta boldogságban.
Látni, ahogy mennek a maguk szép útján
A legszebb korona életünk minden napján.

Amúltba visszaszállok, nézem az arcukat,
Istenem, de gyorsan felnőttek, de a molyuk megmaradt.
De a szeretetünk nem kopott az évekkel,
Összeér a lelkünk ezer láthatatlan rezzenésben.

Smikor azt hittem már, az életünk így kerek,
Isten fentről küldött egy apró kisgyermeket.
A mi unokánk ő, a legédesebb ének,
Egy drága, új, kicsiny ragyogó kis élet.

Őa tiszta holnap, a jövőbe nyíló ablak,
Kicsi kacsóiért mindent odaadnánk mindennap.
Ha ránk néz és nevet, elcsitul a világ,
Minden fájdalomra ő a gyógyító virág.

Oyan teljesség ez, mit szó el sem mondhat,
Minden nehéz percre vigasztalást adhat.
Szívünk csordultig van, a boldogságtól repes,
Ettől a szent örömtől az életünk kerek.

Ha majd az idő telvén hajunk megőszül,
Tudjuk, hogy a lelkünk sohasem menekül.
Mert a ő szeretetük mint a tiszta tenger,
Nálunk boldogabb már nem lehet egy ember.

Köszönjük az égnek e a drága kincseket,
Melynél szebbet, jobbat e földön nem hinthet.
Amíg élünk, óvjuk, amíg élünk, áldjuk,
lelkük tiszta fényét a szívünkbe zárjuk.

Iedniczky Miklós Jánosné: Iharosberény, az én kedves falum

Somogyország lankái közt szelíd gesztenye vár,

Őszi széllel üzen a táj: a szívem hazavár.

Iharosberény a múltunk, a jelenünk, s hazánk,

Hol évről-évre újra éled a Gesztenye Fesztivál.

Hitünk tartja lelkünk sorsát, jöhet bármi zord idő,

E kicsiny, szép szülőföldön épül majd a mi jövőnk.

Béke ringat estefényben, csillag ragyog ablakon,

Úgy őriz e drága falu, mint anya kisdédét a hajnalon.

Hosszú útról visszatérve megdobban a szív hevesen,

Átlépek a falu szélét, s megnyugszom itt csendesen.

Hazatértem, megérkeztem, átölel e drága hely,

Minden fűszál, minden rög kő ismerősként ünnepel.

Szép platános kísér utamon, amerre lépteim visznek,

Múltat őrző vén kastélyunk és a parkok intenek.

Büszke fák közt mesél a szél, suttogja a lombokon:

Iharosberény földjénél nincsen szebb ezen a világon.

Gyermekkori szép emlékek meleg, áldott fészke ez,

Bárhová is sodor a sors, a szívem csak ide vezet.

Itt tanultam bízni, hinni, itt ringatott a családi szeretet,

Iharosberénynek fénye ad naponta alelkemnek életet.

Könny szökik a szemembe, ha meglátom e kedves tájat,
Elfelejttem egy perc alatt a minden bánat.
Melegség önt el legbelül, ha az otthon kapuját zárom,
Nincs még egy ilyen menedék ezen a kerek világon.

Kedves falum, Te vagy nekem a legdrágább kincsem,
Nálad nélkül az életben biztos pontom nincsen.
Te adtál nekem gyökeret, mely a földbe mélyen ér,
Szent menedék vagy te nekem, bármit hozzon lét.

Bárhová vet az életem, hozzád hajt a vágyam,
Te vagy a legszebb valóság ébren töltött álmomban.
Kedves falum, Iharosberény, hűséggel imádlak,
Amíg élek, tiszta szívből, mindörökké áldalak.

Ledniczky Miklós Jánosné: Szüleim emlékére

Az esti szélben suttog a múlt,
Egy régi gyertya lángja kigyúlt.
Bár messze jártok a csillagokon,
Az arcotok itt él a mosolyomon.

Köszönöm a szót, a féltő kezet,
A fénylő utat, mi idáig vezetett.
A szeretetet, mi tőletek áradt,
S ami a szívemben soha el nem fárad.

Úgy hiányzik még az otthon melege,
A megnyugvást adó, tiszta est jele.
Hogy átöleljetek, ha nehéz a világ,
S elűzzétek a lelkem minden bánatát.

Minden mozdulatot őrzök, mit tőletek láttam,
Értetek dobog a szívem minden imádságban.
Itt vagytok velem, s míg dobban a szívem,
a ti emléketeket nem engedem el.

Hányszor hallom még emlékeimben féltő szavatok,
S a nehéz napokon ti ezekkel megnyugtattok.
Bár elengedtem már a ti drága kezetek,
de lelkemben őrzöm a tiszta fényeteket.

Szüleim emlékére gyújtom e lángot,
Kik nekem megteremtették a legszebb világot.
Istenem, kérlek, vigyázz most rájuk,
Legyen csendes és puha az örök álmuk.

Bár hiányotok fájón kísér,
A szeretet hidat, s jövőt ígér.
Szentelt emléketek örökké él,
Még rólatok suttog az esti szél.

Mit töletek kaptam, kincsként őrzöm én,
Útjelző fénné lett a sötétség éjjelén.
A jószágot, a hitet, s mit a szív elbír,
Ezt nem mossza el semmi földi sír.

Rohannak az évek, s bár múlik az idő,
A sajnó hiányból kapok még mindig tiszta erőt.
Már nem csak a könny, de a hála is éget,
Hogy ti adtatok nekem életet s védelmet.

Sha egyszer nekem is leáldozik a nap,
S a földi vándorútam végleg megszakad,
Tudom, hogy ott fent, a fényes kapunál,
Apám és anyám átölelve szeretettel vár.

Szavakból szőtt újjászületés - Interjú Faragó Maiával

Amikor a covid csendjében egy papírfecni újraélesztette a régi egyetemi álmokat, egy ötéves alkotói út vette kezdetét. Maia Faragó a versek belső hullámainak meglovaglásáról, az első kiadói sikerekről és a nyelvi finomságok ihlette mindennapokról mesél.

Hogyan indult az írói pályád, és mi volt az a pillanat, amikor először érezted, hogy az írás több számodra, mint hobbi?

Két részletben érkezett életembe az írás. Az első szakasz az egyetemi éveimre tehető. Három évig kommunikáció- és médiatudomány szakon a „műsáj írni” és a kötelezően letudandó elemek mellett szépen lassan a versek írása beszökött az életembe.

Aztán elvitt más irányokba a sors: a marketing, a PR, valamint a színészet felé nyitottam.

Aztán a covid idején visszatért az életembe az írás. Egy dolog maradt bekarikázva otthon a papírfecni, ahová összeírtam az engem éltető dolgokat, amit szeretnék szívből csinálni: alkotni. Írni. Ekkor gondoltam azt, hogy lépünk szintet az egyetemi évek alatt, írással kötött „házasságomban”.

2021-ben hivatalosan is bejegyzett író lettem, s akkor jelent meg az első könyvem is, magánkiadásban, 10 év összegyűjtött verseivel és prózáival: A Lélek szirmai névvel. Ezzel egy időben kezdtem el a blogom, kialakult a honlapom. Aztán egyik könyv követte a másikat...

5 év alatt 5 könyvet írni komoly teljesítmény. Mi adja számodra a legnagyobb lendületet az alkotáshoz egy fárasztó nap után?

Először is, köszönöm szépen! Abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy nem kell muszájból alkotnom, úgy nem is menne, vagy „izzadságszagú”, erőltetett dolgok születnének, én mindig ezt vallottam. Ha viszont megtalál egy ihlet, akkor annak hullámára fel kell ülni, s addig kell tolni ki magadból, amíg csak bírod, és amíg azt nem érzed, hogy az ihlet már nem belülről feszít.

Ha nagyon fáradt vagyok, akkor alkotni sem tudok, vagy legalábbis nem úgy, bár az tény, hogy évekig az ihlet hajnalban vagy éjjel tört rám, vagy teljesen random és váratlan időpontban, helyzetben.

Amikor arra érzek hívást, leülök írni, alkotni.

Amikor töltődnöm kell, akkor színházba megyek vagy utazom leginkább, hogy visszanyerjem, ahogy írtad: a lendületem. Ezek mindig teljesen feltöltenek, utazás alatt pedig rengeteg inspirációt is nyerek, helyszínek tekintetében. Egyébiránt pedig a körülöttem levő emberek és történetek is mindig adnak elegendő témát, melyről lehet írni. Sok tanulság van. S én pedig mindig nyitott szemmel és szívvel járok, befogadni az újat.

Melyik a kedvenc műfajod: a regény, a vers vagy az esszé, és miért?

A versek a kedvenceim, azt nem titkolom.

Igazából a prózát, a novellákat, regényeket is kedvelem, mert javarészt valóságon alapulnak, valós helyzeteken, vagy egy általános érzésen, mégis egyedi világodból, nézőpontodból kivetítve. Rajtad áll egyébként, hogy valóságot írsz meg, vagy fantáziádról írsz. Vágyadról, álmodról. Avagy éppen fantáziádból kreálsz tartalmat.

Amikor kapok egy gyors ihletet, le is írom gyorsan, egy versben általában. Nem azt jelenti, hogy nem dolgozom ki, attól lehet igényes és minőségi, de verset írni sokkal gyorsabb, valljuk be. Amikor pedig több időm van, és elmélyedhetek történetekben, helyszíneket húzhatok fel magamban, és karaktereket alakíthatok ki egy világban, akkor dolgozok ki hosszabb prózai műfajokat pl. novellákat, regényeket...

A Karmikus léptek című regényed megjelenése milyen érzés volt számodra a korábbi saját kiadású köteteidhez képest?

Ez volt az a könyvem, mely először kiadónál, név szerint a Newline Kiadónál jelent meg 2025-ben, s számomra is elképesztő utat járt be. Dedikálhattam az Ünnepi Könyvhéten, bejutott nagyobb könyvesboltokba, nagykerbe, elért külföldi olvasóimhoz, valamint bekerült az Év könyve 2025 szavazásán a top30 legjobb romantikus könyve közé. Mindenképpen igaz, hogy ez a könyvem hozta meg az országszintű ismeretséget, mint alkotó. Hiszen addig csak magánkiadásban léteztem s műveim is.

Megírni pedig nagyon felszabadító volt magát a regényt, s örültem, hogy volt bátorságom hozzá. Egy alkotás előtti „földalatti” állapotból született egy új életszakasz, mely a könyv megírása után kezdődött életemben. Egy komplett újjászületés, szerencsére a másik pólus irányába.

A honlapod, a blogod és a közösségi oldalaid is fontos részei a munkádnak. Szeretsz kapcsolatban lenni az olvasóiddal a virtuális térben?

Természetesen igen, s nagyon fontosak! A blogom, a www.lelekszirmok.hu csak egy tárhelynek, egy gyűjtőhelynek indult az alkotásaimmal az első könyvem megjelenésével egy időben. 5 év alatt 20 menüpontos honlappá nőtte ki magát, ez azt jelenti, hogy mára itt 20 különböző művészeti témában írok. Jelen van nálam mindenféle csemege, saját alkotásaim mellett ajánlók szerepelnek: színház, film, tánc, zene, könyvek témakörében; erős eleme a művészetterápia, illetve saját meditációim, történeteim is megosztom. Azért vagyok rá büszke, mert itt nemcsak blogolok, s könyvet árulok, hanem olyan, akár csak egy mondatos motiválást, inspirációt vagy meditációt, idézetet, mini-verset találhatnak a követőim, melyek erőt adnak nekik, bátorságot a továbblépéshez, veszteség feldolgozásához, újrakezdéshez, elvezetnek önszeretethez, elfogadáshoz, elengedéshez, s könnyebben megtalálhatják saját hangjukat, önmagukat.

Közösségi oldalaimon is ugyanezeket a tartalmakat osztom meg, csak Facebook, Instagram és Youtube oldalaimon így találhatnak meg: A Lélek szirmai. Ide várom szeretettel mindenkit, aki nek a művészet válságban vigasz, de békében is simogatja a szívét. :)

Milyen hatással van az írásaidra az, hogy fordítóként és lektorként is nap mint nap a nyelvi finomságokkal foglalkozol?

Mivel teljesen más zsánerekben íródott kéziratokkal foglalkozok főállásomban, ezért még ki is egészítik egymást. Fordítóként pedig nagyon jó s kihívás másfajta műveken dolgozni, főleg, hogy a másik szerelmem, azok a nyelvek: leginkább a spanyol, mely 19 éve a mindennapjaim része. Ott van az angol s olasz is, melyek szintén fontosak nekem.

Ha el vagyok havazva, akkor persze a saját írásaimra nem úgy marad idő, de ha velem történik egy olyan esemény, mely papírra vágyik, akkor teljesen mindegy, mennyire vagyok leterhelt: akkor is marad időm a saját alkotásaimra.

Ha egyetlen könyvedet kellene ajánlanod valakinek, aki még nem ismer, melyik lenne az, és miért?

Mindig azt szoktam mondani, ha valaki meg akar ismerni: olvasson bármit tőlem, mert jobban s mélyebben megismer, mintha bemutatkozom, vagy magamról kellene mesélnem. A legutóbbi „gyermekemet” ajánlanám: a Karmikus lépteket. Talán pont azért, mert ez mesél most leginkább arról, hogy emberileg és alkotóként hol tartok. Egyébként azt is szerencsésebbnek tartom, hogy nem én ajánlom a könyveim, hanem az Olvasóim, ezért azt tudom ajánlani, hogy keressék meg ezt a könyvet tőlem a moly.hu-n, s olvassák el az ottani olvasói értékeléseket, s azok mondjanak el mindent erről a regényemről. :) Ha pedig kedvet kapnak hozzá, s elolvassák ők is, akkor szeretettel várom az ő olvasói élményüket is!

Számodra mi a legfontosabb dolog, amit egy író megőrizhet magában az alkotói munka során?

Szeretnék ebben a mai, nagy zajban fennmaradni, s ami fontosabb: önmagamként, a saját írói stílusommal, hangommal, értékeimmel.

Faragó Maia: Bárcsak

Bárcsak mindenkit elsőre elfogadnának,

az előítéletek elhallgatnának.

Bárcsak mindenkit tárt karokkal hazavárnának.

Bár lenne mindenkinek egy váll, amin magát kisírhatja,

Bár lenne mindig egy kéz, mi érte nyúl, ha a talaj lába alól kicsúszna.

Megrovás helyett megölelnének,

S ha motiváció híján vagy, beléd életet lehetnének.

Haragtartás helyett megbocsájtanának és megbecsülnének.

Nem mi választjuk a körülményeinket,

De a mi felelősségünk, hogy kihozzuk belőle a legtöbbet.

Bárcsak lenne értelme minden szeretetteli tettednek, mit adsz,

Kívánom, hogy a sorstól triplán visszakaphasd!

Nem minden a szándék, az akarat,

A szó beszél, a tett megmarad,

Álomból bármi valósággá válhat.

S ez rajtad is múlhat.

Bízz belső ritmusodban,

Maradj meg lelki tartásodban.

Mert senki nem tanít meg erősnek lenni,

Hogyan kell ebben a világban fennmaradni,

Miközben elvárják, hogy mit kell neked az asztalra letenni.

Talán mindenki csak arra fog várni, mikor fogsz hibázni,

De vedd úgy, hogy bizony abból fogsz tanulni.

Neked csak a belső hangod kell követni,

Nem kell senkinek megfelelni,

Másra hallgatni,

Mert ahogy mindenki...

Te is mindig úgy fogsz cselekedni,

Hogy boldog akarsz lenni.

Bárcsak mindenki megértené, hogy a legjobbat érdemli,

De érdemes akkor is kitartani és embernek maradni,

ha talán nem fogja teljesen azt megkapni.

Mert attól... bár senki számára ne lenne ismeretlen, milyen világot megmozgató eseményeken jelen lenni,

Nagy pillanatok részesei lenni,

Bár mindenki megtapasztalná, hogy milyen fontosnak s értékesnek lenni.

Megtapasztalná, milyen maradandót alkotni.

Hogy milyen szabadon szeretni... szabadon élni!

Ps.: S bár megértenék sokan azt is, hogy felesleges háborúzni,

Mikor békében élni nem fog soha, semmibe kerülni...

Faragó Maia: Magány

Tudod, mi a magány?

Mikor már csak emlékeid víziós kivetülése marad a szobád falán...

Mikor csak áll a telefon a kezében, de nincs, kit tárcsázzál...

Amikor magadban kezdesz beszélni, ahelyett, hogy társalognál...

Amikor ahhoz sincs energiád, hogy az ágyból kiszálljál...

Amikor cél nélkül maradsz,

Amikor az önbecsülés, s „hiszek magamban” kifejezéseken már csak hang nélkül kacagsz...

Amikor elveszted a szárnyaidat,

S semmire nem érzed magad méltónak...

Amikor beszélnél, de elszáll a hang,

Elfelejtet művészetét a mosolynak...

Akkor nem egyedül, hanem magad vagy, nagyon magad...

De ebben a csendben meghallod majd saját hangodat...

Mindez azért kell, hogy megtaláld erődet: önmagadat!

Faragó Maia: Imádat

Imádlak titokban nézni.

Csak, ahogy alszol, ahogy mellkasod puhán megemelkedik, ahogy tudod a levegőt venni...

Imádom...

Ahogy beszélsz, ahogy formálsz a szavakat.

Nem telek be vele, ahogy éled a mindennapokat.

Ha elfogy a levegőm, tüdőddel lélegzem.

Imádom a szenvedélyt benned, szerelmem!

Ahogy rám nézel, elolvad a szívem!

Imádom, ahogy beleéled magad egy dalba,

Minden akkordba.

Imádom a tüzet és a hitet benned,

De otthonra talál bennem a ugyanúgy a csended.

Imádom, amikor komponálsz,

Amikor átszerenádózod nekem az éjszakát.

Nincsenek rá szavak, mennyire csodállak.

S minden nap hálás vagyok, hogy vagy!

MŰVÉSZ.ma
— M A G A Z I N —

JELENJ MEG TE IS

— A —

MŰVÉSZ.ma
MAGAZIN

következő számában!

Mutasd be művészeted,
inspiráld közönséged,
és legyél részese egy
értékteremtő közösségnek!

LÉPJ KAPCSOLATBA VELÜNK!

hello@muvesz.ma

www.muvesz.ma

EGYÜTT
A MŰVÉSZETÉRT,
A KÖZÖSSÉGÉRT.

A mérnöki precizitástól a rímek varázzáig - Interjú Bodolai Annával

Amikor az úripar laboratóriumi pontossága találkozik a klasszikus rímek lüktetésével, a mindennapok apró pillanatai szavakkal megfestett képekké formálódnak. Bodolai Anna első verseskötéről, a formák tiszteletéről és a belső iránytűről mesél.

Műszaki vonalon mozogva laboránsként és gyártástámogató technikusként dolgozol egy úripari cégnél Miskolcon, miközben a költészet és a versek világa már kiskorod óta elkísér. Hogyan fér meg egymás mellett a precíz, mérnöki szemlélet és a lüktető, érzelmekkel teli versírás?

Ugyan a műszaki élet precizitást igényel, de úgy érzem, nincs ez másképp a verseimnél sem. Ugyan szótagokat nem számolok kifejezetten, de szeretem, ha jól cseng egy-egy rím, vagy ha lüktet a ritmus.

A kezdeti, humortérfelet képviselő írásoktól eljutottál a kortárs, de klasszikus alapokon nyugvó, szépirodalmi stílusig, ahol kiemelt szerepet kapnak a rímek és a ritmus. Milyen belső út vezetett ehhez a klasszikusabb formanyelvhez?

Egykor tényleg kizárólag a humor szintjén mozogtam; nem mondom, hogy nem sikerült kreatív rímeket találni, de tény, hogy sokkal inkább a ragrímek voltak túlsúlyban. Mára viszont szeretem a finom határvonalat húzogatni, ami egyszerre emberi és lírai, miközben a szavak által megragadhatom a rögrealizmust.

Úgy fogalmazol, hogy léteznek olyan pillanatok, amelyeket egyszerűen szavakkal kell „lefényképezned”. Hogyan születik meg egy-egy ilyen pillanatból a papírra vetett mű?

Szavakkal fényképezni... Két megállót utazni a villamoson, ahol egy idős hölgy szépen felöltözve vélhetően hazaigyekszik, kezében a Nők Lapja magazinnal, és olvasgatja – ezt egy sima fényképpel nemigen lehet átadni. Az érzés mindenkiben ott van, az érzés mindenkié; az a pillanat, melyet mindenki ismer, de mindenkinél el is illan, amint leszáll és folytatja útját. Ezeket a pillanatokot igyekszem megragadni.

Első versesköteted, az EGYVERSEK létrejöttét hosszú vívódás és egy főállás melletti, embert próbáló munka előzte meg. Milyen érzés volt végül kézbe venni ezt a zsebkönyv formátumú, egyszerre nosztalgikus és modern kötetet?

Szavakat még most sem találok rá. Furcsa érzés, és így két hónap elteltével sem igazán fogtam fel a dolgot. Rengeteg olyan dologgal kellett szembenéznem, ami a műszaki világban ismeretlen, és teljesen laikusként nekiállni egy ilyen dolognak hát... nem egyszerű.

Szabó T. Anna úgy ajánlja a könyvedet, hogy számodra a vers kapaszkodó, viszonyítási pont és sűrített idő, ahol Romhányi-rímhányósan a rapritmus határáig csavargatod a formát. Mennyire találtál magadra ebben a játékos, mégis mély zeneiségben?

Szabó T. Anna szavai nagyon jól estek, bár nem ő az egyetlen, aki Romhányi Józsefhez hasonlított, és ez elmondhatatlanul megtisztelő nekem. Szeretném megőrizni ezt a fajta fura játékosságot, de hiszem, hogy ezt úgy is tovább lehet vinni, hogy közben líraibb témákhoz is hozzányúlok.

Mit jelent neked az alkotói hitelesség ebben a gyorsan változó világban, és mi az a szellemi iránytű, amiből semmilyen körülmények között nem vagy hajlandó engedni?

Szellemi iránytűként saját magam tükörképét használom. Számomra semmi olyan nem fér bele, ami és aki nem én vagyok. 2026 van, manapság nem „divat” páros-klasszikus rímben alkotni, but én csak azért nem írnék szabadverset, mert ma az a trendi. Az nem én vagyok. Szeretem a rímeket, a ritmust, és elsősorban magamnak írok; ha ezentúl másnak is tetszik, az különösen boldoggá tesz, de a rímek szerelmeseként nekem nem fér bele, hogy másképp alkossak. A vulgaritást is igyekszem kerülni, hisz olyan nyelven beszélünk és írunk, mely megengedi, hogy háromszázféléképpen írhasam le azt, ha valami nem tetszik, és ehhez nem szükségeltetik közönségesnek lenni.

Javaslom mindenkinek elolvasni Faludy Györgytől az Óda a magyar nyelvhez című verset, és rájön.

Bodolai Anna: A járda peremén

Levél Radnóti Miklóshoz

Kedves Miklós!

E levelet neked szánom,

ha szótagokat számolnál, azt sem bánom...

Lángoktól ölelt kis országunk elméletben felrobbant,

az egyik a másikról hiszi szentül, hogy mebuggyant.

Mindenki hazaáruló lett a másik szerint,

ha a vélemény nem egy, az csak legyint.

De tudod,

a bokrok még itt vannak s virágoznak,

... a sírok közt anyókák halkán siránkoznak.

Az uton' is járnak-kelnek még emberek,

bár a tömeg nagy, már-már egyveleg.

A nyári alkony mára üvegfalón csordogál,

a mai költő ránéz, majdan meg-megáll.

Ma se tudja mindenki, hol lakott itt Vörösmarty,

hogya háza Dunán-innen vagy Körös-parti.

Hogya mit rejt e térkép,

az mára csak gép-kép...

S csak nézem a szélben hajló szelídgesztenyefákat,

eltakarva mára az ódon, kopott vad laktanyákat.

A gyárakban most is dolgos emberek,

ha keze hibát vét, ugyanúgy megremeg.

Az udvarán a komondor rég nem hempereg,
egyenruhában az éjjeliőr ide-oda kecmereg.
Van még bakterház, s ott áll a bakter,
de már nem üzen –
nincs is kinek, azt hiszem.
Körötte már nincs gyerek,
csak eldőlt, koszos vázú, színes rollerek...

A park is létezik még biztosan,
ahol szerinted a csóknak íze van!
S itt állok én most a járda peremén,
hogyan neked e sorokkal ma feleljek én:
Hogy nem, nem „kőre léptem én”...
A világ lett más, Miklós.
A béke mára szubjektív értelem,
egymás közt élhet bűnös és bűntelen.
A csecsszopóknak inkább a kényelem,
de hiszem: a világban ér valamit az értelem.

Bűnösök vagyunk, voltunk és leszünk is,
majd, ha megjön a maradék eszünk is,
talán akkor mutat ránk újra a béke ujja,
mert van még, aki a könyveket bújja,
és a gyengét védi, nem hátba szúrja.
Hát ilyen lett a világ Miklós, neked mutatom,
hogyan mivé lesz még, azt már én sem tudhatom...

Bodolai Anna: Vers a hölgynek a villamosról

Idős, ráncos kezed, lapozza az újságot,
s megint olvasod, a sok-sok csúfságot.
Hófehér hajad jelzi sok éve, hogy itt vagy,
hogy akit szerettél, egytől egyig itt hagy.
Megéltél elnyomást, háborút és békét
undorodva kapcsolod be, este a tévét.
Nem hagynak nyugodni, újra éled a rosszakat,
igyekszel nem tudni róluk, nincs is egy rossz szavad.
Elfutott a világ, de te már nem futsz vele,
tudod, hogy eltelt, több is már, mint a fele...
A ruhákat már a gép mossza helyetted,
az emlékeid maradnak itt, mind melletted.
Az unokák, kik egykor csengő hangon kértek,
most már jó, ha évente kétszer hazatérnek.
Itt vagy, még itt vagy, és van ki hálás neked,
hogy nap mint nap látja, a ragyogó szemed.

Milyen életed volt vajon?
Osontál-e kertek alatt, hajnalon?
A gyárban dolgoztál, vagy munkaügyes lehettél?
Szerinted megtettél mindent, amit tehettél?

Szemüveged kissé kopott már az évektől,
talán orvoshoz mész holnap, fél egytől.
Vagy húslevest csinálsz és virágot öntözöl,

vagy a templomba mész, s szép ruhába öltözöl.

Talán mindegy, nagyon jó, hogy itt vagy ma!

Remélem senki nincs, aki téged itt hagyna!

Elnézést a tegezésért, de verset írni így nehéz.

Kívánom, hogy

sok újságot lapozzon még ez a kéz...

Bodolai Anna: Varjúszemmel

Már megint a kétlábúak, feketében, mint mi vagyunk,

hiába éneklünk, nekik sosem tetszik a mi dalunk.

Pedig süt a nap, felhő sincs az égen,

ők csak kántálják, hogy milyen volt ő régen...

Varjúszemem nem csak néz, hanem lát is

virágot, mécsest, de pityergő anyókat is.

A kétlábúak folyton csak ásnak és sírnak,

aztán ezeket a nagy köveket nevezik el sírnak...

Szemeim sok mindent látnak,

de vajon, melyik ágra szálljak?

Ide?

Ahol napsütésben látom a szántást,

majd az aranyló vetést?

vagy oda?

Hol novemberi köd lepé' el, a szomorú

temetést?

A földszagú, porhanyós halomban csusszan most a lapát,

mi eltemetett szerető nagyit, testvért vagy apát...

Tíz könyv, kilenc díj és egy életen át tartó mesevilág - Bemutatkozik Bubrik Zseraldina Renáta

A miskolci gyökerekkel rendelkező szerző gyermekkor óta papírra veti gondolatait, ma pedig már kilenc megjelent kötet, rangos irodalmi elismerések és a tizedik, saját illusztrációkkal gazdagított könyv büszke tulajdonosa.

Bubrik Zseraldina Renátának hívnak, 1972. május 19-én születtem Miskolcon, ahol életem legnagyobb részét töltöttem. Gyermekkoromtól írok, de igazán húsz évvel ezelőtt kezdtem újra. Az első novellám antológiában 2010-ben jelent meg, majd novellák, versek, mesék antológiákban és folyóiratokban mindig jelennek meg. Idáig kilenc saját könyvet adtam ki, most pedig a tizedik könyvem lát napvilágot, melyben nemcsak a meséim, hanem a rajzaim is benne lesznek.

Rengeteg díjat kaptam, a legbüszkébb egy Bronz-próza éremre, kettő Szépirodalmi díjra, hat Mese-pályázat első helyezésre és a Dugonics András díjra vagyok. Egész életemben szerettem írni, és szeretném, ha ez így is maradna.

Bubrik Zseraldina: Szeretsz?

- Szeretsz?

- Szeretlek! - válaszolt kicsit meglepetten a lány.

- De tudod, mindketten változáson megyünk át. Mi így szeretjük egymást, ahogy vagyunk.

- Szerinted gondot okoz?

- Nem tudom, de nagyon félek.

- Úgy döntöttem, Veled szeretném leélni a hátralevő életemet, és semmilyen változás nem állhat kettőnk közé - mosolygott a lány.

- Köszönöm, hogy ezt mondtad - válaszolt a fiú, de hirtelen megfordult, elindult, és lefeküdt az ágyra.

- Ne légy szomorú! Hidd el, mi örökre együtt maradunk! - fejezte be a beszélgetést a lány, és követte a fiút.

Este elérkezett az idő. Elindultak, mindketten egymás kezét szorosan fogva. Amikor megmászta a fa ágához vezető utat - ami számukra elég fárasztó volt - szép lassan elhelyezkedtek lógva, közel egymáshoz. A két ifjú hernyónak a bőre elkezdett kettészakadni. Nagyon lassan, nehogy véletlenül leessenek.

- Jól vagy, kicsim? - kérdezte a hamarabb kibújó fiú.

- Igen, és nincs semmi baj. Olyan nyugtató az egész. Érzem, könnyebb lett a testem.

- Tudod, milyen gyönyörű vagy? Szebb vagy, mint voltál.

Ezután, a kis beszéd után mindketten a szárnyukat nagyra tárták, de még nem mozdultak. Egy- más tekintetét figyelték, majd a két gyönyörű pillangó teljesen kibújva bőrükből, egymással szemben megálltak.

- Szeretsz? - kérdezte a fiú.

- Szeretlek! - válaszolta a lány.

A szalag melletti belső világ - Interjú Simon Csillával

Amikor a gyermekkori magány és az otthoni ridegség elől a képzelet és a versek világába menekül az ember, a monoton fizikai munka is a teremtés terévé válhat.

Simon Csilla a szalag melletti alkotásról, a művészet mint örök mentsvár erejéről és a szolgáló művészet igazságáról mesél.

Említetted, hogy már ötévesen, az írástudás előtt saját gondolatokat

énekelgettél, és az első dalod egy olyan kislányról szólt, aki vágyik a kifejezésre. Mennyire volt ez a korai belső világ egyfajta mentsvár a számodra?

Nagyon is belső mentsvárom volt az írás. Intézményből négyévesen idegen emberek közé kerültem, akik habitusa, gondolkodása egyáltalán nem passzolt az enyémmel. Fizikailag mindenem megvolt, még talán több is, mint amire szükségem volt, de magányosnak éreztem magam. Gyenge, fura lány voltam, aki kellemetlenül emlékeztette a vérszerinti rokonaimat a nem túl rózsás múltra, valamint kolonc újdonsült szüleim nyakán, hiszen gyengeségem végett nem veheték hasznomat a ház körül. S ha ezeket a felnőttek nem mindig mondták ki, azért ott volt a levegőben. A kortársaim számára pedig a gúny tárgya lettem, mert a gyerekek kegyetlenek.

Szóval kellett egy világ, ami olyan volt, amilyenben jól éreztem magam. Ami olyan, amilyennek egy világot szeretne az ember gyereke: biztonságos, tisztességes, szeretetteljes. Abszolút mentsvárnak épült a művészet körém, bár azóta kinőtte magát egészen mássá – az életem értelmévé vált.

A nevelőszüleid nem értékelték a művészetet, de a kisiskolás éveidben a tanárok már kabarékat, búcsúztatókat rendeltek tőled, sőt, a ballagáson is kaptál egy elismerést. Milyen emlékeid maradtak erről a kettősségről, amikor a tehetséged egyszerre szorult háttérbe otthon, és kereste a helyét a közösségben?

Fura volt kilépni az ajtón. Otthon mindig azt hallottam, hogy semmit sem érek, meg hogy a művészetem fölösleges időpazarlás. Ha felolvastam egy versem – mert azért gyakran próbálkoztam mégis megszerettetni a tevékenységemet otthon –, volt, hogy nevelőanyám meghatódott, és azt kérdezte: „Hogy jut eszedbe ilyesmi?” Persze nem ilyen szép szavakkal...

Na, innen kilépni az utcára, ahol afféle csodagyerekként lestek utánam, sutyorogtak, hogy megint mire készülök, amikor mentem a közösségi ház felé! Kilépni az iskolába, ahol meg kihasználtak, versíró automataként használtak, és a „mi diákunk”-ként mutogattak, miközben a személyiséget igyekeztek lenyesni. Mégis, az otthonon kívül a legtöbb helyen hasznos voltam: tartoztam egy közösséghez, vagy építettem közösséget. Szóval igyekeztem nem otthon lenni; így éltem meg a kettősséget.

Egy autóipari cégnél dolgozol betanított munkásként a szalag mellett, ahol – mint fogalmaztál – a fizikai rutin mellett a gondolataid szabadon szárnyalhatnak. Hogyan tudod ezt a monoton ritmust átfordítani a teremtés, az írás és a szóképek keresésének terévé?

Egyszerű. A testem fáradt, a lábaim duzzadtak, a derekam fáj, de kikapcsolom, illetve átkapcsolom az agyam alkotó programra. Mondok egy példát: van egy készülő történetem, ami egy bizonyos Zsinszay Máriáról szól, akit még én magam sem ismerek igazán. Amikor beállok a sorra, pillanatra behunyom a szemem, és azt suttogom: „Hol jársz, Zsinszay Mari, mit csinálsz éppen?”

Erre az agyam elkezdi szórni a képeket, az érzéseket... Mintha tényleg benne lennék az életében, mintha az ő szemével látnék. Miközben a szemem a terméken van, amit gyártok, nem vagyok álmos, jobban észreveszem a hibákat, és éberebb vagyok. Mi az, hogy éberebb?! Elképesztő adrenalinlöketet kapok: a tudóm mintha nagyobb kapacitással működne, nem fáj semmim, a szemem ragyog – ez utóbbit a munkatársaim mondták. Ugyanez van a versekkel meg a dalokkal, annival rosszabb csak, hogy néha hangosan dúdolok.

Úgy fogalmazol, hogy a művészet azetlen dolog, ami soha nem csapott be, és az alkotásaid a gyermekeid. Hogyan születnek meg benned ezek a történetek és felnőtteknek szóló mesék, mik a legfőbb belső forrásaid vagy ihletforrásaid a versek és a színpadi művek mögött?

Két módon születnek a művek. Az első: van egy múzsa. Mindig van. Egy ember, aki lenyűgöz a kinézetével, a személyiségével, vagy a klasszikus reménytelen szerelemnek hitt szalmalángok. Szóval ilyenkor az van, hogy az illető megjelenik, kivált egy intenzív érzést, és az agyam, mint valami túlbuzgó fordítóprogram, abban a pillanatban lefordítja az irodalom nyelvére. Nem, nem én akarom, de nem lehet megállítani; jön, másodpercek alatt, kéretlenül. Nagyon kellemetlen, mert tűkön ülök, hogy szabad legyen a kezem, és leírhasam az ötletet.

A második lehetőség, ha történik velem valami – például megbántanak, vagy látok valami kedves dolgot, vagy valaki elmondja a saját történetét szerelemről vagy bármilyen témáról. Ez is hatással van rám, érzéseket vált ki, és az agyam ugyanezen a módon lefordítja őket. Manapság előfordul, hogy egyenesen megkérnek például a munkatársak, hogy fogalmazzam meg az ő érzéseiket, vágyaikat. Nagyjából elmondják, miféle kimenetele legyen az írásomnak, én pedig eleget teszek a kérésnek; rettenetesen boldoggá tesz, amikor az alkotásom sikeresen teljesíti az elvárásaikat, és segít annak, aki végül megrendelte tőlem.

Jelenleg egy mesekötet kiadását várod, és egy musical elkészítésén dolgozol, miközben a párod is teljesen támogat ebben az úton. Milyen céllal vagy üzenettel ülsz le ma az íróasztalhoz, amikor a saját hangodat formálsz szavakká az olvasók számára?

Azzal az üzenettel, hogy... Nem is egy üzenetem van. Az első: ha van valaki, akivel sok éve együtt vagy, és mindenben támogatjátok egymást, akkor fel kell tudni ismerni a szalmalángokat, a helyükön kell kezelni őket, és nem szabad miattuk feladni valamit, ami akár évtizedek óta jó. Ha pedig nem egészen jó, akkor nem hisztizni kell és eldobni, hanem megegyezni abban, ki miben ludas, kinek mi a feladata, hogy a kapcsolat megmaradjon. A szerelem múlandó; ami azután jön, az tarthat a síríg.

A második üzenetem? Ha művész vagy, légy büszke magadra, mert pont annyira vagy hasznos, mint a vízvezetszerelő, a boltos vagy az orvos. Hiszen ha a társadalmat kollektív trauma éri, kihez fordulnak segítségért? A művészekhez. Minden ilyen trauma meg van örökítve, el van magyarázva, meg van szelídítve egy alkotásban – vagy benne van a népdalainkban, mert a népdalok szerintem a legpontosabb művészeti alkotások a társadalomról. Divat, ember, szerelem, anyag múlandó, de a művészet az emberiség előtt is létezett; hiszem, hogy a művészet azetlen örök dolog.

A művészet sose kiszolgáljon, hanem szolgáljon – úgy van igazi értéke. Ezt üzenem: ne a népszerűség legyen a célod, hanem alkoss azért, mert nem tudsz nélküle élni, mert ez tesz igazán boldoggá, és mert ez az, amiért érdemes hátrahagyni mindent.

Simon Csilla: Elsbet és a fekete aranysekér

Jómagam végtelenre nyújtott vándorutamon kívántam kicsit megpihenni. Messziről láttam a füstöt, a lángokat. Ahogy közelebb értem, egy város romjai tárultak elém. Ember egy szál se. Hanem egy kiégett fa mellett ott ücsörgött a halál. Köszöntöttem, ahogy egy idegent szokás.

– Adj Isten! De ő nem felelt. Akkor magam se tudom, miért, leültem mellé. Megállapítottam, nem készül ez sehova. Olyan elcsigázott, fáradt volt, amilyennek a halált nem gyakran látni. Kaszája a fűben hevert, még fekete csuklyáját se volt gondja felhúzni rusnya fejére.

– Nincsen neked dolgod, hogy itt heverészel? – kérdeztem.

– Ott az én dolgom, csak nem érem utol, pedig folyton kísért engem. Azzal csupacsont ujjával egy valaha utca felé mutatott. Mintha a házak ráborultak volna mind lepihenni. Mindenütt eltűnt sorsok darabjai bukkantak elő a törmelék alól. Hol egy bőrönd, hol egy tükör, egy játékautó, lábas... Ott a romokon egy gyerek ugrált. Rövid, kócos fekete haja, hosszú nyaka, irreálisan beesett, hosszúkás arca, apró szemei, sovány teste volt. Ugróiskola félét játszott, mintha nem volna árva, s nem éhezne, mintha semmi gondja nem akadna ezen a világon. Aztán énekelni kezdett. Ekkor összenéztünk a halállal.

– Micsoda bosszantó kis dal ez – kezdte.

– Az. Minap egy madár is ezt énekelte, akinek kifosztották a fészket, meg a szemtelen csillagok – feleltem.

– Bezzeg, amikor lehullik egy a földre! Akkor megtudja, hogy itt még a csillagok se ragyognak, itt még a csillagok is csak szürke kövek.

Ekkor megint a gyerekre néztünk. Isten tudja, miért megszólaltam:

– Hagyd azt a csúf kis békát! Majd én vigyázom rá. Többé nem fog kísérteni.

– Jó lenne már. Egyszer még egy aurnamezón is szaladgált.

- És akkor miért nem végezted el a dolgod? - kérdeztem sápadtra csodálkozva magam.
- Nem bolondultam meg, még ráléptem volna egy aknára!
- Te csak nem félsz a haláltól? - nevetve kérdeztem.
- Persze, hogy félek!
- De hát te vagy a halál.
- Épp azért tudom, milyen szörnyű vagyok - felelte felháborodva.

Elbúcsúztam. Fogtam a gyerek kezét, s ketten vándoroltunk tovább.

Mikor megint elfáradtam, leültünk egy tisztáson. Előkészítettem szegényes vacsoránkat. Biccen- tettem neki, jöjjön közelebb, egyen ő is. Elkapta a tekintetét. Ezt megismételtük vagy négyszer. Közelebb húzódtam hozzá, letettem elé a sajtot meg a kenyeret egy újságpapírra. Erre elkezdte kiporciózni apró katonákra, és a katonákat letépkedett újságba csomagolni. Megértettem, mit csinál.

- Lesz holnap is. Edd csak meg. Ekkor kételkedve nézett engem. Elkezdtem enni. Ahányszor ha- raptam egy falatot, ő akkor és csakis akkor evett egy katonát. Nem lesz ez így jó, gondoltam. Ott- hon kell a kis békának. Hát letelepedtünk Abrakunban.

Ácsoltam neki is ágyat, de ő az enyémen aludt, a lábamhoz kucorodva, mint egy kismacska. Néha felriadt álmából. De nem azért, mert rosszat álmodott.

- Megnéztem, itt vagy-e még - mondta mindannyiszor.
- Miért ne lennék itt?
- Mert itt felejtessz.

Azzal visszakucorodott, s másodperceken belül megint egyenletesen szuszogott. Vajon elhiszi valaha, hogy nem hagyom el, amíg alszik, én nem?

Volt egy kecskénk. Barátjuknak fogadták egymást Elsbettel. De az állat megbetegedett, elvesz- tettük. A gyerek állt a kőhalom felett, összeszorította ajkait, mégcsak nem is sírt. Talán nem is tu- dott sosem sírni, vagy elfogytak a könnyei. Igazán megsajnáltam. Átkaroltam a vállát.

De abban a pillanatban kitépte magát a karomból. A diófa alá szaladt, hallottam, ahogy zihálva veszi a levegőt, s olyan rémült arcot vágott, mint aki szellemet látott. Ekkor értettem meg, nem haragszik rám a kecske miatt, csak az ölelésemtől rémült meg. Érdekes, amikor megszidtam vala- miért, akkor meg csak állt előttem bűnbánóan, amikor megmozdultam, rögtön a feje elé kapta a kezét, de soha nem szaladt el ilyenkor. Csak várta a verést. Mert azt a nyelvet jól ismerte már, megszokta. A szeretetét nem beszélte. Belém mart a felismerés, rám vár a feladat, hogy megta- nítsam. Vajon képes leszek rá?

Talán még nem említettem azt a momentumát közös életünknek, ami a kezdetek kezdetén esett meg. Mikor a romoknál találkoztunk. Csak mentünk szótlánul. Minden kérdésemre csak egy „nem” volt a felelet. És folyton azt az átkozott dalt énekelte: Az élet szép, az élet szép, jó volna, ha védenénk.....

Sötétedett, hát letelepedtünk egy eldugott tisztáson. A lovam egészen nyugodtan fogadta újdonsült útitársunkat. Míg a babot melegítettem, ő felhúzott lábakkal csücsülve bámult rám. Aztán odaszaladt, kipakolta rongyruhája zsebeit, s mindent beledobált a teásbögrébe: Kettő színes kavics, egy hajdísz darabja, valami cserebogár féle. Ennyi. Aztán meglepetésemre gyorsan levette rongyot magáról, összehajtogatta, a lábam elé tette. Művelete végén annyit mondott: Nem enyém. Árvának semmije.

- Árvának nem kell múlt, árvának nem kellene dolgok. Azzal visszatelepedett előző helyzetébe. Elállt a lélegzetem. Képtelen voltam kérdezni tőle.

Kettő színes kavics, egy hajdísz darabja, valami cserebogár féle meg a rongy, amit viselt. Ennyi volt hát az ő tulajdona, a vagyona, az élete lenyomata, a múltja, és ő még ezt sem merte megtartani, mert, ahogy ő fogalmazott: „Árvának semmije. Árvának nem kell múlt, árvának nem kellene dolgok.”

A dolgait megtartottam. A házunkban a kandallópárkányra tettem. De örökre ott maradt érintetlenül. Szándékosan nem kreáltam neki valami ruhafélét ott, a tisztáson. Kíváncsi voltam, mikor kéri vissza a régit, vagy mikor szól, hogy fázik. De nem tette sosem.

Egy borús csütörtökön, valamikor a tavasz kezdetén különös dolog pezsdítette fel Abrakun álmos életét. A falu kapuján lassan, komótosan ballagott befelé egy szekér. Csakhogy ez a szekér nem volt semmilyen eddig látott szekérhez fogható.

Úgy tudnám jellemezni egy szóval: fekete. A szekér, a bakon az ember, a ló a szekér előtt. Amikor jobban megnézte az ember, vette csak észre, hogy aki a bakon ül, nem más, mint egy bohóc. Igen. Krumpliorr, csengettyűs sapka, és így tovább. Amint a kisbéka meglátta ezt a jelenséget, tágra nyílt szemekkel meredt rá, aztán összecsapta a tenyerét, s azt kiáltozta: „Arany szekér, arany lovacska, arany szívű ember!” Aztán táncolva szaladgált és ugrált a ló előtt. Az meg, mintha a gyerekekkel együtt nevetett volna, időnként fel-felnyerített. Néha orrával gyengéden meglökte őt.

Letelepedtek a falu közepén. Az a bohóc egyszerűen nem szállt le a szekérről. Csak ült ott egyenes tartással, kifejezéstelen arccal. Persze, hogy az én csúf kis békám, éppen ezzel az alakkal akart feltétlenül barátságot kötni. De az a füle botját se mozdította. Pedig Elsbet egyre csak kerülgette, incselkedett vele, pörölt a lóval. Felkérgetőzött a szekérre, de a gazdája nem engedte fel. Azt pörölte az emberrel: fekete arany szekér, fekete arany lovacska, fekete az ember, arany a szíve. Hadd legyek a barátod, hallod! De válasz sosem érkezett. Néhány hét múlva Elsbet feladta. Az egész falu korholta ezt az ostoba gyereket, hagyja már békén azt a bolond idegent. Miután végre hallgatott rájuk, azt kívántuk, bár engedetlen lett volna. Mert ezután csak ült ott a diófa alatt, az embert bámulva, azt motyogva maga elé: „fekete aranyseker, fekete az arany lovacska, fekete az arany szívű bohóc”.

Három nap telt el így. Akkor vihar támadt. Kis békám a lábamhoz telepedve aludt, amikor felriadt, kinézett a szekérre, ott áll-e még. Reggel lódobogást hallottunk a ház előtt. Elsbet felugrott, kirohant. El se hittem, ami a szemem elé tárult. Az a szekér, meg a ló, ami addig szurokszínű volt, ma ragyogott, akár az arany. Mert abból volt bizony, aranyból. A bohóc a csengettyűs sipkában ezer színben pompázott. De a mellkasa, esküszöm, áttetsző volt, ragyogott belőle az arany szíve. Tátott szájjal figyeltem, ahogy ez az én kisbékám megcibálja az ember köpenyét.

- Mondtam én, bohóc bácsi, arany szekered, arany lovacskad, arany a szíved neked. Szeretlek, bohóc bácsi! Barátok vagyunk mi? Veled mehetek? Hallod, te bohóc bácsi? Erre az a bolond a komor képét a gyerek felé fordította, s annyit mondott:

- Köszönöm, hogy megláttad a szurok alatt az aranyat. Ezzel feloldoztál az átok alól, most már hazatérhetek.

- Akkor hadd menjek veled! Hadd legyek a barátod!

- Nem lehetünk barátok. Nem jöhetsz velem. Viszlát, kisbéka!

Azzal egyszerűen elhajtott mellettünk. Haragot, féltékenységet éreztem. Hát itt hagyott volna ez a kis ostoba, ezért az idegenért? Engem, aki anyja helyett voltam anyja? De aztán ránéztem. Ekkor láttam először sírni. Eddig azt hittem, nem is tudott soha, vagy elfogytak a könnyei. A szemei egészen tágra nyíltak, hang nélkül áradt belőlük a kis sós patak, ami a szájnak sós, a léleknek keserűbb minden piruláknál. Féltékenységem elszállt. A haragot meg már a bohóc iránt éreztem. Ha össze akarod igazán törni egy gyerek lelkét, utasítsad vissza a szeretetét. Ez az idegen éppen ezt merészelte tenni. Ki képes ilyesmire? Megint megpróbáltam átölelni. Ugyanaz történt, mint eddig. Elszaladt. Az Istenit, azt az átkozott kutya úristenit! Őrjöngtem magamban. Miféle öleléssel találkozott ez a kis béka eddig? Én ismerek sokféle ölelést: a szerelmeset, a féltékeny ölelést, a szeretettel vagy féltéssel telit, meg még ki tudja, hányfélét. De ekkor döbbentem rá, hogy ez a gyerek ismer olyat is, olyan ölelést, amitől valóban félni kell. Miféle szörnyekkel volt dolga rövidke élete során?

Este volt már. Ő a lábamnál. Abban a békés csendben, ott, az ágy tetején, a jó meleg takaró alatt kitört belőlem a zokogás. Olyan feneketlen, végtelen, erős, maró, görcsös, amilyen még soha. Mert még nem is éreztem magam ennyire tehetetlennek. Úgy hittem, reménytelen, hogy valaha elnyerhetem ennek a vad kisbékának a bizalmát. Ahogy azt is, hogy begyógyíthatom azokat a feneketlenül mély, tátongó sebeket fiatalka lelkén. Ökölbe szorítottam kezeim, görcsösen kapaszkodtam a párnámba. Haraptam a karom, kifújtam minden maradék levegőt tüdőmből, nehogy ordítsak fájdalommban. Legszívesebben kifordítottam volna ezt az egész átkozott világot önmagából dühömben. De hát mégse lehet mégse csakúgy a vizzályára fordítani a világot, nemde? Legalábbis az ember egyedül biztosan kevés egy efféle bonyolult művelethez. Ekkor történt valami. Elsbet felmászott hozzám. Szembe fordult velem. Könnyeimmel rajzolt az arcomra, vagy követte őket ujjacskájával az államig. Megszólalt:

– Megölelsz? Nem szaladok el.

Azt hittem, hallucinálok. A szemei vörösre váltak, és megint patakocská indult belőlük a párna felé. Ekkor mélyen a szemembe nézett, biztatóan biccentett fejével. Megértettem, nem hallucináltam az előbb. Villámgyors mozdulattal magamhoz húztam őt, és szorosan átöleltem, nehogy meggondolja magát. Énekelni kezdte megint azt a bosszantó dalt, amit mindig. „Az élet szép, az élet szép, jó lenne, ha megvédenénk. Az élet a béke, a béke az élet, az élet szép, a béke szép, jó lenne, ha védenénk.”

Esküszöm, most elhittem, sőt, szerettem is ezt a dalt. Életemben először. Így, egymás ölelésében aludtunk el, és így is ébredtünk, amikor reggel szóltak a harangok.

Simon Csilla: A lány, akit nem fogott a tűz sem

Messze a Naraj és a Lassemó hegyek ölelésében terült el egy babonás kisfalucska. Az erdő szélén lakott Ellasir. Értett a növényekkel való gyógyításhoz, embereknek, állatoknak egyaránt segített. A falusiak félték őt, mert nemértették. Ha a segítségét kérték, azt titokban. Amint a leány felnőtt, kikerekedett, ahogy illik, egyre több ember szemet vetett rá. De ő nem fogadta senkiudvarlását. De az asszonyok sárgultak féltékenységükben. Hátboszorkánysággal kezdték vádolni egyre hangosabban. Miközben ugyanúgyhózzá fordultak, ha betegség sújtotta őket. Az ostoba pletykák komoly vádakká duzzadtak. Ráfogták, hogy embert röptetett a levegőben, vagy birkává változtatott valakit. Bizonyíték helyett elégnek bizonyultak a lefizetett bólogató szemtanúk. Hát ott állt a szegény teremtés a máglyán. A lángok egészenkörülölelték már, amikor különös hangot hallott:

– Ne félj, nem eszlek meg!

– Ki szólít halálom kapujában?

- A tűz vagyok! Ne félj, nem eszlek meg! A vád ellened épp oly hamis, mint azok, akik megvádoltak! Inkább őket emésztsem el! Azzal a lángok fenyegetően kinyúltak a bámészkodók közé. De a leány kérte:

- Ne tedd, kegyelmezz nekik! Aludj, csitulj a kedvemért!

Akkor a tűz egyszerűen elaludt. Ellasir a döbbenettől mozdulatlan emberek között egyszerűen hazasétált. Megint minden úgy lett, ahogy azelőtt. Miközben rossz pletykákat aggattak reá, titkon a segítségére igényt tartottak. S ő nemharagudott, gyakran fizetséget sem kért, csak tette, amit tehetett másokért.

Megint vádakot alkottak a féltékenyek. Azt mondták, ő a pokol gyermeke, a lány, akit nem fogott a tűz sem. Így aztán úgy döntöttek, vízbe folytatják. Követ kötöttek a derekára, s a folyóba dobták. Amikor már alig maradt csepp levegő tüdejében, különös hangot hallott:

- Ne félj, nem eszlek meg!

Ellasir kinyitotta a szemét, s mintha egy hatalmas templom kupolája alatt állt volna, a víz úgy vette őt körül.

- Ki szólít halálom kapujában?

- A folyó vagyok! Ne félj, nem eszlek meg! A vád ellened mind hamis, mint azok, akik megvádoltak! Inkább őket emésztsem el! Azzal a víz felcsapott fenyegető hullámokkal a bámészkodókra.

- Ne tedd, csitulj, szelídülj a kedvemért!

Akkor a folyó kivetette őt magából. S a lány a döbbenettől mozdulatlan fagyott tömeg között hazasétált. S megint úgy ment minden, mint régen. Orvosa, bábája volt a falunak titokban. Ha nem adta magát, akkor ő lett a könnyűvérű bestia. Ha így sem adta magát, akkor ő volt a boszorkány, akit kivetett a víz, a lány, akit nem fogott a tűz sem.

Simon Csilla: Hogyha

Hogyha kutatnál és énrám mutatnál,
Boldogságomat már nem kutatnám.
Hogyha keresnél és engem szeretnél,
akkor szeretve lennél és a kedvedre tennék.
Ha jön majd a katonás káosz,
a szép új világ, az az átkos,
akkor lesz, aki mindenén áthoz,
és érted mindent feláldoz.
Talán majd az leszek én.
Bár félek, úgysem vallanék.
Szégyelleném szerelmem, tétlen maradnék.
Így marad a „hogyha szeretnél”,
a „boldog is lehetnék”.
De nem leszek.
Ha csiklandós volna a vágy, mégse vakaróznék.
Menekülni előled nem akaróznék.
Csak tekintetteddel betakaróznék,
tenyeredre dőlve veled elaludnék.
Hogy fel ne zavarjanak dörrenő fegyverek,
pletykásan hulló, zörrenő levelek,
elējük állok és „Csendet!” kiáltok.
Ha neked adhatom, hát én a csendet is imádom.
Hangfogót teszek az angyaltrombitára,
meg a hiú kis harangvirágra,
Illatát ne most kiáltsa!

Ha tél közeledve vége a nyárnak,
mind visszafújom a fákra,
a tetszhalott gyümölcsfa ágra
az elfáradt gyümölcsöket, mielőtt lehullanának.
Hogy téged fel ne ébresszenek.
Hogyha keresnél és engem szeretnél,
akkor szeretve lennél és a kedvedre tennék.
De te nem látod, azt se, hogy létezem.
Hogy álmaim szigetére sohasem érkezem nélküled.
Csak ott ölelsz, ott vétkezem, s nem kételkedem,
helyes- e ez, nem kérdezem.
Hagyom, tombolja ki magát a képzelet,
Úgyis elcsitul, hogyha felébredek.
S ha felébredek, rájövök, hogy tévedek.
Mert nyitott szemmel is álmodom,
a valóságba is áthozom
minden szent vétkemet.
Ha a Nap a Földet ölelné szerelmesen,
Nap szerelmétől testemmel védelek.
Ha tudom, mikor lesz vége a világnak,
elég egy varázslat, s csillaggá kívánlak,
s az úrbe mentelek.
Hogyha keresnél és engem szeretnél,
akkor szeretve lennél és a kedvedre tennék.
Hogyha kutatnál és énrám mutatnál,
boldogságom tovább nem kutatnám.

Ha egyszer kegyes leszel velem,
kegyesen nekem megengeded,
hogy édes fantáziákkal telt fejem
mellkasodra hajtsam szerelmesen,
akkor meghallgatom, mint kis patakot,
véred ereid erdejében hogyan csorog.
A szíved milyen színeket dalol?
Akkor egy szívritmusodba kapaszkodom
szívemmel, folytatom dalod.
Az lesz a legszebb hang az univerzumon.
Isten tiltja, mégis hallgatják az angyalok.
Tüzet rakni elfelejt, fázós lesz a pokol,
mert az ördög bennünk gyönyörködve
bűnösökkel andalog.
Hogyha keresnél és engem szeretnél.
azt nagyon szeretném, ha kedvemre tennél.
Hogyha kutatnál és énrám mutatnál,
boldogságod tovább nem kutatnád.
Bárcsak szeretnél!... A kedvedre lehetnék!
Kedvesem.

Az amerikai képregényipartól a hazai meséig - Interjú Varga Tamással

Ahol a Tini Nindzsa Teknőcök sötét borítói és a klasszikus operaházi borzalmak találkoznak a játékos gyerekkönyvekkel és a független kiadói léttel. Varga Tamás a mélyvízi kezdetekről, a Majom & Kakas kiadó alapításáról és a művészi hitelesség erejéről mesél.

2015-ben végeztél a neves amerikai Joe Kubert Schoolban, majd rögtön az IDW Publishingnél indult a karriered, ahol 5 éven át színeztél többek között a Tini Nindzsa Teknőcök borítóit. Hogyan formálta meg a szakmai látásmódodat és munkamoráloedat ez a nemzetközi, amerikai képregényipari tapasztalat?

Nagyon fiatalon bekerültem a mélyvízbe, minimális tapasztalattal a hátam mögött. Teljesen váratlan volt, hogy ennyire korán egy ilyen jó munkát sikerült megcsípni, és ez felhívta a figyelmemet arra, a szerencsének és a jó időzésnek mekkora szerepe van egy karrier épülésében, amellet, hogy jókor, jó embernek kell feltenni a megfelelő kérdést.

Nyilván a felkészültségnek és a színezéshez való megközelítemnek szerepe volt benne, hogy munkát ajánlottak, de ha nem vagyok olyan naiv, hogy írok egy üzenetet a szerkesztőjüknek, Chris Ryallnek, hogy küldene-e egy pár oldalt, amin gyakorolhatom a színezést, akkor ez nem történik meg.

Azóta is, ha valami ugrásszerű előrelépés történt a munkámban, az annak volt köszönhető, hogy levetkőztem a gátlásaimat, és megkérdeztem, a legvalószínűtlenebb helyzetekben is, hogy nem lenne-e hely nekem egy rokonszenves projektben. Persze ez sok esetben nem működött, de veszíteni nem lehetett vele. Ha pedig sikerült, akkor a kezdeti öröm után fel kellett kötni a gatyát, és gyorsan felnőni a feladathoz, SOS megtanulni mindent, amire szükség volt, de ez a fajta nyomás, kombinálva egy „mit veszíthetek” hozzáállással, hozta a legjobb véletleneket.

2023-ban megalapítottad a Majom & Kakas magánkiadót, hogy saját írásaidat és illusztrációidat jelentsd meg magyarul. Milyen kihívásokat és szabadságot jelent ma Magyarországon független alkotóként és kiadóként jelen lenni?

Egy teljes infrastruktúrát kellett kiépítenem hozzá, hogy kiadóként tudjak működni és eljuttatni a könyveimet a terjesztőkhöz, és azt hittem, ez sokkal több zárt ajtóval fog járni. Itt is szerencsém volt: a könyvhéten a jó emberekkel sikerült szóba elegyednem, de a tanulság az volt, hogy ha az ember valamit meg akar valósítani, akkor csak ki kell puhatolni, mi az útja, és bárki végig tudja csinálni a megfelelő erőforrásokkal. A terjesztők, a nyomdák, egy ISBN bárki számára egy e-mail távolságra van.

A nehézség inkább az anyagi része: finanszírozni a nyomtatást, megoldani a szállítást, és amivel a legjobban küzdök, a marketing, amibe jóval nagyobb összegeket kellene fektetni, mint amit egy független modell ellátni képes – ez egy huszonkettes csapdája. Attól még, hogy bekerül a könyv a boltba, nem lesz felhívva rá a figyelem, ezt is az embernek magának kell megoldani, és ha maga készíti a terméket is, akkor itt tud elfogyni a kapacitás és megfenekleni a dolog. Amellett, hogy a piac rendkívül érzékeny, mindennek nagyon felment az ára, így a szórakozás sajnos a luxuskiadás kategóriájába került, ami a túlkínálat mellett megnehezíti, hogy valaki csak úgy levegye a könyvet a polc-

ról. Azt szoktam mondani, hogy ahhoz, hogy valaki ezzel foglalkozzon, kell egyfajta örület, egy olyan vak elhivatottság, ami miatt az embernek fontosabb, hogy a produktum elkészüljön, mint hogy nyaralásra költsön.

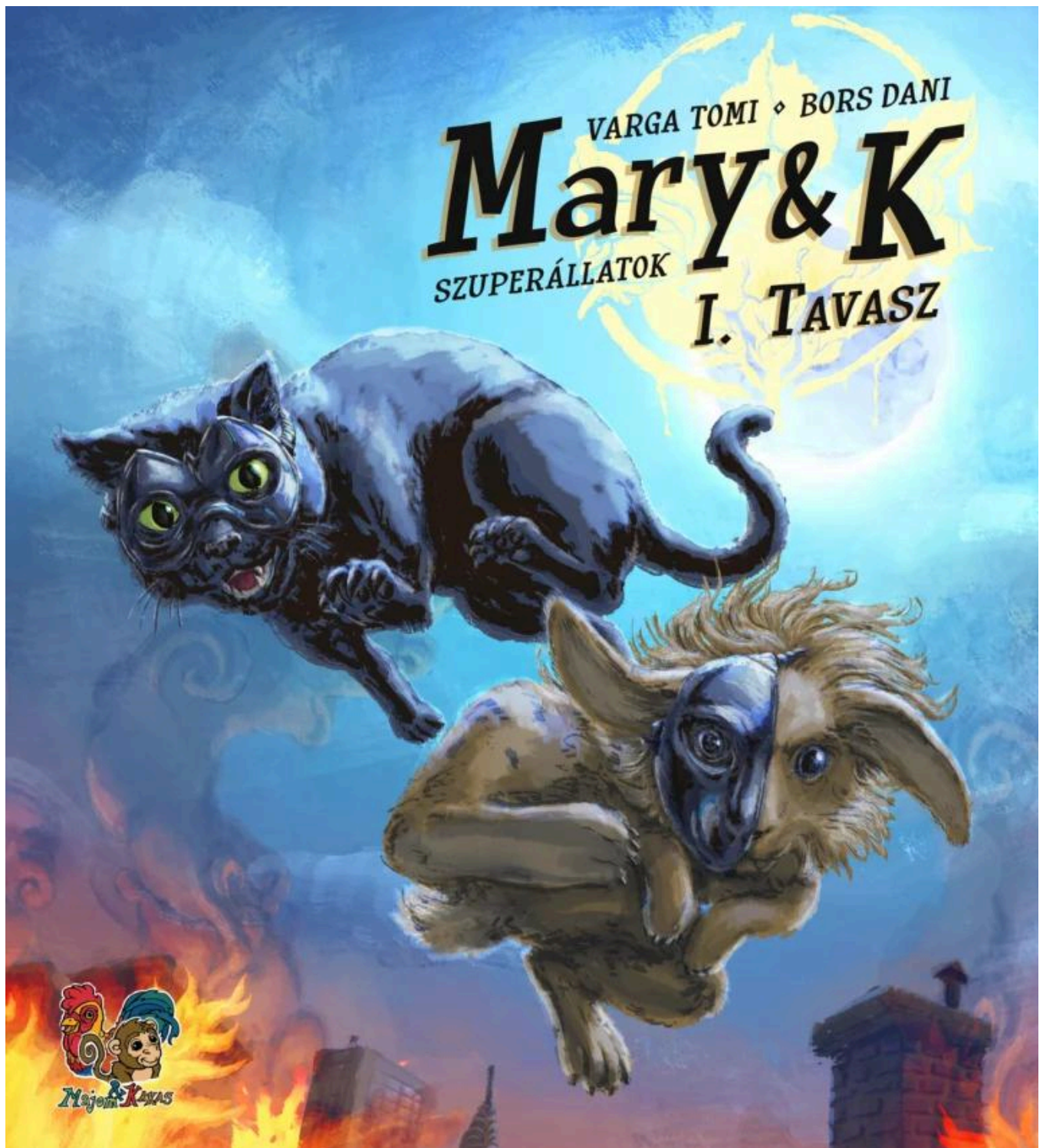
A Háromszavas Történetek egy különleges, esti mesékből született gyerekkönyv, míg a Rémmesék sorozatod a horror műfaját képviseli. Hogyan tudsz alkotóként ilyen könnyedén váltani a játékos, gyermekeknek szóló tónus és a sötétebb, feszültséggel teli horrorképregények világa között?

Talán a legnagyobb kihívás elválasztani, hogy mindaz, ami engem érdekel, mennyire folyhat egy másba. A Háromszavas Történetekben sem tudtam megállni, hogy legyen egy halloweeni mese, és a felnőtteknek szóló történeteimnek is van egy olyan meseszerűsége, ami számomra élvezetessé teszi az olvasásukat. Szóval a szemlélet hasonló, a hozzávalókkal kell csak óvatosabban bánni, a tálalást kell jól megválasztani, de én szeretek is minden projektnél ezzel kísérletezni. Végző soron, mivel saját örömeimre készítem ezeket, abban szoktam bízni, hogy ha a munka, amit kiadok a kezemből, őszintén készül, nem cinikus piackutatási mércék alapján, akkor megtalálja azt a közönséget, akik fogékonyak arra a világra, amit képviselek. A lényeg, hogy elmeséljek egy történetet, ami számomra jelentéssel bír, és átadja az érzést, amit közvetíteni szerettem volna. De nekem az, hogy egy emulány közeledését elutasítja az osztálytársa, aki egy foka, vagy hogy egy hajón egy fiú végignézi, ahogy a szerelmét szirének mészárolják le, ugyanolyan értékű feszültséggel bír, csak a körítés különbözik.

Az Operaház Fantomja képregény-adaptációd nemcsak itthon, hanem Amerikában is megjelent, és 2023-ban egy gyönyörű díszkiadást is kapott. Milyen belső és vizuális kihívást jelentett egy ennyire ismert, klasszikus történet képregényes formába öntése?

Itt az volt a fontos számomra, hogy egy jól ismert történetet úgy fogjak meg, azt adjam át, ami engem a legjobban megérintett belőle. Az ismertebb, zenés változata a történetnek sokkal inkább a romantikára helyezi a hangsúlyt; én szerettem volna az eredeti regény sötétségét kidomborítani, megmutatni, milyen traumákon mennek végig a szereplők. Ennek jó ellenpontja az, hogy gyönyörű környezetben játszódik a cselekmény: rengeteg lehetőséget adott arra, hogy elveszek a hátterek részleteiben, miközben a hangsúlyt szigorúan a karakterek érzelmein tartom. Egy ilyen barokkosan díszített, létező épületet rajzolni komoly kihívás, nem lehet megúszni a munkát vele, viszont fontos volt számomra, hogy a stílus, amivel megjelenítem, ne legyen öncélúan szép, hanem legyen egy olyan karcossága, elevensége, ami miatt a szépséget is átszínezi valami nyugtalanító.

Legújabb, 2026-os ifjúsági könyved, a Mary & K: Szuperállatok a saját háziállataitokból formál szuperhősöket, miközben illusztrátorként idén olyan társasjátékokon is dolgozol, mint a Városépítők vagy a BarZone. Hogyan születnek meg benned ezek a humoros, dinamikus karakterek és vizuális koncepciók?

Szerintem mindig, amikor elkötelezi magát az ember egy projekt mellett, meg kell találnia, mi az, ami szórakoztatja benne, különben hamar rá lehet unni, vagy akár kiégni közben. Nekem ez sokszor azt jelenti, hogy keresek valamit, aminél azt érzem: „de jópofa lenne, ha...” A Mary & K karaktereit, eseményeit csupa olyan részlet alakította, hogy viccesnek tartottam írni egy jelenetet, ahol a macska elé egy nagy lézersugár csap le az égből, amitől megvadul, vagy hogy a nyuszi akkorát tud ugrásból rúgni, hogy nemcsak egy rollertest, hanem egy egész kukásautót felborít vele. A Városerődtől a kedvenc részünk volt kitalálni az apróságokat a csapattal, amiket el tudunk dugni a lapokon – főleg állatokat, amiket keresni lehet, hogy hol bújnak meg a variánsok között. Néha vissza is kellett fognunk magunkat, mert a horroros érdeklődés itt is felütötte a fejét; a projektvezetővel sokat nevettünk azon, milyen lenne, ha valaki mondjuk a hátsó kertben egy nagy gödröt ásna, vagy egy ablakon belátva elcsípne egy bűntényt, de ezekről lebeszéltük magunkat, mert ez mégiscsak egy családi játék.

Mit jelent számodra az alkotói hitelesség ebben a gyorsan változó világban, és mi az a szellemi és művészi iránytű, amiből semmilyen körülmények között nem vagy hajlandó engedni?

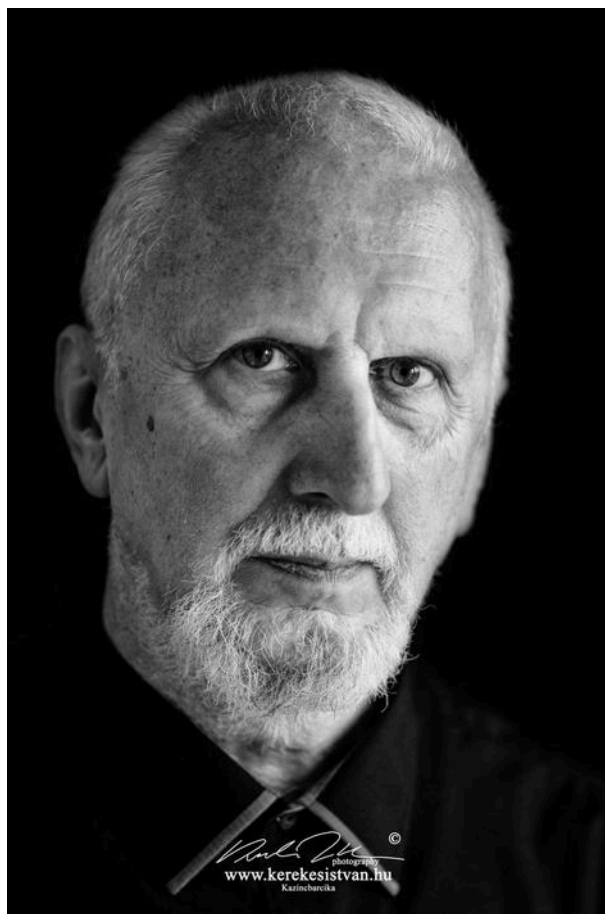
A műfajok, amelyekben dolgozom, egyre inkább régmódinak számítanak, mivel digitálisan nehezen átadhatóak: az embereknek muszáj leülniük és kézbe venniük őket. Ezzel szerintem minden hozzám hasonló alkotónak meg kell békélnie, és meg kell találnia azt, amitől nem egy zsoldosmunka lesz ezeket készíteni; én legalábbis egyre kevésbé szívesen dolgozom valamin csak azért, mert felkértek rá. Ha egyedül dolgozom saját történeten, akkor nem szeretek kompromisszumot hozni abban, amit elmesélek és ahogy megvalósítom, különben a lelke veszik ki, és akkor mi értelme van hónapokat, éveket ráfordítani? Realistának kell lenni, de nem cinikusnak. Nem fogja mindenki szeretni azt az ízvilágot, amit az ötleteim hordoznak, de meg kell találni azokat az embereket, akik értik. Ezzel nem azt mondom, hogy filozófiai remekműveket alkotok, de a hitelességet akkor is látják az emberek, ha nem feltétlenül az ő ízlésük. Fontos megtalálni azt a néhány embert, akivel jól együtt lehet dolgozni, akik hasonló eltökéltséggel akarják az ötleteiket megvalósítani; ilyenkor tud megszületni egy olyan minőség, ahol az összeadott elemek megemelik egymást, és az alkotói folyamat fenntartja a kíváncsiságot, hogy mit tudunk még kihozni ebből. Én ezt az élményt keresem, amikor egy ötlet azzal motivál, hogy fel akarom tárnai a rétegeit, amiket még rejthet – és akkor remélhetőleg az olvasó is velem jön ezen az úton.

Képzelt irodalmi riport magammal - Torma István vallomása az írásról és az útról

Mivel hasztalan várok, hogy valaki egy terjedelmesebb irodalmi riportot készítsen velem, elkészítettem én.

Az előzmények: Hogyan lettem olvasóból a versek elégetője?

Nem életrajzi adatok lesznek, azok benne vannak a „Én nem az vagyok, aki ír” c. önéletrajzomban, az Örökmozgó c. könyvemben. Amúgy nézem a rengeteg életrajzi műsort művészekkel, de tudósokkal is, és olyan dolgokról kérdezik őket, olyan dolgokról mesélnek, amelyek ugyan érdekesek is lehetnek, ale nem kapcsolódnak az illető művészi vagy tudományos munkájához. Ez számomra felfoghatatlan és elfogadhatatlan. Állítólag a nézők ezt igénylik. Én nem.

Nagyon nem szeretném, ha velem valaki erről beszélgetne. Sokkal fontosabb azon történetekről beszélni, amelyek során íróvá lettem, de az előzmények is érdekesek.

Középiskolás koromban már határozottan érdeklődtem egyes művészetek produktumai után:

- Szinte minden jelesebb irodalmi lapot megvettem, iskolai órák alatt olvastam.
- A hatvanas években volt a művészfilmek eldorádója, állandóan moziba jártam.
- Az Egyetemi Színpad szintén sok élményt adott, beszélgetések neves emberekkel, felolvasások (Mensáros László: Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata).
- Kisebb klubokban már voltak jazz estek (a jazz addig tiltott volt).
- A Belváros nagy galériáit sorra látogattam, elég rendszeresen.
- Biztos voltam színházban is, sőt biztosan nem egyszer.
- Abban az időben olvastam a Zabhegyezőt, az Iván Gyenyiszovics egy napját, meg amikor már szamizdatban megjelent (jóval később) a Gulág szigetcsoportot.

Zsebpénzemet művészeti albumokra költöttem, majd irodalmi folyóiratokra, könyvekre. Elkezdtem verseket írni, de nem azért, mint sokan, hogy költő legyek, hanem mert egyszerűen csak kikíváncozott belőlem. Mindezt olyan felfokozott lelkiállapotban, hogy gyakran küzdöttem légszomjjal; az volt az érzésem, ezt nem sokáig fogom bírni. Oroszból versfordításokat készítettem, ötösöket lehetett kapni érte. Többet is csináltam, odaadtam az osztálytársaimnak.

És ekkor történt egy végzetes dolog. Az öcsém elcsente a verseimet, és elvitte egy költőhöz. Azt a reakciót kapta, hogy ezek gondolati versek, ebből lehet ötvenet írni és kész. Ezt én nagyon félreértettem, negatív kritikának vettem. Összetéptem és elégettem a verseimet. Egyetlenegy maradt ki, ezt pár éve még láttam, igen elsárgult írógéppaláton, piros golyóstollal írtam. Rémlík, hogy esetleg beszkennelem, de az őrült mennyiségű fotó között nem találtam meg. Ha ma lenne ötven gondolati versem, az csodálatos lenne.

A másik, szintén végzetes esemény: nagybátyám, aki egy intelligens, értelmes ember, miután mondtam neki, hogy verseket írok, anélkül hogy egyet is látott volna, közölte:

– István, te soha nem leszel költő!

Ez kegyetlenül fáj, nem is az, hogy nem leszek, hanem mindezt anélkül mondta, hogy elolvasott volna közülük egyet is. E két esemény miatt abbahagytam a versírást. Ez kb. 1965-ben lehetett.

A hallgatás évei és az első próza

Eszembe nem jutott írni 1971-ig. Akkor a katonaságnál már kimehettem a városba, vendéglőben ettem egy brassói pecsenyét, elővettem egy rózsaszín füzetet, és kikíváncozott belőlem egy prózai írás. Ez a harmadik könyvemben (Okosak, szépek) benne van, szinte semmit nem javítottam bele. Ebbe vagy egy másik füzetbe elképesztően sok olyan dolgot írtam – egy-két szót –, ami jó témának látszott. Ezeket akkor vagy láttam, vagy kigondoltam. Mindkét füzet megvan, mint kevéssé irodalmi hagyatékom.

Megint nem írtam elképesztő sokáig. 1995-ben, húsz év után Szentendréről beköltöztem Újpestre, a Káposztásmegyeri lakótelepre, a nyolcadik, legfelső emeletre. Addig soha nem laktam csak családi házban. Depressziós lettem, nem éreztem otthonosan, biztonságban magam. És erre az időszakra esett, amikor abbahagytam az állandó olvasást, amit a katonaság alatt és Szentendrén is gyakoroltam. Miért is? Mert tíz könyvből kilencet teljesen felesleges volt elolvasni. Utoljára talán Kafkát, Esterházy Pétereket olvastam.

És akkor, ki tudja miért, elkezdtem magamnak írni. Természetesen eszembe nem jutott, hogy író legyek; mondom, csak magamnak. Ezeket az írásokat senkinek nem mutattam, 26 évig a fióknak írtam. Első írásaim a Botlások és egy vers, a Néha.... Ez kicsit hosszúra sikerült: egy nemrég megjelent változata 4,5 perces videón már több mint ezren látták.

Közben volt Vámos Miklósnak egy weboldala (Pályakezdő Írók...???). Ide töltöttem fel egy jó párat. Ő összesen, abban az időszakban hatszor nyilvánított véleményt, ötször az én írásaimmal kapcsolatban. Egy kivételével biztató megjegyzések voltak; a Néha...-ra azt írta, inkább prózával foglalkozzak. Azt kérdezte:

- 52 évesen akar író lenni?

Ezek után öt évig nem írtam! Miért is? Mert nem karolt fel, nem irányított, nem bátorított, és a legszebb versemben nem ismerte fel az értéket.

A kiteljesedés: Úton a kiadott könyvek felé

Később az, hogy miről írtam újra, teljesen véletlenszerű. Megérett egy téma bennem, és utána, ha az próza volt, egyhuzamban megírtam akár 10-20 000 leütés hosszban. Persze később sokszori elolvasás következett, de csak aprókat javítottam; ha már egy bekezdést odébb raktam, az nagynak számított.

És akkor egy kolosszálisnak tűnő témaötlet: három királyfi - na, nem a legkisebb volt a legkiválóbb, hanem mondjuk ki nyersen, egy szemétláda volt. Később ő lett a király, és munkálkodása során tönkretette az országát, a népét. Az Irodalmi Jelennek 2012-ben jelent meg egy pályázata, be is küldtem; a címe: Legkisebbnél is kisebb királyfi. Mivel minden beküldött írást az oldalukon megjelentettek, így az enyémet is. Leírhatatlan érzés volt ott látni. Időnként felrakták, majd elérhetetlen lett, és ez az elmúlt évek során ismétlődött. Mindenesetre két kommentet kaptam, mindegyiket egy más-más periódusban:

- Sírtam a végén! - írták mindketten.

Ezzel elültették bennem azt, hogy talán tudok hatni az emberekre. Ez nagyon jó volt. Jött a pályázat vége, a Könyvhétre megjelent egy könyvben - azt hiszem, 39 írás volt benne. El is mentem, jót beszélgettem Varga Melinda költővel, és közben átlapoztam a könyvet. Nem volt benne az írásom.

Megint sok évig nem írtam. Ha nem vagyok benne a legjobb 39-ben, akkor nem jó, amit csinálok. Az írás utóélete az volt, hogy amikor hosszabb ideig nem volt elérhető az oldalukon, keresni kezdtem kiadókat, hogy jelentessék meg. A legjobban az hatott meg, amikor egy kiadó visszaírt, hogy mivel áthallásos az írás, ezt ő nem meri megjelentetni, félti a kiadóját.

És itt jön egy filozofikusnak tűnő kérdés: az írás semmi olyan konkrétumot nem tartalmaz, amivel konkrét személyhez köthető lenne. Ezt az összekötést, behelyettesítést az olvasó elméje végzi - akkor kérdezem én: hibáztatható vagyok ezért? Moldova mesélte, hogy amikor írt egy nőgyógyászlól, 51, általa nem is ismert nőgyógyász perelte be.

Nem találtam Magyarországon kiadót, aki ki merte volna adni, de az USA-ban is próbálkoztam. Az történt, mint a legtöbb esetben: nem válaszoltak. De volt olyan is, aki átíratna volna, de azt sem fogadtam el, hogy az egész szerkezetét változtassam meg. Na, erre én intettem búcsút a kiadónak. Megint nem írtam nagyon sokáig, talán 2021-ig.

Az első könyv és a válasz a keresés éve

2021-ben megjelent az Új Bekezdés Kiadó felhívása: novellákat vártak. Addigra volt több is, elküldtem Szabó Dárió szerkesztőnek párat, kettő megjelent. Az egyikre a „fantasztikus”, a másikra a „zseniális” jelzőt kaptam tőle magánvéleményként, amit talán nem is lenne szabad kiadnom. Leírhatatlan öröm volt! Küldtem neki még írásokat, azok már nem jelentek meg.

És akkor elkezdődött az a sokéves tortúra, hogy keresek kiadókat, küldök írásokat, azután a nagy semmi történik. Annál már a visszautasítás is jobb. Egyetlen korrekt szerkesztő volt: Grecsó Krisztián az Élet és Irodalomnál (ÉS), ő 24-48 órán belül visszaírt:

- Legyek türelemmel.

Azután kb. két hónap múlva közölte, hogy nem tudja megjelentetni. Ez vagy hatszor történt meg, legutóbb már türelemkérés sem volt. Azóta nem küldök írásokat. A könyveimet elküldtem az ÉS szerkesztőségébe, majd egy másikat annak, aki ott könyvkritikákkal foglalkozik. Egyikre sem jött semmilyen reakció sem. Azután posztolták a Facebookon, hogy anyagi támogatásra lenne szükségük. Én meg visszaírtam, hogy küldök 10 ezer forintot, ha legalább egy írásom megjelenik, illetve kritika a könyveimről. Ennyiben maradtunk, már nem próbálkozom náluk.

És még mindig nem volt célom, hogy író vagy költő legyek. Komolyan mondom. Írtam, mert számomra írni gyönyörűség! A mai napig, majd 30 év után is.

Az Örökmozgó megszületése

És akkor jött egy témaötlet, ami nem várt, nem előrelátható módon nagyon kibomlott. Sok cikk jelent meg – tulajdonképpen már az ötvenes évek óta –, hogy nemsokára megvalósul a fúziós erőmű, minden rák gyógyítása, a tökéletes akkumulátor stb. Én meg írtam a hozzászólásokat, csúfolódva, hogy én megcsináltam az örökmozgót: lesz kakaóízű, meg lila is, nem is beszélve a fahéj illatúról. A többszöri csúfolódásos komment után már lett magamban egy szinte létező örökmozgóm, „akire” hivatkozhattam.

És akkor megírtam az Örökmozgó és az ég c. írásomat, ahol az örökmozgó egy helyhez kötött gép egy félreeső helyen, időtlen idők óta ott áll. Ha néha arra jár egy ember, el-elbeszélget vele. Most is Íróval, Csillagással, Galambbal, Hajléktalannal beszélget az égről. Hihetetlen érzés volt megírni; megszületett a főhős, a barátai, a beszélgetések. És elkezdett nőni, kibomlani a történet. A végén lett 13 fejezet. Akkor feszméltem: ezt meg kellene egyben jelentetni, könyvként. (Még egy-egy új fejezet került a Remittendába és az Okosak, szépek-be is.)

Kezdtém kiadót keresni, és megint szerencsém volt, mert a Little Fox akkoriban keresett kiadandó könyvet. Közben írtam még hozzá a Velem történt fejezetben igaz történeteket, valamint az Én nem az vagyok, aki ír-t, ami az önéletrajzom, és az Alkotásleírás-t arról, hogyan születik egy-egy írásom. Ez lett 2022 novemberében az Örökmozgó c. könyvem, 220 oldalon, 200 példányban.

Amikor megláttam a Libri könyvespolcán Debrecenben, könnyes lett a szemem:

– Most akkor én író vagyok?

Író lettem, akár szerepelt a vágyaim között, akár nem. Csak adni szerettem volna az írásaimmal. 2023-ban a Könyvhéten bemutattuk, dedikáltam.

Újabb kötetek és a publikációk világa

Vissza odáig, hogy leadtam a Little Foxnak a kéziratot 2022 nyarán, majd dolgoztunk rajta majdnem év végéig. Nézem a számítógépet: milyen kész, félkész írásaim vannak, amelyek nem értek bele az Örökmozgóba? Nos, voltak; ebből lett a Remittenda c. könyvem, a 2023-as Könyvhétre jelent meg a Smaragd Kiadónál, ahol szintén dedikáltam. Ez 120 oldal lett, 400 példányban, ami szerencsés döntés volt, mert a nagykerék annyit kértek – meg persze én is promóciós célra –, hogy a 200 példány kevés lett volna.

Utána azonnal nekiláttunk az Okosak, szépek c. könyvemnek, szintén a Smaragd Kiadónál (szerkesztője, mint az előzőnél is, Preiml-Hegyí Hajnalka). 128 oldal, 200 példány. A 2024-es Könyvhétre jelent meg, ahol szintén dedikáltam. A Könyvhéten tetszett a nyüzsgés; sok, sőt rengeteg ismerős jött el, és jó volt kapcsolatépítésnek, több szerzőt, szerkesztőt ismertem meg személyesen.

Itt találkoztam Szolláth Mihály főszerkesztő-helyettessel is, a Litera-Túráról, aki felkarolt – újra, hiszen pár éve már meg-megjelentem náluk, mára pedig nagyon sokadszor. Főleg prózát küldök, de utóbbi időben több versem is jelent már meg, és a Néha... videón is fut.

Mára eljutottam odáig, hogy jóval több, közel száz írásom jelent meg a négy-öt állandó helyen, ahonnan kérnek írásokat, sőt az utóbbi időben összesen havi 5-10 alkalommal, nem is beszélve a pályázatokról. Legutóbb egy hét alatt négy különféle helyen jelentem meg.

Antológiák, amelyekben szerepeltem:

- Litera-Túra Kiadó: Hová? 2022 antológia (2022. okt.) – Medvekarmolás
- Kalamáris Kiadó: Ajtót nyitok a mára (2023. szept. 6.) – A becsukott ajtók (vers)
- PegazusTV Kiadó: Mi jöhet még? – Világhoz Szóló Magyarok Antológia 2023 (2023. szept. 22., e-könyv) – 8 versem van benne. A legbüszkébb arra vagyok, hogy ide 22 költő közé kerültem be, és ezt az e-könyvet az egész világ magyarsága körében terjesztik.
- Talentum House: Talentum versantológia, Papírszárnyak – a titkok őrzői (2024)
- Talentum House: Viharos XX. század (2024)
- Irodalmi Rádió Kiadó: Csak reszkető fényéhez hú a csillag (2024)
- Irodalmi Rádió Kiadó: Csipkés szelek fújnak (2024)
- Irodalmi Rádió Kiadó: Szerelmemnek Bálint-napra 2025 (2025)
- Irodalmi Rádió Kiadó: Kedvenceink és hú társaink (2025)
- HELMA Kiadó: A költészet napja alkalmából 2025-ben meghirdetett versíró pályázat legszebb versei (2025)

Tovább nem bővítem a listát, valahol a 15. könyvnél tarthatok. Az antológiákba pályázat útján lehetett bekerülni, és folyamatosan indulok szinte minden irodalmi jellegűn.

Kritikák és elismerések

- Szövet (2022. április 4. – Életviszaváltó): A Szövetlrodalom havi értékelésén Habram Mária javaslata szerint a 116 írásból első helyezést értem el. Cikkében ezt írta:
„Bölcs ember lehet TORMA István. És tapasztalt. Egyedi sors-felsorolásaiban úgy domborítja ki a mai valóságot, hogy annak aktualitása, de kegyetlensége is megkérdőjelezhetetlenül hiteles. Gondolom, egyetlen olvasóját sem hagyta közönnyel reagálni. Engem se.”
- Kossuth Rádió – Felfedező (nyelvről, zenéről, irodalomról, 2023. január 4.): Szerkesztő-műsorvezető: Farkas Erika (5 perc riport velem). Érdekesnek mondta a könyvemet (persze az arcomra fagyott minden), és ő jellemezte először az írásaimat filozofikusnak. A könyvben egyetlen idegen szó nincs és filozófiai szakfogalmak sem – gondolkodó emberek és egy gép párbeszéde. Azt mondta, az Örökmozgó is én vagyok, magammal beszélgetek. Van benne valami.
- Preiml-Hegyi Hajnalka (Aurora P. Hill) kritikája: Elküldtem az Örökmozgót egy oldalnak kritikára, ők e-könyv formában továbbították neki. Amit írt, az több mint hízelt. Megkerestem, hogy hálálkodjak, de hamar kiderült, hogy kiváló munkatársam lehetne szerkesztőként, korrektorként (maga is többkönyves szerző). Akkoriban voltam kész a Remittenda kéziratával, elvállalta. Hihetetlen sokat dolgoztunk rajta: 22-szer fordult meg közöttünk a kézirat, mire azt mondtuk, kész.
- Corn & Soda (Örökmozgó gondolattöredékek – Torma István: Remittenda-könyvkritika): Nemrég véletlenül tudtam meg, hogy hónapokkal ezelőtt megjelent egy csodálatos kettős kritika. Azóta még jelentek meg ismertetőik Preiml-Hegyi Hajnalka, Cserni András és Veresegyházy Nóra tollából, de egy-egy komment is aranyat ér a lelkemnek. Legutóbb Niki blogger írt ragyogó ismertetőket:
 - [Történetek a nappali sarkából – Örökmozgó](#)
 - [Történetek a nappali sarkából – Remittenda](#)
 - [Történetek a nappali sarkából – Okosak, szépek](#)

Sajnos a legalább száz, promócióként szétszított példány (összesen, mindháromból) nemigen hozott eredményt, leszámítva a fentieket. Kívülálló szerkesztők, de a legjobb ismerőseim és a rokonságom sem reagált érdemben a tartalmukra. Milyen sokat jelentett volna az is, ha segít egy-egy komolyabb helyen megjelenő recenzió! Azetlen közeli és igazi támogatóm Koleszár Krisztina, a lányom: első olvasóm, kritikusom, ötletadóm, és a anyagi gondokon is évekig átsegített.

Hol jelenek meg? (Publikációs helyek)

- Irodalmi Jelen
- Új Bekezdés
- NÉPSZAVA – Nyitott mondat irodalmi melléklet
- SzövetIrodalom (Szövet)
- Családi Kör (független zentai hetilap)
- Bence Erika FB-oldala
- Hírozön (független borsodi fórum)
- Litera-Túra (régóta, vers és próza havonta)
- Kalamáris (elsősorban versek, havonta)
- Artemisia (vers és próza havonta)
- István Torma FB-oldala (mindegyik, ami máshol is megjelent, meg egy-kettő, ami csak itt)
- Irodalmi Rádió Kiadó
- Irodalmi Kincsek Tára

A publikációk összehasonlítása

A Szövet az, amelyik (Bence Erika főszerkesztővel) 24 órán belül megjelenteti, amit küldök. Ugyan az utóbbi időben három versem nem jelentette meg („nem-versek”), de előtte vagy 15 írásomat biztosan. A Népszakánál hónapokat kell várni a megjelenésre, de azt előre közlik, azt még ki lehet bírni. A Kalamáris, a Litera-Túra és az Artemisia havonta 1-1 megjelenést biztosít.

Sokkal többet írok, mint ami megjelenhet, de mint mondtam, kevesebb mint három év alatt kb. száz megjelenésem volt, nem panaszkodhatok. Ezért pályázok, ahol csak lehet; néha egy-egy verset, rövidebb prózát beküldök valahová próbaképpen, meg hogy onnan ismerősöket tobozozzak az oldalamra.

Ami meglepő: úgy látszik, a több mint 700 ismerősöm a leghálásabb közönség számomra. Most már egy-egy új posztnál megközelíti a 30-at a lájkok száma 24 óra alatt, sőt van, amelyiknél meg is haladja. A videó a Néha... c. versemmel, amit Kakasy Dóra színművész ad elő, már meghaladta az ezres nézettséget (a Smaragd Kiadó és a Litera-Túra is feltette). A lájkok száma a saját oldalamon sokkal magasabb, mint az írásaimat megjelentető oldalon. Ebből viszont az a jó hír következik, hogy az oldalam ismerősei között sokkal több az aktív olvasó.

Anyagi vonatkozások

Amikor leadtam az Örökmozgó kéziratát, fogalmam nem volt a várható költségekről, de még a szükséges munkafolyamatokról sem. Amikor a végére kiderült a nyomdaköltség, hanyatt estem. Családi támogatással sikerültek a megjelentetések, sokáig nyögtem a kölcsönöket.

A három könyvre, minden költséget számolva (szerkesztés, korrektúra, tördelés, borítótervezés, nyomda, promóció, Könyvhét, posta stb.) elment másfél millió forint. Eddig kevesebb mint 100 ezer jött vissza az eladásokból. Ez minden, csak nem üzlet. Ez az én ajándékom az olvasóknak, amit szívesen teszek, csak olvassák – legalább olyan szeretettel, ahogy én írtam.

Hála

A fent említetteken kívül külön hálával tartozom:

- Koleszár (Torma) Krisztinának, lányomnak, első olvasómnak, akinek a biztatása sokat segített.
- Kerekes Istvánnak (Kazincbarcika) fotóművésznek, aki a könyveim címlapfotóját, promóciós fotóját készítette, és a kötetekben szereplő saját fotóm utómunkálatait is végezte.
- Hauser Lilián Beáta grafikusnak, aki a kb. 15–18 illusztrációt készítette a két könyvembe.
- Holczer Dávid költőnek, akinek a segítségével az Örökmozgó c. könyvem egyik fejezete készült (kéresemre ő válogatott bele verseket részben magától, részben nagyjainktól).

Aktualizálva: 2026. 06. 26.

Torma István: Drága királyunk

Ő parasztnak született, kikaparta magának a hatalmat, a kiemelkedést. A küzdés, az ellenfél léte, a győzelem éltette. Nem ismert mást, csak elsőséget. Ha nem sikerült, bármiben is, akkor átírták a számokat, új tényeket gyártottak, újraírták a krónikákat. A végén már ő, mi voltunk mindenben a legjobbak.

Gond volt az öltözködésével, irtózott a kifogástalan megjelenéstől, talán szándékosan öltözött gyűrött, kihízott ruhákba, hogy ezzel alázza tárgyalópartnereit, mutassa, hogy ő ezt is megteheti.

Királyunké volt az első éjszaka joga is. Amit persze nem mindig tudott teljesíteni, leginkább mérhetetlen elgömböcsödése miatt. Ilyenkor a leánynak esküt kellett tennie, hogy soha, sehol, senkinek nem beszél az éjszakáról, családjá kiirtása volt a fenyegetés.

Azoktól a családotól, akik közvetlenül szolgálták a hatalmát, nem tagadott meg semmi jót. Viszont, hogy a feladatukra tudjanak koncentrálni, elvette gyerekeiket, megváltoztatta a kicsik nevét, a születési feljegyzésekből kitörölte őket. Külön iskolákat foglalt le nekik, tréfásan janicsároknak hívta őket. Idősebb korukban náluk hűségesebb alattvalói nem voltak, így lettek nevelve.

Kerestek egymásnak megfelelő fiatal fiúkat és lányokat. Nem volt ellentmondás. A házassági fogadalmat felváltotta a hűségeskü királyunkra. Ha pár éven belül nem sikerült nekik kellő számú utódot nevelni, akkor párcserét rendeltek el. Az utódok után pénzjutalmat, sőt egyéb juttatásokat adott királyunk, házat, portát, birtokot.

Megvalósultak az ő nagyszerű gondolatai, hogy nem lehet az, hogy minden krónikás mást és máshogy jegyez fel. Egy fő krónikás lett, a többieknek az ő feljegyzéseit kellett másolnia. Királyunk mindig irányt mutatott, hogy miről írjon, miről nem, kiket említsen, kiket nem, mire tegye a hangsúlyt, mit homályosítson vagy hallgasson el, vagy visszamenőlegesen megmásítson.

Sok dolga volt, idővel átvette a bíraskodást is, mert nehézkes, ha nem lehetetlen volt az el-elhibázott ítéleteket megmásítani, a törvényértelmezéseket egységesíteni, a törvényeket megújítani. Ha kellett, törvényt változtatott, akár utólag is, ítéleteket semmisített meg, vagy súlyosbított.

Akit megégettek, kerékbe törtek vagy felakasztottak, fejét vették vagy felnégyelték, azoknak az ítélet megsemmisítése már nem volt megváltás, de ezek a családok kaphatták meg a másoktól elkobzott vagyon, birtok egy részét.

A megszerzett vagyon segítette országa függetlenségét, tette lehetővé a saját úton járást. Igaz, ezen a független saját úton elfogytak a szövetségesek, de egy ilyen nagy hatalomnak, mint a miénk, nincs is szüksége ilyenekre. Elég erős volt a haza önmaga, a legerősebb, különösen, ha nem csak az országot nézzük, hanem a más királyok földjén élő hazánkfiat is, a nagy hazánkat.

E függetlenség, az erő függetlensége, ez volt az elkerülhetetlen harcokhoz szükséges erő. Mindig figyelte, mely ország, mely király, mely kisebbség, mely felekezet próbálja hatalmát, országát csorbítani. Ha nem volt ilyen, akkor kiprovokált valami ellenségeskedést. A hatalomra volt a legnagyobb szüksége, mert akkor volt birtokában hazájának, akkor alakíthatta, változtathatta meg, szervezhette újjá, mássá.

Saját pénzt veretett, amely ugyan egyre kevesebb aranyat tartalmazott, de értékét egyre nagyobbra tartották hazánkban, különösen hogy mindkét oldalára királyunk portréját verték.

A papok és vallások, istenek és hitek sokaságát is gyengítő erőnek, elmét összezavarónak érezte. Bevezette, hogy csak egy Isten, egy vallás, egy hit legyen.

Aki nem tért át az új vallásra, azt megégették, birtokát feldúlták. Hónapokig sötétlett az ég a füsttől, szállt az emberek szemébe a bűzös pernye.

A többi vallás ereklyéit összetörték, a feszületeket, az ikonokat és más kegytárgyakat meggyalázták. A harangokat, szentelt kelyheket és mives gyertyatartókat beolvasztották, szent szobraikat várépítések alapjaiba, szemétgödrökbe hányták. A templomokat lerombolták, a temetőket beszántották. Egy vallás lett, egy hit és valóban egy Isten.

Később a népcsoportok, kisebbségek ügyét rendezte el. Számba vette őket, és módot talált, hogy erejüket, idejüket megossza azzal, hogy egymásnak ugrasztotta őket, hol alaptalan pletykákkal, hol igazságtalan támogatásokkal, előnyökkel.

Nem mindig volt elég hű embere. Ekkor a környező országokból, a nyelvünket beszélő távoli fiaink, a nagy hazánk fiai közül hozatott sokakat ígéretessel, erőszakkal a királyi városba. Őket is janicsároknak hívta, de a többiektől eltérően belőlük hatalmi embereket képeztetett, azután ahol megürlt egy vezetői hely, akkor közülük ültetett oda valakit. Gondolhatjuk, hogy a gyökereiktől elszakított, hatalomért bármire rávehető embereknél jobban senkire nem számíthatott. Sőt biztatta őket, hogy ne törődjenek kritikákkal, fenyegetésekkel, hanem élvezzék. Minél jobban végzik a munkájukat, annál több lesz az ellenségeskedés körülöttük. Így lettek, akik a színjátékosok, író emberek között végeztek hatalmas pusztítást, majd sorra került mindenki.

Történelmünk átírása is jó haladt. Kiderült, hogy az őshaza nem ott volt, hogy nem azt a nyelvet beszéltük, nem jól tudtuk a honfoglalás idejét, hiszen már évezredek óta mostani hazánk területén élünk.

A sereget is erősíteni kellett. Volt ellenség külső is, belső is.

Az aranypénzt fokozatosan lecserélték rézpénzre, majd papírbankóra. Elrendelte, hogy aki szereti a hazáját, az szolgáltassa be vagyonának egy tizedét, majd az ötödét és így tovább.

E tengernyi gond mind szeretett királyunk vállát nyomta, hiszen nem volt más, nem is lehetett volna más arra méltó, hogy minket vezessen, megvédjen, aki a szent ünnepeken bennünket féltsen, bátorítson, támaszunk legyen. Keveset aludt, mert mindenben rajta tartotta a szemét, hiszen ki gondoskodásában lettek volna jobb helyen a dolgok.

A népnek mindenben az ő egyszerűségét mutatta, különösen az öregasszonyok bálványozták, kezét csókolgatták.

Népe benne a védelmezőt, a hozzájuk hasonló egyszerű embert látta. Nem élt fényűző életet, nem számíttva királyi palotáját. Családja és gyorsan szaporodó rokonsága, baráti köre viszont rohamosan gyarapodott, nem restelltek királyuknál pompásabb kastélyokat építeni, fényűző hintókon járni, tengeren pazar hajókkal mulatni. Ő látta, hogy ez országa vagyonának nem kis részét viszi el, de lekötelezettei voltak, megvásárolta hűségüket. Persze, csak addig, amíg valamelyikükben fel nem ébred a hatalmi vágy. Ettől, ettől is, mindig félt, sőt rettegett, nem is tudott nyugodtan aludni.

Sokat volt egyedül, tulajdonképpen legkedvesebb társasága saját maga volt. Odaült az asztalfőre, párnával magasított kedvenc helyére és hangosan szónokolt, parancsokat osztogatott és beszámoltatott. Majd körbejárta az asztalt, lábujjhegyen járt, hogy magasabbról szólhasson képzelt királyi tanácsának. Ráncolta homlokát, és ezt már szinte mindig csinálta, amitől homloka szinte eltorzult, belevésődött az országával, népével való törődés.

Meg-megállt a besütő nap fényében, nekivetette mellkasát, és ha ezt közvetlenül naplemente előtt tette, márpedig tette, akkor hosszú árnyéka, félelmetes testet sejtető hatalmas árnyéka végigvetült a terem hosszában, majd lassan felkúszott a szemközti falra, egészen fel, fel a feszületig.

Ezek élete legszebb pillanatai voltak. Olyan meleg, forró volt a szíve, hogy önnön nagyságának csodálatától kicsordult a könnye.

Torma István: Néha...

Amikor

kicsi virágok bomlanak,
a szélről borzolt levelek alja ezüstös,
két levél összetapad,
a moha puha tapintású,
a fű hátoldala finoman érdes,
fenyőillat van,
a fáról leeső toboz koppan,
az ág megroppan,

Amikor

a fecskék vijjognak,
katica rebben a kezemről,
a kis gyík fényesen néz rám,
bogár mászik az ágon,
a pókháló száll,

Amikor

a víz a forrásból kibuggyan,
a síkság véget ér,
a visszhang nem felel,
az ösvény eltűnik,
a föld megindul,
a hegy leomlik,
a föld megreped,

az ér elapad,
a fal megremeg,
homok van a szememben,

Amikor

kék az ég,
a fehér is kifakul,
telihold van,
a kútban fény csillan,
a harmatcsepp odasimul,
a fecskék elrepülnek,
a víz felszínét szél fodrozza,
köd úszik a fák között,
sárgulnak a levelek,
gomolyognak a felhők,
a felhő eltakar,
bátortalanul süt a nap,
a hideg szél kihúti testemet,
látszik a lehelet,
nagy pelyhekben hull,
deresek a fák,
ropog a hó,
jég vonja be a kis vizet,
a kéz hideg marad,
az ég kitisztul,
a felhő elrohan,

Amikor

a toronyból messzire látni,
levél árnyéka remeg a falon,
a gondolat csapong,

Amikor

a vers készül,
a szó testet ölt,

Amikor

a függöny felszalad,
születik valami,
a színész meghajol,
meghat a siker,

hangolják a zongorát, próbál a zenekar,
a húr elszakad,

Amikor

a parázs felizzik,
frissen sül a kenyér,
a leves gőzölög,
a kávé meleg,
a forralt tej kicsurran,

a nők haja szépen befont,

Amikor

a kéz simogat,
az arc kipirul,
az öröm kibuggyan,
a simogatás megpihen,
hirtelen csend lesz,
a váratlan betoppan,
a mosoly lehervad,
a sértés eltalál,
a szó félbemarad,
a szem könnyes lesz,
a fonál elszakad,
valami elveszett,
a levél elmarad,
a beszéd elhalkul,
a tekintet tétova,
elbizonytalanodom,
a hamar sokáig tart,
a remény szertefoszlik,
tapintható a némaság,
karácsony este sírhatnék,

Amikor

a gyűrött kisimul,
a talány megoldódik,
kattan a lehetetlen,

billen a véletlen,
a sor kettéválik,
páros a páratlan,
a gondolat megfogon,
a könnyebb a nehezebb,
a hangom remeg,
az átok megfogon,
a kezdet véget ér,
széttart a párhuzamos,
széthasad a barátság,

Amikor

a seb belobban,
a láz felszökken,
a rossz megzavar,
az akarat nem akar,
a bátorság elhagy,
itt belül valami megpattan,

az előadás félbemarad,
a tömeg elhallgat,
a fény megremeg,
a majd egyszer csak itt van,
már nincs tovább,

akkor – bevallom – nem mindig gondolok Rád

Nem elég megalkotni, tudni kell beszélni róla

beszedero.hu

A romantikus művészkép szerint az alkotó egy csendes, elzárt szobában, az ihlettel viaskodva hozza létre a mesterművet, amely majd önmagáért beszél. A 21. század valósága azonban egészen más. Őszintén bevallom: amikor elkezdtem beszédtanárként dolgozni, magam sem gondoltam volna, hogy a színészek, előadóművészek túl a művészet egyéb alkotói is a célcsoportomba fognak tartozni. Aztán ahogy telt az idő, egyre markánsabban megjelent ez az igény. Ma már nap mint nap látom a kontrasztot a zseniális belső alkotói világ és a bizonytalan külső megszólalás között. Vajon miért esik olyan neheze a sok művésznek beszélni arról, amit a legjobban ismer? Hogyan válhat a hangunk az önkifejezésünk legújabb, legélesebb eszközévé?

Az elefántcsonttoronyból a reflektorfénybe

A művészeti alkotás alapvetően egy befelé forduló, intim folyamat. Legyen szó egy festőről, aki heteket tölt egy vászon előtt, vagy egy íróról, aki a karakterei belső monológjait csiszolja, a munka java része csendben zajlik. Amikor azonban a mű elkészül, hirtelen elvárják az alkotótól, hogy prezentálja annak jelentését, jelentőségét.

A 21. század zajos vizuális és információs terében a közönség kapcsolódni akar. Nem elég, hogy a képet látják a falon, hanem a festőt is meg akarják ismerni. Nemcsak a könyvet akarják elolvasni, hanem hallani akarják a szerző hangját egy író-olvasó találkozón, egy podcastben vagy egy kiállításmegnyitón. Ki kell lépni az alkotói burokból, és meg kell szólalni. Ilyenkor pedig egyáltalán nem mindegy, hogyan tesszük ezt.

A különböző alkotók, különböző kihívások

Minden művészeti ág más-más akadályt gördít a megszólalás elé. Egy író tanítványom hiába volt az írott szó mestere, a felolvasóestjein rekedtté vált a helytelen hangképzés miatt. Nála a légzés-támasz és a megfelelő hangindítás elsajátítása hozott áttörést. Egy galériás bemutatóra készülő festő ügyfelem pedig rettentő lámpalázás volt, irtózott a nyilvános szerepléstől. Neki a tudatos beszédépítés és az artikuláció adta meg azt a magabiztosságot, amivel már örömmel tudott kapcsolódni a közönségéhez. A beszédtechnikai tudatosság mindkettőjükénél lebontotta a gátakat.

A félresikerült megszólalás ára

Amikor izgulunk -márpedig a saját alkotásunk bemutatása mindig stresszes-, a testünk védekezni kezd. A légzésünk felületessé válik, a hangszálak megfeszülnek. Ennek eredménye a remegő, elcsukló, vagy épp természetellenesen magas és hadaró hang. Az üzenet elveszik. Hiába a gyönyörű festmény vagy a remek regény, ha a bemutatóján a művész láthatóan szenved, a közönség is feszengeni fog. A rossz beszédélmény ronthatja a mű megítélését, és gátolhatja az érvényesülést.

Túlélőkészlet alkotóknak

Az első és legfontosabb, hogy a beszéd nem egy megváltoztathatatlan adottság. Most olyan kézfogható, a gyakorlatban is bizonyított ötleteket olvashatsz, amelyekkel felkészítheted magad a megmérettetésekre:

1. Legyen egy saját beszédtechnikai bemelegítő gyakorlatsorod!

Ne csak a téthelyzetben (a megnyitón vagy az interjúban) akarj hirtelen szépen beszélni. Legyen egy saját beszédtechnikai eszköztárad! Sajátíts el néhány alapvető légző-, hangadó- és artikulációs gyakorlatot, és építsd be őket a napi rutinodba (például reggeli kávéfőzés vagy zuhanyzás közben). Ha az izmaid és a légzőszerveid karban vannak tartva, a stresszes helyzetekben is automatikusan jobban és stabilabban fog szólni a hangod.

2. A felkészültség ereje

A leggyakoribb hiba, amit a művészek elkövetnek, hogy azt hiszik: „a saját művemről beszélek, majd ott eszembe jut valami”. Az ott helyben születő improvizáció nagyon gyakran erőtlenné válik, vagy teszi csapongóvá, súlytalanná a mondandót. Készülj fel tudatosan, és tudd, hogy mi a beszéded íve, honnan hová akarsz eljutni.

3. Gyakorolj hangosan!

Sokszor hallom: „Már ezerszer átgondoltam fejben a szöveget.” Ez sajnos nem sokat ér. Leírva, vagy némán átgondolva minden mondat tökéletesen hangzik. Amikor azonban hangosan ki is kell mondani őket, kiderül, hogy elfogy a levegő, beletörik a nyelvünk egy szókapcsolatba. Mindig hangosan kimondva, a saját térben megszólaltatva gyakorolj!

4. Nyomd meg a felvétel gombot!

A legkegyetlenebb, de leghatékonyabb tükör a hang- és videófelvétel visszánézése. Készíts a gyakorlásaidról felvételt, majd hallgasd vissza magad! Ebből fogod igazán megtudni, hogy milyen összbenyomást kelt a beszéded. Ez ad lehetőséget a javításokra és finomhangolásra is.

5. A külső fül aranyat ér

Belülről teljesen máshogy halljuk magunkat, megszoktuk a saját hibáinkat. Nem biztos, hogy reálisan látjuk, milyen hatást váltunk ki másokból. Egy avatott külső fül - aki visszajelez az összbenyomásról- ilyen helyzetekben aranyat érhet.

6. A tökéletlen is elég jó

Ha elhívnak egy interjúra, vállald el! Még akkor is, ha ijesztő kihívásnak tűnik. Ne várd meg azt a pillanatot, amíg tökéletesnek érzed a beszédedet, mert az sosem jön el. Fogd fel ezeket az alkalmakat gyakorlótérnek. Hidd el, hogy az „elég jó” is bőven elég!

Egy művész számára a 21. században a kommunikáció az alkotói folyamat logikus kiterjesztése. Amikor felkészülten, tisztán, és a saját hiteles hangodon tudsz beszélni a művészetedről, azzal egy stabil hidat építesz a belső világod és a befogadók között.

A szerzőről: Ruff-Kiss Ágnes, beszédtanár

A fenti tapasztalatok is folyamatosan megerősítenek abban, amit a pályámon nap mint nap látok: immár 15 éve foglalkozom azzal, hogy az emberek hangot tudjanak adni a történetüknek.

Pontosan ezért hoztam létre a BeszédErőt is. Őszintén hiszem, hogy mindenkinek a megszólalásában ott rejlik az erő, a szépség és a hatás. Csoportjaimban egy olyan biztonságos, megtartó közeget teremtek, ahol mindenki feszengés nélkül bontakoztathatja ki a hangját, én pedig végig kísérem és támogatom őket ezen a fejlődési úton.

Ha alkotóként vagy civilként te is szeretnél magabiztosabban megszólalni, tarts velem! Ha szeretnél elsőként értesülni az új képzésekről és eseményekről, ajánlom figyelmedbe a hírleveletem:

[Feliratkozás a Beszéderő hírlevelére](#)

Közösségi felületeimen pedig rendszeresen osztok meg gyakorlati beszédtechnikai és kommunikációs tartalmakat.

Instagram: [ruffkissagnes_beszedero](#)

Facebook: [Beszéderő](#)

LinkedIn: [Ruff-Kiss Ágnes](#)

A változások hullámvasútjától a tiszta irodalomig - Interjú Haupt-Kutas Mónikával

Negyven év otthoni állandóság után a fővárosba költözni, könyveket írni, szigorú szemmel korrektúrázni és a minőséget képviselni - Haupt-Kutas Mónika a belső gyökerekről, az édesanyja emlékére született kötet varázslatáról és a szakmai hitelességről mesél.

Sokan kérdezték tőled, hogyan tudtad megszokni a változást, a fővárost, hiszen korábban évtizedekig egy helyen éltél. Hogyan élted meg ezt a belső és külső hullámvasutat?

Alapjában véve már készültem rá lélekben. A párommal jóval a változások előtt ismerkedtünk meg, nem egyik pillanatról a másikra történt a dolog. Nem állítom, hogy nem volt bennem félelem a jövővel kapcsolatban, de akkoriban ezt sok minden más ellensúlyozta. A szerelem egyre erősebb lett, a közös jövő tervezgetése nem délibáb volt, hanem szilárd elhatározás. Ráadásul édesanyám halála sem tudott már otthon tartani: minden rá emlékeztetett, és ő egyértelműen azt akarta volna, hogy lépjek tovább. Ezt tettem.

Sokan kérdezték, hogyan tudtam megszokni a változást, a fővárost. A mai napig az a válaszom, hogy nem volt bennem olyan érzés, hogy meg kellett volna szokni. Egyik logikus, szükséges és kíváncsi lépést tettem a másik után. Akkor így volt természetes: mindig egy mozzanat, és mindig előre. Mivel szeretem az állandóságot, és negyven évig éltem otthon, talán így, sok év elteltével érzem néha, hogy az elmém egy része kicsit le van maradva, és még mindig a változások hullámvasútjában ülök. De az én esetemben szerintem ez érthető.

Olvasóként, korrektorként és szerzőként is mélyen benne élsz a könyvek világában. Melyek a legfőbb kedvenc zsánereid, és hogyan formálják ezek az írói világot?

Egyik függ a másiktól, nem elválasztható. Édesanyám kis házikönyvtárán nőttem fel, majd ezt egészítette ki a Szerencsi Könyvtár választéka, na meg a német regényeim, melyeket előszeretettel olvastam. Most már elmondhatom, hogy a legfőbb zsánerem a szépirodalom, de dobogósak a romantika, a történelem, a feminista irodalom és ezek ötvöze is. Ez persze nem jelenti azt, hogy mást ne olvasnék – sőt, még inkább jellemző, hogy mást is korrektúrázok (Hajaj! :-)) –, de az írásaim mindenképpen a főzsánereim mentén sorakoznak fel. Szeretek szépen, igényesen fogalmazni, és igyekszem itt-ott poénosan, ugyanakkor mély gondolatokat kifejezve alkotni.

Hogyan függ össze a mély olvasói szemlélet, a kritikai attitűd és a saját szövegek gondozása?

Ez a kettő is szorosan összefügg. Bár meglátásom szerint inkább az olvasói szemléletmód, azon belül is a kritikus, olvasott attitűd az, ami nagyon fontos. Sok olvasás nélkül nem lehet sem írni, sem korrektúrázni, szerkeszteni, és fordítva. Igényesen csak úgy lehet csinálni bármelyiket is, ha az ember mindegyiket végzi, és igyekszik széles látókörben gondolkodni.

Ennek ellenére sok olyan új szófordulat, kifejezés van, ami nem áll meg előttem, mert változtat a jelentésen, vagy csökkenti az irodalmi értéket. És ami még nagyon fontos: a szerző sokkal kritikusabb lesz önmagával szemben is, ha alkalma nyílik szöveget gondozni. Nagyon lényeges, hogy ha leírunk egy történetet, azt utána kis időre magára kell hagyni, majd újra, bíráló szemmel átolvasni, mert már ott is rengeteg hibára, magyartalanságra, logikátlanságra, elgépelésre fény derülhet.

Szerkesztőként és korrektorként köztudottan szigorú vagy a kéziratokkal. Miért tartod ezt elengedhetetlennek a minőségi irodalomért?

Igen, nem tagadom, szigorú vagyok – saját magammal is, hozzáteszem. Egy kézirat kinézetének és tartalmának vannak szabályai, elvárásai vele szemben, nem is beszélve arról az „íratlan törvényről”, hogy szedett-vetett, átgondolatlan sztorit ne küldjünk sehová. Nem a szerkesztő vagy a korrektor dolga újraírni egy silány kéziratot. Az övék „csak” az esetleges hibák javítása, a tartalmi gubbancokra történő figyelemfelhívás.

Ezért nem elég, hogy jó legyen a történet, vagyis legyen benne fantázia. Ha annyira sok vele a munka, hogy hosszú hetekbe telik a javítás, akkor vissza kell küldeni a szerzőnek, hogy ő tegye meg ezeket, mert közben az igazán jó kéziratoknak várakoznia kell. Ez nem oké. Találkoztam már ilyennel, és sokat tanultam is belőle.

Édesanyád halála után alig fél óra alatt állítottad össze egy kötet fejezetcímeit, és két hónap alatt megírtad a könyvet. Milyen belső, spirituális utazás volt ez számodra?

Érdekes, hogy ezt kérdezed. Elképesztő volt ez a folyamat. Ina halála után már néhány nap múlva megszületett a könyv ötlete, kb. fél óra alatt állítottam össze a 20 fejezetcímet, és nagyjából két hónap alatt írtam meg a kötetet. Őrületos szellemi utazás volt. Mintha ott lett volna velem. Mintha ő súgott volna meg egy-egy fejezetcímet.

Miközben nézegettem a temetésén készült fotókat, olyan idegennek tűnt az egész, mert éppen írtam is a könyvet, és visszaugrottam az időben azokra az évekre: megelevenedtek az emlékek, élt bennem Ina, hallani véltem a nevetését, a jellegzetes orgánusát, láttam magam előtt a mozgatait, éreztem az ételek, teák és füstölők illatát a találkozóinkról. Minden olyan magától értetődően jött, mintha rajtam kívül állt volna. Elképesztő élmény volt.

Milyen jövőképet és célokat fogalmazol meg a könyvkiadás és az irodalom világában, különösen a mai, elárasztott szerzői piacon?

Komoly gondolatok fogalmazódtak meg bennem, főleg annak alapján, amit az alapító okirat is tartalmaz. Sok feladatot és célt tűztünk ki magunk elé, ami sok munka lesz, de a cél nemes és jelentős. Nem lehet félvállról venni. A könyvkiadás piaca, és úgy általában az irodalom világa sem egy könnyű terep, legalábbis eddig nem volt az – talán most már ebben is lesz változás. Persze nagyon sokat segítene az is, ha az egyes tevékenységek magas szintű végzését anyagilag is honorálni tudnánk, az még inkább emelné az értéküket.

Vannak nagyon tehetséges, vállalkozó kedvű szerzők, akiket érdemes megtalálni, ez azonban nem egyszerű a mai, egyre szélesedő ún. írói világban. Mert sokkal többen nevezik magukat annak, mint amennyien valójában rászolgálnak erre, és letesznek valami igazán jelentőset az asztalra. Nem mindenki író ugyanis, aki csinál magának egy szerzői/írói oldalt. Ne magunkat nevezzük ki erre a címre, hanem hagyjuk, hogy az olvasók vagy a szakma tituláljon annak. Ez a véleményem, és ezt vállalom is.

Hogyan lehet egyensúlyt teremteni a család, a főállás melletti teendők, a szerkesztés, a bloggerség és az írás sűrűjében?

Nagyon nehéz az egyensúly megtalálása. Tulajdonképpen lehetetlen, ha nincs támogató háttér. A család eleve teljes embert követel, és őszintén nem tudnám mindezt csinálni, ha volna egy főműsoridős állásom, ami havi fixet hoz, akkor ugyanis nem lenne rá időm. Ezért is szándékozom szorgalmazni, hogy a különböző tevékenységeinkért megfelelő juttatást kapjunk, mert bizony minden tevékenység sok időt és energiát követel, a bloggerség éppúgy, mint a zsűrizés, a korrektúra vagy az írás. Ennek ellenére mindet szeretem csinálni, és minden olyan percemben teszem is, amikor csak le tudok faragni egy kis időt. Ja, és nincs olyan, hogy maximumot nyújtani. Csak olyan van, hogy megpróbálok helytállni.

Mik azok a szellemi iránytűk, etalonok, amelyekből íróként és szerkesztőként soha nem vagy hajlandó engedni?

Azt hiszem, kettő mindenképpen van: a hitelesség és az igényesség. Mindkettő állandó önművelést, utánaolvasást jelent, főleg az örökké változó nyelvünket és a modernizálódást tekintve. Nem vagyok hajlandó lemondani a magas színvonalról; ha az nincs, akkor megette a fene az egészet, vagy bele se kezdünk.

Van egy szerző, név szerint Náray Tamás. Ő mindig mindenkinek megmondja a tutit – annyira, hogy az már sok –, és mégis az egyik legigényesebb ember, akit ismerek. Rajta kívül persze még sok magas szinten munkálkodó alkotó van, akit etalonnak tekintek: Vámos Miklós, Szabó T. Anna, Kollár Betti vagy Fábián Janka csak néhány közülük. Szándékosan írtam Jankát utoljára, nekem most ő a non plus ultra. Ha szellemi emelkedettségre, magas színvonalra vágyom, mindig az ő köteteit veszem a kezembe, és szerintem nem vagyok ezzel egyedül. Ezért is cél az ő színvonaluk, mert az olvasók szeretik a jót és a szépet, és ez így is van rendjén. Ez egyben az én célom és szándékom is, amíg ezen a pályán leszek – és azt nem tervezem rövid távra.

Fotót készítette: Ferik-Nagy Krisztina

Lélek a vásznon: Major Edina intuitív művészete

„A festés számomra belső párbeszéd, minden képem egy megismételhetetlen pillanat lenyomata” – vallja Major Edina intuitív festőművész, akinek alkotásai nem csupán vizuális élményt, hanem érzelmi utazást kínálnak.

Munkái távol állnak a puszta dekorációtól; festményei hidak két lélek között, amelyek arra hivatottak, hogy a szemlélőt megállásra és önvizsgálatra bocsássák.

Edina számára a művészet nem történetmesélés, hanem állapotok és hangulatok megörökítése. Képei gyakran az arany érintésével gazdagodnak, amely a művész saját szavaival élve: „a belső fény csendes jelenléte” – egy olyan belső rezonancia, amely hol ragyog, hol visszahúzódik, tükrözve a lélek hullámzását.

„Azt szeretném, hogy aki megáll a festményem előtt, egy pillanatra találkozzon önmagával, a lelkével, és a csend járja át a lényét. Egy könnycsepp,

egy mosoly, egy gondolat, egy emlék, egy elfelejtett élet... Ha csak egy ember élete is változik a festményeim által, már érdemes volt alkotni.”

Az alkotó célja, hogy minden egyes műve valódi otthonra találjon, ahol tovább élhet az az energia, amelyet a vásznonra vitt. Major Edina vizuális világa folyamatosan formálódik, és egyre szélesebb közönséghez jut el: műveit hazai kiállítóterek mellett nemzetközi helyszíneken is bemutatták, többek között a grazi Artexpo kiállításon és a zágrábi Liszt Intézetben.

A MűvészMagazin olvasói számára különös öröm bemutatni egy olyan alkotót, akinek minden ecsetvonása az emberi lélek mélységeiről tanúskodik.

Nyári rét 80/100 akril vegyes technika

New York 80/100 vászon akril vegyes technika

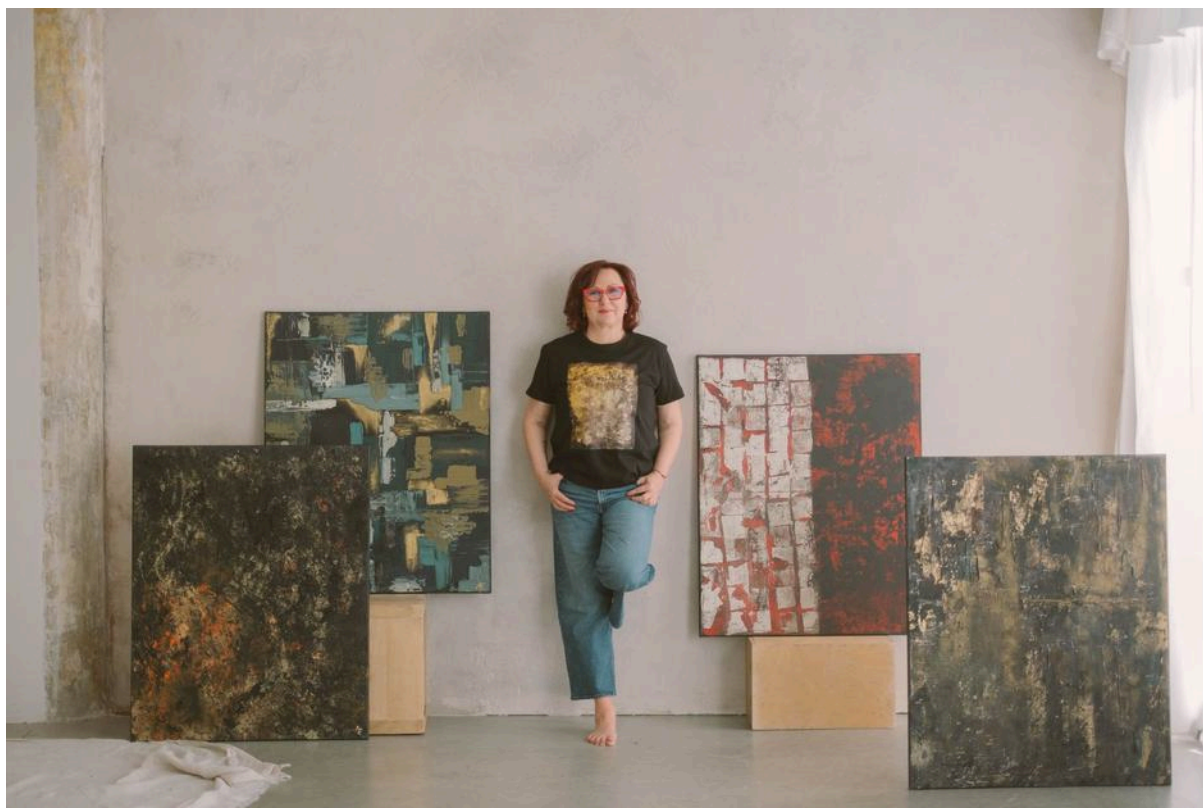

Nap 80/100 vászon akril vegyes technika

Interjúterv: A mozgás és az alkotás harmóniája – Beszélgetés Kovács-Fridrik Lillával - Lillanty

Kovács-Fridrik Lilla életútja ékes bizonyítéka annak, hogy a szenior kor nem a visszavonulás, hanem az önmegvalósítás és az újrakezdés ideje. Közgazdasági karrierjét hátrahagyva ma már fitnessinstruktorként, táncterapeutaként és elismert kollázművészként segíti az idősödő generáció mentális és fizikai egészségét. Beszélgetésünkben az alkotás erejéről és a „főnixmadár” életfilozófiájáról kérdeztük.

„Önmagunk megtalálásának a legjobb módja, ha elveszünk mások szolgálatában” – idézi Gandhi mottóját. Hogyan jutott el a közigazgatás világából a sport és a művészetterápia elhivatott képviselőjéig?

Hosszú, tudatos út vezetett ideig. Közgazdászként, belső ellenőrzési vezetőként az integritás és a szabálykövetés határozta meg a mindennapjaimat. A „főnixmadár” szimbólumom arra utal, hogy képes vagyok megújulni: 2013 óta tudatosan építem az egészségtudatos életformát. A váltás belső indítástól fakadt: 55 évesen éreztem, hogy a sportakadémián tanulva nemcsak szakmai tudást, hanem biztonságot is nyerhetek. Nem egyik napról a másikra történt, hanem egy folyamatos építkezés, ahol a sport, a táplálkozástudomány, a táncterápia és végül a művészetterápia egyetlen egységgé forrt össze bennem.

Ön szerint mi a közös pont a sport és az alkotás között? Hogyan segítik ezek egymást az öregedés folyamatának lassításában?

A mottóm szerint: „Míg a kéz és láb dolgozik, addig a fej pihen.” A sport és a művészet – legyen szó festészetről vagy kollázsolásról – ugyanazokat a készségeket fejleszti: összpontosítást, kitartást és a jelenben való létezést. Tapasztalatom és tanulmányaim alapján mindkettő elengedhetetlen a mentális frissesség megőrzésében. Míg a sport a fizikai állapotromlást lassítja, a művészetterápia a mentális egészséget támogatja, bizonyítottan hatékony eszköz például a demencia megelőzésében és a tünetek javításában.

Művészi portfóliójában hangsúlyos szerepet kap a kollázsolás. Miért éppen ez a kifejezési forma vált a legközelebbivé Önhöz?

A kollázsolás számomra a történetmesélés egy sajátos módja. A „Lakótelepen ÉLEK” vagy a „TúlÉLEK” című munkáimban is az érzelmeimet és a hangulatomat viszem vászonra. Rendkívül felszabadító érzés a különböző elemekből új egészet teremteni.

Nemzetközi sikereim, mint a párizsi kollázsközösség által többszörösen díjazott alkotásaim, megerősítettek abban, hogy a művészet nem ismer korhatárt; az alkotás folyamata egy vidám és mentálisan ép közösség alapköve lehet.

Milyen célkitűzései vannak a szenior korosztály számára szervezett foglalkozásaival, például a Szentimreváros Idősek Klubjában?

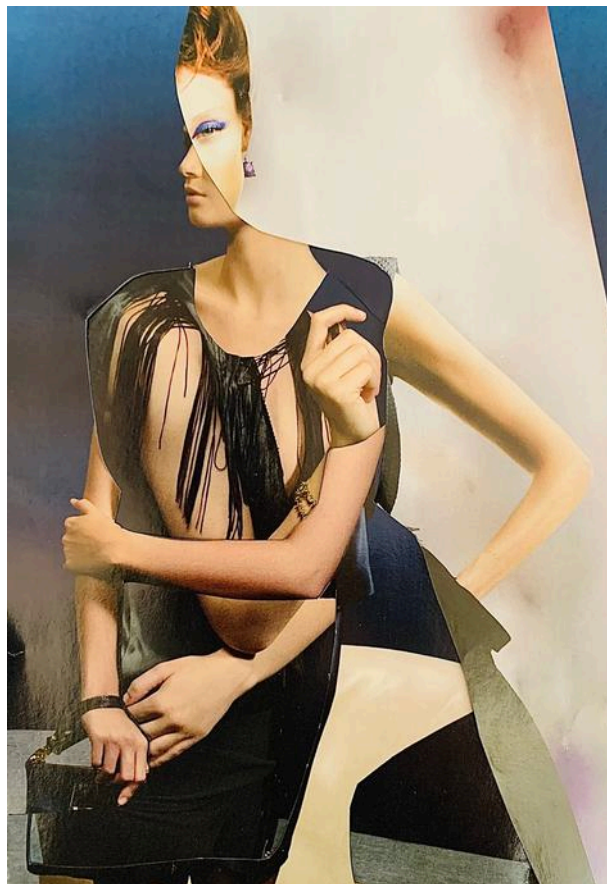
Célom, hogy a mozgást és a művészetet életformává tegyem az idősedők körében. Az Önkéntes Központ Alapítvány önkénteseiként tartott kétheti kollázs-workshopjaim, a „Belső, művészeti önkifejezés” foglalkozások nem csupán kreatív órák, hanem terápiás jellegű találkozók.

Látom a résztvevőkön, hogyan nyílnak meg, és hogyan válik az alkotás örömforrássá a mindennapokban. Szeretném csökkenteni a fizikai és szellemi állapotromlás kockázatát, és bebizonyítani, hogy 60 felett is teljes, alkotó életet élhetünk.

2024-ben a FEME novellaíró pályázatát is megnyerte. A „Csomagba zárt üzenet” című írása egy küzdelmesebb életszakaszt dolgoz fel. Mit üzen azoknak, akik szintén egy nehéz életszakaszból keresik a kiutat?

Azt üzenem, hogy a törésekből való felállás egy tanulható folyamat. A díjnyertes novellámban a túlélésről írtam, arról, hogy sosem késő újrakezdeni.

Amikor nehézségekkel küzdöttem, nem úgy álltam hozzá, hogy „beteg vagyok”, hanem úgy, hogy „van egy feladatom, amit meg kell oldanom”. Aki megtalálja a hivatását – legyen az a művészet vagy a közösségi szolgálat –, az sosem marad egyedül, és a saját élete „főnixévé” válhat.

Festményei gyakran vegyes technikával készülnek, például gipsz vagy cement hozzáadásával. Miért tartja fontosnak ezeket a szokatlan anyagokat és textúrákat alkalmazni a vásznon?

A textúrák gazdagsága elengedhetetlen ahhoz, hogy a néző mélyebb betekintést nyerjen az én belső világomba. Például a „Tengerség 2” vagy a „Forrás sodró sebessége” című alkotásaimnál a cement vagy a gipsz alkalmazása teszi lehetővé, hogy a sziklák érdes felületét vagy a víz mélységét és tisztaságát élethűen, szinte tapintható módon ábrázoljam.

Ezek az anyagok nem csupán díszítik a képet, hanem dinamikát adnak neki, és segítenek a természet erejét és a lelkünkben rejlő szilárdságot vagy épp törékenységet megjeleníteni a vásznon.

Miben látja a különbséget az absztrakt festményei és a kollázsai által közvetített üzenetek között?

Az absztrakt művészetem az érzelmek és gondolatok szabad áramlását tükrözi, ahol a színek és textúrák egy valódi világon túli, belső tapasztalatot közvetítenek. Ezzel szemben a kollázs az újraértelmezés és az újraegyesítés művészete.

Szétszórt elemekből – mint papírdarabok, textíliák és egyéb anyagok – hozok létre koherens, új vizuális történeteket, amelyek a modern dizájn és a klasszikus elegancia harmóniáját teremtik meg a belső terekben.

MŰVÉSZETI MAGAZIN

IMPRESSZUM

Alapító-Szerkesztő: Rácz-Akácosi Laura

hello@muvesz.ma

www.muvesz.ma

MŰVÉSZ.ma
— M A G A Z I N —

JELENJ MEG TE IS

— A —

MŰVÉSZ.ma
MAGAZIN

következő számában!

Mutasd be művészeted,
inspiráld közönséged,
és legyél részese egy
értékteremtő közösségnek!

LÉPJ KAPCSOLATBA VELÜNK!

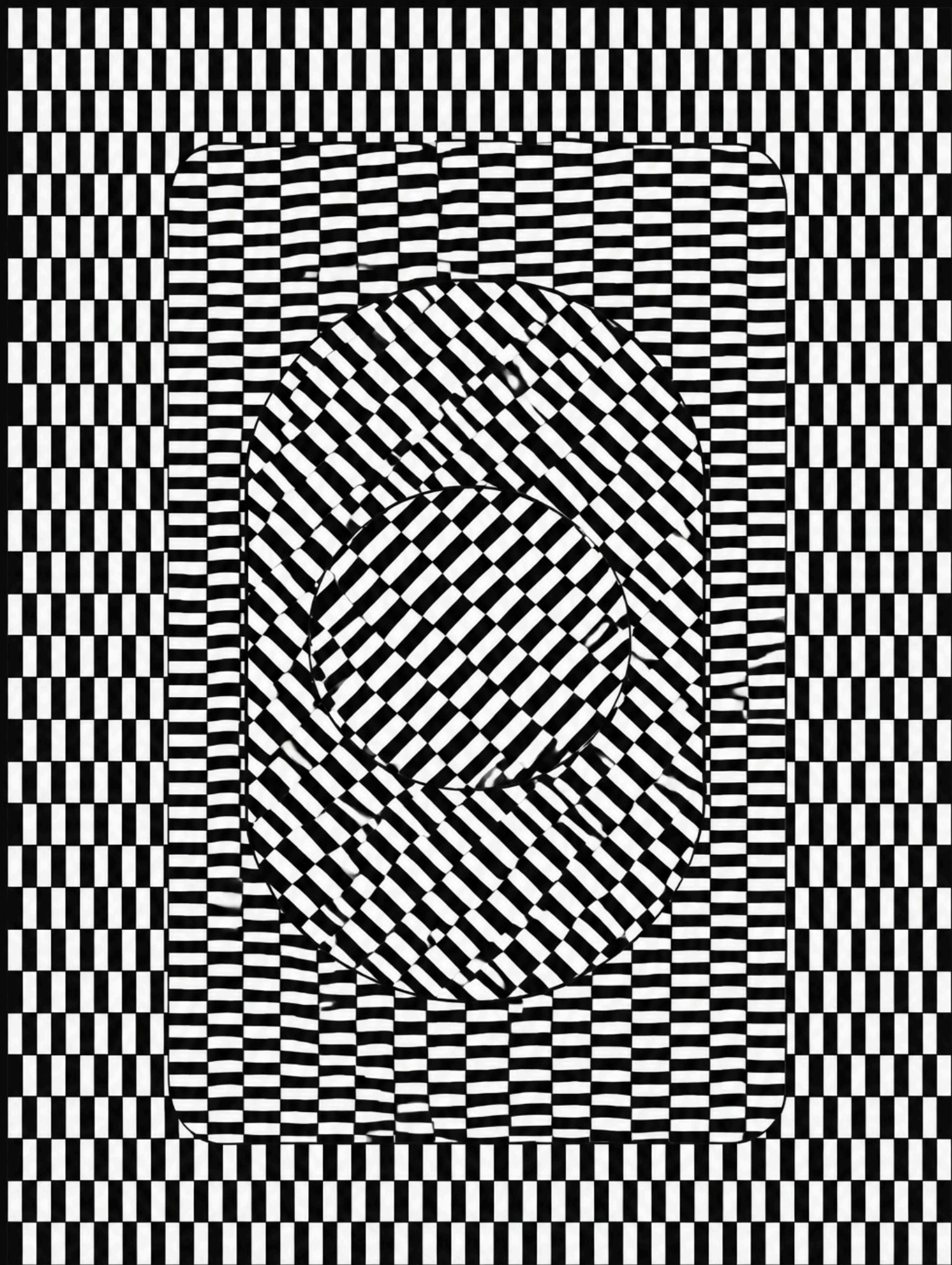
hello@muvesz.ma

www.muvesz.ma

EGYÜTT
A MŰVÉSZETÉRT,
A KÖZÖSSÉGÉRT.

Hátsó borító:

Nevihostényi Márton

m u v e s z . m a